શ્રી

નિત્ય સ્વાધ્યાય સ્તોત્રાદિ સંગ્રહ

લગભગ ૪૦૦૦ ગાથાઓ અને પરચુરણ
ઉપયોગી વિષય સહિત

નામ

ઠેકાણું

વીર સં. ૨૪૮૬ આવૃત્તિ બીજી વિ. સં. ૨૦૧૬

નકલ ૨૦૦૦

: પ્રકાશક :
શાન્તિકુમાર જગાભાઈ
કુતાસાની પોળ–અમદાવાદ

બીજી આવૃત્તિ : ૧૯૬૦
પ્રત : ૨૦૦૦

: મુદ્રક :
મનુભાઈ ગોરધનદાસ શાહ
સર્વોદય પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
ઘીકાંટારોડ : અમદાવાદ

પ્રસ્તાવના

અત્યાર સુધી પ્રકરણ માલા તરીકેનાં પુસ્તકો ઘણાં છપાયાં છે. પરંતુ તેમાં આટલો બધો વિષય નહિ હોવાને લીધે વધારે પુસ્તકો સાથે રાખવાની જરૂરીયાત ભણનારને પડતી હોવાથી એક જ શુદ્ધ પુસ્તકમાં સ્વાધ્યાય યોગ્ય વિષયો છપાવ્યા હોય તો ભણનાર તેજ પુસ્તકમાંથી સ્વાધ્યાય કરી શકે એટલા માટે આ પુસ્તક તૈયાર કરાવી છપાવ્યું છે. જે આપને વાંચવાથી માલુમ પડશે.

આ પુસ્તકમાં આટલો બધો વિષય છપાવવાનો પ્રથમ વિચાર ન હતો, પરંતુ પછીથી સુચના થવાથી કેટલોક વિષય વધારવામાં આવ્યો છે. અતિચારનાં છુટા શબ્દાર્થો કોઈપણ પુસ્તકમાં છપાયેલ નહિ હોવાથી તૈયાર કરાવી છપાવ્યા છે, તેમજ અનધ્યાયનાં દિવસો પણ પ્રવચન સારોદ્ધારમાંથી ભાષાન્તર કરાવી છપાવ્યા છે.

આ પુસ્તક કેટલીક મળેલી હસ્તલિખિત પ્રતો સાથે મેળવીને તથા વ્યાકરણ અને અનુષ્ટુપ્ વિગેરે છંદ શાસ્ત્રનાં

લક્ષણોને અનુસરીને બનતા પ્રયાસે શુદ્ધ કરાવવામાં આવ્યું છે, જેમકે : નમિઊણની ગાથા ૧૬ માં કબંધે શબ્દ સંસ્કૃત છે પણ નમિઊણ માગધી ભાષામાં હોવાથી શ્રીમદ્ હેમચંદ્રાચાર્ય મહારાજશ્રીના વ્યાકરણ સૂત્ર ૮-૧-૧૩૯ "कबन्धे मयौ" નાં અનુસારે कमन्धे થાય, પણ कबन्धे ન થાય.

સ્વાધ્યાય કરનારને સૂત્રના સ્વાધ્યાયની સુગમતાથી ખબર પડે, તેટલા માટે માગધી સૂત્રોનાં મથાળાં શાસ્ત્રી અક્ષરોમાં મૂકવામાં આવ્યાં છે તથા સંસ્કૃત કે ગુજરાતી શ્લોકાદિ હોય તો સ્વાધ્યાય તરીકે ન ગણાય, માટે તેનાં મથાળાં ગુજરાતી અક્ષરોમાં આપવામાં આવ્યાં છે. સ્વાધ્યાય કરનારે ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને ઓછામાં ઓછી ૫૦૦ ગાથા ગણવી, તોજ એકાસણાનો લાભ મળે. સ્વાધ્યાય કરતી વખતે વાતચીત કરવી નહિ.

દશ વૈકાલિક સૂત્રના ચાર અધ્યયન સુધી ભણવાનો અધિકાર સચિત્ત ત્યાગી શ્રાવક શ્રાવિકાનો છે. અને તે પછીનાં અધ્યયનો ભણવાનો અધિકાર સાધુ સાધ્વીઓનો છે.

આ પુસ્તકની પહેલી આવૃત્તિ અમારા પૂ. માતુશ્રીએ વિ. સં. ૧૯૯૩ માં શ્રાવક અમૃતલાલ પુરુષોત્તમદાસ મારફત છપાવેલી પરંતુ તેની નકલો હાલ મળતી ન હોવાથી અને આ પુસ્તક પૂ. સાધુ-સાધ્વીજી મહારાજાને વિહારમાં અત્યંત ઉપયોગી હોવાથી શ્રાવક અમૃતલાલ પુરુષોત્તમદાસ

દેવગત થયેલ હોવાથી અમે શ્રી અમૃતલાલ તારાચંદ શાહ પાસે શુદ્ધ તપાસડાવી છપાવી છે.

મતિ મંદતાથી કે પ્રેસ દોષથી કાંઈ ભૂલચૂક કે અશુદ્ધિ રહી ગઈ હોય તે માટે ત્રિકરણ યોગે મિથ્યા દુષ્કૃત દઉં છું. તથા સજ્જનો શુદ્ધિ પત્રક પ્રમાણે અગાઉથી શુદ્ધ કરી લઈને પુસ્તકનો ઉપયોગ કરે અને પુસ્તકમાં રહેલી ખામીઓને જણાવવા કૃપા કરે તેવી વિનંતિ છે.

તા. ૧-૨-૬૦

પ્રસિદ્ધ કર્ત્તા

શાન્તિકુમાર જગાભાઈ

ફતાસાની પોળ, અમદાવાદ.

અનુક્રમણિકા

શુદ્ધિપત્રક

પાનું	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૫	૧૦	चतुथ	चतुर्थं
૧૭	૧૨	નમ્રઃ	નમ્રૈઃ
૧૮	૨૨	સ્થાગત	સ્થગિત
૨૧	૭	માતર્ન	મતિર્ન
૨૧	૨૩	ન્નિદઘે,	ન્નિદાઘે,
૨૨	૫	ગોસ્વામિનિઃ	ગોસ્વામિનિ
૩૦	૧૩	સિદ્ધભ્યો	સિદ્ધેભ્યો
૩૨	૬	નિરજંનઃ	નિરંજનઃ
૩૫	૧	મન્ત્રાંઘ	મન્ત્રાદ્યૈઃ
૪૯	૯	સુકડ	સુકડં
૬૮	૧૧	કચણ	કંચણ
૭૮	૨૩	સ છટ્ઠો	એ છટ્ઠો
૭૯	૨૦	શવગતિ	શિવગતિ
૮૯	૯	પારટ્ઠવિઅં	પરટ્ઠવિઅં
૧૦૫	૧૧	અવિસંવાઇસ્સ	અવિસંવાઇ-અસ્સ
૧૦૯	૨૩	અપ્સક્રિખઅં,	અપ્પસક્રિખઅં,
૧૧૦	૧૯	અદિન્નાદાસસ્સ	અદિન્નાદાણસ્સ
૧૨૭	૯	વિવાવાદિ	વિવાહાદિ
૧૨૮	૨૧	ભિષા	ભિક્ષા
૧૨૯	૧૦	અઅિત્ત	અચિત્ત
૧૫૧	૧	જકલેવર	કલેવર

૧૫૧	૧	યાં	જયાં
૧૫૬	૧૫	ઇહ	ઇઈ
૧૬૦	૧૮	પણાણું	પાણાણું
૧૬૪	૧૬	હરતણુગં	હરિતણુગં
૧૭૦	૧	ઇહ	ઇઇ
૧૭૧	૧	તુમ્હા	તમ્હા
૧૮૧	૭	ભહું	બહું
૧૮૨	૪	મુણેહ	સુણેહ
૧૮૪	૮	સવ્યભૂએસુ	સવ્વભૂએસુ
૧૯૯	૮	જોગં ચં	જોગં ચ
૨૦૦	૪	વિવાજજઅં	વિવજ્જિઅં.
૨૦૦	૧૦	દિાટ્ઠ	દિટ્ઠિ
૨૦૦	૧૨	નાર	નારિં
૨૦૫	૯	મુવાટ્ઠયા.	મુવટ્ઠિયા.
૨૨૮	૧૧	પણિંદ	પણિંદિ
૨૨૯	૫	સાલગ	સલિંગ
૨૩૩	૬	અપ્પહિણા	અપ્પહિઆ
૨૩૩	૧૬	બીયપસે વિ,	બિયપાસે વિ,
૨૩૭	૪	દિટ્ઠ—જુઓ	દિટ્ઠિ—જુઓ
૨૫૧	૭	થિરં	થિરં
૨૫૭	૬	દોવદ	દેવિંદ
૨૬૫	૨૨	તઅભેઅ	તિઅભેઅ
૨૭૩	૧	પાણુદિ	પણિંદિ
૨૮૭	૨૧	કપુરિસા	કિંપુરિસા

૨૯૩	૧૪	દાહિણુલ્લાણું	દાહિણિલ્લાણું
૩૦૮	૨૪	મારિઉં	મરિઉં
૩૦૯	૨૨	ચઉસહત્થં	ચઉહત્થં
૩૧૨	૨૩	સુક્કભં	સુક્કાભં
૩૧૫	૧૯	મણેઅવ્વા	મુણેઅવ્વા
૩૨૭	૩	દહપઉપાણું.	દહપઉમાણું.
૩૪૦	૧૯	તોસ	તેસિં
૩૫૧	૨૧	ગિક્ખિત્તચિત્તે	વિક્ખિત્તચિત્તે
૩૬૧	૬	સકષાયાયષાયયોઃ	સકષાયાકષાયયોઃ
૩૬૮	૧૯	મત્યજન્મ	મર્ત્યજન્મ
૩૬૮	૨૨	વક્રિય	વિક્રિય
૩૮૧	૧૭	દાવાગ્ન	દવાગ્નિં
૩૯૭	૮	તવ સુરાસુરાઃ	તત્ર સુરાસુરાઃ
૩૯૮	૬	તત્કૃતાથં	તત્કૃતાર્થં
૩૯૮	૧૧	ચત્યપાદપઃ	ચૈત્યપાદપઃ

श्री

नित्य स्वाध्याय संग्रह

श्री आत्मरक्षा नवकार मन्त्र.

ॐ परमेष्ठि-नमस्कारं, सारं नवपदात्मकं,
आत्मरक्षाकरं वज्र-पंजराभं स्मराम्यहं. १
ॐ नमो अरिहंताणं, शिरस्कं शिरसि स्थितं,
ॐ नमो सव्वसिद्धाणं, मुखे मुखपटं वरम् २
ॐ नमो आयरियाणं, अंगरक्षातिशायिनी,
ॐ नमो उवज्झायाणं, आयुधं हस्तयोर्द्दढं. ३
ॐ नमो लोए सव्वसाहूणं, मोचके पादयोः शुभे,
एसो पंच नमुक्कारो, शिला वज्रमयी तले. ४
सव्वपावप्पणासणो, वप्रो वज्रमयो बहिः,
मंगलाणं च सव्वेसिं, खादिरांगार-खातिका. ५
स्वाहांतं च पदं ज्ञेयं, पढमं हवई मंगलं,
वप्रोपरि वज्रमयं, पिधानं देह-रक्षणे. ६
महाप्रभावा रक्षेयं, क्षुद्रोपद्रव-नाशिनी,
परमेष्ठि-पदोद्भूता, कथिता पूर्वसूरिभिः ७
यश्चैवं कुरुते रक्षां, परमेष्ठिपदैः सदा;
तस्य न स्याद् भयं व्याधि-राधिश्चाऽपि कदाचन. ८

नवकार.

(प्रथमं स्मरणम्)

નમો અરિહંતાણં ॥ ૧ ॥ નમો સિદ્ધાણં ॥ ૨ ॥ નમો આયરિયાણં ॥ ૩ ॥ નમો ઉવજ્ઝાયાણં ॥ ૪ ॥ નમો લોએ સવ્વસાહૂણં ॥ ૫ ॥ એસો પંચ નમુક્કારો ॥ ૬ ॥ સવ્વપાવપ્પણાસણો ॥ ૭ ॥ મંગલાણં ચ સવ્વેસિં ॥ ૮ ॥ પઢમં હવઈ મંગલં ॥ ૯ ॥

उवसग्गहरं स्तवनम्.

(द्वितीयं स्मरणम्)

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મ-ઘણ-મુક્કં,
વિસહર-વિસ-નિન્નાસં, મંગલ-કલ્લાણ-આવાસં. ૧

વિસહર-ફુલિંગ-મંતં, કંઠે ધારેઇ જો સયા મણુઓ,
તસ્સ ગહ-રોગ-મારી, દુટ્ઠજરા જંતિ ઉવસામં. ૨

ચિટ્ઠઉ દૂરે મંતો, તુજ્ઝ પણામો વિ બહુફલો હોઇ.
નરતિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુક્ખ-દોગચ્ચં. ૩

તુહ સમ્મત્તે લદ્ધે, ચિંતામણિ-કપ્પપાયવબ્ભહિએ,
પાવંતિ અવિગ્ઘેણં, જીવા અયરામરં ઠાણં. ૪

ઇઅ સંથુઓ મહાયસ, ભત્તિબ્ભર-નિબ્ભરેણ-હિયએણ,
તા દેવ દિજ્જ બોહિં, ભવે ભવે પાસ જિણચંદ. ૫

संतिकरं स्तवनम्.

(तृतीयं स्मरणम्)

સંતિકરં સંતિજિણં, જગસરણં જય-સિરિઇ દાયારં,
સમરામિ ભત્ત-પાલગ, નિવ્વાણી-ગરૂડ-કય-સેવં. ૧
ૐ સ નમો વિપ્પોસહિ-પત્તાણં સંતિસામિ-પાયાણં,
ઝ્રૌઁ સ્વાહા-મંતેણં, સવ્વાસિવ-દુરિઅ-હરણાણં. ૨
ૐ સંતિ-નમુક્કારો, ખેલોસહિમાઇ લદ્ધિ-પત્તાણં,
સૌઁ હ્રીઁ નમો સવ્વોસહિ-પત્તાણં ચ દેઇ સિરિં. ૩
વાણી તિહુઅણ-સામિણિ, સિરિદેવિ જક્ખરાય ગણિ-
પિડગા,
ગહ-દિસિપાલ-સુરિંદા, સયાવિ રક્ખંતુ જિણભત્તે. ૪
રક્ખંતુ મમ રોહિણી, પન્નત્તી વજ્જસિંખલા ય સયા,
વજ્જંકુસિ ચક્કેસરિ, નરદત્તા કાલી મહાકાલી. ૫
ગોરી તહ ગંધારી, મહજાલા માણવી અ વઈરૂટ્ટા,
અચ્છુત્તા માણુસિઆ, મહમાણસિયાઉ દેવીઓ. ૬
જક્ખા ગોમુહ મહજક્ખ, તિમુહ જક્ખેસ તુંબરૂ કુસુમો,
માયંગ-વિજય-અજિયા, બંભો મણુઓ સુરકુમારો. ૭
છમ્મુહ પયાલ કિન્નર, ગરૂલો ગંધવ્વ તહય જક્ખિંદો,
કૂબર વરૂણો ભિઉડી, ગોમેહો પાસ-માયંગા. ૮
દેવીઓ ચક્કેસરિ, અજિઆ દુરિઆરિ કાલી મહાકાલી.
અચ્ચુઅસંતા જાલા, સુતારયા-સોય સિરિવચ્છા. ૯
ચંડાવિજયંકુસિ, પન્નઇત્તિ નિવ્વાણિ અચ્ચુઆધરણી,
વઇરૂટ્ટ છુત્ત ગંધારિ, અંબ પઉમાવઈ સિદ્ધા. ૧૦

श्री सर्वतोभद्र यंत्र.

૨૫ ह ॐ ह्रीँ श्रीँ रोहिण्यै नमः	૮૦ हं ॐ ह्रीँ श्रीँ प्रज्ञप्त्यै नमः	क्षी	૧૫ हुं ॐ ह्रीँ श्रीँ वज्र शृंखलायै नमः	૫૦ हः ॐ ह्रीँ श्रीँ वज्रांकुश्यै नमः
૨૦ स ॐ ह्रीँ श्रीँ चक्रेश्वर्यै नमः	૪૫ स ॐ ह्रीँ श्रीँ नरदत्तायै नमः	प	૩૦ सुं ॐ ह्रीँ श्रीँ काल्यै नमः	૭૫ सः ॐ ह्रीँ श्रीँ महाकाल्यै नमः
क्षि	प	ॐ	स्वा	हा
૭૦ ह ॐ ह्रीँ श्रीँ गौर्यै नमः	૩૫ ह ॐ ह्रीँ श्रीँ गांधार्यै नमः	स्वा	૬૦ हुं ॐ ह्रीँ श्रीँ महाज्वालायै नमः	૫ हः ॐ ह्रीँ श्रीँ मानव्यै नमः
૫૫ स ॐ ह्रीँ श्रीँ वैरुट्यायै नमः	૧૦ स ॐ ह्रीँ श्रीँ अच्छुप्तायै नमः	हा	૬૫ सुं ॐ ह्रीँ श्रीँ मानस्यै नमः	૪૦ सः ॐ ह्रीँ श्रीँ महामानस्यै नमः

આ યંત્રને રૂપાના પતરામાં અથવા તામ્રપત્રમાં લખીને ઘરને વિષે પૂજન કરવું. જ્યારે કાર્ય પડે, ત્યારે તે યંત્રનું શુદ્ધ જલથી પક્ષાલન કરીને તે પી જવું.

ઈઅ તિત્થ-રક્ખણરયા, અન્નેવિસુરાસુરી ય ચઉહાવિ,
વંતર જોઈણિ પમુહા, કુણંતુ રક્ખં સયા અમ્હં. ૧૧
એવં સુદિટ્ઠિ સુરગણ, સહિઓ સંઘસ્સ સંતિ જિણચંદો,
મજ્ઝવિ કરેઉ રક્ખં, મુણિસુંદરસૂરિ-થુઅ-મહિમા. ૧૨
ઈઅ સંતિનાહ સમ્મ-દિટ્ઠી, રક્ખં સરઈ તિકાલં જો,
સવ્વોવદ્દવ-રહિઓ, સ લહઈ સુહસંપયં પરમં. ૧૩
તવગચ્છગયણ-દિણયર, જુગવર-સિરિસોમસુંદરગુરૂણં,
સુપસાય-લદ્ધ-ગણહર, વિજ્જાસિદ્ધી ભણઇ સીસો. ૧૪

तिजयपहुत्त स्तोत्रम्.

(चतुथ स्मरणम्)

તિજય-પહુત્ત-પયાસય, અટ્ઠ-મહાપાડિહેર-જુત્તાણં,
સમયક્ખિત્ત-ઠિઆણં, સરેમિ ચક્કં જિણિંદાણં. ૧
પણવીસા ય અસીઆ, પનરસ પન્નાસ જિણવર-સમૂહો,
નાસેઉ સયલ-દુરિઅં, ભવિઆણં ભત્તિ-જુત્તાણં. ૨
વીસા પણયાલા વિય, તીસા પન્નતરી જિણવરિંદા,
ગહ-ભૂઅ-રક્ખ-સાઈણિ, ઘોરૂવસગ્ગં પણાસંતુ. ૩
સત્તરિ પણતીસા વિય, સટ્ઠી પંચેવ જિણગણો એસો,
વાહિ-જલ-જલણ-હરિ-કરિ, ચોરારિ-મહાભયં હરઉ. ૪
પણપન્ના ય દસેવ ય, પન્નટ્ઠી તહય ચેવ ચાલીસા,
રક્ખંતુ મે સરીરં, દેવાસુર-પણમિઆ સિદ્ધા. ૫
ૐ હરહુંહઃ સરસુંસઃ, હરહુંહઃ તહય ચેવ સરસુંસઃ;
આલિહિય-નામ-ગબ્ભં, ચક્કં કિર સવ્વઓભદ્દં. ૬

श्री सर्वतोभद्र यंत्र.

२५ ह ॐ ह्रीँ श्रीँ रोहिण्यै नमः	८० र ॐ ह्रीँ श्रीँ प्रज्ञप्त्यै नमः	क्षी	१५ हुं ॐ ह्रीँ श्रीँ वज्र शृंखलायै नमः	५० हः ॐ ह्रीँ श्रीँ वज्रांकुश्यै नमः
२० स ॐ ह्रीँ श्रीँ चक्रेश्वर्यै नमः	४५ र ॐ ह्रीँ श्रीँ नरदत्तायै नमः	प	३० हुं ॐ ह्रीँ श्रीँ काल्यै नमः	७५ सः ॐ ह्रीँ श्रीँ महाकाल्यै नमः
क्षि	प	ॐ	स्वा	हा
७० ह ॐ ह्रीँ श्रीँ गौर्यै नमः	३५ र ॐ ह्रीँ श्रीँ गांधार्यै नमः	स्वा	६० हुं ॐ ह्रीँ श्रीँ महाज्वालायै नमः	५ हः ॐ ह्रीँ श्रीँ मानव्यै नमः
५५ स ॐ ह्रीँ श्रीँ वैरुट्यायै नमः	१० र ॐ ह्रीँ श्रीँ अच्छुप्तायै नमः	हा	६५ सुं ॐ ह्रीँ श्रीँ मानस्यै नमः	४० सः ॐ ह्रीँ श्रीँ महामानस्यै नमः

આ યંત્રને રૂપાના પતરામાં અથવા તામ્રપત્રમાં લખીને ઘરને વિષે પૂજન કરવું. જ્યારે કાર્ય પડે, ત્યારે તે યંત્રનું શુદ્ધ જલથી પક્ષાલન કરીને તે પી જવું.

ઈઅ તિત્થ-રક્ખણરયા, અન્નેવિસુરાસુરી ય ચઉહાવિ,
વંતર જોઈણિ પમુહા, કુણંતુ રક્ખં સયા અમ્હં. ૧૧
એવં સુદિટ્ઠિ સુરગણ, સહિઓ સંઘસ્સ સંતિ જિણચંદો,
મજ્ઝવિ કરેઉ રક્ખં, મુણિસુંદરસૂરિ-થુઅ-મહિમા. ૧૨
ઇઅ સંતિનાહ સમ્મ-દિટ્ઠી, રક્ખં સરઈ તિકાલં જો,
સવ્વોવદ્દવ-રહિઓ, સ લહઈ સુહસંપયં પરમં. ૧૩
તવગચ્છગયણ-દિણયર, જુગવર-સિરિસોમસુંદરગુરૂણં,
સુપસાય-લદ્ધ-ગણહર, વિજ્જાસિદ્ધી ભણઇ સીસો. ૧૪

तिजयपहुत्त स्तोत्रम्.

(चतुथ स्मरणम्)

તિજય-પહુત્ત-પયાસય, અટ્ઠ-મહાપાડિહેર-જુત્તાણં,
સમયક્ખિત્ત-ઠિઆણં, સરેમિ ચક્કં જિણિંદાણં. ૧
પણવીસા ય અસીઆ, પનરસ પન્નાસ જિણવર-સમૂહો,
નાસેઉ સયલ-દુરિઅં, ભવિઆણં ભત્તિ-જુત્તાણં. ૨
વીસા પણયાલા વિય, તીસા પન્નતરી જિણવરિંદા,
ગહ-ભૂઅ-રક્ખ-સાઇણિ, ઘોરૂવસગ્ગં પણાસંતુ. ૩
સત્તરિ પણતીસા વિય, સટ્ઠી પંચેવ જિણગણો એસો,
વાહિ-જલ-જલણ-હરિ-કરિ, ચોરારિ-મહાભયં હરઉ. ૪
પણપન્ના ય દસેવ ય, પન્નટ્ઠી તહય ચેવ ચાલીસા,
રક્ખંતુ મે સરીરં, દેવાસુર-પણમિઆ સિદ્ધા. ૫
ૐ હરહુંહઃ સરસુંસઃ, હરહુંહઃ તહય ચેવ સરસુંસઃ;
આલિહિય-નામ-ગબ્ભં, ચક્કં કિર સવ્વઓભદ્દં. ૬

ૐ રોહિણી પન્નત્તિ, વજ્જસિંખલા તહય વજ્જઅં-
કુસિઆ,
ચક્કેસરી નરદત્તા, કાલી મહાકાલી તહ ગોરી. ૭
ગંધારિ મહજ્જાલા, માણવી વઇરૂટ્ટ તહય અચ્છુત્તા,
માણુસિ મહમાણુસિઆ, વિજ્જાદેવીઓ રક્ખંતુ. ૮
પંચદસ કમ્મભૂમિસુ, ઉપ્પન્નં સત્તરિ જિણાણ સયં,
વિવિહ–રયણાઈ–વન્નો,–વસોહિઅં હરઉ દુરિઆઈં. ૯
ચઉતીસ અઇસય–જુઆ, અટ્ઠ–મહાપાડિહેર–કયસોહા,
તિત્થયરા ગયમોહા, ઝાએઅવ્વા પયત્તેણં. ૧૦
ૐ વરકણય સંખવિદ્દુમ–મરગય ઘણસન્નિહં વિગયમોહં,
સત્તરિસયં જિણાણં, સવ્વામર–પૂઇઅં વંદે સ્વાહા. ૧૧
ૐ ભવણવઇ વાણવંતર, જોઈસ વાસી વિમાણવાસીઅ,
જે કેવિ દુટ્ઠ દેવા, તે સવ્વે ઉવસમંતુ મમં સ્હાવા. ૧૨
ચંદણકપ્પૂરેણં, ફલએ લિહિઊણ ખાલિઅં પીઅં,
એગંતરાઇ–ગહ–ભૂઅ, સાઇણિ–મુગ્ગં પણાસેઈ. ૧૩
ઇઅ સત્તરિસયં જંતં, સમ્મં મંતં દુવારિ–પડિલિહિઅં,
દુરિઆરિ વિજયવંતં નિબ્ભંતં નિચ્ચ–મચ્ચેહ. ૧૪.

नमिऊण स्तोत्रम्.

(पंचमं स्मरणम्.)

નમિઊણ પણયસુરગણ, ચુડામણિકિરણરંજિઅં મુણિણો,
ચલણ–જુઅલં મહાભય,–પણાસણં સંથવં વુચ્છં. ૧
સડિય–કર–ચરણ–નહ–મુહ, નિબુડ–નાસા વિવન્ન–લાયન્ના,
કુટ્ઠ–મહારોગાનલ, ફુલિંગ–નિદ્દટ્ઠ–સવ્વંગા. ૨

તે તુહ ચલણારાહણ, સલિલંજલિ-સેય-વુટ્ટિય-સ્છાયા,
વણદ્દવ-દટ્ટા ગિરિ પાયવ વ્વ પત્તા પુણો લચ્છિં. ૩
દુવ્વાય ખુભિય-જલનિહિ, ઉબ્ભડકલ્લોલ ભીસણારાવે,
સંભંત-ભય-વિસંઠુલ-નિજ્જામય-મુક્ક-વાવારે. ૪
અવિદલિઅ-જાણવત્તા, ખણેણ પાવંતિ ઇચ્છિઅં કૂલં,
પાસજિણ-ચલણ-જુઅલં, નિચ્ચં ચિઅ જે નમંતિ નરા. ૫
ખરપવણુદ્ધુય-વણદવ-જાલાવલિમિલિય-સયલદુમ ગ્ગહણે,
ડજ્ઝંત-મુદ્ધ મયવહુ-ભીસણરવ-ભીસણંમિ વણે. ૬
જગગુરૂણો કમજુઅલં, નિવ્વાવિઅ-સયલ-તિહુઅણાભોઅં,
જે સંભરંતિ મણુઆ, ન કુણઈ જલણો ભયં તેસિં ૭
વિલસંત-ભોગભીસણ,-ફુરિઆરૂણનયણ-તરલજીહાલં,
ઉગ્ગ-ભુઅંગં નવ-જલય-સત્થહં ભીસણાયારં. ૮
મન્નંતિ કીડ-સરિસં, દૂર-પરિચ્છૂઢ-વિસમ-વિસ-વેગા,
તુહ નામક્ખર-ફુડસિદ્ધ-મંતગુરૂઆ નરા લોએ. ૯
અડવીસુ, ભિલ્લ-તક્કર,-પુલિંદ-સદ્દૂલ-સદ્દ-ભીમાસુ,
ભયવિહુર-વુન્નકાયર-ઊલ્લૂરિય-પહિય-સત્થાસુ. ૧૦
અવિલુત્ત-વિહવ-સારા, તુહ નાહ પણામ-મત્ત-વાવારા,
વવગય-વિગ્ઘા-સિગ્ઘં, પત્તા હિય-ઇચ્છિયં ઠાણં. ૧૧
પજ્જલિઆનલ-નયણં, દૂર-વિયારિઅ મુહં મહાકાયં,
નહકુલિસ-ઘાય-વિઅલિઅ-ગઇંદ-કુંભત્થલા-ભોઅં. ૧૨
પણય-સસંભમ-પત્થિવ. નહ મણિ-માણિક્ક-પડિઅ-પડિમસ્સ,
તુહ વયણ-પહરણ ધરા, સીહં કુદ્ધંપિ ન ગણંતિ. ૧૩
સસિ-ધવલ-દંતમુસલં, દીહ-કરૂલ્લાલ-વુડ્ઢિ-ઉચ્છાહં,
મહુપિંગ-નયણજુઅલં, સસલિલ-નવ-જલહરારાવં. ૧૪

ભીમં મહાગઇંદ, અચ્ચાસન્નંપિ તે ન વિ ગણંતિ,
જે તુમ્હ ચલણ–જુઅલં, મુણિવઇતુંગં સમલ્લીણા. ૧૫
સમરમ્મિ તિક્ખખગ્ગા, ભિગ્ઘાય–પવિદ્ધ–ઉદ્ધુય–કમંધે,
કુંત–વિણિભિન્ન–કરિકલહ,–મુક્ક–સિક્કાર–પઉરંમિ. ૧૬
નિજ્જિઅ દપ્પુદ્ધર–રિઉ–નરિંદનિવહા ભડા જસં ધવલં,
પાવંતિ પાવ–પસમિણ, પાસજિણ! તુહપ્પભાવેણ. ૧૭
રોગ–જલ–જલણ–વિસહર, ચોરારિ–મઇંદ–ગય–રણભયાઇં,
પાસજિણ–નામ–સંકિત્તણેણ, પસમંતિ સવ્વાઇં. ૧૮
એવં મહા–ભયહરં, પાસ–જિણિંદસ્સ સંથવ–મુઆરં,
ભવિય–જણાણંદયરં, કલ્લાણ–પરંપર–નિહાણં. ૧૯
રાયભય–જક્ખ–રક્ખસ–કુસુમિણ–દુસ્સઉણ–રિક્ખ–પીડાસુ;
સંઝાસુ દોસુ પંથે, ઉવસગ્ગે તહય રયણીસુ. ૨૦
જો પઢઈ જો અ નિસુણઈ, તાણં કઈણો ય માણતુંગસ્સ;
પાસો પાવં પસમેઉ, સયલ–ભુવણ–ચ્ચિય–ચલણો. ૨૧
ઉવસગ્ગંતે કમઠા–સુરમ્મિ–ઝાણાઓ જો ન સંચલિઓ;
સુર–નર–કિન્નર–જુવઇહિં, સંથુઓ જયઉ પાસજિણો. ૨૨
એઅસ્સ મજ્ઝયારે, અટ્ઠારસ–અક્ખરેહિં જો મંતો;
જો જાણઇ સો ઝાયઇ, પરમ–પયત્થં ફુડં પાસં. ૨૩
પાસહ સમરણ જો કુણઇ, સંતુટ્ઠે હિયએણ;
અટ્ઠુત્તરસય–વાહિ–ભય, નાસઇ તસ્સ દૂરેણ. ૨૪

श्री अजितशांति स्तवनम्

(षष्ठं स्मरणम्)

અજિઅં જિઅ-સવ્વભયં, સંતિં ચ પસંત-સવ્વ-ગય-પાવં; જયગુરૂ સંતિગુણકરે, દોવિ જિણવરે પણિવયામિ. ૧ ગાહા.

વવગય-મંગુલભાવે, તેહં વિઉલતવ-નિમ્મલસહાવે, નિરૂવમ-મહપ્પભાવે, થોસામિ સુદિટ્ઠસબ્ભાવે. ૨ ગાહા.

સવ્વદુક્ખપ્પસંતીણં, સવ્વપાવપ્પસંતિણં; સયા અજિઅસંતીણં, નમો અજિઅસંતિણં. ૩. સિલોગો.

અજિઅજિણ ! સુહપ્પવત્તણં, તવ પુરિસુત્તમ ! નામકિત્તણં, તહય ધિઇમઇપ્પવત્તણં; તવ ય જિણુત્તમસંતિ! કિત્તણં. ૪. માગહિઆ.

કિરિઆ-વિહિ-સંચિઅ-કમ્મ-કિલેસ-વિમુક્ખયરં, અજિઅં નિચિઅં ચ ગુણેહિં મહામુણિ-સિદ્ધિગયં; અજિઅસ્સય ય સંતિ મહામુણિણો વિઅ સંતિકરં, સયયં મમ નિવ્વુઈ-કારણયં ચ નમંસણયં. ૫. આલિંગણયં.

પુરિસા ! જઇ દુક્ખવારણં, જઇય વિમગ્ગહ સુક્ખ-કારણં; અજિઅં સંતિં ચ ભાવઓ, અભયકરે સરણં પવજ્જહા. ૬, માગહિઆ.

અરઈ-રઈ-તિમિર-વિરહિઅ-મુવરય-જરમરણં, સુર-અસુર-ગરૂલ-ભુયગવઇ-પયય-પણિવઈયં; અજિઅ-મહમવિ અ સુનયનય-નિઉણ-મભયકરં, સરણ-મુવસરિઅ ભુવિ-દિવિજ-મહિઅં સયયસુવણમે. ૭ સંગયયં.

તં ચ જિણુત્તમ-મુત્તમ નિત્તમ-સત્તધરં, અજ્જવ-મદ્દવ-ખંતિ-વિમુત્તિ-સમાહિનિહિં; સંતિકરં પણમામિ દમુત્તમ-તિત્થયરં, સંતિ મુણી મમ સંતિસમાહિવરં દિસઉ. ૮ સોવાણયં.

સાવત્થિ-પુવ્વપત્થિવં ચ વરહત્થિ-મત્થય-પસત્થ વિચ્છિન્નસંથિયં, થિર-સરિચ્છ-વચ્છં મયગલ-લીલાયમાણ-વરગંધહત્થિ-પત્થાણપત્થિયં સંથવારિહં; હત્થિ-હત્થબાહું ધંતકણગ-રૂઅગ-નિરૂવહય-પિંજરં પવર-લક્ખણોવચિઅ-સોમ-ચારૂ-રૂવં સુઇસુહ-મણાભિરામ-પરમ-રમણિજ્જ-વરદેવદુંદુહિ-નિનાય-મહુરયર-સુહગિરં. ૯ વેડ્ઢઓ.

અજિઅં જિઆરિગણં, જિઅ-સવ્વભયં ભવોહ-રિઉં; પણમામિ અહં પયઓ, પાવં પસમેઉ મે ભયવં. ૧૦ રાસાલુદ્ધઓ.

કુરૂજણવય-હત્થિણાઉર-નરીસરો પઢમં તઓ મ-હાચક્કવટ્ટિભોએ મહપ્પભાવો, જો બાવત્તરિ પુરવર-સહ-સ્સવરનગર-નિગમ-જણવયવઇબત્તીસારાયવરસહસ્સાણુયાયમ-ગ્ગો ચઉદસવરરયણ-નવ મહાનિહિ-ચઉસટ્ઠિ-સહસ્સ-પવરજુ-વઇણ સુંદરવઇ, ચુલસી-હય-ગય-રહ-સયસહસ્સસામી છન્ન-વઇ-ગામકોડી-સામી આસી જો ભારહંમિ ભયવં- ૧૧ વેડ્ઢઓ.

તં સંતિં સંતિકરં, સંતિણ્ણં સવ્વભયા; સંતિં થુણામિ જિણં, સંતિં વિહેઉ મે ૧૨. રાસાનંદિયં..

ઈક્ખાગ વિદેહનરીસર નરવસહા મુણિવસહા, નવ-સારય-સસિસકલાણણ વિગયતમા વિહુઅરયા; અજિ-ઉત્તમ-તેઅ ગુણેહિં મુહામુણિ અમિઅબલા વિઉલકુલા, પણમામિ તે ભવ-ભય મૂરણ જગસરણા મમ સરણં. ૧૩. ચિત્તલેહા.

દેવ-દાણુ-વિંદ-ચંદ-સૂર-વંદ હટ્ઠ-તુટ્ઠ જિટ્ઠ-પરમ, લટ્ઠ-રૂવ-ધંત-રૂપ્પ-પટ્ટ-સેઅ-સુદ્ધ-નિદ્ધ-ધવલ; દંતપંતિ સંતિ! સત્તિ--કિત્તિ--મુત્તિ--જુત્તિ--ગુત્તિ--પવર, દિત્તતેઅ -વંદ ધેય સવ્વલોઅ-ભાવિઅપ્પભાવણે અ પઈસમે સમાહિં. ૧૪ નારાયઓ.

વિમલસસિ-કલાઈરેઅ-સોમં, વિતિમિર-સૂર-કરાઈરેઅ-તેઅં; તિઅસવઈ-ગણાઈરેઅ-રૂવં, ધરણિધરપ્પવરાઈરેઅ-સારં. ૧૫ કુસુમલયા.

સત્તે અ સયા અજિઅં, સારીરે અ બલે અજિઅં; તવ સંજમે અ અજિઅં, એસ થુણામિ જિણં અજિઅં. ૧૬ ભુઅગપરિરિંગિઅં.

સોમગુણેહિં પાવઇ ન તં નવ-સરય સસી, તેઅ-ગુણેહિં પાવઈ ન તં નવ-સરય-રવી, રૂવગુણેહિં પાવઇ ન તં તિઅસ- ગણવઇ, સારગુણેહિં પાવઈ ન તં ધરણિધરવઈ. ૧૭ ખિજ્જિઅયં.

તિત્થવર-પવત્તયં તમરય-રહિયં, ધિરજણ-થુઅ-ચ્ચિઅં ચુઅ-કલિ—કલુસં; સંતિસુહ-પ્પવત્તયં તિગરણ-પયઓ, સંતિમહં મહામુણિ સરણમુવણમે. ૧૮ લલિઅયં.

વિણઓણય-સિરરઈ-અંજલિ-રિસિગણ-સંથુઅં થિમિઅં, વિબુહાહિવ-ધણવઈ-નરવઈ-થુઅ-મહિ-અચ્ચિઅં બહુસો; અઈરૂગ્ગય-સરય-દિવાયર-સમહિ-અસપ્પભં તવસા, ગયણ-ગણ-વિયરણ-સમુઈઅ-ચારણ-વંદિઅં સિરસા. ૧૯ કિસલયમાલા.

અસુર-ગરૂલ-પરિવંદિયં,-કિન્નરોરગ-નમંસિઅં દેવ-કોડિસય-સંથુઅં, સમણસંઘ-પરિવંદિયં. ૨૦ સુમુહં.

અભયં અણહં, અરયં અરૂયં, અજિઅં અજિઅં, પયઓ પણમે. ૨૧ વિજ્જુવિલસિઅં.

આગયા વરવિમાણ-દિવ્વકણગ-રહ-તુરય-પહકર-સએહિં હુલિઅં, સસંભમોઅરણ-ખુભિઅ-લુલિય-ચલ-કુંડલં ગય-તિરીડ-સોહંત-મઉલિમાલા. ૨૨ વેડ્ઢઓ.

જં સુરસંઘા સાસુરસંઘા, વેરવિઉત્તા ભત્તિસુજુત્તા, આયરભૂસિઅ સંભસપિંડિઅ સુટ્ઠુસુવિમ્હિઅ-સવ્વબલોઘા; ઉત્તમ-કંચણ-રયણ-પરૂવિઅ-ભાસુર-ભૂસણ-ભાસુરિઅંગા, ગાય-સમોણય-ભત્તિ-વસાગય-પંજલિ પેસિય-સીસ-પણામા. ૨૩ રયણમાલા.

વંદિઊણ થોઊણ તો જિણં, તિગુણમેવ ય પુણો પયાહિણં, પણમિઊણ ય જિણં સુરાસુરા, પમુઈઆ સભવણાઈં તો ગયા. ૨૪ ખિત્તયં.

તં મહામુણિમહંપિ પંજલી, રાગદોસ-ભય-મોહ-વજ્જિયં દેવ-દાણવ-નરિંદ-વંદિઅં, સંતિમુત્તમં-મહાતવં નમે. ૨૫ ખિત્તયં.

અંબરંતર-વિઆરણિઆહિં, લલિઅ-હંસવહુ-ગામિ-ણિઆહિં, પીણ-સોણિથણ-સાલિણિઆહિં, સકલ કમલદલ-લોઅણિઆહિં. ૨૬. દીવયં.

પીણ-નિરંતર-થણભર-વિણમિય-ગાયલઆહિં, મણિ-કંચણ-પસિઢિલ-મેહલ-સોહિઅ-સોણિતડાહિં; વરખિંખિણિ નેઉર-સતિલય-વલય-વિભૂસણિઆહિં, રઈકર--ચઉર--મણોહર--સુંદર--દંસણિઆહિં. ૨૭ ચિત્તક્ખરા.

દેવસુંદરીહિં પાયવંદિઆહિં, વંદિઆ ય જસ્સ તે સુવિક્કમા--કમા; અપ્પણો નિડાલએહિં મંડણોડ્ડણપ્પગાર-એહિં કેહિંકેહિં વિ, અવંગ-તિલય-પત્તલેહનામએહિં ચિલ્લએહિં સંગયંગયાહિં, ભત્તિસન્નિવિટ્ઠ-વંદણા ગયાહિં હુંતિ તે વંદિઆ પુણો પુણો. ૨૮ નારાયઓ.

તમહં જિણચંદં, અજિઅં જિઅમોહં, ધુયસવ્વ-કિલેસં, પયઓ પણમામિ. ૨૯ નંદિઅયં.

થુઅવંદિઅયસ્સા, રિસિગણ- દેવગણેહિં, તો દેવ-વહુહિં, પયઓ પણમિઅસ્સા; જસ્સ જગુત્તમસાસણઅસ્સા, ભત્તિવસાગય-પિંડિઅયાહિં, દેવવરચ્છરસા બહુઆહિં; સુરવર-રઈગુણ-પંડિઅયાહિં. ૩૦ ભાસુરયં.

વંસસદ્દ-તંતિતાલ-મેલિએ, તિઉક્ખરાભિરામ--સદ્દ-મીસએ કએ અ, સુઈસમાણણે અ સુદ્ધ-સજ્જ-ગીઅ-પાયજાલઘંટિઆહિં, વલય-મેહલા-કલાવ-નેઉરાભિરામ સદ્દ-મીસએ કએ અ, દેવ-નટ્ટિઆહિંહાવભાવવિબ્ભમપ્પગારએહિં, નચ્ચિઉણ અંગહારએહિં, વંદિઆ ય જસ્સ તે સુવિક્કમા કમા, તયં તિલોય-સવ્વસત્ત-સંતિકારયં. પસંત-સવ્વ-પાવ-દોસમેસ હં નમામિ સંતિમુત્તમં જિણં. ૩૧ નારાયઓ.

છત્ત–ચામર–પડાગ–જૂવ–જવ–મંડિઆ, ઝયવર–મગર–તુરય–સિરિવચ્છ–સુલંછણા, દીવ–સમુદ્દ–મંદર–દિસાગય–સોહિયા, સત્થિઅ–વસહ–સીહ–રહ–ચક્ક–વરંકિયા. ૩૨ લલિઅયં.

સહાવલટ્ઠા સમપ્પઈટ્ઠા અદોસદુટ્ઠા ગુણેહિં જિટ્ઠા, પસાયસિટ્ઠા તવેણ પુટ્ઠા, સિરીહિં ઈટ્ઠા રિસીહિં જુટ્ઠા. ૩૩ વાણવાસિઆ.

તે તવેણ ધુઅ–સવ્વપાવયા, સવ્વલોઅ–હિઅમૂલ–પાવયા, સંથુઆ અજિઅ–સંતિ–પાયયા, હું તુ મે સિવ–સુહાણ દાયયા ૩૪ અપરાંતિકા.

એવં તવ–બલ–વિઉલં, થુઅં મએ અજિઅ–સંતિ જિણ–જુઅલં; વવગય–કમ્મ–રય–મલં, ગઈ ગયં સાસયં વિઉલં. ૩૫ ગાહા.

તં બહુગુણપ્પસાયં, મુક્ખસુહેણ પરહેણ અવિ–સાયં; નાસેઉ મે વિસાયં, કુણઉ અ પરિસાવિ અપ્પસાયં, ૩૬ ગાહા.

તં મોએઉ અનંદિં, પાવેઉ અ નંદિસેણમભિનંદિં, પરિસાવિ અ સુહ–નંદિં, મમ ય દિસઉ સંજમે નંદિં, ૩૭ ગાહા.

પક્ખિઅ ચાઉમ્માસિઅ, સંવચ્છરિએ અવસ્સ ભણિ–અવ્વો, સોઅવ્વો સવ્વેહિં, ઉવસગ્ગ–નિવારણો એસો. ૩૮

જો પઢઇ જો અ નિસુણઈ, ઉભઓ કાલંપિ અજિ–અસંતિ–થયં, નહુ હુંતિ તસ્સ રોગા, પુવ્વુપ્પન્ના વિ નાસંતિ ૩૯

જઇ ઈચ્છહ પરમપયં, અહવા કિત્તિં સુવિત્થડં ભુવણે; તા તેલુક્કુદ્ધરણે, જિણવયણે–આયરં કુણહ ૪૦

भक्तामर स्तोत्रम्

(सप्तमं स्मरणम्)

ભક્તામર–પ્રણત–મૌલિ–મણિ–પ્રભાણા,–મુદ્યોતકં
દલિત–પાપ–તમોવિતાનમ્, સમ્યક્ પ્રણમ્ય જિનપાદ–
યુગંયુગાદા,–વાલંબનંભવજલે પતતાં જનાનામ. ૧
યઃ સંસ્તુતઃ સકલ–વાઙ્મય–તત્ત્વબોધા, દુદ્ભૂત–બુદ્ધિ–
પટુભિ; સુરલોક–નાથૈઃ, સ્ત્રોત્રૈર્જગત્રિતય–ચિત્ત–
હરૈરૂદારૈઃ, સ્તોષ્યે કિલાહમપિ તં પ્રથમં જિનેન્દ્રમ્. ૨
બુદ્ધયા વિનાઽપિ વિબુધા–ર્ચિત–પાદપીઠ!, સ્તોતું સમુ-
દ્યત–મતિ–ર્વિગત ત્રપોઽહમ્, બાલં વિહાય જલ–સંસ્થિ-
ત મિંદુબિંબ,–મન્યઃ ક ઈચ્છતિ જનઃ સહસા ગ્રહીતુમ. ૩
વક્તું ગુણાન્ ગુણસમુદ્ર! શશાંક–કાંતાન્, કસ્તે ક્ષમઃ
સુરગુરૂ–પ્રતિમોઽપિ બુદ્ધયા?, કલ્પાંતકાલ–પવનોદ્ધત–
નક્રચક્રં, કો વા તરીતુમલમંબુનિધિં ભુજાભ્યામ્? ૪
સોઽહં તથાપિ તવ ભક્તિવશાન્મુનીશ!, કર્તું સ્તવં વિ-
ગતશક્તિ–રપિપ્રવૃત્તઃ, પ્રીત્યાત્મવીર્ય–મવિચાર્ય મૃગો
મૃગેન્દ્રં, નાભ્યેતિ કિં નિજશિશોઃ પરિપાલનાર્થમ્? ૫
અલ્પશ્રુતં શ્રુતવતાં પરિહાસ–ધામ, ત્વદ્‌ભક્તિરેવ મુખ-
રીકુરૂતે બલાન્મામ્, યત્કોકિલઃ કિલ મધૌ મધુરં વિરૌતિ
તચ્ચારૂ–ચૂત–કલિકા–નિકરૈકહેતુઃ. ૬
ત્વત્સંસ્તવેન ભવ–સંતતિ–સન્નિબદ્ધં, પાપં ક્ષણાત્ક્ષય–
મુપૈતિ શરીરભાજામ્, આક્રાંતલોક–મલિ–નીલ–મશેષ-
માશુ, સૂર્યાંશુ–ભિન્નમિવ શાર્વર–મંધકારમ્. ૭

મત્વેતિ નાથ! તવ સંસ્તવનં મયેદ,-મારભ્યતે તનુ-
ધિયાઽપિ તવ પ્રભાવાત્, ચેતો હરિષ્યતિ સતાં નલિની-
દલેષુ, મુક્તાફલ-દ્યુતિ-મુપૈતિ નનૂદબિંદુઃ ૮
આસ્તાં તવ સ્તવન-મસ્ત-સમસ્તદોષં, ત્વત્સંકથાપિ
જગતાં દુરિતાનિ હન્તિ, દૂરે સહસ્રકિરણઃ કુરુતે પ્રભૈવ;
પદ્માકરેષુ જલજાનિ વિકાસભાંજિ. ૯
નાત્યદ્ભુતં ભુવન-ભૂષણ-ભૂત! નાથ! ભૂતૈર્ગુણૈર્ભુવિ-
ભવંતમભિષ્ટુવન્તઃ, તુલ્યા ભવન્તિ ભવતો નનુ તેન
કિંવા, ભૂત્યાશ્રિતં ય ઇહ નાત્મસમં કરોતિ. ૧૦
દૃષ્ટ્વા ભવન્ત મનિમેષ-વિલોકનીયં, નાઽન્યત્ર તોષમુપ યાતિ
જનસ્ય ચક્ષુઃ, પીત્વા પયઃ શશિકર-દ્યુતિ-દુગ્ધ-
સિંધોઃ, ક્ષારં જલં જલનિધે—રશિતું ક ઇચ્છેત્? ૧૧
યૈઃ શાંતરાગ-રૂચિભિઃ પરમાણુભિસ્ત્વં, નિર્માપિત-સ્ત્રિભુવનૈક-
લલામભૂત!, તાવંત એવ ખલુ તેઽપ્યણવઃ પૃથિવ્યાં, યત્તે
સમાન-મપરં ન હિ રૂપમસ્તિ. ૧૨
વક્ત્રં ક્વ તે સુર-નરોરગ-નેત્રહારિ? નિઃશેષ-નિર્જિત-
જગત્ત્રિતયોપમાનમ્, બિંબં કલંક-મલિનં કવ નિશા-
કરસ્ય? યદ્વાસરે ભવતિ પાંડુ-પલાશ-કલ્પમ્. ૧૩
સંપૂર્ણ-મંડલ-શશાંક-કલા-કલાપ, શુભ્રા ગુણાસ્ત્રિભુવનં
તવ લંઘયન્તિ, યે સંશ્રિતાસ્ત્રિજગદીશ્વર! નાથમેકં,
કસ્તાન્નિવારયતિ સંચરતો યથેષ્ટમ્? ૧૪
ચિત્રં કિમત્ર? યદિ તે ત્રિદશાંગનાભિ,-ર્નીતં મનાગપિ
મનો ન વિકાર-માર્ગમ્, કલ્પાંતકાલ-મરૂતા ચલિતા-ચલેન
કિં મંદરાદ્રિ-શિખરં ચલિતં કદાચિત્? ૧૫

નિર્ધૂમવર્ત્તિ-રપવર્જિત-તૈલપૂરઃ, કૃત્સ્નં જગત્ત્રયમિદં પ્રકટીકરોષિ, ગમ્યો ન જાતુ મરૂતાં ચલિતાચલાનાં, દીપોઽપરસ્ત્વમસિ નાથ ! જગત્પ્રકાશઃ ૧૬

નાસ્તં કદાચિદુપયાસિ ન રાહુગમ્યઃ, સ્પષ્ટી કરોષિ સહસા યુગપજ્જગંતિ, નાંભોધરોદર-નિરૂદ્ધ-મહાપ્રભાવઃ, સૂર્યાતિશાયિ-મહિમા-સિ મુનીંદ્ર ! લોકે. ૧૭

નિત્યોદયં દલિતમોહ-મહાંધકારં, ગમ્યં ન રાહુવદનસ્ય ન વારિદાનામ્, વિભ્રાજતે તવ મુખાબ્જ-મનલ્પકાંતિ, વિદ્યોતયજ્જગદપૂર્વ-શશાંક-બિમ્બમ. ૧૮

કિં શર્વરીષુ શશિનાઽહ્નિ વિવસ્વતા વા ?, યુષ્મન્મુખેંદુ-દલિતેષુ તમસ્સુ નાથ !, નિષ્પન્ન-શાલિ-વન-શાલિનિ જીવલોકે, કાર્યં કિયજ્જલધરૈ-ર્જલભાર-નમ્રઃ ? ૧૯

જ્ઞાનં યથા ત્વયિ વિભાતિ કૃતાવકાશં, નૈવં તથા હરિહરાદિષુ નાયકેષુ, તેજઃ સ્ફુરન્મણિષુ યાતિ યથા મહત્ત્વં, નૈવં તુ કાચ-શકલે કિરણાકુલેઽપિ. ૨૦

મન્યે વરં હરિહરાદય એવ દૃષ્ટા, દૃષ્ટેષુ યેષુ હૃદયં ત્વયિ તોષમેતિ, કિં વીક્ષિતેન ભવતા ? ભુવિ યેન નાન્યઃ, કશ્ચિન્મનો હરતિ નાથ ! ભવાંતરેઽપિ. ૨૧

સ્ત્રીણાં શતાનિ શતશો જનયન્તિ પુત્રાન્, નાન્યા સુતં ત્વદુપમં જનની પ્રસૂતા, સર્વા દિશો દધતિ ભાનિ સહસ્રરશ્મિં, પ્રાચ્યેવ દિગ્જનયતિ સ્ફુરદંશુજાલમ્. ૨૨

ત્વામામનન્તિ મુનયઃ પરમં પુમાંસ-માદિત્યવર્ણ-મમલં તમસઃ પુરસ્તાત્, ત્વામેવ સમ્યગુપલભ્ય જયંતિ મૃત્યું, નાન્યઃ શિવઃ શિવપદસ્ય મુનીન્દ્ર ! પંથાઃ. ૨૩

ત્વામવ્યયં વિભુમચિંત્ય-મસંખ્યમાદ્યં, બ્રહ્માણ-મીશ્વરમનંત-
મનંગકેતુમ્, યોગીશ્વરં વિદિતયોગ-મનેકમેકં, જ્ઞાનસ્વરૂપ-
મમલં પ્રવદંતિ સંતઃ. ૨૪
બુદ્ધસ્ત્વમેવ વિબુધાર્ચિત-બુદ્ધિ-બોધાત્, ત્વં શંકરોઽસિ
ભુવનત્રય-શંકરત્વાત્, ધાતાસિ ધીર! શિવમાર્ગવિધે-
ર્વિધાનાત્, વ્યક્તં ત્વમેવ ભગવન્! પુરૂષોત્તમોઽસિ. ૨૫
તુભ્યં નમસ્ત્રિભુવનાર્ત્તિહરાય નાથ!, તુભ્યં નમઃ ક્ષિતિ-
તલા-મલ-ભૂષણાય, તુભ્યં નમસ્ત્રિજગતઃ પરમેશ્વરાય,
તુભ્યં નમો જિન! ભવોદધિ-શોષણાય. ૨૬
કો વિસ્મયોઽત્ર? યદિ નામ ગુણૈરશેષૈ,-સ્ત્વં સંશ્રિતો
નિરવકાશતયા મુનીશ!, દોષૈરૂપાત્ત--વિવિધાશ્રય-જાતગર્વૈઃ,
સ્વપ્નાંતરેઽપિ ન કદાચિ-દપીક્ષિતોઽસિ. ૨૭
ઉચ્ચૈ-રશોકતરૂ-સંશ્રિત-મુન્મયૂખ,-માભાતિ. રૂપ-
મમલં ભવતો નિતાન્તમ્, સ્પષ્ટોલ્લસત્કિરણમસ્ત-તમો-
વિતાનં, બિમ્બં રવેરિવ પયોધર-પાર્શ્વવર્ત્તિ. ૨૮
સિંહાસને મણિ-મયૂખ-શિખા-વિચિત્રે, વિભ્રાજતે તવ
વપુઃ કનકાવદાતમ્, બિંબં વિયદ્વિલસદંશુ-લતા-વિતાનં,
તુંગોદયાદ્રિ-શિરસીવ સહસ્રરશ્મેઃ. ૨૯
કુંદાવદાત-ચલચ્ચામર-ચારૂશોભં, વિભ્રાજતે તવ વપુઃ
કલધૌત-કાન્તમ્, ઉદ્યચ્છશાંક-શુચિ-નિર્ઝર-વારિધાર,-
મુચ્ચૈસ્તટં સુરગિરેરિવ શાતકૌમ્ભમ્. ૩૦
છત્રત્રયં તવ વિભાતિ શશાંકકાંત,-મુચ્ચૈઃ સ્થિતં સ્થગિત-
ભાનુ-કર પ્રતાપમ્, મુક્તાફલ-પ્રકર-જાલ-વિવૃદ્ધ-શોભં,
પ્રખ્યાપયત્ત્રિજગતઃ પરમેશ્વરત્વમ્. ૩૧

ઉન્નિદ્ર–હેમ–નવપંકજ–પુંજ–કાંતિ,–પર્યુલ્લસન્નખ–મયૂખ–
શિખાભિરામૌ, પાદૌ પદાનિ તવ યત્ર જિનેંદ્ર! ધત્તઃ,
પદ્માનિ તત્ર વિબુધાઃ પરિકલ્પયંતિ. ૩૨
ઈત્થંયથા તવ વિભૂતિ–રભૂજ્જિનેંદ્ર!, ધર્મોપદેશન–વિધૌ
ન તથા પરસ્ય, યાદક્ પ્રભા દિનકૃતઃ પ્રહતાંધકારા, તાદૃક્
કુતો ગ્રહ–ગણસ્ય વિકાશિનોઽપિ? ૩૩
શ્ચ્યોતન્મદાવિલ–વિલોલ–કપોલમૂલ,-મત્ત-ભ્રમદ્ભ્રમર–નાદ–
વિવૃદ્ધકોપમ્, ઐરાવતાભમિભમુદ્ધત–માપતન્તં, દૃષ્ટ્વા
ભયં ભવતિ નો ભવદાશ્રિતાનામ્. ૩૪
ભિન્નેભ – કુંભ-ગલદુજ્જ્વલ–શોણિતાક્ત,–મુક્તાફલ–પ્રકર–
ભૂષિત–ભૂમિભાગઃ, બદ્ધક્રમઃ ક્રમગતં હરિણાધિપોઽપિ,
નાક્રામતિ ક્રમયુગા–ચલ–સંશ્રિતં તે. ૩૫
કલ્પાંતકાલ–પવનોદ્ધત–વહ્નિકલ્પં, દાવાનલં જ્વલિતં–
મુજ્જ્વલ–મુત્સ્ફુલિંગમ્, વિશ્વં જિઘત્સુમિવ સંમુખ– માપ-
તન્તં, ત્વન્નામ–કીર્ત્તન–જલં શમયત્યશેષમ્. ૩૬
રક્તેક્ષણં સમદ–કોકિલ–કંઠનીલં, ક્રોધોદ્ધતંફણિન–મુત્ફ-
ણ–માપતન્તમ્, આક્રામતિ ક્રમ–યુગેન નિરસ્ત–શંક–
સ્ત્વન્નામ–નાગદમની હૃદિ યસ્ય પુંસઃ. ૩૭
વલ્ગત્તુરંગ–ગજગર્જિત–ભીમનાદ,–માજૌ બલં બલવતામપિ
ભૂપતીનામ્, ઉદ્યદ્દિવાકર–મયૂખ-શિખાપવિદ્ધં, ત્વત્કીર્તનાત્ત–
મઈવાશુ ભિદામુપૈતિ. ૩૮
કુંતાગ્ર–ભિન્નગજ–શોણિત–વારિવાહ, વેગાવતાર–તરણાતુર–
યોધભીમે, યુદ્ધે જયં વિજિત–દુર્જય–જેયપક્ષા,–સ્ત્વત્પાદ-
પંકજ–વનાશ્રયિણો લભંતે. ૩૯

અંભોનિધૌ ક્ષુભિત-ભીષણ-નક્રચક્ર,-પાઠીનપીઠ-ભયદો-
લ્બણ-વાડવાગ્નૌ, રંગત્તરંગ-શિખર-સ્થિત-યાનપાત્રા,-
સ્ત્રાસં વિહાય ભવતઃ સ્મરણાદ્ વ્રજંતિ, ૪૦

ઉદ્‌ભૂત-ભીષણ-જલોદર-ભારભુગ્નાઃ,-શોચ્યાં દશા-મુપગ-
તાશ્ચ્યુત-જીવિતાશાઃ, ત્વત્પાદપંકજ રજો-ઽમૃત-દિગ્ધ-
દેહા, મર્ત્યા ભવંતિ મકરધ્વજ-તુલ્યરૂપાઃ. ૪૧

આપાદકંઠ-મુરૂશૃંખલ-વેષ્ટિતાઙ્ગા, ગાઢં બૃહન્નિગડ-કોટિનિ-
ઘૃષ્ટજંઘાઃ, ત્વન્નામ-મંત્ર-મનિશં મનુજાઃ સ્મરંતઃ, સદ્યઃ
સ્વયં વિગત-બંધ-ભયા ભવંતિ. ૪૨

મત્તદ્વિપેંદ્ર-મૃગરાજ-દવાનલાહિ,-સંગ્રામ-વારિધિ-મહોદર-
બંધનોત્થમ્, તસ્યાશુ નાશ-મુપયાતિ ભયંભિયેવ, યસ્તાવકં
સ્તવમિમં મતિમાનધીતે. ૪૩

સ્તોત્રસ્રજં તવ જિનેંદ્ર! ગુણૈર્નિબદ્ધાં, ભક્ત્યા મયા
રૂચિરવર્ણ-વિચિત્રપુષ્પામ્, ધત્તે જનો ય ઇહ કંઠ-ગતા-
મજસ્રં, તં માનતુંગ-મવશા સમુપૈતિ લક્ષ્મીઃ. ૪૪

श्री कल्याणमंदिर स्तोत्रम्.

(अष्टमं स्मरणम्)

(बसन्ततिलका वृत्तम्)

કલ્યાણમંદિર–મુદાર–મવદ્યભેદિ, ભીતાભયપ્રદમનિંદિત–મંધ્રિપદ્મમ્ , સંસારસાગર–નિમજ્જદશેષજંતુ, પોતાયમાન–મભિનમ્ય જિનેશ્વરસ્ય. ૧

યસ્ય સ્વયં સુરગુરૂ ર્ગરિમાંબુરાશેઃ, સ્ત્રોત્રં સુવિસ્તૃત–મતિર્ન વિભુર્વિધાતુમ્ , તિર્થેશ્વરસ્ય કમઠ–સ્મય–ધૂમ–કેતો,–સ્તસ્યા–હમેષ કિલ સંસ્તવનં કરિષ્યે. ૨

સામાન્યતોऽપિ તવ વર્ણયિતું સ્વરૂપ,–મસ્માદશાઃ કથમધીશ! ભવંત્યધીશાઃ ?, ધૃષ્ટોऽપિ કૌશિકશિશુર્યદિ વા દિવાંધો, રૂપં પ્રરૂપયતિ કિં કિલ ઘર્મરશ્મેઃ ?. ૩

મોહક્ષયા–દનુભવન્નપિ નાથ! મર્ત્યો, નૂનં ગુણાન્ ગણયિતું ન તવ ક્ષમેત, કલ્પાંત–વાંત–પયસઃ પ્રકટોऽપિ યસ્મા–ન્મીયેત કેન જલધેર્નનુ રત્નરાશિઃ? ૪

અભ્યુદ્યતોऽસ્મિ તવ નાથ! જડાશયોऽપિ, કર્તું સ્તવં લસદસંખ્ય–ગુણાકરસ્ય, બાલોऽપિ કિં ન નિજબાહુયુગં વિતત્ય, વિસ્તીર્ણતાં કથયતિ સ્વધિયાંબુરાશેઃ ?. ૫

યે યોગિનામપિ ન યાંતિ ગુણાસ્તવેશ !, વક્તું કથં ભવતિ તેષુ મમાવકાશઃ ?, જાતા તદેવમસમીક્ષિત-કારિતેયં, જલ્પંતિ વા નિજગિરા નનુ પક્ષિણોऽપિ. ૬

આસ્તા–મચિંત્ય–મહિમા જિન ! સંસ્તવસ્તે, નામાપિ પાતિ ભવતો ભવતો જગંતિ, તીવ્રાતપોપહત–પાંથજનાન્નિદાઘે, પ્રીણાતિ પદ્મસરસઃ સરસોऽનિલોऽપિ. ૭

હૃદ્વર્ત્તિનિ ત્વયિ વિભો ! શિથિલીભવંતિ, જંતોઃ ક્ષણેન
નિવિડા અપિ કર્મબંધાઃ, સદ્યો ભુજંગમમયા ઇવ મધ્યભાગ,-
મભ્યાગતે વનશિખંડિનિ ચંદનસ્ય. ૮

મુચ્યંત એવ મનુજાઃ સહસા જિનેદ્ર !, રૌદ્રૈરૂપદ્રવશતૈસ્ત્વયિ
વીક્ષિતેઽપિ, ગોસ્વામિનિઃ-સ્ફુરિત-તેજસિ-દૃષ્ટમાત્રે, ચૌરૈરિવાશુ
પશવઃ પ્રપલાયમાનૈઃ ૯

ત્વં તારકો જિન ! કથં ? ભવિનાં ત એવ, ત્વામુદ્વહંતિ
હૃદયેન યદુત્તરંતઃ. યદ્વા દૃતિસ્તરતિ યજ્જલમેષ નૂન,-મન્ત-
ર્ગતસ્ય મરૂતઃ સ કિલાનુભાવઃ. ૧૦

યસ્મિન્ હર-પ્રભૃતયોઽપિ હત-પ્રભાવાઃ, સોઽપિ ત્વયા રતિ-
પતિઃ ક્ષપિતઃ ક્ષણેન, વિધ્યાપિતા હુતભુજઃ પયસાઽથ યેન,
પીતં ન કિં તદપિ દુર્ધર-વાડવેન ? ૧૧

સ્વામિન્નનલ્પ-ગરિમાણ-મપિ પ્રપન્ના, સ્ત્વાં જંતવઃ કથમહો
હૃદયે દધાનાઃ, જન્મોદધિં લઘુ તરંત્યતિ લાઘવેન, ચિંત્યો ન
હંત મહતાં યદિ વા પ્રભાવઃ. ૧૨

ક્રોધસ્ત્વયા યદિ વિભો ! પ્રથમં નિરસ્તો, ધ્વસ્તાસ્તદા બત
કથં કિલ કર્મચૌરાઃ ?, પ્લોષત્યમુત્ર યદિ વા શિશિરાપિ
લોકે, નીલદ્રુમાણિ વિપિનાનિ ન કિં હિમાનિ ?. ૧૩

ત્વાં યોગિનો જિન ! સદા પરમાત્મરૂપ,-મન્વેષયંતિ
હૃદયાંબુજ-કોશ-દેશે, પૂતસ્ય નિર્મલરૂચે-ર્યદિ વા કિમન્ય,
-દક્ષસ્ય સંભવિ પદં નનુ કર્ણિકાયાઃ ?. ૧૪

ધ્યાનાજ્જિનેશ ! ભવતો ભવિનઃ ક્ષણેન, દેહં વિહાય
પરમાત્મ-દશાં વ્રજંતિ, તીવ્રાનલા-દુપલભાવ-મપાસ્ય લોકે,
ચામીકરત્વ-મચિરાદિવ ધાતુભેદાઃ. ૧૫

અંતઃ સદૈવ જિન! યસ્ય વિભાવ્યસે ત્વં, ભવ્યૈઃ કથં તદપિ નાશયસે શરીરમ્?, એતત્સ્વરૂપમથ મધ્ય-વિવર્ત્તિનો હિ, યદ્વિગ્રહં પ્રશમયંતિ મહાનુભાવાઃ. ૧૬

આત્મા મનીષિભિરયં ત્વદભેદ-બુદ્ધ્યા, ધ્યાતો જિનેંદ્ર! ભવતીહ ભવત્પ્રભાવઃ, પાનીય-મપ્યમૃત-મિત્ય-નુચિંત્યમાનં, કિં નામ નો વિષવિકાર-મપાકરોતિ?. ૧૭

ત્વામેવ વીત-તમસં પરવાદિનોઽપિ, નૂનં વિભો! હરિહરાદિ-ધિયા પ્રપન્નાઃ, કિં કાચકામલિભિરીશ! સિતોઽપિ શંખો, નો ગૃહ્યતે વિવિધવર્ણ-વિપર્યયેણ. ૧૮

ધર્મોપદેશ-સમયે સવિધાનુભાવા,-દાસ્તાં જનો ભવતિ તે તરૂ-રપ્યશોકઃ, અભ્યુદ્ગતે દિનપતૌ સમહીરૂહોઽપિ, કિં-વા વિબોધ-મુપયાતિ ન જીવલોકઃ?. ૧૯

ચિત્રં વિભો! કથમવાઙ્મુખ-વૃંતમેવ, વિષ્વક્ પતત્ય-વિરલા સુર-પુષ્પ-વૃષ્ટિઃ, ત્વદ્ગોચરે સુમનસાં યદિ વા મુનીશ!, ગચ્છંતિ નૂનમધ એવ હિ બંધનાનિ. ૨૦

સ્થાને ગભીર-હૃદયોદધિ-સંભવાયાઃ, પીયૂષતાં તવ ગિરઃ સમુદીરયંતિ, પીત્વા યતઃ પરમ-સંમદ-સંગભાજો, ભવ્યા વ્રજંતિ તરસાપ્ય-જરામરત્વમ્. ૨૧

સ્વામિન્! સુદૂર-મવનમ્ય સમુત્પતંતો, મન્યે વદંતિ શુચયઃ સુર-ચામરૌઘાઃ, યેઽસ્મૈ નતિં વિદધતે મુનિ-પુંગવાય, તે નૂન-મૂર્ધ્વગતયઃ ખલુ શુદ્ધભાવાઃ ૨૨

શ્યામં ગભીર-ગિર-મુજ્જ્વલ-હેમરત્ન,-સિંહાસન-સ્થમિહ-ભવ્ય-શિખંડિનસ્ત્વામ્, આલોકયંતિ રભસેન નદંતમુચ્ચૈ,-શ્ચામીકરાદ્રિ-શિરસીવ નવાંબુવાહમ. ૨૩

ઉદ્‌ગચ્છતા તવ શિતિદ્યુતિ-મંડલેન, લુપ્તચ્છદચ્છવિ રશોકતરૂ-ર્બભૂવ, સાન્નિધ્યતોડપિ યદિ વા તવ વીત-રાગ !, નીરાગતાં વ્રજતિ કો ન સચેતનોડપિ ? ૨૪

ભો ભોઃ પ્રમાદ-મવધૂય ભજધ્વમેન,-માગત્ય નિર્વૃતિ-પુરીં પ્રતિ સાર્થવાહમ્, એતન્નિવેદયતિ દેવ ! જગત્ત્રયાય, મન્યે નદન્નભિનભઃ સુરદુંદુભિસ્તે. ૨૫

ઉદ્યોતિતેષુ ભવતા ભુવનેષુ નાથ !, તારાન્વિતો વિધુરયં વિહતાધિકારઃ, મુક્તા-કલાપ-કલિતોચ્છ્વસિતાતપત્ર, વ્યાજા-ત્ત્રિધા ધૃતતનુ-ર્ધ્રુવ-મભ્યુપેતઃ. ૨૬

સ્વેન પ્રપૂરિત-જગત્ત્રય-પિંડિતેન, કાંતિ-પ્રતાપ-યશસામિવ સંચયેન, માણિક્ય-હેમ-રજત-પ્રવિનિર્મિતેન, સાલ-ત્રયેણ ભગવન્નભિતો વિભાસિ. ૨૭

દિવ્યસ્રજો જિન ! નમત્ત્રિદશાધિપાના,-મુત્સૃજ્ય રત્ન-રચિતાનપિ મૌલિબંધાન્, પાદૌ શ્રયંતિ ભવતો યદિ વા પરત્ર, ત્વત્સંગમે સુમનસો ન રમંત એવ. ૨૮

ત્વં નાથ ! જન્મજલધે-ર્વિપરાઙ્‌મુખોડપિ, યત્તારયસ્ય-સુમતો નિજ-પૃષ્ઠ-લગ્નાન્, યુક્તં હિ પાર્થિવ-નિપસ્ય સતસ્તવૈવ, ચિત્રં વિભો ! યદસિ કર્મ-વિપાક-શૂન્યઃ ૨૯

વિશ્વેશ્વરોડપિ જનપાલક ! દુર્ગતસ્ત્વં, કિં વાક્ષરપ્રકૃતિ-રપ્યલિપિસ્ત્વમીશ !, અજ્ઞાનવત્યપિ સદૈવ કથંચિદેવ, જ્ઞાનં ત્વયિ સ્ફુરતિ વિશ્વ-વિકાશ-હેતુઃ ૩૦

પ્રાગ્ભાર-સંભૃત-નભાંસિ રજાંસિ રોષા,-દુત્થાપિતાનિ કમઠેન શઠેન યાનિ, છાયાપિ તૈસ્તવ ન નાથ ! હતા હતાશો, ગ્રસ્તસ્ત્વમીભિરયમેવ પરં દુરાત્મા. ૩૧

યદ્ ગર્જદૂર્જિત-ઘનૌઘ-મદભ્ર-ભીમં, ભ્રશ્યત્તડિન્મુસલ-માંસલ-ઘોર-ધારમ્, દૈત્યેન મુક્તમથ દુસ્તરવારિ દધ્રે, તેનૈવ તસ્ય જિન! દુસ્તરવારિ-કૃત્યમ્. ૩૨

ધ્વસ્તોર્ધ્વ-કેશ-વિકૃતા-કૃતિ-મર્ત્ય-મુંડ,-પ્રાલંબભૃદ્ ભયદ-વક્ત્ર-વિનિર્યદગ્નિ:, પ્રેતવ્રજ: પ્રતિભવંત-મપીરિતો ય:, સોઽસ્યાઽભવત્પ્રતિભવં ભવ-દુ:ખ-હેતુ: ૩૩

ધન્યાસ્ત એવ ભુવનાધિપ! યે ત્રિસંધ્ય,-મારાધયંતિ વિધિવદ્વિધુતાન્યકૃત્યા:, ભક્ત્યોલ્લસત્પુલક-પક્ષ્મલ-દેહદેશા:, પાદદ્વયં તવ વિભો! ભુવિ જન્મભાજ:. ૩૪

અસ્મિન્નપાર-ભવ-વારિનિધૌમુનીશ!, મન્યે ન મે શ્રવણ-ગોચરતાં ગતોઽસિ, આકર્ણિતે તુ તવ ગોત્ર-પવિત્ર-મંત્રે, કિં વા વિપદ્વિષધરી સવિધં સમેતિ?. ૩૫

જન્માંતરેઽપિ તવ પાદયુગં ન દેવ!, મન્યે મયા મહિત-મીહિત-દાનદક્ષમ્; તેનેહ જન્મનિ મુનીશ! પરાભવાનાં, જાતો નિકેતનમહં મથિતા-શયાનામ્. ૩૬

નૂનં ન મોહ-તિમિરા-વૃતલોચનેન, પૂર્વં વિભો! સકૃદપિ પ્રવિલોકિતોઽસિ; મર્માવિધો વિધુરયંતિ હિ મામનર્થા:, પ્રોદ્યત્પ્રબંધ-ગતય: કથમન્યથૈતે? ૩૭

આકર્ણિતોઽપિ મહિતોઽપિ નિરીક્ષિતોઽપિ, નૂનં ન ચેતસિ મયા વિધૃતોઽસિ ભક્ત્યા, જાતોઽસ્મિ તેન જનબાંધવ! દુ:ખપાત્રં, યસ્માત્ ક્રિયા: પ્રતિફલન્તિ ન ભાવશૂન્યા: ૩૮

ત્વં નાથ! દુ:ખિજન-વત્સલ! હે શરણ્ય! કારૂણ્ય-પુણ્યવસતે! વશિનાં વરેણ્ય!, ભક્ત્યા નતે મયિ મહેશ! દયાં વિધાય, દુ:ખાઙ્કુરોદ્દલન-તત્પરતાં વિધેહિ. ૩૯

ઉદ્ગચ્છતા તવ શિતિદ્યુતિ–મંડલેન, લુપ્તચ્છદચ્છવિ રશોકતરૂ–
ર્બભૂવ, સાનિધ્યતોઽપિ યદિ વા તવ વીત–રાગ !, નીરાગતાં
વ્રજતિ કો ન સચેતનોઽપિ ? ૨૪
ભો ભોઃ પ્રમાદ–મવધૂય ભજધ્વમેન,–માગત્ય નિર્વૃતિ–પુરીં
પ્રતિ સાર્થવાહમ્, એતન્નિવેદયતિ દેવ ! જગત્ત્રયાય, મન્યે
નદન્નભિનભઃ સુરદુંદુભિસ્તે. ૨૫
ઉદ્યોતિતેષુ ભવતા ભુવનેષુ નાથ !, તારાન્વિતો વિધુરયં
વિહતાધિકારઃ, મુક્તા–કલાપ–કલિતોચ્છ્વસિતાતપત્ર, વ્યાજા–
ત્રિધા ધૃતતનુ–ર્ધ્રુવ–મભ્યુપેતઃ. ૨૬
સ્વેન પ્રપૂરિત–જગત્ત્રય–પિંડિતેન, કાંતિ–પ્રતાપ–યશસામિવ
સંચયેન, માણિક્ય–હેમ–રજત–પ્રવિનિર્મિતેન, સાલ–ત્રયેણ
ભગવન્નભિતો વિભાસિ. ૨૭
દિવ્યસ્રજો જિન ! નમત્ત્રિદશાધિપાના,–મુત્સૃજ્ય રત્ન–
રચિતાનપિ મૌલિબંધાન્, પાદૌ શ્રયંતિ ભવતો યદિ વા
પરત્ર, ત્વત્સંગમે સુમનસો ન રમંત એવ. ૨૮
ત્વં નાથ ! જન્મજલધે–ર્વિપરાઙ્મુખોઽપિ, યત્તારયસ્ય–સુમતો
નિજ–પૃષ્ઠ–લગ્નાન્, યુક્તં હિ પાર્થિવ–નિપસ્ય સતસ્તવૈવ,
ચિત્રં વિભો ! યદસિ કર્મ–વિપાક–શૂન્યઃ ૨૯
વિશ્વેશ્વરોઽપિ જનપાલક ! દુર્ગતસ્ત્વં, કિં વાક્ષરપ્રકૃતિ–
રપ્યલિપિસ્ત્વમીશ !, અજ્ઞાનવત્યપિ સદૈવ કથંચિદેવ, જ્ઞાનં
ત્વયિ સ્ફુરતિ વિશ્વ–વિકાશ–હેતુઃ ૩૦
પ્રાગ્ભાર–સંભૃત–નભાંસિ રજાંસિ રોષા,–દુત્થાપિતાનિ કમઠેન
શઠેન યાનિ, છાયાપિ તૈસ્તવ ન નાથ ! હતા હતાશો,
ગ્રસ્તસ્ત્વમીભિરયમેવ પરં દુરાત્મા. ૩૧

યદ્ ગર્જદૂર્જિત–ઘનૌઘ–મદભ્ર–ભીમં, ભ્રશ્યત્તડિન્મુસલ–
માંસલ–ઘોર–ધારમ્, દૈત્યેન મુક્તમથ દુસ્તરવારિ દધ્રે,
તેનૈવ તસ્ય જિન! દુસ્તરવારિ–કૃત્યમ્. ૩૨

ધ્વસ્તોર્ધ્વ–કેશ–વિકૃતા–કૃતિ–મર્ત્ય–મુંડ,–પ્રાલંબભૃદ્ ભયદ–
વક્ત્ર–વિનિર્યદગ્નિઃ, પ્રેતવ્રજઃ પ્રતિભવંત–મપીરિતો યઃ,
સોઽસ્યાઽભવત્પ્રતિભવં ભવ–દુઃખ–હેતુઃ ૩૩

ધન્યાસ્ત એવ ભુવનાધિપ! યે ત્રિસંધ્ય,–મારાધયંતિ
વિધિવદ્વિધુતાન્યકૃત્યાઃ, ભક્ત્યોલ્લસત્પુલક–પક્ષ્મલ–દેહદેશાઃ,
પાદદ્વયં તવ વિભો! ભુવિ જન્મભાજઃ. ૩૪

અસ્મિન્નપાર–ભવ–વારિનિધૌ મુનીશ!, મન્યે ન મે શ્રવણ–
ગોચરતાં ગતોઽસિ, આકર્ણિતે તુ તવ ગોત્ર–પવિત્ર–મંત્રે,
કિં વા વિપદ્વિષધરી સવિધં સમેતિ?. ૩૫

જન્માંતરેઽપિ તવ પાદયુગં ન દેવ!, મન્યે મયા મહિત–
મીહિત–દાનદક્ષમ્; તેનેહ જન્મનિ મુનીશ! પરાભવાનાં,
જાતો નિકેતનમહં મથિતા–શયાનામ. ૩૬

નૂનં ન મોહ–તિમિરા–વૃતલોચનેન, પૂર્વં વિભો! સકૃદપિ
પ્રવિલોકિતોઽસિ; મર્માવિધો વિધુરયંતિ હિ મામનર્થાઃ,
પ્રોદ્યત્પ્રબંધ–ગતયઃ કથમન્યથૈતે? ૩૭

આકર્ણિતોઽપિ મહિતોઽપિ નિરીક્ષિતોઽપિ, નૂનં ન ચેતસિ
મયા વિધૃતોઽસિ ભક્ત્યા, જાતોઽસ્મિ તેન જનબાંધવ!
દુઃખપાત્રં, યસ્માત્ ક્રિયાઃ પ્રતિફલન્તિ ન ભાવશૂન્યાઃ ૩૮

ત્વં નાથ! દુઃખિજન–વત્સલ! હે શરણ્ય! કારૂણ્ય–
પુણ્યવસતે! વશિનાં વરેણ્ય!, ભક્ત્યા નતે મયિ મહેશ!
દયાં વિધાય, દુઃખાઙ્કુરોદ્દલન–તત્પરતાં વિધેહિ. ૩૯

નિઃસંખ્ય-સાર-શરણં શરણં શરણ્ય,-માસાદ્ય સાદિતરિપુ-પ્રથિતાવદાતમ્, ત્વત્પાદ-પંકજમપિ પ્રણિધાન-વંધ્યો, વંધ્યોઽસ્મિ ચેદ્ ભુવનપાવન! હા હતોઽસ્મિ. ૪૦

દેવેંદ્રવંદ્ય! વિદિતા-ખિલ-વસ્તુસાર!, સંસાર-તારક! વિભો! ભુવનાધિનાથ!, ત્રાયસ્વ દેવ! કરૂણાહ્રદ! માં પુનીહિ, સીદંતમદ્ય ભયદ-વ્યસનાંબુરાશેઃ. ૪૧

યદ્યસ્તિ નાથ! ભવદંઘ્રિ-સરોરુહાણાં, ભક્તેઃ ફલં કિમપિ સંતતિ-સંચિતાયાઃ, તન્મે ત્વદેક-શરણસ્ય શરણ્ય! ભૂયાઃ, સ્વામી ત્વમેવ ભુવનેઽત્ર ભવાંતરેઽપિ. ૪૨

ઈત્થં સમાહિત-ધિયો વિધિવજ્જિનેંદ્ર!, સાંદ્રોલ્લસત્પુલક-કંચુકિતાંગ-ભાગાઃ, ત્વદ્‌બિંબ-નિર્મલમુખાંબુજબદ્ધ લક્ષા, યે સંસ્તવં તવ વિભો! રચયંતિ ભવ્યાઃ. ૪૩

જન નયન કુમુદચંદ્ર!, પ્રભાસ્વરાઃ સ્વર્ગ સંપદો ભુક્ત્વા, તે વિગલિત-મલ-નિચયા, અચિરાન્મોક્ષં પ્રપદ્યંતે ૪૪

॥ श्रीबृहच्छांति स्तोत्रम् ॥

(नवमं स्मरणम्)

ભો ભો ભવ્યાઃ! શૃણુત વચનં પ્રસ્તુતં સર્વમેતદ્, યે યાત્રાયાં ત્રિભુવન-ગુરો-રાર્હતા ભક્તિભાજઃ, તેષાં શાંતિર્ભવતુ ભવતા-મર્હદાદિ-પ્રભાવા,-દારોગ્યશ્રી-ધૃતિમતિ કરી ક્લેશ-વિધ્વંસહેતુઃ. ॥ ૧ ॥

ભો ભો ભવ્યલોકા! ઈહિ હિ ભરતૈરાવતવિદેહ-સંભવાનાં સમસ્ત-તીર્થકૃતાં જન્મન્યાસન-પ્રકંપાનંતર-મવધિના વિજ્ઞાય, સૌધર્માધિપતિઃ સુઘોષાઘંટા-ચાલના-નંતરં સકલ-સુરાસુરેન્દ્રૈઃ સહ સમાગત્ય, સવિનય-મર્હદ્-ભટ્ટારકં ગૃહીત્વા ગત્વા કનકાદ્રિ-શૃંગે, વિહિત-જન્મા-ભિષેકઃ શાંતિમુદ્ઘોષયતિ, યથા તતોઽહં કૃતાનુકારમિતિ કૃત્વા મહાજનો યેન ગતઃ સ પંથાઃ, ઇતિ ભવ્યજનૈઃ સહ સમેત્ય, સ્નાત્રપીઠે સ્નાત્રં વિધાય શાંતિમુદ્ઘોષયામિ તત્પૂજા-યાત્રા-સ્નાત્રાદિ-મહોત્સવા-નંતરમિતિ કૃત્વા કર્ણં દત્વા નિશમ્યતાં નિશમ્યતાં સ્વાહા ॥ ૨ ॥

ૐ પુણ્યાહં પુણ્યાહં પ્રીયંતાં પ્રીયંતાં ભગવંતોઽર્હન્તઃ સર્વજ્ઞાઃ સર્વદર્શિન-સ્ત્રિલોકનાથા-સ્ત્રિલોક-મહિતા-સ્ત્રિલોક પૂજ્યા-સ્ત્રિલોકેશ્વરા-સ્ત્રિલોકોદ્યોતકરાઃ. ॥ ૩ ॥

ૐ ઋષભ અજિત સંભવ અભિનંદન સુમતિ પદ્મપ્રભ સુપાર્શ્વ ચંદ્રપ્રભ સુવિધિ શીતલ શ્રેયાંસ વાસુપૂજ્ય વિમલ અનંત ધર્મ શાંતિ કુંથુ અર મલ્લિ મુનિસુવ્રત નમિ નેમિ પાર્શ્વ વર્દ્ધમાનાંતા જિનાઃ શાંતાઃ શાંતિકરા ભવંતુ સ્વાહા ॥ ૪ ॥

ॐ મુનયો મુનિપ્રવરા રિપુ–વિજય–દુર્ભિક્ષ–કાંતારેષુ દુર્ગમાર્ગેષુ રક્ષંતુ વો નિત્યં સ્વાહા ॥ ૫ ॥

ॐ હ્રીઁ શ્રીઁ ધૃતિ મતિ કીર્તિ કાંતિ બુદ્ધિ લક્ષ્મી મેધા વિદ્યાસાધન–પ્રવેશ–નિવેશનેષુ સુગૃહીત–નામાનો જયંતુ તે જિનેંદ્રાઃ ॥ ૬ ॥

ॐ રોહિણી પ્રજ્ઞપ્તિ વજ્રશૃંખલા વજ્રાંકુશી અપ્રતિચક્રા પુરૂષદત્તા કાલી મહાકાલી ગૌરી ગાંધારી સર્વાસ્ત્રા–મહાજ્વાલા માનવી વૈરોટ્યા અચ્છુપ્તા માનસી મહામાનસી ષોડશ વિદ્યાદેવ્યો રક્ષંતુવો નિત્યં સ્વાહા ॥ ૭ ॥

ॐ આચાર્યોપાધ્યાય–પ્રભૃતિ–ચાતુર્વર્ણસ્ય શ્રી શ્રમણ–સંઘસ્ય શાંતિર્ભવતુ તુષ્ટિર્ભવતુ પુષ્ટિર્ભવતુ ॥ ૮ ॥

ॐ ગ્રહાશ્ચંદ્ર સૂર્યાંગારક બુધ બૃહસ્પતિ શુક્ર શનૈશ્ચર રાહુ કેતુ–સહિતાઃ સલોકપાલાઃ સોમ–યમ–વરૂણ કુબેર–વાસવાદિત્ય–સ્કંદ–વિનાયકોપેતા યે ચાન્યેડપિ ગ્રામ–નગર–ક્ષેત્ર દેવતાદયસ્તે સર્વે પ્રીયંતાં પ્રીયંતાં અક્ષીણ–કોશ–કોષ્ઠાગારા નરપતયશ્ચ ભવંતુ સ્વાહા ॥ ૯ ॥

ॐ પુત્ર–મિત્ર–ભ્રાતૃ–કલત્ર–સુહૃત્–સ્વજન–સંબંધિબંધુ–વર્ગ–સહિતાઃ નિત્યંચામોદ–પ્રમોદ–કારિણઃ અસ્મિઁશ્ચ ભૂમંડલાયતન–નિવાસિ–સાધુ–સાધ્વી–શ્રાવક–શ્રાવિકાણાં રોગોપસર્ગ–વ્યાધિ–દુઃખ–દુર્ભિક્ષ–દૌર્મનસ્યોપશમનાય શાંતિર્ભવતુ ॥ ૧૦ ॥

ॐ તુષ્ટિ–પુષ્ટિ–ઋદ્ધિવૃદ્ધિ–માંગલ્યોત્સવાઃ, સદા પ્રાદુર્ભૂતાનિ પાપાનિ શામ્યંતુ દુરિતાનિ, શત્રવઃપરાઙ્મુખા ભવંતુ સ્વાહા ॥ ૧૧ ॥

શ્રીમતે શાંતિનાથાય, નમઃ શાંતિ-વિધાયિને,
ત્રૈલોક્યસ્યાઽમરાધીશ, મુકુટાભ્યર્ચિતાંઘ્રયે ॥ ૧ ॥

શાંતિઃ શાંતિકરઃ શ્રીમાન્, શાંતિં-દિશતુ મે ગુરુઃ,
શાંતિરેવ સદા તેષાં, યેષાં શાંતિ-ર્ગૃહે ગૃહે ॥ ૨ ॥

ઉન્મૃષ્ટ-રિષ્ટ-દુષ્ટ,-ગ્રહગતિ-દુઃસ્વપ્ન-દુર્નિમિત્તાદિ,
સંપાદિત-હિત-સંપ,-ન્નામગ્રહણં જયતિ શાંતેઃ ॥ ૩ ॥

શ્રી સંઘ-જગજ્જનપદ,-રાજાધિપ-રાજસન્નિવેશાનામ્,
ગોષ્ઠિક-પુરમુખ્યાણાં, વ્યાહરણૈ-ર્વ્યાહરેચ્છાંતિમ્. ॥ ૪ ॥

શ્રીશ્રમણ-સંઘસ્ય શાંતિર્ભવતુ, શ્રીજનપદાનાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રીરાજાધિપાનાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રીરાજસન્નિવેશાનાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રી ગોષ્ઠિકાનાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રી પૌરમુખ્યાણાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રી પૌરજનસ્ય શાંતિર્ભવતુ, શ્રી બ્રહ્મલોકસ્ય શાંતિર્ભવતુ, ૐ સ્વાહા ૐ સ્વાહા ૐ શ્રી પાર્શ્વનાથાય સ્વાહા.

એષા શાંતિઃ પ્રતિષ્ઠા-યાત્રા-સ્નાત્રાદ્યવસાનેષુ શાંતિકલશં ગૃહીત્વા કુંકુમ-ચંદન-કર્પૂરાગરુ-ધૂપવાસ-કુસુમાંજલિ-સમેતઃ, સ્નાત્ર-ચતુષ્કિકાયાં શ્રી-સંઘ-સમેતઃ શુચિશુચિવપુઃ પુષ્પ-વસ્ત્ર-ચંદના-ભરણા-લંકૃતઃ પુષ્પમાલાં કંઠે કૃત્વા શાંતિમુદ્‌ઘોષયિત્વા શાંતિપાનીયં મસ્તકે દાતવ્યમિતિ ॥

નૃત્યંતિ નૃત્યં મણિ-પુષ્પ-વર્ષં, સૃજંતિ ગાયંતિ ચ મંગલાનિ; સ્તોત્રાણિ ગોત્રાણિ પઠંતિ મંત્રાન્,
કલ્યાણભાજો હિ જિનાભિષેકે ॥ ૧ ॥

શિવમસ્તુ સર્વજગતઃ, પરહિત-નિરતા ભવંતુ ભૂતગણાઃ,
દોષાઃ પ્રયાંતુ નાશં, સર્વત્ર સુખીભવંતુ લોકાઃ. ॥ ૨ ॥

અહં તિત્થયર-માયા, સિવા દેવી તુમ્હ નયર-નિવાસિની,
અમ્હ સિવં તુમ્હ સિવં, અસિવોવસમં સિવં ભવતુ
સ્વાહા ॥ ૩ ॥

ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાંતિ, છિદ્યંતે વિઘ્નવલ્લયઃ;
મનઃ પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે ॥ ૪ ॥

સર્વમંગલ-માંગલ્યં, સર્વકલ્યાણ-કારણમ્;
પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્ ॥ ૫ ॥

॥ कमलप्रभाचार्यविरचितम् ॥

॥ श्री जिनपंजरस्तोत्रम् ॥

ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં અર્હદ્ભ્યો નમો નમઃ ॥ ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં સિદ્ધભ્યો નમો નમઃ ॥ ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં આચાર્યેભ્યો નમો નમઃ ॥ ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં ઉપાધ્યાયેભ્યો નમો નમઃ ॥ ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં ગૌતમસ્વામિ-પ્રમુખ-સર્વસાધુભ્યો નમો નમઃ. ॥ ૧ ॥

એષઃ પંચ નમસ્કારઃ, સર્વ પાપક્ષયંકરઃ ॥
મંગલાનાં ચ સર્વેષાં, પ્રથમં ભવતિ મંગલમ્. ॥ ૨ ॥
ૐ હ્રીં શ્રીં જયે વિજયે, અર્હં પરમાત્મને નમઃ ॥
કમલપ્રભસૂરીન્દ્રો ભાષતે જિનપંજરમ્. ॥ ૩ ॥

એકભક્તોપવાસેન, ત્રિકાલં યઃ પઠેદિદમ્ ॥
મનોઽભિલષિતં સર્વં, ફલં સ લભતે ધ્રુવમ્ ॥ ૪ ॥
ભૂશય્યા-બ્રહ્મચર્યેણ, ક્રોધ-લોભ-વિવર્જિતઃ ॥
દેવતાગ્રે પવિત્રાત્મા, ષણ્માસૈર્લભતે ફલમ્. ॥ ૫ ॥
અર્હન્તં સ્થાપયેન્મૂર્ધ્નિ, સિદ્ધં ચક્ષુર્લલાટકે ॥
આચાર્યં શ્રોત્રયોર્મધ્યે, ઉપાધ્યાયં તુ ઘ્રાણકે. ॥ ૬ ॥
સાધુવૃન્દં મુખસ્યાગ્રે, મનઃશુદ્ધિં વિધાય ચ ॥
સૂર્ય-ચન્દ્રનિરોધેન, સુધીઃ સર્વાર્થસિદ્ધયે. ॥ ૭ ॥
દક્ષિણે મદનદ્વેષી, વામપાર્શ્વે સ્થિતો જિનઃ ॥
અંગસંધિષુ સર્વજ્ઞઃ, પરમેષ્ઠી શિવંકરઃ. ॥ ૮ ॥
પૂર્વાશાં ચ જિનો રક્ષે-દાગ્નેયીં વિજિતેન્દ્રિયઃ
દક્ષિણાશાં પરં બ્રહ્મ, નૈઋર્તિં ચ ત્રિકાલવિત્. ॥ ૯ ॥
પશ્ચિમાશાં જગન્નાથો, વાયવીં પરમેશ્વરઃ ॥
ઉત્તરાં તીર્થકૃત્સર્વા-મીશાનીં ચ નિરંજનઃ ॥ ૧૦ ॥
પાતાલં ભગવાનર્હ-ન્નાકાશં પુરૂષોત્તમઃ ॥
રોહિણીપ્રમુખા દેવ્યો, રક્ષંતુ સકલં કુલમ. ॥ ૧૧ ॥
ઋષભો મસ્તકં રક્ષે,-દજિતોઽપિ વિલોચને ॥
સંભવઃ કર્ણયુગલં, નાસિકાં ચાભિનંદનઃ. ॥ ૧૨ ॥
ઓષ્ઠૌ શ્રીસુમતી રક્ષેદ્, દન્તાન્પદ્મપ્રભો વિભુઃ ॥
જિહ્વાં સુપાર્શ્વદેવોઽયં, તાલુ ચન્દ્રપ્રભાભિધઃ ॥ ૧૩ ॥
કંઠં શ્રી સુવિધી રક્ષેદ્, હૃદયં શ્રી સુશીતલઃ ॥
શ્રેયાંસો બાહુયુગલં, વાસુપૂજ્યઃ કરદ્વયમ્. ॥ ૧૪ ॥
અંગુલીર્વિમલો રક્ષે,-દનન્તોઽસૌ નખાનપિ ॥
શ્રી ધર્મોઽપ્યુદરાસ્થીનિ, શ્રી શાન્તિર્નાભિમંડલમ્. ॥ ૧૫ ॥

શ્રી કુંથુર્ગુહ્યકં રક્ષે,–દરો લોમકટીતટમ્ ॥
મલ્લિરૂરૂપૃષ્ઠવંશ, જંઘે ચ મુનિસુવ્રતઃ ॥ ૧૬ ॥
પાદાંગુલીર્નમી રક્ષે,–ચ્છ્રીનેમિશ્ચરણદ્વયમ્ ॥
શ્રી પાર્શ્વનાથઃ સર્વાંગં, વર્ધમાનશ્ચિદાત્મકમ્ ॥ ૧૭ ॥
પૃથિવીજલતેજસ્ક–વાય્વાકાશમયં જગત્ ॥
રક્ષેદશેષપાપેભ્યો, વીતરાગો નિરંજનઃ. ॥ ૧૮ ॥
રાજદ્વારે શ્મશાને ચ, સંગ્રામે શત્રુસંકટે ॥
વ્યાઘ્ર–ચૌરાગ્નિ–સર્પાદિ, ભૂત-પ્રેતભયાડડશ્રિતે. ॥ ૧૯ ॥
અકાલે મરણે પ્રાપ્તે, દારિદ્ર્યાપત્સમાશ્રિતે ॥
અપુત્રત્વે [1]મહાદુઃખે, મૂર્ખત્વે રોગપીડિતે. ॥ ૨૦ ॥
ડાકિની–શાકિની–ગ્રસ્તે, મહાગ્રહગણાર્દિતે ॥
નદ્યુત્તારેડ્ધ્વવૈષમ્યે, વ્યસને ચાપદિ સ્મરેત્. ॥ ૨૧ ॥
પ્રાતરેવ સમુત્થાય, યઃ સ્મરેજ્જિનપંજરમ્ ॥
તસ્ય કિંચિદ્ભયં નાસ્તિ, લભતે સુખસંપદઃ ॥ ૨૨ ॥
જિનપંજરનામેદં, યઃ સ્મરેદનુવાસરમ્ ॥
કમલપ્રભરાજેન્દ્ર–શ્રિયં સ લભતે નરઃ. ॥ ૨૩ ॥
પ્રાતઃ સમુત્થાય પઠેત્કૃતજ્ઞો, યઃસ્તોત્રમેતજ્જિન-
પંજરાખ્યમ્ ॥
આસાદયેત્ સ કમલપ્રભાખ્યામ્, લક્ષ્મીં મનો–
વાંછિત–પૂરણાય ॥ ૨૪ ॥
[2]શ્રીરૂદ્રપલ્લીયવરેણ્યગચ્છે, દેવપ્રભાચાર્યપદાબ્જહંસઃ ॥
વાદીન્દ્રચૂડામણિરેષ જૈનો, જીયાદ્ગુરૂઃ
શ્રીકમલપ્રભાખ્યઃ ॥ ૨૫ ॥

---

૧ મહાદોસે ૨ આ શ્લોક મૂળ પુસ્તકમાં નથી; પરંતુ કમલપ્રભાચાર્યના શિષ્યે બનાવેલ હોય એમ લાગે છે.

अथ श्री पार्श्वनाथस्य
मन्त्राधिराजस्तोत्रम्.

શ્રી પાર્શ્વઃ પાતુ વો નિત્યં, જિનઃ પરમશંકરઃ ॥
નાથઃ પરમશક્તિશ્ચ, શરણ્યઃ સર્વકામદઃ. ॥ ૧ ॥
સર્વવિઘ્નહરઃ સ્વામી, સર્વસિદ્ધિપ્રદાયકઃ ॥
સર્વસત્ત્વહિતો યોગી, શ્રીકરઃ પરમાર્થદઃ. ॥ ૨ ॥
દેવદેવઃ સ્વયંસિદ્ધ,-શ્ચિદાનન્દમયઃ શિવઃ ॥
પરમાત્મા પરબ્રહ્મ, પરમઃ પરમેશ્વરઃ. ॥ ૩ ॥
જગન્નાથઃ સુરજ્યેષ્ઠો, ભૂતેશઃ પુરૂષોત્તમઃ ॥
સુરેન્દ્રો નિત્યધર્મશ્ચ, શ્રી–નિવાસઃ સુધાર્ણવઃ. ॥ ૪ ॥
સર્વજ્ઞઃ સર્વદેવેશઃ સર્વગઃ, સર્વતોસુખઃ ॥
સર્વાત્મા સર્વદર્શી ચ, સર્વવ્યાપી જગદ્ગુરૂઃ. ॥ ૫ ॥
તત્ત્વમૂર્તિઃ પરાદિત્યઃ, પરબ્રહ્મપ્રકાશકઃ ॥
પરમેન્દુઃ પરપ્રાણઃ, પરમામૃતસિદ્ધિદઃ. ॥ ૬ ॥
અજઃ સનાતનઃ શમ્ભુ–રીશ્વરશ્ચ સદાશિવઃ ॥
વિશ્વેશ્વરઃ પ્રમોદાત્મા, ક્ષેત્રાધીશઃ શુભપ્રદઃ. ॥ ૭ ॥
સાકારશ્ચ નિરાકારઃ, સકલો નિષ્કલોઽવ્યયઃ ॥
નિર્મમો નિર્વિકારશ્ચ, નિર્વિકલ્પો નિરામયઃ. ॥ ૮ ॥
અમરશ્ચારુજોઽનન્ત એકોઽનેકઃ શિવાત્મકઃ ॥
અલક્ષ્ય શ્ચાપ્રમેયશ્ચ, ધ્યાનલક્ષ્યો નિરંજનઃ. ॥ ૯ ॥
ॐકારાકૃતિરવ્યક્તો, વ્યક્તરૂપસ્ત્રયીમયઃ ॥
બ્રહ્મદ્વયપ્રકાશાત્મા, નિર્ભયઃ પરમાક્ષરઃ. ॥ ૧૦ ॥
દિવ્યતેજોમયઃ શાન્તઃ, પરામૃતમયોઽચ્યુતઃ ॥
આદ્યોઽનાદ્યઃ પરેશાનઃ, પરમેષ્ઠી પરઃ પુમાન્. ॥ ૧૧ ॥

શુદ્ધસ્ફટિક સંકાશઃ, સ્વયંભૂઃ પરમાદ્યુતિઃ ॥
વ્યોમાકારસ્વરૂપશ્ચ, લોકાઽલોકાવભાસકઃ. ॥ ૧૨ ॥
જ્ઞાનાત્મા પરમાનન્દઃ, પ્રાણારૂઢો મનઃસ્થિતિઃ ॥
મનઃસાધ્યો મનોધ્યેયો, મનોદૃશ્યઃ પરાપરઃ. ॥ ૧૩ ॥
સર્વતીર્થમયો નિત્યઃ, સર્વદેવમયઃ પ્રભુઃ ॥
ભગવાન્ સર્વતત્ત્વેશઃ, શિવશ્રી-સૌખ્યદાયકઃ. ॥ ૧૪ ॥
ઇતિ શ્રીપાર્શ્વનાથસ્ય, સર્વજ્ઞસ્ય જગદ્ગુરોઃ ॥
દિવ્યમષ્ટોત્તરં નામ, શત-મત્ર પ્રકીર્તિતમ્ ॥ ૧૫ ॥
પવિત્રં પરમં ધ્યેયં, પરમાનન્દ-દાયકમ્ ॥
ભુક્તિ-મુક્તિપ્રદં નિત્યં, પઠતાં મઙ્ગલપ્રદમ. ॥ ૧૬ ॥
શ્રીમત્પરમકલ્યાણ,-સિદ્ધિદઃ શ્રેયસેઽસ્તુ વઃ ॥
પાર્શ્વનાથજિનઃ શ્રીમાન્, ભગવાન્ પરમઃ શિવઃ. ॥ ૧૭ ॥
ધરણેન્દ્ર-ફણચ્છત્રા-લંકૃતો વઃ શ્રિયં પ્રભુઃ ॥
દદ્યાત્પદ્માવતીદેવ્યા, સમધિષ્ઠિત-શાસનઃ. ॥ ૧૮ ॥
ધ્યાયેત્કમલમધ્યસ્થં, શ્રીપાર્શ્વજગદીશ્વરમ્ ॥
ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં સમાયુક્તં, કેવલજ્ઞાનભાસ્કરમ્. ॥ ૧૯ ॥
પદ્માવત્યાન્વિતં વામે, ધરણેન્દ્રેણ દક્ષિણે ॥
પરિતોઽષ્ટદલસ્થેન, મન્ત્રરાજેન સંયુતમ. ॥ ૨૦ ॥
અષ્ટપત્રસ્થિતૈઃ પંચ-નમસ્કારૈસ્તથા ત્રિભિઃ ॥
જ્ઞાનાદ્યૈર્વેષ્ટિતં નાથં, ધર્માર્થકામમોક્ષદમ. ॥ ૨૧ ॥
સત્ષોડશદલારૂઢ,-વિદ્યાદેવીભિરન્વિતમ્ ॥
ચતુર્વિંશતિપત્રસ્થ, જિનમાતૃસમાવૃતમ. ॥ ૨૨ ॥
માયાવેષ્ટય ત્રયાગ્રસ્થં, ક્રૌંકારસહિતં પ્રભુમ્ ॥
નવગ્રહાવૃતં દેવં, દિક્પાલૈર્દશભિર્વૃતમ. ॥ ૨૩ ॥

ચતુષ્કોણેષુ મન્ત્રાદ્યચતુર્બીજાન્વિતૈર્જિનૈઃ ॥
ચતુરષ્ટદશાદ્વીતિ, –દ્વિધાંકસંજ્ઞકૈર્યુતમ્. ॥ ૨૪ ॥
દિક્ષુ ક્ષિકારયુક્તેન, વિદિક્ષુ લાંકિતેન ચ ॥
ચતુરસ્રેણ વજ્રાંક્ર, ક્ષિતિતત્ત્વે પ્રતિષ્ઠિતમ્. ॥ ૨૫ ॥
શ્રીપાર્શ્વનાથમિત્યેવં, યઃ સમારાધયેજ્જિનમ્ ॥
તં સર્વપાપ–નિર્મુક્તં, ભજતે શ્રીઃ શુભપ્રદા. ॥ ૨૬ ॥
જિનેશઃ પૂજિતો ભક્ત્યા, સંસ્તુતઃ પ્રણુતોઽથવા ॥
ધ્યાતસ્ત્વં યૈઃ ક્ષણં વાઽપિ, સિદ્ધિસ્તેષાં મહોદયા. ॥ ૨૭ ॥
શ્રીપાર્શ્વમન્ત્રરાજાન્તે, ચિન્તામણિગુણાસ્પદમ્ ॥
શાન્તિપુષ્ટિકરં નિત્યં, ક્ષુદ્રોપદ્રવનાશનમ્. ॥ ૨૮ ॥
ઋદ્ધિ-સિદ્ધિ–મહાબુદ્ધિ,–ધૃતિ–શ્રી-કાન્તિ–કીર્તિદમ્ ॥
મૃત્યુંજયં શિવાત્માનં, જપન્નાનન્દિતો જનઃ ॥ ૨૯ ॥
સર્વ કલ્યાણ પૂર્ણઃ સ્યાજ્જરા–મૃત્યુ-વિવર્જિતઃ ॥
અણિમાદિમહાસિદ્ધિં, લક્ષજાપેન ચાપ્નુયાત્ ॥ ૩૦ ॥
પ્રાણાયામેન યો મન્ત્ર, યોગાદમૃતમાત્મનિ ॥
ત્વામાત્માનં શિવં ધ્યાત્વા, સ્વામિન્ ! સિધ્યન્તિ જન્તવઃ ॥૩૧॥
હર્ષદઃ કામદશ્ચેતિ રિપુઘ્નઃ સર્વસૌખ્યદઃ ॥
પાતુ વ પરમાનંદ-લક્ષણઃ સંસ્મૃતો જિનઃ ॥ ૩૨ ॥
તત્ત્વરૂપમિદં સ્તોત્રં, સર્વમંગલસિદ્ધિદમ્ ॥
ત્રિસન્ધ્યં યઃપઠેન્નિત્યં, નિત્યં પ્રાપ્નોતિ સ શ્રિયમ્ ॥ ૩૩ ॥
॥ ઇતિ શ્રી પાર્શ્વનાથસ્ય મન્ત્રાધિરાજસ્તોત્રમ્ ॥

શ્રી ઋષિમંડલ-સ્તોત્રમ્

આદ્યંતાક્ષરસંલક્ષ્ય-મક્ષરં વ્યાપ્ય યત્ સ્થિતમ્ ॥
અગ્નિજ્વાલાસમં નાદબિંદુરેખાસમન્વિતમ્ ॥ ૧ ॥
અગ્નિજ્વાલાસમાક્રાંતં, મનોમલ-વિશોધકમ્ ॥
દેદીપ્યમાનં હૃત્પદ્મે તત્પદં નૌમિ નિર્મલમ્ ॥ ૨ ॥
અર્હમિત્યક્ષરં બ્રહ્મ-વાચકં પરમેષ્ઠિનઃ ॥
સિદ્ધચક્રસ્ય સદ્ બીજં, સર્વતઃ પ્રણિદધ્મહે ॥ ૩ ॥
ૐ નમોઽર્હદ્ભ્ય ઈશેભ્યઃ, ૐ સિદ્ધેભ્યો નમો નમઃ ॥
ૐ નમઃ સર્વસૂરિભ્યઃ, ઉપાધ્યાયેભ્ય ૐ નમઃ ॥ ૪ ॥
ૐ નમઃ સર્વસાધુભ્યઃ, ૐ જ્ઞાનેભ્યો નમો નમઃ ॥
ૐ નમસ્તત્ત્વદૃષ્ટિભ્ય-શ્ચારિત્રેભ્યસ્તુ ૐ નમઃ ॥ ૫ ॥
શ્રેયસેઽસ્તુ શ્રિયેસ્ત્વેત-દર્હદાદ્યષ્ટકં શુભમ્ ॥
સ્થાનેષ્વષ્ટસુ વિન્યસ્તં, પૃથગ્બીજ સમન્વિતમ્ ॥ ૬ ॥
આદ્યં પદં શિખાં રક્ષેત્, પરં રક્ષેત્તુ મસ્તકમ્ ॥
તૃતીયં રક્ષેન્નેત્રે દ્વે, તુર્યં રક્ષેચ્ચ નાસિકામ્ ॥ ૭ ॥
પંચમં તુ મુખં રક્ષેત્, ષષ્ઠં રક્ષેચ્ચ ઘંટિકામ્ ॥
નાભ્યંતં સપ્તમં રક્ષેદ્, રક્ષેત્ પદાન્તમષ્ટમમ્ ॥ ૮ ॥
પૂર્ણપ્રણવતઃ સાંતઃ સરેફો દ્વિ ત્રિ પંચષાન્ ॥
સપ્તાષ્ટ-દશસૂર્યાંકાન્, શ્રિતો બિંદુસ્વરાન્ પૃથક્ ॥ ૯ ॥
પૂજ્યનામાક્ષરા આદ્યાઃ પંચૈતે જ્ઞાનદર્શન ॥
ચારિત્રેભ્યો નમો મધ્યે, હ્રીં સાંતઃ સમલંકૃતઃ ॥ ૧૦ ॥
ૐ હ્રાં હ્રીં હ્રું હ્રૂં હ્રેં હ્રૈં હ્રૌં હ્રઃ ૐ અસિઆઉસા સમ્યગ્
જ્ઞાન-દર્શન ચારિત્રેભ્યો હ્રીં નમઃ ॥

જંબૂવૃક્ષધરો દ્વીપઃ, ક્ષારોદધિ સમાવૃતઃ ॥
અર્હદાદ્યષ્ટકૈરષ્ટ–કાષ્ઠાધિષ્ઠૈરલંકૃતઃ ॥ ૧૧ ॥
તન્મધ્યસંગતો મેરૂઃ કૂટલક્ષૈરલંકૃતઃ ॥
ઉચ્ચૈરૂચ્ચૈસ્તરસ્તાર,–સ્તારામંડલમંડિતઃ ॥ ૧૨ ॥
તસ્યોપરિ સકારાંતં, બીજમધ્યાસ્ય સર્વગમ્ ॥
નમામિ બિંબમાર્હન્ત્યં, લલાટસ્થં નિરંજનમ્ ॥ ૧૩ ॥
અક્ષયં નિર્મલં શાંતં, બહુલં જાડ્યતોજ્ઝિતમ્ ॥
નિરીહં નિરહંકારં, સારં સારતરં ઘનમ્ ॥ ૧૪ ॥
અનુદ્ધતં શુભં સ્ફીતં, સાત્વિકં રાજસં મતમ્ ॥
તામસં ચિરસંબુદ્ધં, તૈજસં શર્વરી–સમમ્ ॥ ૧૫ ॥
સાકારં ચ નિરાકારં, સરસં વિરસં પરમ્ ॥
પરાપરં પરાતીતં, પરંપરપરાપરમ્ ॥ ૧૬ ॥
એકવર્ણં દ્વિવર્ણં ચ, ત્રિવર્ણં તુર્યવર્ણકમ્ ॥
પંચવર્ણં મહાવર્ણં, સપરં ચ પરાપરમ્ ॥ ૧૭ ॥
સકલં નિષ્કલં તુષ્ટં, નિર્વૃત્તં ભ્રાંતિવર્જિતમ્ ॥
નિરંજનં નિરાકારં, નિર્લેપં વીતસંશયમ્ ॥ ૧૮ ॥
ઈશ્વરં બ્રહ્મ–સંબુદ્ધં, શુદ્ધં સિદ્ધં મતં ગુરૂમ્ ॥
જ્યોતીરૂપં મહાદેવં, લોકાલોકપ્રકાશકમ્ ॥ ૧૯ ॥
અર્હદાખ્યસ્તુ વર્ણાંતઃ સરેફો બિંદુમંડિતઃ ॥
તુર્યસ્વરસમાયુક્તો, બહુધા નાદમાલિતઃ ॥ ૨૦ ॥
અસ્મિન્ બીજે સ્થિતાઃ સર્વે, ઋષભાદ્યા જિનોત્તમાઃ ॥
વર્ણૈર્નિજૈર્નિજૈર્યુક્તા, ધ્યાતવ્યાસ્તત્ર સંગતાઃ ॥ ૨૧ ॥
નાદશ્ચંદ્રસમાકારો, બિંદુર્નીલસમપ્રભઃ ॥
કલારૂણસમાસાંતઃ, સ્વર્ણાભઃ સર્વતોમુખઃ ॥ ૨૨ ॥

શિરઃસંલીન ઈકારો, વિનીલો વર્ણતઃ સ્મૃતઃ ॥
વર્ણાનુસ્વારસંલીનં, તીર્થકૃન્મંડલં સ્તુમઃ ॥ ૨૩ ॥
ચંદ્રપ્રભ-પુષ્પદંતૌ, નાદસ્થિતિ-સમાશ્રિતૌ ॥
બિંદુમધ્યગતૌ નેમિ-સુવ્રતૌ જિનસત્તમૌ ॥ ૨૪ ॥
પદ્મપ્રભ-વાસુપૂજ્યૌ, કલાપદમધિષ્ઠિતૌ ॥
શિર-ઇસ્થિતિસંલીનૌ, પાર્શ્વ-મલ્લી જિનોત્તમૌ ॥ ૨૫ ॥
શેષાસ્તીર્થંકૃતઃ સર્વે, હરસ્થાને નિયોજિતાઃ ॥
માયાબીજાક્ષરં પ્રાપ્તા-શ્ચતુર્વિંશતિરર્હતામ્ ॥ ૨૬ ॥
ગતરાગ-દ્વેષ-મોહાઃ, સર્વપાપ-વિવર્જિતાઃ ॥
સર્વદા સર્વકાલેષુ, તે ભવંતુ જિનોત્તમાઃ ॥ ૨૭ ॥
દેવદેવસ્ય યચ્ચક્ર, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા ॥
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, મા માં હિનસ્તુ ડાકિની ॥ ૨૮ ॥
દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા ॥
તયાચ્છાદિત-સર્વાંગં, મા માં હિનસ્તુ લાકિની ॥ ૨૯ ॥
દેવદેવ૦ ॥ મા માં હિનસ્તુ લાકિની ॥ ૩૦ ॥
દેવ૦ ॥ મા માં હિનસ્તુ કાકિની ॥ ૩૧ ॥
દેવ૦ ॥ મા માં હિનસ્તુ શાકિની ॥ ૩૨ ॥
દેવ૦ ॥ મા માં હિનસ્તુ હાકિની ॥ ૩૩ ॥
દેવ૦ ॥ મા માં હિનસ્તુ યાકિની ॥ ૩૪ ॥
દેવ૦ ॥ મા માં હિંસન્તુ પન્નગાઃ ॥ ૩૫ ॥
દેવ૦ ॥ મા માં હિંસન્તુ હસ્તિનઃ ॥ ૩૬ ॥
દેવ૦ ॥ મા માં હિંસન્તુ રાક્ષસાઃ ॥ ૩૭ ॥
દેવ૦ ॥ મા માં હિંસન્તુ વહ્નયઃ ॥ ૩૮ ॥
દેવ૦ ॥ મા માં હિંસન્તુ સિંહકાઃ ॥ ૩૯ ॥

દેવ૦ ॥ મા માં હિંસન્તુ દુર્જનાઃ ॥ ૪૦ ॥
દેવ૦ ॥ મા માં હિંસન્તુ ભૂમિપાઃ ॥ ૪૧ ॥
શ્રી ગૌતમસ્ય યા મુદ્રા, તસ્યા યા ભુવિ લબ્ધયઃ ॥
તાભિરભ્યધિક જ્યોતિ-રર્હન્ સર્વનિધીશ્વરઃ ॥ ૪૨ ॥
પાતાલવાસિનો દેવા, દેવા ભૂપીઠવાસિનઃ ॥
સ્વર્વાસિનોપિ યે દેવાઃ, સર્વે રક્ષન્તુ મામિતઃ ॥ ૪૩ ॥
યેઽવધિલબ્ધયો યે તુ, પરમાવધિલબ્ધયઃ ॥
તે સર્વે મુનયો દિવ્યાઃ, માં સંરક્ષન્તુ સર્વદા ॥ ૪૪ ॥
દુર્જના ભૂત-વેતાલાઃ, પિશાચા મુદ્ગલાસ્તથા ॥
તે સર્વેઽપ્યુપશામ્યંતુ, દેવદેવપ્રભાવતઃ ॥ ૪૫ ॥
ૐ હ્રૂઁ હ્રીઃ શ્રી ધૃતિર્લક્ષ્મી,-ર્ગૌરી ચંડી સરસ્વતી ॥
જયામ્બા વિજયા ક્લિન્ના, જિતા નિત્યા મદદ્રવા ॥ ૪૬ ॥
કામાંગા કામબાણા ચ, સાનંદા નંદમાલિની ॥
માયા માયાવિની રૌદ્રી, કલા કાલી કલિપ્રિયા ॥ ૪૭ ॥
એતાઃ સર્વા મહાદેવ્યો, વર્તંતે યાં જગત્ત્રયે ॥
મહ્યં સર્વાઃ પ્રયચ્છંતુ, કાંતિં કીર્તિં ધૃતિં મતિમ્ ॥ ૪૮ ॥
દિવ્યો ગોપ્યઃ સુદુષ્પ્રાપ્યઃ શ્રીઋષિમંડલસ્તવઃ ॥
ભાષિતસ્તીર્થનાથેન, જગત્ત્રાણકૃતેઽનઘઃ ॥ ૪૯ ॥
રણે રાજકુલે વહ્નૌ, જલે દુર્ગે ગજે હરૌ ॥
શ્મશાને વિપિને ઘોરે, સ્મૃતો રક્ષતિ માનવમ્ ॥ ૫૦ ॥
રાજ્યભ્રષ્ટા નિજં રાજ્યં, પદભ્રષ્ટા નિજં પદમ્ ॥
લક્ષ્મીભ્રષ્ટા નિજાં લક્ષ્મીં, પ્રાપ્નુવંતિ ન સંશયઃ ॥ ૫૧ ॥
ભાર્યાર્થી લભતે ભાર્યાં સુતાર્થી લભતે સુતમ્ ॥
વિત્તાર્થી લભતે વિત્તં, નરઃ સ્મરણમાત્રતઃ ॥ ૫૨ ॥

સ્વર્ણે રૂપ્યે પટે કાંસ્યે, લિખિત્વા યસ્તુ પૂજયેત્ ॥
તસ્યૈવાષ્ટ મહાસિદ્ધિ-ર્ગૃહે વસતિ શાશ્વતી ॥ ૫૩ ॥
ભૂર્જપત્રે લિખિત્વેદં, ગલકે મૂર્ધ્નિ વા ભુજે ॥
ધારિતં સર્વદા દિવ્યં, સર્વભીતિ-વિનાશકમ્ ॥ ૫૪ ॥
ભૂતૈઃ પ્રેતૈર્ગ્રહૈર્યક્ષૈઃ પિશાચૈર્મુદ્ગલૈર્મલૈઃ ॥
વાતપિત્તકફોદ્રેકૈ-ર્મુચ્યતે નાત્ર સંશયઃ ॥ ૫૫ ॥
ૐ ભૂર્ભુવઃ સ્વસ્ત્રયીપીઠ-વર્તિનઃ શાશ્વતા જિનાઃ ॥
તૈઃ સ્તુતૈર્વન્દિતૈર્દૃષ્ટૈ-ર્યત્ ફલં તત્ ફલં શ્રુતૌ ॥ ૫૬ ॥
એતદ્ ગોપ્યં મહાસ્તોત્રં, ન દેયં યસ્ય કસ્યચિત્ ॥
મિથ્યાત્વવાસિને દત્તે બાલહત્યા પદે પદે ॥ ૫૭ ॥
આચામ્લાદિ-તપઃ કૃત્વા, પૂજયિત્વા જિનાવલિમ્ ॥
અષ્ટસાહસ્રિકો જાપઃ, કાર્યસ્તત્સિદ્ધિહેતવે ॥ ૫૮ ॥
શતમષ્ટોત્તરં પ્રાત-ર્યે પઠન્તિ દિને દિને ॥
તેષાં ન વ્યાધયો દેહે, પ્રભવન્તિ ન ચાપદઃ ॥ ૫૯ ॥
અષ્ટમાસાવધિં યાવદ્, પ્રાતરુત્થાય યઃ પઠેત્ ॥
સ્તોત્રમેતન્મહાતેજો, જિનબિંબં સ પશ્યતિ ॥ ૬૦ ॥
દૃષ્ટે સત્યર્હતો બિંબે, ભવે સપ્તમકે ધ્રુવમ્ ॥
પદં પ્રાપ્નોતિ શુદ્ધાત્મા, પરમાનંદ-નંદિતઃ ॥ ૬૧ ॥
વિશ્વવંદ્યો ભવેદ્ ધ્યાતા, કલ્યાણાનિ ચ સોઽશ્નુતે ॥
ગત્વા સ્થાનં પરં સોઽપિ, ભૂયસ્તુ ન નિવર્તતે ॥ ૬૨ ॥
ઈદં સ્તોત્રં મહાસ્તોત્રં, સ્તુતીનામુત્તમં પરમ્ ॥
પઠનાત્ સ્મરણાજ્જાપાલ્લભ્યતે પદમવ્યયમ્ ॥ ૬૩ ॥

॥ श्री घंटाकर्ण महामंत्र ॥

ૐ ઘંટાકર્ણો મહાવીરઃ સર્વવ્યાધિ-વિનાશકઃ ॥
વિસ્ફોટકભયે પ્રાપ્તે, રક્ષ રક્ષ મહાબલ ॥ ૧ ॥
યત્ર ત્વં તિષ્ઠસે દેવ, લિખિતોઽક્ષરપંક્તિભિઃ ॥
રોગાસ્તત્ર પ્રણશ્યન્તિ, વાતપિત્તકફોદ્ભવાઃ ॥ ૨ ॥
તત્ર રાજભયં નાસ્તિ, યાન્તિ કર્ણેજપાઃ ક્ષયમ્ ॥
શાકિની ભૂત વેતાલા રાક્ષસાઃ પ્રભવન્તિ ન ॥ ૩ ॥
નાઽકાલે મરણં તસ્ય ન ચ સર્પેણ દશ્યતે ॥
અગ્નિ-ચૌરભયં નાસ્તિ, હ્રીઁ ઘંટાકર્ણો નમોઽસ્તુ તે ॥ ૪ ॥
ઠઃ ઠઃ ઠઃ સ્વાહા

॥ श्री ग्रहशान्ति स्तोत्रम् ॥

જગદ્ગુરું નમસ્કૃત્ય, શ્રુત્વા સદ્ગુરુ-ભાષિતમ્ ॥
ગ્રહશાન્તિ પ્રવક્ષ્યામિ, ભવ્યાનાં સુખહેતવે ॥ ૧ ॥
જીનેંદ્રૈઃ ખેચરા જ્ઞેયાઃ પૂજનીયા વિધિ ક્રમાત્ ॥
પુષ્પૈ વિંલેપનૈ ધૂંપૈ, નૈંવેદ્યૈસ્તુષ્ટિ હેતવે ॥ ૨ ॥
પદ્મપ્રભસ્ય માર્તંડ-શ્ચન્દ્રશ્ચન્દ્રપ્રભસ્ય ચ ॥
વાસુપૂજ્યસ્ય ભૂપુત્રો, બુધસ્યાઽષ્ટૌ જિનેશ્વરાઃ ॥ ૩ ॥
વિમલાનન્તધર્માઽરાઃ, શાન્તિઃ કુન્થુર્નમિસ્તથા ॥
વર્ધમાનો જિનેન્દ્રાણાં, પાદપદ્મે બુધો ન્યસેત્ ॥ ૪ ॥
ઋષભાજિતસુપાર્શ્વા-શ્ચાભિનન્દનશીતલૌ ॥
સુમતિઃ સંભવસ્વામી, શ્રેયાંસશ્ચ બૃહસ્પતિઃ ॥ ૫ ॥

સુવિધેઃ કથિતઃ શુક્રઃ, સુવ્રતસ્ય શનૈશ્ચરઃ ॥
નેમિનાથસ્ય રાહુઃ સ્યાત્, કેતુઃ શ્રીમલ્લિપાર્શ્વયોઃ ॥ ૬ ॥
જન્મલગ્ને ચ રાશૌ ચ, યદા પીડન્તિ ખેચરાઃ ॥
તદા સંપૂજયેદ્ધીમાન્, ખેચરૈઃ સહિતાન્ જિનાન્ ॥ ૭ ॥
પુષ્પ–ગંધાદિભિ ધૂંપૈ, નૈંવેદ્યૈઃ ફલ સંયુતૈઃ ॥
વર્ણસદ્દશદાનૈશ્ચ, વસ્ત્રૈશ્ચ દક્ષિણાન્વિતૈઃ ॥ ૮ ॥

ૐ આદિત્ય–સોમ–મંગલ–બુધ–ગુરૂ–શુક્ર–શનૈશ્ચર રાહુ–કેતુ–સહિતાઃ ખેટા જિનપતિ–પુરતોઽવતિષ્ઠન્તુ

જિનાનામગ્રતઃ સ્થિત્વા, ગ્રહાણાં શાન્તિહેતવે ॥
નમસ્કારશતં ભક્ત્યા, જપેદષ્ટોત્તરં શતમ્ ॥ ૯ ॥
ભદ્રબાહુરૂવાચૈવં, પંચમઃ શ્રુતકેવલી ॥
વિદ્યાપ્રવાદતઃ પૂર્વાદ્, ગ્રહશાન્તિવિધિ–શ્રુતમ્ ॥ ૧૦ ॥

જિનેંદ્ર–ભક્ત્યા જિન–ભક્તિભાજાં, યેષાં ચ પૂજા બલિપુષ્પધૂપૈઃ ॥ ગ્રહા ગતા યે પ્રતિકુલતાં ચ, તે સાનુકુલા વરદા ભવંતુ. ॥ ૧ ॥

નામજિણા જિણનામા, ઠવણ જિણા પુણ જિણિંદ–પડિમાઓ ॥ દવ્વ જિણા જિણજીવા, ભાવ જિણા સમવસરણત્થા. ॥ ૨ ॥

रोगादिकनी शान्तिने माटे.

રોગ શોકાદિભિ ર્દોષૈ, રજિતાય જિતારયે ॥
નમઃ શ્રી શાંતયે તસ્મૈ, વિહિતાનંતશાંતયે ॥ ૧ ॥
શ્રી શાંતિજિન-ભક્તાય, ભવ્યાય સુખસંપદમ્ ॥
શ્રી શાંતિદેવતા દેયા,-દશાંતિ-મપનીયતે ॥ ૨ ॥
અંબા નિહિત-ડિંભા મે, સિદ્ધ-બુદ્ધ-સમન્વિતા ॥
સિતે સિંહે સ્થિતા ગૌરી, વિતનોતુ સમીહિતમ્ ॥ ૩ ॥
ધરાધિપતિ-પત્ની યા, દેવી પદ્માવતી સદા ॥
ક્ષુદ્રોપદ્રવતઃ સા માં, પાતુ ફુલ્લત્ફણાવલી ॥ ૪ ॥
ચંચચ્ચક્રધરા ચારૂ, પ્રવાલ-દલ-દીધિતિઃ ॥
ચિરં ચક્રેશ્વરી દેવી, નંદતા-દવતાચ્ચ માં ॥ ૫ ॥
ખડ્ગ-ખેટક-કોદંડ,-બાણ-પાણિ-સ્તડિદ્યુતિઃ ॥
તુરંગ-ગમનાચ્છુપ્તા, કલ્યાણાનિ કરોતુ મે ॥ ૬ ॥
મથુરાયાં સુપાર્શ્વ-શ્રીઃ,-સુપાર્શ્વ-સ્તુપ-રક્ષિકા ॥
શ્રી કુબેરા નરારૂઢા, સુતાંકાવતુ વો ભયાત્ ॥ ૭ ॥
બ્રહ્મશાન્તિઃ સ માં પાયા,-દપાયાદ્ વીર સેવકઃ ॥
શ્રીમદ્-વીરપુરે સત્યા, યેન કીર્તિઃ કૃતા નિજા ॥ ૮ ॥
શ્રી શક્ર-પ્રમુખા યક્ષા, જિન-શાસન-સંસ્થિતાઃ ॥
દેવ દેવ્ય સ્તદન્યેપિ, સંઘં રક્ષંત્વપાયતઃ ॥ ૯ ॥
શ્રીમદ્ વિમાન-મારૂઢા, યક્ષ માતંગ-સંગતા ॥
સા માં સિદ્ધાયિકા પાતુ, ચક્રચાપેષુ-ધારિણી ॥ ૧૦ ॥

ॐ નમો તુહ દંસણેણ સામિય, પણાસએ રોગ-સોગ-દોહગ્ગં ॥ કપ્પદુમેવ જાયઈ, તુહ દંસણં પસમ-

ફુલહેઉ ॥ ૧ ॥ હ્રીઁ સ્વાહા ॥ ૐ નમ એવ પણુવ-સહિયં, માયાણીએણુ ધરણુ-નાગિંદં ॥ સિરિ કામરાય-કલિયં, પાસજિણિંદં નમંસામિ ॥ ૨ ॥ હ્રીઁ સ્વાહા ॥ ૐ:અટ્ઠેવ ય અટ્ઠસયા,અટ્ઠસહસ્સા ય અટ્ઠ કોડીઓ ॥ રક્ખંતુ સે સરીરં, દેવાસુર-પણુમિઆ સિદ્ધા ॥ ૩ ॥ હ્રીઁ સ્વાહા ॥ ૐ થંભેઇ જલ-જલણું, ચિંતિયમિત્તો ય પંચ નમુક્કારો ॥ અરિ મારિ ચોર રાઉલ; ઘોરૂવસગ્ગં નિવારેઇ ॥ ૪ ॥ હ્રીઁ સ્વાહા ॥ ૐ ક્ષેમં ભવતુ સુભિક્ષં, સસ્યં નિષ્પદ્યતાં જયતુ ધર્મઃ ॥ શામ્યંતુ સર્વ રોગા, યે કેચિદુપદ્રવા લોકે ॥ ૫ ॥ હ્રીઁ સ્વાહા ॥

॥ श्री चउसरण पयन्ना ॥

त्रण आयंबील कर्या पछी आ सूत्र वांचवुं

સાવજ્જજોગવિરઈ, ઉક્કિત્તણ ગુણવઓ અ પડિવત્તી ॥
ખલિઅસ્સ નિંદણા વણ-તિગિચ્છ ગુણધારણા ચેવ ॥ ૧ ॥
ચારિત્તસ્સ વિસોહી, કીરઇ સામાઇએણ કિલ ઇહયં ॥
સાવજ્જેઅરજોગાણ, વજ્જણા-સેવણત્તણઓ ॥ ૨ ॥
દંસણયારવિસોહી, ચઉવીસાયત્થએણ કિચ્ચઇ ય ॥
અચ્ચબ્ભુઅગુણકિત્તણ-રૂવેણં જિણવરિંદાણં ॥ ૩ ॥
નાણાઈઆ ઉ ગુણા, તસ્સંપન્નપડિવત્તિકરણાઓ ॥
વંદણએણં વિહિણા, કીરઇ સોહી ઉ તેસિં તુ ॥ ૪ ॥
ખલિઅસ્સ ય તેસિ પુણો, વિહિણા જં નિંદણાઇ પડિક્કમ-ણં ॥ તેણ પડિક્કમણેણં, તેસિં પિ ય કીરએ સોહી ॥ ૫ ॥

ચરણાઇયાઇયાણં, જહક્કમં વણતિગિચ્છરૂવેણં ॥
પડિક્કમણાસુદ્ધાણં, સોહી તહ કાઉસ્સગ્ગેણં ॥ ૬ ॥
ગુણધારણરૂવેણં, પંચ્ચક્ખાણેણ તવઈઆરસ્સ ॥
વિરિઆયારસ્સ પુણો, સવ્વેહિવિ કીરએ સોહી ॥ ૭ ॥
ગયવસહસીહઅભિસેઅ, દામસસિદિણયરં ઝયં કુંભં ॥
પઉમસર સાગરવિમાણ, ભવણરયણુચ્ચયસિહિં ચ ॥ ૮ ॥
અમરિંદનરિંદમુણિંદ-વંદિયં વંદિઉં મહાવીરં ॥
કુસલાણુબંધિબંધુર-મજ્ઝયણં કિત્તઇસ્સામિ ॥ ૯ ॥
ચઉસરણગમણ દુક્કડ-ગરિહા સુકડાણુમોયણા ચેવ ॥
એસ ગણો અણવરયં કાયવ્વો કુસલહેઉત્તિ ॥ ૧૦ ॥
અરિહંતસિદ્ધસાહૂ, કેવલિ-કહિઓ સુહાવહો ધમ્મો ॥
એએ ચઉરો ચઉગઇ-હરણા સરણં લહઇ ધન્નો ॥ ૧૧ ॥
અહ સો જિણભત્તિભરૂ-ચ્છરંત રોમંચકંચુઅકરાલો ॥
પહરિસપણઉમ્મીસં, સીસંમિ કયંજલી ભણઇ ॥ ૧૨ ॥
રાગદોસારીણં, હંતા કમ્મટ્ઠગાઈઅરિહંતા ॥
વિસયકસાયારીણં, અરિહંતા હુંતુ મે સરણં ॥ ૧૩ ॥
રાયસિરિમવકમિત્તા, તવચરણં દુચ્ચરં અણુચરિત્તા ॥
કેવલસિરિમરહંતા, અરિહંતા હુંતુ મે સરણં ॥ ૧૪ ॥
થુઈવંદણમરહંતા, અમરિંદનરિંદપૂઅમરહંતા ॥
સાસયસુહમરહંતા, અરિહંતા હુંતુ મે સરણં ॥ ૧૫ ॥
પર-મણગયં મુણંતા, જોઇંદમહિંદઝાણ મરહંતા ॥
ધમ્મકહં અરહંતા, અરિહંતા હુંતુ મે સરણં ॥ ૧૬ ॥
સવ્વજિઆણમહિંસં, અરહંતા સચ્ચવયણમરહંતા ॥
બંભવ્વયમરહંતા, અરિહંતા હુંતુ મે સરણં ॥ ૧૭ ॥

ઓસરણમવસરિત્તા, ચઉતીસં અઈસએ નિસેવિત્તા ॥
ધમ્મકહં ચ કહંતા, અરિહંતા હુંતુ મે સરણં ॥ ૧૮ ॥
એગાઈ ગિરાણેગે, સંદેહે દેહિણં સમં છિત્તા ॥
તિહુઅણમણુસાસંતા, અરિહંતા હુંતુ મે સરણં ॥ ૧૯ ॥
વયણામએણ ભુવણં, નિવ્વાવંતા ગુણેસુ ઠાવંતા ॥
જિઅલોઅમુદ્ધરંતા, અરિહંતા હુંતુ મે સરણં ॥ ૨૦ ॥
અચ્ચબ્ભુઅગુણવંતે, નિયજસસસહર પહાસિઅ-દિઅંતે ॥
નિયયમણાઈઅણંતે, પડિવન્નો સરણમરિહંતે ॥ ૨૧ ॥
ઉજ્ઝિયજરમરણાણં, સમત્તદુક્ખત્તસત્તસરણાણં ॥
તિહુઅણજણસુહયાણં, અરિહંતાણં નમો તાણં ॥ ૨૨ ॥
અરિહંતસરણમલસુદ્ધિ-લદ્ધસુવિસુદ્ધસિદ્ધબહુમાણો ॥
પણયસિરરઈયકરકમલ-સેહરો સહરિસં ભણઈ ॥ ૨૩ ॥
કમ્મટ્ઠક્ખય સિદ્ધા, સાહાવિઅ નાણદંસણસમિદ્ધા ॥
સવ્વટ્ઠલદ્ધિસિદ્ધા; તે સિદ્ધા હુંતુ મે સરણં ॥ ૨૪ ॥
તિઅલોઅમત્થયત્થા, પરમપયત્થા અચિંતસામત્થા ॥
મંગલસિદ્ધપયત્થા, સિદ્ધા સરણં સુહપસત્થા ॥ ૨૫ ॥
મૂલુક્ખયપડિવક્ખા, અમૂઢલક્ખા સજોગિપચ્ચક્ખા ॥
સાહાવિઅત્તસુક્ખા, સિદ્ધા સરણં પરમસુક્ખા ॥ ૨૬ ॥
પડિપિલ્લિ અપડિણીઆ, સમગ્ગઝાણગ્ગિદડ્ઢભવબીઆ ॥
જોઈસરસરણીઆ, સિદ્ધા સરણં સમરણીયા ॥ ૨૭ ॥
પાવિઅપરમાણંદા, ગુણનીસંદા વિદિન્નભવકંદા ॥
લહુઈકય-રવિચંદા સિદ્ધા સરણં ખવિઅદંદા ॥ ૨૮ ॥
ઉવલદ્ધપરમબંભા, દુલ્લહલંભા વિમુક્કસંરંભા ॥
ભુવણઘરધરણખંભા, સિદ્ધા સરણં નિરારંભા ॥ ૨૯ ॥

સિદ્ધસરણેણ નયબંભ-હેઉસાહુગુણજણિઅઅણુરાઓ ॥
મેઇણિમિલંતસુપસત્થ મત્થઓ તત્થિમં ભણઇ ॥ ૩૦ ॥
જિઅલોઅબંધુણો, કુગઇસિંધુણો પારગા મહાભાગા ॥
નાણાઇએહિં સિવસુક્ખ સાહગા સાહુણો સરણં ॥ ૩૧ ॥
કેવલિણો પરમોહી, વિઉલમઇ સુઅહરા જિણમયંમિ ॥
આયરિય ઉવજ્ઝાયા તે સવ્વે સાહુણો સરણં ॥ ૩૨ ॥
ચઉદસ–દસ–નવપુવ્વી, દુવાલસિક્કારસંગિણો જે અ ॥
જિણકપ્પાહાલંદિઅ, પરિહારવિસુદ્ધિસાહૂ અ ॥ ૩૩ ॥
ખીરાસવ–મહુઆસવ, સંભિન્નસોઅ–કુટ્ઠબુદ્ધી અ ॥
ચારણવેઉવ્વિપયાણુ–સારિણો સાહુણો સરણં ॥ ૩૪ ॥
ઉજ્ઝિયવઇરવિરોહા, નિચ્ચસદોહા પસંતમુહસોહા ॥
અભિમયગુણસંદોહા, હયમોહા સાહુણો સરણં ॥ ૩૫ ॥
ખંડિઅસિણેહદામા, અકામધામા નિકામસુહકામા ॥
સુપુરિસમણાભિરામા, આયારામા મુણી સરણં ॥ ૩૬ ॥
મિલ્હિઅવિસયકસાયા, ઉજ્ઝિઅઘરઘરણિસંગસુહસાયા,
અકલિઅહરિસવિસાયા, સાહૂ સરણં ગયપમાયા ॥ ૩૭ ॥
હિંસાઇદોસસુન્ના, કયકારુન્ના સયંભુરૂપ્પન્ના ॥
અજરામરપહખુન્ના, સાહૂ સરણં સુકયપુન્ના ॥ ૩૮ ॥
કામ-વિડંબણ ચુક્કા, કલિમલ–મુક્કા વિમુક્ક–ચોરિક્કા ॥
પાવરય–સુરય–રિક્કા, સાહુગુણરયણચિચ્ચિક્કા ॥ ૩૯ ॥
સાહુત્તસુટ્ઠિઆ જં, આયરિયાઇ તઓ અ તે સાહૂ ॥
સાહુભણિએણ ગહિઆ, તમ્હા તે સાહૂણો સરણં ॥ ૪૦ ॥
પડિવન્નસાહુસરણો, સરણં કાઉં પુણોવિ જિણધમ્મં ॥
પહરિસરોમંચપવંચ, કંચુઅંચિઅતણૂ ભણઇ ॥ ૪૧ ॥

પવરસુકઓહિં પત્તં, પત્તેહિં વિ નવરિ કેહિવિ ન પત્તં ॥
તં કેવલિ-પન્નતં, ધમ્મં સરણં પવન્નોહં ॥ ૪૨ ॥
પત્તેણ અપત્તેણ ય, પત્તાણિ ય જેણ નર-સુર-સુહાઇં ॥
સુક્ખસુહં પુણ પત્તેણ, નવરિ ધમ્મો સ મે સરણં ॥ ૪૩ ॥
નિદ્દલિઅકલુસકમ્મો; કયસુહજમ્મો ખલીકય અહમ્મો ॥
પસુહપરિણામરમ્મો, સરણં મે હોઉ જિણધમ્મો ॥ ૪૪ ॥
કાલત્તએવિ ન મયં, જમ્મણજરમરણ વાહિસય સમયં ॥
અમયંવ બહુસયં જિણ-મયં ચ સરણં પવન્નોહં ॥ ૪૫ ॥
પસમિઅ કામપમોહં, દિટ્ઠાદિટ્ઠેસુ ન કલિય-વિરોહં ॥
સિવસુહફલયમોહં, ધમ્મં સરણં પવન્નોહં ॥ ૪૬ ॥
નરયગઇ-ગમણરોહં, ગુણસંદોહં પવાઇ-નિક્ખોહં ॥
નિહણિય-વમ્મહજોહં, ધમ્મં સરણં પવન્નોહં ॥ ૪૭ ॥
ભાસુરસુવન્નસુંદર-રયણાલંકાર-ગારવ-મહગ્ઘં ॥
નિહિમિવ દોગચ્ચહરં, ધમ્મં જિણદેસિઅં વંદે ॥ ૪૮ ॥
ચઉસરણગમણસંચિઅ-સુચરિઅરોમંચઅંચિઅસરીરો, ॥
કયદુક્કડગરિહાઅસુહ, કમ્મક્ખયકંખિરો ભણઇ ॥ ૪૯ ॥
ઇહભવિઅમન્નભવિઅં, મિચ્છત્તપવત્તણં જમહિગરણં,
જિણપવયણપડિકુટ્ઠં, દુટ્ઠં ગરિહામિ તં પાવં ॥ ૫૦ ॥
મિચ્છત્તતમંધેણં, અરિહંતાઇસુ અવન્નવયણં જં ॥
અન્નાણેણ વિરઇઅં, ઇણ્હિં ગરિહામિ તં પાવં ॥ ૫૧ ॥
સુઅ-ધમ્મ-સંઘ-સાહુસુ, પાવં પડિણીઅયાઇ જં રઇઅં,
અન્નેસુ અ પાવેસું, ઇણ્હિં ગરિહામિ તં પાવં ॥ ૫૨ ॥
અન્નેસુ અ જીવેસું, મિત્તીકરૂણાઇ-ગોઅરેસુ કયં ॥
પરિઆવણાઇ દુક્ખં, ઇણ્હિં ગરિહામિ તં પાવં ॥ ૫૩ ॥

જં મણ-વય-કાએહિં, કયકારિઅઅણુમઈહિં આયરિઅં,
ધમ્મવિરૂદ્ધમસુદ્ધં, સવ્વં ગરિહામિ તં પાવં ॥ ૫૪ ॥
અહ સો દુક્કડ ગરિહા-દલિ-ઉક્કડ-દુક્કડો ફુડં ભણઈ ॥
સુકડાણુરાય-સમુઇન્ન,-પુન્નપુલયં કુર-કરાલો ॥ ૫૫ ॥
અરિહંતં અરિહંતેસુ, જં ચ સિદ્ધત્તણં ચ સિદ્ધેસુ ॥
આયારં આયરિએ, ઉવજ્ઝાયત્તં ઉવજ્ઝાએ ॥ ૫૬ ॥
સાહૂણ સાહુચરિઅં, દેસવિરઈ ચ સાવયજ્જણાણં ॥
અણુમન્ને સવ્વેસિં, સમ્મત્તં સમ્મદિટ્ઠીણં ॥ ૫૭ ॥
અહવા સવ્વં ચિય, વીઅરાય-વયણાણુસારિ જં સુકડ ॥
કાલત્તએવિ તિવિહં, અણુમોએમો તયં સવ્વં ॥ ૫૮ ॥
સુહપરિણામો નિચ્ચં, ચઉસરણગમાઇ આયરં જીવો ॥
કુસલપયડીઉ બંધઈ, બદ્ધાઉ સુહાણુબંધાઉ ॥ ॥ ૫૯ ॥
મંદાણુભાવા બદ્ધા, તિવ્વાણુભાવાઉ કુણઇ તા ચેવ ॥
અસુહાઉ નિરાણુબંધાઉ, કુણઈ તિવ્વાઉ મંદાઓ ॥ ૬૦ ॥
તા એયં કાયવ્વં, બુહેહિ નિચ્ચંપિ સંકિલેસંમિ ॥
હોઈ તિકાલં સમ્મં, અસંકિલેસંમિ સુકયફલં ॥ ૬૧ ॥
ચઉરંગો જિણધમ્મો, ન કઓ ચઉરંગસરણમવિ ન કયં,
ચઉરંગભવચ્છેઓ, ન કઓ હા હારિઓ જમ્મો ॥ ૬૨ ॥
ઇય જીવ પમાય-મહારિ, વીરભદંતમેયમજ્ઝયણં ॥
ઝાએસુ તિસંઝ-મવંઝ,-કારણં નિવ્વુઇ સુહાણં ॥ ૬૩ ॥

શ્રી ચઉસરણ પયન્ના સમાપ્ત.

॥ आउर पच्चक्खाण पयन्ना ॥

(त्रण आयंबील कर्या पछी आ सूत्र वांचवुं)

દેસિક્કદેસવિરઓ, સમ્મદિટ્ઠી મરિજ્જ જો જીવો ॥
તં હોઈ બાલપંડિય–મરણં જિણસાસણે ભણિયં ॥ ૧ ॥

પંચ ય અણુવ્વયાઈં, સત્ત ઉ સિક્ખાઉ દેસ–જઈધમ્મો,
સવ્વેણ વ દેસેણ વ, તેણ જુઓ હોઇ દેસજઈ ॥ ૨ ॥

પાણવહ–મુસાવાએ, અદત્ત–પરદારનિયમણેહિં ચ ॥
અપરિમિઇચ્છાઓવિય, અણુવ્વયાઇં વિરમણાઇં ॥ ૩ ॥

જં ચ દિસાવેરમણં, અણત્થદંડાઓ જં ચ વેરમણં ॥
દેસાવગાસિયંપિ ય, ગુણવ્વયાઇં ભવે તાઇં ॥ ૪ ॥

ભોગાણં પરિસંખા, સામાઈય અતિહિ–સંવિભાગો ય ॥
પોસહવિહી ઉ સવ્વો, ચઉરો સિક્ખાઉ વુત્તાઓ ॥ ૫ ॥

આસુક્કારે મરણે, અચ્છિન્નાએ ય જીવિયાસાએ ॥
નાએહિ વા અમુક્કો, પચ્છિમસંલેહણમકિચ્ચા ॥ ૬ ॥

આલોઈય નિસ્સલ્લો, સઘરે ચેવારુહિત્તુ સંથારં ॥
જઈ મરઈ દેસવિરઓ, તં વુત્તં બાલપંડિઅયં ॥ ૭ ॥

જો ભત્તપરિન્નાએ, ઉવક્કમો વિત્થરેણ નિદ્દિટ્ઠો ॥
સો ચેવ બાલપંડિય–મરણે નેઓ જહાજુગ્ગં ॥ ૮ ॥

વેમાણિએસુ કપ્પો–વગેસુ નિયમેણ તસ્સ ઉવવાઓ ॥
નિયમા સિજ્ઝઈ ઉક્કો–સએણ સો સત્તમંમિ ભવે ॥ ૯ ॥

ઈય બાલપંડિયં હોઈ, મરણ–મરિહંત–સાસણે દિટ્ઠં ॥
ઈત્તો પંડિય! પંડિય–મરણ વુચ્છં સમાસેણં ॥ ૧૦ ॥

ઈચ્છામિ ભંતે ઉત્તમટ્ઠં પડિક્કમામિ ॥ અઇયં પડિક્કમામિ ॥ અણાગયં પડિક્કમામિ ॥ પચ્ચુપ્પન્નં પડિક્કમામિ ॥ કયં પડિક્કમામિ ॥ કારિયં પડિક્કમામિ ॥ અણુમોઇયં પડિક્કમામિ ॥ મિચ્છત્તં પડિક્કમામિ ॥ અસંજમં પડિક્કમામિ ॥ કસાયં પડિક્કમામિ ॥ પાવપઓગં પડિક્કમામિ ॥ મિચ્છાદંસણપરિણામેસુ વા ॥ ઈહલોગેસુ વા ॥ પરલોગેસુ વા ॥ સચ્ચિત્તેસુ વા ॥ અચિત્તેસુ વા ॥ પંચસુ ઇંદિયત્થેસુ વા ॥ અન્નાણં ઝાણે ॥ ૧ ॥ અણાયારં ઝાણે ॥ ૨ ॥ કુદંસણં ઝાણે ॥ ૩ ॥ કોહં ઝાણે ॥ ૪ ॥ માણં ઝાણે ॥ ૫ ॥ માયં ઝાણે ॥ ૬ ॥ લોહં ઝાણે ॥ ૭ ॥ રાગં ઝાણે ॥ ૮ ॥ દોસં ઝાણે ॥ ૯ ॥ મોહં ઝાણે ॥ ૧૦ ॥ ઈચ્છં ઝાણે ॥ ૧૧ ॥ મિચ્છં ઝાણે ॥ ૧૨ ॥ મુચ્છં ઝાણે ॥ ૧૩ ॥ સંકં ઝાણે ॥ ૧૪ ॥ કંખં ઝાણે ॥ ૧૫ ॥ ગેહિં ઝાણે ॥ ૧૬ ॥ આસં ઝાણે ॥ ૧૭ ॥ તણ્હં ઝાણે ॥ ૧૮ ॥ છુહં ઝાણે ॥ ૧૯ ॥ પંથં ઝાણે ॥ ૨૦ ॥ પંથાણં ઝાણે ॥ ૨૧ ॥ નિદ્દં ઝાણે ॥ ૨૨ ॥ નિયાણં ઝાણે ॥ ૨૩ ॥ નેહં ઝાણે ॥ ૨૪ ॥ કામં ઝાણે ॥ ૨૫ ॥ કલુસં ઝાણે ॥ ૨૬ ॥ કલહં ઝાણે ॥ ૨૭ ॥ જુજ્ઝં ઝાણે ॥ ૨૮ ॥ નિજુજ્ઝં ઝાણે ॥ ૨૯ ॥ સંગં ઝાણે ॥ ૩૦ ॥ સંગહં ઝાણે ॥ ૩૧ ॥ વવહારં ઝાણે ॥ ૩૨ ॥ કયવિક્કયં ઝાણે ॥ ૩૩ ॥ અણત્થદંડં ઝાણે ॥ ૩૪ ॥ આભોગં ઝાણે ॥ ૩૫ ॥ અણાભોગં ઝાણે ॥ ૩૬ ॥ આણાઇલ્લં ઝાણે ॥ ૩૭ ॥ વેરં ઝાણે ॥ ૩૮ ॥ વિયક્કં ઝાણે ॥ ૩૯ ॥ હિંસં ઝાણે ॥ ૪૦ ॥ હાસં ઝાણે ॥ ૪૧ ॥ પહાસં ઝાણે ॥ ૪૨ ॥

પઓસં ઝાણે ॥ ૪૩ ॥ ફરૂસં ઝાણે ॥ ૪૪ ॥ ભયંઝાણે ॥ ૪૫ ॥ રૂવંઝાણે ॥ ૪૬ ॥ અપ્પ–પસંસં ઝાણે ॥ ૪૭ ॥ પરનિંદં ઝાણે ॥ ૪૮ ॥ પરગરિહં ઝાણે ॥ ૪૯ ॥ પરિગ્ગહં ઝાણે ॥ ૫૦ ॥ પરપરિવાયંઝાણે ॥ ૫૧ ॥ પરદૂસણંઝાણે ॥ ૫૨ ॥ આરંભંઝાણે ॥ ૫૩ ॥ સંરંભંઝાણે ॥ ૫૪ ॥ પાવાણુમોયણં ઝાણે ॥ ૫૫ ॥ અહિગરણં ઝાણે ॥ ૫૬ ॥ અસમાહિમરણં ઝાણે ॥ ૫૭ ॥ કમ્મોદયપચ્ચયંઝાણે ॥૫૮॥ ઈડ્ઢિગારવંઝાણે ॥ ૫૯ ॥ રસગારવંઝાણે ॥ ૬૦ ॥ સાયાગારવંઝાણે ॥ ૬૧ ॥ અવેરમણંઝાણે ॥ ૬૨ ॥ અમુત્તિમરણંઝાણે ॥ ૬૩ ॥ પસુત્તસ્સ વા, પડિબુદ્ધસ્સ વા, જો મે કોઈ દેવસિઓ રાઇઓ ઉત્તમટ્ઠે અઇક્કમો વઇક્કમો અઈયારો અણાયારો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં ॥

એસ કરેમિ પણામં, જિણવર–વસહસ્સ વદ્ધમાણસ્સ ॥
સેસાણં ચ જિણાણં, સગણહરાણં ચ સવ્વેસિં ॥ ૧૧ ॥
સવ્વં પાણારંભં, પચ્ચક્ખામિત્તિ અલિયવયણં ચ ॥
સવ્વમદિન્નાદાણં, મેહુન્ન–પરિગ્ગહં ચેવ ॥ ૧૨ ॥
સમ્મં મે સવ્વભૂએસુ, વેરં મજ્ઝ ન કેણઈ ॥
આસાઓ વોસિરિત્તાણં, સમાહિમણુપાલએ ॥ ૧૩ ॥
સવ્વં આહારવિહિં, સન્નાઓ ગારવે કસાએ ય ॥
સવ્વં ચેવ મમત્તં, ચએમિ સવ્વં ખમાવેમિ ॥ ૧૪ ॥
હુજ્જા ઇમંમિ સમએ, ઉવક્કમો જીવિઅસ્સ જઇ મજ્ઝં
એયં પચ્ચક્ખાણં, વિઉલા આરાહણા હોઉ ॥ ૧૫ ॥
સવ્વદુક્ખપહીણાણં, સિદ્ધાણં અરહઓ નમો ॥
સદ્દહે જિણપન્નત્તં, પચ્ચક્ખામિ ય પાવગં ॥ ૧૬ ॥

નમુત્થુ ધુઅપાવાણં, સિદ્ધાણં ચ મહેસિણં ॥
સંથારં પડિવજ્જામિ, જહા કેવલિ-દેસિયં ॥ ૧૭ ॥
જં કિંચિવિ દુચ્ચરિયં, તં સવ્વં વોસિરામિ તિવિહેણં,
સામાઈયં ચ તિવિહં, કરેમિ સવ્વં નિરાગારં ॥ ૧૮ ॥
બજ્ઝં અબ્ભિંતરં ઉવહિં, સરીરાઈ સભોયણં ॥
મણસા વય-કાએહિં, સવ્વં ભાવેણ વોસિરે ॥ ૧૯ ॥
સવ્વં પાણારંભં, પચ્ચક્ખામિત્તિ અલિયવયણં ચ ॥
સવ્વમદિન્નાદાણં, મેહુન્ન-પરિગ્ગહં ચેવ ॥ ૨૦ ॥
સમ્મં મે સવ્વભૂએસુ, વેરં મજ્ઝ ન કેણઈ ॥
આસાઓ વોસિરિત્તાણં, સમાહિમણુપાલએ ॥ ૨૧ ॥
રાગં બંધં પઓસં ચ, હરિસં દીણભાવયં ॥
ઉસ્સુગત્તં ભયં સોગં, રઈ અરઈ ચ વોસિરે ॥ ૨૨ ॥
મમત્તં પરિવજ્જામિ, નિમ્મમત્તં ઉવટ્ઠિઓ ॥
આલંબણં ચ મે આયા, અવસેસં ચ વોસિરે ॥ ૨૩ ॥
આયા હુ મહં નાણે, આયા મે દંસણે ચરિત્તે ય ॥
આયા પચ્ચક્ખાણે, આયા મે સંજમે જોગે ॥ ૨૪ ॥
એગો વચ્ચઇ જીવો, એગો ચેવુવવજ્જએ ॥
એગસ્સ ચેવ મરણં, એગો સિજ્ઝઇ નીરઓ ॥ ૨૫ ॥
એગો મે સાસઓ અપ્પા, નાણ-દંસણ-સંજુઓ ॥
સેસા મે બાહિરા ભાવા, સવ્વે સંજોગ-લક્ખણા ॥ ૨૬ ॥
સંજોગમૂલા જીવેણ, પત્તા દુક્ખ-પરંપરા ॥
તમ્હા સંજોગસંબંધં, સવ્વં તિવિહેણ વોસિરે ॥ ૨૭ ॥
મૂલગુણે ઉત્તરગુણે, જે મે નારાહિયા પયત્તેણં ॥
તમહં સવ્વં નિંદે, પડિક્કમે આગમિસ્સાણં ॥ ૨૮ ॥

સત્ત ભએ અટ્ઠ મએ, સન્ના ચત્તારિ ગારવે તિન્નિ ॥
આસાયણ તિત્તીસં, રાગં દોસં ચ ગરિહામિ ॥ ૨૯ ॥
અસંજમ-મન્નાણં, મિચ્છત્તં સવ્વમેવ ય મમત્તં ॥
જીવેસુ અજીવેસુ અ, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૩૦ ॥
નિંદામિ નિંદણિજ્જં, ગરિહામિ અ જં ચ મે ગરહણિજ્જં
આલોએમિ અ સવ્વં, અબ્ભિંતર-બાહિરં ઉવહિં ॥ ૩૧ ॥
જહ બાલો જંપંતો, કજ્જમકજ્જં ચ ઉજ્જુઅં ભણઈ
તં તહ આલોઈજ્જા, માયા-મય-વિપ્પમુક્કો ય ॥ ૩૨ ॥
નાણંમિ દંસણંમિય, તવે ચરિત્તેય ચઉસુવિ અકંપો ॥
ધીરો આગમ-કુસલો, અપરિસ્સાવી રહસ્સાણં ॥ ૩૩ ॥
રાગેણ વ દોસેણ વ, જં મે અકયન્નુઆ-પમાએણં ॥
જો મે કિંચિવિ ભણિઓ, તમહં તિવિહેણ ખામેમિ ॥ ૩૪ ॥
તિવિહં ભણંતિ મરણં, બાલાણં બાલપંડિયાણં ચ ॥
તઇયં પંડિયમરણં, જં કેવલિણો અણુમરંતિ ॥ ૩૫ ॥
જે પુણ અટ્ઠમઇયા, પયલિય-સન્ના ય વક્કભાવા ય ॥
અસમાહિણા મરંતિ, ન હુ તે આરાહગા ભણિયા ॥ ૩૬ ॥
મરણે વિરાહિએ દેવ-દુગ્ગઈ દુલ્લહા ય કિર બોહી ॥
સંસારો ય અણંતો, હવઈ પુણો આગમિસ્સાણં ॥ ૩૭ ॥
કા દેવદુગ્ગઇ? કા અબોહિ? કેણેવ વુજ્ઝઇ મરણં? ॥
કેણ અણંતં પારં, સંસારં હિંડઇ? જીવો ॥ ૩૮ ॥
કંદપ્પદેવ-કિવ્વિસ-અભિઓગા આસુરી ય સંમોહા ॥
તા દેવદુગ્ગઈઓ, મરણંમિ વિરાહિએ હુંતિ ॥ ૩૯ ॥
મિચ્છાદંસણરત્તા, સનિયાણા કિણ્હલેસ-મોગાઢા ॥
ઇહ જે મરંતિ જીવા, તેસિં દુલ્લહા ભવે બોહી ॥ ૪૦ ॥

સમ્મદંસણ-રત્તા, અનિયાણા સુક્કલેસ-મોગાઢા ॥
ઇહ જે મરંતિ જીવા, તેસિં સુલહા ભવે બોહી ॥ ૪૧ ॥
જે પુણ ગુરૂ પડિણીયા, બહુમોહા સસબલા કુસીલા ય ॥
અસમાહિણા મરંતિ, તે હુંતિ અણંતસંસારી ॥ ૪૨ ॥
જિણવયણે અણુરત્તા, ગુરૂવયણં જે કરંતિ ભાવેણં ॥
અસબલ-અસંકિલિટ્ઠા, તે હુંતિ પરિત્તસંસારી ॥ ૪૩ ॥
બાલમરણાણિ બહુસો બહુઆણિ અકામગાણિ મરણાણિ
મરિહંતિ તે વરાયા, જે જિણવયણં ન યાણંતિ ॥ ૪૪ ॥
સત્થગ્ગહણં વિસભક્ખણં ચ, જલણંચ જલપ્પવેસો અ,
અણાયાર-ભંડસેવી, જમ્મણ-મરણાણુબંધીણિ ॥ ૪૫ ॥
ઉડ્ઢમહે તિરિયંમિવિ, મયાણિ જીવેણ બાલમરણાણિ ॥
દંસણ-નાણ-સહગઓ, પંડિયમરણં અણુમરિસ્સં ॥ ૪૬ ॥
ઉવ્વેયણયં જાઈ-મરણં, નરએસુ વેઅણાઓ ય ॥
એઆણિ સંભરંતો, પંડિયમરણં મરસુ ઇણ્હિ ॥ ૪૭ ॥
જઈ ઉપ્પજ્જઈ દુક્ખં, તો દટ્ઠવ્વો સહાવઓ નવરં ॥
કિં કિં મએ ન પત્તં, સંસારં સંસારંતેણં ॥ ૪૮ ॥
સંસારચક્કવાલે, સવ્વેવિ ય પુગ્ગલા મએ બહુસો, ॥
આહારિયા ય પરિણામિઆ ય, ન ય હં ગઓ તત્તિં ॥૪૯॥
તણ-કટ્ઠેહિ વ અગ્ગી, લવણજલો વા નઈસહસ્સેહિં ॥
ન ઇમો જીવો સક્કો, તિપ્પેઉં કામ-ભોગેહિં ॥ ૫૦ ॥
આહારનિમિત્તેણં, મચ્છા ગચ્છંતિ સત્તમિં પુઢવિં ॥
સચ્ચિત્તો આહારો, ન ખમો મણસાવિ પત્થેઉં ॥ ૫૧ ॥
પુવ્વિં કયપરિકમ્મો, અનિયાણો ઊહિઊણ મઈબુદ્ધિ ॥
પચ્છા મલિઅ-કસાઓ, સજ્જો મરણં પડિચ્છામિ, ॥ ૫૨ ॥

અક્કંડે ચિરભાવિય, તે પુરિસા મરણદેસકાલંમિ ॥
પુવ્વકયકમ્મ-પરિસાવણાઇ પચ્છા પરિવડંતિ ॥ ૫૩ ॥
તમ્હા ચંદગવિજ્ઝં, સકારણં ઉજ્જુએણ પુરિસેણ ॥
જીવો અવિરહિયગુણો, કાયવ્વો મુક્ખમગ્ગંમિ ॥ ૫૪ ॥
બાહિરજોગવિરહિઓ, અબ્ભિતરઝાણ-જોગમલ્લીણો ॥
જહ તમ્મિ દેસકાલે, અમૂઢસન્નો ચયઈ દેહં ॥ ૫૫ ॥
હંતૂણ રાગદોસં, છિત્તૂણ ય અટ્ઠકમ્મસંઘાયં ॥
જમ્મણ-મરણરહટ્ટં, છિત્તૂણ ભવા વિમુચ્ચિહિસિ. ॥ ૫૬ ॥
એવં સવ્વુવએસં, જિણદિટ્ઠં સદ્દહામિ તિવિહેણં ॥
તસ-થાવર-ખેમકરં, પારં નિવ્વાણ-મગ્ગસ્સ ॥ ૫૭ ॥
ન હિ તંમિ દેસકાલે, સક્કો બારસવિહો સુઅક્ખંધો ॥
સવ્વો અણુચિંતેઉં, ધણિયંપિ સમત્થચિત્તેણં ॥ ૫૮ ॥
એગંમિવિ જંમિ પએ, સંવેગં વીઅરાય-મગ્ગંમિ ॥
ગચ્છઈ નરો અભિક્ખં, તં મરણં તેણ મરિયવ્વં ॥ ૫૯ ॥
તા એગંપિ સિલોગં, જો પુરિસો મરણ-દેસકાલંમિ ॥
આરાહણોવઉત્તો, ચિંતંતો-ऽऽराहગો હોઈ ॥ ૬૦ ॥
આરાહણોવઉત્તો, કાલં કાઊણ સુવિહિઓ સમ્મં ॥
ઉક્કોસં તિન્નિ ભવે, ગંતૂણં લહઈ નિવ્વાણં ॥ ૬૧ ॥
સમણુત્તિ અહં પઢમં, બીયં સવ્વત્થ સંજઓમિત્તિ ॥
સવ્વં ચ વોસિરામિ, એ.યં ભણિયં સમાસેણં ॥ ૬૨ ॥
લદ્ધં અલદ્ધપુવ્વં, જિણવયણ-સુભાસિયં અમયભૂઅં ॥
ગહિઓ સુગ્ગઇમગ્ગો, નાહં મરણસ્સ બીહેમિ ॥ ૬૩ ॥
ધીરેણવિ મરિયવ્વં, કાઉરિસેણવિ અવસ્સ મરિયવ્વં ॥
દુણ્હંપિ હુ મરિઅવ્વે, વરં ખુ ધીરત્તણે મરિઉં ॥ ૬૪ ॥

સીલેણવિ મરિયવ્વં, નિસ્સીલેણવિ અવસ્સ મરિયવ્વં
દુણ્હંપિ હુ મરિઅવ્વે, વરં ખુ સીલત્તણે મરિઉં ॥ ૬૫ ॥
નાણસ્સ દંસણસ્સ ય, સમ્મત્તસ્સ ય ચરિત્તજુત્તસ્સ ॥
જો કાહી ઉવઓગં, સંસારા સો વિમુચ્ચિહિસિ ॥ ૬૬ ॥
ચિર-ઉસિય-બંભયારી, પપ્ફોડેઊણ સેસયં કમ્મં ॥
અણુપુવ્વીઈ વિસુદ્ધો, ગચ્છઈ સિદ્ધિં ધુયકિલેસો ॥ ૬૭ ॥
નિક્કસાયસ્સ દંતસ્સ, સૂરસ્સ વવસાઇણો ॥
સંસારપરિભીઅસ્સ, પચ્ચક્ખાણં સુહં ભવે ॥ ૬૮ ॥
એયં પચ્ચક્ખાણં, જો કાહી મરણદેસકાલંમિ ॥
ધીરો અમૂઢસન્નો, સો ગચ્છઇ ઉત્તમં ઠાણં ॥ ૬૯ ॥
ધીરો જર-મરણ-વિઊ, ધીરો વિન્નાણ-નાણ-સંપન્નો ॥
લોગસ્સુજ્જોઅગરો, દિસઉ ખયં સવ્વદુક્ખાણં ॥ ૭૦ ॥

॥ श्री शत्रुंजय लघुकल्प ॥

અઇમુત્તય-કેવલિણા, કહિઅં સેત્તૂંજતિત્થ-માહપ્પં ॥
નારયરિસિસ્સ પુરઓ, તં નિસુણહ ભાવઓ ભવિઆ ॥ ૧ ॥
સેત્તુંજે પુંડરીઓ, સિદ્ધો મુણિકોડિપંચસંજુત્તો ॥
ચિત્તસ્સ પુણ્ણિમાએ, સો ભણ્ણઇ તેણ પુંડરિઓ ॥ ૨ ॥
નમિ વિનમિ રાયાણો, સિદ્ધા કોડિહિં દોહિં સાહૂણં ॥
તહ દવિડ વારિખિલ્લા, નિવ્વુઆ દસ ય કોડીઓ ॥ ૩ ॥
પજ્જુન્ન સંબ પમુહા, અદ્ધુટ્ઠાઓ કુમાર-કોડીઓ ॥
તહ પડવા વિ પંચ ય, સિદ્ધિ ગયા નારયરિસી ય ॥ ૪ ॥
થાવચ્ચા સુય સેલગા ય, મુણિણો વિ તહ રામમુણી ॥
ભરહો દસરહપુત્તો, સિદ્ધા વંદામિ સેત્તુંજે ॥ ૫ ॥
અન્ને વિ ખવિયમોહા, ઉસભાઈ-વિસાલ-વંસ-સંભૂઆ ॥
જે સિદ્ધા સેત્તુંજે, તં નમહ મુણી અસંખિજ્જા ॥ ૬ ॥
પન્નાસ જોયણાઈં, આસી સેત્તુંજ-વિત્થરો મૂલે ॥
દસ જોયણ સિહરતલે, ઉચ્ચત્તં જોયણા અટ્ઠ ॥ ૭ ॥
જં લહઇ અન્નતિત્થે, ઉગ્ગેણ તવેણ બંભચેરેણ ॥
તં લહઇ પયત્તેણં, સેત્તુંજગિરિમ્મિ નિવસંતો ॥ ૮ ॥
જં કોડિએ પુણ્ણં, કામિય-આહાર-ભોઇયા જે ઉ ॥
તં લહઇ તત્થ પુણ્ણં, એગોવાસેણ સેત્તુંજે ॥ ૯ ॥
જં કિંચિ નામ તિત્થં, સગ્ગે પાયાલિ માણુસે લોએ ॥
તં સવ્વમેવ દિટ્ઠં, પુંડરિએ વંદિએ સંતે ॥ ૧૦ ॥
પડિલાભંતે સંઘં, દિટ્ઠમદિટ્ઠે ય સાહૂ સેત્તુંજે ॥
કોડિગુણં ચ અદિટ્ઠે, દિટ્ઠે અ અણંતયં હોઇ ॥ ૧૧ ॥
કેવલનાણુપ્પત્તી, નિવ્વાણં આસિ જત્થ સાહૂણં ॥
પુંડરિએ વંદિત્તા, સવ્વે તે વંદિયા તત્થ ॥ ૧૨ ॥
અટ્ઠાવય સમ્મેએ, પાવા ચંપાઈ ઉજ્જંતનગે ય ॥

વંદિત્તા પુણ્ણફલં, સયગુણં તં પિ પુંડરીએ ॥ ૧૩ ॥
પૂઆકરણે પુણ્ણં, એગગુણં સયગુણં ચ પડિમાએ ॥
જિણભવણેણ સહસ્સં,-ણંતગુણં પાલણે હોઇ ॥ ૧૪ ॥
પડિમં ચેઇહરં વા, સિત્તુંજગિરિસ્સ મત્થએ કુણઈ ॥
ભુત્તણ ભરહવાસં, વસઇ સગ્ગેણ નિરુવસગ્ગે ॥ ૧૫ ॥
નવકાર પોરિસીએ, પુરિમડ્ઢ-ગાસણં ચ આયામં ॥
પુંડરીયં ચ સરંતો, ફલકંખી કુણઇ અભત્તટ્ઠં ॥ ૧૬ ॥
છટ્ઠ-ડ્ઢમ-દસમ-દુવાલસાણં, માસદ્ધમાસખવણાણં ॥
તિગરણસુદ્ધો લહઈ, સિત્તુંજં સંભરંતો અ ॥ ૧૭ ॥
છટ્ઠેણં ભત્તેણં, અપાણેણં તુ સત્ત જત્તાઈ ॥
જો કુણઇ સેત્તુંજે, તઇયભવે લહઈ સો મુક્ખં ॥ ૧૮ ॥
અજ્જ વિ દીસઈ લોએ, ભત્તં ચઇઊણ પુંડરીયનગે ॥
સગ્ગે સુહેણ વચ્ચઇ, સીલવિહૂણો વિ હોઊણં ॥ ૧૯ ॥
છત્તં ઝયં પડાગં, ચામર-ભિંગાર-થાલ-દાણેણં ॥
વિજ્જાહરો અ હવઇ, તહ ચક્કી હોઇ રહદાણા ॥ ૨૦ ॥
દસ વીસ તીસ ચત્તા, લક્ખ પન્નાસા પુપ્ફદામ-દાણેણ ॥
લહઇ ચઉત્થ-છટ્ઠ-ડ્ઢમ,-દસમ-દુવાલસ-ફલાઈં ॥ ૨૧ ॥
ધૂવે પક્ખુવવાસો, માસક્ખમણં કપૂરધૂવમ્મિ ॥
કિત્તિય માસક્ખમણં, સાહૂ પડિલાભિએ લહઈ ॥ ૨૨ ॥
ન વિ તં સુવન્નભૂમિ-ભૂસણદાણેણ અન્નતિત્થેસુ ॥
જં પાવઇ પુણ્ણફલં, પૂઆ-ન્હવણેણ સિત્તુંજે ॥ ૨૩ ॥
કંતાર-ચોર-સાવય,-સમુદ્દ-દારિદ્દ-રોગ-રિઉ-રુદ્ધા ॥
મુચ્ચંતિ અવિગ્ઘેણં, જે સેત્તુંજં ધરન્તિ મણે ॥ ૨૪ ॥
સારાવલીપયન્નગ-ગાહાઓ સુઅહરેણ ભણિઆઓ ॥
જો પઢઈ ગુણઇ નિસુણઈ,સો લહઈ સિત્તુંજ-જત્તફલં. ૨૫.

શ્રી રત્નાકરસૂરિકૃત–શ્રી રત્નાકર પંચવિંશિકા.

શ્રેયઃશ્રિયાં મંગલકેલિસદ્મ !, નરેંદ્રદેવેંદ્રનતાંઘ્રિપદ્મ !; સર્વજ્ઞ ! સર્વાતિશયપ્રધાન !, ચિરંજય જ્ઞાનકલાનિધાન ! ૧ જગત્ત્રયાધારકૃપાવતાર !, દુર્વારસંસારવિકારવૈદ્ય !, શ્રીવીતરાગ ! ત્વયિ મુગ્ધભાવા–દ્વિજ્ઞ ! પ્રભો ! વિજ્ઞપયામિ કિંચિત્ ૨. કિં બાલલીલાકલિતો ન બાલઃ, પિત્રોઃ પુરો જલ્પતિ નિર્વિકલ્પઃ ? તથા યથાર્થં કથયામિ નાથ !, નિજાશયં સાનુશયસ્તવાગ્રે ૩. દત્તં ન દાનં પરિશીલિતં ચ, ન શાલિ શીલં ન તપોઽભિતપ્તં, શુભો ન ભાવોઽપ્યભવદ્ ભવેઽસ્મિન્, વિભો ! મયા ભ્રાંત–મહો મુધૈવ ૪. દગ્ધોઽગ્નિના ક્રોધમયેન દષ્ટો, દુષ્ટેન લોભાખ્ય-મહોરગેણ, ગ્રસ્તોઽભિમાનાજગરેણ માયા,–જાલેન બદ્ધોઽસ્મિ કથં ભજે ત્વામ્ ? ૫. કૃતં મયામુત્ર હિતં ન ચેહ,–લોકેઽપિ લોકેશ ! સુખં ન મેઽભૂત્, અસ્માદૃશાં કેવલમેવ જન્મ, જિનેશ ! જજ્ઞે ભવપૂરણાય ૬. મન્યે મનો યન્ન મનોજ્ઞવૃત્ત–ત્વદાસ્યપીયૂષમયૂખલાભાત્, દ્રુતં મહાનંદરસં કઠોર,–મસ્માદૃશાં દેવ તદશ્મતોઽપિ ૭. ત્વત્તઃ સુદુષ્પ્રાપ્યમિદં મયાપ્તં, રત્નત્રયં ભૂરિભવભ્રમેણ, પ્રમાદનિદ્રાવશતો ગતં તત્, કસ્યાગ્રતો નાયક ! પૂત્કરોમિ ? ૮. વૈરાગ્યરંગઃ પરવંચનાય, ધર્મોપદેશો જનરંજનાય, વાદાય વિદ્યાધ્યયનં ચ મેઽભૂત્, કિયદ્ બ્રુવે ? હાસ્યકરં સ્વમીશ ! ૯. પરાપવાદેન મુખં સદોષં, નેત્રં પરસ્ત્રીજનવીક્ષણેન, ચેતઃ પરાપાયવિચિંતનેન, કૃતં ભવિષ્યામિ

કથં ? વિભોઽહમ્ ૧૦. વિડંબિતં યત્સ્મરઘસ્મરાર્ત્તિ, દશાવ-શાત્સ્વં વિષયાંધલે (કે) ન, પ્રકાશિતં તદ્ ભવતો હ્રિયૈવ, સર્વજ્ઞ ! સર્વં સ્વયમેવ વેત્સિ ૧૧. ધ્વસ્તોઽન્યમંત્રૈઃ પરમેષ્ઠિમંત્રઃ, કુશાસ્ત્રવાક્યૈર્નિહતાગમોક્તિઃ, કર્તું વૃથા કર્મ કુદેવસંગા–દવાંછિ હી નાથ ! મતિભ્રમો મે. ૧૨. વિમુચ્ય દૃગ્લક્ષ્યગતં ભવંતં, ધ્યાતા મયા મૂઢધિયા હૃદંતઃ; કટાક્ષવક્ષોજગભીરનાભિ,–કટીતટીયાઃ સુદૃશાં વિલાસાઃ ૧૩. લોલેક્ષણાવક્ત્રનિરીક્ષણેન, યો માનસે રાગલવો વિલગ્નઃ, ન શુદ્ધસિદ્ધાંતપયોધિમધ્યે, ધૌતોઽપ્યગાત્તારક ! કારણં કિમ્ ? ૧૪. અંગં ન ચંગં ન ગણો ગુણાનાં, ન નિર્મલઃ કોઽપિ, કલાવિલાસઃ, સ્ફુરત્પ્રભા ન પ્રભુતા ચ કાઽપિ, તથાઽપ્યહંકાર–કદર્થિતોઽહમ્ ૧૫. આયુર્ગલત્યાશુ ન પાપ–બુદ્ધિ,–ર્ગતં–વયો નો વિષયાઽભિલાષઃ, યત્નશ્ચ ભૈષજ્યવિધૌ ન ધર્મે, સ્વામિન્મહામોહવિડંબના મે ૧૬. નાત્મા ન પુણ્યં ન ભવો ન પાપં, મયા વિટાનાં કટુગીરપીયં, આધારિ કર્ણે ત્વયિ કેવલાર્કે, પરિસ્ફુટે સત્યપિ દેવ ! ધિગ્માસ્. ૧૭. ન દેવપુજા ન ચ પાત્રપૂજા, ન શ્રાદ્ધધર્મશ્ચ ન સાધુ ધર્મઃ લબ્ધ્વાપિ માનુષ્યમિદં સમસ્તં, કૃતં મયારણ્યવિલાપતુલ્યમ્ ૧૮. ચક્રે મયા સત્સ્વપિ કામધેનુ,–કલ્પદ્રુચિંતામણિષુ સ્પૃહાર્ત્તિઃ, ન જૈનધર્મે સ્ફુટશર્મદેઽપિ, જિનેશ ! મે પશ્ય વિમુઢ-ભાવમ. ૧૯. સદ્ભોગલીલા ન ચ રોગકીલા, ધનાગમો નો નિધનાગમશ્ચ, દારા ન કારા નરકસ્ય ચિત્તે, વ્યચિન્તિ નિત્યં મયકાધમેન ૨૦ સ્થિતં ન સાધોર્હૃદિ સાધુવૃત્તાત્, પરોપકારાન્ન યશોઽર્જિતં ચ, કૃતં ન તીર્થોદ્ધરણાદિકૃત્યં,

મયા સુધા હારિતમેવ જન્મ ૨૧. વૈરાગ્યરંગો ન ગુરુદિતેષુ, ન દુર્જનાનાં વચનેષુ શાંતિઃ, નાધ્યાત્મલેશો મમ કોડપિ દેવ !, તાર્યઃ કથંકારમયં ભવાબ્ધિઃ ? ૨૧. પૂર્વે ભવેડકારિ મયા ન પુણ્ય,-માગામિ જન્મન્યપિ નો કરિષ્યે, યદીદૃશોડહં મમ તેન નષ્ટા, ભૂતોદ્ભવદ્ભાવિભવત્રયીશ ? ૨૩. કિંવા સુધાડહં બહુધા સુધાભુક્ ! પૂજ્ય ! ત્વદગ્રે ચરિતં સ્વકીયમ્, જલ્પામિ યસ્માત્ ત્રિજગત્સ્વરૂપ, નિરૂપકસ્ત્વં કિયદેતદત્ર? ૨૪. દીનોદ્ધારધુરંધરસ્ત્વદપરો નાસ્તે મદન્યઃ કૃપા,-પાત્રં નાત્ર જને જિનેશ્વર! તથાપ્યેતાં ન યાચે શ્રિયમ્, કિંત્વહંન્નિદમેવ કેવલમહો સદ્બોધિરત્નં શિવં, શ્રીરત્નાકર ! મંગલૈકનિલય! શ્રેયસ્કરં પ્રાર્થયે ૨૫.

गौतमाष्टकम्

શ્રીઇંદ્રભૂતિં વસુભૂતિપુત્રં, પૃથ્વીભવં ગૌતમગોત્રરત્નં; સ્તુવંતિ દેવાઃસુરમાનવેંદ્રાઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૧ શ્રી વર્દ્ધમાનાત્ ત્રિપદીમવાપ્ય, મુહુર્તમાત્રેણ કૃતાનિ યેન; અંગાનિ પૂર્વાણિ ચતુર્દશાપિ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૨ શ્રીવીરનાથેન પુરા પ્રણીતં, મંત્રં મહાનંદ-સુખાય યસ્ય; ધ્યાયંત્યમી સૂરિવરાઃ સમગ્રાઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૩. યસ્યાભિધાનં મુનયોઽપિ સર્વે, ગૃહ્ણન્તિ ભિક્ષાભ્રમણસ્ય કાલે; મિષ્ટાન્નપાનાંબરપૂર્ણકામાઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૪ અષ્ટાપદાદ્રૌ ગગને સ્વશક્ત્યા, યયૌ જિનાનાં પદવંદનાય; નિશમ્ય તીર્થાતિશયં સુરભ્યઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૫ ત્રિપંચસંખ્યા શતતાપસાનાં, તપઃકૃશાનામપુનર્ભવાય; અક્ષીણલબ્ધ્યા પરમાન્નદાતા, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૬ સદક્ષિણં ભોજનમેવ દેયં, સાધર્મિકં સંઘસપર્યયેતિ; કૈવલ્યવસ્ત્રં પ્રદદૌ મુનીનાં, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૭ શિવં ગતે ભર્તરિ વીરનાથે, યુગપ્રધાનત્વમિહૈવ મત્વા; પટ્ટાભિષેકો વિદધે સુરેન્દ્રૈઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૮ ત્રૈલોક્યબીજં પરમેષ્ઠિબીજં, સજ્ઞાનબીજં જિનરાજબીજં; યન્નામ ચોક્તં વિદધાતિ સિદ્ધિં, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૯ શ્રી ગૌતમસ્યાષ્ટકમાદરેણ, પ્રબોધકાલે મુનિપુંગવા યે; પઠંતિ તે સૂરિપદં સદૈવા,—નંદં લભંતે સુતરાં ક્રમેણ. ૧૦

શ્રી ગૌતમ સ્વામીનો રાસ

ઢાળ પહેલી

વીર જિણેસર ચરણકમલ,–કમલા–કય–વાસો,
પણમવિ પભણિસુ સામિ, સાર ગોયમગુરૂ રાસે;
મણ તણુ વયણુ એકંત કરવિ, નિસુણો ભો ભવિઆ
જિમ નિંવસે તુમ દેહગેહ, ગુણગણ ગહગહિઆ ૧

જંબુદીવ સિરિભરહખિત્ત, ખોણીતલમંડણ,
મગધદેશ સેણિય નરેસ, રિઉદલ બલખંડણુ;
ધણવર ગુબ્વર નામ ગામ, જહિં ગુણગણુ સજ્જા,
વિપ્પ વસે વસુભૂઈ તત્થ, તસુ પુહવી ભજ્જા. ૨

તાણુ પુત્ત સિરિઈંદભૂઈ, ભૂવલય પસિદ્ધો,
ચઉદહ વિજ્જા વિવિહ રૂવ, નારિ રસ વિદ્ધો (લુદ્ધો);
વિનય વિવેક વિચાર સાર, ગુણગણહ મનોહર,
સાત હાથ સુપ્રમાણુ દેહ, રૂપે રંભાવર. ૩

નયણુ વયણુ કર ચરણુ જિણવિ, પંકજ જળે પાડિઅ,
તેજે તારા ચંદ સૂર, આકાશે ભમાડિઅ;
રૂવે મયણુ અનંગ કરવિ, મેલ્હિઓ નિરધાડિઅ,
ધીરમેં મેરૂ ગંભિર સિંધુ, ચંગિમ ચયચાડિઅ. ૪

પેખવિ નિરૂવમ રૂવ જાસ, જણ જંપે કિંચિઅ,
એકાકી કલિભીતે ઈત્થ, ગુણ મેહલ્યા સંચિઅ;
અહવા નિશ્ચે પુબ્વજમ્મે, જિણવર ઇણે અંચિઅ,
રંભા પઉમા ગૌરિ ગંગા રતિ, હા વિધિ વંચિઅ. ૫

નહિ બુધ નહિ ગુરૂ કવિ ન કોઈ, જસુ આગળ રહિઓ,
પંચસયાં ગુણપાત્ર છાત્ર, હીંડે પરિવરિઓ,
કરે નિરંતર યજ્ઞકર્મ, મિથ્યા મતિ મોહિઅ,
ઇણે છલિ હોસે ચરમનાણ, દંસણ વિસોહિઅ. ૬

વસ્તુ

જંબુદ્દીવહ, જંબુદ્દીવહ, ભરહવાસંમિ, ભૂમિતલમંડણ
મગધદેસ, સેણિયનરેસર, વર ગુબ્બર ગામ તિહાં, વિપ્પ
વસે વસુભૂઈ સુંદર;
તસુ ભજ્જા પુહવી, સયલ ગુણગણ રૂવનિહાણ,
તાણ પુત્ત વિજ્જાનિલો, ગોયમ અતિહિ સુજાણ. ૭

ભાષા (ઢાળ બીજી)

ચરમ જિણેસર કેવળ નાણી, ચઉવિહ સંઘ પઇટ્ઠા જાણી,
પાવાપુરી સામી સંપત્તો, ચઉવિહ દેવ નિકાયે જુત્તો. ૮
દેવે સમવસરણ તિહાં કીજે, જિણ દીઠે મિથ્યામતિ ખીજે,
ત્રિભુવનગુરુ સિંઘાસણે બેઠા, તતખિણ મોહ દિગંતે પેઠા.
૯ ક્રોધ માન માયા મદપુરા, જાએ નાઠા જિમ દિન ચૌરા,
દેવદુંદુભિ આકાશે વાજે, ધર્મનરેસર આવ્યા ગાજે. ૧૦
કુસુમ વૃષ્ટિ વિરચે તિહાં દેવા, ચઉસઠ ઇંદ્રજ માગે સેવા,
ચામર છત્ર શિરોવરિ સોહે, રૂપેહી જિણવર જગ સહુ
મોહે. ૧૧ ઉપસમ રસભર ભરિ વરસંતા, યોજનવાણી
વખાણ કરંતા, જાણિઅ વર્ધમાન જિન પાયા, સુરનર કિંનર
આવે રાયા. ૧૨ કાંતિસમૂહે ઝલહલકંતા, ગયણવિમાણે
રણરણકંતા, પેખવિ ઇંદભૂઈ મન ચિંતે, સુર આવે અમ્હ યજ્ઞ

હોવંતે, ૧૩ તીર તરંડક જિમ તે વહતા, સમવસરણ પુહતા ગહગહતા, તો અભિમાને ગોયમ જંપે, તિણે અવસરે કોપે તણુ કંપે ૧૪ મૂઢ લોક અજાણ્યો બોલે, સુર જાણંતા ઇમ કાંઈ ડોલે, મૂ આગળ કો જાણ ભણીજે, મેરૂ અવર કિમ ઓપમ દીજે. ૧૫.

વસ્તુ

વીર જિણવર વીર જિણવર, નાણસંપન્ન, પાવાપુરી સુરમહિઅ પત્તનાહ સંસાર તારણ, તિહિં દેવે નિમ્મવિઅ સમોવસરણ બહુ સુખકારણ, જિણવર જગ ઉજ્જોઅકરે, તેજે કરી દિણકાર; સિંહાસણે સામી ઠવ્યો, હુઓ સુજય જયકાર, ૧૬

ભાષા (ઢાળ ત્રીજી)

તવ ચડિઓ ઘણમાણગજે, ઇંદભૂઈ ભૂદેવ તો
હુંકારો કરિ સંચરિઅ, કવણસુ જિણવર દેવ તો. ૧૭
યોજન ભૂમિ સમોસરણ, પેખે પ્રથમારંભતો,
દહદિસિ દેખે વિબુધવહૂ, આવંતી સુર રંભ તો. ૧૮
મણિમય તોરણ દંડ ધજ, કોસીસે નવ ઘાટ તો,
વયર વિવર્જિત જંતુ ગણ, પ્રાતિહારજ આઠ તો. ૧૯
સુર નર કિંનર અસુર વર, ઇંદ્ર ઇંદ્રાણિ રાય તો,
ચિત્તે ચમક્કિય ચિંતવે એ, સેવંતા પ્રભુપાય તો ૨૦
સહસકિરણ સમ વીર જિણ, પેખવિ રૂપ વિશાલ તો,
એહ અસંભવ સંભવે એ, સાચો એ ઇંદ્રજાળ તો. ૨૧
તો બોલાવે ત્રિજગ ગુરૂ, ઇંદભૂઈ નામેણ તો,
શ્રીમુખે સંશય સામિ સવે, ફેડે વેદ પએણ તો. ૨૨

માન મેલ્હી મદ ઠેલી કરી, ભક્તિએ નામે શીષ તો,
પંચ સયાંશું વ્રત લીઓ એ, ગોયમ પહેલો સીસ તો. ૨૩
તવ બંધવ સંજસ સુણવિ કરી, અગનિભૂઈ આવેય તો,
નામ લેઇ આભાષ કરે, તે પણ પ્રતિબોધેય તો. ૨૪
ઈણે અનુક્રમે ગણહર રયણ, થાપ્યા વીરે અગ્યાર તો,
તવ ઉપદેસે ભુવન ગુરૂ, સંયમ શું વ્રત બાર તો. ૨૫
બિહુ ઉપવાસે પારણું એ, આપણપે વિહરંત તો,
ગોયમ સંયમ જગ સયલ, જયજયકાર કરંત તો. ૨૬

વસ્તુ

ઈંદભૂઈઅ, ઈંદભૂઇઅ, ચડિઅ બહુમાને, હુંકારો કરિ કંપતો, સમોસરણે પહોતો તુરત, અહ સંસા સામિ સવે, ચરમનાહ ફેડે ફુરંત, બોધિ બીજ સંજાય મને ગોયમ ભવહ વિરત્ત, દિક્ખ લેઈ સિક્ખા સહિઅ, ગણહર પય સંપત્ત. ૨૭

ભાષા (ઢાળ ચોથી)

આજ હુઓ સુવિહાણ, આજ પચેલિમ પુણ્ય ભરો,
દીઠા ગોયમ સામિ, જો નિઅ નયણે અમિય ભરો. ૨૮
(સિરિ ગોયમ ગણધાર, પંચસયાં મુનિ પરિવરિય;
ભૂમિય કરય વિહાર; ભવિયણને પડિબોહ કરે.)
સમવસરણ મઝાર, જે જે સંશય ઉપજે એ,
તે તે પર ઉપકાર, કારણે પૂછે મુનિપવરો. ૨૯
જિહાં જિહાં દીજે દિખ્ખ, તિહાં તિહાં કેવળ ઉપજે એ,
આપ કન્હે અણહુંત, ગોયમ દીજે દાન ઈમ. ૩૦

ગુરૂ ઉપરિ ગુરૂ ભત્તિ, સામી ગોયમ ઉપનીય,
એણિ છળ કેવળનાણુ, રાગજ રાખે રંગ ભરે. ૩૧
જો અષ્ટાપદ સેલ, વંદે ચડી ચઉવીસ જિણુ,
આતમલબ્ધિ વસેણુ, ચરમસરીરી સોય મુનિ. ૩૨
ઇય દેસણુ નિસુણેવિ, ગોયમ ગણુહર સંચલિય,
તાપસ પન્નર સએણુ, તો મુનિ દીઠો આવતો એ. ૩૩
તપ સોસિય નિય અંગ, અમ્હ સગતિ નવિ ઉપજે એ,
કિમ ચઢસે દૃઢ કાય, ગજ જિમ દીસે ગાજતો એ. ૩૪
ગિરૂઓ એણે અભિમાન, તાપસ જો મન ચિંતવે એ,
તો મુનિ ચડિઓ વેગ, આલંબવિ દિનકર કિરણુ. ૩૫
કંચણુ મણિ નિપ્પન્ન, દંડ કલસ ધજ વડ સહિઅ,
પેખવિ પરમાનંદ, જિણુહર ભરતેસર વિહિઅ. ૩૬
નિય નિય કાય પ્રમાણુ, ચઉદિસિ સંઠિઅ જિણુહ બિંબ,
પણુમવિ મન ઉલ્હાસ, ગોયમ ગણુહર તિહાં વસિઅ. ૩૭
વઇર સામિનો જીવ, તિર્યંક્જૃંભક દેવ તિહાં,
પ્રતિબોધે પુંડરીક, કંડરીક અધ્યયન ભણી. ૩૮
વળતા ગોયમ સામિ, સવિ તાપસ પ્રતિબોધ કરે,
લેઈ આપણે સાથ, ચાલે જિમ જૂથાધિપતિ. ૩૯
ખીર ખાંડ ઘૃત આણી, અમિઅવૂઠ અંગુઠ ઠવિ,
ગોયમ એકણુ પાત્ર, કરાવે પારણું સવિ. ૪૦
પંચસયાં શુભ ભાવિ, ઉજ્જવળ ભરિયો ખીરમીસે,
સાચા ગુરુ સંયોગે, કવળ તે કેવળ રુપ હુઆ. ૪૧
પંચસયાં જિણુ નાહ, સમવસરણે પ્રાકારત્રય,
પેખવિ કેવળ નાણુ, ઉપન્નૂં ઉજ્જોય કરે. ૪૨

જાણે જિણ પીયૂષ, ગાજંતી ઘણ મેઘ જિમ,
જિણવાણી નિસુણેવિ, નાણી હુઆ પંચસયાં, ૪૩

વસ્તુ

ઇણે અનુક્રમે, ઇણે અનુક્રમે, નાણ સંપન્ન, પન્નરહસય પરિવરિય; હરિઅ દુરિઅ જિણનાહ વંદઇ, જાણેવિ જગગુરુ વયણ, તીહ નાણ અપ્પાણ નિંદઈ, ચરમ જિણેસર તવ ભણે; ગોયમ ચ કરિસ ખેઉ, છેહ જઈ આપણે સહી, હોસ્યું તુલ્લા બેઉ. ૪૪

ભાષા (ઢાળ પાંચમી)

સામીઓ એ વીર જિણંદ, પુનિમચંદ જિમ ઉલ્લસિય,
વિહરિઓ એ ભરહવાસંમિ, વરસ બહોંત્તેર સંવસિઅ;
ઠવતો એ કણય પઉમેસુ, પાયકમળ સંઘહિ સહિય,
આવિઓ એ નયણાનંદ, નયર પાવાપુરિ સુરમહિય. ૪૫
પેખીઓ એ ગોયમસામિ, દેવસમ્મા પ્રતિબોહ કરે,
આપણો એ ત્રિશલાદેવી નંદન પહોતો પરમપએ;
વળતાં એ દેવ આકાશ, પેખવિ જાણ્યો જિણ સમે એ,
તો મુનિ એ મને વિષવાદ, નાદભેદ જિમ ઉપનો એ. ૪૬
કુણ સમે એ સામિય દેખી, આપ કન્હે હું ટાળિઓ એ,
જાણતો એ તિહુઅણ નાહ, લોક વિવહાર ન પાલિઓ એ;
અતિ ભલું એ કીધલું સામી, જાણ્યું કેવલ માગશે એ.
ચિંતવ્યું એ બાળક જેમ, અહવા કેડે લાગશે એ. ૪૭
હું કિમ એ વીરજિણંદ, ભગતે ભોળો ભોળવ્યો એ,

આપણો એ અવિહડ નેહ, નાહ ન સંપે સાચ્ચો એ;
સાચો એ વીતરાગ, નેહ ન જેણે લાલિઓ એ,
તિણસમે એ ગોયમ ચિત્ત, રાગ વિરાગે વાળિઓ એ. ૪૮
આવતું એ જે ઉલ્લટ, રહેતું રાગે સાહિયું એ,
કેવળું એ નાણ ઉપન્ન, ગોયમ સહેજે ઉમાહિયું એ;
ત્રિભુવને એ જય જયકાર, કેવળિ મહિમા સુર કરે એ,
ગણધરુ એ કરે વખાણ, ભવિયણ ભવ જિમ નિસ્તરે એ. ૪૯

વસ્તુ

પઢમ ગણહર, પઢમ ગણહર, વરિસ પચાસ ગિહવાસે સંવસિઅ, તીસ વરિસ સંજમ વિભૂસિઅ, સિરિ કેવળ નાણ પુણ, બાર વરસ તિહુઅણ નમંસિઅ; રાજગૃહી નગરી ઠવ્યો, બાણુંવય વરસાઉ, સામી ગોયમ ગુણનિલો, હોસ્યે શિવપુર ઠાઉ. ૫૦

ભાષા (ઢાળ છઠ્ઠી)

જિમ સહકારે કોયલ ટહુકે, જિમ કુસુમહવને પરિમળ બહેકે, જિમ ચંદન સુગંધનિધિ. (૫૧) જિમ ગંગાજળ લહેરે લહેકે, જિમ કણયાચળ તેજે ઝળકે, તિમ ગોયમ સોભાગનિધિ. (૫૨) જિમ માન સરોવર નિવસે હંસા, જિમ સુરતરૂવર કણયવતંસા, જિમ મહુયર રાજીવ વને. (૫૩) જિમ રયણાયર રયણે વિલસે, જિમ અંબર તારાગણ વિકસે, તિમ ગોયમ ગુણ કેલિવને. (૫૪) પુનિમ દિન (નિશિ) જિમ સસહર સોહે,

સુરતરુ મહિમા જિમ જગ મોહે, પૂરવ દિસે જિમ સહસકરો. (૫૫) પંચાનન જિમ ગિરિવર રાજે, નરવઇ ઘરે જિમ મયગલ ગાજે, તિમ જિનશાસન મુનિપવરો. (૫૬) જિમ સુરતરુવર સોહે શાખા, જિમ ઉત્તમ મુખે મધુરી ભાષા, જિમ વન કેતકી મહમહે એ. (૫૭) જિમ ભૂમિપતિ ભૂય બળ ચમકે, જિમ જિનમંદિર ઘંટા રણકે, તિમ ગોયમ લબ્ધે ગહગહે એ. (૫૮) ચિંતામણિ કર ચઢિયું આજ, સુરતરૂ સારે વંછિત કાજ, કામકુંભ સવિ વશ હુઆ એ. (૫૯) કામગવી પૂરે મન કામી, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ આવે ધામી, સામી ગોયમ અણુસરો એ. (૬૦) પ્રણવાક્ષર પહેલો પભણીજે; માયા બીજ શ્રવણ નિસુણીજે, શ્રીમુખે (શ્રીમતિ) શોભા સંભવે એ. (૬૧) દેવહ ધુરિ અરિહંત નમીજે, વિનય પહુ ઉવજ્ઝાય થુણીજે, ઇણે મંત્રે ગોયમ નમો એ. (૬૨) પરઘર વસતાં કાંઈ કરીજે, દેશ દેશાન્તર કાંઈ ભમીજે, કવણ કાજ આયાસ કરો. (૬૩) પ્રહ ઉઠી ગોયમ સમરી જે, કાજ સમગ્ગહ તતખિણ સીઝે, નવનિધિ વિલસે તાસ ઘરે. (૬૪) ચઉદહસે બારોત્તર વરસે, ગોયમ ગણધર કેવળ દીવસે, (ખંભ નયર પ્રભુ પાસ પસાએ), કીયો કવિત ઉપગાર પરો. (૬૫) આદિ મંગળ એહ ભણીજે, પરવ મહોત્સવ પહિલો દીજે, રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરો. (૬૬) ધન્ય માતા જેણે ઉદરે ધરીયા, ધન્ય પિતા જિણ કુળે અવતરિયા, ધન્ય સદ્‌ગુરૂ જિણે દીક્ખિયાએ. (૬૭) વિનયવંત વિદ્યાભંડાર, જસ ગુણ પુહવી ન લભે પાર,

રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરો. (વડ જિમ શાખા વિસ્તરો એ) (૬૮) ગૌતમસ્વામીનો રાસ ભણીજે, ચઉવિહ સંઘ રલિયાયત કીજે, સયળ સંઘ આણંદ કરો. (૬૯) કુંકુમ ચંદન છડો દેવરાવો, માણેક મોતીના ચોક પુરાવો, રયણ સિંહાસન બેસણું એ. (૭૦) તિહાં બેસી ગુરુ દેસના દેસે, ભવિક જીવનાં કારજ સરસે, ઉદયવંત મુનિ એમ ભણે એ. (૭૧) ગૌતમ સ્વામિ તણો એ રાસ, ભણતાં સુણતાં લીલવિલાસ, સાસય સુખ નિધિ સંપજે એ. (૭૨) એહ રાસ જે ભણે ભણાવે, વર મયગળ લચ્છી ઘર આવે, મન વાંછિત આશા ફલે એ. (૭૩)

મન્ત્ર. ૐ હ્રીં અરિહંત ઉવજ્ઝાય ગૌતમસ્વામિને નમઃ

વિધિ—[પ્રભાતે શુદ્ધતાથી એક માલા ગણવી.]

શ્રી પુન્યપ્રકાશનું સ્તવન

દુહા

સકળ સિદ્ધિ દાયક સદા, ચોવીશે જિનરાય;
સદ્‌ગુરૂ સ્વામિની સરસ્વતી, પ્રેમે પ્રણમું પાય. ૧
ત્રિભુવનપતિ ત્રિશલા તણો, નંદન ગુણ ગંભીર;
શાસન નાયક જગ જયો, વર્ધમાન વડવીર. ૨
એક દિન વીર જિણંદને, ચરણે કરી પ્રણામ;
ભવિક જીવના હિત ભણી, પૂછે ગૌતમ સ્વામ. ૩
મુક્તિ મારગ આરાધીએ, કહો કિણ પરે અરિહંત;
સુધા સરસ તવ વચન રસ, ભાખે શ્રી ભગવંત. ૪
[૧]અતિચાર આલોઈએ, [૨]વ્રત ધરીએ ગુરૂ સાખ;
[૩]જીવ ખમાવો સયલ જે, યોનિ ચોરાશી લાખ. ૫
[૪]વિધિશું વળી વોસિરાવીએ, પાપસ્થાનક અઢાર;
[૫]ચાર શરણ નિત્ય અનુસરો, [૬]નિંદો દુરિત આચાર. ૬
[૭]શુભ કરણી અનુમોદીએ, [૮]ભાવ ભલો મન આણ;
[૯]અણસણ અવસર આદરી, [૧૦]નવપદ જપો સુજાણ. ૭
શુભગતિ આરાધન તણા, એ છે દશ અધિકાર;
ચિત્ત આણીને આદરો, જેમ પામો ભવપાર. ૮

ઢાળ પહેલી

(કુમતિ, એ છિંડી કીહાં રાખી—એ દેશી)

જ્ઞાન દરિસણ ચારિત્ર તપ વિરજ, એ પાંચે આચાર;
એહ તણા ઇહ ભવ પરભવના, આલોઇએ અતિચારરે.

પ્રાણી જ્ઞાન ભણો ગુણ ખાંણી, વીર વદે એમ વાણીરે. પ્રા૦ ૧ ગુરુ ઓળવીએ નહીં ગુરુ વિનયે, કાળે ધરી બહુ માન; સૂત્ર અર્થ તદુભય કરી સુધાં, ભણીએ વહી ઉપધાનરે. પ્રા૦ ૨ જ્ઞાનોપગરણ પાટી પોથી, ઠવણી નોકારવાલી; તેહ તણી કીધી આશાતના, જ્ઞાન ભક્તિ ન સંભાળીરે. પ્રા૦ ૩ ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી, જ્ઞાન વિરાધ્યું જેહ; આ ભવ પરભવ વળીરે ભવોભવ, મિચ્છા મિ દુક્કડં તેહરે. પ્રા૦ ૪ સમકિત લ્યો શુદ્ધ જાણી, વીર વદે એમ વાણીરે, પ્રા૦ સ૦ જીન વચને શંકા નવિ કીજે, નવિ પરમત અભિલાખ; સાધુ તણી નિંદા પરિહરજો, ફળ સંદેહ મ રાખેરે. પ્રા૦ સ૦ ૫ મૂઢપણું છંડો પરશંસા, ગુણવંતને આદરીએ; સાહમ્મીને ધર્મે કરી થીરતા, ભક્તિ પ્રભાવના કરી એરે પ્રા૦ સ૦ ૬ સંઘ ચૈત્ય પ્રાસાદ તણો જે, અવર્ણવાદ મન લેખ્યો; દ્રવ્ય દેવકો જે વિણસાડ્યો, વિણસંતાં ઉવેખ્યો રે. પ્રા૦ સ૦ ૭ ઈત્યાદિક વિપરીતપણાથી, સમકિત ખંડ્યું જેહ; આ ભવ પરભવ વળીરે ભવોભવ, મિચ્છામિ દુક્કડં તેહરે. પ્રા૦ ૮ ચારિત્ર લ્યો ચિત્ત આણી, પાંચ સમિતિ ત્રણ ગુપ્તિ વિરાધી, આઠે પ્રવચન માય; સાધુ તણે ધર્મે પ્રમાદે, અશુદ્ધ વચન મન કાયરે. પ્રા૦ ચા૦ ૯ શ્રાવકને ધર્મે સામાયિક, પોસહમાં મન વાળી, જે જયણા પૂર્વક એ આઠે, પ્રવચનમાય ન પાલીરે. પ્રા૦ ચા૦ ૧૦ ઈત્યાદિક વિપરીતપણાથી, ચારિત્ર ડોહોલ્યું જેહ; આ ભવ પરભવ વળીરે ભવોભવ, મિચ્છા મિ દુક્કડં તેહરે પ્રા૦ ચા૦ ૧૧ બારે ભેદે તપ નવિ

કીધો, છતે યોગે નિજ શકતે; ધર્મે મન વચ કાયા વીરજ, નવિ ફોરવીયું ભગતેરે. પ્રા૦ ચા૦ ૧૨ તપ વીરજ આચાર એણી પરે, વિવિધ વિરાધ્યા જેહ, આ ભવ પરભવ વળી રે ભવોભવ, મિચ્છા મિ દુક્કડં તેહરે. પ્રા૦ ચા૦ ૧૩ વળીય વિશેષે ચારિત્ર કેરા, અતિચાર આલોઈ એ; વીર જિણેસર વયણ સુણીને, પાપ મલ સવી ધોઈએરે પ્રા૦ ચા૦ ૧૪

ઢાળ બીજી

પૃથ્વી પાણી તેઉ, વાઉ વનસ્પતિ, એ પાંચે થાવર કહ્યાએ; કરી કરસણ આરંભ, ખેત્ર જે ખેડીયાં, કુવા તલાવ ખણાવીયાંએ. ૧ ઘર આરંભ અનેક, ટાંકાં ભોંયરાં, મેડી માળ ચણાવીઆએ; લીંપણ ગુંપણ કાજ, એણીપરે પરે, પૃથ્વીકાય વિરાધીઆએ. ૨ ધોયણ નાહણ પાણી ઝીલણ અપકાય, છોતિધોતિ કરી દુહવ્યાએ; ભાઠીગર કુંભાર, લોહ સોવનગરા, ભાડભુંજા લીહાલાગરાએ. ૩ તાપણ શેકણ કાજ, વસ્ત્ર નિખારણ, રંગણ રાંધણ રસવતીએ; એણી પરે કર્માદાન, પરે પરે કેલવી, તેઉ વાઉ વિરાધીયાએ. ૪ વાડી વન આરામ, વાવી વનસ્પતિ, પાન ફળ ફુલ ચુંટીયાંએ; પોંક પાપડી શાક, શેકયાં સુકવ્યાં, છેદ્યાં છુંદ્યાં આથીયાંએ. ૫ અળશીને એરંડ, ઘાણી ઘાલીને, ઘણા તિલાદિક પીલીયાએ; ઘાલી કોલુ માંહે, પીલી સેલડી, કંદ મૂળ ફળ વેચીયાએ. ૬ એમ એકેંદ્રિય જીવ, હણ્યા હણાવીયા, હણતાં જે અનુમોદિયાએ; આભવ પરભવ જેહ, વલીરે ભવોભવે, તે મુજ મિચ્છામિ દુક્કડંએ, કૃમી સરમીયા કીડા, ગાડર

ગંડોલા, ઇયલ્લ પોરા અલશીયાંએ; વાળા જળો ચુડેલ, વિચલિત રસતણા, વળી અથાણાં પ્રમુખનાંએ. ૮. એમ બેઇંદ્રિય જીવ, જે મેં દુહવ્યા, તે મુજ મિચ્છામિ દુક્કડંએ, ઉધેહી જું લીખ, માંકડ મંકોડા, ચાંચડ કીડી કંથુઆએ. ૯ ગદ્ધૈહિઆં ધીમેલ, કાનખજુરડા, ગીંગોડા ધનેરીયાંએ; એમ તેઇંદ્રિય જીવ, જે મે દુહવ્યા, તે મુજ મિચ્છામિ દુક્કડંએ. ૧૦ માંખી મત્સર ડાંસ, મસા પતંગીયાં, કંસારી કોલિયાવડાએ; ઢીંકણુ વિંછુ તીડ, ભમરા ભમરીઓ, કોતાં બગ ખડમાંકડીએ ૧૧ એમ ચૌરિંદ્રિય જીવ, જે મેં દુહવ્યા, તે મુજ મિચ્છામિ દુક્કડંએ; જળમાં નાખી જાળ, જળચર દુહવ્યા, વનમાં મૃગ સંતાપીયાએ. ૧૨ પીડચા પંખી જીવ, પાડી પાસમાં, પોપટ ઘાલ્યા પાંજરે એ; એમ પંચેંદ્રિય જીવ, જે મેં દુહવ્યા, તે મુજ મિચ્છામિ દુક્કડંએ ૧૩

ઢાળ ત્રીજી

(વાણી વાણી હિતકારીજી—એ દેશી)

ક્રોધ લોભ ભય હાસ્યથીજી, બોલ્યાં વચન અસત્ય;
કૂડ કરી ધન પારકાંજી, લીધાં જેહ અદત્તરે;
જિનજી મિચ્છામિ દુક્કડં આજ, તુમ સાખે મહારાજરે,
જિનજી દેઇ સારૂં કાજ રે, જિનજી મિચ્છામિ દુક્કડં આજ ૧
દેવ મનુષ્ય તિર્યંચનાંજી, મૈથુન સેવ્યાં જેહ;
વિષયારસ લંપટપણેજી, ઘણું વિડંબ્યો દેહરે. જિનજી૦ ૨
પરિગ્રહની મમતા કરીજી, ભવ ભવ મેલી આથ;
જે જીહાંની તે તિહાં રહીજી, કોઈ ન આવે સાથરે. જિનજી ૩

રયણી ભોજન જે કર્યાંજી, કીધાં ભક્ષ અભક્ષ;
રસના રસની લાલચેજી, પાપ કર્યાં પ્રત્યક્ષરે. જિનજી૦ ૪
વ્રત લેઈ વિસારીયાંજી, વળી ભાંગ્યાં પચ્ચક્ખાણ;
કપટ હેતુ કિરિયા કરીજી, કીધાં આપ વખાણરે. જિનજી૦ ૫
ત્રણ ઢાલ આઠે દુહેજી, આલોયા અતિચાર;
શિવગતિ આરાધન તણોજી, એ પહેલો અધિકારરે. જિનજી૦ ૬

ઢાળ ચોથી

(સાહેલડીની દેશી)

પંચ મહાવ્રત આદરો, સાહેલડીરે, અથવા લ્યો વ્રત બાર તો; યથાશક્તિ વ્રત આદરી, સા૦ પાળો નિરતિચાર તો. ૧ વ્રત લીધાં સંભારીએ, સા૦ હૈડે ધરીએ વિચાર તો; શિવગતિ આરાધન તણો, સા૦ એ બીજો અધિકાર તો. ૨ જીવ સર્વે ખમાવીએ, સા૦ યોનિ ચોરાશી લાખ તો; મન શુદ્ધે કરી ખામણાં, સા૦ કોઈ શું રોષ ન રાખ તો. ૩ સર્વ મિત્ર કરી ચિંતવો, સા૦ કોઈ ન જાણો શત્રુ તો; રાગ દ્વેષ એમ પરિહરો, સા૦ કીજે જન્મ પવિત્ર તો. ૪ સ્વામી સંઘ ખમાવીએ, સા૦ જે ઉપની અપ્રીત તો; સજ્જન કુટુંબ કરો ખામણાં, સા૦ એ જિન શાસન રીત તો. ૫ ખમીએ ને ખમાવીએ. સા૦ એહ જ ધર્મનો સાર તો; શિવગતિ આરાધન તણો, સા૦ એ ત્રીજો અધિકાર તો. ૬ મૃષાવાદ હિંસા ચોરી, સા૦ ધન મૂર્ચ્છા મૈથુન તો; ક્રોધ માન માયા તૃષ્ણા, સા૦ પ્રેમ દ્વેષ પૈશુન્ય તો. ૭ નિંદા કલહ ન કીજીએ, સા૦ કુડાં ન દીજે આળ તો; રતિ અરતિ મિથ્યા તજો, સા૦ માયામોસ

જંજાળ તો. ૮ ત્રિવિધે વોસરાવિએ, સા૦ પાપસ્થાન અઢાર તો; શિવગતિ આરાધન તણો, સા૦ એ ચોથો અધિકાર તો. ૯

ઢાળ પાંચમી

(હવે નિસુણો ઇહાં આવીયા એ. એ દેશી.)

જનમ જરા મરણે કરીએ, એ સંસાર અસાર તો;
કર્યાં કર્મ સહુ અનુભવે એ, કોઈન રાખણહાર તો. ૧
શરણ એક અરિહંતનું એ, શરણ સિદ્ધ ભગવંત તો;
શરણ ધર્મ શ્રી જૈનનો એ, સાધુ શરણ ગુણવંત તો. ૨
અવર મોહ સવિ પરહરીએ, ચાર શરણ ચિત્ત ધાર તો;
શિવગતિ આરાધન તણો એ, એ પાંચમો અધિકાર તો. ૩
આ ભવ પરભવ જે કર્યાં એ, પાપ કર્મ કેઈ લાખ તો;
આત્મ સાખે તે નિંદીએ એ, પડિક્કમિએ ગુરૂ સાખ તો ૪
મિથ્યામતિ વર્તાવિયાએ, જે ભાખ્યા ઉત્સૂત્ર તો;
કુમતિ કદાગ્રહને વશે એ. જે ઉથાપ્યાં સૂત્ર તો. ૫
ઘડયાં ઘડાવ્યાં જે ઘણાંએ, ઘરંટી હળ હથીયાર તો;
ભવ ભવ મેલી મૂકીયાં એ, કરતાં જીવ સંહાર તો ૬
પાપ કરીને પોષીયા એ, જનમ જનમ પરિવાર તો;
જનમાંતર પોહોત્યા પછી એ, કોઈ એ ન કીધી સાર તો. ૭
આ ભવ પરભવ જે કર્યાં એ, એમ અધિકરણ અનેક તો;
ત્રિવિધે ત્રિવિધે વોસરાવીએ એ, આણી હૃદય વિવેક તો. ૮
દુષ્કૃત નિંદા એમ કરીએ, પાપ કરો પરિહાર તો;
શિવગતિ આરાધન તણો એ, એ છઠ્ઠો અધિકાર તો. ૯

ઢાળ છઠ્ઠી

(આધે તું જોયને જીવડા. એ દેશી.)

ધન ધન તે દિન માહરો, જીહાં કીધો ધર્મ;
દાન શીયળ તપ ભાવના, ટાળ્યાં દુષ્કૃત કર્મ. ધન૦ ૧
શેત્રુંજાદિક તીર્થની, જે કીધી જાત્ર,
જુગતે જિનવર પૂજીયા, વળી પોષ્યાં પાત્ર. ધન૦ ૨
પુસ્તક જ્ઞાન લખાવીયાં, જિનહર જિન ચૈત્ય;
સંઘ ચતુર્વિધ સાચવ્યા, એ સાતે ખેત્ર. ધન૦ ૩
પડિકમણાં સુપરે કર્યાં, અનુકંપા દાન,
સાધુ સૂરિ ઉવઝાયને, દીધાં બહુ માન. ધન૦ ૪
ધર્મ કાજ અનુમોદિએ, એમ વારોવાર;
શિવગતિ આરાધન તણો, એ સાતમો અધિકાર. ધન૦ ૫
ભાવ ભલો મન આણીએ, ચિત્ત આણી ઠામ;
સમતા ભાવે ભાવિએ, એ આતમરામ. ધન૦ ૬
સુખ દુઃખ કારણ જીવને, કોઈ અવર ન હોય;
કર્મ આપ જે આચર્યાં, ભોગવીએ સોય. ધન૦ ૭
સમતા વિણ જે અનુસરે, પ્રાણી પુન્ય કામ;
છાર ઉપર તે લીંપણું ઝાંખર ચિત્રામ. ધન૦ ૮
ભાવ ભલી પરે ભાવીએ, એ ધર્મનો સાર;
શિવગતિ આરાધન તણો, એ આઠમો અધિકાર. ધન૦ ૯

ઢાળ સાતમી

(રેવતગિરિ હુઆં, પ્રભુનાં ત્રણ કલ્યાણક. એ દેશી.)

હવે અવસર જાણી, કરી સંલેખન સાર;
અણસણ આદરીયે, પચ્ચખી ચારે આહાર;

લઘુતા સવિ મૂકી, છાંડી મમતા અંગ;
એ આતમ ખેલે, સમતા જ્ઞાન તરંગ. ૧
ગતિ ચારે કીધાં, આહાર અનંત નિઃશંક;
પણ તૃપ્તિ ન પામ્યો, જીવ લાલચીયો રંક;
દુલહો એ વળી વળી, અણસણનો પરિણામ,
એહથી પામીજે, શિવપદ સુરપદ ઠામ. ૨
ધન ધન્ના શાલિભદ્ર, ખંધો મેઘ કુમાર;
અણસણ આરાધી, પામ્યા ભવનો પાર;
શિવમંદિર જાશે, કરી એક અવતાર;
આરાધન કેરો, એ નવમો અધિકાર. ૩
દશમે અધિકારે, મહામંત્ર નવકાર;
મનથી નવિ મૂકો, શિવસુખ ફલ સહકાર;
એ જપતાં જાયે, દુર્ગતિ દોષ વિકાર;
સુપરે એ સમરો, ચૌદ પુરવનો સાર. ૪
જનમાંતર જાતાં, જો પામે નવકાર;
તો પાતિક ગાળી, પામે સુર અવતાર;
એ નવપદ સરીખો, મંત્ર ન કોઈ સાર;
આ ભવ ને પરભવે, સુખ સંપત્તિ દાતાર. ૫
જુઓ ભીલ ભીલડી, રાજા રાણી થાય;
નવપદ મહિમાથી, રાજસિંહ મહારાય;
રાણી રત્નવતી બેહુ, પામ્યાં છે સુરભોગ;
એક ભવ પછી લેશે, શિવવધુ સંજોગ. ૬
શ્રીમતીને એ વળી, મંત્ર ફળ્યો તત્કાલ;
ફણીધર ફીટીને, પ્રગટ થઈ ફુલમાળ;

શિવકુમરે જોગી, સોવન પુરિસો કીધ;
એમ એણે મંત્રે, કાજ ઘણાનાં સિદ્ધ. ૭
એ દશ અધિકારે, વીર જિણેસર ભાખ્યો;
આરાધન કેરો, વિધિ જેણે ચિત્ત માંહિ રાખ્યો;
તેણે પાપ પખાળી, ભવ ભય દૂરે નાખ્યો;
જિન વિનય કરંતાં, સુમતિ અમૃતરસ ચાખ્યો. ૮

ઢાળ આઠમી

(નમો ભવિ ભાવશું એ. એ દેશી.)

સિદ્ધારથ રાય કુળ તિલોએ, ત્રિશલા માત મલ્હાર તો;
અવનિ તળે તમે અવતર્યા એ, કરવા અમ ઉપગાર.
જયો જિન વીરજીએ ૧
મેં અપરાધ કર્યા ઘણા એ, કહેતાં ન લહું પાર તો;
તુમ ચરણે આવ્યા ભણીએ, જો તારે તો તાર. જયો૦ ૨
આશ કરીને આવીયો એ, તુમ ચરણે મહારાજ તો;
આવ્યાને ઉવેખશોએ, તો કેમ રહેશે લાજ. જયો૦ ૩
કરમ અલુજણ આકરાં એ, જન્મ મરણ જંજાળ તો;
હું છું એહથી ઉભગ્યો એ, છોડાવ દેવ દયાલ. જયો૦ ૪
આજ મનોરથ મુજ ફળ્યા એ, નાઠાં દુઃખ દંદોલ તો;
તુઠ્યો જિન ચોવીશમો એ, પ્રકટ્યાં પુન્ય કલ્લોલ. જયો૦ ૫
ભવે ભવે વિનય તુમારડો એ, ભાવ ભક્તિ તુમ પાય તો;
દેવ દયા કરી દીજીએ એ, બોધિ બીજ સુપસાય. જયો૦ ૬

કળશ

ઇમ તરણ તારણ સુગતિ કારણ, દુઃખ નિવારણ જગ જયો;
શ્રી વીર જિનવર ચરણ થુણતાં, અધિક મન ઉલટ થયો. ૧

શ્રી વિજય દેવસૂરીંદ પટધર, તીરથ જંગમ એણી જગે; તપગચ્છપતિ શ્રી વિજયપ્રભસૂરિ, સૂરિ તેજે ઝગમગે. ૨ શ્રી હીરવિજયસૂરિ શિષ્ય વાચક, શ્રી કીર્તિવિજય સુરગુરૂ સમો; તસ શિષ્ય વાચક વિનયવિજયે, થુણ્યો જિન ચોવીશમો. ૩ સયસત્તર સંવત ઓગણત્રીશે, રહી રાંદેર ચોમાસએ; વિજય દશમી વિજય કારણ, કીયો ગુણ અભ્યાસ એ. ૪ નરભવ આરાધન સિદ્ધિ સાધન, સુકૃત લીલ વિલાસ એ; નિર્જરા હેતે સ્તવન રચીયું, નામે પુન્ય પ્રકાશ એ. ૫

પુન્યપ્રકાશનું સ્તવન સમાપ્ત

અથ પદ્માવતી આરાધના પ્રારંભ

હવે રાણી પદ્માવતી, જીવરાશિ ખમાવે, જાણપણું જુગતે ભલું, ઇણ વેળા આવે. ૧ તે મુજ મિચ્છામિ દુક્કડં, અરિહંતની સાખ, જે મેં જીવ વિરાધીયા, ચઉરાશી લાખ. તે મુજ૦ ૨ સાત લાખ પૃથિવી તણા, સાતે અપકાય, સાત લાખ તેઉકાયના, સાતે વળી વાય; તે૦ ૩ દશ પ્રત્યેક વનસ્પતિ, ચઉદહ સાધારણ, બિ તિ ચઉરિંદી જીવના, બે બે લાખ વિચાર; તે૦ ૪ દેવતા તિર્યંચ નારકી, ચાર ચાર પ્રકાશી, ચઉદહ લાખ મનુષ્યના, એ લાખ ચોરાશી; તે૦ ૫ ઇણ ભવ પરભવે સેવિયાં, જે પાપ અઢાર, ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી પરિહરૂં, દુર્ગતિના દાતાર. તે૦ ૬ હિંસા કીધી જીવની, બોલ્યા મૃષાવાદ, દોષ અદત્તાદાનના, મૈથુન ઉન્માદ. તે૦ ૭ પરિગ્રહ મેલ્યો કારમો, કીધો ક્રોધ વિશેષ, માન માયા લોભ મેં કીયા, વળી રાગ ને દ્વેષ. તે૦ ૮ કલહ કરી જીવ દુહવ્યા, દીધાં કૂડાં કલંક, નિંદા કીધી પારકી,

રતિ અરતિ નિઃશંક. તે૦ ૯ ચાડી કીધી ચોતરે, કીધો થાપણ મોસો, કુગુરૂ કુદેવ કુધર્મનો, ભલો આણ્યો ભરોસો. તે૦ ૧૦ ખાટકીને ભવે કીયા, જીવ નાનાવિધ ઘાત, ચડીમાર ભવે ચરકલાં, માર્યાં દિન રાત. તે૦ ૧૧ કાજી મુલ્લાંને ભવે, પઢી મંત્ર કઠોર; જીવ અનેક ઝબ્બે કીયા, કીધાં પાપ અઘોર. તે૦ ૧૨ માછીને ભવે માછલાં, ઝાલ્યાં જળવાસ, ધીવર ભીલ કોળી ભવે, મૃગ પાડ્યા પાસ. તે૦ ૧૩ કોટવાળને ભવે મેં કીયા, આકરા કર દંડ, બંદીવાન મરાવિયા, કોરડા છડી દંડ. તે૦ ૧૪ પરમાધામીને ભવે, દીધાં નારકી દુઃખ, છેદન ભેદન વેદના, તાડન અતિ તિક્ખ. તે૦ ૧૫ કુંભારને ભવે મેં કીયા, નીભાડ પચાવ્યા, તેલી ભવે તિલ પીલિયા, પાપે પિંડ ભરાવ્યા. તે૦ ૧૬ હાલી ભવે હળ ખેડિયાં, ફાડ્યાં પૃથ્વીપેટ, સૂડ નિદાન ઘણાં કીયાં, દીધા બળદ ચપેટ. તે૦ ૧૭ માળીને ભવે રોપિયાં, નાનાવિધ વૃક્ષ, મૂળ પત્ર ફળ ફૂલનાં, લાગ્યાં પાપ તે લક્ષ. તે૦ ૧૮ અધોવાઇઆને ભવે, ભર્યા અધિકા ભાર, પોઠી પૂંઠે કીડા પડ્યા, દયા નાણી લગાર. તે૦ ૧૯ છીપાને ભવે છેતર્યા, કીધા રંગણ પાસ, અગ્નિ આરંભ કીધા ઘણા, ધાતુવાદ અભ્યાસ. તે૦ ૨૦ શૂરપણે રણ ઝૂઝતાં, માર્યા માણુસ વૃંદ, મદિરા માંસ માખણ ભખ્યાં, ખાધાં મૂળ ને કંદ. તે૦ ૨૧ ખાણ ખણાવી ધાતુની, પાણી ઉલેચ્યાં, આરંભ કીધા અતિ ઘણા, પોતે પાપજ સંચ્યાં. તે૦ ૨૨ કર્મ અંગાર કીયાં વળી, ઘરમે દવ દીધા, સમ ખાધા વીતરાગના, કૂડાકોશ જ કીધા. તે૦ ૨૩ બિલ્લી ભવે ઉંદર

લીયા, ગીરોલી હત્યારી, મૂઢ ગમારતણે ભવે, મેં જૂ લીખ મારી. તે૦ ૨૪ ભાડભૂંજાતણે ભવે, એકેંદ્રિય જીવ; જવારી ચણા ગહું શેકિયા, પાડંતા રીવ. તે૦ ૨૫ ખાંડણ પીસણ ગારના, આરંભ અનેક; રાંધણ ઇંધણ અગ્નિનાં, કીધાં પાપ ઉદ્રેક. તે૦ ૨૬ વિકથા ચાર કીધી વળી, સેવ્યા પાંચ પ્રમાદ; ઇષ્ટ વિયોગ પાડ્યા ઘણા, કીયા રૂદન વિષવાદ. તે૦ ૨૭ સાધુ અને શ્રાવકતણાં, વ્રત લેઇને ભાંગ્યાં; મૂળ અને ઉત્તરતણાં, મુજ દૂષણ લાગ્યાં. તે૦ ૨૮ સાપ વીંછી સિંહ ચીવરા, શૂકરા ને સમળી; હિંસક જીવતણે ભવે, હિંસા કીધી સબળી. તે૦ ૨૯ સૂવાવડી દૂષણ ઘણાં, વળી ગર્ભ ગળાવ્યા, જીવાણી ઢોળ્યાં ઘણાં, શીળ વ્રત ભંજાવ્યાં. તે૦ ૩૦ ભવ અનંત ભમતાં થકાં, કીધા દેહ સંબંધ; ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વોસિરૂં, તીણશું પ્રતિબંધ. તે૦ ૩૧ ભવ અનંત ભમતાં થકાં, કીધાં પરિગ્રહ સંબંધ; ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વોસિરૂં, તીણશું પ્રતિબંધ. તે૦ ૩૨ ભવ અનંત ભમતાં થકાં, કીધાં કુટુંબ સંબંધ; ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વોસિરૂં, તીણશું પ્રતિબંધ. તે૦ ૩૩ ઇણિ પરે ઇહિ ભવ પર ભવે, કીધાં પાપ અખત્ર, ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વોસિરૂં, કરૂં જન્મ પવિત્ર. તે૦ ૩૪ એણિ વિધે એ આરાધના, ભવિ કરશે જેહ; સમય સુંદર કહે પાપથી, વળી છૂટશે તેહ. તે૦ ૩૫ રાગ વેરાડી જે સુણે, એહ ત્રીજી ઢાળ; સમય સુંદર કહે પાપથી, છૂટે તતકાળ. તે૦ ૩૬

દ્વિતીય ભાગ

સાધુસાધ્વીયોગ્ય આવશ્યક ક્રિયાનાં સૂત્રો, પક્ખિપ્રતિક્રમણાદિની વિધિઓ અસ્વાધ્યાય દિવસો તથા દશવૈકાલિક સૂત્ર વિગેરે

સાધુ સાધ્વી યોગ્ય આવશ્યક ક્રિયાનાં સૂત્રો.

નમો અરિહંતાણં, નમો સિદ્ધાણં, નમો આયરિયાણં, નમો ઉવજ્ઝાયાણં, નમો લોએ સવ્વસાહૂણં, એસો પંચ નમુક્કારો, સવ્વ પાવપ્પણાસણો, મંગલાણં ચ સવ્વેસિં, પઢમં હવઇ મંગલં.

૧ શ્રી કરેમિ ભંતે.

કરેમિ ભંતે સામાઇયં, સવ્વં સાવજ્જં જોગં પચ્ચક્ખામિ, જાવજ્જીવાએ, તિવિહં તિવિહેણં, મણેણં વાયાએ કાએણં, ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ.

૨ ઇચ્છામિ ઠામિ.

ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં, જો મે દેવસિઓ અઇયારો કઓ, કાઇઓ, વાઇઓ, માણસિઓ, ઉસ્સુત્તો, ઉમગ્ગો, અકપ્પો, અકરણિજ્જો, દુજ્ઝાઓ, દુવ્વિચિંતિઓ, અણાયારો અણિચ્છિઅવ્વો, અસમણપાઉગ્ગો નાણે દંસણે ચરિત્તે,

સુએ સામાઇએ, તિણ્હં ગુત્તીણં, ચઉણ્હં કસાયાણં, પંચણ્હં મહવ્વયાણં, છણ્હં જીવનિકાયાણં, સત્તણ્હં પિંડેસણાણં, અટ્ઠણ્હં પવયણમાઉણં નવણ્હં બંભચેરગુત્તીણં દસવિહે સમણધમ્મે, સમણાણં જોગાણં, જં ખંડિયં જં વિરાહિયં, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ દેવસિઅં આલોઉં? ઇચ્છં, આલોએમિ જો મે દેવસિઓ અઇયારો કઓ૦ બાકી ઉપર પ્રમાણે.

ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં જો મે દેવસિઓ અઈયારો કઓ૦ બાકી ઉપર પ્રમાણે.

૩ દૈવસિક અતિચાર નાના.

ઠાણે કમણે ચંકમણે, આઉત્તે અણાઉત્તે હરિયકાયસંઘટ્ટે, બીયકાયસંઘટ્ટે, ત્રસકાયસંઘટ્ટે, થાવરકાયસંઘટ્ટે, છપ્પઈયાસંઘટ્ટે, ઠાણાઓ ઠાણં સંકામિઆ, દેહરે ગોચરી બાહિરભૂમિ માર્ગે જાતાં આવતાં હરિઅકાય બીઅકાય નીલ ફુલ ત્રસ થાવર જીવ તણા સંઘટ્ટ પરિતાપ ઉપદ્રવ હુઆ, માટી તણો ખેરો ચાંપ્યો, કાચા પાણીતણા છાંટા લાગ્યા, સ્ત્રી તિર્યંચતણા સંઘટ્ટ હુઆ, ઓઘો મુહપત્તિ સંઘટ્યાં, અણપુંજે હીંડ્યા, ઉઘાડે મુખે બોલ્યા, અનેરૂં જે કાંઈ દિવસ સંબંધી પાપ લાગ્યું હોય, તે સવિ હુ મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

૩ દૈવસિક અતિચાર મોટા.

ઠાણે કમણે ચંકમણે, આઉત્તે, અણાઉત્તે, હરિયકાયસંઘટ્ટે, બીયકાયસંઘટ્ટે, ત્રસકાયસંઘટ્ટે, થાવરકાયસંઘટ્ટે,

છપ્પઈયાસંઘટ્ટે, ઠાણાઓ ઠાણું સંક્રામિયા, દેહરે ગોચરી બાહિરભૂમિ માર્ગે જાતાં આવતાં સ્ત્રી તિર્યંચતણાસંઘટ્ટ પરિતાપ ઉપદ્રવ હુઆ, દિવસમાંહિ ચાર વાર સજ્ઝાય, સાત વાર ચૈત્યવંદન કીધાં નહીં, પ્રતિલેખણા આઘી પાછી ભણાવી, અસ્તવ્યસ્ત કીધી, આર્ત્તધ્યાન રૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં, ધર્મધ્યાન શુક્લધ્યાન ધ્યાયાં નહીં, ગોચરીતણા બેંતાલીશ દોષ ઉપજતાં જોયા નહી, પાંચ દોષ મંડલીતણા ટાલ્યા નહી, માત્રું અણપુંજે લીધું, અણપુંજી ભૂમિકાએ પરઠવ્યું, પરઠવતાં અણુજાણહ જસ્સુગ્ગહો કીધો નહિ, પરઠવ્યા પછી વાર ત્રણ વોસિરે વોસિરે કીધું નહીં, દેહરા ઉપાશ્રયમાંહિ પેસતાં નિસરતાં નિસિહી આવસ્સહી કહેવી વિસારી, જિનભવને ચોરાશી આશાતના, ગુરુ પ્રત્યે તેત્રીસ આશાતના અનેરો જે કાંઈ દિવસ સંબંધી પાપ દોષ લાગ્યો હોય, તે સવિ હુ મને, વચને કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

૪ રાત્રિક અતિચાર નાના.

સંથારાઉવટ્ટણકી, પરિયટ્ટણકી આઉંટણટી, પસારણકી, છપ્પઈયસંઘટ્ટણકી, અચક્ખુ વિસય હુઓ, સંથારા પોરિસીતણો વિધિ ભણવો વિસાર્યો, કરૂથલું અણપુંજે હલાવ્યું, સઉણે સ્વપ્નાંતરે દષ્ટિવિપર્યાસે મનોવિપર્યાસે સવિકલ્પ સ્ખલનાદિક અતિચાર લાગ્યા, સાત્રું અવિધિએ પરઠવ્યું, અનેરું જે કાંઈ રાત્રિ સંબંધી પાપ લાગ્યું હોય, તે સવિ હુ મન, વચન, કાયાએ, કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

૪ રાત્રિક અતિચાર મોટા

સંથારાઉવટ્ટણકી, પરિયટ્ટણકી, આઉંટણકી પસારણકી, છપ્પઈયસંઘટ્ટણકી, (અચકખુ વિસય હુઓ,) સંથારો, ઉત્તરપટ્ટો ટાલી અધિકું ઉપગરણ વાપર્યું, શરીર અણપડિલેહ્યું હલાવ્યું, માત્રું અણપુજયું લીધું, માત્રું અણપુંજી ભૂમિએ પરઠવ્યું, પરઠવતાં અણુજાણહ જસ્સુગ્ગહો કીધો નહીં, પરઠવ્યા પુંઠે વાર ત્રણ વોસિરે વોસિરે કીધું નહીં, સંથારાપોરિસી ભણાવ્યા વિના સૂતા, કુસ્વપ્ન લાધું, સુપનાંતરમાંહિ શિયલની વિરાધના હુઇ, મન આહટ્ટદોહટ્ટ ચિંતવ્યું, સંકલ્પવિકલ્પ કીધો, રાત્રિ સંબંધી જે કોઈ અતિચાર લાગ્યો હોય, તે સવિ હુ મન, વચન કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં

૫ શ્રી શ્રમણસુત્ર.

નમો અરિહંતાણં૦ કરેમિ ભંતે સામાઈઅં૦ ચત્તારિ મંગલં૦ ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં જો મે દેવસિઓ૦ ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં ઇરિઆવહિઆએ૦ ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં, પગામસિજ્જાએ નિગામસિજ્જાએ સંથારા ઉવ્વટ્ટણાએ પરિઅટ્ટણાએ આઉંટણાએ પસારણાએ છપ્પઈય સંઘટ્ટણાએ કૂઇએ કક્કરાઈએ છીએ જંભાઈએ આમોસે સસરક્ખામોસે આઉલમાઉલાએ સોઅણ-વત્તિઆએ ઈત્થીવિપ્પરિઆસિઆએ દિટ્ઠીવિપ્પરિ-આસિઆએ મણુવિપ્પરિઆસિઆએ પાણભોઅણવિપ્પરિ-આસિઆએ જો મે દેવસિઓ અઈઆરો કઓ, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં. પડિક્કમામિ ગોઅરચરિઆએ

ભિક્ખાયરિઆએ ઉગ્ઘાડ–કવાડ–ઉગ્ઘાડણયાએ સાણા–વચ્છા–દારા–સંઘટ્ટણાએ મંડી–પાહુડિઆએ બલિ–પાહુડિઆએ ઠવણાપાહુડિઆએ સંકિએ સહસાગારિએ અણેસણાએ પાણેસણાએ પાણભોઅણાએ બીઅભોઅણાએ હરિઅભોઅણાએ પચ્છેકમ્મિઆએ પુરેકમ્મિઆએ અદિટ્ઠહડાએ દગસંસટ્ઠહડાએ રયસંસટ્ઠહડાએ પારિસાડણિઆએ પારિટ્ઠાવણિઆએ ઓહાસણભિક્ખાએ જં ઉગ્ગમેણં ઉપ્પાયણેસણાએ અપરિસુદ્ધં પરિગ્ગહિઅં પરિભુત્તં વા જં ન પારિટ્ઠવિઅં તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. પડિક્કમામિ ચાઉક્કાલં સજ્ઝાયસ્ય અકરણયાએ, ઉભઓ કાલં ભંડોવગરણસ્સ અપ્પડિલેહણાએ, દુપ્પડિલેહણાએ અપ્પમજ્જણાએ, દુપ્પમજ્જણાએ અઈક્કમે વઈક્કમે અઇયારે અણાયારે જો મે દેવસિઓ અઈયારો કઓ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં, પડિક્કમામિ એગવિહે અસંજમે, પડિક્કમામિ દોહિં બંધણેહિં રાગબંધણેણ, દોસબંધણેણં, પડિક્કમામિ તિહિં દંડેહિં મણદંડેણંવયદંડેણં કાયદંડેણં, પડિક્કમામિ તિહિંગુત્તીહિં મણગુત્તીએ વયગુત્તીએ કાયગુત્તીએ, પડિક્કમામિ તિહિં સલ્લેહિં માયાસલ્લેણં નિયાણસલ્લેણં મિચ્છાદંસણ સલ્લેણં, પડિક્કમામિ તિહિં ગારવેહિં ઇડ્ઢીગારવેણં રસગારવેણં સાયાગારવેણં, પડિક્કમામિ તિહિં વિરાહણાહિં નાણવિરાહણાએ દંસણવિરાહણાએ ચરિત્તવિરાહણાએ, પડિ૦ ચઉહિં કસાએહિં કોહકસાએણં માણકસાએણં માયાકસાએણં લોભકસાએણં, પડિ૦ ચઉહિં સન્નાહિં આહારસન્નાએ ભયસન્નાએ મેહુણસન્નાએ પરિગ્ગહસન્નાએ, પડિ૦ ચઉહિં વિકહાહિં

ઇત્થિકહાએ ભત્તકહાએ દેસકહાએ રાયકહાએ, પડિ૦ ચઉહિં ઝાણેહિં અટ્ટેણં ઝાણેણં, રુદ્દેણં ઝાણેણં, ધમ્મેણં ઝાણેણં, સુક્કેણં ઝાણેણં, પડિ૦ પંચહિં કિરિઆહિં કાઇઆએ અહિગરણિયાએ પાઉસિઆએ પારિતાવણિઆએ પાણાઈવાય-કિરિઆએ, પડિ૦ પંચહિં કામગુણેહિં સદ્દેણં રૂવેણં રસેણં ગંધેણં ફાસેણં, પડિ૦ પંચહિં મહવ્વએહિં પાણાઈ-વાયાઓ વેરમણં, મુસાવાયાઓ વેરમણં, અદિન્નાદાણાઓ-વેરમણં મેહુણાઓ વેરમણં, પરિગ્ગહાઓ વેરમણં, પડિ૦ પંચહિં સમિઇહિં ઇરિયાસમિઈએ ભાસાસમિઇએ એસણા-સમિઇએ આયાણભંડમત્તનિક્ખેવણાસમિઈએ ઉચ્ચારપાસ-વણખેલજલ્લસિંઘાણપારિટ્ઠાવણિઆસમિઈએ, પડિ૦ છહિં જીવ નિકાએહિં પુઢવિકાએણં આઉકાએણં તેઉકાએણં વાઉકા-એણં વણસ્સઇકાએણં તસકાએણં, પડિક્કમામિ છહિં લેસાહિં કિણ્હલેસાએ નીલલેસાએ કાઉલેસાએ તેઉલેસાએ પમ્હલેસાએ સુક્કલેસાએ, પડિક્કમામિ સત્તહિં ભયઠાણેહિં, અટ્ઠહિં મયઠાણેહિં, નવહિં બંભચેરગુત્તીહિં, દસવિહે સમણધમ્મે, ઈગારસહિં ઉવાસગપડિમાહિં, બારસહિં ભિક્ખુપડિમાહિં, તેરસહિં કિરિઆઠાણેહિં, ચઉદસહિં ભૂઅગામેહિં, [illegible] હિં પરમાહમ્મિએહિં, સોલસહિં ગાહા સોલસ[illegible]ત્તરસવિહે અસંજમે, અટ્ઠારસવિહે અબંભે, એગૂણવીસાએ નાયજ્ઝયણેહિં વીસાએ અસમાહિટ્ઠા-ણેહિં, ઇક્કવીસાએ સબલેહિં, બાવીસાએ પરીસહેહિં, તેવીસાએ સુઅગડજ્ઝયણેહિં, ચઉવીસાએ દેવેહિં પણવીસાએ ભાવણાહિં, છવ્વીસાએ દસાકપ્પવવહારાણં ઉદ્દેસણકાલેહિં,

સત્તાવીસાએ અણગારગુણેહિં, અઠ્ઠાવીસાએ આયારપ્પકપ્પેહિં, એગૂણતીસાએ પાવસુઅપ્પસંગેહિં, તીસાએ મોહણીઅઠાણેહિં, ઇગતીસાએ સિદ્ધાઇગુણેહિં, બત્તીસાએ જોગસંગહેહિં તિત્તીસાએ આસાયણાએહિં, અરિહંતાણં આસાયણાએ ૧ સિદ્ધાણં આસાયણાએ. ૨ આયરિઆણં આસાયણાએ ૩ ઉવજ્ઝાયણં આસાયણાએ. ૪ સાહૂણં આસાયણાએ. ૫ સાહુણીણં આસાયણાએ. ૬ સાવયાણં આસાયણાએ. ૭ સાવિયાણં આસાયણાએ. ૮ દેવાણં આસાયણાએ. ૯ દેવીણં આસાયણાએ ૧૦ ઇહલોગસ્સ આસાયણાએ. ૧૧ પરલોગસ્સ આસાયણાએ. ૧૩ સદેવમણુઆસુરસ્સ લોગસ્સ આસાયણાએ. ૧૪ સવ્વપાણ-ભૂઅ-જીવ-સત્તાણં આસાયણાએ. ૧૫ કાલસ્સ આસાયણાએ. ૧૬ સુઅસ્સ આસાયણાએ ૧૭ સુઅદેવયાએ આસાયણાએ ૧૮ વાયણાયરિઅસ્સ આસાયણાએ. ૧૯ જં વાઇદ્ધં. ૨૦ વચ્ચામેલિઅં ૨૧ હીણક્ખરં. ૨૨ અચ્ચક્ખરં. ૨૩ પયહીણં. ૨૪ વિણયહીણં. ૨૫ ઘોસહીણં. ૨૬ જોગહીણં ૨૭ સુટ્ઠુદિન્નં. ૨૮ દુટ્ઠુપડિચ્છિઅં. ૨૯ અકાલે કઓ સજ્ઝાઓ. ૩૦ કાલે ન કઓ સજ્ઝાઓ. ૩૧ અસજ્ઝા(ઈ)એ સજ્ઝાઈઅં. ૩૨ સજ્ઝા(ઇ)એ ન સજ્ઝાઈઅં. ૩૩ તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

નમો ચઉવીસાએ તિત્થયરાણં ઉસભાઈમહાવીરપજ્જવસાણાણં, ઇણમેવ નિગ્ગંથં પાવયણં સચ્ચં અણુત્તરં, કેવલિઅં, પડિપુન્નં, નેઆઉઅં, સંસુદ્ધં, સલ્લગત્તણં, સિદ્ધિમગ્ગં, મુત્તિમગ્ગં, નિજ્જાણમગ્ગં. નિવ્વાણમગ્ગં, અવિતહમવિસંધિં સવ્વદુક્ખપ્પહીણમગ્ગં, ઈત્થં ઠિઆ જીવા સિજ્જંતિ,

બુજ્ઝંતિ, મુચ્ચંતિ, પરિનિવ્વાયંતિ, સવ્વદુક્ખાણમંતં કરંતિ, તં ધમ્મં સદ્દહામિ પત્તિઆમિ રોએમિ ફાસેમિ પાલેમિ અણુપાલેમિ, તં ધમ્મં સદ્દહંતો પત્તિઅંતો, રોઅંતો, ફાસંતો, પાલંતો, અણુપાલંતો, તસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અબ્ભુટ્ઠિઓ મિ આરાહણાએ, વિરઓ મિ વિરાહણાએ, અસંજમં પરિઆણામિ, સંજમં ઉવસંપજ્જામિ અબંભં પરિઆણામિ, બંભં ઉવસંપજ્જામિ, અકપ્પં પરિઆણામિ, કપ્પં ઉવસંપજ્જામિ, અન્નાણં પરિઆણામિ, નાણં ઉવસંપજ્જામિ અકિરિઅં પરિઆણામિ, કિરિઅં ઉવસંપજ્જામિ, મિચ્છત્તં પરિઆણામિ, સમ્મત્તં ઉવસંપજ્જામિ, અબોહિં પરિઆણામિ, બોહિં ઉવસંપજ્જામિ, અમગ્ગં પરિઆણામિ, મગ્ગં ઉવસંપજ્જામિ, જં સંભરામિ, જં ચ ન સંભરામિ, જં પડિક્કમામિ, જં ચ ન પડિ૦ તસ્સ સવ્વસ્સ [1]દેવસિઅસ્સ અઈઆરસ્સ પડિક્કમામિ, સમણો હં સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે, અનિઆણો, દિટ્ઠિ-સંપન્નો, માયામોસવિવજ્જિઓ, અઢ્ઢાઈજ્જેસુ દીવસમુદ્દેસુ, પન્નરસસુ કમ્મભૂમીસુ. જાવંત કેવિ સાહૂ, રયહરણ-ગુચ્છ પડિગ્ગહ-ધારા, પંચમહવ્વયધારા, અટ્ઠારસસહસ્સસીલંગ-ધારા અક્ખુયાયારચરિત્તા, તે સવ્વે સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. ખામેમિ સવ્વ જીવે, સવ્વે જીવા ખમંતુ મે, મિત્તી મે સવ્વભૂએસુ વેરં મજ્ઝ ન કેણઇ ॥૧॥ એવમહં આલોઇઅ, નિંદિઅ ગરહિઅ દુગંછિઅં સમ્મં, તિવિહેણ

---

૧ રાઈ વખતે 'રાઈઅસ્સ' અને પક્ખી વખતે 'પક્ખીઅસ્સ' ઇત્યાદિ બોલવું.

પડિક્કંતો, વંદામિ જિણે ચઉવ્વીસં ॥૨॥ ઇતિ શ્રી યતિ પ્રતિક્રમણ સૂત્રં.

૬ પાક્ષિક અતિચાર

નાણંમિ દંસણંમિ અ, ચરણંમિ તવંમિ તહ ય વિરયંમિ, આયરણં આયારો, ઇય એસો પંચહા ભણિઓ. ૧ જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર, એ પંચવિધ આચારમાંહિ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હોય, તે સવિ હુ મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં. ૧

તત્ર જ્ઞાનાચારે આઠ અતિચાર—કાલે વિણએ બહુમાણે, ઉવહાણે તહ ય નિન્હવણે, વંજણ અત્થ તદુભએ, અટ્ઠવિહો નાણમાયારો. ૨ જ્ઞાન કાલવેલામાંહે પઢ્યો ગુણ્યો પરાવર્ત્યો નહિ, અકાલે પઢ્યો, વિનયહીન બહુમાનહીન યોગોપધાન-હીન પઢ્યો, અનેરા કન્હે પઢ્યો, અનેરો ગુરૂ કહ્યો, દેવવંદણ વાંદણે પડિક્કમણે સજ્ઝાય કરતાં પઢતાં ગુણતાં કૂડો અક્ષર કાને માત્રે આગલો ઓછો ભણ્યો ગુણ્યો. સૂત્રાર્થ તદુભય કૂડાં કહ્યાં, કાજો અણઉદ્ધર્યો, ડાંડો અણપડિલેહ્યો, વસતિ અણશોધ્યાં, અણપવેયાં, અસજ્ઝાઈ અણોજ્જા કાલવેલામાંહિ શ્રી દશવૈકાલિક પ્રમુખ સિદ્ધાંત પઢ્યો ગુણ્યો પરાવર્ત્યો, અવિધિએ યોગોપધાન કીધાં કરાવ્યાં. જ્ઞાનોપગરણ પાટી, પોથી, [1]ઠવણી, કવલી, નોકારવાલી, સાપડા સાપડી,

---

૧ પાનાના રક્ષણનું સાધન. (લાંબી વાંસની સળીઓ ઉપર લુગડું સીવીને બનાવાય છે.)

[2]દસ્તરી વહી, કાગલીઆ, ઓલિઆ[3] પ્રત્યે પગ લાગ્યો, થુંક લાગ્યો, થુંકે કરી અક્ષર ભાંજ્યો, જ્ઞાનવંત પ્રત્યે પ્રદ્વેષ મત્સર વહ્યો, અંતરાય અવજ્ઞા આશાતના કીધી, કુણહિ પ્રત્યે તોતડો બોબડો દેખી હસ્યો, વિતર્ક્યો, મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન, મનઃપર્યવજ્ઞાન, કેવલજ્ઞાન, એ પાંચે જ્ઞાનતણી અસદ્દહણા આશાતના કીધી, જ્ઞાનચાર વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર૦ ૨.

દર્શનાચારે આઠ અતિચાર–નિસ્સંકિઅ નિક્કંખિઅ, નિવ્વિતિગિચ્છા અમૂઢદિટ્ઠીઅ, ઉવવૂહ થિરીકરણે, વચ્છલ્લ પભાવણે અટ્ઠ. ૨ દેવ, ગુરુ, ધર્મતણે વિષે નિસ્સંકપણું ન કીધું, તથા એકાંત નિશ્ચય ધર્યો નહીં, ધર્મ સંબંધીઆ ફલતણે વિષે નિસ્સંદેહ બુદ્ધિ ધરી નહીં, સાધુ સાધ્વીતણી નિંદા જુગુપ્સા કીધી, મિથ્યાત્વીતણી પૂજા પ્રભાવના દેખી મૂઢદૃષ્ટિપણું કીધું, સંઘમાંહિ ગુણવંતતણી અનુપબૃંહણા કીધી, અસ્થિરીકરણ અવાત્સલ્ય અપ્રીતિ અભક્તિ નિપજાવી, તથા દેવદ્રવ્ય, ગુરુદ્રવ્ય, સાધારણદ્રવ્ય ભક્ષિત ઉપેક્ષિત પ્રજ્ઞાપરાધે વિણાસ્યો, વિણસંતો ઉવેખ્યો, છતી શક્તિએ સારસંભાલ ન કીધી, ઠવણાયરિય હાથથકી પાડચા, પડિલેહવા વિસાર્યા, જિનભવનતણી ચોરાશી આશાતના, ગુરુપ્રત્યે તેત્રીશ આશાતના કીધી હોય, દર્શનાચાર વિષઇઓ અનેરો જે કોઇ અતિચાર૦ ૩.

---

૨ પાનાં રાખવાને માટે બે પુંઠાને જોડીને કરેલું સાધન
૩ ટીપણા આકારે લખેલા કાગળના વીંટા.

ચારિત્રાચારે આઠ અતિચાર—પણિહાણજોગજુત્તો, પંચહિં સમિઇહિં તીહિં ગુત્તીહિં; એસ ચરિત્તાયારો, અટ્ઠવિહો હોઇ નાયવ્વો. ૪ ઈર્યાસમિતિ, ભાષાસમિતિ, એષણાસમિતિ, આદાનભંડમત્તનિક્ષેપણાસમિતિ, પારિષ્ઠાપનિકાસમિતિ, મનોગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ, કાયગુપ્તિ, એ અષ્ટ પ્રવચનમાતા રુડીપરે પાલી નહીં, સાધુતણે ધર્મે સદૈવ, શ્રાવકતણે ધર્મે સામાયિક, પોસહ લીધે જે કાંઈ ખંડના વિરાધના કીધી હોય, ચારિત્રાચાર વિષઇઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર૦ ૫.

વિશેષતશ્ચારિત્રાચારે તપોધન તણે ધર્મે વયછક્કં કાયછક્કં, અકપ્પો ગિહિભાયણં, પલિઅંક—નિસિજ્જાએ, સિણાણં સોભવજ્જણં. ૬.

વ્રત ષટ્કે, પહિલે મહાવ્રતે પ્રાણાતિપાત સૂક્ષ્મ બાદર ત્રસ થાવર જીવતણી વિરાધના હુઈ. બીજે મહાવ્રતે ક્રોધ લોભ ભય હાસ્ય લગે જૂઠું બોલ્યા, ત્રીજે અદત્તાદાનવિરમણ મહાવ્રતે સામીજીવાદત્તં, તિત્થયરઅદત્તં તહેવ ય ગુરુહિં, એવમદત્તં ચઉહા, પણ્ણત્તં વીયરાએહિં ૧ સ્વામી અદત્ત, જીવ અદત્ત, તીર્થંકર અદત્ત, ગુરુ અદત્ત. એ ચતુર્વિધ અદત્તાદાનમાંહિ જે કાંઇ અદત્ત પરિભોગવ્યું. ચોથે મહાવ્રતે—વસહિકહનિસિજ્જિંદિય કુડિંતરપુવ્વકીલિએ પણિએ, અઇમાયાહારવિભુસણાય, નવ બંભચેર ગુત્તીઓ. ૧ એ નવવાડી સૂધી પાલી નહીં, સુહણે સ્વપ્નાંતરે દૃષ્ટિવિપર્યાસ હુઓ. પાંચમે મહાવ્રતે ધર્મોપગરણને વિષે ઇચ્છા મૂર્છા ગૃદ્ધિ

આસક્તિ ધરી, અધિકોઉપગરણ વાવર્યો, પર્વ તિથિએ પડિલેહવો વિસાર્યો, છઠ્ઠે રાત્રીભોજન વિરમણ વ્રતે અસૂરે ભાત પાણી કીધો, છારોદ્‌ગાર આવ્યો, પાત્રે પાત્ર* બંધે તક્રાદિકનો છાંટો લાગ્યો, ખરડ્યો રહ્યો, લેપ તેલ ઓષધાદિક તણો સંનિધિ રહ્યો. અતિમાત્રાએ આહાર લીધો, એ છઠ્ઠે વ્રત વિષઇઓ અનેરો જે કોઈ અતિ૰ ૬.

કાયષટ્કે, ગામતણે પઇસારે નીસારે પગ પડિલેહવા વિસાર્યાં માટી મીઠું ખડી [1]ધાવડી [2]અરણેટો પાષાણતણી ચાતલી ઉપર પગ આવ્યો, અપૂકાય [3]વાધારી ફૂસણા હુવા. વિહરવા ગયા, [4]ઉલખો હાલ્યો, લોટો ઢોલ્યો. કાચા પાણીતણા છાંટા લાગ્યા, તેઉકાય વીજ દીવા તણી ઉજેહી હુઈ, વાઉકાય ઉઘાડે મુખે બોલ્યા, મહાવાય વાજતાં (વાતાં) કપડાં કાંબલીતણા છેડા સાચવ્યા નહીં, ફુંક દીધી. વનસ્પતિકાય નીલફુલ સેવાલ થડ ફલ ફુલ વૃક્ષ શાખા પ્રશાખાતણા સંઘટ્ટ પરંપર નિરંતર હુવા, ત્રસકાય બેઇંદ્રી તેઇંદ્રી ચઉરિંદ્રી પંચેંદ્રી કાગ બગ ઉડાવ્યા, ઢોર ત્રાસવ્યાં, બાલક બીહરાવ્યાં, ષટ્કાય વિષઇઓ અનેરો જે કોઈ અ૰ ૭

અકલ્પનીય સિજ્જા વસ્ત્ર પાત્ર પિંડ પરિભોગવ્યો, સિજ્જાતરતણો પિંડ પરિભોગવ્યો, ઉપયોગ કીધા પાખે વિહર્યો, ધાત્રીદોષ ત્રસબીજસંસક્ત પૂર્વકર્મ્મ પશ્ચાત્કર્મ ઉદ્‌ગમ ઉત્પાદના દોષ ચિંતવ્યા નહીં ગૃહ-

---

* ઝોળી. ૧ રમચી. ૨ ધોળી માટી. ૩. વરસાદની. ૪ હોકાનું પાણી જેમાં રખાય છે તે અથવા પાત્ર વિશેષ.

સ્થતણો ભાજન ભાંજ્યો, ફોડયો, વલી પાછો આપ્યો નહીં, સૂતાં સંથારિયા ઉત્તરપટ્ટો [1]ટલતો આધકો ઉપગરણ વાવર્યો. દેશતઃ સ્નાન કીધું, મુખે ભીનો હાથ લગાડ્યો, સર્વતઃ સ્નાનતણી વાંચ્છા કીધી, શરીરતણો મેલ ફેડયો, કેશ રોમ નખ સમાર્યા. અનેરી કાંઈ [2]શોભાવિભૂષા કીધી, અકલ્પનીય પિંડાદિ વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિ૦ ૮

આવસ્સયસજ્ઝાએ પડિલેહણજ્ઝાણભિક્ખઅભત્તટ્ઠે, આગમણે નિગ્ગમણે, ઠાણે નિસીઅણે તુઅટ્ટે. ૧ આવશ્યક ઉભયકાલ વ્યાક્ષિપ્ત ચિત્તપણે પડિક્કમણો કીધો, પડિક્કમણામાંહિ ઉંઘ આવી, બેઠાં પડિક્કમણું કીધું, દિવસ પ્રત્યે ચાર વાર સજ્ઝાય સાત વાર ચૈત્યવંદન ન કીધાં, પડિલેહણા આઘી પાછી ભણાવી. અસ્તવ્યસ્ત કીધી, આર્ત્તધ્યાન રૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં, ધર્મધ્યાન શુકલધ્યાન ધ્યાયાં નહીં, ગોચરી ગયાં, બેંતાલીશ દોષ ઉપજતા ચિંતવ્યા નહીં, પાંચ દોષ મંડલીતણા ટાલ્યા નહીં, છતી શક્તિએ પર્વતિથિએ ઉપવાસાદિક તપ કીધો નહિ, દેહરા ઉપાસરામાંહિ પેસતાં નિસીહિ, નીસરતાં આવસ્સહી કહેવી વિસારી. ઈચ્છા મિચ્છાદિક દશવિધ ચક્રવાલ સમાચારી સાચવી નહિ, ગુરુતણો વચન તહત્તિ કરી પડિવજ્યો નહિ, અપરાધ આવ્યાં મિચ્છામિ દુક્કડં દીધાં નહિ, સ્થાનકે રહેતાં હરિયકાય બીયકાય કીડીતણાં નગરાં સોધ્યાં નહીં, ઓઘો મુહપત્તિ

૧ ટાળીને, સિવાયઃ ૨ શોભા.

ચોલપટ્ટો સંઘટ્યા, સ્ત્રી તિર્યંચતણા સંઘટ્ટ અનંતર પરંપર હુવા. વડાપ્રતે પસાઓ કરી, લહુડાં (લઘુ) પ્રતે ઈચ્છાકાર ઈત્યાદિક વિનય સાચવ્યો નહિ, સાધુસામાચારી વિષઇઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હોય, તે સવિ મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૬ ઇતિ સાધુ અતિચાર સંપૂર્ણ. ૯

૭ પાક્ષિક સૂત્ર.

તિત્થંકરે અ તિત્થે, અતિત્થસિદ્ધે અ તિત્થસિદ્ધે અ, સિદ્ધે જિણે રિસી મહ–રિસી ય નાણં ચ વંદામિ ૧ જે અ ઇમં ગુણરયણ–સાયરમવિરાહિઊણ તિણ્ણસંસારા, તે મંગલં કરિત્તા, અહમવિ આરાહણાભિમુહો. ૨ મમ મંગલમરિહંતા, સિદ્ધા સાહૂ સુયં ચ ધમ્મો અ; ખંતી ગુત્તી મુત્તી, અજ્જવયા મદ્દવં ચેવ, ૩ લોઅમ્મિ સંજયા જં, કરિંતિ પરમરિસિદેસિઅમુઆરં, અહમવિ ઉવટ્ઠિઓ તં, મહવ્વય–ઉચ્ચારણં કાઉં. ૪ સે કિં તં મહવ્વય ઉચ્ચારણા ? મહવ્વય ઉચ્ચારણા પંચવિહા પણ્ણત્તા, રાઈ-ભોઅણવેરમણ છટ્ઠા, તં જહા સવ્વાઓ પાણાઈવાયાઓ વેરમણં ૧ સવ્વાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણં ૨ સવ્વાઓ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં ૩ સવ્વાઓ મેહુણાઓ વેરમણં ૪ સવ્વાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણં ૫ સવ્વાઓ રાઈ-ભોઅણાઓ વેરમણં

તત્થ ખલુ પઢમે ભંતે ! મહવ્વએ પાણાઈવાયાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! પાણાઈવાયં પચ્ચક્ખામિ, સે સુહુમં વા બાયરં વા, તસં વા થાવરં વા, નેવ સયં પાણે અઇ-

વાએજ્જા, નેવન્નેહિં પાણે અઇવાયાવિજ્જા, પાણે અઇવાયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. સે પાણાઇવાએ ચઉવ્વિહે પન્નત્તે, તં જહા—દવ્વઓ ખિત્તઓ કાલઓ ભાવઓ, દવ્વઓ ણં પાણાઇવાએ છસુ જીવનિકાએસુ, ખિત્તઓ ણં પાણાઇવાએ સવ્વલોએ, કાલઓ ણં પાણાઈવાએ દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણં પાણાઇવાએ રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઇમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરણ્ણસોવન્નિઅસ્સ ઉવસમપભવસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ—ભિક્ખાવિત્તિ (અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિઅસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વિત્તિલક્ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઇઅસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણપજ્જવસાણફલસ્સ પુવ્વિ અન્નાણયાએ અસવણયાએ અબોહિ (આ) એ અણભિગમેણં અભિગમેણ વા પમાએણં રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિડ્ડયાએ તિગારવગરુ(અ)યાએ ચઉક્કસાઓવગએણં પંચિંદિઓવસટ્ટેણં પડુપ્પન્નભારિયાએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણં ઇહં વા ભવે અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, પાણાઇવાઓ કઓ વા, કારાવિઓ વા, કીરંતો વા પરેહિં સમણુન્નાઓ, તં નિંદામિ, ગરિહામિ તિવિહં

તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં અઈઅં નિંદામિ, પડુ-પ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ સવ્વં પાણાઈવાયં; જાવજ્જીવાએ અણિસ્સિઓ હં નેવ સયં પાણે અઈવા-જ્જા, નેવન્નેહિં પાણે અઈવાયાવિજ્જા, પાણે અઈવાયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણિજ્જા (ણામિ), તં જહા અરિહંત-સક્ખિઅં, સિદ્ધસક્ખિઅં, સાહુસક્ખિઅં, દેવસક્ખિઅં અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઈ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય–વિરય–પડિહયપચ્ચક્ખાય–પાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ પાણાઈવાયસ્સ વેરમણે હિએ સુહે ખમે નિસ્સે-સિએ આણુગામિએ પારગામિએ સવ્વેસિં પાણાણં, સવ્વેસિં ભૂયાણં, સવ્વેસિં જીવાણં, સવ્વેસિં સત્તાણં, અદુક્ખણયાએ અસોયણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદ્દવણયાએ મહત્થે મહાગુણે મહાણુ-ભાવે મહાપુરિસાણુચિન્ને ૫રમરિસિદેસિએ પસત્થે તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મોક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ। પઢમે ભંતે મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓ મિ સવ્વાઓ પાણાઇવા-યાઓ વેરમણં. ૧

અહાવરે દોચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ મુસાવાયાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! મુસાવાયં પચ્ચક્ખામિ। સે કોહા વા ૧ લોહા વા ૨ ભયા વા ૩ હાસા વા ૪। નેવ સયં મુસં વએજ્જા, નેવન્નેહિં મુસં વાયાવેજ્જા, મુસં વયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિ-

હેણં મણેણં વાયાએ કાએણં, ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંત પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. સે મુસાવાએ ચઉવ્વિહે પન્નત્તે, તં જહા-દવ્વઓ ૧ ખિત્તઓ ૨ કાલઓ ૩ ભાવઓ ૪, દવ્વઓ ણં મુસાવાએ સવ્વદવ્વેસુ, ખિત્તઓ ણં મુસાવાએ લોએ વા અલોએ વા, કાલઓ ણં મુસાવાએ દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણં મુસાવાએ રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઈમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિયસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરણ્ણસોવન્નિઅસ્સ ઉવસમપભવસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ ભિક્ખાવિત્તિ (અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિયસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વિત્તિલક્ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઈઅસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણ-પજ્જવસાણફલસ્સ પુવ્વિં અન્નાણયાએ અસવણયાએ અબોહિ(આ)એ અણભિગમેણ અભિગમેણ વા પમાએણં રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિડ્ડયાએ તિ-ગારવ-ગરુ(અ)યાએ ચઉક્કસાઓવગએણં પંચિંદિઓવસટ્ટેણં પડુપ્પન્નભારિયાએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણં ઈહિં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, મુસાવાઓ ભાસિઓ વા ભાસાવિઓ વા, ભાસિજ્જંતો વા પરેહિં સમણુન્નાઓ, તં નિંદામિ ગરિહામિ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં અઈઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ સવ્વં

મુસાવાયં, જાવજ્જીવાએ અણિસ્સિઓ હં નેવ સયં મુસં વએજ્જા, નેવન્નેહિં મુસં વાયાવેજ્જા, મુસં વયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણિજ્જા (ણામિ) તં જહા અરિહંતસક્ખિઅં સિદ્ધસક્ખિઅં સાહુસક્ખિઅં દેવસિક્ખઅં અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઈ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય–વિરય–પડિહય પચ્ચક્ખાય–પાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ મુસાવાયસ્સ વેરમણે હિએસુહે ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ સવ્વેસિં પાણાણં સવ્વેસિં ભૂયાણં સવ્વેસિં જીવાણં સવ્વેસિં સત્તાણં અદુક્ખણયાએ અસોઅણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદ્દવણયાએ મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિન્ને પરમરિસિદેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મોક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ, દોચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓ મિ સવ્વાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણં ૨.

અહાવરે તચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં! સવ્વં ભંતે! અદિન્નાદાણં પચ્ચક્ખામિ! સે ગામે વા નગરે વા અરણ્ણે વા, અપ્પં વા બહું વા, અણું વા, થૂલં વા, ચિત્તમંતં વા અચિત્તમંતં વા નેવ સયં અદિન્નં ગિણ્હિજ્જા નેવન્નેહિં અદિન્નં ગિણ્હાવિજ્જા, અદિન્નં ગિણ્હંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ

અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે ! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. સે અદિન્નાદાણે ચઉવ્વિહે પન્નત્તે। તં જહા-દવ્વઓ ખિત્તઓ કાલઓ ભાવઓ દવ્વઓ ણં અદિન્નાદાણે ગહણધારણિજ્જેસુ દવ્વેસુ, ખિત્તઓ ણં અદિન્નાદાણે ગામે વા નગરે વા અરણ્ણે વા, કાલઓ ણં અદિન્નાદાણે દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણં અદિન્નાદાણે રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઇમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરણ્ણસોવણ્ણિઅસ્સ ઉવસમપભવસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ ભિક્ખાવિત્તિ(અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિઅસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વત્તિલક્ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઈઅસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણપજ્જવસાણફલસ્સ પુવ્વિં અન્નાણયાએ અસવણયાએ અબોહિ(આ)એ અણભિગમેણં અભિગમેણ વા પમાએણં રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિડુયાએ તિગારવગરુયાએ ચઉક્કસાઓવગએણં પંચિંદિઓવસટ્ટેણં પડુપ્પન્નભારિયાએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણં ઇહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, અદિન્નાદાણં ગહિઅં વા ગાહાવિઅં વા ઘિપ્પંતં વા પરેહિં સમણુન્નાયં, તં નિંદામિ ગરિહામિ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં, અઇઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ સવ્વં અદિન્નાદાણં, જાવજ્જીવાએ અણિસ્સિઓ

હં નેવ સયં અદિન્નં ગિણ્હિજ્જા, નેવન્નેહિં અદિન્નં ગિણ્હાવિજ્જા, અદિન્નં ગિણ્હંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણિજ્જા(ણામિ)। તં જહા—અરિહંતસક્ખિઅં સિદ્ધસક્ખિઅં સાહુસક્ખિઅં દેવસક્ખિઅં અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઈ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય—વિરય—પડિહય—પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ અદિન્નાદાણસ્સ વેરમણે હિએ સુહે ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ સવ્વેસિં પાણાણં સવ્વેસિં ભૂઆણં સવ્વેસિં સત્તાણં અદુક્ખણયાએ અસોઅણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદવણયાએ મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિણ્ણે પરમરિસિદેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ। તચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ સવ્વાઓ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં ॥ ૩ ॥

અહાવરે ચઉત્થે ભંતે! મહવ્વએ મેહુણાઓ વેરમણં સવ્વં ભંતે! મેહુણં પચ્ચક્ખામિ; સે દિવ્વં વા માણુસં વા તિરિક્ખજોણિઅં વા, નેવ સયં મેહુણં સેવિજ્જા, નેવન્નેહિં મેહુણં સેવાવિજ્જા, મેહુણં સેવંતેવિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. સે મેહુણે ચઉવ્વિહે પન્નત્તે

તં જહા દવ્વઓ ખિત્તઓ કાલઓ ભાવઓ, દવ્વઓ ણં મેહુણે રૂવેસુ વા રૂવસહગએસુ વા, ખિત્તઓ ણં મેહુણે ઉડ્ઢલોએ વા અહોલોએ વા તિરિયલોએ વા, કાલઓ ણં મેહુણે દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણં મેહુણે રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઇમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપણ્ણત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરન્નસોવન્નિઅસ્સ ઉવસમપભવસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ ભિક્ખાવિત્તિ(અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિઅસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વિત્તિલક્ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઇસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણપજ્જવસાણફલસ્સ પુવ્વિં અન્નાણયાએ અસવણયાએ અબોહિ(આ)એ અણભિગમેણં અભિગમેણ વા પમાએણં રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિડ્ડયાએ તિગારવગરુ(અ)યાએ ચઉક્કસાઓવગએણં પંચિંદિઓવસટ્ટેણં પડુપ્પન્નભારિઆએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણં ઇહિં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, મેહુણં સેવિઅં વા સેવાવિઅં વા સેવિજ્જંતં વા પરેહિં સમણુન્નાયં તં નિંદામિ ગરિહામિ, તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં, અઇયં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ સવ્વં મેહુણં, જાવજ્જીવાએ અણિસ્સિઓ હં નેવ સયં મેહુણં સેવિજ્જા, નેવન્નેહિં મેહુણં સેવાવિજ્જા, મેહુણં સેવંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણિજ્જા, તં જહા—અરિહંતસક્ખિઅં સિદ્ધસક્ખિઅં સાહુસક્ખિઅં

દેવસક્ખિઅં અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઇ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય-વિરયપડિહય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા, પરિસાગઓ વા સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ મેહુણસ્સ વેરમણે હિએ સુહે ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ સવ્વેસિં પાણાણં સવ્વેસિ ભૂઆણં સવ્વેસિં જીવાણં સવ્વેસિં સત્તાણં અદુક્ખણયાએ અસોઅણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદ્દવણયાએ મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિન્ને પરમરિસિદેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ, ચઉત્થે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓ મિ સવ્વાઓ મેહુણાઓ વેરમણં. ૪.

અહાવરે પંચમે ભંતે! મહવ્વએ પરિગ્ગહાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! પરિગ્ગહં પચ્ચક્ખામિ, સે અપ્પં વા બહું વા, અણું વા થૂલં વા, ચિત્તમંતં વા અચિત્તમંતં વા, નેવ સયં પરિગ્ગહં પરિગિણ્હિજ્જા, નેવન્નેહિં પરિગ્ગહં પરિગિણ્હાવિજ્જા, પરિગ્ગહં પરિગિણ્હંતેવિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ ।। સે પરિગ્ગહે ચઉવ્વિહે પન્નત્તે. તં જહા દવ્વઓ ખિત્તઓ કાલઓ ભાવઓ । દવ્વઓ ણં પરિગ્ગહે સચિત્તાચિત્તમીસેસુ દવ્વેસુ । ખિત્તઓ

ણં પરિગ્ગહે [1]સવ્વલોએ। કાલઓ ણં પરિગ્ગહે દિઆ વા રાઓ વા। ભાવઓ ણં પરિગ્ગહે અપ્પગ્ઘે વા મહગ્ઘે વા, રાગેણ વા દોસેણ વા। જં મએ ઇમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરણ્ણસોવન્નિઅસ્સ ઉવસમપભવસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ ભિક્ખાવિત્તિ(અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિઅસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વિત્તિલક્ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઇઅસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણ-પજ્જવસાણફલસ્સ પુવ્વિં અન્નાણયાએ અસવણયાએ અબોહિઆએ અણભિગમેણં અભિગમેણ વા પમાએણં રાગદોસ-પડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિડ્ડયાએ તિગારવગરુ(અ)યાએ ચઉક્કસાઓવગએણં પંચિંદિઓવ-સટ્ટેણં પડુપ્પન્નભારિયાએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણં ઇહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, પરિગ્ગહો ગહિઓ વા ગાહાવિઓ વા ઘિપ્પંતો વા પરેહિં સમણુન્નાઓ, તં નિંદામિ, ગરિહામિ, તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં અઈઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ સવ્વં પરિગ્ગહં, જાવજ્જીવાએ અણિસ્સિઓ હં નેવ સયં પરિગ્ગહં પરિગિણ્હિજ્જા, નેવન્નેહિં પરિગ્ગહં પરિગિણ્હાવિજ્જા, પરિગ્ગહં પરિગિણ્હંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણિજ્જા (ણામિ). તં જહા—અરિહંતસક્ખિઅં

---

૧. લોએ વા અલોએ વા ઇતિ વા પાઠઃ

સિદ્ધસક્ખિઅં સાહુસક્ખિઅં દેવસક્ખિઅં અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઈ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચક્ખાય પાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ પરિગ્ગહસ્સ વેરમણે હિએ સુહે ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ સવ્વેસિં પાણાણં સવ્વેસિં ભૂઆણં સવ્વેસિં જીવાણં સવ્વેસિં સત્તાણં અદુક્ખણયાએ અસોઅણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદ્દવણયાએ મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિન્ને પરમરિસિદેસિએ પસત્થે તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ, પંચમે ભંતે ! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ સવ્વાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણં. ૫

અહાવરે છટ્ઠે ભંતે ! વએ રાઈભોઅણાઓ વેરમણં; સવ્વં ભંતે ! રાઈભોઅણં પચ્ચક્ખામિ, સે અસણં વા પાણં વા ખાઈમં વા સાઇમં વા, નેવ સયં રાઈ ભુંજિજ્જા, નેવન્નેહિં રાઈ ભુંજાવિજ્જા, રાઈ ભુંજંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે ! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ, સે રાઇભોઅણે ચઉવ્વિહે પન્નત્તે, તં જહા દવ્વઓ ખિત્તઓ કાલઓ ભાવઓ, દવ્વઓ ણં રાઇભોઅણે અસણે વા પાણે વા ખાઇમે વા સાઇમે વા, ખિત્તઓ ણં રાઇભોઅણે સમયખિત્તે, કાલઓ ણં રાઇભોઅણે દિઆ

વા રાઓ વા, ભાવઓ ણું રાઇભોઅણે તિત્તે વા કડુએ વા કસાએ વા અંબિલે વા મહુરે વા લવણે વા રાગેણ વા દોસેણ વા, જં મએ ઇમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ વિણયમૂલસ્સ ખંતિપ્પહાણસ્સ અહિરણ્ણસોવન્નિઅસ્સ ઉવસમપભવસ્સ નવબંભચેરગુત્તસ્સ અપયમાણસ્સ ભિક્ખાવિત્તિ(અ)સ્સ કુક્ખીસંબલસ્સ નિરગ્ગિસરણસ્સ સંપક્ખાલિઅસ્સ ચત્તદોસસ્સ ગુણગ્ગાહિઅસ્સ નિવ્વિઆરસ્સ નિવ્વિત્તિલક્-ખણસ્સ પંચમહવ્વયજુત્તસ્સ અસંનિહિસંચયસ્સ અવિસંવાઇઅસ્સ સંસારપારગામિઅસ્સ નિવ્વાણગમણ-પજ્જવસાણ-ફલસ્સ પુવ્વિં અન્નાણયાએ અસવણયાએ અબોહિ(આ)એ અણભિગમેણં અભિગમેણ વા પમાએણં રાગદોસપડિબદ્ધયાએ બાલયાએ મોહયાએ મંદયાએ કિડ્ડયાએ તિગારવગરુ(અ)યાએ ચઉક્કસાઓવગએણં પંચિંદિઓવસટ્ટેણં પડુપ્પન્નભારિઆએ સાયાસુક્ખમણુપાલયંતેણં ઇહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, રાઇભોઅણં ભુત્તં વા, ભુંજાવિઅં વા, ભુંજંતં વા પરેહિં સમણુન્નાયં, તં નિંદામિ ગરિહામિ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં, અઈઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ સવ્વં રાઇભોઅણં, જાવજ્જીવાએ અણિસ્સિઓ હં નેવ સયં રાઈં ભુંજિજ્જા, નેવન્નેહિં રાઈં ભુંજાવિજ્જા રાઈં ભુંજંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણિજ્જા (ણામિ) તં જહા-અરિહંતસક્ખિઅં સિદ્ધસક્ખિઅં સાહુસક્ખિઅં દેવસક્ખિઅં-અપ્પસક્ખિઅં, એવં ભવઈ ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય-વિરય-

પડિહય-પચ્ચક્ખાય પાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ રાઇભોઅણસ્સ વેરમણે હિએ સુહે ખમે નિસ્સેસિએ આણુગામિએ પારગામિએ સવ્વેસિં પાણાણં સવ્વેસિં ભૂઆણં સવ્વેસિં સત્તાણં અદુક્ખણયાએ અસોઅણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્પણયાએ અપીડણયાએ અપરિઆવણયાએ અણુદ્દવણયાએ મહત્થે મહાગુણે મહાણુભાવે મહાપુરિસાણુચિન્ને પરમરિસિદેસિએ પસત્થે, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ છટ્ઠે ભંતે! વએ ઉવટ્ઠિઓમિ સવ્વાઓ રાઇભોઅણાઓ વેરમણં ૬

ઇચ્ચેઈઆઈં પંચમહવ્વયાઈં રાઇભોઅણવેરમણછટ્ઠાઈં અત્તહિઅટ્ઠયાએઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ.

અપ્પસત્થા ય જે જોગા, પરિણામા ય દારુણા;
પાણાઈવાયસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઈક્કમે. ૧
તિવ્વરાગા ય જા ભાસા, તિવ્વદોસા તહેવ ય;
મુસાવાયસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઈક્કમે. ૨
ઉગ્ગહં સિ અજાઈત્તા, અવિદિન્ને ય ઉગ્ગહે;
અદિન્નાદાણસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઈક્કમે. ૩
સદ્દા રુવા રસા ગંધા-ફાસાણં પવિયારણા,
મેહુણસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઈક્કમે. ૪
ઇચ્છા મુચ્છા ય ગેહી ય, કંખા લોભે ય દારુણે,
પરિગ્ગહસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઈક્કમે. ૫
અઈમત્તે અ આહારે, સૂરખિત્તંમિ સંકિએ;
રાઇભોઅણસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અઈક્કમે. ૬

દંસણનાણચરિત્તે અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણધમ્મે;
પઢમં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો પાણાઇવાયાઓ 7
દંસણનાણચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણધમ્મે;
બીઅં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો મુસાવાયાઓ. 8
દંસણનાણચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓસમણધમ્મે;
તઇઅં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો અદિન્નાદાણાઓ. 9
દંસણનાણચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણધમ્મે;
ચઉત્થં વયમણુરક્ખે. વિરયા મો મેહુણાઓ. 10
દંસણનાણચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણધમ્મે;
પંચમં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો પરિગ્ગહાઓ. 11
દંસણનાણચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણધમ્મે;
છટ્ઠં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો રાઇભોઅણાઓ. 12
આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણધમ્મે;
પઢમં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો પાણાઇવાયાઓ. 13
આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણધમ્મે;
બીઅં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો મુસાવાયાઓ. 14
આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણધમ્મે;
તઇઅં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો અદિન્નાદાણાઓ. 15
આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણધમ્મે,
ચઉત્થં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો મેહુણાઓ. 16
આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણધમ્મે;
પંચમં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો પરિગ્ગહાઓ. 17
આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણધમ્મે;
છટ્ઠં વયમણુરક્ખે, વિરયા મો રાઇભોઅણાઓ. 18

આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ઠિઓ સમણધમ્મે;
તિવિહેણ અપ્પમત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૧૯
સાવજ્જજોગમેગં, મિચ્છત્તં એગમેવ અન્નાણં;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૦
અણવજ્જજોગમેગં, સમ્મત્તં એગમેવ નાણં તુ;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૧
દો ચેવ રાગદોસે, દુન્નિ ય ઝાણાઇં અટ્ટરૂદ્દાઈં;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૨
દુવિહં ચરિત્તધમ્મં, દુન્નિ ય ઝાણાઇં ધમ્મસુક્કાઇં;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૩
કિણ્હા નીલા કાઊ, તિન્નિ ય લેસાઓ અપ્પસત્થાઓ;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૪
તેઊ પમ્હા સુક્કા, તિન્નિ ય લેસાઓ સુપ્પસત્થાઓ;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૫
મણસા મણસચ્ચવિઊ, વાયાસચ્ચેણ કરણસચ્ચેણ;
તિવિહેણ વિ સચ્ચવિઓ, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૬
ચત્તારિ ય દુહસિજ્જા, ચઉરો સન્ના તહા કસાયા ય;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૭
ચત્તારિ ય સુહસિજ્જા, ચઉવ્વિહં સંવરં સમાહિં ચ,
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૨૮
પંચેવ ય કામગુણે, પંચેવ ય અણ્હવે મહાદોસે;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ ૨૯
પંચિંદિયસંવરણં તહેવ પંચવિહમેવ સજ્ઝાયં;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૦

છજ્જીવનિકાયવહં, છપ્પિય ભાસાઉ અપ્પસત્થાઓ;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૧
છવ્વિહમબ્ભિંતરયં બજ્ઝં પિ ય છવ્વિહં તવોકમ્મં;
ઉવસંપન્નો જુત્તો રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૨
સત્ત ય ભયઠાણાઈં, સત્તવિહં ચેવ નાણવિબ્ભંગં;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૩
પિંડેસણ પાણેસણ, ઉગ્ગહ સત્તિક્કયા મહજ્ઝયણા;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૪
અટ્ઠ ય મયઠાણાઈં, અટ્ઠ ય કમ્માઈં તેસિં બંધં ચ;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૫
અટ્ઠ ય પવયણમાયા, દિટ્ઠા અટ્ઠવિહનિટ્ઠિઅટ્ઠેહિં;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૬
નવ પાવનિઆણાઈં, સંસારત્થા ય નવવિહા જીવા;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૭
નવ બંભચેરગુત્તો, દુનવવિહં બંભચેરપરિસુદ્ધં;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૮
ઉવઘાયં ચ દસવિહં, અસંવરં તહ ય સંકિલેસં ચ;
પરિવજ્જંતો ગુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૩૯
સચ્ચસમાહિટ્ઠાણા, દસ ચેવ દસઓ સમણધમ્મં ચ;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૪૦
આસાયણં ચ સવ્વં, તિગુણં ઇક્કારસં વિવજ્જંતો;
ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૪૧
એવં તિદંડવિરઓ, તિગરણસુદ્ધો તિસલ્લનીસલ્લો;
તિવિહેણ પડિક્કંતો, રક્ખામિ મહવ્વએ પંચ. ૪૨

ઇચ્ચેઅં મહવ્વય–ઉચ્ચારણં થિરત્તં સલ્લુદ્ધરણં ધિઈબલં વવસાઓ સાહણટ્ઠો પાવનિવારણં નિકાયણા ભાવવિસોહી પડાગાહરણં નિજ્જૂહણારાહણા ગુણાણં સંવરજોગો પસત્થજ્ઝાણોવઉત્તયા જુત્તયા ય નાણે પરમટ્ઠો ઉત્તમટ્ઠો, એસ ખલુ તિત્થંકરેહિં રઈરાગદોસમહણેહિં દેસિઓ પવયણસ્સ સારો છજ્જીવનિકાયસંજમં ઉવએસિઅં તેલુક્કસક્કયં ઠાણં અબ્ભુવગયા. નમો ત્થુ તે સિદ્ધ બુદ્ધ મુત્ત નિરય નિસ્સંગ માણમૂરણ ગુણરયણસાયરમણંતમપ્પમેઅ, નમો ત્થુ તે મહઈમહાવીરવદ્ધમાણસામિસ્સ, નમો ત્થુ તે અરહઓ, નમો ત્થુ તે ભગવઓ ત્તિ કટ્ટુ, એસા ખલુ મહવ્વય–ઉચ્ચારણા કયા. ઇચ્છામો સુત્તકિત્તણં કાઉં. નમો તેસિં ખમાસમણાણં જેહિં ઇમં વાઇઅં છવ્વિહમાવસ્સયં ભગવંતં, તં જહા સામાઇઅં ૧, ચઉવીસત્થઓ ૨, વંદણયં ૩, પડિક્કમણં ૪, કાઉસ્સગ્ગો ૫, પચ્ચક્ખાણં ૬, સવ્વેહિં પિ એઅમ્મિ છવ્વિહે આવસ્સએ ભગવંતે સસુત્તે સઅત્થે સગંથે સનિજ્જુત્તિએ સસંગહણિએ જે ગુણા વા ભાવા વા અરિહંતેહિં ભગવંતેહિં પણ્ણત્તા વા પરૂવિઆ વા, તે ભાવે સદ્દહામો પત્તિયામો રોએમો ફાસેમો પાલેમો અણુપાલેમો, તે ભાવે સદ્દહંતેહિં પત્તિઅંતેહિં રોઅંતેહિં ફાસંતેહિં પાલંતેહિં અણુપાલંતેહિં, અંતોપક્ખસ્સ જં વાઇઅં પઢિઅં પરિઅટ્ટિઅં પુચ્છિઅં અણુપેહિઅં અણુપાલિઅં તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ। અંતોપક્ખસ્સ જં ન વાઇઅં, ન પઢિઅં,

ન પરિઅટ્ટિઅં, ન પુચ્છિઅં, નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં, સંતે બલે, સંતે વીરિએ સંતે પુરિસકારપરક્કમે, તસ્સ આલોએમો પડિક્કમામો નિંદામો ગરિહામો વિઉટ્ટેમો વિસોહેમો અકરણયાએ અબ્ભુટ્ઠેમો અહારિહં તવોકમ્મં પાયચ્છિત્તં પડિવજ્જામો, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણં, જેહિં ઇમં વાઇઅં અંગબાહિરં ઉક્કાલિઅં ભગવંતં તં.જહા, દસવેઆલિઅં ૧, કપ્પિઆકપ્પિઅં ૨, ચુલ્લકપ્પસુઅં ૩, મહાકપ્પસુઅં ૪, ઓવાઇઅં ૫, રાયપ્પસેણિઅં ૬, જીવાભિગમો ૭, પણ્ણવણા ૮, મહાપન્નવણા ૯, નંદી ૧૦, અણુઓગદારાઇં ૧૧, દેવિંદત્થઓ ૧૨, તંદુલવિઆલિઅં ૧૩, ચંદાવિજ્ઝયં ૧૪, પમાયપ્પમાયં ૧૫, પોરિસિમંડલં ૧૬, મંડલપ્પવેસો ૧૭, ગણિવિજ્જા ૧૮, વિજ્જાચરણવિણિચ્છઓ ૧૯, ઝાણ-વિભત્તી ૨૦, મરણવિભત્તી ૨૧, આયવિસોહિ ૨૨, સંલેહણાસુઅં ૨૩, વીયરાયસુઅં ૨૪, વિહારકપ્પો ૨૫, ચરણવિહી ૨૬, આઉરપચ્ચક્ખાણં ૨૭, મહાપચ્ચક્ખાણં ૨૮, સવ્વેહિં પિ એઅમ્મિ અંગબાહિરે ઉક્કાલિએ ભગવંતે સસુત્તે સઅત્થે સગંથે સનિજ્જુત્તિએ સસંગહણિએ જે ગુણા વા ભાવા વા અરિહંતેહિં ભગવંતેહિં પન્નત્તા વા પરૂવિઆ વા, તે ભાવે સદ્દહામો પત્તિઆમો રોએમો ફાસેમો પાલેમો અણુપાલેમો, તે ભાવે સદ્દહંતેહિં પત્તિઅંતેહિં રોઅંતેહિં ફાસં-તેહિં પાલંતેહિં અણુપાલંતેહિં અંતોપક્ખસ્સ જં વાઇઅં પઢિઅં પરિઅટ્ટિઅં પુચ્છિઅં અણુપેહિઅં અણુપાલિઅં તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ

સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાં ણં વિહરામિ, અંતોપક્ખસ્સ જં ન વાઇઅં, ન પઢિઅં, ન પરિઅટ્ટિઅં, ન પુચ્છિઅં, નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં, સંતે બલે, સંતે વીરિએ, સંતે પુરિસકારપરક્કમે, તસ્સ આલોએમો પડિક્કમામો નિંદામો ગરિહામો વિઉટ્ટેમો વિસોહેમો અકરણયાએ અબ્ભુટ્ઠેમો અહારિહં તવોકમ્મં પાયચ્છિત્તં પડિવજ્જામો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણં જેહિં ઇમં વાઇઅં અંગબાહિરં કાલિઅં ભગવંતં તં જહા–ઉત્તરજ્ઝયણાઇં ૧, દસાઓ ૨, કપ્પો ૩, વવહારો ૪, ઇસિભાસિઆઇં ૫, નિસીહં ૬, મહાનિસીહં ૭, જંબુદ્દીવપન્નત્તી ૮, સૂરપન્નત્તી ૯, ચંદપન્નત્તી ૧૦, દીવસાગરપન્નત્તી ૧૧, ખુડ્ડિયાવિમાણપવિભત્તી ૧૨, મહલ્લિઆવિમાણપવિભત્તી ૧૩, અંગચૂલિઆએ ૧૪, વગ્ગચૂલિઆએ ૧૫, વિવાહચૂલિઆએ ૧૬, અરુણોવવાએ ૧૭, વરુણોવવાએ ૧૮, ગરુલોવવાએ ૧૯, (ધરણોવવાએ) વેસમણોવવાએ ૨૦, વેલંધરોવવાએ ૨૧, દેવિંદોવવાએ ૨૨. ઉટ્ઠાણસુએ ૨૩, સમુટ્ઠાણસુએ ૨૪. નાગપરિઆવલિઆણં ૨૫, નિરિયાવલિઆણં ૨૬, કપ્પિઆણં ૨૭, કપ્પવડિંસયાણં ૨૮, પુપ્ફિઆણં ૨૯, પુપ્ફચૂલિઆણં ૩૦, (વણ્હિઆણં) વણ્હિદસાણં ૩૧, આસીવિસભાવણાણં ૩૨, દિટ્ઠિવિસભાવણાણં ૩૩, ચારણ(સુમિણ)ભાવણાણં ૩૪, મહાસુમિણભાવણાણં ૩૫, તેઅગ્ગિનિસગ્ગાણં ૩૬, સવ્વેહિં પિ એઅમ્મિ અંગબાહિરે કાલિએ ભગવંતે

સસુત્તે સઅત્થે સગંથે સનિજ્જુત્તિએ સસંગહણિએ જે ગુણા વા ભાવા વા અરિહંતેહિં ભગવંતેહિં પન્નતા વા પરુવિઆ વા, તે ભાવે સદ્દહામો પત્તિઆમો રોએમો ફાસેમો પાલેમો અણુપાલેમો તે ભાવે સદ્દહંતેહિં પત્તિઅંતેહિં રોયંતેહિં ફાસંતેહિં પાલંતેહિં અણુપાલંતેહિં અંતોપક્ખસ્સ જં વાઇઅં, પઢિઅં પરિઅટ્ટિઅં પુચ્છિઅં અણુપેહિઅં અણુપાલિઅં, તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ, અંતોપક્ખસ્સ જં ન વાઇઅં ન પઢિઅં ન પરિઅટ્ટિઅં ન પુચ્છિઅં નાણુપેહિઅં નાણુપાલિઅં, સંતે બલે સંતે વીરિએ સંતે પુરિસકારપરક્કમે તસ્સ આલોએમો પડિક્કમામો નિંદામો ગરિહામો વિઉટ્ટેમો વિસોહેમો અકરણયાએ અબ્ભુટ્ઠેમો અહારિહં તવોકમ્મં પાયચ્છિત્તં પડિવજ્જામો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં,

નમો તેસિં ખમાસમણાણં જેહિં ઇમં વાઇઅં દુવાલસંગં ગણિપિડગં ભગવંતં, તં જહા—આયારો ૧, સૂઅગડો ૨, ઠાણં ૩, સમવાઓ ૪, વિવાહપન્નત્તી ૫, નાયાધમ્મકહાઓ ૬, ઉવાસગદસાઓ ૭, અંતગડદસાઓ ૮, અણુત્તરોવવાઇઅદસાઓ ૯, પણ્હાવાગરણં ૧૦, વિવાગસુઅં ૧૧ દિટ્ઠિવાઓ ૧૨, સવ્વેહિં પિ એઅંમિ દુવાલસંગે ગણિપિડગે ભગવંતે સસુત્તે સઅત્થે સગંથે સણિજ્જુત્તિએ સસંગહણિએ જે ગુણા વા ભાવા વા અરિહંતેહિં ભગવંતેહિં પન્નત્તા વા પરુવિઆ વા, તે ભાવે સદ્દહામો પત્તિઆમો રોએમો ફાસેમો પાલેમો અણુપાલેમો,

તે ભાવે સદ્દહંતેહિં પત્તિઅંતેહિં રોયંતેહિ ફાસંતેહિં પાલં-તેહિં અણુપાલંતેહિં અંતોપકખસ્સ જં વાઇઅં પઢિઅં પરિઅટ્ટિઅં પુચ્છિઅં અણુપેહિઅં અણુપાલિઅં તં દુક્ખક્ખયાએ કમ્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ બોહિલાભાએ સંસારુત્તારણાએ ત્તિ કટ્ટુ ઉવસંપજ્જિત્તા ણં વિહરામિ. અંતોપક્ખસ્સ જં ન વાઈઅં ન પઢિઅં ન પરિઅટ્ટિઅં ન પુચ્છિઅં નાણુપેહિઅં નાણુપાલિઅં, સંતે બલે સંતે વીરિએ સંતે પુરિસકારપરક્કમે, તસ્સ આલોએમો પડિક્ક-મામો નિંદામો ગરિહામો વિઉટ્ટેમો વિસોહેમો અકરણયાએ અબ્ભુટ્ઠેમો અહારિહં તવોકમ્મં પાયચ્છિત્તં પડિવજ્જામો તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણં જેહિં ઇમં વાઇઅં દુવાલસંગં ગણિપિડગં ભગવંતં તં જહા સમ્મં કાએણં ફાસંતિ પાલંતિ પૂરંતિ તીરંતિ કિટ્ટંતિ સમ્મં આણાએ આરાહંતિ, અહં ચ નારાહેમિ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં ॥ ૮ ॥

સુઅદેવયા ભગવઈ, નાણાવરણી અ કમ્મસંઘાયં;
તેસિં ખવેઉ સયયં, જેસિં સુઅસાયરે ભત્તી ॥ ૧ ॥

॥ ૮ ॥ શ્રી પાક્ષિકખામણા.

ઈચ્છામિ ખમાસમણો! પિઅં ચ મે જં ભે, હટ્ઠાણં તુટ્ઠાણં, અપ્પાયંકાણં, અભગ્ગજોગાણં; સુસીલાણં, સુવ્વ-યાણં સાયરિયઉવજ્ઝાયાણં, નાણેણં દંસણેણં, ચરિત્તેણં, તવસા અપ્પાણં ભાવેમાણાણં, બહુસુભેણ ભે દિવસો

પોસહો પક્ખો વઇક્કંતો; અન્નો ય ભે કલ્લાણેણં પજ્જુ-વટ્ઠિઓ, સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. ૧ (ગુરૂવાક્યમ્) તુબ્ભેહિં સમં.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો! પુવ્વિં ચેઇઆઈં વંદિત્તા, નમંસિત્તા, તુબ્ભણ્હં પાયમૂલે વિહરમાણેણં, જે કેઈ બહુદેવસિયા સાહુણો દિટ્ઠા સમાણા વા વસમાણા વા ગામાણુગામં દૂઇજ્જમાણા વા, રાઇણિયા સંપુચ્છંતિ, ઓમરાઇણિયા વંદંતિ. અજ્જયા વંદંતિ અજ્જિયાઓ વંદંતિ, સાવયા વંદંતિ, સાવિયાઓ વંદંતિ, અહંપિ નિસ્સલ્લો નિક્કસાઓ ત્તિ કટ્ટુ સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. ૧ (ગુરૂવાક્યમ્) અહમવિ વંદાવેમિ ચેઇઆઈં.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો! ઉવટ્ઠિઓહં, (અબ્ભુટ્ઠિઓહં) તુબ્ભણ્હં, સંતિઅં, અહાકપ્પં વા, વત્થં વા, પડિગ્ગહં વા, કંબલં વા, પાયપુચ્છણં વા (રયહરણં વા) અક્ખરં વા પયં વા ગાહં વા સિલોગં વા (સિલોગદ્ધં વા) અટ્ઠં વા, હેઉં વા, પસિણં વા, વાગરણં વા, તુબ્ભેહિં ચિઅત્તેણં દિન્નં, મએ અવિણએણ પડિચ્છિઅં, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં. ॥ ૩ ॥ (ગુરૂવાક્યમ્) આયરિયસંતિઅં.

ઈચ્છામિ ખમાસમણો! અહમપુવ્વાઇં, કયાઈં ચ મે, કિઇકમ્માઇં, આયારમંતરે, વિણયમંતરે, સેહિઓ, સેહાવિઓ, સંગહિઓ, ઉવગ્ગહિઓ, સારિઓ, વારિઓ, ચોઇઓ, પડિચોઇઓ, ચિઅત્તા મે પડિચોયણા, (અબ્ભુટ્ઠિઓહં) ઉવટ્ઠિઓહં, તુબ્ભણ્હં તવતેયસિરીએ, ઇમાઓ

ચાઉરંતસંસારકંતારાઓ, સાહટ્ટુ નિત્થરિસ્સામિ ત્તિ કટ્ટુ, સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. ૪ (ગુરૂવાકયમ્) નિત્થારગપારગા હોહ.

૯. સાધુને દૈવસિક અને રાત્રિક પ્રતિક્રમણમાં અતિચારની આઠ ગાથાને સ્થાનકે ગણવાની અર્થ સહિત એક ગાથા.

સયણાસણન્નપાણે ચેઇય જઈ સિજ્જ કાય ઉચ્ચારે;
સમિઈ ભાવણા ગુત્તી, વિતહાયરણે ય અઈયારો. ૧

અર્થ—શયન એટલે સંથારાદિ, આસન એટલે પીઠકાદિ, અને અન્નપાણે એટલે આહાર પાણી આટલું અવિધિએ ગ્રહણ કરવાથી, ચૈત્ય એટલે અવિધિએ દેરાસરજીને અથવા પ્રતિમાજીને વંદનાદિ કરવાથી, યતિ એટલે મુનિઓનો રીતિ પ્રમાણે વિનય ન કરવાથી, શય્યા એટલે વસતિની અવિધિએ પ્રમાર્જના વગેરે કરવાથી, કાય એટલે લઘુનીતિ, ઉચ્ચાર એટલે વડીનીતિ, આ બન્નેનું અસ્થંડિલે અથવા અપ્રતિલેખિત સ્થંડિલે વ્યુત્સર્જન કરવાથી, પાંચ સમિતિ, બાર ભાવના, ત્રણ ગુપ્તિ વગેરેનું અવિધિએ સેવન કરવાથી અથવા સેવન નહીં કરવાથી, ઇત્યાદિ ક્રિયામાં વિતથ આચરણ થવાથી અતિચાર લાગ્યા હોય તે.

આ ગાથા ગણતાં તેમાં કહેલ બાબતો સંબંધી જે કાંઈ અતિચાર લાગ્યા હોય તે સાધુએ સંભારીને યાદ કરવા. સામાન્ય સાધુ કરતાં ગુરૂને (આચાર્યને) અલ્પ વ્યાપાર હોવાથી ગુરૂએ બે વાર આ ગાથા અર્થ સાથે વિચારવી.

૧૦ પડિલેહણની વિધિ (સવારની)

ઇરિયાવહી (ખમા૦ થી લોગસ્સ સુધી) કહી ખમાસમણ દઈ, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ પડિલેહણ કરૂં ? 'ઈચ્છં' કહી સાધુએ મુહપત્તિ ૫૦ બોલથી, ઓઘો ૧૦ બોલથી, આસન ૨૫ બોલથી, સૂત્રનો કંદોરો ૧૦ બોલથી અને ચોલપટ્ટો ૨૫ બોલથી પડિલેહવો (સાધ્વીએ મુહપત્તિ ૫૦ બોલથી, ઓઘો ૧૦ બોલથી, આસન ૨૫ બોલથી, કપડો ૨૫ બોલથી, કંચુઓ ૨૫ બોલથી, સાડો ૨૫ બોલથી અને કંદોરો ૧૦ બોલથી પડિલેહવો.) પછી ઇરિયાવહિ પડિક્કમી ખમાસમણ દઇ 'ઈચ્છકારી ભગવન્! પસાય કરી પડિલેહણા પડિલેહાવોજી' ઈચ્છં. કહી સ્થાપનાચાર્યની પડિલેહણા કરે. તે આ પ્રમાણે–

પ્રથમ ખભાની કામલી પડિલેહી સંકેલીને તેની ઉપર સ્થાપનાચાર્ય મૂકે. પછી તેને છોડી પ્રથમ ઉપરની એક મુહપત્તિ પડિલેહે. પછી "શુદ્ધ સ્વરૂપના ધારક ગુરૂ, જ્ઞાનમય, દર્શનમય, ચારિત્રમય, શુદ્ધશ્રદ્ધામય, શુદ્ધપ્રરૂપણામય, શુદ્ધસ્પર્શનામય, પંચાચાર પાલે, પલાવે, અનુમોદે મનગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ, કાયગુપ્તિએ ગુપ્તા" આ પ્રમાણે તેર તેર બોલ બોલી પાંચે સ્થાપનાજીની પૃથક્ પૃથક્ પડિલેહણા કરે. પછી સ્થાપનાજી સંબંધી બીજી મુહપત્તિઓ પડિલેહે. (સાંજની પડિલેહણા વખતે પહેલાં સ્થાપનાજીની બધી મુહપત્તિઓ પડિલેહીને પછી સ્થાપનાજી પડિલેહે.) પછી

સ્થાપનાજી બાંધી ઠવણી ઉપર પધરાવી, ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ ઉપધિ મુહપત્તિ પડિલેહું? ઇચ્છં, કહી મુહપત્તિ પડિલેહી, ખમા૦ ઇચ્છા૦ ઉપધિ સંદિસાહુ? ઇચ્છં, ખમા૦ ઇચ્છા૦ ઉપધિ પડિલેહું? ઇચ્છં, કહી બાકીનાં સર્વ વસ્ત્રો પડિલેહવાં. છેવટે ડાંડો પડિલેહવો. પછી ડંડાસણ પડિલેહી, ઇરિઆવહી પડિક્કમી, કાજો લેવો. પછી ઇરિઆવહી પડિક્કમી, કાજો જોઇને પરઠવવો. પછી ઇરિયાવહી પડિક્કમી, ખમાસમણ દઈ, ઇચ્છા૦ સજઝાય કરૂં? ઇચ્છં, કહી એક નવકાર ગણી 'ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠં' એ સજઝાય પાંચ ગાથાની કહે.

પછી ઇચ્છા૦ ઉપયોગ કરૂં? ઇચ્છં, ઇચ્છા૦ ઉપયોગ કરાવણી કાઉસ્સગ્ગ કરૂં? ઇચ્છં. ઉપયોગ કરાવણી કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી નવકાર ગણી, ઇચ્છા૦ ગુરૂ કહે 'લાભ' શિષ્ય કહે 'કહં' લઈશું? ગુરૂ કહે 'જહાગહિઅં પુવ્વસૂરીહિં' શિષ્ય કહે 'આવસ્સિઆએ' ગુરૂ કહે 'જસ્સ જોગો' કહી શિષ્ય સજ્જાતર ઘર પૂછે, (ગુરૂ કહે તે ઘર સજ્જાતર કરવું.)

પ્રાતઃ ગુરૂવંદન વિધિ—બે ખમા૦ દઈ ઇચ્છકાર૦ (પંન્યાસાદિ પદસ્થ હોય તો ખમા૦ દઇ) પછી અબ્ભુટ્ઠિઓ૦ ખામી ખમા૦ દઈ ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી પચ્ચક્ખાણનો આદેશ આપશોજી? ઇચ્છં. કહી (ગુરૂ પાસે પચ્ચક્ખાણ લે) પછી ખમા૦

ઇચ્છા૦ બહુવેલ સંદિસાહું? ઇચ્છં. ખમા૦ ઇચ્છા૦ બહુવેલ કરશું? ઇચ્છં.

પહેલી પોરિસિ સુધી સ્વાધ્યાય કરવો. તે સ્વાધ્યાયને માટે આ પુસ્તકમાંથી ગાથાઓ વાંચવી.

૧૧ ચૈત્યવંદન વિધિ

ઈરિયાવહિ પ્રતિક્રમી ત્રણ ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ ચૈત્યવંદન કરૂં? ઇચ્છં. કહી ચૈત્યવંદન જંકિંચિ૦ નમુત્થુણં૦ જાવંતિ૦ ખમા૦ જાવંત૦ નમોઽર્હત્૦ પૂર્વાચાર્યકૃત સ્તવન, જયવીયરાય૦ ઉભા થઇ અરિહંતચેઇઆણં૦ અન્નત્થ૦ એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ પારીને નમોઽર્હત્૦ કહી થોય કહેવી.

૧૨ પોરિસિવિધિ.

છ ઘડી દિવસ ચડ્યા પછી ખમાસમણ દઇ ઇચ્છા૦ બહુ પડિપુન્ના પોરિસિ? ઇચ્છં, કહી, ખમાસમણ દઇ, ઇરિયાવહી પડિક્કમવા. પછી ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ પડિલેહણ કરૂં? ઇચ્છં. કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી. (ચોમાસાની વખતે વસતિ પ્રમાર્જવી.)

૧૩ પચ્ચક્ખાણ પારવાનો વિધિ.

ખમાસમણ દઈ, ઇરિયાવહી પડિક્કમી, ખમાસમણ દઇ ઇચ્છા૦ ચૈત્યવંદન કરૂં? ઇચ્છં કહી જગચિંતામણીનું ચૈત્યવંદન જયવીયરાય૦ સંપૂર્ણ પર્યંત કરવું. (સ્તવનના સ્થાને ઉવસગ્ગહરં કહેવું) પછી ખમા-

ખમાસમણ દઇ ઇચ્છા૦ સજઝાય કરૂં? ઇચ્છં. કહી એક નવકાર ગણી 'ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠં' સજઝાય કહેવી. પછી ખમાસમણ દઇ ઇચ્છા૦ મુહપત્તિ પડિલેહું? ઇચ્છં. કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી. પછી ખમા૦ ઇચ્છા૦ પચ્ચક્ખાણ પારૂં? 'યથાશક્તિ' ખમા૦ ઇચ્છા૦ પચ્ચક્ખાણ પાર્યું 'તહત્તિ' કહી જમણો હાથ મુઠી વાળી, ઓઘા ઉપર સ્થાપી એક નવકાર ગણી, આંબિલ પર્યંતના પચ્ચક્ખાણ નીચે પ્રમાણે કહીને પારવાં.

"ઉગ્ગએ સૂરે નમુક્કારસહિઅં પોરિસિં સાઢપોરિસિં સૂરે ઉગ્ગએ પુરિમડ્ઢ અવડ્ઢ મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાણ કર્યું ચઉવિહાર; આયંબિલ, નીવી, એકાસણું, બેઆસણું પચ્ચક્ખાણ કર્યું તિવિહાર પચ્ચક્ખાણ ફાસિઅં, પાલિઅં, સોહિઅં, તીરિઅં, કિટ્ટિઅં, આરાહિઅં, જં ચ ન આરાહિઅં, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં."

(આમાંનું જે પચ્ચક્ખાણ કર્યું હોય ત્યાં સુધી બોલવું, આગળનાં પચ્ચક્ખાણ ન બોલવાં.) તિવિહાર ઉપવાસવાળાએ નીચે પ્રમાણે કહેવું.

"સૂરે ઉગ્ગએ ઉપવાસ કર્યો તિવિહાર; પોરિસિ સાઢપોરિસિ પુરિમડ્ઢ અવડ્ઢ મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાણ કર્યું પાણહાર; પચ્ચક્ખાણ ફાસિઅં, પાલિઅં, સોહિઅં, તીરિઅં, કિટ્ટિઅં, આરાહિઅં જં ચ ન આરાહિઅં તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં."

(આમાં પણ પોરિસિ વગેરે પચ્ચક્ખાણનાં નામ જ્યાં સુધીને માટે તિવિહાર ઉપવાસ કર્યો હોય, ત્યાં સુધીનાં લેવાં)

આ પ્રમાણે પચ્ચક્ખાણ પાર્યા પછી નીચે પ્રમાણે ૧૭ ગાથા કહેવી,)

ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠં અહિંસા સંજમો તવો, દેવા વિ તં નમંસંતિ, જસ્સ ધમ્મે સયા મણો ॥૧॥ જહા દુમસ્સ પુપ્ફેસુ, ભમરો આવિયઇ રસં, ન ય પુપ્ફં કિલામેઇ, સો અ પીણેઇ અપ્પયં ॥૨॥ એમેએ સમણા મુત્તા, જે લોએ સંતિ સાહુણો, વિહંગમા વ પુપ્ફેસુ દાણભત્તેસણે રયા ॥૩॥ વયં ચ વિત્તિં લબ્ભામો, ન ય કોઇ ઉવહમ્મઇ, અહાગડેસુ રીયંતે, પુપ્ફેસુ ભમરા જહા ॥૪॥ મહુગારસમા બુદ્ધા, જે ભવંતિ અણિસ્સિયા, નાણા-પિંડરયા દંતા, તેણ વુચ્ચંતિ સાહુણો ॥ ત્તિબેમિ ॥૫॥ (દુમપુપ્ફિઅજ્ઝયણમ્ ॥૧॥) કહં નુ કુજ્જા સામન્નં, જો કામે ન નિવારએ, પએ પએ વિસીઅંતો, સંકપ્પસ્સ વસં ગઓ ॥ ૬ ॥ વત્થગંધમલંકારં, ઇત્થિઓ સયણાણિ ય, અચ્છંદા જે ન ભુંજંતિ, ન સે ચાઇ ત્તિ વુચ્ચઇ ॥ ૭ ॥ જે અ કંતે પિએ ભોએ, લદ્ધેવિ પિટ્ઠિ કુવ્વઇ, સાહીણે ચયઇ ભોએ, સે હુ ચાઇ ત્તિ વુચ્ચઇ ॥ ૮ ॥ સમાઇ પેહાઇ પરિવ્વયંતો, સિઆ મણો નિસ્સરઇ બહિદ્ધા; ન સા મહં નો વિ અહંપિ તીસે, ઇચ્ચેવ તાઓ વિણઇજ્જ રાગં ॥ ૯ ॥ આયાવયાહી ચય સોગમલ્લં, કામે કમાહી

કમિયં ખુ દુક્ખં; છિંદાહિ દોસં વિણઈજ્જ રાગં, એવં સુહી હોહિસિ સંપરાએ ॥ ૧૦ ॥ પક્ખંદે જલિયં જોઇં, ધૂમકેઉં દુરાસયં, નેચ્છંતિ વંતયં ભોત્તું, કુલે જાયા અગંધણે ॥ ૧૧ ॥ ધિરત્થુ તેઽજસો કામી, જો તં જીવિયકારણા; વંતં ઈચ્છસિ આવેઉં, સેયં તે મરણં ભવે ॥૧૨॥ અહં ચ ભોગરાયસ્સ, તં ચ સિ અંધગવણ્હિણો, મા કુલે ગંધણા હોમો, સંજમં નિહુઓ ચર ॥ ૧૩ ॥ જઈ તં કાહિસિ ભાવં, જા જા દિચ્છસિ નારીઓ; વાયાવિદ્ધુવ્વ હડો, અટ્ઠિઅપ્પા ભવિસ્સસિ ॥ ૧૪ ॥ તીસે સો વયણં સોચ્ચા, સંજયાઈ સુભાસિયં; અંકુસેણ જહા નાગો, ધમ્મે સંપડિવાઇઓ ॥ ૧૫ ॥ એવં કરંતિ સંબુદ્ધા, પડિઆ પવિયક્ખણા; વિણિઅટ્ટંતિ ભોગેસુ, જહા સે પુરિસુત્તમો; ત્તિબેમિ ॥ ૧૬ ॥ (સામન્નપુવ્વિયજ્ઝયણમ્ ॥ ૨ ॥ સંજમે સુટ્ઠિયપ્પાણં, વિપ્પમુક્કાણ તાઈણં, તેસિમેયમણાઈન્નં, નિગ્ગંથાણં મહેસિણં ॥ ૧૭ ॥

સાધુ મહારાજે ઉપયોગપૂર્વક મુહપત્તિ ગુચ્છો પડિલેહવો, પછી પડલાં અને પાત્રાં પડિલેહવાં.

૧૪ ગોચરીના ૪૭ દોષ.

સાધુસાધ્વીએ આહાર પાણી વહોરતાં તેના ૪૨ દોષ વર્જવા તથા આહાર કરતાં મંડલીના ૫ દોષ વર્જવા તે આ પ્રમાણે–પ્રથમ ઉદ્‌ગમના એટલે આહાર ઉપજવાના સંબંધના ૧૬ દોષ આ પ્રમાણે–૧ સર્વ દર્શનીઓને અથવા સર્વ લિંગીઓ (મુનિઓ) ને ઉદ્દેશીને કરવું તે આધાકર્મી દોષ. ૨ પૂર્વે તૈયાર કરેલા ભાત, લાડુ આદિ-

કને મુનિને ઉદ્દેશીને દહીં ગોળ વિગેરેથી સ્વાદિષ્ટ કરવા; તૈયાર થયેલ ચૂરમા મધ્યે ઘૃતાદિ ભેળવી લાડુ કરવા તે 'ઉદ્દેશ દોષ' ૩ શુદ્ધ અન્નાદિકને અધાકર્મીથી મિશ્રિત કરવું તે 'પૂતિકર્મદોષ.' ૪ જે પોતાને માટે તથા સાધુને માટે પ્રથમથી જ કલ્પીને બનાવવું તે 'મિશ્ર દોષ;' ૫ સાધુને માટે ક્ષીર આદિક જુદાં કરી પોતાના ભાજનમાં સ્થાપી રાખવાં તે 'સ્થાપિત દોષ.' ૬ વિવાહાદિકને વિલંબ છતાં સાધુને રહેલા જાણી તેમનો લાભ મેળવવા માટે તે વખતમાં જ વિવાવાદિ કરવા તે 'પાહુડી દોષ.' ૭ અંધકારમાં રહેલી વસ્તુને દીવા આદિકથી શોધી લાવી સાધુને આપવી તે 'પ્રાદુઃકરણ દોષ.' ૮ સાધુને માટે કિંમત આપીને ખરીદ કરવું તે 'ક્રીત દોષ.' ૯ સાધુને માટે ઉધારે અન્નાદિક લાવીને આપવું તે 'પ્રામિત્યક દોષ.' ૧૦ પોતાની વસ્તુ બીજા સાથે અદલાબદલી કરીને મુનિને આપવી તે 'પરાવર્તિત દોષ.' ૧૧ સાહમું લાવીને આપવું તે 'અભ્યાહૃત દોષ.' ૧૨ કુડલાદિકમાંથી ઘી આદિક કાઢવા માટે તેના મુખ પરથી માટી વગેરે દૂર કરવી 'તે ઉદ્ભિન્ન દોષ.' ૧૩ ઉપલી ભૂમિથી, સીકેથી કે ભોંયરામાંથી લઇને સાધુને આપવું તે 'માલોપહૃત દોષ.' ૧૪ રાજાઆદિ જોરાવરીથી કોઈની પાસેથી આંચકી લઈને આપે તે 'આચ્છેદ્ય દોષ.' ૧૫ આખી મંડળીએ નહીં દીધેલું (નહીં રજા આપેલું) તેમાંનો એક જણ સાધુને આપે તે 'અનાસૃષ્ટિ દોષ.' ૧૬ સાધુનું આવવું સાંભળી પોતાને માટે કરાતી રસવતી પ્રમુખમાં વધારે તે

'અધ્યવપૂરક દોષ.' આ સોળ દોષ આહાર દેનારથી લાગે છે.

હવે સાધુથી થતા ઉત્પાદનાના ૧૬ દોષ પ્રમાણે-૧ ગૃહસ્થના બાળકને દૂધ પાવું, નવરાવવું, શણગારવું, રમાડવું તથા ખોળામાં બેસાડવું ઈત્યાદિ કર્મ કરવાથી મુનિને 'ધાત્રીપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૨. દૂતની પેઠે સંદેશો લઈ જવાથી સાધુને 'દૂતિપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૩ ત્રણે કાળના લાભાલાભ જીવિત મૃત્યુ આદિ નિમિત્ત કહેવાથી 'નિમિત્તપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૪ ભિક્ષા માટે પોતાના કુળ, જાતિ, કર્મ, શિલ્પ, આદિકના વખાણ કરવાથી 'આજીવપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૫ ગૃહસ્થની પાસે દીનપણું જણાવીને ભિક્ષા લેવાથી 'વનીપકપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૬ ભિક્ષાપ્રાપ્તિ માટે ઔષધાદિક બતાવવાથી 'ચિકિત્સાપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૭ ગૃહસ્થને ડરાવી, શ્રાપ દઈને આહાર ગ્રહણ કરવાથી 'ક્રોધપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. સાધુઓની પાસે એવી પ્રતિજ્ઞા કરે કે 'હું તો લબ્ધિમાન્, કે જો અમુક ઘરેથી સારો આહાર તમને લાવી આપું' એમ કહી ગૃહસ્થને વિડંબના કરી આહાર ગ્રહણ કરે તેથી 'માનપિંડ નામે દોષ લાગે છે. ૯ ભિક્ષા માટે જુદા જુદા વેષ તથા ભાષા બદલવાથી 'માયાપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૧૦ અતિ લોભ વડે ભિષા લેવા માટે ઘણું ભટકવાથી 'લોભપિંડ' નામે દોષ લાગે છે. ૧૧ પહેલાં ગૃહસ્થના માબાપની તથા પછી સાસુસસરાની પ્રશંસાપૂર્વક તેમની સાથે પોતાનો પરિચય જણાવવાથી 'પૂર્વપશ્ચાત્ સંસ્તવ'

નામે દોષ લાગે છે. ૧૨-૧૩-૧૪-૧૫ ભિક્ષા માટે વિદ્યા, મંત્ર, નેત્રાંજન આદિ ચૂર્ણ તથા પાદલેપાદિ યોગનો ઉપયોગ કરવાથી 'વિદ્યાદિ પિંડ' નામે ચાર દોષ લાગે છે. ૧૬ ભિક્ષા માટે ગર્ભનું સ્તંભન, ગર્ભનું ધારણ, પ્રસવ તથા રક્ષાબંધનાદિ કરાવવાથી 'મૂળકર્મપિંડ નામે દોષ લાગે છે.

હવે સાધુ તથા ગૃહસ્થ બંનેના સંયોગથી ઉત્પન્ન થતા એષણાના દશ દોષ આ પ્રમાણે-૧ આધાકર્માદિક દોષની શંકા સહિત જે પિંડ ગ્રહણ કરવો તે 'શંકિત-દોષ.' ૨ સચિત્ત અથવા અચિત્ત એવા મધુઆદિક નિંદનીય પદાર્થોના સંઘટ્ટવાળો પિંડ ગ્રહણ કરવો તે 'મ્રક્ષિત દોષ.' ૩ છ કાયની (સચિત્તની) મધ્યમાં સ્થાપન કરેલું જે અચિત્ત અન્ન પણ લેવું તે 'નિક્ષિપ્ત દોષ.' ૪ સચિત્ત ફળાદિકથી ઢંકાયેલું જે અન્નાદિ ગ્રહણ કરવું તે 'પિહિતદોષ' ૫ દેવાના પાત્રમાં રહેલા પદાર્થને બીજા પાત્રમાં નાખીને તે વાસણથી જે દેવું તે 'સંહૃતદોષ' ૬ બાલક, વૃદ્ધ, નપુંસક, ધ્રૂજતો, આંધળો, મદોન્મત્ત, હાથપગવિનાનો, બેડીવાળો, પાદુકાવાળો, ખાંસીવાળો, ખાંડનાર, તોડનાર ફાડનાર, અનાજ વિગેરે દળનાર, ભુંજનાર, કાતરનાર, પિંજનાર, વિગેરે છકાયના વિરાધક પાસેથી, તેમજ ગર્ભિણી, તેડેલ છોકરાવાળી અથવા ધાવતા બાળકવાળી સ્ત્રી પાસેથી આહોર લેવો તે 'દાયકદોષ.' ૭ દેવાલાયક જે ખાંડ આદિક વસ્તુ તેને સચિત્ત અનાજ આદિકમાં મિશ્ર કરી આપવું તે 'ઉન્મિશ્રદોષ.' ૮ અચિત્તપણાને પામ્યા વિનાનું

જે દેવું તે ‘ અપરિણુત દોષ.’ ૯ દહીં દૂધ, ઘી, ખીર આદિ દ્રવ્યોથી જે વાસણ તથા હાથાદિને ખરડીને આપે તે ‘ લિપ્તદોષ.’ ૧૦ ઘી આદિકનાં જમીન ઉપર છાંટા પડે તેમ વહોરાવવું તે ‘ છર્તિતદોષ.’

હવે ગ્રાસૈષણાના અર્થાત્ આહારાદિ વાપરતી વખતના પાંચ દોષ આ પ્રમાણે–૧ રસના લોભથી પુડલા આદિકને અંદર તથા ઉપરથી ઘી, ખાંડ આદિમાં ઝબોળવા તે ‘ સંયોજના દોષ.’ ૨ જેટલો આહાર કરવાથી ધીરજ, બળ, સંયમ તથા મન વચન કાયાના યોગને બાધ ન આવે તેટલો આહાર કરવો, ઉપરાંત કરે તો ‘ પ્રમાણાતિરિક્તતા દોષ.’ ૩ સ્વાદિષ્ટ અન્નને અથવા તેના દેનારને વખાણતો થકો જે ભોજન કરે તે રાગરૂપી અગ્નિથી ચારિત્રરૂપ ચંદનનાં કાષ્ટોને બાળીને કોલસારૂપ કરી નાંખે છે તેથી તે ‘ અંગારદોષ.’ ૪ અન્નની કે તેના દેનારની નિંદા કરતો આહાર કરે તે પણ ચારિત્રરૂપ ચિત્રશાળાને કાળી કરે છે તેથી તે ‘ ધૂમ્રદોષ. ૫ મુનિને ભોજન કરવામાં છ કારણો છે–૧ ક્ષુધા વેદના શમાવવા માટે, ૨ આચાર્યાદિક સાધુની વૈયાવચ્ચ કરી શકાય તે માટે, ૩ ઈર્યાસમિતિની શુદ્ધિ માટે, ૪ સંયમ પાળવા માટે, ૫ જીવિતવ્યની રક્ષા માટે, તથા ૬ ધ્યાનને સ્થિર કરવા માટે ભોજન કરવાની જરૂરીયાત છે, તેના અભાવે ભોજન કરે તો ‘ કારણાભાવ’ નામનો પાંચમો દોષ લાગે.

આ ૪૭ દોષ સાધુ–સાધ્વીએ બરાબર સમજીને નિરંતર તે દોષ ન લાગે તેમ સાવધાનપણે વર્તવું.

અહાકમ્મુદ્દેસિય, પૂઇકમ્મે ય મીસજાએ ય
ઠવણા પાહુડિયાએ, પાઓઅર કીય પામિચ્ચે. ૧
પરિયટ્ટિએ અભિહડુ, બ્ભિન્ન માલોહડે ય અચ્છિજ્જે,
અનિસિટ્ઠે ડજ્ઝોયરએ, સોલસ પિણ્ડુગ્ગમે દોસા. ૨
ધાઇ દૂઈ નિમિત્તે, આજીવ વણીમગે તિગિચ્છા ય,
કોહે માણે માયા, લોભે ય હવન્તિ દસ એએ. ૩
પુવ્વિં-પચ્છા-સંથવ, વિજ્જા મંતે ય ચુણ્ણ જોગે ય,
ઉપ્પાયણાએ દોસા, સોલસમે મૂલકમ્મે ય. ૪
સંકિયમક્ખિયનિક્ખિત્તે, પિહિય સાહરિયદાયગુમ્મીસે
અપરિણય લિત્ત છડ્ડિય, એસણ દોસા દસ હવન્તિ ૫
સંજોયણા પમાણે, ઇંગાલે ધૂમકારણે ચેવ,

ગોચરી આલોચવાની વિધિ.

ઉપર જણાવેલા દોષ ટાળી ગોચરી લઇ આવી, ત્રણ વાર નિસીહિ કહીને ઉપાશ્રયમાં પ્રવેશ કરે. ગુરૂ સન્મુખ આવી ‘નમો ખમાસમણાણં, મત્થએણ વંદામિ’ કહે પછી પગ મૂકવાની ભૂમિ પ્રમાર્જી, ગુરુ અથવા વડીલ સન્મુખ ઉભા રહી, ડાબા પગ ઉપર ડાંડો રાખી જમણા હાથમાં મુહપત્તિ રાખી ઉભા ઉભા ખમાસમણ દઈ આદેશ માગી ઇરિઆવહિ૦ તસ્સ૦ અન્નત્થ૦ કહી એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરે. કાઉસ્સગ્ગમાં જે ક્રમથી ગોચરીની જે જે વસ્તુઓ લીધી હોય તે અને તેમાં લાગેલા દોષ સંભારે. પછી ‘નમો અરિહંતાણં’ કહી, કાઉસ્સગ્ગ પારી ધારી રાખેલા અતિચાર ક્રમ પ્રમાણે ગુરૂને કહી બતાવે પછી ગુરૂને આહાર દેખાડે. પછી ગોચરી આલોવે, તે આ પ્રમાણે—

'પડિક્કમામિ ગોઅરચરિઆએ'થી માંડી મિચ્છામિ દુક્કડં પર્યંત (શ્રમણ સૂત્ર–પગામ સજ્ઝાયમાં આવે છે તે આલાવો) કહે. પછી તસ્સ ઉત્તરી૦ અન્નત્થ૦ કહી કાઉસ્સગ્ગ કરે. તે કાઉસ્સગ્ગમાં નીચેની ગાથા વિચારે.

અહો જિણેહિં અસાવજ્જા, વિત્તિ સાહૂણ દેસિયા,
સુક્ખસાહણહેઉસ્સ, સાહુ દેહસ્સ ધારણા. ૧

અર્થ–મોક્ષ સાધનના હેતુરૂપ એવા સાધુના દેહને ટકાવનારી એવી પાપ રહિત વૃત્તિ (વર્તન) જિનેશ્વરોએ સાધુઓને દેખાડી છે, તે આશ્ચર્યરૂપ છે.

પછી કાઉસ્સગ્ગ પારીને લોગસ્સ કહે.

સાંજે ગુરૂને વંદન વિધિ

બે ખમાસમણ૦ દઈ ઇચ્છકાર૦ (પન્યાસાદિ પદસ્થ હોય તો ખમા૦ દઈ) પછી અબ્ભુટ્ઠિઓ૦ ખામી, ખમા૦ દઈ યથાશક્તિ પચ્ચક્ખાણ લેવું.

૧૫ પડિલેહણ વિધિ (સાંજની)

ખમાસમણ દઈ, ઇચ્છા૦ બહુ પડિપુન્ના પોરિસિ? કહી, ખમાસમણ દઈ, ઇરિયાવહી પડિક્કમી, ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ પડિલેહણ કરું? ઇચ્છં, કહી ઉપવાસ કર્યો હોય તો મુહપત્તિ, આસન ને ઓઘો પડિલેહવાં, નહીં તો પૂર્વવત્ પાંચ વાનાં પડિલેહવાં. પછી ઇરિયાવહી પડિક્કમી ખમાસમણ દઇ, ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી પડિલેહણા પડિલેહાવોજી. એમ કહી પૂર્વોક્ત રીતે સ્થાપનાજીની

પડિલેહણા કરવી. પછી ખમા૦ ઇચ્છા૦ ઉપધિ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં. કહી મુહપત્તિ પડિલેહી, ખમા૦ ઈચ્છા૦ સજ્ઝાય કરૂં ? ઇચ્છં. કહી, એક નવકાર ગણી 'ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠં' એ સજ્ઝાય પાંચ ગાથાની કહે. પછી આહાર વાપર્યો હોય તો બે વાંદણા દઈને ઇચ્છકારી ભગવન્ ! પસાય કરી પચ્ચક્ખાણનો આદેશ દેશોજી. કહી મુટ્ઠસી આદિ યોગ્ય પચ્ચક્ખાણ કરે. ઉપવાસ કર્યો હોય તો ખમાસમણ દઇ 'ઇચ્છાકારી ભગવન્ પસાય કરી પચ્ચક્ખાણનો આદેશ દેશોજી.' કહી ચઉવિહાર ઉપવાસ કે પાણહારનું પચ્ચક્ખાણ કરે. પછી ખમા૦ ઇચ્છા૦ ઉપધિ સંદિસાહુ ? ઈચ્છં. ખમા૦ ઇચ્છા૦ ઉપધિ પડિલેહું ?' ઇચ્છં. કહી સર્વ વસ્ત્ર પડિલેહે પછી પૂર્વોક્ત રીતે ઈરિયાવહી પડિક્કમી, કાજો લઈ ઈરિયાવહી પડિક્કમી કાજો પરઠવે.

૧૬ સ્થંડિલ શુદ્ધિનો વિધિ

દેવસિક પ્રતિક્રમણના પ્રારંભમાં ખમા૦ ઈરિયાવહિ૦ તસ્સ ઉત્તરી૦ અન્નત્થ૦ કહી એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી કરી 'નમો અરિહંતાણં' કહી કાઉસ્સગ્ગ પારી લોગસ્સ૦ ખમા૦ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! પચ્ચક્ખાણ (ન કર્યું હોય તો કરવું. અને અને કર્યું હોય તો) કર્યું છેજી એમ કહી ખમા૦ ઈચ્છા૦ સ્થંડિલ પડિલેહું ? ઈચ્છં, એકેકી દિશાએ છ-છ માંડલા કરે તે આ પ્રમાણે:—

પોરિસિ' કહી ખમાસમણ દઈ ઇરિઆવહીથી લોગસ્સ સુધી કહી, ખમા૦ ઈચ્છા૦ 'બહુ પડિપુન્ના પોરિસિ રાઇય સંથારએ ઠામિ' ઇચ્છં કહી ચઉક્કસાય૦ નમુત્થુણં૦ જાવંતિ૦ ખમા૦ જાવંત૦ નમોઽર્હત્૦ ઉવસગ્ગહરં૦ અને જય વીયરાય પૂરા કહી ખમા૦ ઈચ્છા૦ સંથારા વિધિ ભણવા મુહપત્તિ પડિલેહું? ઇચ્છં. કહી મુહપત્તિ પડિલેહીને 'નિસીહિ નિસીહિ નિસીહિ નમો ખમાસમણાણં ગોયમાઈણં મહામુણીણં' આટલો પાઠ, નવકાર તથા કરેમિ ભંતે—એટલું ત્રણ વાર કહે.

અણુજાણહ જિટ્ઠજ્જા અણુજાણહ પરમગુરૂ, ગુરૂગુણરયણેહિં મંડિયસરીરા ।। બહુપડિપુણ્ણા પોરિસિ, રાઈયસંથારએ ઠામિ ।। ૧ ।। અણુજાણહસંથારં, બાહુવહાણેણ વામપાસેણં, કુક્કુડિપાયપસારણ, અંતરંત પમજ્જએ ભૂમિં ।। ૨ ।। સંકોઈઅ સંડાસા. ઉવ્વટ્ટંતે અ કાયપડિલેહા ।। દવ્વાઈ ઉવઓગં, ઉસાસનિરૂંભણા લોએ ।। ૩ ।। જઈ મે હુજ્જ પમાઓ, ઇમસ્સ દેહસ્સિમાઈ રયણીએ ।। આહારમુવહિદેહં, સવ્વં તિવિહેણ વોસિરિઅં ।। ૪ ।। ચત્તારિ મંગલં—અરિહંતા મંગલં, સિદ્ધા મંગલં, કેવલીપન્નત્તો ધમ્મો મંગલં ।। ૫ ।। ચત્તારિ લોગુત્તમા—અરિહંતા લોગુત્તમા, સિદ્ધા લોગુત્તમા, સાહૂ લોગુત્તમા, કેવલિપન્નત્તો ધમ્મો લોગુત્તમો ।। ૬ ।। ચત્તારિ સરણં પવજ્જામિ, અરિહંતે સરણં પવજ્જામિ, સિદ્ધે સરણં પવજ્જામિ; સાહૂ સરણં પવજ્જામિ, કેવલિપન્નત્તં ધમ્મં સરણં પવજ્જામિ ।। ૭ ।। પાણાઈવાયમલિઅં, ચોરિક્કં મેહુણં દવિણમુચ્છં ।। કોહં

માણં માયં, લોભંપિજ્જં તહા દોસં ॥ ૮ ॥ કલહં અબ્ભક્ખાણં, પેસુન્નં રઈઅરઈ સમાઉત્તં ॥ પરપરિવાયં માયા મોસં મિચ્છત્તસલ્લં ચ ॥ ૯ ॥ વોસિરિસુ ઈમાઈ, મુક્ખ-મગ્ગસંસગ્ગવિગ્ઘભૂઆઈં ॥ દુગ્ગઈનિબંધણાઈ, અટ્ઠારસ પાવઠાણાઈ ॥ ૧૦ ॥ એગોઽહં નત્થિ મે કોઈ, નાહમન્નસ્સ કસ્સઈ ॥ એવં અદીણમણસો અપ્પાણમણુસાસઈ ॥ ૧૧ ॥ એગો મે સાસઓ અપ્પા, નાણદંસણસંજુઓ ॥ સેસા મે બાહિરા ભાવા, સવ્વે સંજોગલક્ખણા ॥ ૧૨ ॥ સંજો-ગમૂલા જીવેણ, પત્તા દુક્ખપરંપરા ॥ તમ્હા સંજોગસંબંધં, સવ્વં તિવિહેણ વોસિરિઅં ॥ ૧૩ ॥ અરિહંતો મહ દેવો; જાવજ્જીવં સુસાહુણો ગુરૂણો ॥ જિણપન્નત્તં તત્તં, ઇઅ સમ્મત્તં મએ ગહિઅં ॥ ૧૪ ॥ ખમિઅ ખમાવિઅ, મઈ ખમિઅ સવ્વહ જીવનિકાય ॥ સિદ્ધહ સાખ આલોયણહ, મુજ્ઝહ વઈર ન ભાવ ॥ ૧૫ ॥ સવ્વે જીવા કમ્મવસ, ચઉદહ રાજ ભમંત ॥ તે મે સવ્વ ખમાવિઆ, મુજ્ઝવિ તેહ ખમંત ॥ ૧૬ ॥ જં જં મણેણ બદ્ધં, જં જં વાએણ ભાસિઅં પાવં ॥ જં જં કાએણ કયં, મિચ્છામિ દુક્કડં તસ્સ ॥ ૧૭ ॥

તેમાં ચૌદમી ગાથા ત્રણ વાર કહેવી. પછી ત્રણ નવકાર ગણવા. પછી છેલ્લી ત્રણ ગાથા કહેવી. ત્યાર બાદ નિદ્રા ન આવે ત્યાં સુધી સજ્ઝાય ધ્યાન કરે. પછી કુકડાની માફક પગ સંકોચીને સુવે

૧૮ પાક્ષિક પ્રતિક્રમણમાં કોઈને છીંક આવે તો કાઉસ્સગ્ગ કરવાનો વિધિ.

જો પાક્ષિક અતિચાર અગાઉ છીંક આવે તો ઇરિઆવહીથી માંડીને સર્વ ફરીને કરવું, અતિચાર પછી બૃહચ્છાંતિ સુધીમાં આવે,

તો દુક્ખક્ખઓનો કાઉસ્સગ્ગ કર્યા અગાઉ ઇરિયાવહી પડિક્કમી, લોગસ્સ૦ કહી ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ 'ક્ષુદ્રોપદ્રવ ઓહડાવણત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરૂં ?' ઇચ્છં કહી ક્ષુદ્રો૦ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ સાગરવરગંભીરા સુધી કરવો. તે નીચેની ગાથા કહીને પારવો.

સર્વે યક્ષાંબિકાદ્યા યે વૈયાવૃત્યકરા જિને (સુરાઃ) ક્ષુદ્રોપદ્રવ-સંઘાતં, તે દ્રુતં દ્રાવયંતુ નઃ ૧

પછી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો.

૧૯ બાર માસે કાઉસ્સગ્ગ કરવાનો વિધિ.

ચૈત્ર શુદિ ૧૧-૧૨-૧૩ અથવા ૧૨-૧૩-૧૪ અથવા ૧૩-૧૪-૧૫ એ ત્રણ દિવસોએ દરરોજ દૈવસિક પ્રતિક્રમણમાં સજ્ઝાય કહ્યા પછી આ કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પ્રથમ ખમાસમણ દઈ ઇચ્છા૦ 'અચિત્તરજ ઓહડાવણત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરૂં ?' ઇચ્છં. અચિત્ત૦ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ સાગરવરગંભીરા સુધી કરવો, પારીને લોગસ્સ કહેવો.

૨૦ લોચ કરવાના પ્રારંભમાં કાઉસ્સગ્ગ કરવાનો વિધિ.

લોચ કરવો હોય તે દિવસે લોચ કર્યા અગાઉ ઇરિયાવહી પડિક્કમી ખમા૦ ઇચ્છા૦ '(સચિત્ત) અચિત્તરજ ઓહડાવણત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરૂં ?' ઇચ્છં (સચિત્ત) અચિત્ત૦ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ સાગરવરગંભીરા સુધી કરવો, પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો.

૨૧ કોઈ સાધુ કાળ કરે ત્યારે સાધુને કરવાનો વિધિ.

જો કોઈ સાધુ કે સાધ્વીએ રાત્રે કાળ કર્યો હોય અને બીજા સાધુઓને પ્રતિક્રમણ ક્રિયા કરવી હોય તો સ્થાપનાચાર્યજીને લઈ તે સ્થાને કે બીજા સ્થાનકે જઈને મનમાં ક્રિયા કરવી અને કાળ-કરેલ સાધુ તથા બીજા સાધુઓના સ્થાપનાચાર્યજી ત્યાં રાખવા નહિ.

કોઈ સાધુ અથવા સાધ્વી કાળ કરે કે તરત જ મૃતકના માથાની જગ્યાએ જમીનમાં લોઢાની ખીલી મારવી, પછી જે સાધુએ કાળ કર્યો હોય તેની પાસે આવીને એક સાધુ આ પ્રમાણે કહે. કોટિકગણ, વયરીશાખા, ચાંદ્રકુલ, આચાર્યશ્રી વિજયસિંહસૂરિ, ઉપાધ્યાય શ્રી સકલચંદ્રજી, પંન્યાસ શ્રી સત્યવિજયગણિ, સ્થવિર શ્રી (સમુદાયમાં વૃદ્ધ સાધુનું નામ) મહત્તરાશ્રી (મોટા ગુરૂણીજીનું નામ) અમુક મુનિના શિષ્ય (મુનિશ્રી) અમુકની શિષ્યા ( ) મહાપારિઠાવણિઆએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી પ્રગટ નવકાર કહી ત્રણ વાર વોસિરે વોસિરે કહે, તે વખતે માથે વાસક્ષેપ નાખવો.

કોઇ સાધુ કાળ કરે ત્યારે શ્રાવકને કરવાનો વિધિ.

જો રાત્રિ મૃતક રાખવાનું હોય, તો મૃતકના માથાની નીચે જમીન કે થાંભલે ખીલી મારવી અને નિર્ભય માણસોએ સત્ર જાગવું; પણ સૂવું નહિ.

પ્રથમ દાઢી, મૂછ અને માથાના કેશ કાઢી નંખાવે, પછી હાથની છેલ્લી આંગળીના ટેરવાનો છેદ કરે, પછી હાથ પગની આંગળીઓનો ધોળા સુતરથી બંધ કરે, પછી કથરોટમાં બેસાડીને કાચા પાણીથી સ્નાન કરાવે, પછી નવાં સુંવાળાં કપડાંથી શરીર લુંછીને સુખડ કેસર બરાસનો વિલેપન કરી નવાં સુંવાળાં વસ્ત્ર પહેરાવે તે આ પ્રમાણે:—સાધુ સાધ્વી હોય તો પ્રથમનો ઓઘો લઈ લેવો, સાધુને નવો ચોળપટ્ટો ૨॥ હાથનો પહેરાવી કંદોરો બાંધે તથા નવો શ્વેત કપડો ૩॥ હાથનો કેશરના પાંચ અવળા સાથીઆ કરી ઓઢાડે, બીજાં કપડાંને કેશરના છાંટા નાખવા. નનામી ઉપર એક ઉત્તરપટ્ટો પાથરવો અને તેના વચલા ભાગમાં એક આટાનો અવળો સાથીઓ કરવો અને માંડવી હોય તો બેઠકે અવળો સાથીઓ કરવો, તથા સાધ્વી હોય તો લેંઘા વગેરે નીચેનાં બધાં વસ્ત્રો સિવાયના

ઉપરના ભાગનાં બધાં વસ્ત્રોને કેશરના અવળા પાંચ પાંચ સાથીઆ કરવા તેમજ ઉપર અને નીચેનાં બધાં વસ્ત્રોને કેશરના છાંટા નાંખવા.

ચાર આંગળ પહોળો નવાં લુગડાંનો પાટો કેડે બાંધવો, પછી નાવના આકારે ચૌદ પડનો લંગોટ પહેરાવે તે નાવના આકારે ન હોય, તો કપડાંના ચૌદ પડ કરીને તેનો લંગોટ પહેરાવે પછી નાનો લેંઘો જાંઘ સુધીનો પહેરાવે, પછી લાંબો લેંઘો પગના કાંડા સુધીનો પહેરાવી કેડે દોરો બાંધીને, એક સાડો ઢીંચણથી નીચે અને પગના કાંડાથી ઉપર સુધીનો પહેરાવે, તેના ઉપર બીજો સાડો પગના કાંડા સુધી પહેરાવી દોરીથી બાંધવો. પછી કંચવાની જગ્યાએ, લુગડાનો પાટો વીંટી ત્રણ કંચવા પહેરાવી એક કપડો ઓઢાડે, પછી સુવાડીને બીજો કપડો ઓઢાડે, અને જમીન ઉપર સુવાડે ત્યાં પણ માથાની જગ્યાએ જમીનમાં ખીલો ઠોકે, પછી મૃતકની જમણી બાજુએ ચરવળી તથા મુહપત્તિ મૂકે અને ડાબી બાજુએ ઝોળીની અંદર ખંડિત પાત્રામાં એક લાડુ મૂકે. પછી જે વખતે કાળ કર્યો હોય તે વખતનું કયું નક્ષત્ર હતું તે જોવું. (અથવા બ્રાહ્મણને પૂછવું) રોહિણી, વિશાખા, પુનર્વસુ અને ત્રણ ઉત્તરા એ છ નક્ષત્રમાં ડાભના બે પુતળાં કરવાં. જ્યેષ્ટા, આર્દ્રા, સ્વાતિ, શતભિષા, ભરણી અશ્લેષા અને અભિજિત્ આ સાત નક્ષત્રમાં પુતળાં કરવાં નહિ, બાકીનાં ૧૫ નક્ષત્રમાં એકેક પુતળું કરવું તે પુતળાંના જમણા હાથમાં ચરવળી તથા મુહપત્તિ આપવી, તથા ડાબા હાથની ઝોળીમાં ભાંગેલું પાત્ર લાડુ સહિત મૂકવું જો બે પુતળાં હોય તો બંનેને તે પ્રમાણે આપવું. પછી પુતળાં આદિ બધી વસ્તુ મૃતકની પાસે મૂકવી. પછી સારો મજબુત ત્રીજો કપડો હોય તે પાથરીને તેની અંદર બધી વસ્તુઓ સહિત મૃતકને સુવાડીને કપડાંના બધા છેડા વીંટાળી દે. અને મૃતકનાં પ્રથમનાં બધાં વસ્ત્રો હોય તે શ્રાવકો ઉનાં પાણીથી પલાળી સુકાવી ફાડીને પરઠવી દે અને સંથારો, કામળી વગેરે જે ઉનનાં કપડાં હોય તેને ગોમુત્ર છાંટે (જો સુતરાઉ કપડાંને પલાળવાની જોગવાઈ ન બને તો ગોમુત્ર છાંટે તો પણ ચાલે).

૨૨ સાધુ સાધ્વી કાળ ધર્મ પામે ત્યારે જોઈતા સામાનની યાદી

લાડવાના ડોઘલા. દીવીઓ વાંસની ૪. વાટકા ૪. દેવતા ને કુંદ્રુપ શેર ૨. સુતર શેર ૨ાા. બદામ શેર ૧૦. ટોપરાં મણ ૦ાા. ચોમાસું હોય તો વધારે. પુંજણીઓ ૨. સાજમાં સામાન વાંસ ૨. ખપાટીઆં અને છાણાં આશરે ૧૫. ખોડા ઢોરની ગાડી. બરાસ તો. ૦ા. કેશર તોલો ૦ા. વાસક્ષેપ તોલો ૦ા. સોના રૂપાનાં ફુલ. બળતણ. છૂટા પૈસા રૂા. ૫ ના આશરે તાસ, દેવડો, બાજરી આશરે મણ ૫. સુખડ. રાળ શેર બે, ચોમાસું હોય તો વધારે. ગુલાલ શેર ૫. નાડું શેર ૧.

ગૃહસ્થ મૃતકને લઈ જાય ત્યારે બીજી વાર વાસક્ષેપ મંત્રેલો કે વેચાતો લાવેલો એમ ને એમ નાંખવો. ઉપાશ્રયમાંથી મૃતકને બહાર કાઢે ત્યારે પગ તરફથી કાઢે, કોઈએ રોવું નહિ, પણ સર્વ શ્રાવકોએ 'જય જય નંદા' 'જય જય ભદ્દા' એમ બોલતા જવું; અને આગળ બદામો, નાણું વગેરે ઉપાશ્રયથી ઠેઠ સ્મશાનભૂમિ સુધી એક શ્રાવકે ઉછાળવું શોક રહિત મહોત્સવપૂર્વક વાજીંત્ર વાગતે મોટા આડંબરથી, શુદ્ધ કરી રાખેલ ભૂમિ ઉપર સુખડ વગેરેનાં ઉત્તમ લાકડાંની ચિતા કરી માંડવી પધરાવે, ત્યારે મૃતકનું મુખ ગામ તરફ રાખી, અગ્નિસંસ્કાર કરી, રક્ષા યોગ્ય સ્થાનકે પરઠવી, પવિત્ર થઈ ગુરુ પાસે આવી સંતિકરં કે લઘુશાંતિ અથવા બૃહત્શાંતિ સાંભળે તથા અનિત્યતાનો ઉપદેશ સાંભળી શ્રાવકો અટ્ઠાઇ મહોત્સવ કરે. મૃતકને ઉપાડી ગયા પછી આખા મકાનમાં ગોમુત્ર છાંટવું તથા મૃતકના સંથારાની જગ્યા સોના વાણી કરેલ અચિત્ત પાણીથી ધોઈ નાંખવી તથા મૃતકે જ્યાં જીવ છોડ્યા હોય ત્યાં લોટનો અવળો સાથીઓ કરવો. કાળ કરેલ સાધુ-સાધ્વીના શિષ્ય કે શિષ્યા અથવા લઘુપર્યાયવાળા શિષ્ય કે શિષ્યા અવળો વેષ પહેરે અને ઓઘો જમણા હાથમાં રાખી અવળો કાજો દ્વારથી આસન તરફ લે. અવળો કાજો લેતી વખતે પ્રથમ કરેલ લોટનો અવળો સાથીઓ અવળા

કાજામાં લઈ લેવો પછી કાજા સંબંધી ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને અવળા દેવ વાંદવાની શરૂઆત કરે.

પ્રથમ કલ્લાણકંદંની એક થોઈ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ પછી અન્નત્થ૦ અરિહંતચેઈ૦ જય વીયરાય૦ ઉવસગ્ગહરં૦ નમોઽર્હત્૦ જાવંત૦ ખમા૦ જાવંતિ૦ નમુત્થુણં૦ જં કિંચિ૦ પાર્શ્વનાથનું ચૈત્યવંદન૦ લોગસ્સ૦ એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ અન્નત્થ૦ તસ્સ ઉત્તરી૦ ઇરિયાવહિ૦ ખમાસમણ દઈ અવિધિ આશાતના મિચ્છામિ દુક્કડં કહે. પછી અવળો વેષ કાઢી નાખીને સવળો પહેરીને પછી સવળો કાજો લેવા સંબંધી ઇરિયાવહિ પડિક્કમે. પછી દેવ વાંદવા માટે આવેલા સર્વ સાધુ સાધ્વીઓએ કપડો ચોળપટ્ટો મુહપત્તિ ઓઘાની એક દશી અને કંદોરો એ પાંચે વસ્તુના છેડા સોનાવાણીમાં તથા ગૌમુત્રમાં જરા બોળવા પછી પ્રભુ પધરાવે. ત્યાં આગળ કંકુના પાંચ સાથીઆ સવળા કરાવી તેના ઉપર ચોખાના પાંચ સાથીઆ સવળા કરાવી સભા સમક્ષ સર્વ સાધુ સાધ્વીઓ આઠ થોયવડે સવળા દેવ વાંદે, તેમાં સર્વ ઠેકાણે પાર્શ્વનાથનાં ચૈત્યવંદનો, સંસારદાવા અને સ્નાતસ્યાની સ્તુતિઓ તથા સ્તવનને ઠેકાણે અજિત શાંતિ રાગ કાઢ્યા વિનાં કહે.

દેવ વાંદી રહ્યા પછી ખમાસમણ૦ ઇચ્છા૦ ક્ષુદ્રોપદ્રવ ઓહડાવણત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરૂં ? ઇચ્છં. ક્ષુદ્રોપદ્રવ ઓહડાવણત્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ સાગરવરગંભીરા સુધી કરી, એક જણ કાઉસ્સગ્ગ પારીને નમોઽર્હત્૦ કહી સર્વે યક્ષાંગિકા૦ આ સ્તુતિ અને બૃહત્શાંતિ કહીને પારે, પછી પ્રગટ લોગસ્સ કહી અવિધિ આશાતનાનો મિચ્છામિ દુક્કડં દઈ સાધુ-સાધ્વી પરસ્પર થોભવંદન કરે.

બહારગામથી સ્વ-સમાચારીવાળા સાધુ કાળધર્મ પામ્યાના સમાચાર આવે તો ઉપર પ્રમાણે આઠ થુઈએ સવળા દેવ વાંદે તથા અજિતશાંતિ, બૃહત્શાંતિ વગેરે ઉપર પ્રમાણે કહે.

સાધ્વીના સમાચાર આવે તો સાધ્વીઓ અને શ્રાવિકાઓ સઘળા દેવ વાંદે અને અજિતશાંતિ વગેરે ઉપર લખ્યા મુજબ કહે.

૨૩ સાધુ દરરોજ સાત વખત ચૈત્યવંદન કરે તે આ પ્રમાણે.

૧ જાગે ત્યારે રાઈપડિક્કમણાના પ્રારંભમાં જગચિંતામણિનું. ૨ રાઈપડિક્કમણાને અંતે વિશાલલોચનનું. ૩ દેરાસર દર્શન કરવા જાય ત્યારે ત્યાં. ૪ પચ્ચક્ખાણ પારતાં જગચિંતામણિનું. ૫ આહાર કરી રહ્યા પછી ઇરિયાવહી પડિક્કમીને જગચિંતામણિનું. ૬ દૈવસિક પ્રતિક્રમણના પ્રારંભમાં. (કોઇ નમોડસ્તુ વર્દ્ધમાનાયનું કહે છે.) ૭ સંથારા પોરિસિ ભણાવતાં ચઉક્કસાયનું.

૨૪ સાધુ દરરોજ ચાર વાર સજ્ઝાય કરે તે આ પ્રમાણે.

૧ સવારની પડિલેહણને અંતે ધમ્મો મંગલ૦ ની. ૨ સાંજની પડિલેહણના મધ્યમાં ધમ્મો મંગલ૦ ની. ૩ દૈવસિક પ્રતિક્રમણને અંતે કહેવાય છે તે. (કોઈ પચ્ચક્ખાણ પારતાં ધમ્મો મંગલ૦ ની કહે છે તે ગણે છે.) ૪ રાઈપડિક્કમણાના આરંભમાં ભરહેસર૦ ની.

	કારતક શુદ ૧૫ થી	ફાગણ શુદ ૧૫ થી	અષાડ શુદ ૧૫ થી
સુખડીનો કાળ	૧ માસ	૨૦ દિવસ	૧૫ દિવસ
પક્ષાં	૪	૩	૫
કાંપણીનો કાળ	૪ ઘડી	૨ ઘડી	૬ ઘડી
પાણીનો કાળ	૪ પ્રહર	૫ પ્રહર	૩ પ્રહર

ફાગણ સુદ ૧૪ થી ભાજીપાલો, નવું પીલેલ તલનું તેલ અને મેવામાં ખજુર, કાજુ, ચારોલી, અખોડ, જરદાલુ વગેરે આઠ માસ સુધી બંધ આર્દ્રાથી કેરી અને કાચી ખાંડ બંધ.

કરણસિત્તરી

૫ ૧૦ ૧૭ ૧૦ ૯
વય સમણધમ્મ સંજમ, વેયાવચ્ચં ચ બંભગુત્તીઓ;
૩ ૧૨ ૪
નાણાઇ તિયં તવ કોહ નિગ્ગહાઈ ચરણમેયં ॥ ૧ ॥

ચરણસિત્તરી

૪ ૫ ૧૨ ૧૨ ૫
પિંડવિસોહી સમિઈ, ભાવણ પડિમાય ઇંદિયનિરોહો;
૨૫ ૩ ૪
પડિલેહણં ગુત્તીઓ, અભિગ્ગહા ચેવ કરણં તુ. ॥ ૨ ॥

સ્થાપનાચાર્યની પડિલેહણાના બોલ.

(૧) શુદ્ધ સ્વરૂપના ધારક ગુરૂ (૨) જ્ઞાનમય. (૩) દર્શનમય. (૪) ચારિત્રમય. (૫) શુદ્ધ શ્રદ્ધામય. (૬) શુદ્ધ પ્રરૂપણામય. (૭) શુદ્ધ સ્પર્શનામય. (૮) પંચાચાર પાળે (૯) પળાળે (૧૦) અનુમોદે (૧૧) મનગુપ્તિ. (૧૨) વચનગુપ્તિ (૧૩) કાયગુપ્તિએ ગુપ્તા.

મુહપત્તિના પચાસ બોલ.

૧ સૂત્ર અર્થ તત્ત્વ કરી સદ્દહું. ૨ સમ્યક્ત્વ મોહનીય. ૩ મિશ્ર મોહનીય. ૪ મિથ્યાત્વ મોહનીય પરિહરૂં. ૫ કામરાગ. ૬ સ્નેહરાગ ૭ દૃષ્ટિરાગ પરિહરૂં. ૮ સુદેવ. ૯ સુગુરૂ. ૧૦ સુધર્મ આદરૂં. ૧૧ કુદેવ. ૧૨ કુગુરૂ. ૧૩ કુધર્મ. પરિહરૂં. ૧૪ જ્ઞાન. ૧૫ દર્શન. ૧૬ ચારિત્ર. આદરૂં, ૧૭ જ્ઞાન વિરાધના. ૧૮ દર્શન વિરાધના. ૧૯ ચારિત્ર વિરાધના પરિહરૂં. ૨૦ મનગુપ્તિ ૨૧ વચનગુપ્તિ. ૨૨ કાયગુપ્તિ આદરૂં. ૨૩ મન દંડ. ૨૪ વચન દંડ. ૨૫ કાય દંડ પરિહરૂં. ૨૬ હાસ્ય. ૨૭ રતિ. ૨૮ અરતિ. પરિહરૂં, ૨૯ ભય. ૩૦ શોક. ૩૧ દુર્ગંચ્છા. પરિહરૂં. ૩૨ કૃષ્ણ લેશ્યા. ૩૩ નીલ લેશ્યા.

૩૪ કાપોત લેશ્યા પરિહરૂં, ૩૫ રસ ગારવ. ૩૬ ઋદ્ધિ ગારવ. ૩૭ શાતા ગારવ પરિહરૂં, ૩૮ માયા શલ્ય. ૩૯ નિયાણ શલ્ય. ૪૦ મિથ્યાત્વ શલ્ય પરિહરૂં, ૪૧ ક્રોધ. ૪૨ માન પરિહરૂં. ૪૩ માયા. ૪૪ લોભ. પરિહરૂં, ૪૫ પૃથ્વીકાય. ૪૬ અપ્કાય. ૪૭ તેઉકાયની રક્ષા કરૂં, ૪૮ વાઉકાય. ૪૯ વનસ્પતિકાય. ૫૦ ત્રસ કાયની રક્ષા કરૂં.

શ્રી પક્ખી પ્રતિક્રમણ વિધિ.

૧ પ્રથમ દૈવસિક પ્રતિક્રમણમાં વંદિત્તુ કહીએ ત્યાં સુધી સર્વ કહેવું, પણ ચૈત્યવંદન સકલાર્હત્‌નું કહેવું અને થોયો સ્નાતસ્યાની કહેવી.

૨ પછી ખમાસમણ દઇને 'દેવસિઅ આલોઇઅ પડિક્કંતા ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! પક્ખી મુહપત્તિ પડિલેહું? ઇચ્છં' એમ કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી.

૩ પછી વાંદણાં બે દઈ ઇચ્છાકારેણ૰ સંદિ૰ ભગ૰ અબ્ભુટ્ઠિઓહં સંબુદ્ધાખામણેણં અબ્ભિંતર પક્ખિઅં ખામેઉં? ઇચ્છં ખામેમિ પક્ખિઅં, એક પક્ખસ્સ પનરસ દિવસાણં, પનરસ રાઇઆણં જંકિંચિ અપત્તિયં, પરપત્તિયં૰ કહેવું.

૪ ઇચ્છાકારેણ સંદિ૰ ભગ૰ પક્ખિઅં આલોઉં? ઇચ્છં આલોએમિ જો મે પક્ખિઓ અઇઆરો કઓ૰ કહેવું.

૫ પછી "ઇચ્છાકારેણ૰ સંદિ૰ ભગ૰ પક્ખી અતિચાર આલોઉં? ઇચ્છં" એમ કહી પક્ખી અતિચાર સંપૂર્ણ કહીએ.

૬ પછી "સવ્વસ્સવિ પક્ખિઅ દુચ્ચિંતિઅ, દુબ્ભાસિઅ, દુચ્ચિટ્ઠિઅ, ઇચ્છા૰ ઇચ્છં' તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં" કહી

૭ પછી શિષ્ય કહે, "ઇચ્છકારી ભગવન્! પસાય કરી પક્ખિ તપ પ્રસાદ કરાવોજી" ગુરૂ આવી રીતે કહે "ચઉત્થેણં એક ઉપવાસ, બે આયંબિલ, ત્રણ નીવિ, ચાર એકાસણાં, આઠ બેઆસણાં, બે હજાર સજ્ઝાય, યથાશક્તિ તપ કરી પહોંચાડજો."

૮ પછી પ્રવેશ કર્યો હોય તો 'પઇટ્ઠિઓ કહીએ અને કરવો હોય તો 'તહત્તિ' કહીએ તથા ન કરવો હોય તો અણબોલ્યા રહીએ.

૯ પછી વાંદણા બે દઈ ઇચ્છાકારેણ૦ અબ્ભુટ્ઠિઓહં પત્તેઅ-ખામણેણં અબ્ભિંતર પક્ખિઅં ખામેઉં ? ઇચ્છં ખામેમિ પક્ખિઅં, એક પક્ખસ્સ પનરસ દિવસાણં, પનરસ રાઈઆણં જંકિંચિ અપત્તિઅં૦ કહી વાંદણાં બે દેવાં.

૧૦ પછી "દેવસિઅ આલોઇઅ પડિક્કંતા ઇચ્છા૦ સંદિ૦ ભગવન્૦ પક્ખિઅં પડિક્કમામિ ? સમ્મં પડિક્કમામિ,"

૧૧ એમ કહી કરેમિ ભંતે૦ ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉ જો મે પક્ખિઓ૦ કહેવું.

૧૨ પછી ખમાસમણ દઈ ઇચ્છાકારેણ સંદિ૦ પક્ખીસૂત્ર પઢું ? એમ કહી ત્રણ નવકાર ગણી સાધુ હોય તો પક્ખીસૂત્ર કહે અને સાધુ ન હોય તો ત્રણ નવકાર ગણીને શ્રાવક વંદિત્તુ કહે.

૧૩ પછી સુઅદેવયાની થોય કહેવી.

૧૪ પછી નીચે બેસી જમણો ઢીંચણ ઉભો રાખી, એક નવકાર ગણી, કરેમિ ભંતે૦ ઇચ્છામિ પડિ૦ કહી વંદિત્તુ કહેવું.

૧૫ પછી કરેમિ ભંતે૦ ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં જો મે પક્ખિઓ૦ તસ્સ ઉત્તરી૦ અન્નત્થ૦ કહીને બાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો.

૧૬ પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહી, મુહપત્તિ પડિલેહીને વાંદણાં બે દેવાં.

૧૭ પછી 'ઇચ્છા૦ અબ્ભુટ્ઠિઓહં સમાપ્તખામણેણં અબ્ભિંતર પક્ખિઅં ખામેઉં ? ઇચ્છં ખામેમિ પક્ખિઅં, એક પક્ખસ્સ, પનરસ દિવસાણં પનરસ રાઈઆણં જંકિંચિ અપત્તિઅં૦ કહેવું.

૧૮ પછી ખમાસમણ દઈને ઇચ્છા૦ પક્ખિ ખામણાં ખામું ? ઇચ્છં, કહી ખામણાં ચાર ખામવાં.

૧૯ પછી દેવસી પ્રતિક્રમણમાં વંદિત્તુ કહ્યા પછી બે વાંદણાં દઇએ ત્યાંથી તે સામાયિક પારીએ ત્યાં સુધી સર્વ દેવસીની પેઠે જાણવું. પણ "સુઅદેવયા" ની થોયને ઠેકાણે "જ્ઞાનાદિ૦" ની થોય અને "જિસે ખિત્તે૦" ને ઠેકાણે "યસ્યાઃક્ષેત્રં" ની થોય કહેવી. સ્તવન અજિતશાંતિનું કહેવું. સજ્ઝાયને ઠેકાણે ઉવસગ્ગહરં તથા સંસારદાવાની ચાર થોયો કહેવી અને લઘુ શાંતિને ઠેકાણે મ્હોટી શાન્તિ કહેવી.

શ્રી ચઉમાસી પ્રતિક્રમણ વિધિ.

એમાં ઉપર કહ્યા મુજબ પક્ખીની વિધિ પ્રમાણે કરવું, પણ એટલું વિશેષ કે બાર લોગસ્સના કાઉસ્સગ્ગને ઠેકાણે વીશ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો અને પક્ખીના શબ્દને ઠેકાણે ચઉમાસીનો શબ્દ કહેવો તથા તપને ઠેકાણે "છટ્ઠેણં, બે ઉપવાસ, ચાર આયંબિલ, છ નીવિ, આઠ એકાસણાં, સોળ બેઆસણાં ચાર હજાર સજ્ઝાય૦" એ રીતે કહેવું.

શ્રી સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ વિધિ.

એમાં પણ ઉપર લખ્યા મુજબ પક્ખીની વિધિ પ્રમાણે કરવું, પણ એટલું વિશેષ કે બાર લોગસ્સના કાઉસ્સગ્ગને ઠેકાણે ચાલીસ લોગસ્સ અને એક નવકાર અથવા એક સો અને સાઠ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો અને તપને ઠેકાણે "અટ્ઠમભત્તં, ત્રણ ઉપવાસ, છ આયંબિલ, નવ નીવિ, બાર એકાસણાં, ચોવીસ બેઆસણાં છ હજાર સજ્ઝાય૦" એ રીતે કહેવું, અને પક્ખીના શબ્દને ઠેકાણે સંવચ્છરીનો શબ્દ કહેવો.

અસ્વાધ્યાય દિવસો.

પ્રવચન સારોદ્ધારની છાપેલી પ્રત ભાગ ૨ જો. પાનું ૪૨૨ થી

અસ્વાધ્યાય = જેમાં સિદ્ધાંતમાં કહેલી મર્યાદા વડે સારી રીતે ભણવું ન હોય તે, લોહી વિગેરે. અસ્વાધ્યાય બે પ્રકારે. આત્મ

સમુત્થ (સ્વાધ્યાય કરનારને પોતાનાથી ઉત્પન્ન થયેલો) અને પર સમુત્થ (સ્વાધ્યાય કરનારને અન્યથી ઉત્પન્ન થયેલો) પર સમુત્થમાં ઘણું કહેવા યોગ્યપણું હોવાથી પરસમુત્થ પહેલાં કહેવાય છે.

પરસમુત્થ પાંચ પ્રકારે-૧. સંયમ ઘાતી, ૨ ઔત્પાતિક (ઉત્પાતથી થયેલ). સદૈવ (દેવ પ્રયોગથી થયેલ) ૪. વ્યુદ્ગ્રહ (સંગ્રામ-ઝગડો), અને ૫. શરીરથી થયેલ. આ પાંચે અસ્વાધ્યાયને વિષે સ્વાધ્યાય કરનાર સાધુને તીર્થંકરની આજ્ઞાભંગ વિગેરે દોષો થાય છે.

૧. સંયમઘાતી ૩ ભેદે—મહિકા, સચિત્તરજ, અને વર્ષાદ. **મહિકા**=કાર્તિકથી માઘ માસ સુધીના મહિનાઓ (વર્ષાદને માટે) ગર્ભમાસ હોવાથી ધૂમરી (ધૂમસ) પડતાંની સાથે તે સર્વ અપ્કાયમય કરે છે.

સચિત્ત રજ=વનવાયુથી ઉડેલી ઝીણી ધૂલી વ્યવહારથી સચિત્ત છે, તે દિશાઓમાં કાંઈક લાલ દેખાય છે. તે પણ નિરંતર પડવા વડે ત્રણ દિવસથી આગળ સર્વ પૃથ્વીકાયમય કરે છે. **વર્ષાદ** ૩ ભેદે જે વર્ષાદથી પરપોટા થાય તે **બુદ્બુદ**. જે વર્ષાદમાં પરપોટા ન થાય તે **બીજો ભેદ**. તથા જે બુદ્બુદ વર્ષાદ પછી આઠ પહોરે પડે છે તે **જલસ્પર્શિકા**. અન્ય આચાર્યો ત્રણ પાંચ અથવા સાત દિવસ પછી જલસ્પર્શિકા કહે છે અને તે અપ્કાય સ્પષ્ટ થાય છે.

આ સંયમઘાતી ભેદો થતે અસ્વાધ્યાય. જે ક્ષેત્રમાં જેટલા કાળ સુધી મહિકાદિ પડે ત્યાં સુધી શ્વાસ અને પાપણના મટકા સિવાય વર્જવું. અહીંયાં કાંઈ પણ ચેષ્ટા પડિલેહણાદિ કારણ વિના ન કરે. ગ્લાનાદિ કારણે યતનાથી, હસ્તસંજ્ઞાથી, આંખના ઈસારાથી કે અંગુલીની સંજ્ઞાથી, વ્યવહાર કરે, મોઢે મુહપત્તિ રાખીને બોલે; કામળી ઓઢીને ગમન કરે.

૨. **ઔત્પાતિક પાંચ ભેદે**—પાંશુ વૃષ્ટિ, માંસવૃષ્ટિ, રૂધિર વૃષ્ટિ, કેશવૃષ્ટિ અને શિલા વૃષ્ટિ. **પાંશુ વૃષ્ટિ**=ધૂમાકાર અચિત્ત રજ પડે તે. **માંસ વૃષ્ટિ**=માંસ ખંડ પડે તે. **રૂધિર વૃષ્ટિ**=લોહીનાં ટીપાંનો

વરસાદ પડે તે. કેશ વૃષ્ટિ=ઉપરના ભાગથી વાળોનો વરસાદ પડે તે. શિલા વૃષ્ટિ=પાષાણ કરા વિગેરે શિલાનો વરસાદ. પાંશુ વૃષ્ટિ બે ભેદે–પાંશુ અને રજ ઉદ્‌ઘાત. પાંશુ=ધૂમાડા જેવી કાંઈક ગૌર વર્ણવાળી અચિત્ત રજ. અને રજ ઉદ્‌ઘાત=ચારે બાજુએ અંધકાર જેવું દેખાય તે. પાંશુ વૃષ્ટિ અને રજ ઉદ્‌ઘાત (રજવાળી દિશાઓ) વાયુ સહિત કે વાયુ રહિત હોય તો તેમાં સૂત્ર ન ભણાય પણ બાકીની સર્વ ક્રિયાઓ કરાય. માંસ અને લોહીનો વરસાદ પડે છતે ૧ અહોરાત્ર અસજઝાય. બાકીના પાંશુ, કેશ અને શિલાનો વરસાદ જેટલા કાળ સુધી હોય તેટલા કાળ સુધી નંદિ વિગેરે સૂત્રો ન ભણાય, પણ બાકીના કાળે ભણાય.

૩. સદૈવ=દેવકૃત ગંધર્વ નગર કે જે ચક્રવર્તિ વિગેરેના નગરને ઉત્પાત જણાવવા માટે સંધ્યા સમયે તે નગરના ઉપર (આકાશમાં) પ્રાકાર અને અટ્ટાલિકાદિ વડે સ્થિત થયેલું બીજું નગર દેખાય તે.

દિગ્દાહ=કોઈ એક દિશામાં બળતા મહાનગરની જેમ ઉપર પ્રકાશ અને નીચે અંધકાર હોય તે. (અકાળે) વિજળી. ઉલ્કા=તારો ખરે તેની જેમ પાછળથી રેખા સહિત કે પ્રકાશ યુક્ત હોય. (અકાળે) ગર્જિત=મેઘ ગર્જના. યૂપક=શુદિ બીજ ત્રીજ અને ચોથ એ ત્રણ દિવસમાં સંધ્યાગત ચંદ્ર હોવાથી સંધ્યા ન જણાય તેથી તે ત્રણ દિવસમાં સંધ્યાગત ચંદ્ર સંધ્યાના વિભાગ વડે અવરાયેલો છે. યૂપક વેળામાં કાળ વેળા નહિ જાણવાથી પ્રાદોષિક કાલગ્રહણ કે પ્રાદોષિક સૂત્ર પોરિસી ન થાય. યક્ષાદિપ્ત–એક દિશામાં આંતરે આંતરે વિજળી જેવો પ્રકાશ દેખાય. મેઘગર્જના પછી બે પ્રહર સુધી અને બાકીનાં (ગંધર્વ નગર દિગ્દાહ વિજળી વિગેરે) માં ૧ પ્રહર સુધી અસજઝાય. ગંધર્વ નગર દેવકૃતજ હોય અને બાકીનાસાં ભજના એટલે કોઈ વખત સ્વાભાવિક હોય અને કોઇ વખત દેવકૃત હોય. તેમાં સ્વાભાવિકમાં સ્વાધ્યાયનો ત્યાગ કરાતો નથી, પરંતુ દેવકૃતમાં ત્યાગ કરાય છે. જો સ્વાભાવિક

કે દેવકૃત છે એવી ખબર ન પડે તો સામાન્યથી તેઓનો પરિહાર થાય છે. એટલે અસજ્ઝાય તરીકે ગણાય છે. **નિર્ઘાત**-મેઘ સહિત અથવા મેઘ રહિત આકાશને વિષે વ્યંતર વડે કરાયેલ મહાન્ ગર્જના સમાન અવાજ. **ગુંજિત**-ગર્જનાની પેઠે ગુંજારવ થતો મોટો અવાજ થાય તે. નિર્ઘાત અને ગુંજિત જે દિવસે જે વેળાએ થયો હોય ત્યારથી ૮ પ્રહર સુધી અસજ્ઝાય. **ચાર સંધ્યા**-૧ સવારે, (સૂર્ય ઊગ્યા પહેલાં ૨૪ મીનીટ અને પછી ૨૪ મીનીટ સુધી.) ૨. સાંજે (સૂર્ય આથમ્યા પહેલાં ૨૪ મીનીટ અને આથમ્યા પછી ૨૪ મીનીટ સુધી) ૩. દિવસના મધ્ય ભાગે બે ઘડી (૪૮ મીનીટ) સુધી અને ૪ રાત્રિના મધ્ય ભાગે બે ઘડી સુધી. આ ચારે સંધ્યામાં સ્વાધ્યાય ન કરાય; પરંતુ પડિલેહણાદિ (દેવવંદન પ્રતિક્રમણ સ્મરણ વિગેરેનો નિષેધ નથી.)

ચાર મહા ઉત્સવના પડવા-ચૈત્ર શુદ ૧૫ અશાડ શુદ ૧૫ આસો શુદ ૧૫ અને કાર્તિક શુદ ૧૫ સુધીના ચારે મહાન્ ઉત્સવો જે દેશમાં જે દિવસથી માંડીને જેટલા કાળ સુધી પ્રવર્તે તેટલા કાળ સુધી અને તે પછીનો પડવો અસજ્ઝાય જે નગર કે ગામ વિગેરેમાં **પશુ વધ** જેટલા કાળ સુધી થાય ત્યાં સુધી અસજ્ઝાય (જેમકેઃ-બકરી ઈદ).

ચંદ્રગ્રહણ થાય તો ઉત્કૃષ્ટથી ૧૨ પહોર અને જઘન્યથી ૮ પહોર સુધી અસજ્ઝાય કરે છે. કેવી રીતે? ઊગતો ચંદ્રમા રાહુ વડે ગ્રહણ કરાય, તો ૪ પહોર રાત્રિના અને બીજા દિવસના ૪ પહોર મળીને ૮ પહોર સુધી જઘન્યથી તથા પ્રભાતકાળે ચંદ્રમા ગ્રહણ સહિત આથમે તો તે પછીનો દિવસ રાત અને બીજો દિવસ મળીને ૧૨ પ્રહર સુધી ઉત્કૃષ્ટથી અસજ્ઝાય. અથવા ઔત્પાતિક ગ્રહણ વડે ચંદ્રને સર્વ રાત્રિ ગ્રહણ રહ્યું અને ગ્રહણ સહિત આથમ્યો તો તે રાત્રિના ૪ પ્રહર અને બીજા દિવસ રાતના ૮ પ્રહર મળીને ૧૨ પ્રહર સુધી અસજ્ઝાય.

સૂર્યગ્રહણ થાય તો જઘન્યથી ૧૨ પ્રહર અને ઉત્કૃષ્ટથી ૧૬ પ્રહર સુધી અસજ્ઝાય કરે છે. કેવી રીતે? સૂર્ય ગ્રહણ સહિત અસ્ત

પામ્યો તો ચાર પ્રહર તે રાત્રિના તથા અગામી દિવસના ૪ પ્રહર અને બીજી રાત્રિના ૪ પ્રહર મળી કુલ ૧૨ પ્રહર જઘન્યથી અસજ્ઝાય. ઉગતો સૂર્ય રાહુ વડે ગ્રહાય અને આખો દિવસ ગ્રહણ રહીને ગ્રહણ સહિત અસ્ત પામે તો તે દિવસ રાત અને બીજો દિવસ રાત મળી ૧૬ પ્રહર ઉત્કૃષ્ટથી અસજ્ઝાય.

ચંદ્ર સૂર્ય ગ્રહણ માટે અન્ય મત–ચંદ્ર રાતમાં ગ્રહણ કરાયો અને રાત્રે મૂકાયો હોય તો, બીજો ચંદ્ર ઉદય ન પામે ત્યાં સુધી એટલે તે રાત્રિ અને બીજા દિવસ સુધી અસ્વાધ્યાય, એ પહેલો મત તથા બીજો મત–ચંદ્ર રાતમાં ગ્રહણ કરાયો અને મૂકાયો હોય તો તે રાત્રિનો બાકીનો ભાગ અસ્વાધ્યાય કારણકે બીજો સૂર્ય ઊગે છતે અહોરાત્રિની સમાપ્તિ થઈ. સૂર્ય પણ દિવસે ગ્રહણ કરાયો અને દિવસે મૂકાયો હોય તો તે દિવસનો બાકીનો ભાગ અને રાત્રિ અસ્વાધ્યાય (અસજ્ઝાય).

૪ વ્યુદ્‌ગ્રહ (લડાઇ–ઝગડો)–બે રાજા, બે સેનાપતિઓ, બે પ્રસિદ્ધ નાયક સ્ત્રીઓ. મલ્લયુદ્ધ બે ગામનું યુદ્ધ તથા હોળીનો ઝગડો જ્યાં સુધી ઉપશમ ન થાય ત્યાં સુધી અસ્વાધ્યાય, કારણ કે સ્વાધ્યાય કરવાથી વ્યંતરો છળે તથા લોકોની અપ્રીતિ થાય. રાજા, ગ્રામસ્વામી, દંડિકાદિ કાળ પામે છતે નવો રાજા અભિષેકવાળો ન થાય ત્યાં સુધી પ્રજાને ક્ષોભ હોય તેથી અસજ્ઝાય; તથા મ્લેચ્છાદિકના ભય વડે આકુળ હોય ત્યારે અસજ્ઝાય. આ લડાઈ વિગેરેમાં જેટલા કાળ સુધી અસ્વસ્થતા હોય તેટલો કાળ તથા સ્વસ્થ થયા પછી એક અહોરાત્રિ સુધી અસજ્ઝાય.

મહત્તરાદિ (ગ્રામનો અધિકારી, ઘણા સ્વજનવાળો, શય્યાતર અથવા સાત ઘરની અંદર કોઈ સામાન્ય મનુષ્યનું) મરણ થયે અહોરાત્રિ અસજ્ઝાય; સ્વાધ્યાય કરવાથી નિંદા અને અપ્રીતિ થાય, માટે ગુપ્ત ધીમે પ્રતિક્રમણાદિક કરે. સો હાથની અંદર મરેલ (મનુષ્યનું)

જકલેવર યાં સુધી ન લઈ જાય ત્યાં સુધી અસજઝાય. સ્ત્રીનું રૂદન સંભળાય ત્યાં સુધી અસ્વાધ્યાય.

૫ મત્સ્યાદિ પંચેંદ્રિય કલેવર ૬૦ હાથ સુધી હોય તો અસજઝાય, પછી નહિ. ત્રણ નાની શેરી અથવા રાજમાર્ગના આંતરે કાગડા અને કુતરાદિ વડે તે માંસાદિ પુદ્ગલો વિખરાયેલા હોય તો સ્વાધ્યાય કરાય. રાજમાર્ગમાં લોહી બિંદુ વિગેરે હોય તો સ્વાધ્યાય કલ્પે કારણ કે જતાં આવતાં માણસો વિગેરેના પગથી અણુઓ વિખરાય એવી જિનાજ્ઞા છે. આખું ગામ જલચરના ચર્મ રૂધિર માંસ અને હાડથી વિખરાયેલ હોય, ત્રણ નાની શેરીના આંતરે તે ન મળે, તો ગામ બહાર સ્વાધ્યાય કરે. ૬૦ હાથની અંદર જલચરના લોહી માંસાદિ ધોયા છતાં પણ અણુઓ રહે માટે ૩ પ્રહર સુધી અસજઝાય તથા ૬૦ હાથની અંદર માંસ પાકમાં પણ ત્રણ પ્રહર સુધી અસજઝાય, તેથી વધારે છેટું હોય તો સ્વાધ્યાય કરવામાં કોઈ પણ દોષ નથી.

મહાકાયવાળા પંચેંદ્રિય મૂષકાદિનું બિલાડા આદિ વડે મરણ થાય, તો ૮ પ્રહર સુધી નંદ્યાદિ સૂત્રોનો અસ્વાધ્યાય.

૬૦ હાથની અંદર ઈંડું પડે અને તે ઈંડું ફુટે નહિ તો લઈ ગયા પછી સ્વાધ્યાય કલ્પે. ઇંડું ફુટે અને કલલના અંશો જમીનમાં રહે માટે ત્રણ પહોર અસજઝાય. માખીનો પગ બૂડે તેટલું પણ લોહી કે ઇંડાનો રસ પડે તો, ત્રણ પહોર અસજઝાય. વસ્ત્ર ઉપર ઇંડું ફુટયું હોય અને તે વસ્ત્ર ૬૦ હાથથી બહારની ભૂમિમાં ધોયું હોય તો સ્વાધ્યાય કલ્પે.

અજરાયુ હાથણી પ્રસવે તો ૩ પહોર સુધી અસજઝાય. ગાય વિગેરેની જરા લટકે ત્યાં સુધી અને પડયા પછી ૩ પહોર અસજઝાય. તિર્યંચનાં ચર્મ માંસ લોહી અને અસ્થિ રાજમાર્ગથી

અન્ય સ્થળે ૬૦ હાથની અંદર પડયાં હોય તે વર્ષાદથી ધોવાય કે અગ્નિથી રાખ થયે સ્વાધ્યાય કલ્પે.

માણુસના કલેવરનું ચામડું લોહી માંસ છતે ક્ષેત્રથી ૧૦૦ હાથની અંદર અને કાળથી ૧ અહોરાત્રી સુધી અસજ્ઝાય. મનુષ્ય અને તિર્યંચનું લોહી વર્ણાન્તર ખદિરના લેપ સરખું થાય તો તે પડે છતે સ્વાધ્યાય કલ્પે. વર્ણાદિ બદલાય નહિ તો અસજ્ઝાય.

* સ્ત્રીને ઋતુના ૩ દિવસ સુધી અસજ્ઝાય, પછીથી ગળે તો તે ઋતુ સંબંધી નથી પણ તે લોહી ફેરફાર વર્ણવાળું હોવાથી સ્વાધ્યાય કરવો કલ્પે.

* પુત્ર જન્મે તો ૭ દિવસ સુધી અસજ્ઝાય અને પુત્રી જન્મે તો તે વધારે લોહીવાળી હોવાથી ૮ દિવસ સુધી અસજ્ઝાય.

પડેલો દાંત સો હાથની અંદર હોય તો શોધી દૂર કરવો, કદાચ પ્રકારે શોધવા વડે પણ દાંત ન દેખાય તો શુદ્ધ છે તેથી સ્વાધ્યાય કરવો કલ્પે. અથવા અન્ય કહે છે કે પરઠવવાનો દંત ઓહડાવણત્થં, કાઉસ્સગ્ગ કરું, ઇચ્છં દંત ઓહડાવણત્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, અન્નત્થ૦ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો.

દાંત મૂકીને બાકીનાં અંગોપાંગ સંબંધી હાડકું હોય તો બાર વર્ષ સુધી અસજ્ઝાય. અગ્નિથી બળેલું હાડકું સો હાથની અંદર હોય તો અસજ્ઝાય, અનુપ્રેક્ષા (અર્થની વિચારણા) તો કોઈ વખત નિષેધ કરાતી નથી.

સુતક વિચાર.

(નિત્ય સ્વાધ્યાય નામના પુસ્તકમાંથી ઉધ્ધૃત)

ઋતુવંતી સ્ત્રી સંબંધી સૂતક.

* ૧. દિન ૩ સુધી ભાંડાદિકને અડકે નહીં દિન ચાર લગી પડિક્કમણાદિક કરે નહીં, પણ તપસ્યા કરે તે લેખે લાગે, દિન ૫ પછી જિન પૂજા કરે. રાગાદિક કારણે ૩ દીવસ વીત્યા પછી પણ જો રૂધિર દીઠામાં આવે તો તેનો દોષ નથી. વિવેક કરી પવિત્ર થઈ દેવદર્શન અને જિન પ્રતિમ દિકની અગ્રપૂજાદિક કરે તથા સાધુને પડિલાભે, પણ જિનપ્રતિમાની અંગ પૂજા ન કરે.

કોઈને ઘેર જન્મ થાય તે વિષે

* ૨. પુત્ર જન્મે ત્યારે દિન ૧૦ નું તથા પુત્રી જન્મે દિન ૧૧ અને રાત્રે જન્મે તો દિન ૧૨ નું સૂતક.

૩. ન્યારા (જુદા) જમતા હોય, તો બીજાના ઘરના પાણીથી જિન પૂજા કરે અને સુવાવડ કરનારી તથા કરાવનારીને તો નવકાર ગણવો પણ સૂઝે નહીં.

૪. પ્રસવવાળી સ્ત્રી માસ ૧ સુધી જીનપ્રતિમાની પૂજા કરે નહીં અને સાધુને પણ વહોરાવે નહીં.

૫. ઘરના ગોત્રીને દિન ૫ નું સૂતક જાણવું.

૬. ગાય, ઘોડી, ઉંટડી, ભેંસ ઘરમાં પ્રસવે, તો દિન ૨ નું અને વનમાં પ્રસવે તો દિન ૧ નું સૂતક.

૭. ભેંસ પ્રસવે તો દિન ૧૫, બકરી પ્રસવે તો દિન ૮, ગાય તથા ઉંટડી પ્રસવે તો દિન ૧૦ પછી તેનું દૂધ કલ્પે.

૮. દાસ દાસી જે આપણી નિશ્રાએ ઘરમાં રહ્યાં હોય તેનો જન્મ કે મૃત્યુ થાય તો ત્રણ દિવસ સૂતક.

મૃત્યુ સંબંધી સૂતકનો વિચાર.

૧. જેને ઘેર જન્મ તથા મરણ થાય. તેને ઘેર જમનારા દિન બાર સુધી જિન પૂજા કરે નહીં. સાધુ આહાર લે નહીં. તથા તેના ઘરનાં જળથી જિન પૂજા થાય નહીં.

૨. મૃત્યુવાળા પાસે જેઓ સુવે તેઓ દિન ૩ પૂજા ન કરે.

૩. ખાંધીયા, દેવ પૂજા ૩ દિન ન કરે. પરંતુ પડિક્કમણાદિક નો નવકારનું ધ્યાન મનમાં કરે, તો તેમાં કાંઈ પણ બાધ નથી.

૪. મૃતકને અડકયા ન હોય તો સ્નાન કીધે શુદ્ધ થાય.

૫. અન્ય પુરૂષ જો મૃતકને અડકયા હોય તો તે સોલ પહોર પર્યંત પડિક્કમણાદિક મોટેથી ન કરે. પણ મનમાં કરે.

૬. વેષના પાલટનારા આઠ પહોર સૂતક પાલે.

૭. જન્મે તે દિવસે મૃત્યુ થાય અથવા દેશાંતરે મરણ પામે તો દિન ૧ નું સૂતક.

૮. આઠ વરસ સુધીનું નાનું બાળક મરણ પામે તો દિન ૮ નું સૂતક.

૯. ગાય પ્રમુખનું મૃત્યુ થાય તો કલેવર ઘરની બહાર લઈ ગયા પછી દિન ૧ લગે સૂતક અને અન્ય તિર્યંચનું કલેવર પડયું હોય તેને ઘેરથી બહાર લેઈ જાય ત્યાં સુધી સૂતક.

૧૦. જેટલા મહીનાનો ગર્ભ પડે તેટલા દિવસ સૂતક.

૧૧. ગોમૂત્રમાં ૨૪ પહોર, ભેંસના મૂત્રમાં ૧૬ પહોર, ઘેટી ગધેડી તથા ઘોડીના મૂત્રમાં ૮ પહોર અને નરનારી મૂત્રમાં અંતર્મુહૂર્ત્ત પછી સમૂર્ચ્છિમ જીવો ઉપજે.

ઉપદેશ પ્રાસાદમાંથી

૧. ધુંવાર પડે તો સૂત્ર પઢવાની તથા પડિલેહણુ પ્રતિક્રમણાદિ ક્રિયા પણુ ન કરવી. વચ્ચે રાજમાર્ગ હોય તો છૂટી.

૨. આસો તથા ચૈત્ર શુદ્દ પાંચમના મધ્યાહ્ન સમય (૧૨ વાગ્યા) થી પડવા સુધી અસજ્ઝાય.

૩. જે પાડામાં નારી પ્રસવે વચમાં ગાડાપ્રમાણુ માર્ગ ન હોય તો અસજ્ઝાય.

૪. ધરતીકંપ થાય તો ૮ પહોર સુધી અસજ્ઝાય.

૫. ત્રણે ચોમાસીમાં ચોમાસી પ્રતિક્રમણુ કર્યા પછી એકમ સુધી રા દિવસ અને પક્ખિ પ્રતિક્રમણુની રાત્રિએ અસજ્ઝાય.

૬. શુકલપક્ષે પડવા બીજ અને ત્રીજની રાત્રે પહેલે પ્રહરે ઉત્તરાધ્યયનાદિ સૂત્રની અસજ્ઝાય.

૭. ઉપાશ્રય કે ઘરમાં વિષ્ટાદિકની અશુચિ હોય ત્યાં સુધી અસજ્ઝાય.

૮. બુદબુદાકાર નિરંતર ૮ મુહૂર્ત ઉપરાંત વરસે તો અસજ્ઝાય.

૯. થોડો થોડો મેઘ નિરંતર ૭ દિવસ ઉપરાંત જ્યાં સુધી વરસે ત્યાં સુધી અસજ્ઝાય.

૧૦. બુદબુદ વિનાનો મેઘ ૧૬ પ્રહર નિરંતર વરસે તે ઉપરાંત જ્યાં સુધી નિરંતર વરસે ત્યાં સુધી અસજ્ઝાય.

૧૧. મસાણુ ઢુકડું હોય તો અસજ્ઝાય.

૧૨. આર્દ્રાથી સ્વાતિ સુધી મેઘ, ગર્જના કે વિજળી થાય તો સ્વાધ્યાય કલ્પે.

સેનપ્રશ્નમાં સેનસુરિજી મહારાજ સાહેબ જણાવે છે કે આ સૂતક વિચારમાં કોઈ કોઈ મતાન્તર હોય તો તે ઠેકાણે અન્ય દર્શનીઓ જૈનધર્મની નિંદા ન કરે તે પ્રમાણે વર્તવું.

॥ શ્રુતકેવલિશ્રીશય્યંભવસૂરિસંદૃબ્ધઃ ॥

॥ શ્રી દશવૈકાલિકસૂત્રમૂલપાઠઃ ॥

॥ ૧ ॥ દ્રુમપુષ્પિકાધ્યયનમ્ ॥

(અનુષ્ટુબ્વૃત્તમ્)

ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠં, અહિંસા સંજમો તવો;
દેવા વિ તં નમંસંતિ, જસ્સ ધમ્મે સયા મણો. ૧
જહા દુમસ્સ પુપ્ફેસુ, ભમરો આવિયઇ રસં;
ણ ય પુપ્ફં કિલામેઈ, સો અ પીણેઇ અપ્પયં. ૨
એમેએ સમણા મુત્તા, જે લોએ સંતિ સાહુણો;
વિહંગમા વ પુપ્ફેસુ, દાણભત્તેસણે રયા. ૩
વયં ચ વિત્તિં લબ્ભામો, ન ય કોઈ ઉવહમ્મઈ;
અહાગડેસુ રીયંતે, પુપ્ફેસુ ભમરા જહા. ૪
મહુકારસમા બુદ્ધા, જે ભવંતિ અણિસ્સિયા;
નાણાપિંડરયા દંતા, તેણ વુચ્ચંતિ સાહુણો ત્તિબેમિ. ૫

॥ ઇહ દુમપુપ્ફિયનામપઢમં અજ્ઝયણં સમ્મત્તં ॥

॥ ૨ ॥ શ્રામણ્યપૂર્વિકાધ્યયનમ્ ॥

કહં નુ કુજ્જા સામણ્ણં, જો કામે ન નિવારએ;
પએ પએ વિસીઅંતો, સંકપ્પસ્સ વસં ગઓ. ૧
વત્થગંધમલંકારં, ઈત્થીઓ સયણાણિ અ;
અચ્છંદા જે ન ભુંજંતિ, ન સે ચાઇત્તિ વુચ્ચઇ. ૨
જે અ કંતે પિએ ભોએ, લદ્ધે વિ પિટ્ઠિ કુવ્વઇ;

સાહીણે ચયઈ ભોએ, સે હુ ચાઈ ત્તિ વુચ્ચઇ. ૩.

(કાવ્યમ્)

સમાઇ પેહાઈ પરિવ્વયંતો,
　　સિઆ મણો નિસ્સરઇ બહિદ્ધા;
ન સા મહં નોવિ અહંપિ તીસે,
　　ઈચ્ચેવ તાઓ વિણઈજ્જ રાગં. ૪
આયાવયાહી, ચય સોગમલ્લં,
　　કામે કમાહી, કમિઅં ખુ દુક્ખં;
છિંદાહિ દોસં, વિણઈજ્જ રાગં;
　　એવં સુહી હોહિસિ સંપરાએ. ૫.

(અનુષ્ટુબ્વૃત્તમ્)

પક્ખંદે જલિઅં જોઈં, ધૂમકેઉં દુરાસયં;
નેચ્છંતિ વંતયં ભોત્તું, કુલે જાયા અગંધણે. ૬
ધિરત્થુ તેઽજસોકામી, જો તં જીવિયકારણા;
વંતં ઈચ્છસિ આવેઉં, સેયં તે મરણં ભવે. ૭.
અહં ચ ભોગરાયસ્સ, તં ચ સિ અંધગવણ્હિણો;
મા કુલે ગંધણા હોમો, સંજમં નિહુઓ ચર. ૮
જઈ તં કાહિસિ ભાવં, જા જા દિચ્છસિ નારીઓ;
વાયાવિદ્ધુવ્વ હડો, અટ્ઠિ અપ્પા ભવિસ્સસિ. ૯.
તીસે સો વયણં સોચ્ચા, સંજયાઇ સુભાસિયં;
અંકુસેણ જહા નાગો, ધમ્મે સંપડિવાઇઓ. ૧૦
એવં કરંતિ સંબુદ્ધા, પંડિયા પવિઅક્ખણા;
વિણિઅટ્ટંતિ ભોગેસુ, જહા સે પુરિસુત્તમો ત્તિબેમિ. ૧૧.

॥ ઇઇ સામન્નપુવ્વિયનામબીયં અજ્ઝયણં સમ્મત્તં ॥

॥ ૩ ॥ ક્ષુલ્લકાચારાધ્યયનમ્ ॥

(અનુષ્ટુબ્વૃત્તમ્)

સંજમે સુટ્ઠિઅપ્પાણં, વિપ્પમુક્કાણ તાઇણં;
તેસિમેઅમણાઇન્નં, નિગ્ગંથાણ મહેસિણં. ૧
ઉદ્દેસિયં કીયગડં, નિયાગ-મભિહડાણિ ય;
રાઇભત્તે સિણાણે ય, ગંધમલ્લે ય વીયણે. ૨
સંનિહી ગિહિમત્તે અ, રાયપિંડે કિમિચ્છએ;
સંવાહણાદંતપહોયણા અ સંપુચ્છણા દેહપલોયણા અ. ૩
અટ્ઠાવએ અ નાલીએ, છત્તસ્સ ય ધારણટ્ઠાએ;
તેગિચ્છં પાહણાપાએ, સમારંભં ચ જોઇણો. ૪
સિજ્જાયરપિંડં ચ, આસંદી-પલિઅંકએ;
ગિહંતર નિસિજ્જા ય, ગાયસ્સુવટ્ટણાણિ ય. ૫
ગિહિણો વેઆવડિયં, જા ય આજીવવત્તિયા;
તત્તા નિવ્વુડભોઇત્તં, આઉરસ્સરણાણિ અ. ૬
મૂલએ સિંગબેરે ય, ઉચ્છુખંડે અનિવ્વુડે;
કંદે મૂલે ય સચ્ચિત્તે, ફલે બીએ ય આમએ. ૭
સોવચ્ચલે સિંધવે લોણે, રોમાલોણે ય આમએ;
સામુદ્દે પંસુખારે ય, કાલાલોણે ય આમએ. ૮
ધૂવણે ત્તિ વમણે અ, વત્થી કમ્મ-વિરેયણે;
અંજણે દંતવણે અ, ગાયાબ્ભંગ-વિભૂસણે. ૯
સવ્વમેયમણાઇન્નં, નિગ્ગંથાણ મહેસિણં;
સંજમંમિ અ જુત્તાણં, લહુભૂયવિહારિણં. ૧૦

પંચાસવપારણ્ણાયા, તિગુત્તા છસુ સંજયા;
પંચનિગ્ગહણા ધીરા, નિગ્ગંથા ઉજ્જુદંસિણો. ૧૧
આયાવયંતિ ગિમ્હેસુ, હેમંતેસુ અવાઉડા;
વાસાસુ પડિસંલીણા, સંજયા સુસમાહિયા. ૧૨
પરીસહ–રિઊ–દંતા, ધૂઅમોહા જિઇંદિઆ;
સવ્વદુક્ખ–પ્પહીણટ્ઠા, પક્કમંતિ મહેસિણો. ૧૩
દુક્કરાઇં કરિત્તાણં, દુસ્સહાઇં સહેત્તુ અ;
કેઇત્થ દેવલોએસુ, કેઈ સિજ્ઝંતિ નીરયા. ૧૪
ખવિત્તા પુવ્વકમ્માઇં, સંજમેણ તવેણ ય;
સિદ્ધિમગ્ગમણુપ્પત્તા, તાઇણો પરિનિવ્વુડે ત્તિબેમિ ૧૫

॥ ઇઇ ખુડ્ડિયાયારકહા નામં તઇયં અજ્ઝયણં સમ્મત્તં ॥

॥ ૪ ॥ છજ્જીવણિયજ્ઝયણં ગદ્યમ્ ॥

સુઅં મે આઉસં ! તેણં ભગવયા એવ–મક્ખાયં,
ઇહ ખલુછજ્જીવણિઆનામજ્ઝયણં સમણેણં ભગવયા
મહાવીરેણં કાસવેણં પવેઇઆ, સુઅક્ખાયા, સુપન્નત્તા,
સેઅં મે અહિજ્જિઉં અજ્ઝયણં ધમ્મપન્નત્તી. ૧
કયરા ખલુ સા છજ્જીવણિઆ નામજ્ઝયણં,
સમણેણં ભગવયા મહાવીરેણં.
કાસવેણં પવેઇઆ, સુઅક્ખાયા સુપન્નત્તા,
સેઅં મે અહિજ્જિઉં અજ્ઝયણં ધમ્મપન્નત્તી. ૨
ઇમા ખલુ સા છજ્જીવણિઆ નામજ્ઝયણં,
સમણેણં ભગવયા મહાવીરેણં,
કાસવેણં પવેઇઆ, સુઅક્ખાયા સુપન્નત્તા;
સેઅં મે અહિજ્જિઉં અજ્ઝયણં ધમ્મપન્નત્તી. ૩

તં જહા-પુઢવિકાઈઆ આઉકાઈઆ, તેઉકાઈઆ,
વાઉકાઈઆ, વણસ્સઈકાઈઆ, તસકાઈઆ. ૪

પુઢવી ચિત્તમંત-મક્ખાયા, અણેગ-જીવા,
પુઢો-સત્તા, અન્નત્થ સત્થ-પરિણએણં. ૫

આઉ ચિત્તમંતમક્ખાયા, અણેગજીવા;
પુઢો-સત્તા, અન્નત્થ સત્થ-પરિણએણં. ૬

તેઉ ચિત્તમંત-મક્ખાયા, અણેગ-જીવા;
પુઢો-સત્તા, અન્નત્થ સત્થ-પરિણએણં. ૭

વાઉ ચિત્તમંત—મક્ખાયા, અણેગજીવા;
પુઢો સત્તા, અન્નત્થ સત્થ-પરિણએણં ૮

વણસ્સઈ ચિત્તમંત-મક્ખાયા, અણેગ-જીવા,
પુઢો-સત્તા, અન્નત્થ સત્થ-પરિણએણં. ૯

તં જહા-અગ્ગબીઆ, મૂલબીઆ, પોરબીઆ, ખંધબીઆ
બીઅરુહા, સંમુચ્છિમા તણલયા, વણસ્સઈકાઈઆ,
પુઢો-સત્તા, અન્નત્થ સત્થ-પરિણએણં. ૧૦

સે જે પુણ ઇમે અણેગે બહવે તસા પાણા, તં જહા-અંડયા પોયયા જરાઉઆ રસયા સંસેઈમા સંમુચ્છિમા ઉબ્ભિઆ ઉવવાઈઆ, જેસિં કેસિં ચિ પણાણં અભિક્કંતં પડિક્કંતં સંકુચિઅં પસારિઅં રૂઅં ભંતં તસિઅં પલાઇઅં આગઇગઈવિન્નાયા જે અ કીડપયંગા, જા ય કુંથુપિપીલિઆ, સવ્વે બેઇંદિઆ, સવ્વે તેઇંદિયા સવ્વે ચઉરિંદિઆ, સવ્વે પંચિંદિઆ, સવ્વે તિરિક્ખજોણિઆ, સવ્વે નેરઇઆ, સવ્વે

મણુઆ, સવ્વે દેવા, સવ્વે પાણા પરમાહમ્મિઆ એસો ખલુ છટ્ઠો જીવનિકાઓ તસકાઉ ત્તિ, પવુચ્ચઇ (સૂત્ર૦ ૧)

ઇચ્ચેસિં છણ્હં જીવનિકાયાણં નેવ સયં દંડં સમારંભિજ્જા, નેવન્નેહિં દંડં સમારંભાવિજ્જા, દંડં સમારંભંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ (સૂત્ર૦ ૨)

પઢમે ભંતે! મહવ્વએ પાણાઇવાયાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! પાણાઇવાયં પચ્ચક્ખામિ, સે સુહુમં વા બાયરં વા, તસં વા થાવરં વા. નેવ સયં પાણે અઇવાઇજ્જા, નેવન્નેહિં પાણે આઇવાયાવિજ્જા, પાણે અઇવાયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ! પઢમે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ સવ્વાઓ પાણાઇવાયાઓ વેરમણં ॥ ૧ ॥ (સૂત્ર૦ ૩)

અહાવરે દુચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ મુસાવાયાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! મુસાવાયં પચ્ચક્ખામિ સે કોહા વા, લોહા વા, ભયા વા, હાસા વા, નેવ સયં મુસં વઇજ્જા નેવઽન્નેહિં મુસં વાયાવિજ્જા, મુસં વયંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં

ન કરેમિ ન કારવેમિ કરતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ, દુચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ સવ્વાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણં ॥૨॥ સૂત્ર૦ ૪)

અહાવરે તચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! અદિન્નાદાણં પચ્ચક્ખામિ, સે ગામે વા નગરે વા રણ્ણે વા અપ્પં વા બહું વા અણું વા થૂલં વા ચિત્તમંતં વા અચિત્તમંતં વા નેવ સયં અદિન્નં ગિણ્હિજ્જા, નેવડન્નેહિં અદિન્નં ગિણ્હાવિજ્જા, અદિન્નં ગિણ્હંતેવિ અન્ને ન સમણુ-જાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુ-જાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ, તચ્ચે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ, સવ્વાઓ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં ॥ ૩ ॥ (સૂ૦ ૫)

અહાવરે ચઉત્થે ભંતે! મહવ્વએ મેહુણાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! મેહુણં પચ્ચક્ખામિ, સે દિવ્વં વા માણુસં વા તિરિક્ખજોણિઅં વા નેવ સયં મેહુણં સેવિજ્જા, નેવન્નેહિં મેહુણં સેવાવિજ્જા, મેહુણં સેવંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ, ચઉત્થે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ, સવ્વાઓ મેહુણાઓ વેરમણં. ॥ ૪ ॥ (સૂત્ર૦ ૬)

અહાવરે પંચમે ભંતે! મહવ્વએ પરિગ્ગહાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! પરિગ્ગહં પચ્ચક્ખામિ, સે અપ્પં વા બહું વા અણું વા થૂલં વા ચિત્તમંતં વા અચિત્તમંતં વા નેવ સયં પરિગ્ગહં પરિગિણ્હિજ્જા, નેવડન્નેહિં પરિગ્ગહં પરિગિણ્હાવિજ્જા, પરિગ્ગહં પરિગિણ્હંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ! પંચમે ભંતે! મહવ્વએ ઉવટ્ઠિઓમિ, સવ્વાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણં ॥ ૫ ॥ (સૂત્ર૦ ૭)

અહાવરે છટ્ઠે ભંતે! વએ રાઇભોયણાઓ વેરમણં, સવ્વં ભંતે! રાઈભોયણં પચ્ચક્ખામિ, સે અસણં વા પાણં વા ખાઇમં વા સાઇમં વા નેવ સયં રાઈ ભુંજિજ્જા નેવડન્નેહિં રાઈ ભુંજાવિજ્જા રાઈ ભુંજંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતંપિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ। છટ્ઠે ભંતે! વએ ઉવટ્ઠિઓમિ, સવ્વાઓ રાઇભોયણાઓ વેરમણં ॥ ૬ ॥ (સૂત્ર૦ ૮) ઇચ્ચેયાઇં પંચ મહવ્વયાઈં રાઇભોઅણવેરમણ-છટ્ઠાઇં અત્તહિયટ્ઠયાએ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરામિ ॥ (સૂત્ર૦ ૯)

સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય-વિરયપડિહય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા એગઓ વા

પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, સે પુઢવિં વા ભિત્તિં વા, સિલં વા લેલું વા, સસરક્ખં વા કાયં સસરક્ખં વા વત્થં હત્થેણ વા પાએણ વા કટ્ઠેણ વા કિલિંચેણ વા અંગુલિઆએ વા સિલાગાએ વા સિલાગહત્થેણ વા ન આલિહિજ્જા ન વિલિહિજ્જા ન ઘટ્ટિજ્જા ન ભિંદિજ્જા અન્નં ન આલિહાવિજ્જા ન વિલિહાવિજ્જા ન ઘટ્ટાવિજ્જા ન ભિંદાવિજ્જા, અન્નં આલિહંતં વા વિલિહંતં વા ઘટ્ટંતં વા ભિંદંતં વા ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ ॥ ૧ ॥

(સૂત્ર૦ ૧૦)

સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય–વિરય–પડિહય–પચ્ચક્ખાય–પાવકમ્મે દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, સે ઉદગં વા ઓસં વા હિમં વા મહિઅં વા કરગં વા હરતણુગં વા સુદ્ધોદગં વા ઉદઉલ્લં વા કાયં ઉદઉલ્લં વા વત્થં સસિણિદ્ધં વા કાયં સસિણિદ્ધં વા વત્થં ન આમુસિજ્જા ન સંફુસિજ્જા, ન આવીલિજ્જા, ન પવીલિજ્જા, ન અક્ખોડિજ્જા, ન પક્ખોડિજ્જા, ન આયાવિજ્જા, ન પયાવિજ્જા, અન્નં ન આમુસાવિજ્જા, ન સંફુસાવિજ્જા, ન આવીલાવિજ્જા, ન પવીલાવિજ્જા, ન અક્ખોડાવિજ્જા, ન પક્ખોડાવિજ્જા, ન આયાવિજ્જા, ન પયાવિજ્જા, અન્નં આમુસંતં, વા સંફુસંતં, વા, આવીલંતં વા પવીલંતં વા, અક્ખોડંતં વા પક્ખોડંતં,

વા આયાવંતં વા પયાવંતં વા, ન સમણુજાણામિ જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં, મણેણં વાયાએ કાએણં, ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતંપિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ ॥ ૨ ॥ (સૂત્ર૦ ૧૧)

સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય–વિરય–પડિહય–પચ્ચક્ખાય–પાવકમ્મે–દિઆ વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, સે અગણિં વા ઈંગાલં વા મુમ્મુરં વા અચ્ચિં વા જાલં વા અલાયં વા સુદ્ધાગણિં વા ઉક્કં વા ન ઉંજેજ્જા, ન ઘટ્ટેજ્જા, (નભિંદેજ્જા) ન ઉજ્જાલેજ્જા, (ન પજ્જાલેજ્જા) ન નિવ્વાવેજ્જા, અન્નં ન ઉંજાવેજ્જા ન ઘટ્ટાવેજ્જા (ન ભિંદાવિજ્જા,) ન ઉજ્જાલાવિજ્જા (ન પજ્જાલાવિજ્જા) ન નિવ્વાવિજ્જા, અન્નં ઉંજંતં વા ઘટ્ટંતં વા, (ભિંદંતં વા,) ઉજ્જાલંતં વા, (પજ્જાલંતં વા) નિવ્વાવંતં વા, ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ, નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ ૩

(સૂત્ર૦ ૧૨)

સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખૂણી વા, સંજય–વિરય–પડિહય–પચ્ચક્ખાય–પાવકમ્મે, દિઆ વા, રાઓ વા, એગઓ વા, પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, સે સિએણ વા, વિહુયણેણ વા, તાલિઅંટેણ વા, પત્તેણ વા, પત્તભંગેણ વા, સાહાએ વા, સાહાભંગેણ વા, પિહુણેણ વા, પિહુણહત્થેણ

વા, ચેલેણ વા, ચેલકણ્ણેણ વા, હત્થેણ વા, મુહેણ વા, અપ્પણો, વા કાયં, બાહિરં વાવિ પુગ્ગલં, ન ફુમેજ્જા. ન વીએજ્જા, અન્નં ન ફુમાવેજ્જા ન વીઆવેજ્જા અન્નં ફુમંતં વા વીઅંતં વા ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ ॥ ૪ ॥

(સૂત્ર૦ ૧૩)

સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખૂણી વા સંજય–વિરય–પડિહય–પચ્ચક્ખાય–પાવકમ્મે, દિઆ વા, રાઓ વા, એગઓ વા, પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા, જાગરમાણે વા, સે બીએસુ વા, બીઅપઇટ્ઠેસુ વા, રૂઢેસુ વા, રૂઢપઇટ્ઠેસુ વા, જાએસુ વા, જાયપઇટ્ઠેસુ વા, હરિએસુ વા, હરિઅપઇટ્ઠેસુ વા, છિન્નેસુ વા, છિન્નપઇટ્ઠેસુ વા, સચિત્તેસુ વા, સચિત્તકોલપડિનિસ્સિએસુ વા ન ગચ્છેજ્જા, ન ચિટ્ઠેજ્જા, ન નિસીએજ્જા, ન તુઅટ્ટેજ્જા, અન્નં ન ગચ્છાવેજ્જા, ન ચિટ્ઠાવેજ્જા, ન નિસીઆવેજ્જા, ન તુઅટ્ટાવેજ્જા, અન્નં ગચ્છંતં વા, ચિટ્ઠંતં વા, નિસીયંતં વા, તુયટ્ટંતં વા, ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે! પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ ॥ ૫ ॥ (સૂત્ર૦ ૧૪)

સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા સંજય–વિરય–પડિહય–પચ્ચક્ખાય–પાવકમ્મે, દિઆ વા, રાઓ વા. એગઓ વા,

પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા, જાગરમાણે વા, સે કીડં વા, પયંગં વા, કુંથું વા, પિપીલીઅં વા, હત્થંસિ વા, પાયંસિ વા, બાહુંસિ વા, ઊરૂંસિ વા, ઉદરંસિ વા, સીસંસિ વા, વત્થંસિ વા, પડિગ્ગહંસિ વા, કંબલંસિ વા, પાયપુંછણંસિ વા, રયહરણંસિ વા, ગોચ્છગંસિ વા, ઉંડગંસિ વા, દંડગંસિ વા, પીઢગંસિ વા, ફલગંસિ વા, સેજ્જંસિ વા, સંથારગંસિ વા, અન્નયરંસિ વા, તહપ્પગારે ઉવગરણજાએ તઓ સંજયામેવ પડિલેહિઅ પડિલેહિઅ, પમજ્જિઅ પમજ્જિઅ, એગંતમવણેજ્જા, નો ણં સંઘાયમાવજ્જેજ્જા ॥ ૬ ॥ (સૂત્ર૦ ૧૫)

(અનુષ્ટુબ્વૃત્તમ્)

અજયં ચરમાણો ઉ, પાણભૂયાઈં હિંસઈ;
બંધઇ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઇ કડુઆં ફલં: ૧

અજયં ચિટ્ઠમાણો ઉ, પાણભૂયાઈં હિંસઈ;
બંધઇ પાવયં કમ્મં. તં સે હોઇ કડુઅં ફલં. ૨

અજયં આસમાણો ઉ, પાણભૂયાઈં હિંસઈ;
બંધઇ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઇ કડુઅં ફલં. ૩

અજયં સયમાણો ઉ, પાણભૂયાઈં હિંસઇ,
બંધઇ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઇ કડુઅં ફલં. ૪

અજયં ભુંજમાણો ઉ, પાણભૂયાઈં હિંસઈ;
બંધઇ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઅં ફલં. ૫

અજયં ભાસમાણો ઉ, પાણભૂયાઇં હિંસઈ;
બંધઇ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઅં ફલં. ૬

કહં ચરે? કહં ચિટ્ઠે? કહમાસે? કહં સએ?
કહં ભુંજંતો? ભાસંતો?, પાવં કમ્મં ન બંધઈ? ૭
જયં ચરે જયં ચિટ્ઠે, જયમાસે જયં સએ;
જયં ભુંજંતો ભાસંતો, પાવં કમ્મં ન બંધઈ. ૮
સવ્વભૂય-પ્પભૂઅસ્સ, સમ્મં ભૂયાઇં પાસઓ;
પિહિઆસવસ્સ દંતસ્સ, પાવં કમ્મં ન બંધઈ. ૯
પઢમં નાણં તઓ દયા. એવં ચિટ્ઠઇ સવ્વ-સંજએ;
અન્નાણી કિં કાહી? કિં, વા નાહીઇ છેઅ-પાવગં? ૧૦
સોચ્ચા જાણઇ કલ્લાણં, સોચ્ચા જાણઇ પાવગં;
ઉભયં પિ જાણઇ સોચ્ચા, જં (છે) સેઅંતં સમાયરે. ૧૧
જો જીવે વિ ન યાણેઇ, અજીવે વિ ન યાણઇ;
જીવા-જીવે અયાણંતો, કહં સો નાહીઇ સંજમં. ૧૨
જો જીવે વિ વિયાણેઇ, અજીવે વિ વિયાણઇ;
જીવાજીવે વિયાણંતો, સો હુ નાહીઈ સંજમં. ૧૩
જયા જીવમજીવે ય, દો વિ એએ વિયાણઇ;
તયા ગઈં બહુવિહં, સવ્વજીવાણ જાણઇ, ૧૪
જયા ગઈં બહુવિહં, સવ્વજીવાણ જાણઈ;
તયા પુણ્ણં ચ પાવં ચ, બંધં મુક્ખં ચ જાણઈ. ૧૫
જયા પુણ્ણં ચ પાવં ચ, બંધં મોક્ખં ચ જાણઈ;
તયા નિવ્વિંદએ ભોએ, જે દિવ્વે જે અ માણુસે. ૧૬
જયા નિવ્વિંદએ ભોએ, જે દિવ્વે જે અ માણુસે;
તયા ચયઈ સંજોગં, સબ્ભિંતર-બાહિરં. ૧૭
જયા ચયઈ સંજોગં, સબ્ભિંતર-બાહિરં;
તયા મુંડે ભવિત્તાણં, પવ્વઇએ અણગારિઅં, ૧૮

જયા મુંડે ભવિત્તાણું પવ્વઈએ અણગારિઅં,
તયા સંવરમુક્કિટ્ઠં, ધમ્મં ફાસે અણુત્તરં. ૧૯
જયા સંવરમુક્કિટ્ઠં, ધમ્મં ફાસે અણુત્તરં;
તયા ધુણઈ કમ્મરયં, અબોહિ–કલુસં કડં. ૨૦
જયા ધુણઇ કમ્મરયં, અબોહિ–કલુસં કડં.;
તયા સવ્વત્તગં નાણં, દંસણં ચાભિગચ્છઈ. ૨૧
જયા સવ્વત્તગં નાણં, દંસણં ચાભિગચ્છઈ;
તયા લોગ–મલોગં ચ, જિણો જાણઈ કેવલી. ૨૨
જયા લોગ–મલોગં ચ, જિણો જાણઈ કેવલી;
તયા જોગે નિરુંભિત્તા, સેલેસિં પડિવજ્જઈ. ૨૩
જયા જોગે નિરૂંભિત્તા સેલેસિં પડિવજ્જઈ,
તયા કમ્મં ખવિત્તાણં, સિદ્ધિં ગચ્છઈ નીરઓ. ૨૪
જયા કમ્મં ખવિત્તાણં, સિદ્ધિં ગચ્છઇ નીરઓ;
તયા લોગ–મત્થયત્થો, સિદ્ધો હવઈ સાસઓ ૨૫

(અર્યાગીતિવૃત્તમ્)

સુહસાયગસ્સ સમણસ્સ, સાયાઉલગસ્સ નિગામસાઈસ્સ,
ઉચ્છોલણાપહોઅસ્સ, દુલ્લહા સુગઈ તારિસગસ્સ. ૨૬
તવોગુણ–પહાસ, ઉજ્જુમઈ ખંતિ–સંજમ–રયસ્સ;
પરીસહે જિણંતસ્સ, સુલહા સુગઈ તારિસગસ્સ. ૨૭
પચ્છા વિ તે પયાયા, ખિપ્પં ગચ્છંતિ અમર–ભવણાઇં,
જેસિં પિઓ તવો સંજમો અ, ખંતી અ બંભચેરં ચ. ૨૮
ઇચ્ચેઅં છજ્જીવણિઅં, સમ્મદિટ્ઠી સયા જએ;
દુલ્લહં લહિત્તુ સામન્નં, કમ્મુણા ન વિરાહેજ્જાસિ
ત્તિ બેમિ. ૨૯

ઇહ ચઉત્થં છજ્જીવણિઆ નામજ્ઝયણં સમત્તં ॥ ૪ ॥

પંચમજ્ઝયણં પિણ્ડેસણાઓ ॥ પઢમો ઉદ્દેસઓ

સંપત્તે ભિખ્ખકાલંમિ, અસંભંતો અમુચ્છિઓ,
ઇમેણ કમ્મજોગેણ, ભત્તપાણં ગવેસએ. ૧

સે ગામે વા નગરે વા, ગોઅરગ્ગ-ગઓ મુણી,
ચરે મંદમણુવ્વિગ્ગો, અવ્વખિત્તેણ ચેઅસા. ૨

પુરઉ જુગમાયાએ, પેહમાણો મહિં ચરે,
વજ્જંતો બીઅહરિઆઇં, પાણે અ દગમટ્ટિઅં. ૩

ઓવાયં વિસમં ખાણું, વિજ્જલં પરિવજ્જએ,
સંકમેણ ન ગચ્છેજ્જા, વિજ્જમાણે પરક્કમે. ૪

પવડંતે વ સે તત્થ, પખ્ખલંતે વ સંજએ,
હિંસેજ્જ પાણભૂઆઇં, તસે અદુવ થાવરે. ૫

તમ્હા તેણ ન ગચ્છિજ્જા, સંજએ સુસમાહિએ;
સઇ અન્નેણ મગ્ગેણ, જયમેવ પરક્કમે. ૬

ઇંગાલં છારિઅં રાસિં, તુસરાસિં ચ ગોમયં;
સસરક્ખેહિં પાએહિં, સંજઓ તં નઇક્કમે. ૭

ન ચરેજ્જ વાસે વાસંતે, મહિઆએ વ પડંતિએ;
મહાવાએ વ વાયંતે, તિરિચ્છ-સંપાઇમેસુ વા. ૮

ન ચરેજ્જ વેસ-સામંતે, બંભચેર-વસાણુ(ણ)એ;
બંભયારિસ્સ દંતસ્સ, હુજ્જા તત્થ વિસુત્તિઆ. ૯

અણાયણે ચરંતસ્સ, સંસગ્ગીએ અભિક્ખણં;
હુજ્જ વયાણં પીલા. સામન્નંમિ અ સંસઓ. ૧૦

તુમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઈ-વડ્ઢણં;
વજ્જએ વેસ-સામંતં; મુણી એગંત-મસ્સિએ. ૧૧
સાણં સૂયં ગાવિં, દિત્તં ગોણં હયં ગયં;
સંડિમ્ભં કલહં જુદ્ધં, દૂરઓ પરિવજ્જએ. ૧૨
અણુન્નએ નાવણએ, અપ્પહિટ્ઠે અણાઉલે;
ઈંદિઆઈં જહાભાગં દમઈત્તા મુણી ચરે. ૧૩
દવદવસ્સ ન ગચ્છેજ્જા, ભાસમાણો અ ગોઅરે;
હસંતો નાભિગચ્છેજ્જા, કુલં ઉચ્ચાવયં સયા. ૧૪
આલોઅં થિગ્ગલં દારં સંધિં દગભવણાણિ અ;
ચરંતો ન વિનિજ્ઝાએ, સંક-ટ્ઠાણં વિવજ્જએ. ૧૫
રન્નો ગિહવઈણં ચ, રહસ્સા રક્ખિઆણ ય;
સંકિલેસકરં ઠાણં, દૂરઓ પરિવજ્જએ. ૧૬
પડિકુટ્ઠકુલં ન પવિસે, મામગં પરિવજ્જએ;
અચિઅત્તં કુલં ન પવિસે, ચિઅત્તં પવિસે કુલં. ૧૭
સાણી-પાવાર-પિહિઅં, અપ્પણા નાવપંગુરે;
કવાડં નો પણોલ્લેજ્જા, ઓગ્ગહંસિ અજાઈઆ. ૧૮
ગોઅરગ્ગ-પવિટ્ઠો અ, વચ્ચ-મુત્તં ન ધારએ;
ઓગાસં ફાસુઅં નચ્ચા, અણુન્નવિઅ વોસિરે. ૧૯
નીઅ-દુવારં તમસં, કોટ્ઠગં પરિવજ્જએ;
અચક્ખુવિસઓ જત્થ, પાણા દુપ્પડિલેહગા. ૨૦
જત્થ પુપ્ફાઇં બીઆઈં, વિપ્પઇન્નાઈં કોટ્ઠએ;
અહુણોવલિત્તં ઉલ્લં, દટ્ઠૂણં પરિવજ્જએ. ૨૧
એલગં દારગં સાણં, વચ્છગં વા વિ કુટ્ઠએ;
ઉલ્લંઘિઆ ન પવિસે, વિઉહિત્તાણ વ સંજએ. ૨૨

અસંસત્તં પલોઈજ્જા, નાઈદૂરાવલોઅએ;
ઉપ્ફુલ્લં ન વિનિજ્ઝાએ, નિઅટ્ટિજ્જં અયંપિરો. ૨૩
અઈભૂમિં ન ગચ્છેજ્જા, ગોઅરગ્ગ-ગઓ મુણી;
કુલસ્સ ભૂમિં જાણિત્તા, મિઅં ભૂમિં પરક્કમે. ૨૪
તત્થેવ પડિલેહિજ્જા, ભૂમિભાગં વિઅક્ખણો;
સિણાણસ્સ ય વચ્ચસ્સ, સંલોગં પરિવજ્જએ, ૨૫
દગ-મટ્ટિઅ-આયાણે, બીયાણિ હરિઆણિ અ;
પરિવજ્જંતો ચિટ્ઠિજ્જા, સવ્વિંદિઅ સમાહિએ, ૨૬
તત્થ સે ચિટ્ઠમાણસ્સ, આહારે પાણ-ભોઅણં;
અકપ્પિઅં ન ગેણ્હિજ્જા, પડિગાહિજ્જ કપ્પિઅં. ૨૭
આહરંતી સિઆ તત્થ, પરિસાડિજ્જ ભોયણં;
દિંતિઅં પડિઆઈક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૨૮
સંમદ્દમાણી પાણાણિ, બીઆણિ હરિઆણિ અ;
અસંજમકરિં નચ્ચા, તારિસિં પરિવજ્જએ. ૨૯
સાહટ્ટુ નિક્ખિવિત્તાણં, સચિત્તં ઘટ્ટિઆણિ અ;
તહેવ સમણટ્ઠાએ, ઉદગં સંપણુલ્લિઆ. ૩૦
ઓગાહઈત્તા ચલઈત્તા, આહરે પાણ-ભોઅણં;
દિંતિઅં પડિઆઈક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૩૧
પુરેકમ્મેણ હત્થેણ, દવ્વીએ ભાયણેણ વા.
દિંતિઅં પડિઆઈક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૩૨
(એવં) ઉદઉલ્લે સસિણિદ્ધે, સસરક્ખે મટ્ટિઆ઼ઉસે;
હરિઆલે હિંગુલએ, મણોસિલા અંજણે લોણે. ૩૩
ગેરુઅ વન્નિઅ સેડિઅ-સોરટ્ઠિઅ પિટ્ઠકુક્કુસકએ ય;
ઉક્કિટ્ઠ-મસંસટ્ઠે સંસટ્ઠે ચેવ બોદ્ધવ્વે. ૩૪

અસંસટ્ઠેણ હત્થેણ, દવ્વીએ ભાયણેણ વા;
દિજ્જમાણં ન ઇચ્છિજ્જા, પચ્છાકમ્મં જહિં ભવે. ૩૫.
સંસટ્ઠેણ ય હત્થેણ, દવ્વીએ ભાયણેણ વા;
દિજ્જમાણં પડિચ્છિજ્જા, જં તત્થેસણિઅં ભવે. ૩૬
દુણ્હં તુ ભુંજમાણાણં, એગો તત્થ નિમંતએ;
દિજ્જમાણં ન ઇચ્છિજ્જા, છંદં સે પડિલેહએ, ૩૭.
દુણ્હં તુ ભુંજમાણાણં, દો વિ તત્થ નિમંતએ;
દિજ્જમાણં પડિચ્છિજ્જા, જં તત્થેસણિઅં ભવે. ૩૮
ગુવ્વિણીએ ઉવણ્ણત્થં, વિવિહં પાણ-ભોઅણં;
ભુંજમાણં વિવજ્જિજ્જા, ભુત્તસેસં પડિચ્છએ. ૩૯
સિઆ ય સમણટ્ઠાએ, ગુવ્વિણી કાલમાસિણી;
ઉટ્ઠિઆ વા નિસીઇજ્જા, નિસન્ના વા પુણુટ્ઠએ. ૪૦
તં ભવે ભત્તપાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૪૧
થણગં પિજ્જેમાણી, દારગં વા કુમારિઅં;
તં નિક્ખિવિત્તુ રોઅંતં, આહરે પાણભોઅણં. ૪૨
તં ભવે ભત્તપાણં તુ સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં ૪૩.
જં ભવે ભત્તપાણં તુ, કપ્પાકપ્પંમિ સંકિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઈક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં ૪૪
દગવારેણ પિહિઅં, નીસાએ પીઢએણ વા;
લોઢેણ વા વિ લેવેણ, સિલેસેણ વ કેણઈ. ૪૫.
તં ચ ઉબ્ભિંદિઉં દિજ્જા, સમણટ્ઠાએ વ દાવએ;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૪૬

અસણં પાણગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;
જં જાણિજ્જ સુણિજ્જા વા, દાણટ્ઠા પગડં ઇમં. ૪૭
તં ભવે ભત્ત પાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૪૮
અસણં પાણગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;
જં જાણિજ્જ સુણિજ્જા વા, પુણ્ણટ્ઠા પગડં ઇમં. ૪૯
તં ભવે ભત્ત-પાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૫૦
અસણં પાણગં વાવિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;
જં જાણિજ્જ સુણિજ્જા વા, વણિમટ્ઠા પગડં ઇમં. ૫૧
તં ભવે ભત્ત-પાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૫૨
અસણં પાણગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;
જં જાણિજ્જ સુણિજ્જા વા, સમણટ્ઠા પગડં ઇમં. ૫૩
તં ભવે ભત્ત-પાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૫૪
ઉદ્દેસિઅં કીઅગડં, પૂઇકમ્મં ચ આહડં;
અજ્ઝોયર-પામિચ્ચં, મીસજાયં વિવજ્જએ. ૫૫
ઉગ્ગમં સે અ પુચ્છિજ્જા, કસ્સટ્ઠા કેણ વા કડં;
સુચ્ચા નિસ્સંકિઅં સુદ્ધં, પડિગાહિજ્જ સંજએ. ૫૬
અસણં પાણગં વા વિ ખાઇમં સાઇમં તહા;
પુપ્ફેસુ હુજ્જ ઉમ્મીસં, બીએસુ હરિએસુ વા. ૫૭
તં ભવે ભત્તપાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૫૮

અસણં પાણગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;
ઉદ્દગંમિ હુજ્જ નિક્ખિત્તં, ઉત્તિંગ-પણગેસુ વા. ૫૯
તં ભવે ભત્ત-પાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૬૦
અસણં પાણગં વા વિ, ખાઇમં સાઇમં તહા;
તેઉમ્મિ હુજ્જ નિક્ખિત્તં, તં ચ સંઘટ્ટિઆ દએ. ૬૧
તં ભવે ભત્તપાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૬૨
એવં ઉસ્સક્કિઆ ઓસક્કિઆ,
ઉજ્જાલિઆ પજ્જાલિઆ નિવ્વાવિઆ;
ઉસ્સિંચિયા નિસ્સિંચિયા,
ઉવ્વત્તિયા ઓયારિયા દએ. ૬૩
તં ભવે ભત્ત-પાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૬૪
હુજ્જ કટ્ઠં સિલં વા વિ, ઇટ્ટાલં વા વિ એગયા;
ઠવિઅં સંકમટ્ઠાએ, તં ચ હોજ્જ ચલાચલં. ૬૫
ન તેણ ભિક્ખૂ ગચ્છિજ્જા, દિટ્ઠો તત્થ અસંજમો;
ગંભીરં ઝુસિરં ચેવ, સવ્વિંદિઅ-સમાહિએ. ૬૬
નિસ્સેણિં ફલગં પીઢં, ઉસ્સવિત્તાણ-મારુહે;
મંચં કીલં ચ પાસાયં, સમણટ્ઠા એવ દાવએ. ૬૭
દુરૂહમાણી પવડિજ્જા, હત્થં પાયં વ લૂસએ;
પુઢવિજીવે વિ હિંસિજ્જા, જે અ તન્નિસ્સિઆ જગે. ૬૮
એયારિસે મહાદોસે, જાણિઊણ મહેસિણો;
તમ્હા માલોહડં ભિક્ખં, ન પડિગિણ્હંતિ સંજયા. ૬૯

કંદં મૂલં પલંબં વા, આમં છિન્નં વ સન્નિરં;
તુંબાગં સિંગબેરં ચ, આમગં પરિવજ્જએ. ૭૦
તહેવ સત્તુ–ચુણ્ણાઇં, કોલ–ચુણ્ણાઇં આવણે;
સક્કુલિં ફાણિઅં પૂઅં, અન્નં વા વિ તહાવિહં. ૭૧
વિક્કાયમાણં પસઢં, રએણં પરિફાસિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઈક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૭૨
બહુઅટ્ઠિઅં પુગ્ગલં, અણિમિસં વા બહુકંટયં;
અત્થિયં તિંદુયં બિલ્લં, ઉચ્છુખંડં વ સિંબલિં. ૭૩
અપ્પે સિઆ ભોઅણજ્જાએ, બહુઉજ્ઝિયધમ્મિએ;
દિંતિઅં પડિઆઈક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૭૪
તહેવુચ્ચાવયં પાણં, અદુવા વારધોઅણં;
સંસેઇમં ચાઉલોદગં, અહુણાધોઅં વિવજ્જએ. ૭૫
જં જાણેજ્જ ચિરાધોયં, મઇએ દંસણેણ વા;
પડિપુચ્છિઊણ સુચ્ચા વા, જં ચ નિસ્સંકિઅં ભવે. ૭૬
અજીવં પરિણયં નચ્ચા, પડિગાહિજ્જ સંજએ;
અહ સંકિયં ભવિજ્જા, આસાઇત્તાણ રોયએ. ૭૭
થોવમાસાયણટ્ઠાએ, હત્થગંમિ દલાહિ મે;
મા મે અચ્ચંબિલં પૂઇં, નાલં તણ્હં વિણિત્તએ. ૭૮
તં ચ અચ્ચંબિલં પૂઇં, નાલં તણ્હં વિણિત્તએ;
દિંતિઅં પડિઆઈક્ખે, ન મે કપ્પઇ તારિસં. ૭૯
તં ચ હોજ્જ અકામેણ, વિમણેણ પડિચ્છિઅં;
તં અપ્પણા ન પિબે, નો વિ અન્નસ્સ દાવએ. ૮૦
એગંત–મવક્કમિત્તા, અચિત્તં પડિલેહિઆ;
જયં પરિટ્ઠવિજ્જા, પરિટ્ઠપ્પ પડિક્કમે. ૮૧

સિઆ ય ગોયરગ્ગ-ગઓ,
ઇચ્છિજ્જા પરિભુત્તુઅં (ભુંજિઉં;)
કુટ્ઠગં ભિત્તિમૂલં વા, પડિલેહિત્તાણ ફાસુઅં. ૮૨
અણુન્નવિત્તુ મેહાવી, પડિચ્છન્નંમિ સંવુડે;
હત્થગં સંપમજ્જિત્તા, તત્થ ભુંજિજ્જ સંજએ. ૮૩
તત્થ સે ભુંજમાણસ્સ, અટ્ઠિઅં કંટઓ સિઆ;
તણકટ્ઠસક્કરં વા વિ, અન્નં વા વિ તહાવિહં. ૮૪
તં ઉક્ખિવિત્તુ ન નિક્ખિવે, આસએણ ન છડ્ડએ;
હત્થેણ તં ગહેઊણં, એગંત-મવક્કમે. ૮૫
એગંત-મવક્કમિત્તા, અચિત્તં પડિલેહિઆ;
જયં પરિટ્ઠવિજ્જા, પરિટ્ઠપ્પ પડિક્કમે. ૮૬
સિઆ ય ભિક્ખૂ ઇચ્છિજ્જા, સિજ્જમાગમ્મ ભુત્તુઅં;
સપિંડપાય-માગમ્મ, ઉંડુયં પડિલેહિઆ. ૮૭
વિણએણં પવિસિત્તા, સગાસે ગુરુણો મુણી;
ઇરિયાવહિય-માયાય, આગઓ ય પડિક્કમે. ૮૮
આભોઈત્તાણ નીસેસં, આઈઆરં જહક્કમં;
ગમણાગમણે ચેવ, ભત્ત-પાણે વ સંજએ. ૮૯
ઉજ્જુપન્નો અણુવ્વિગ્ગો, અવ્વક્ખિત્તેણ ચેઅસા;
આલોએ ગુરુસગાસે, જં જહા ગહિઅં ભવે. ૯૦
ન સમ્મમાલોઈયં હુજ્જા, પુવ્વિં પચ્છા વ જં કડં;
પુણો પડિક્કમે તસ્સ, વોસટ્ઠો ચિંતએ ઇમં. ૯૧
અહો જિણેહિં અસાવજ્જા, વિત્તી સાહૂણ દેસિઆ;
મુક્ખ-સાહણ-હેઉસ્સ, સાહુ-દેહસ્સ ધારણા. ૯૨

નમુક્કારેણ પારિત્તા, કરિત્તા જિણસંથવં;
સજ્ઝાયં પટ્ઠવિત્તાણં, વીસમેજ્જ ખણં મુણી. ૯૩
વીસમંતો ઇમં ચિંતે, હિયમટ્ઠં લાભમટ્ઠિઓ;
જઈ મે અણુગ્ગહં કુજ્જા, સાહૂ હુજ્જામિ તારિઓ, ૯૪
સાહવો તો ચિઅત્તેણં, નિમંતિજ્જ જહક્કમં;
જઈ તત્થ કેઈ ઇચ્છિજ્જા, તેહિં સદ્ધિં તુ ભુંજએ. ૯૫
અહ કોઈ ન ઇચ્છિજ્જા, તઓ ભુંજિજ્જ એગઓ;
આલોએ ભાયણે સાહૂ, જયં અપરિસાડિયં. ૯૬
તિત્તગં વ કડુઅં વ કસાયં, અંબિલં વ મહુરં લવણંવા;
એઅ લદ્ધ-મન્નત્થ-પઉત્તં, મહુ ઘયં વ ભુંજિજ્જ
સંજએ. ૯૭

(અનુષ્ટુબ્વૃત્તમ્)

અરસં વિરસં વા વિ, સૂઇઅં વા અસૂઈઅં;
ઉલ્લં વા જઈ વા સુક્કં, મંથુ-કુમ્માસ-ભોઅણં. ૯૮
ઉપ્પણ્ણં નાઈહીલિજ્જા, અપ્પં વા બહુ ફાસુઅં;
મુહાલદ્ધં મુહાજીવી, ભુંજિજ્જા દોસવજ્જિઅં. ૯૯
દુલ્લહા ઉ મુહાદાઈ, મુહાજીવીવિ દુલ્લહા;
મુહાદાઈ મુહાજીવી, દોડવિ ગચ્છંતિ સુગ્ગઇં. ૧૦૦
ત્તિ બેમિ.

॥ ઇતિ પિંડેસણાએ પઢમો ઉદ્દેસો સમત્તો ॥

પંચમજ્ઝયણં બીઓ ઉદ્દેસઓ

પડિગ્ગહં સંલિહિત્તાણં, લેવમાયાએ સંજએ;
દુગંધં વા સુગંધં વા, સવ્વં ભુંજે ન છડ્ડએ. ૧
સેજ્જા નિસીહિયાએ, સમાવન્નો ય ગોઅરે;
અયાવયટ્ઠા ભુચ્ચા ણં, જઈ તેણં ન સંથરે. ૨
તઓ કારણમુપ્પન્ને, ભત્ત-પાણં ગવેસએ;
વિહિણા પુવ્વઉત્તેણ, ઇમેણ ઉત્તરેણ ય. ૩
કાલેણ નિક્ખમે ભિક્ખૂ, કાલેણ ય પડિક્કમે;
અકાલં ચ વિવજ્જિજ્જા (ત્તા), કાલે કાલં સમાયરે. ૪
અકાલે ચરસિ ભિક્ખૂ, કાલં ન પડિલેહસિ;
અપ્પાણં ચ કિલામેસિ, સંનિવેસં ચ ગરિહસિ. ૫
સઈ કાલે ચરે ભિક્ખૂ, કુજ્જા પુરિસકારિઅં;
અલાભુત્તિ ન સોએજ્જા, તવોત્તિ અહિઆસએ. ૬
તહેવુચ્ચાવયા પાણા, ભત્તટ્ઠાએ સમાગયા;
તં ઉજ્જુઅં ન ગચ્છિજ્જા, જયમેવ પરક્કમે. ૭
ગોયરગ્ગ-પવિટ્ઠો અ, ન નિસીએજ્જ કત્થઈ;
કહં ચ ન પબંધિજ્જા, ચિટ્ઠિત્તાણ વ સંજએ. ૮
અગ્ગલં ફલિહં દારં, કવાડં વા વિ સંજએ;
અવલંબિઆ ન ચિટ્ઠિજ્જા, ગોયરગ્ગ-ગઓ મુણી. ૯
સમણં માહણં વાવિ, કિવિણં વા વણીમગં;
ઉવસંકમંતં ભત્તટ્ઠા, પાણટ્ઠાએ વ સંજએ. ૧૦
તં અઇક્કમિત્તુ ન પવિસે, ન ચિટ્ઠે ચક્ખુગોયરં;
એગંત-મવક્કમિત્તા, તત્થ ચિટ્ઠિજ્જ સંજએ. ૧૧

વણીમગસ્સ વા તસ્સ, દાયગસ્સુભયસ્સ વા;
અપ્પત્તિઅં સિઆ હુજ્જા, લહુત્તં પવયણસ્સ વા. ૧૨
પડિસેહિએ વ દિન્ને વા, તઓ તમ્મિ નિયત્તિએ;
ઉવસંકસિજ્જ ભત્તટ્ઠા, પાણટ્ઠાએ વ સંજએ. ૧૩
ઉપ્પલં પઉમં વા વિ, કુમુઅં વા મગદંતિઅં;
અન્નં વા પુપ્ફસચ્ચિત્તં, તં ચ સંલુંચિઆ દએ. ૧૪
તં ભવે ભત્ત-પાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૧૫
ઉપ્પલં પઉમં વા વિ, કુમુઅં વા મગદંતિઅં;
અન્નં વા પુપ્ફ સચ્ચિત્તં, તં ચ સંમદ્દિઆ દએ. ૧૬
તં ભવે ભત્ત-પાણં તુ, સંજયાણ અકપ્પિઅં;
દિંતિઅં પડિઆઈક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૧૭
સાલુયં વા વિરાલિયં કુમુઅં ઉપ્પલ-નાલિઅં;
મુણાલિઅં સાસવ-નાલિઅં, ઉચ્છુ-ખંડં અનિવ્વુડં. ૧૮
તરુણગં વા પવાલં, રુક્ખસ્સ તણગસ્સ વા;
અન્નસ્સ વા વિ હરિઅસ્સ, આમગં પરિવજ્જએ. ૧૯
તરૂણિઅં વા છિવાડિં, આમિઅં ભજ્જિઅં સઈં;
દિંતિઅં પડિઆઇક્ખે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૨૦
તહા કોલ-મણુસ્સિન્નં, વેલુઅં કાસવ-નાલિઅં;
તિલ-પપ્પડગં નીમં, આમગં પરિવજ્જએ. ૨૧
તહેવ ચાઉલં પિટ્ઠં, વિઅડં વા તત્તઽનિવ્વુડં;
તિલપિટ્ઠ-પૂઇપિન્નાગં, આમગં પરિવજ્જએ. ૨૨
કવિટ્ઠં માઉલિંગં ચ, મૂલગં મૂલગત્તિઅં;
આમં અસત્થપરિણયં, મણસા વિ ન પત્થએ, ૨૩

તહેવ ફલ-મંથૂણિ બીઅમંથૂણિ જાણિઅ;
બિહેલગં પિયાલં ચ, આમગં પરિવજ્જએ. ૨૪
સમુઆણં ચરે ભિક્ખૂ, કુલમુચ્ચાવયં સયા;
નીયં કુલ-મઇક્કમ્મ, ઊસઢં નાભિધારએ. ૨૫
અદીણો વિત્તિમેસિજ્જા, ન વિસીઇજ્જ પંડએ;
અમુચ્છિઓ ભોઅણંમિ માયણ્ણે એસણા-રએ. ૨૬
બહું પરઘરે અત્થિ, વિવિહં ખાઈમં-સાઈમં;
ન તત્થ પંડિઓ કુપ્પે, ઇચ્છા દિજ્જ પરો ન વા. ૨૭
સયણાસણ વત્થં વા, ભત્ત-પાણં વ સંજએ;
અદિંતસ્સ ન કુપ્પિજ્જા, પચ્ચક્ખે વિ અ દીસઓ. ૨૮
ઇત્થિઅં પુરિસં વાવિ ડહરં વા મહલ્લગં;
વંદમાણં ન જાઈજ્જા, નો અ ણં ફરુસં વએ ૨૯
જે ન વંદે ન સે કુપ્પે, વંદિઓ ન સમુક્કસે;
એવ-મન્ને સમાણસ્સ, સામણ્ણ-મણુચિટ્ઠઈ. ૩૦
સિઆ એગઇઓ લધ્ધું, લોભેણ વિણિગૂહઇ;
મામેયં દાઈયં સંતં, દટ્ઠૂણં સયમાયએ. ૩૧
અત્તટ્ઠા ગુરુઓ લુદ્ધો, બહું પાવં પકુવ્વઈ;
દુ-ત્તોસઓ અ સો હોઈ, નિવ્વાણં ચ ન ગચ્છઈ ૩૨
સિઆ એગઈઓ લધ્ધું વિવિહં પાણ-ભોઅણં;
ભદ્દગં ભદ્દગં ભુચ્ચા, વિવન્નં વિરસમાહરે ૩૩
જાણંતુ તા ઇમે સમણા, આયયટ્ઠી અયં મુણી;
સંતુટ્ઠો સેવએ પંતં, લૂહવિત્તી સુતોસઓ. ૩૪
પૂઅણટ્ઠા જસોકામી, માણ-સમ્માણ-કામએ;
બહુંપસવઈ પાવં, માયાસલ્લં ચ કુવ્વઈ. ૩૫

સુરં વા મેરગં વા વિ, અન્નં વા મજ્જગં રસં;
સસક્ખં ન પિબે ભિક્ખૂ, જસં સારક્ખ-મપ્પણો. ૩૬
પિયા એગઇઓ તેણો, ન મે કોઈ વિઆણઇ;
તસ્સ પસ્સહ દોસાઇં, નિઅડિં ચ સુણેહ મે. ૩૭
વઢ્ઢઇ સુંડિઆ તસ્સ, માયામોસં ચ ભિક્ખુણો;
અયસોઅ અનિવ્વાણં, સયયં ચ અસાહુઆ. ૩૮
નિચ્ચુવ્વિગ્ગો જહા તેણો, અત્તકમ્મેહિં દુમ્મઈ;
તારિસો મરણંતે વિ, ન આરાહેઇ સંવરં. ૩૯
આયરિએ નારાહેઈ, સમણે આવિ તારિસે;
ગિહત્થાવિ ણં ગરિહંતિ, જેણ જાણંતિ તારિસં. ૪૦
એવં તુ અગુણપ્પેહી, ગુણાણં ચ વિવજ્જઓ;
તારિસો મરણંતે વિ, નારાહેઈ સંવરં. ૪૧
તવં કુવ્વઇ મેહાવી, પણીઅં વજ્જએ રસં;
મજ્જ-પ્પમાય વિરઓ, તવસ્સી અઇઉક્કસો. ૪૨
તસ્સ પસ્સહ કલ્લાણં, અણેગ-સાહુ-પૂઈઅં;
વિઉલં અત્થ સંજુત્તં, કિત્તઇસ્સં સુણેહ મે. ૪૩
એવં તુ સગુણપ્પેહી, અગુણાણં ચ વિવજ્જઓ;
તારિસો મરણંતે વિ, આરાહેઈ અ સંવરં. ૪૪
આયરિએ આરાહેઈ, સમણે આવિ તારિસો;
ગિહત્થા વિ ણં પૂયંતિ, જેણ જાણંતિ તારિસં ૪૫
તવ-તેણે વય-તેણે, રૂવ-તેણે અ જે નરે;
આયાર-ભાવતેણે અ, કુવ્વઇ દેવકિવ્વિસં. ૪૬
લદ્ધૂણ વિ દેવત્તં, ઉવવન્નો દેવકિવ્વિસે;
તત્થા વિ સે ન યાણાઇ, કિં મે કિચ્ચા ઈમં ફલં. ૪૭

તત્તો વિ સે ચઇત્તાણં, લબ્ભિહી એલ-મૂઅગં;
નરયં તિરિક્ખજોણિં વા, બોહી જત્થ સુદુલ્લહા. ૪૮
એઅં ચ દોસં દટ્ઠૂણં, નાયપુત્તેણ ભાસિઅં;
અણુમાયં પિ મેહાવી, માયામોસં વિવજ્જએ. ૪૯

(કાવ્યમ્)

સિક્ખિઊણ ભિક્ખેસણ-સોહિં;
સંજયાણ બુદ્ધાણ સગાસે;
તત્થ ભિક્ખૂ સુપ્પણિહિ-ઇંદિએ,
તિવ્વલજ્જ-ગુણવં વિહરિજ્જાસિ. ત્તિ બેમિ. ૫૦

॥ ઇતિ પંચમં પિંડેસણાનામજ્ઝયણં સમત્તં ॥

---

૬ મહાચારકથાઽધ્યયનમ્

નાણ-દંસણ-સંપન્નં, સંજમે અ તવે રયં;
ગણિ-માગમ-સંપન્નં, ઉજ્જાણમ્મિ સમોસઢં ૧
રાયણો રાયમચ્ચા ય, માહણા અદુવ ખત્તિઆ;
પુચ્છંતિ નિહુઅપ્પાણો, કહં ભે આયારગોયરો? ૨
તેસિં સો નિહુઓ દંતો, સવ્વભૂઅ-સુહાવહો;
સિક્ખાએ સુસમાઉત્તો, આયક્ખઇ વિઅક્ખણો. ૩
હંદિ ધમ્મત્થ-કામાણં, નિગ્ગંથાણં સુણેહ મે;
આયારગોઅરં ભીમં, સયલં દુરહિટ્ઠિઅં. ૪
નન્નત્થ એરિસં વુત્તં, જં લોએ પરમદુચ્ચરં;
વિઉલટ્ઠાણભાઇસ્સ, ન ભૂઅં ન ભવિસ્સઇ. ૫

સખુડ્ડગ-વિઅત્તાણં, વાહિઆણં ચ જે ગુણા;
અખંડફુડિઆ કાયવ્વા, તં સુણેહ જહા તહા. ૬
દસ અટ્ઠ ય ઠાણાઇં, જાઇં બાલોડવરજ્ઝઈ,
તત્થ અન્નયરે ઠાણે, નિગ્ગંથત્તાઉ ભસ્સઇ. ૭
(વયછક્કં કાયછક્કં, અકપ્પો ગિહિ-ભાયણં;
પલિયંક નિસેજ્જા ય, સિણાણં સોહવજ્જણં.) ૮
તત્થિમં પઢમં ઠાણં, મહાવીરેણ દેસિઅં;
અહિંસા નિઉણા દિટ્ઠા, સવ્વભૂએસુ સંજમો. ૯
જાવંતિ લોએ પાણા, તસા અદુવ થાવરા;
તે જાણ-મજાણં વા, ન હણે નોવિ ઘાયએ. ૧૦
સવ્વે જીવા વિ ઇચ્છંતિ, જીવિઉં ન મરિજ્જિઉં;
તમ્હા પાણવહં ઘોરં, નિગ્ગંથા વજ્જયંતિ ણં ૧૧
અપ્પણટ્ઠા વા, પરટ્ઠા વા કોહા વા જઈ વા ભયા;
હિંસગં ન મુસં બૂઆ, નોવિ અન્નં વયાવએ. ૧૨
મુસાવાઓ ઉ લોગમ્મિ, સવ્વસાહૂહિં ગરિહિઓ;
અવિસ્સાઓ અ ભૂઆણં, તુમ્હા મોસં વિવજ્જએ. ૧૩
ચિત્તમંત-મચિત્તં વા, અપ્પં વા જઇ વા બહું;
દંત-સોહણ-મિત્તં વિ, ઉગ્ગહંસિ અજાઇયા. ૧૪
તં અપ્પણા ન ગિણ્હંતિ, નો વિ ગિણ્હાવએ પરં;
અન્નં વા ગિણ્હમાણં પિ, નાણુજાણંતિ સંજયા. ૧૫
અબંભચરિઅં ઘોરં, પમાયં દુરહિટ્ઠિઅં;
નાયરંતિ મુણી લોએ, ભેઆયયણ-વજ્જિણો ૧૬
મૂલમેય-મહમ્મસ્સ, મહાદોસ-સમુચ્ચયં;
તમ્હા મેહુણ-સંસગ્ગં, નિગ્ગંથા વજ્જયંતિ ણં. ૧૭

બિડ-મુબ્ભેઇમં લોણં, તિલ્લં સપ્પિં ચ ફાણિઅં;
ન તે સંનિહિમિચ્છંતિ, નાયપુત્ત-વઓ-રયા. ૧૮
લોહસ્સેસ અણુપ્ફાસે, મન્ને અન્નયરામવિ;
જે સિઆ સન્નિહિં કામે, ગિહી પવ્વઇએ ન સે. ૧૯
જં પિ વત્થં વ પાયં વા, કંબલં પાયપુંછણં;
તં પિ સંજમ-લજ્જટ્ઠા, ધારંતિ પરિહિંતિ અ. ૨૦
ન સો પરિગ્ગહો પુત્તો, નાયપુત્તેણ તાઇણા;
મુચ્છા પરિગ્ગહો વુત્તો, ઇઈ વુત્તં મહેસિણા. ૨૧
સવ્વત્થુવહિણા બુદ્ધા, સંરક્ખણ-પરિગ્ગહે,
અવિ અપ્પણોવિ દેહંમિ, નાયરંતિ મમાઇયં ૨૨
અહો નિચ્ચં તવો કમ્મં, સવ્વબુદ્ધેહિં વણ્ણિઅં;
જા ય લજ્જા-સમા વિત્તી, એગભત્તં ચ ભોઅણં. ૨૩
સંતિમે સુહુમા પાણા, તસા અદુવ થાવરા;
જાઇં રાઓ અપાસંતો, કહમેસણિઅં ચરે? ૨૪
ઉદઉલ્લં બીઅ-સંસત્તં, પાણા નિવડિયા મહિં;
દિઆ તાઇં વિવજ્જિજ્જા, રાઓ તત્થ કહં ચરે? ૨૫
એઅં ચ દોસં દટ્ઠૂણં, નાયપુત્તેણ ભાસિઅં;
સવ્વાહારં ન ભુંજંતિ, નિગ્ગંથા રાઇભોઅણં. ૨૬
પુઢવિકાયં ન હિંસંતિ, મણસા વયસા કાયસા;
તિવિહેણ કરણજોએણ, સંજયા સુસમાહિઆ. ૨૭
પુઢવિકાયં વિહિંસંતો, હિંસઈ ઉ તયસ્સિએ;
તસે અ વિવિહે પાણે, ચક્ખુસે અ અચક્ખુસે. ૨૮
તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઈ-વડ્ઢણં;
પુઢવિકાય-સમારંભં, જાવજ્જીવાઈ વજ્જએ. ૨૯

આઉકાયં ન હિંસંતિ, મણસા વયસા કાયસા;
તિવિહેણ કરણજોએણ, સંજયા સુસમાહિઆ. ૩૦
આઉકાયં વિહિંસંતો હિંસઈ ઉ તયસ્સિએ;
તસે અ વિવિહે પાણે, ચક્ખુસે અ અચક્ખુસે. ૩૧
તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઇ-વડ્ઢણં;
આઉકાય-સમારંભં, જાવજીવાઇ વજ્જએ. ૩૨
જાયતેઅં ન ઇચ્છંતિ, પાવગં જલઇત્તએ;
તિક્ખમન્નયરં સત્થં, સવ્વઓ વિ દુરાસયં. ૩૩
પાઈણં પડિણં વા વિ, ઉડ્ઢં અણુદિસામવિ;
અહે દાહિણઓ વા વિ, દહે ઉત્તરઓ વિ અ. ૩૪
ભૂઆણ-મેસ-માઘાઓ, હવ્વવાહો ન સંસઓ;
તં પઇવ-પયાવટ્ઠા, સંજયા કિંચિ નારભે. ૩૫
તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઈ-વડ્ઢણં;
તેઉકાય-સમારંભં, જાવજીવાઇ વજ્જઈ. ૩૬
અણિલસ્સ સમારંભં, બુદ્ધા મન્નંતિ તારિસં;
સાવજ્જ-બહુલં ચેઅં, નેઅં તાઇહિં સેવિઅં. ૩૭
તાલિઅંટેણ પત્તેણ, સાહા-વિહુઅણેણ વા;
ન તે વીઇઉમિચ્છંતિ, વેઆવેઊણ વા પરં. ૩૮
જં પિ વત્થં વ પાયં વા, કંબલં પાયપુંછણં,
ન તે વાયસુઇરંતિ, જયં પરિહરંતિ અ. ૩૯
તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઈ-વડ્ઢણં;
વાઉકાય-સમારંભં, જાવજીવાઇ વજ્જએ ૪૦
વણસ્સઈં ન હિંસંતિ, મણસા વયસા કાયસા;
તિવિહેણ કરણજોએણ, સંજયા સુસમાહિઆ. ૪૧

વણસ્સઇં વિહિંસંતો, હિંસઈ ઉ તયસ્સિએ;
તસે અ વિવિહે પાણે, ચક્ખુસે અ અચક્ખુસે. ૪૨
તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઈ-વડ્ઢણં;
વણસ્સઈ-સમારંભં, જાવજીવાઈ વજ્જએ. ૪૩
તસકાયં ન હિંસંતિ, મણસા વયસા કાયસા
તિવિહેણ કરણજોએણ, સંજયા સુસમાહિઆ. ૪૪
તસકાયં વિહિંસંતો, હિંસઈ ઉ તયસ્સિએ;
તસે અ વિવિહે પાણે, ચક્ખુસે અ અચક્ખુસે. ૪૫
તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા, દોસં દુગ્ગઈ-વડ્ઢણં;
તસકાય-સમારંભં, જાવજીવાઈ વજ્જએ. ૪૬
જાઇં ચતારિડભુજ્જાઇં, ઇસિણા-હારમાઇણિ;
તાઇં તુ વિવજ્જંતો, સંજમં અણુપાલએ. ૪૭
પિંડં સિજ્જં ચ વત્થં ચ, ચઉત્થં પાયમેવ ચ;
અકપ્પિઅં ન ઇચ્છિજ્જા, પડિગાહિજ્જ કપ્પિઅં. ૪૮
જે નિઆગં મમાયંતિ, કીઅ-મુદ્દેસિ-આહડં;
વહં તે સમણુજાણંતિ, ઇઇ વુત્તં મહેસિણા. ૪૯
તમ્હા અસણ-પાણાઈં, કીઅ-મુદ્દેસિ-આહડં;
વજ્જયંતિ ઠિઅપ્પાણો, નિગ્ગંથા ધમ્મજીવિણો. ૫૦
કંસેસુ કંસપાએસુ, કુંડમોએસુ વા પુણો;
ભુંજંતો અસણ-પાણાઇં, આયારા પરિભસ્સઈ. ૫૧
સીઓદગ-સમારંભે, મત્તધોઅણ-છડ્ડણે;
જાઇં છન્નંતિ (છિપ્પંતિ) ભૂઆઈં,
દિટ્ઠો તત્થ અસંજમો. ૫૨

પચ્છાકમ્મં પુરેકમ્મં, સિઆ તત્થ ન કપ્પઈ;
એઅમટ્ઠં ન ભુંજંતિ, નિગ્ગંથા ગિહિ-ભાયણે. ૫૩
આસંદી-પલિઅંકેસુ, મંચ-માસાલએસુ વા;
અણાયરિઅ-મજ્જાણં, આસઈત્તુ સઈત્તુ વા. ૫૪
નાસંદી-પલિઅંકેસુ, ન નિસિજ્જા ન પીઢએ;
નિગ્ગંથાઽપડિલેહાએ, બુદ્ધ-વુત્ત-મહિટ્ઠગા. ૫૫
ગંભીરવિજયા એએ, પાણા દુપ્પડિલેહગા
આસંદી પલિઅંકો અ, એઅમટ્ઠં વિવજ્જિઆ. ૫૬
ગોઅરગ્ગ-પવિટ્ઠસ્સ, નિસિજ્જા જસ્સ કપ્પઈ;
ઇમેરિસ-મણાયારં, આવજ્જઈ અબોહિઅં. ૫૭
વિવત્તી બંભચેરસ્સ, પાણાણં ચ વહે વહો;
વણીમગ-પડિગ્ઘાઓ, પડિકોહો અગારિણં. ૫૮
અગુત્તી બંભચેરસ્સ, ઇત્થીઓ વા વિ સંકણં;
કુસીલ-વડ્ઢણં ઠાણં, દૂરઓ પરિવજ્જએ. ૫૯
તિણ્હમન્નયરાગસ્સ, નિસિજ્જા જસ્સ કપ્પઈ;
જરાએ અભિભૂઅસ્સ, વાહિઅસ્સ તવસ્સિણો. ૬૦
વાહિઓ વા અરોગી વા, સિણાણં જો ઉ પત્થએ;
વુક્કંતો હોઇ આયારો, જઢો હવઇ સંજમો. ૬૧
સંતિમે સુહુમા પાણા, ઘસાસુ ભિલુગાસુ અ;
જે અ ભિક્ખૂ સિણાયંતો, વિઅડેણુપ્પલાવએ. ૬૨
તમ્હા તે ન સિણાયંતિ, સીએણ ઉસિણેણ વા;
જાવજ્જીવં વયં ઘોરં, અસિણાણ-મહિટ્ઠગા. ૬૩
સિણાણં અદુવા કક્કં, લુદ્ધં પઉમગાણિ અ;
ગાયસ્સુવ્વટ્ટણટ્ઠાએ, નાયરંતિ કયાઇ વિ. ૬૪

નગિણસ્સ વા વિ મુંડસ્સ, દીહ-રોમ-નહંસિણો;
મેહુણા ઉવસંતસ્સ, કિં વિભૂસાઈ કારિઅં? ૬૫
વિભૂસા-વત્તિઅં ભિક્ખૂ, કમ્મં બંધઇ ચિક્કણં;
સંસાર-સાયરે ઘોરે, જેણં પડઇ દુરુત્તરે. ૬૬
વિભૂસા-વત્તિઅં ચેઅં, બુદ્ધા મન્નંતિ તારિસં;
સાવજ્જ-બહુલં ચેઅં, નેયં તાઇહિં સેવિઅં. ૬૭

(કાવ્યમ્)

ખવંતિ અપ્પાણ-મમોહદંસિણો,
તવે રયા સંજમ-અજ્જવે ગુણે;
ધુણંતિ પાવાઇં, પુરેકડાઇં,
નવાઇં પાવાઇં ન તે કરંતિ. ૬૮
સઓવસંતા અમમા અકિંચણા,
સવિજ્જ-વિજ્જાણુગયા જસંસિણો;
ઉઉપ્પસન્ને વિમલે વ ચંદિમા,
સિદ્ધિં વિમાણાઇં ઉવેંતિ તાઇણો. ત્તિ બેમિ. ૬૯

॥ ઇતિ મહાચારકથાખ્યં (ધર્માર્થકામાખ્યાનં)
ષષ્ઠમધ્યયનં સમાપ્તમ્. ॥ ૬ ॥

---

૭ સુવાક્યશુદ્ધ્યાખ્યં સપ્તમં અધ્યયનમ્

ચઉણ્હં ખલુ ભાસાણં, પરિસંખાય પન્નવં;
દુણ્હં તુ વિણયં સિક્ખે, દો ન ભાસિજ્જ સવ્વસો. ૧
જા અ સચ્ચા અવત્તવ્વા, સચ્ચામોસા અ જા મુસા;
જા અ બુદ્ધેહિંડણાઇણ્ણા, ન તં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૨

અસચ્ચમોસં સચ્ચં ચ, અણુવજ્જ-મકક્કસં;
સમુપ્પેહ-મસંદિદ્ધં, ગિરં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૩
એઅં ચ અટ્ઠમન્નં વા, જં તુ નામેઇ સાસયં;
સ ભાસં સચ્ચમોસં પિ, તં પિ ધીરો વિવજ્જએ. ૪
વિતહં પિ તહામુત્તિં, જં ગિરં ભાસએ નરો;
તમ્હા સો પુટ્ઠો પાવેણં, કિં પુણં જો મુસં વએ ? ૫
તમ્હા ગચ્છામો વક્ખામો, અમુગં વા ણે ભવિસ્સઈ;
અહં વા ણં કરિસ્સામિ, એસો વા ણં કરિસ્સઇ. ૬
એવમાઇ ઉ જા ભાસા, એસકાલં મિ સંકિયા;
સંપયા-ઇઅ-મટ્ઠે વા, તં પિ ધીરો વિવજ્જએ. ૭
અઈઅંમિ અ કાલંમિ, પચ્ચુપ્પન્ન-મણાગએ;
જમટ્ઠં તુ ન જાણિજ્જા, એવમેઅં તિ નો વએ. ૮
અઇઅંમિ અ કાલંમિ, પચ્ચુપ્પન્ન-મણાગએ;
જત્થ સંકા ભવે તં તુ, એવમેઅં તિ નો વએ. ૯
અઈઅંમિ અ કાલંમિ, પચ્ચુપ્પન્ન-મણાગએ;
નિસ્સંકિઅં ભવે જં તુ, એવમેઅં તિ નિદ્દિસે. ૧૦
તહેવ ફરુસા ભાસા ગુરુ-ભૂઓવઘાઈણી;
સચ્ચા વિ સા ન વત્તવ્વા, જઓ પાવસ્સ આગમો. ૧૧
તહેવ કાણં કાણેત્તિ, પંડગં પંડગે ત્તિ વા;
વાહિઅં વા વિ રોગિત્તિ, તેણં ચોરે ત્તિ નો વએ. ૧૨
એએણન્નેણ અટ્ઠેણં, પરો જેણુવહમ્મઈ;
આયાર-ભાવ-દોસન્નૂ, ન તં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૧૩
તહેવ હોલે ગોલિત્તિ, સાણે વા વસુલિ ત્તિ અ;
દુમએ દુહએ વા વિ, નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૧૪

અજ્જિએ પજ્જિએ વા વિ, અમ્મો માઉસિઉત્તિ અ;
પિઉસ્સિએ ભાયણિજ્જત્તિ, ધૂએ નત્તુણિઅત્તિ અ. ૧૫
હલે હલિત્તિ અન્નિત્તિ, ભટ્ટે સામિણિ ગોમિણિ;
હોલે ગોલે વસુલિત્તિ, ઇત્થિઅં નેવમાલવે. ૧૬
નામધિજ્જેણ ણં બૂઆ, ઇત્થીગુત્તેણ વા પુણો;
જહારિહ-મભિગિજ્ઝ, આલવિજ્જ લવિજ્જ વા. ૧૭
અજ્જએ પજ્જએ વા વિ, બપ્પો ચુલ્લપિઉ ત્તિ અ;
માઉલો ભાઇણિજ્જત્તિ, પુત્તે નત્તુણિઅ ત્તિ અ. ૧૮
હે હો હલિ ત્તિ અન્નિત્તિ, ભટ્ટે સામિઅ ગોમિઅ;
હોલ ગોલ વસુલિ ત્તિ, પુરિસં નેવ-માલવે ૧૯
નામધિજ્જેણ બૂઆ, પુરિસગુત્તેણ વા પુણો;
જહારિહ-મભિગિજ્ઝ, આલવિજ્જ લવિજ્જ વા. ૨૦
પંચિંદિઆણ પાણાણં, એસ ઇત્થી અયં પુમં;
જાવ ણં ન વિ જાણિજ્જા, તાવ જાઇત્તિ આલવે. ૨૧
તહેવ માણુસં પસું, પક્ખિં વા વિ સરીસવં;
થૂલે પમેઇલે વજ્ઝે, પાઇમે ત્તિ અ નો વએ. ૨૨
પરિવૂઢ ત્તિ ણં બૂઆ, બૂઆ ઉવચિઅ ત્તિ અ;
સંજાએ પીણિએ વા વિ, મહાકાયત્તિ આલવે. ૨૩
તહેવ ગાઓ દુજ્ઝાઓ, દમ્મા ગોરહગ ત્તિ અ;
વાહિમા રહજોગિ ત્તિ, નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૨૪
જુવં ગવિત્તિ ણં બૂઆ ધેણું રસદય ત્તિ અ;
રહસ્સે મહલ્લએ વા વિ, વએ સંવહણિ ત્તિ અ. ૨૫
તહેવ ગંતુમુજ્જાણં, પવ્વયાણિ વણાણિ અ;
રુક્ખા મહલ્લ પેહાએ, નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૨૬

અલં પાસાય-ખંભાણં, તોરણાણં ગિહાણ અ,
ફલિહગ્ગલ-નાવાણં, અલં ઉદગ-દોણિણં. ૨૭
પીઢએ ચંગબેરે અ, નંગલે મઇયં સિઆ;
જંતલટ્ઠી વ નાભી વા, ગંડિઆ વ અલં સિઆ. ૨૮
આસણં સયણં જાણં, હુજ્જા વા કિંચુવસ્સએ;
ભૂઓવઘાઇણિં ભાસં, નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૨૯
તહેવ ગંતુમુજ્જાણં, પવ્વયાણિ વણાણિ અ;
રુક્ખા મહલ્લ પેહાએ, એવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૩૦
જાઇમંતા ઇમે રુક્ખા, દીહવટ્ટા મહાલયા;
પયાયસાલા વિડિમા, વએ દરિસણિ ત્તિ અ. ૩૧
તહા ફલાઇં પક્કાઇં, પાયખજ્જાઇં નો વએ;
વેલોઇયાઇં ટાલાઇં, વેહિમાઇં તિ નો વએ. ૩૨
અસંથડા ઇમે અંબા, બહુનિવ્વડિમા ફલા;
વઇજ્જ બહુ સંભૂઆ, ભૂઅરૂવ ત્તિ વા પુણો. ૩૩
તહોસહિઓ પક્કાઓ, નીલિઆઓ છવીઇ અ;
લાઇમા ભજ્જિમાઉત્તિ, પિહુખજ્જ ત્તિ નો વએ. ૩૪
રૂઢા બહુસંભૂઆ, થિરા ઓસઢા વિ અ;
ગબ્ભિઆઓ પસૂઆઓ, સસારાઉ ત્તિ આલવે. ૩૫
તહેવ સંખડિં નચ્ચા, કિચ્ચં કજ્જં તિ નો વએ;
તેણગં વાવિ વજ્ઝિત્તિ, સુતિત્થિ ત્તિ અ આવગા. ૩૬
સંખડિં સંખડિં બૂઆ, પણિઅટ્ઠં તિ તેણગં;
બહુસમાણિ તિત્થાણિ, આવગાણં વિઆગરે. ૩૭
તહા નઇઓ પુણ્ણાઓ, કાયતિજ્જ ત્તિ નો વએ;
નાવાહિં તારિમાઓ ત્તિ, પાણિપિજ્જ ત્તિ નો વએ. ૩૮

બહુબાહડા અગાહા, બહુસલિલુપ્પિલોદગા;
બહુવિત્થડોદગા આવિ, એવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૩૯

તહેવ સાવજ્જં જોગં, પરસ્સટ્ઠાએ નિટ્ઠિઅં;
કીરમાણં તિ વા નચ્ચા, સાવજ્જં નાલવે મુણી. ૪૦

સુકડિત્તિ સુપક્કિત્તિ, સુચ્છિન્ને સુહડે મડે;
સુનિટ્ઠિએ સુલટ્ઠિત્તિ, સાવજ્જં વજ્જએ મુણી. ૪૧

(કાવ્યમ્)

પયત્તપક્કે (ક્કે) ત્તિ વ પક્કમાલવે,
પયત્તછિન્ન ત્તિ વ છિન્નમાલવે;
પયત્તલટ્ઠિ (ટ્ઠ) ત્તિ વ કમ્મહેઉઅં,
પહારગાઢ ત્તિ વ ગાઢમાલવે. ૪૨

(અનુષ્ટુબ્વૃત્તમ્)

સવ્વુક્કસં પરગ્ઘં વા, અઉલં નત્થિ એરિસં;
અવિક્કિઅમવત્તવ્વં, અવિઅત્તં ચેવ નો વએ. ૪૩

સવ્વમેઅં વઈસ્સામિ, સવ્વમેઅં તિ નો વએ;
અણુવીઈ સવ્વં સવ્વત્થ, એવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૪૪

સુક્કીઅં વા સુવિક્કીઅં, અકિજ્જં કિજ્જમેવ વા;
ઈમં ગિણ્હ ઈમં મુંચ, પણીયં નો વિઆગરે. ૪૫

અપ્પગ્ઘે વા મહગ્ઘે વા, કએ વા વિક્કએ વિ વા;
પણિઅટ્ઠે સમુપ્પન્ને, અણવજ્જં વિઆગરે ૪૬

તહેવાસંજયં ધીરો, આસ એહિ કરેહિ વા;
સય ચિટ્ઠ વયાહિ ત્તિ, નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં ૪૭

બહવે ઈમે અસાહૂ, લોએ વુચ્ચંતિ સાહુણો;
ન લવે અસાહું સાહુત્તિ, સાહું સાહુત્તિ આલવે. ૪૮
નાણં-દંસણ-સંપન્નં, સંજમે અ તવે રયં;
એવં ગુણ-સમાઉત્તં, સંજયં સાહુમાલવે. ૪૯
દેવાણં મણુઆણં ચ, તિરિઆણં ચ વુગ્ગહે;
અમુગાણં જઓ હોઉ, મા વા હોઉ ત્તિ નો વએ. ૫૦
વાઓ વુટ્ઠં ચ સીઉણ્હં, ખેમં ધાયં સિવંતિ વા;
કયાણુ હુજ્જ એઆણિ? મા વા હોઉ ત્તિ નો વએ. ૫૧

(કાવ્યમ્)

તહેવ મેહં વ નહં વ માણવં,
ન દેવદેવ ત્તિ ગિરં વઇજ્જા;
સમુચ્છિએ ઉન્નએ વા પઓએ,
વઇજ્જ વા વુટ્ઠ બલાહયે ત્તિ. ૫૨

(અનુષ્ટુબ્વૃત્તમ્)

અંતલિક્ખ ત્તિ ણં બૂઆ, ગુજ્ઝાણુચરિઅ ત્તિ અ;
રિદ્ધિમંતં નરં દિસ્સ, રિદ્ધિમંતં તિ આલવે. ૫૩

(કાવ્યમ્)

તહેવ સાવજ્જણુમોઅણી ગિરા,
ઓહારિણી જા ય પરોવઘાઇણી;
સે કોહ લોહ ભય હાસ માણવો,
ન હાસમાણો વિ ગિરં વઇજ્જા. ૫૪
સુવક્કસુદ્ધિં સમુપેહિઆ મુણી,
ગિરં ચ દુટ્ઠં પરિવજ્જએ સયા;

મિઅં અદુટ્ઠં અણુવીઈ ભાસએ,
સયાણ મજ્ઝે લહઈ પસંસણું. ૫૫
ભાસાઈ દોસે અ ગુણે અ જાણિઆ,
તીસે અ દુટ્ઠે પરિવજ્જએ સયા;
છસુ સંજએ સામણિએ સયા જએ,
વઈજ્જ બુદ્ધે હિઅમાણુલોમિઅં. ૫૬
પરિક્ખભાસી સુસમાહિ–ઈંદિએ,
ચઉક્કસાયા–વગએ અણિસ્સિએ;
સ નિદ્ધુણે ધુતમલં પુરેકડં,
આરાહએ લોગમિણં તહા પરં ત્તિ બેમિ. ૫૭

ઇતિ સુવક્કસુદ્ધીનામં સત્તમમજ્ઝયણં સમત્તં ॥ ૭ ॥

॥ ૮ ॥ આચાર પ્રણિધિનામકમધ્યયનં ॥

આયાર–પ્પણિહિં લદ્ધું, જહા કાયવ્વ ભિક્ખુણા;
તં ભે ઉદાહરિસ્સામિ, આણુપુવ્વિં સુણેહ મે. ૧
પુઢવી–દગ–અગણિમારુઅ, તણ–રુક્ખ–સબીયગા;
તસા અ પાણા જીવ ત્તિ, ઇઈ વુત્તં મહેસિણા. ૨
તેસિં અચ્છણ–જોએણ, નિચ્ચં હોઅવ્વયં સિયા;
મણસા કાય–વક્કેણં, એવં હવઈ સંજએ. ૩
પુઢવિં ભિત્તિં સિલં લેલું, નેવ ભિંદે ન સંલિહે;
તિવિહેણ કરણ–જોએણ, સંજએ સુસમાહિએ. ૪
સુદ્ધપુઢવીએ ન નિસીએ, સસરક્ખંમિ અ આસણે;
પમજ્જિત્તુ નિસીઈજ્જા, જાઈત્તા જસ્સ ઉગ્ગહં. ૫

સીઓદગં ન સેવિજ્જા, સિલાવુટ્ઠં હિમાણિ અ;
ઉસિણોદગં તત્ત-ફાસુઅં, પડિગાહિજ્જ સંજએ. ૬
ઉદઉલ્લં અપ્પણો કાયં, નેવ પુંછે ન સંલિહે;
સમુપ્પેહ તહાભૂઅં, નો ણં સંઘટ્ટએ મુણી; ૭
ઈંગાલં અંગણિં અચ્ચિં, અલાયં વા સજોઈઅં;
ન ઉંજિજ્જા ન ઘટ્ટિજ્જા, નો ણં નિવ્વાવએ મુણી. ૮
તાલિઅંટેણ પત્તેણ, સાહાએ-વિહુયણેણ વા;
ન વીઈજ્જ અપ્પણો કાયં, બાહિરં વા વિ પુગ્ગલં. ૯
તણરુક્ખં ન છિંદિજ્જા, ફલં મૂલં ચ કસ્સ ઈ;
આમગં વિવિહં બીઅં, મણસા વિ ન પત્થએ. ૧૦
ગહણેસુ ન ચિટ્ઠિજ્જા, બીએસુ હરિએસુ વા;
ઉદગંમિ તહા નિચ્ચં, ઉત્તિગ-પણગેસુ વા. ૧૧
તસે પાણે ન હિંસિજ્જા, વાયા અદુવ કમ્મુણા;
ઉવરઓ સવ્વભૂએસુ, પાસેજ્જ વિવિહં જગં. ૧૨
અટ્ઠ સુહુમાઈ પેહાએ, જાઈં જાણિત્તુ સંજએ;
દયાહિગારી ભૂએસુ, આસ ચિટ્ઠ-સએહિ વા. ૧૩
કયરાઈં અટ્ઠ સુહુમાઈં જાઈં પુચ્છિજ્જ સંજએ;
ઇમાઈં તાઈં મેહાવી, આઇક્ખિજ્જ વિઅક્ખણે. ૧૪
સિણેહં પુપ્ફસુહુમં ચ, પાણુત્તિગં તહેવ ય;
પણગં બીઅ-હરિઅં ચ, અંડસુહુમં ચ અટ્ઠમં. ૧૫
એવમેઆણિ જાણિત્તા સવ્વભાવેણ સંજએ;
અપ્પમત્તો જએ નિચ્ચં, સવ્વિંદિઅ-સમાહિએ. ૧૬
ધુવં ચ પડિલેહિજ્જા, જોગસા પાયકંબલં;
સિજ્જ-મુચ્ચારભૂમિં ચ, સંથારં અદુવાસણં. ૧૭

ઉચ્ચારં પાસવણં, ખેલં સિંઘાણુ-જલ્લિઅં;
ફાસુઅં પડિલેહિત્તા, પરિટ્ઠાવિજ્જ સંજએ. ૧૮
પવિસિત્તુ પરાગારં, પાણટ્ઠા ભોઅણસ્સ વા;
જયંચિટ્ઠે મિઅં ભાસે, ન ય રૂવેસુ મણં કરે. ૧૯
બહું સુણેહિ કન્નેહિં, બહું અચ્છીહિ પિચ્છઈ;
ન ય દિટ્ઠં સુઅં સવ્વં, ભિક્ખૂ અક્ખાઉમરિહઇ. ૨૦
સુઅં વા જઈ વા દિટ્ઠં, ન લવિજ્જોવઘાઈઅં;
ન ય કેણ ઉવાએણં, ગિહિજોગં સમાયરે. ૨૧
નિટ્ઠાણં રસનિજ્જૂઢં ભદ્દગં પાવગંતિ વા;
પુટ્ઠો વા વિ અપુટ્ઠો વા, લાભાલાભં ન નિદ્દિસે. ૨૨
ન ય ભોઅણંમિ ગિદ્ધો, ચરે ઉંછં અયંપિરો;
અફાસુઅં ન ભુંજિજ્જા, કીય-મુદ્દેસિ-આહડં. ૨૩
સંનિહિં ચ ન કુવ્વિજ્જા, અણુમાયં પિ સંજએ;
મુહાજીવી અસંબદ્ધે, હવિજ્જ જગનિસ્સિએ. ૨૪
લૂહવિત્તી સુસંતુટ્ઠે, અપ્પિચ્છે સુહરે સિઆ;
આસુરત્તં ન ગચ્છિજ્જા, સુચ્ચા ણં જિણ-સાસણં ૨૫
કન્નસુક્ખેહિં સદ્દેહિં, પેમં નાભિનિવેસએ;
દારુણં કક્કસં ફાસં, કાએણ અહિઆસએ. ૨૬
ખુહં પિવાસં દુસ્સિજ્જં, સી-ઉણ્હં અરઇં ભયં;
અહિઆસે અવહિઓ, દેહદુક્ખં મહાફલં, ૨૭
અત્થંગયંમિ આઇચ્ચે, પુરત્થા અ અણુગ્ગએ;
આહાર-માઈયં સવ્વં, મણસાવિ ન પત્થએ. ૨૮
અતિંતિણે અચવલે, અપ્પભાસી મિઆસણે;
હવિજ્જ ઉઅરે દંતે, થોવં લદ્ધું ન ખિંસએ ૨૯

ન બાહિરં પરિભવે, અત્તાણં ન સમુક્કસે;
સુઅલાભે ન મજ્જિજ્જા, જચ્ચા-તવસ્સિ-બુદ્ધિએ, ૩૦
સે જાણમજાણં વા, કટ્ટુ આહમ્મિઅં પયં;
સંવરે ખિપ્પમપ્પાણં, બીઅં તં ન સમાયરે. ૩૧
અણાયારં પરક્કમ્મ, નેવ ગૂહે ન નિન્હવે;
સુઇ સયા વિયડભાવે, અસંસત્તે જિઇંદિએ, ૩૨
અમોહં વયણં કુજ્જા, આયરિઅસ્સ મહપ્પણો;
તં પરિગિજ્ઝ વાયાએ, કમ્મુણા ઉવવાયએ. ૩૩
અધુવં જીવિઅં નચ્ચા, સિદ્ધિમગ્ગં વિઆણિઆ;
વિણિઅટિજ્જ ભોગેસુ, આઉં પરિમિઅમપ્પણો. ૩૪
બલં થામં ચ પેહાએ, સદ્ધા-મારુગ્ગ-મપ્પણો;
ખિત્તં કાલં ચ વિન્નાય, તહપ્પાણં નિજુંજએ. ૩૫
જરા જાવ ન પીડેઇ, વાહી જાવ ન વડ્ઢઇ;
જાવિંદિઆ ન હાયંતિ, તાવ ધમ્મં સમાયરે. ૩૬
કોહં માણં ચ માયં ચ, લોભં ચ પાવ-વડ્ઢણં;
વમે ચત્તારિ દોસે ઉ, ઇચ્છંતો હિઅ-મપ્પણો. ૩૭
કોહો પીઈં પણાસેઇ, માણો વિણય-નાસણો;
માયા મિત્તાણિ નાસેઇ, લોભો સવ્વ-વિણાસણો. ૩૮
ઉવસમેણ હણે કોહં, માણં મદ્દવયા જિણે;
માયં ચજ્જવ-ભાવેણ, લોભં સંતોસઓ જિણે. ૩૯

(કાવ્યમ્)

કોહો અ માણો અ અણિગ્ગહીઆ,
માયા અ લોભો અ પવડ્ઢમાણા;
ચત્તારિ એએ કસિણા કસાયા,
સિંચન્તિ મૂલાઇં પુણબ્ભવસ્સ. ૪૦

રાયણિએસુ વિણયં પઉંજે,
ધુવસીલયં સયયં ન હાવઈજ્જા;
કુમ્મુવ્વ અલ્લીણ-પલ્લીણ-ગુત્તો,
પરક્કમિજ્જા તવ-સંજમંમિ. ૪૧

(અનુષ્ટુબ્વૃત્તમ્)

નિદ્દં ચ ન બહુ મન્નિજ્જા, સપ્પહાસં વિવજ્જએ;
મિહો કહાહિં ન રમે, સજ્ઝાયંમિ રઓ સયા. ૪૨
જોગં ચં સમણધમ્મમ્મિ, જુંજે અણલસો ધુવં;
જુત્તો અ સંમણધમ્મમ્મિ, અટ્ઠં લહઇ અણુત્તરં. ૪૩
ઇહલોગ-પારત્ત-હિઅં, જેણું ગચ્છઈ સુગ્ગઈં;
બહુસ્સુઅં પજ્જુવાસિજ્જા,
પુચ્છિજ્જત્થ વિણિચ્છયં. ૪૪
હત્થં પાયં ચ કાયં ચ, પણિહાય જિઇંદિએ;
અલ્લીણ-ગુત્તો નિસિએ, સગાસે ગુરુણો મુણી. ૪૫
ન પક્ખઓ ન પુરઓ, નેવ કિચ્ચાણ પિટ્ઠઓ;
ન ય ઉરૂં સમાસિજ્જ, ચિટ્ઠિજ્જા ગુરૂણંતિએ. ૪૬
અપુચ્છિઓ ન ભાસિજ્જા, ભાસમાણસ્સ અંતરા;
પિટ્ઠિમંસં ન ખાઇજ્જા, માયામોસં વિવજ્જએ. ૪૭
અપ્પત્તિઅં જેણ સિઆ, આસુ કુપ્પિજ્જ વા પરો;
સવ્વસો તં ન ભાસિજ્જા, ભાસં અહિઅગામિણિં. ૪૮
દિટ્ઠં મિઅં અસંદિદ્ધં, પડિપુન્નં વિઅં જિઅં;
અયંપિર-મણુવ્વિગ્ગં, ભાસં નિસિર અત્તવં. ૪૯
આયાર-પન્નત્તિ-ધરં, દિટ્ઠિવાય-મહિજ્જગં;
વાયવિક્ખલિઅં નચ્ચા, ન તં ઉવહસે મુણી. ૫૦

નક્ખત્તં સુમિણં જોગં, નિમિત્તં મંત-ભેસજં;
ગિહિણો તં ન આઇક્ખે, ભૂઆહિગરણં પયં. ૫૧

અન્નટ્ઠં પગડં લયણં, ભઇજ્જ સયણાસણં;
ઉચ્ચાર ભૂમિ-સંપન્નં, ઇત્થી-પસુ-વિવાજ્જઅં. ૫૨

વિવિત્તા અ ભવે સિજ્જા, નારીણં ન લવે કહં;
ગિહિ-સંથવં ન કુજ્જા, કુજ્જા સાહૂહિં સંથવં ૫૩

જહા કુક્કુડ-પોઅસ્સ, નિચ્ચં કુલલઓ ભયં;
એવં ખુ બંભયારિસ્સ, ઇત્થી-વિગ્ગહઓ ભયં. ૫૪

ચિત્તભિત્તં ન નિજ્ઝાએ, નારિં વા સુ-અલંકિઅં;
ભક્ખરં પિવ દટ્ઠૂણં, દિટ્ઠિ પડિસમાહરે. ૫૫

હત્થ-પાય-પડિચ્છિન્નં, કન્ન-નાસ-વિગપ્પિઅં;
અવિ વાસસયં નાર, બંભયારી વિવજ્જએ. ૫૬

વિભૂસા ઇત્થિ-સંસગ્ગો, પણીઅં રસભોઅણં;
નરસ્સત્ત-ગવેસિસ્સ, વિસં તાલઉડં જહા ૫૭

અંગ-પચ્ચંગ સંઠાણં, ચારુલ્લવિઅ-પેહિઅં;
ઇત્થીણં તં ન નિજ્ઝાએ, કામરાગ-વિવટ્ઢણં. ૫૮

વિસએસુ મણુન્નેસુ, પેમં નાભિનિવેસએ;
અણિચ્ચં તેસિં વિન્નાય, પરિણામં પુગ્ગલાણ ય. ૫૯

પુગ્ગલાણં પરીણામં, તેસિં નચ્ચા જહા તહા;
વિણીઅ-તણ્હો વિહરે, સીઇભૂએણ અપ્પણા ૬૦

જાઇ સદ્ધાઇ નિક્ખંતો પરિઆય-ટ્ઠાણ-મુત્તમં;
તમેવ અણુપાલિજ્જા, ગુણે આયરિઅ-સંમએ. ૬૧

(કાવ્યમ્)

તવં ચિમં સંજમ-જોગયં ચ,
સજ્ઝાયજોગં ચ સયા અહિટ્ઠિએ;
સુરે વ સેણાઈ સમત્ત માઉહે,
અલમપ્પણો હોઈ અલં પરેસિં. ૬૨

સજ્ઝાય-સજ્ઝાણ-રયસ્સ તાઈણો,
અપાવ-ભાવસ્સ તવે રયસ્સ;
વિસુજ્ઝઈ જં સિ મલં પુરેકડં,
સમીરિઅં રુપ્પમલં વ જોઈણા. ૬૩

સે તારિસે દુક્ખસહે જિઇંદિએ,
સુએણ જુત્તે અમમે અકિંચણે;
વિરાયઈ કમ્મ-ઘણંમિ અવગએ,
કસિણબ્ભ-પુડાવગમે વ ચંદિમે ત્તિ બેમિ. ૬૪

॥ ઇતિ આયાર પણિહીનામઅટ્ઠમઅજ્ઝયણં સમત્તં ॥

---

૯ વિનયસમાધિનામાધ્યયને પ્રથમોદ્દેશકઃ

(કાવ્યમ્)

થંભા વ કોહા વ મયપ્પમાયા,
ગુરુસ્સગાસે વિણયં ન સિક્ખે;
સો ચેવ ઉ તસ્સ અભૂઈભાવો,
ફલં વ કીઅસ્સ વહાય હોઈ. ૧

જે આવિ મંદિત્તિ, ગુરું વિઈત્તા,
ડહરે ઇમે અપ્પસુઅત્તિ નચ્ચા;
હીલંતિ મિચ્છં પડિવજ્જમાણા,
કરંતિ આસાયણ તે ગુરૂણં ૨
પગઇઇ મંદા વિ ભવંતિ એગે,
ડહરા વિ અ જે સુઅબુદ્ધોવવેઆ;
આયારમંતા ગુણસુટ્ઠિઅપ્પા,
જે હીલિઆ સિહિરિવ ભાસ કુજ્જા. ૩
જે આવિ નાગં ડહરં તિ નચ્ચા,
આસાયએ સે અહિઆય હોઈ,
એવાયરિઅં પિ હુ હીલયંતો,
નિઅચ્છઈ જાઇપહં ખુ મંદો. ૪
આસિવિસો યા વિ પરં સુરુટ્ઠો,
કિં જીવનાસાઉ પરં નુ કુજ્જા;
આયરિઅપાયા પુણ અપ્પસન્ના,
અબોહિ–આસાયણ નત્થિ મુક્ખો. ૫
જો પાવગં જલિઅ–મવક્કમિજ્જા,
આસીવિસં વા વિ હુ કોવઇજ્જા;
જો વા વિસં ખાયઇ જીવિઅટ્ઠી,
એસોવ–માસાયણયા ગુરૂણં ૬
સિયા હુ સે પાવય નો ડહેજ્જા
આસીવિસો વા કુવિઓ ન ભક્ખે;
સિયા વિસં હાલહલં ન મારે,
ન યાવિ મોક્ખો ગુરુ–હીલણાએ. ૭

જો પવ્વયં સિરસા ભેત્તુ-મિચ્છે,
સુત્તં વ સીહં પડિબોહએજ્જા;
જો વા દએ સત્તિ-અગ્ગે પહારં,
એસોવ-માસાયણયા ગુરૂણં. ૮
સિયા હુ સિસેણ ગિરિં પિ ભિન્દે,
સિયા હુ સીહો કુવિઓ ન ભક્ખે;
સિયા ન ભિન્દિજ્જ વ સત્તિ અગ્ગં,
ન યાવિ મોક્ખો ગુરુ-હીલણાએ. ૯
આયરિય-પાયા પુણ અપ્પસન્ના,
અબોહિ-આસાયણ નત્થિ મુક્ખો;
તમ્હા અણાબાહ-સુહાભિકંખી,
ગુરુપ્પસાયા-ભિમુહો રમેજ્જા. ૧૦
જહાહિઅગ્ગી જલણં નમંસે,
નાણાહુઇ-મન્ત-પયા-ભિસિત્તં;
એવાયરિયં ઉવચિટ્ઠએજ્જા,
અણન્તનાણોવગઓ વિ સન્તો. ૧૧
જસ્સન્તિએ ધમ્મપયાઇ સિક્ખે,
તસ્સન્તિએ વેણઇયં પઉંજે;
સક્કારએ સિરસા પંજલીઓ,
કાય-ગ્ગિરા "ભો" મણસા ય નિચ્ચં. ૧૨
લજ્જા દયા સંજમ બંભચેરં,
કલ્લાણ-ભાગિસ્સ વિસોહિ-ઠાણં;
જે મે ગુરૂ સયય-મણુસાસયન્તિ,
તેઽહં ગુરૂ સયયં પૂયયામિ. ૧૩

જહા નિસન્તે તવણચ્ચિમાલી,
પભાસઇ કેવલ-ભારહં તુ;
એવાયરિઓ સુય-સીલ બુદ્ધિએ,
વિરાયઇ સુરમજ્ઝે વ ઇન્દો ૧૪

જહા સસી કોમુઇ-જોગ-જુત્તો,
નક્ખત્ત-તારાગણ-પરિવુડપ્પા;
ખે સોહઇ વિમલે અબ્ભમુક્કે,
એવં ગણી સોહઇ ભિક્ખુમજ્ઝે. ૧૫

મહાગરા આયરિયા મહેસી,
સમાહિ-જોગે સુય-સીલ-બુદ્ધિએ;
સમ્પાવિઉ-કામે અણુત્તરાઇં,
આરાહએ તોસઈ ધમ્મ-કામી. ૧૬

સુચ્ચાણ મેહાવિ-સુભાસિયાઈં,
સુસ્સૂસએ આયારિઅપ્પમત્તો;
આરાહઈત્તાણ ગુણે અણેગે,
સે પાવઇ સિદ્ધિમણુત્તરં. ત્તિ બેમિ. ૧૭

॥ ઇતિ વિણયસમાહીએ પઢમો ઉદ્દેસો સમત્તો ॥ ૧ ॥

---

૯ વિનયસમાધ્યયને દ્વિતીયઉદ્દેશઃ ॥ ૨ ॥

(કાવ્યમ્)

મૂલાઉ ખન્ધપ્પભવો દુમસ્સ,
ખન્ધાઉ પચ્છા સમુવેન્તિ સાહા;
સાહપ્પસાહા વિરુહન્તિ પત્તા,
તઓ સે પુપ્ફં ચ ફલં રસો ય. ૧

(અનુષ્ટુબ્વૃત્તમ્)

એવં ધમ્મસ્સ વિણઓ, મૂલં પરમો સે મુક્ખો;
જેણ કીત્તિં સુઅં સિગ્ઘં, નીસેસં ચાભિગચ્છઈ. ૨

જે ય ચણ્ડે મિએ થદ્ધે, દુવ્વાઈ નિયડી સઢે;
વુજ્ઝઈ સે અવિણીયપ્પા, કટ્ઠં સોયગયં જહા. ૩

વિણયં પિ જો ઉવાએણં, ચોઈઓ કુપ્પઈ નરો;
દિવ્વં સો સિરિમિજ્જન્તિં, દંડેણ પડિસેહએ. ૪

તહેવ અવિણીઅપ્પા, ઉવવજ્ઝા હયા ગયા;
દીસન્તિ દુહમેહન્તા, આભિઓગ—મુવાટ્ઠયા. ૫

તહેવ સુવિણીઅપ્પા, ઉવવજ્ઝા હયા ગયા;
દીસન્તિ સુહમેહન્તા, ઇડ્ઢિં પત્તા મહાયસા. ૬

તહેવ અવિણીઅપ્પા, લોગંસિ નર—નારિઓ;
દીસન્તિ દુહમેહન્તા, છાયા વિગલિતેન્દિયા. ૭

દણ્ડ—સત્થ—પરિજ્જુણ્ણા, અસબ્ભ—વયણેહિ ય;
કલુણા વિવન્ન—છન્દા, ખુપ્પવાસા—પરિગયા. ૮

તહેવ સુવિણીઅપ્પા, લોગંસિ નરનારિઓ;
દીસન્તિ સુહમેહન્તા, ઇડ્ઢિં પત્તા મહાયસા. ૯

તહેવ અવિણીઅપ્પા, દેવા જક્ખા ય ગુજ્ઝગા;
દીસન્તિ દુહમેહન્તા, આભિઓગ—મુવટ્ઠિયા. ૧૦

તહેવ સુવિણીઅપ્પા, દેવા જક્ખા અ ગુજ્ઝગા;
દીસન્તિ સુહમેહન્તા, ઇડ્ઢિં પત્તા મહાયસા. ૧૧

જે આયરિય—ઉવજ્ઝાયાણં, સુસ્સૂયા—વયણંકરા;
તેસિં સિક્ખા પવડ્ઢન્તિ, જલસિત્તા ઇવ પાયવા. ૧૨

અપ્પણટ્ઠા પરટ્ઠા વા, સિપ્પા નેઉણિયાણિ ય;
ગિહિણો ઉવભોગટ્ઠા, ઇહ લોગસ્સ કારણા. ૧૩
જેણ બન્ધં વહં ઘોરં, પરિઆવં ચ દારુણં;
સિક્ખમાણા નિયચ્છન્તિ, જુત્તા તે લલિઇન્દિઆ. ૧૪
તેઽવિ તં ગુરું પૂયન્તિ, તસ્સ સિપ્પસ્સ કારણા;
સક્કારેન્તિ નમંસન્તિ, તુટ્ઠા નિદેસ-વત્તિણો. ૧૫
કિં પુણ જે સુઅગ્ગાહી, અણન્ત-હિયકામએ;
આયરિયા જં વએ ભિક્ખૂ, તમ્હા તં નાઇવત્તએ. ૧૬
નીઅં સેજ્જં ગઇં ઠાણં, નીયં ચ આસણાણિ ય;
નીયં ચ પાએ વન્દિજ્જા, નીયં કુજ્જા ય અંજલિં ૧૭
સંઘટ્ટઇત્તા કાએણં, તહા ઉવહિણામવિ;
'ખમેહ અવરાહં મે', વઇજ્જ 'ન પુણ' ત્તિ અ. ૧૮
દુગ્ગઓ વા પઓએણં, ચોઇઓ વહઈ રહં;
એવં દુબુદ્ધિ કિચ્ચાણં, વુત્તોવુત્તો પકુવ્વઇ. ૧૯
(આલવન્તે લવન્તે વા, ન નિસિજ્જાઈ પડિસ્સુણે;
મુત્તૂણં આસણં ધીરો, સુસ્સૂસાએ પડિસ્સુણે.)
કાલં છન્દોવયારં ચ, પડિલેહિત્તાણ હેઉહિં;
તેણં તેણં ઉવાએણં, તં તં સંપડિવાયએ. ૨૦
વિવત્તી અવિણીયસ્સ, સમ્પત્તી વિણિયસ્સ અ;
જસ્સેયં દુહઓ નાયં, સિક્ખં સે અભિગચ્છઇ. ૨૧

(કાવ્યમ્)

જે આવિ ચણ્ડે મઇ-ઇડ્ઢિ-ગારવે,
પિસુણે નરે સાહસ-હીણપેસણે;
અદિટ્ઠ-ધમ્મે વિણએ અકોવિએ,
અસંવિભાગી ન હુ તસ્સ મુક્ખો. ૨૨

નિદ્દેસવત્તી પુણ જે ગુરૂણં,
સૂયત્થ-ધમ્મા વિણયમ્મિ કોવિયા;
તરિત્ત તે ઓહમિણં દુરુત્તરં,
ખવિત્તુ કમ્મં ગઇમુત્તમં ગયા. ॥ ત્તિબેમિ. ॥ ૨૩ ॥

॥ ઇતિ વિણયસમાહિઅજ્ઝયણે બીઓ ઉદ્દેસો સમત્તો ॥

---

૯ વિનયસમાધ્યધ્યને તૃતીય ઉદ્દેશ: ॥ ૩ ॥

(કાવ્યમ્)

આયરિયં અગ્ગિ-મિવાહિઅગ્ગી,
સુસ્સૂસમાણો પડિજાગરિજ્જા;
આલોઇયં ઇંગિઅમેવ નચ્ચા,
જો છન્દમારાહયઈ સ પુજ્જો. ૧

આયારમટ્ઠા વિણયં પઉંજે,
સુસ્સૂસમાણો પરિગિજ્ઝ વક્કં;
જેહોવઇટ્ઠં અભિકંખમાણો,
ગુરું તુ નાસાયયઈ સ પુજ્જો. ૨

રાઇણિએસુ વિણયં પઉંજે,
ડહરા વિ ય જે પરિયાય-જેટ્ઠા;
નિયત્તણે વટ્ટઈ સચ્ચવાઈ,
ઓવાયવં વક્કકરે સ પુજ્જો. ૩

અન્નાયઉંછં ચરઈ વિસુદ્ધં,
જવણટ્ઠયા સમુયાણં ચ નિચ્ચં;

અલદ્ધુયં નો પરિદેવએજ્જા,
લદ્ધું ન વિકત્થયઈ સ પુજ્જો. ૪

સંથાર–સેજ્જા–સણ–ભત્તપાણે,
અપ્પિચ્છયા અઇલાભે વિ સન્તે;
જો એવમપ્પાણભિતોસએજ્જા,
સંતોસ–પાહન્ન–રએ સ પુજ્જો. ૫

સક્કા સહેઉં આસાઈ કંટયા,
અઓમયા ઉચ્છહયા નરેણં;
અણાસએ જો ઉ સહેજ્જ કંટએ,
વઇમએ કણ્ણસરે સ પુજ્જો. ૬

મુહુત્ત–દુક્ખા ઉ હવન્તિ કંટયા,
અઓમયા તે વિ તઓ સુ ઉદ્ધરા;
વાયાદુરુત્તાણિ દુરુદ્ધરાણિ,
વેરાણુબન્ધીણિ મહબ્ભયાણિ. ૭

સમાવયન્તા વયણાભિઘાયા,
કણ્ણંગયા દુમ્મણિયં જણન્તિ;
ધમ્મો ત્તિ કિચ્ચા પરમગ્ગસૂરે,
જિઇન્દિએ જો સહઈ સ પુજ્જો. ૮

અવણ્ણવાયં ચ પરમ્મુહસ્સ,
પચ્ચક્ખઓ પડિણીયં ચ ભાસં;
ઓહારણિં અપ્પિયકારિણિં ચ,
ભાસં ન ભાસેજ્જ સયા સ પુજ્જો. ૯

અલોલુએ અક્કુહએ અમાઇ,
અપિસુણે યાવિ અદીણવિત્તી;

નો ભાવએ નો વિય ભાવિયપ્પા,
અકોઉહલ્લે ય સયા સ પુજ્જો. ૧૦
ગુણેહિ સાહૂ અગુણેહિડસાહૂ,
ગેણ્હાહિ સાહૂ–ગુણ મુંચડસાહૂ;
વિયાણિયા અપ્પગ–મપ્પએણં,
જો રાગદોસેહિ સમો સ પુજ્જો. ૧૧
તહેવ ડહરં વ મહલ્લગં વા,
ઇત્થીં પુમં પવ્વઇયં ગિહિં વા;
નો હીલએ નોડવિ ય ખિંસએજ્જા,
થંભં ચ કોહં ચ ચએ સ પુજ્જો. ૧૨
જે માણિયા સયયં માણયન્તિ,
જત્તેણ કન્નં વ નિવેસયન્તિ;
તે માણએ માણરિહે તવસ્સી,
જિઇન્દિએ સચ્ચરએ સ પુજ્જો. ૧૩
તેસિં ગુરૂણં ગુણસાયરાણં,
સોચ્ચાણ મેહાવી સુભાસિયાઇં;
ચરે મુણી પંચ–રએ તિગુત્તો,
ચઉક્કસાયા–વગએ સ પુજ્જો. ૧૪
ગુરુમિહ સયયં પડિયરિય મુણી,
જિણમય–નિઉણે અભિગમ–કુસલે;
ધુણિય રયમલં પુરેકડં,
ભાસુર–મઉલં ગઇં ગય ॥ ત્તિબેમિ ॥ ૧૫ ॥
॥ ઇતિ વિણયસમાહીએ તઇઓ ઉદ્દેસો સમત્તો ॥ ૩ ॥

॥ ૯ ॥ વિનયસમાધ્યધ્યને ચતુર્થ ઉદ્દેશઃ ॥

સુયં મે આઉસં ! તેણું ભગવયા એવમક્ખાયં, ઇહ ખલુ થેરેહિં ભગવન્તેહિં ચત્તારિ વણિય-સમાહિ-ટ્ઠાણા પન્નત્તા કયરે ખલુ તે થેરેહિં ભગવન્તેહિં ચત્તારિ વિણય-સમાહિ-ટ્ઠાણા પન્નતા ૧

ઇમે ખલુ તે થેરેહિં ભગવન્તેહિં ચત્તારિ વિણય-સામાહિ-ટ્ઠાણા પન્નત્તા તં જહા-વિણય સમાહી, સુય-સમાહી, તવસમાહી, આયારસમાહી, વિણએ સુએઅ તવે, આયારે નિચ્ચ પંડિયા; અભિરામયન્તિ અપ્પાણં, જે ભવંતિ જિઇન્દિયા. ૧

ચઉવ્વિહા ખલુ વિણયસમાહી ભવઈ, તં જહા-અણુસાસિજ્જન્તો સુસ્સૂસઈ ૧, સમ્મં સમ્પડિવજ્જઇ ૨, વેયમારાહઇ ૩, ન ય ભવઈ અત્તસમ્પગ્ગહિએ, ૪, ચઉત્થં પયં ભવઈ, ભવઈ ય એત્થ સિલોગો

પેહેઈ હિયાણુસાસણં,
સુસ્સૂસઇ ત ચ પુણો અહિટ્ઠિએ;
ન ય માણ-મએણ મજ્જઈ,
વિણય-સમાહી આયયટ્ઠિએ. ૨

ચઉવ્વિહા ખલુ સુયસમાહી ભવઈ, તં જહા સુયં મે ભવિસ્સઈત્તિ અજ્ઝાઇયવ્વં ભવઈ ૧, એગગ્ગચિત્તો ભવિસ્સામિત્તિ અજ્ઝાઈયવ્વં ભવઈ ૨, અપ્પાણં ઠાવઈસ્સામિત્તિ અજ્ઝાઈયવ્વં ભવઈ ૩, ઠિઓ પરં ઠાવઈસ્સામિત્તિ અજ્ઝાઈયવ્વં ભવઈ ૪, ચઉત્થં પયં ભવઈ, ભવઈ ય એત્થ સિલોગો.

નાણમેગગ્ગ-ચિત્તો ય, ઠિઓ ય ઠાવઈ પરં;
સુયાણિ ય અહિજ્જિત્તા, રઓ સુય-સમાહિએ. ૩

ચઉવ્વિહા ખલુ તવસમાહી ભવઈ, તં જહા-નો ઇહલોગટ્ઠયાએ તવમહિટ્ઠિજ્જા ૧, નો પરલોગટ્ઠયાએ તવમહિટ્ઠિજ્જા ૨, નો કિત્તિ-વણ્ણ-સદ્દસિલોગટ્ઠયાએ તવમહિટ્ઠિજ્જા ૩, નન્નત્થ નિજ્જરટ્ઠયાએ તવમહિટ્ઠિજ્જા ૪, ચઉત્થં પયં ભવઇ, ભવઇ ય એત્થ સિલોગો.

વિવિહગુણ-તવો-રએ ય નિચ્ચં,
ભવઇ નિરાસએ નિજ્જરટ્ઠિએ;
તવસા ધુણઇ પુરાણ-પાવગં,
જુત્તો સયા તવ-સમાહિએ. ૪

ચઉવ્વિહા ખલુ આયારસમાહી ભવઈ. તં જહા-નો ઇહલોગટ્ઠયાએ આયારમહિટ્ઠિજ્જા ૧, નો પરલોગટ્ઠયાએ આયારમહિટ્ઠિજ્જા ૨, નો કિત્તિ વણ્ણ-સદ્દસિલોગટ્ઠયાએ આયારમહિટ્ઠિજ્જા ૩, નન્નત્થ આરહન્તેહિં હેઊહિં આયારમહિટ્ઠિજ્જા ૪, ચઉત્થં પયં ભવઇ ભવઈ ય એત્થ સિલોગો.

જિણવયણ-રએ અતિન્તિણે,
પડિપુણ્ણાયય-માયયટ્ઠિએ;
આયારસમાહિ-સંવુડે,
ભવઇ ય દન્તે ભાવ-સન્ધએ. ૫

અભિગમ ચઉરો સમાહિઓ,
સુવિસુદ્ધો સુસમાહિયપ્પઓ;
વિઉલ-હિય-સુહાવહં પુણો,
કુવ્વઇ સો પય-ખેમમપ્પણો. ૬

જાઇમરણાઓ મુચ્ચઇ, ઇત્થં ત્થં ચ ચયઇ સવ્વસો;
સિદ્ધે વા ભવઇ સાસએ, દેવે વા અપ્પરએ મહડ્ઢિએ.
॥ ત્તિબેમિ ॥ ૭ ॥

॥ ઇતિ વિણયસમાહીએ ચઉત્થો ઉદ્દેસો સમત્તો ॥ ૪ ॥
॥ ઇતિ વિણયસમાહીનામં નવમમજ્ઝયણં સમત્તં ॥

॥ ૧૦ સભિક્ખુઅધ્યયનં ॥

નિક્ખમ્મમાણાઇ ય બુદ્ધવયણે, નિચ્ચં ચિત્તસમાહિઓ હવિજ્જા; ઇત્થીણ વસં ન યાવિ ગચ્છે, વન્તં નો પડિયાયઇ જે સ ભિક્ખૂ. ૧ પુઢવિં ન ખણે ન ખણાવએ, સીઓદગં ન પિએ ન પિયાવએ; અગણિ-સત્થં જહા સુનિસિયં, તં ન જલે ન જલાવએ જે સ ભિક્ખૂ. ૨ અનિલેણ ન વીએ ન વીયાવએ, હરિયાણિ ન છિન્દે ન છિન્દાવએ; બીયાણિ સયા વિવજ્જયન્તો, સચ્ચિત્તં નાહારએ જે સ ભિક્ખૂ. ૩ વહણં તસ-થાવરાણ હોઈ, પુઢવિ-તણ-કટ્ઠ-નિસ્સિયાણં; તુમ્હા ઉદ્દેસિયં ન ભુંજે, નો વિ પએ ન પયાવએ જે સ ભિક્ખૂ. ૪ રોઇય-નાયપુત્ત-વયણે, અત્તસમે મન્નેજ્જ છપ્પિ કાએ; પંચ ય ફાસે મહવ્વયાઇં, પંચાસવ-સંવરએ જે સ ભિક્ખૂ. ૫ ચત્તારિ વમે સયા કસાએ, ધુવજોગી હવિજ્જ બુદ્ધવયણે; અહણે નિજ્જાય-રૂવરયએ, ગિહિજોગં પરિવજ્જએ જે સ ભિક્ખૂ. ૬ સમ્માદ્દિટ્ઠિ સયા અમૂઢે, અત્થિ હુ નાણે તવે સંજમે ય; તવસા ધુણઈ પુરાણ-પાવગં, મણ-વય-કાય-સુસંવુડે જે સ ભિક્ખૂ. ૭ તહેવ અસણં પાણગં વા, વિવિહં ખાઇમ-સાઇમં લભિત્તા; હોહી અટ્ઠો સુએ પરે વા, તં ન નિહે ન નિહાવએ

જે સ ભિક્ખૂ. ૮ તહેવ અસણં પાણગં વા, વિવિહં ખાઇમ-સાઇમં લભિત્તા; છન્દિય સાહમ્મિઆણ ભુંજે, ભોચ્ચા સજ્ઝાય-રએ ય જે સ ભિક્ખૂ. ૯ ન ય વુગ્ગહિયં કહં કહેજ્જા, ન ય કુપ્પે નિહુઇન્દિએ પસન્તે; સંજમે ધુવં જોગેણ જુત્તે, ઉવસન્તે અવિહેડએ જે સ ભિક્ખૂ. ૧૦ જો સહઇ હુ ગામ-કણ્ટએ, અક્કોસ-પહાર-તજ્જણાઓ ય; ભય-ભેરવ-સદ્દ-સપ્પહાસે, સમ-સુહ-દુક્ખ-સહે ય જે સ ભિક્ખૂ. ૧૧ પડિમં પડિવજ્જિયા મસાણે, નો ભીયએ ભયભેરવાઈં દિસ્સ; વિવિહગુણ-તવો-રએ ય નિચ્ચં, ન સરીરં ચાભિકંખઈ જે સ ભિક્ખૂ. ૧૨ અસઇં વોસટ્ઠ-ચત્ત દેહે, અક્કુટ્ઠે વ હએ વ લૂસિએ વા; પુઢવિ-સમે મુણી હવિજ્જા, અનિયાણે અકોઉહલ્લે જે સ ભિક્ખૂ ૧૩ અભિભૂય કાએણ પરીસહાઇં, સમુદ્ધરે જાઈ-પહાઓ અપ્પયં; વિઇત્તુ જાઈ-મરણં મહબ્ભયં, તવે રએ સામણિએ જે સ ભિક્ખૂ. ૧૪ હત્થ-સંજએ પાય-સંજએ, વાય-સંજએ સંજઇન્દિએ; અજ્ઝપ્પ રએ સુસમાહિયપ્પા, સુત્તત્થં ચ વિયાણઇ જે સ ભિક્ખૂ. ૧૫ ઉવહિમ્મિ અમુચ્છિએ અગિદ્ધે, અન્નાય ઉંછં પુલ-નિપ્પુલાએ; કય-વિક્કય-સન્નિહિઓ વિરએ, સવ્વ-સંગાવગએ ય જે સ ભિક્ખૂ. ૧૬ અલોલ-ભિક્ખૂ ન રસેસુ ગિદ્ધે, ઉંછં ચરે જીવિય નાભિકંખે; ઇડ્ઢિં ચ સક્કારણ-પૂયણં ચ, ચએ ઠિયપ્પા અણિહે જે સ ભિક્ખૂ. ૧૭ ન પરં વએજ્જાસિ 'અયં કુસીલે,' જેણન્ન કુપ્પેજ્જ ન તં વએજ્જા; જાણિય પત્તેયં પુણ્ણ-પાવં, અત્તાણં ન સમુક્કસે જે સ ભિક્ખૂ. ૧૮ ન જાઈમત્તે ન ય રૂવમત્તે, ન

લાભમત્તે ન સુએણ મત્તે; મયાણિ સવ્વાણિ વિવજ્જઇત્તા, ધમ્મજ્ઝાણ-રએ ય જે સ ભિક્ખૂ. ૧૯ પવેયએ અજ્જ-પયં મહામુણી, ધમ્મે ઠિઓ ઠાવયઈ પરં પિ; નિક્ખમ્મ વજ્જેજ્જ કુસીલલિંગં, ન યાવિ હાસં કુહએ જે સ ભિક્ખૂ. ૨૦ તં દેહવાસં અસુઇં અસાસયં, સયા ચએ નિચ્ચ-હિયટ્ઠિ-યપ્પા; છિન્દિત્તુ જાઇ-મરણસ્સ બન્ધણં, ઉવેઈ ભિક્ખૂ અપુણાગમં ગઈં. ત્તિ બેમિ. ૨૧

॥ ઇઇ સભિક્ખૂ અજ્ઝયણં દસમં સમત્તં ॥ ૧૦ ॥

॥ ૧ ॥ શ્રી દશવૈકાલિકે પ્રથમા ચૂલિકા ॥

ઈહ ખલુ ભો પવ્વઇએણં ઉપ્પન્નદુક્ખેણં સંજમે અરઇ-સમાવન્ન-ચિત્તેણં ઓહાણુપ્પેહિણા અણોહાઇએણં ચેવ હયરસ્સિગયંકુસ-પોયપડાગાભૂઆઇં ઇમાઇં અટ્ઠારસ ઠાણાઈં સમ્મં સંપડિલેહિઅવ્વાઈં ભવંતિ; તં જહા-હં ભો દુસ્સમાએ દુપ્પજીવી ૧, લહુસગા ઈત્તરિઆ ગિહીણં કામભોગા ૨, ભુજ્જો અ સાઈબહુલા મણુસ્સા ૩, ઇમે અ મે દુક્ખે ન ચિરકાલોવટ્ઠાઈ ભવિસ્સઇ ૪, ઓમજણ-પુરક્કારે ૫, વંતસ્સ ય પડિઆયણં ૬, અહરગઈ વાસોવ-સંપયા ૭, દુલ્લહે ખલુ ભો ગિહીણં ધમ્મે ગિહવાસ મજ્ઝે વસંતાણં ૮, આયંકે સે વહાય હોઈ ૯, સંકપ્પે સે વહાય હોઇ ૧૦, સોવક્કેસે ગિહવાસે, નિરુવકકેસે પરિઆએ ૧૧, બંધે ગિહવાસે, મુક્ખે પરિઆએ ૧૨, સાવજ્જે ગિહવાસે, અણવજ્જે પરિઆએ ૧૩, બહુસાહારણા ગિહાણં કામભોગા ૧૪, પત્તેઅં પુન્નપાવં ૧૫, અણિચ્ચે ખલુ ભો મણુઆણ જીવિએ કુસગ્ગજલબિંદુચંચલે ૧૬, બહું ચ ખલુ ભો પાવં કમ્મં પગડં ૧૭, પાવાણં ચ ખલુ ભો કડાણં કમ્માણં પુવ્વિં દુચ્ચિન્નાણં દુપ્પડિકંતાણં વેઈત્તા મુક્ખો નત્થિ અવેઇત્તા તવસા વા ઝોસઈત્તા ૧૮, અટ્ઠારસમં પયં ભવઈ, ભવઈ અ ઈત્થ સિલોગો.

જયા ય ચયઇ ધમ્મં, અણજ્જો ભોગકારણા;
સે તત્થ મુચ્છિએ બાલે, આયઈં નાવબુજ્ઝઈ. ૧
જયા ઓહાવિઓ હોઇ, ઇંદો વા પડિઓ છમં;
સવ્વ ધમ્મ-પરિબ્ભટ્ઠો, સ પચ્છા પરિતપ્પઇ. ૨

જયા અ વંદિમો હોઈ, પચ્છા હોઈ અવંદિમો;
દેવયા વ ચુઆ ઠાણા, સ પચ્છા પરિતપ્પઇ. 3
જયા અ પૂઇમો હોઈ, પચ્છા હોઇ અપૂઇમો;
રાયા વ રજ્જ-પબ્ભટ્ઠો, સ પચ્છા પરિતપ્પઇ. ૪
જયા અ માણિમો હોઇ, પચ્છા હોઇ અમાણિમો;
સિટ્ઠિવ્વ કબ્બડે છૂઢો, સ પચ્છા પરિતપ્પઇ. ૫
જયા અ થેરઓ હોઈ, સમઇક્કંત-જુવ્વણો;
મચ્છુ વ્વ ગલં ગિલિત્તા, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૬
જયા અ કુ-કુડુંબસ્સ, કુ-તત્તીહિં વિહમ્મઈ;
હત્થી વ બંધણે બદ્ધો, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૭
પુત્ત-દાર-પરીકિન્નો, મોહસંતાણ- સંતઓ;
પંકોસન્નો જહા નાગો, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૮
અજ્જ આહં ગણી હુંતો, ભાવિઅપ્પા બહુસ્સુઓ;
જઇઽહં રમંતો પરિઆએ, સામન્ને જિણદેસિએ. ૯
દેવલોગ-સમાણો અ, પરિઆઓ મહેસિણં;
રયાણં અરયાણં ચ, મહાનરય-સારિસો. ૧૦

(કાવ્યમ્)

અમરોવમં જાણિઅ સુક્ખમુત્તમં, રયાણ-પરિઆઈ તહાઽરયાણં; નિરઓવમં જાણિઅ દુક્ખમુત્તમં, રમિજ્જ તમ્હાપરિઆઈ પંડિએ. ૧૧ ધમ્માઉ ભટ્ઠં સિરિઓ અવેયં, જન્નગ્ગિ વિજ્ઝાઅ-મિવ-ઽપ્પતેઅં; હીલંતિણં દુવ્વિહિઅં કુસીલા, દાઢુદ્દિઅં ઘોરવિસં વ નાગં. ૧૨ ઇહેવ ધમ્મો અયસો અકિત્તી, દુન્નામધિજ્જં ચ પિહુજ્જણંમિ; ચુઅસ્સ ધમ્માઉ અહમ્મસેવિણો, સંભિન્ન-

વિત્તસ્સ ય હિટ્ઠુઓ ગઈ. ૧૩ ભુંજિત્તુ ભોગાઇં પસજ્ઝ ચેઅસા, તહાવિહં કટ્ટુ અસંજમં બહું; ગઇં ચ ગચ્છે અણભિજ્ઝિઅં દુહં, બોહી અ સે નો સુલહા પુણો પુણો. ૧૪ ઇમસ્સ તા નેરઇઅસ્સ જંતુણો, દુહોવણીઅસ્સ કિલેસવત્તિણો; પલિઓવમં ઝિજ્જઈ સાગરોવમં, કિમંગ પુણ મજ્ઝ ઇમં મણોદુહં. ૧૫ ન મે ચિરં દુક્ખમિણં ભવિસ્સઇ, અસાસયા ભોગપિવાસ જંતુણો; ન ચે સરીરેણ ઇમેણડવિસ્સઈ, અવિસ્સઇ જીવિઅ-પજ્જવેણ મે ૧૬ જસ્સેવમપ્પા ઉ હવિજ્જ નિચ્છિઓ, ચઇજ્જ દેહં ન હુ ધમ્મસાસણં; તં તારિસં નો પઇલંતિ ઇંદિઆ, ઉવિંતવાયા વ સુદંસણં ગિરિં. ૧૭ ઇચ્ચેવ સંપસ્સિઅ બુદ્ધિમં નરો આયં ઉવાયં વિવિહં વિઆણિઆ; કાએણ વાયા અદુ માણસેણં, તિગુત્તિ ગુત્તો જિણવયણ—મહિટ્ઠિજ્જાસિ. ત્તિ બેમિ. ૧૮

॥ ઇઇ સિરિદસવેયાલિએ રઈવક્કા પઢમા ચૂલા સમત્તા. ૧

॥ શ્રી દશવૈકાલિકે દ્વિતીયા ચૂલિકા ॥

ચૂલિઅં તુ પવક્ખામિ, સુઅં કેવલિ—ભાસિઅં;
જં સુણિત્તુ સુપુણ્ણાણં, ધમ્મે ઉપ્પજ્જએ મઈ. ૧
અણુસોઅ—પટ્ઠિઅ-બહુજણંમિ, પડિસોઅ-લદ્ધ-લક્ખેણં;
પડિસોઅમેવ અપ્પા, દાયવ્વો હોઉ—કામેણં. ૨
અણુસોઅસુહો લોઓ, પડિસોઓ આસવો સુવિહિઆણં;
અણુસોઓ સંસારો, પડિસોઓ તસ્સ ઉત્તારો. ૩
તમ્હા આયાર—પરક્કમેણં, સંવર—સમાહિ—બહુલેણં;
ચરિઆ ગુણા અ નિયમા અ, હુંતિ સાહૂણ દટ્ઠવ્વા. ૪

અનિએઅ–વાસો સમુઆણ–ચરિઆ, અન્નાય–ઉંછં પઇરિક્કયા અ; અપ્પોવહી કલહ વિવજ્જણા અ, વિહાર-ચરિઆ ઇસિણં પસત્થા. ૫ આઇન્ન–ઓમાણ–વિવજ્જણા અ, ઓસન્ન–દિટ્ઠાહડ–ભત્તપાણે; સંસટ્ઠ–કપ્પેણ ચરિજ્જ ભિક્ખૂ, તજ્જાય–સંસટ્ઠ જઈ જઇજ્જા. ૬ અમજ્જ મંસાસિ અમચ્છરીઆ, અભિક્ખણં નિવ્વિગઇં ગયા અ; અભિક્ખણં કાઉસ્સગ્ગકારી, સજ્ઝાયજોગે પયઓ હવિજ્જા. ૭ ન પડિન્નવિજ્જા સયણાસણાઇં, સિજ્જં નિસિજ્જં તહ ભત્તપાણં, ગામે કુલે વા નગરે વ દેસે, મમત્તભાવં ન કહિં પિ કુજ્જા. ૮ ગિહિણો વેઆવડિઅં ન કુજ્જા, અભિવાયણ–વંદણ-પૂઅણં વા; અસંકિલિટ્ઠેહિં સમં વસિજ્જા, મુણી ચરિત્તસ્સ જઓ ન હાણી. ૯ ન યા લભેજ્જા નિઉણં સહાયં, ગુણાહિઅં વા ગુણઓ સમં વા; ઇક્કો વિ પાવાઇં વિવજ્જયંતો, વિહરિજ્જ કામેસુ અસજ્જમાણો. ૧૦ સંવચ્છરં વા વિ પરં પમાણં, બીઅં ચ વાસં ન તહિં વસિજ્જા; સુત્તસ્સ મગ્ગેણ ચરિજ્જ ભિક્ખૂ, સુત્તસ્સ અત્થો જહ આણવેઇ ૧૧ જો પુવ્વરત્તાવરરત્તકાલે, સંપિક્ખએ અપ્પગ–મપ્પગેણં; કિં મે કડં ચ મે કિચ્ચસેસં, કિં સક્કણિજ્જં ન સમાયરામિ. ૧૨ કિં મે પરોપાસઈ કિં ચ અપ્પા, કિં વાહં ખલિઅં ન વિવજ્જયામિ; ઇચ્ચેવ સમ્મં અણુપાસમાણો, અણાગયં નો પડિબંધ કુજ્જા. ૧૩ જત્થેવ પાસે કઈ દુપ્પઉત્તં, કાએણ વાયા અદુ માણસેણં; તત્થેવ ધીરો પડિસાહરિજ્જા, આઇન્નઓ ખિપ્પમિવ ખલીણં ૧૪ જસ્સેરિસા જોગ જિઇંદિઅસ્સ, ધિઇમઓ સપ્પુરિસસ્સ નિચ્ચં;

તમાહુ લોએ પડિબુદ્ધજીવી, સો જીઅઈ સંજમ-જીવિએણં.
૧૫ અપ્પા ખલુ સયયં રક્ખિઅવ્વો, સવ્વિંદિએહિં
સુસમાહિએહિં; અરક્ખિઓ જાઈપહં ઉવેઈ, સુરક્ખિઓ
સવ્વદુહાણ મુચ્ચઇ. ત્તિ બેમિ. ૧૬

॥ ઈઇ સિદ્દિસવેઆલિએ વિવિત્તચરિઆ બીઆ ચૂલા
સમત્તા ॥ ૨ ॥

॥ ઈઈ દસવેઆલિઅં મૂલસુત્તં સમત્તં ॥

તૃતીયો ભાગ:

પ્રકરણો, કુલકો, તત્ત્વાર્થ સૂત્ર, શતકો, વીતરાગ સ્તોત્ર, યોગશાસ્ત્ર વિગેરે

શ્રી જીવ વિચાર પ્રકરણ મૂળ

ભુવણ-પઈવં વીરં, નમિઊણ ભણામિ અબુહ-બોહત્થં,
જીવ-સરૂવં કિંચિ વિ, જહ ભણિયં પુવ્વ-સૂરીહિં ૧
જીવા મુત્તા સંસારિણો ય, તસ થાવરા ય સંસારી,
પુઢવી જલ જલણ વાઉ, વણસ્સઈ થાવરા નેયા ૨
ફલિહ મણિ રયણ વિદ્દુમ, હિંગુલ હરિયાલ મણસિલ રસિંદા,
કણગાઈ ધાઉ સેઢી, વન્નિય અરણેટ્ટય પલેવા. ૩
અબ્ભય તૂરી ઊસં, મટ્ટી-પાહાણ-જાઈઓ ણેગા,
સોવીરંજણ લુણાઈ, પુઢવી-ભેઆ ઇ ઇચ્ચાઇ. ૪
ભોમંતરિક્ખ-મુદગં, ઓસા હિમ કરગ હરિતણૂ મહિઆ,
હુંતિ ઘણોદહિમાઈ, ભેયાણેગા ય આઉસ્સ ૫
ઇંગાલ જાલ મુમ્મુર, ઉક્કાસણિ કણગ વિજ્જુમાઇઆ,
અગણિ-જિયાણં ભેયા, નાયવ્વા નિઉણ-બુદ્ધિએ. ૬
ઉબ્ભામગ ઉક્કલિયા, મંડલી મહ સુદ્ધ ગુંજવાયા ય,
ઘણ-તણુ-વાયાઇઆ, ભેયા ખલુ વાઉકાયસ્સ. ૭
સાહારણ પત્તેઆ, વણસ્સઈ જીવા દુહા સુએ ભણિયા,
જેસિ-મણંતાણં તણૂ, એગા સાહારણા તે ઉ. ૮

કંદા અંકુર કિસલય; પણગા સેવાલ ભૂમિફોડા ય;
અદ્દયતિય ગજ્જર મોત્થ; વત્થુલા થેગ પલ્લંકા. ૯
કોમલ ફલં ચ સવ્વં, ગૂઢ સિરાઈં સિણાઈ-પત્તાઈં,
થોહરિ કુંઆરિ ગુગ્ગુલી, ગલોય પમુહા ઈ છિન્નરૂહા. ૧૦
ઇચ્ચાઇણો અણેગે, હવંતિ ભેયા અણંતકાયાણં,
તેસિં પરિજાણણત્થં, લક્ખણ-મેઅં સુએ ભણિયં. ૧૧
ગૂઢસિર-સંધિ-પવ્વં, સમભંગ-મહિરુગં ચ છિન્નરુહં,
સાહારણં સરીરં, તવ્વિવરિઅં ચ પત્તેયં. ૧૨
એગ સરીરે એગો, જીવો જેસિં તુ તે ય પત્તેયા,
ફલ ફૂલ છલ્લિ કટ્ઠા, મૂલગ પત્તાણિ બીયાણિ. ૧૩
પત્તેય તરું મુત્તું, પંચ વિ પુઢવાઇણો સયલ લોએ,
સુહુમા હવંતિ નિયમા, અંતમુહુત્તાઊ અદિસ્સા. ૧૪
સંખ કવહુય ગંડુલ, જલોય ચંદણગ અલસ લહગાઈ,
મેહરિ કિમિ પૂઅરગા, બેઇંદિય માઈવાહાઇ. ૧૫
ગોમી મંકણ જૂઆ, પિપીલિ ઉદ્દેહિયા ય મક્કોડા,
ઇલ્લિય ઘયમિલ્લીઓ, સાવય ગોકીડ જાઇઓ. ૧૬
ગદ્દહય ચોરકીડા, ગોમયકીડા ય ધન્નકીડા ય,
કુંથુ ગોવાલિયા ઈલિયા, તેઇંદિય ઇંદગોવાઇ. ૧૭
ચઉરિંદિયા ય વિચ્છૂ ઢિંકુણ ભમરા ય ભમરિયા તિડ્ડા,
મચ્છિય ડંસા મસગા, કંસારી કવિલ ડોલાઇ. ૧૮
પંચિંદિયા ય ચઉહા, નારય તિરિયા મણુસ્સ દેવા ય,
નેરઇયા સત્તવિહા, નાયવ્વા પુઢવી-ભેએણં. ૧૯
જલયર થલયર ખયરા, તિવિહા પંચિંદિયા તિરિક્ખા ય,
સુસુમાર મચ્છ કચ્છવ, ગાહા મગરા ય જલચારી ૨૦

ચઉપય ઉરપરિસપ્પા, ભુયપરિસપ્પા ય થલયરા તિવિહા,
ગો સપ્પ નઉલ પમુહા, બોધવ્વા તે સમાસેણં. ૨૧
ખયરા રોમયપક્ખી ચમ્મયપક્ખી ય પાયડા ચેવ,
નરલોગાઓ બાહિં, સમુગ્ગપક્ખી વિયયપક્ખી. ૨૨
સવ્વે જલ–થલ–ખયરા, સમુચ્છિમા ગબ્ભયા દુહા હુંતિ,
કમ્મા–કમ્મગભૂમિ, અંતરદીવા મણુસ્સા ય. ૨૩
દસહા ભવણાહિવઈ, અટ્ઠવિહા વાણમંતરા હુંતિ,
જોઈસિયા પંચવિહા, દુવિહા વેમાણિયા દેવા. ૨૪
સિદ્ધા પનરસ ભેયા, તિત્થા–તિત્થાઇ સિદ્ધ–ભેએણં,
એએ સંખેવેણં, જીવ–વિગપ્પા સમક્ખાયા ૨૫
એએસિં જીવાણં, સરીર–માઉ ઠિઈ સકાયંમિ,
પાણા–જોણિ–પમાણં, જેસિં જં અત્થિ તં ભણિમો. ૨૬
અંગુલ–અસંખ–ભાગો, સરીર–મેગિંદિયાણ સવ્વેસિં,
જોયણ સહસ્સ–મહિયં, નવરં પત્તેય–રુક્ખાણં. ૨૭
બારસ જોયણ તિન્નેવ, ગાઉઆ જોયણં ચ અણુક્કમસો,
બેઇંદિય તેઇંદિય, ચઉરિંદિય દેહમુચ્ચત્તં. ૨૮
ધણુસયપંચ–પમાણા, નેરઇયા સત્તમાઇ પુઢવીએ,
તત્તો અદ્ધદ્ધૂણા, નેયા રયણપ્પહા જાવ. ૨૯
જોયણ સહસ્સમાણા, મચ્છા ઉરગા ય ગબ્ભયા હુંતિ,
ધણુહ–પુહુત્તં પક્ખીસુ, ભુયચારી ગાઉઅ–પુહુત્તં. ૩૦
ખયરા ધણુહપુહુત્તં, ભુયગા ઉરગા ય જોયણપુહુત્તં,
ગાઉઅ પુહુત્તમિત્તા, સમુચ્છિમા ચઉપ્પયા ભણિયા. ૩૧
છચ્ચેવ ગાઉઆઇં, ચઉપ્પયા ગબ્ભયા મુણેયવ્વા,
કોસ તિગં ચ મણુસ્સા, ઉક્કોસ સરીર–માણેણં. ૩૨

ઇસાણુંત સુરાણું, રયણીઓ સત્ત હુંતિ ઉચ્ચત્તં,
દુગ દુગ દુગ ચઉ ગેવિજ્જ, ણુત્તરે ઇક્કિક્ક-પરિહાણી. ૩૩
બાવીસા પુઢવીએ, સત્તય આઉસ્સ તિન્નિ વાઉસ્સ,
વાસ સહસ્સા દસ તરૂ, ગણાણ તેઊ તિ રત્તાઊ. ૩૪
વાસાણિ બારસાઊ, બેઇંદિયાણં તેઇંદિયાણં તુ,
અઊણાપન્ન દિણાઇં, ચઉરિંદીણં તુ છમ્માસા. ૩૫
સુર-નેરઇયાણ ઠિઇ, ઉક્કોસા સાગરાણિ તિત્તીસં,
ચઉપય તિરિય મણુસ્સા, તિન્નિ ય પલિઓવમા હુંતિ. ૩૬
જલયર-ઉરં-ભુયગાણં, પરમાઊ હોઇ પુવ્વ કોડીઓ,
પક્ખીણં પુણ ભણિઓ, અસંખભાગો ય પલિયસ્સ ૩૭
સવ્વે સુહુમા સાહારણા ય, સમુચ્છિમા મણુસ્સા ય,
ઉક્કોસ જહન્નેણં, અંતમુહુત્તં ચિય જિયંતિ. ૩૮
ઓગાહણાઉ-માણં, એવં સંખેવઓ સમક્ખાયં,
જે પુણ ઇત્થ વિસેસા, વિસેસ-સુત્તાઉ તે નેયા. ૩૯
એગિંદિયા ય સવ્વે, અસંખ-ઉસ્સપ્પિણી સકાયંમિ,
ઉવવજ્જંતિ ચયંતિ ય અણંતકાયા અણંતાઓ. ૪૦
સંખિજ્જ સમા વિગલા, સત્તટ્ઠ ભવા પણિંદિતિરિમણુઆ,
ઉવવજ્જંતિ સકાએ, નારય દેવા ય નો ચેવ. ૪૧
દસહા જિયાણ પાણા, ઇંદિય ઊસાસ આઉ બલરૂઆ,
એગિંદિએસુ ચઉરો, વિગલેસુ છ સત્ત અટ્ઠેવ. ૪૨
અસન્નિ સન્નિ પંચિંદિએસુ, નવ દસ કમેણ બોધવ્વા,
તેહિં સહ વિપ્પઓગો, જીવાણં ભન્નએ મરણં. ૪૩
એવં અણોરપારે, સંસારે સાયરંમિ ભીમંમિ,
પત્તો અણંતખુત્તો, જીવેહિં અપત્ત-ધમ્મેહિં ૪૪

તહ ચઉરાસી લક્ખા, સંખા જોણીણ હોઈ જીવાણં,
પુઢવાઈણં ચઉણ્હં, પત્તેયં સત્ત સત્તેવ. ૪૫
દસ પત્તેય તરૂણં, ચઉદસ લક્ખા હવંતિ ઇયરેસુ,
વિગલિંદિએસુ દો દો, ચઉરો પંચિંદિતિરિયાણં. ૪૬
ચઉરો ચઉરો નારય, સુરેસુ મણુઆણ ચઉદસ હવંતિ,
સંપિંડિયા ય સવ્વે, ચુલસી લક્ખા ઉ જોણીણં. ૪૭
સિદ્ધાણં નત્થિ દેહો, ન આઉ કમ્મં ન પાણ જોણીઓ,
સાઈ અણંતા તેસિં, ઠિઈ જિણિંદાગમે ભણિઆ. ૪૮
કાલે અણાઈ-નિહણે, જોણિ-ગહણંમિ ભીસણે ઇત્થ,
ભમિયા ભમિહિંતિચિરં, જીવા જિણ-વયણ-મલહંતા. ૪૯
તા સંપઇ સંપત્તે, મણુઅત્તે દુલ્લહે વિ સમ્મત્તે,
સિરિ-સંતિ-સૂરિ સિટ્ઠે, કરેહ ભો ઉજ્જમં ધમ્મે. ૫૦
એસો જીવવિયારો, સંખેવ-રુઈણ જાણણા-હેઊ,
સંખિત્તો ઉદ્ધરિઓ, રુદ્દાઓ સુય-સમુદ્દાઓ. ૫૧

શ્રી નવતત્ત્વ પ્રકરણ સૂત્ર

જીવા-જીવા પુણ્ણં, પાવા-સવ સંવરો ય નિજ્જરણા,
બંધો મુક્ખો ય તહા, નવ તત્તા હુંતિ નાયવ્વા. ૧
ચઉદસ ચઉદસ બાયાલીસા, બાસી ય હુંતિ બાયાલા,
સત્તાવન્નં બારસ, ચઉ નવ ભેયા કમેણેસિં. ૨
એગવિહ દુવિહ તિવિહા, ચઉવ્વિહા પંચ છવ્વિહા જીવા,
ચેયણ તસ ઇયરેહિં, વેય-ગઈ-કરણ-કાએહિં. ૩
એગિંદિય સુહુમિયરા, સન્નિયર પણિંદિયા ય સ બિ તિ ચઉ,
અપજ્જત્તા પજ્જત્તા, કમેણ ચઉદસ જિય-ટ્ઠાણા. ૪

નાણં ચ દંસણં ચેવ, ચરિત્તં ચ તવો તહા,
વીરિયં ઉવઓગો ય, એઅં જીવસ્સ લક્ખણં. ૫
આહાર સરીરિંદિય, પજ્જત્તી આણુપાણુ ભાસ મણે,
ચઉ પંચ પંચ છપ્પિય, ઇગ-વિગલા-સન્નિ-સન્નીણં. ૬
પણિંદિઅ ત્તિ બલુસા, સાઊ દસ પાણ ચઉ છ સગ અટ્ઠ,
ઈગ-દુ-તિ-ચઉરિંદીણં, અસન્નિ-સન્નીણ નવ દસ ય. ૭
ધમ્માડધમ્મા-ગાસા, તિય તિય ભેયા તહેવ અદ્ધાય,
ખંધા દેસ પએસા, પરમાણુ અજીવ ચઉદસહા. ૮
ધમ્મા-ધમ્મા પુગ્ગલ, નહ કાલો પંચ હુંતિ અજીવા,
ચલણ સહાવો ધમ્મો, થિર સંઠાણો અહમ્મો ય. ૯
અવગાહો આગાસં, પુગ્ગલ-જીવાણ પુગ્ગલા ચઉહા,
ખંધા દેસ પએસા, પરમાણુ ચેવ નાયવ્વા. ૧૦
સદંધયાર ઉજ્જોઅ, પભા છાયાતવેહિ આ,
વણ્ણ ગંધ રસા ફાસા, પુગ્ગલાણં તુ લક્ખણં. ૧૧
એગા કોડિ સત સટ્ઠિ, લક્ખા સત્તહત્તરી સહસ્સા ય,
દો ય સયા સોલહિઆ, આવલિઆ ઇગ મુહુત્તમ્મિ. ૧૨
સમયાવલિ મુહુત્તા, દીહા પક્ખા ય માસ વરિસા ય,
ભણિઓ પલિઆ સાગર, ઉસ્સપ્પિણિ-સપ્પિણી કાલો. ૧૩
પરિણામિ જીવ મુત્તં, સપએસા એગ ખિત્ત કિરિઆ ય;
ણિચ્ચં કારણ કત્તા, સવ્વગય ઇયર અપ્પવેસે. ૧૪
સા ઉચ્ચગોઅ મણુદુગ, સુરદુગ પંચિંદિજાઈ પણદેહા,
આઈતિતણુણ-વંગા, આઈમ-સંઘયણ-સંઠાણા. ૧૫
વન્ન ચઉક્કા-ગુરુલહુ, પરઘા ઉસાસ આય-વુજ્જોઅં,
સુભખગઈ નિમિણ તસદસ, સુર-નર-તિરિઆઉ તિત્થયરં. ૧૬

તસ બાયર પજ્જત્તં, પત્તેઅં થિરં સુભં ચ સુભગં ચ,
સુસ્સર આઇજ્જ જસં, તસાઈ-દસગં ઈમં હોઈ. ૧૭
નાણં-તરાય દસગં, નવ બીએ નીઅ સાય મિચ્છત્તં,
થાવર દસ નરયતિગં, કસાય પણવીસ તિરિયદુગં. ૧૮
ઇગ બિ તિ ચઉ જાઇઓ, કુખગઈ ઉવઘાય હુંતિ પાવસ્સ,
અપસત્થં વન્ન-ચઉ, અપઢમ-સંઘયણ-સંઠાણા. ૧૯
થાવર સુહુમ અપજ્જં, સાહારણ-મથિર-મસુભ-દુભગાણિ,
દુસ્સર-ણાઈજ્જ-જસં, થાવરદસગં વિવજ્જત્થં. ૨૦
ઈંદિઅ કસાય અવ્વય, જોગા પંચ ચઉ પંચ તિન્નિ કમા,
કિરિઆઓ પણવીસં, ઈમા ઉ તાઓ અણુક્કમસો. ૨૧
કાઇઅ અહિગરણિઆ, પાઉસિયા પારિતાવણી કિરિયા,
પાણાઇવાયારંભિઅ, પરિગ્ગહિયા માયવત્તી ય. ૨૨
મિચ્છા-દંસણ-વત્તી, અપચ્ચક્ખાણા ય દિટ્ઠિપુટ્ઠિ અ,
પાડુચ્ચિઅ સામંતો,-વણીઅ નેસત્થિ સાહત્થી. ૨૩
આણવણિ વિઆરણિઆ, અણભોગા અણવકંખપચ્ચઇઆ,
અન્ના પઓગ સમુદાણ, પિજ્જ દોસેરિયાવહિઆ ૨૪
સમિઇ ગુત્તી પરિસહ, જઇધમ્મો ભાવણા ચરિત્તાણિ,
પણ તિ દુવીસ દસ બાર, પંચ ભેએહિં સગવન્ના. ૨૫
ઇરિયા-ભાસે-સણા-દાણે, ઉચ્ચારે સમિઇ સુ અ,
મણગુત્તી વયગુત્તી, કાયગુત્તી તહેવ ય. ૨૬
ખુહા પિવાસા સી ઉણ્હં, દંસા ચેલા- રઇ-ત્થિઓ,
ચરિઆ નિસીહિયા સિજ્જા, અક્કોસ વહ જાયણા. ૨૭
અલાભ રોગ તણફાસા, મલ સક્કર પરિસહા,

પન્ના અન્નાણુ સમ્મત્તં, ઇઅ બાવીસ પરિસહા. ૨૮
ખંતી મદ્દવ અજ્જવ, મુત્તી તવ સંજમે અ બોધવ્વે,
સચ્ચં સોઅં અકિંચણં ચ, બંભં ચ જઈ ધમ્મો. ૨૯
પઢમ-મણિચ્ચ-મસરણં, સંસારો એગયા ય અન્નત્તં,
અસુઇત્તં આસવ, સંવરો ય તહ નિજ્જરા નવમી. ૩૦
લોગસહાવો બોહી, દુલ્લહા ધમ્મસ્સ સાહગા અરિહા,
એઆઓ ભાવણાઓ, ભાવેઅવ્વા પયત્તેણં. ૩૧
સામાઇ અત્થ પઢમં, છેઓવટ્ઠાવણં ભવે બીયં,
પરિહારવિસુદ્ધિઅં, સુહુમં તહ સંપરાયં ચ. ૩૨
તત્તો અ અહક્ખાયં, ખાયં સવ્વંમિ જીવલોગમ્મિ,
જં ચરિઊણ સુવિહિઆ, વચ્ચંતિ અયરામરં ઠાણં. ૩૩
અણસણ-મૂણોઅરિયા, વિત્તીસંખેવણં રસચ્ચાઓ,
કાયકિલેસો સંલીણયા ય, બજ્ઝો તવો હોઈ ૩૪
પાયચ્છિત્તં વિણઓ, વેયાવચ્ચં તહેવ સજ્ઝાઓ,
ઝાણં ઉસ્સગ્ગો વિ અ, અબ્ભિંતરઓ તવો હોઈ. ૩૫
બારસ વિહં તવો નિજ્જરા ય, બંધો ચઉ વિગપ્પો અ,
પયઈ-ટ્ઠિઇ-અણુભાગ, પએસ-ભેએહિં નાયવ્વો. ૩૬
પયઇ સહાવો વુત્તો, ઠિઈ કાલાવહારણં,
અણુભાગો રસો ણેઓ, પએસો દલ-સંચઓ. ૩૭
પડ-પડિહાર-સિ-મજ્જ, હડ-ચિત્ત-કુલાલ-ભંડગારીણં,
જહ એએસિં ભાવા, કમ્માણ વિ જાણ તહ ભાવા. ૩૮
ઇહ નાણ-દંસણા-વરણ, વેય-મોહાઉ-નામ-ગોઆણિ,
વિગ્ઘં ચ પણ નવ દુ, અટ્ઠવીસ ચઉ તિસય દુ પણવિહં. ૩૯
નાણે અ દંસણાવરણે, વેઅણિએ ચેવ અંતરાએ અ,
તીસં કોડાકોડી, અયરાણં ઠિઇ અ ઉક્કોસા. ૪૦

સત્તરિ કોડાકોડી, મોહણીએ વીસ નામ ગોએસુ,
તિત્તીસં અયરાઈં, આઉટ્ઠિઈ બંધ ઉક્કોસા. ૪૧
બારસ મુહુત્ત જહન્ના, વેયણિએ અટ્ઠ નામ-ગોએસુ,
સેસાણું-તમુહુત્તં, એયં બંધ-ટ્ઠિઈ-માણં. ૪૨
સંત-પય-પરૂવણયા, દવ્વ-પમાણં ચ ખિત્ત ફુસણા ય,
કાલો અ અંતરં ભાગ, ભાવે અપ્પાબહું ચેવ. ૪૩
સંત-સુદ્ધપયત્તા, વિજ્જંતં ખ કુસુમંવ્વ ન અસંતં,
મુક્ખત્તિ પયં તસ્સ ઉ, પરૂવણા મગ્ગણાઇહિં. ૪૪
ગઈ ઇંદિએ કાએ, જોએ વેએ કસાય નાણે ય.
સંજમ દંસણ લેસા, ભવ સમ્મે સન્નિ આહારે. ૪૫
નરગઈ પણિંદ તસ ભવ, સન્નિ અહક્ખાય ખઈઅ સમ્મત્તે,
મુક્ખો-ણાહાર કેવલ, દંસણ નાણે ન સેસેસુ. ૪૬
દવ્વપમાણે સિદ્ધાણં, જીવ-દવ્વાણિ હુંતિ ણંતાણિ,
લોગસ્સ અસંખિજ્જે, ભાગે ઈક્કો ય સવ્વે વિ. ૪૭
ફુસણા અહિયા કાલો, ઈગ-સિદ્ધ-પડુચ્ચ સાઇઓ ણંતો,
પડિવાયા-ભાવાઓ, સિદ્ધાણં અંતરં નત્થિ. ૪૮
સવ્વજિયાણ-મણંતે, ભાગે તે તેસિં દંસણં નાણં,
ખઇએ ભાવે પરિણામિએ, અ પુણ હોઇ જીવત્તં. ૪૯
થોવા નપુંસ સિદ્ધા, થી નર સિદ્ધા કમેણ સંખગુણા,
ઈઅ મુક્ખતત્ત-મેઅં, નવતત્તા લેસઓ ભણિઆ. ૫૦
જીવાઈ નવ પયત્થે, જો જાણઈ તસ્સ હોઈ સમ્મત્તં,
ભાવેણ સદ્દહંતો, અયાણમાણેવિ સમ્મત્તં. ૫૧
સવ્વાઇં જિણેસર-ભાસિઆઇં, વયણાઈ નન્નહા હુંતિ,
ઇઅ બુદ્ધિ જસ્સ મણે, સમ્મત્તં નિચ્ચલં તસ્સ. ૫૨

અંતોમુહુત્ત-મિત્તંપિ, ફાસિઅં હુજ્જ જેહિં સમ્મત્તં,
તેસિં અવડ્ઢ પુગ્ગલ, પરિઅટ્ટો ચેવ સંસારો. ૫૩
ઉસ્સપ્પિણી અણંતા, પુગ્ગલ-પરિઅટ્ટઓ મુણેઅવ્વો,
તે-ણંતા-તીઅદ્ધા. અણાગયદ્ધા અણંતગુણા. ૫૪
જિણ અજિણ તિત્થ તિત્થા, ગિહિ અન્ન સલિગ થી નર નપુંસા
પત્તેય સયંબુદ્ધા, બુદ્ધબોહિય ઇક્કણિક્કા ય. ૫૫
જિણસિદ્ધા અરિહંતા, અજિણસિદ્ધા ય પુંડરિઅ પમુહા,
ગણહારિ તિત્થ સિદ્ધા, અતિત્થસિદ્ધા ય મરૂદેવી. ૫૬
ગિહિલિંગ સિદ્ધ ભરહો, વક્કલચીરી ય અન્નલિંગમ્મિ,
સાહૂ સલિંગસિદ્ધા, થી-સિદ્ધા ચંદણા-પમુહા. ૫૭
પુંસિદ્ધા ગોયમાઈ, ગાંગેય-પમુહ નપુંસયા સિદ્ધા,
પત્તેય સયંબુદ્ધા, ભણિયા કરકંડુ કવિલાઈ. ૫૮
તહ બુદ્ધબોહિ ગુરુબોહિય, ઇગસમય એગ સિદ્ધા ય,
ઈગ સમયે વિ અણેગા, સિદ્ધા તે-ણેગ સિદ્ધા ય. ૫૯
(જઇઆ ઈ હોઇ પુચ્છા, જિણાણ મગ્ગંમિ ઉત્તરં તઈયા,
ઇક્કસ્સ નિગોયસ્સ, અણંતભાગો ય સિદ્ધિ-ગઓ.) ૬૦

શ્રી દંડક પ્રકરણ સૂળ

નમિઉં ચઉવીસ જિણે, તસ્સુત્ત-વિયાર-લેસ-દેસણઓ,
દંડગ-પએહિં તે ચ્ચિય, થોસામિ સુણેહ ભો ભવ્વા. ૧
નેરઇઆ અસુરાઇ, પુઢવાઈ-બેઇંદિયાદઓ ચેવ,
ગબ્ભય-તિરય-મણુસ્સા, વંતર જોઇસિય વેમાણી. ૨
સંખિત્તયરી ઉ ઈમા, સરીર-મોગાહણા ય સંઘયણા,
સન્ના સંઠાણ કસાય, લેસિન્દિય દુસસુગ્ઘાયા. ૩

દિટ્ઠી દંસણ નાણે, જોગુ-વઓગો-વવાય ચવણ ઠિઈ,
પજ્જત્તિ કિમાહારે, સન્નિ ગઈ આગઈ વેએ. ૪
ચઉગબ્ભ-તિરિય-વાઉસુ, મણુઆણં પંચ સેસ તિસરીરા,
થાવરચઉગે દુહઓ, અંગુલઅસંખભાગતણૂ. ૫
સવ્વેસિંપિ જહન્ના, સાહાવિય અંગુલસ્સ અસંખંસો,
ઉક્કોસ પણસયધણૂ, નેરઇયા સત્તહત્થ સુરા. ૬
ગબ્ભતિરિસહસ જોયણ, વણસ્સઇ અહિયજોયણસહસ્સં,
નર તેઇંદિ તિગાઊ, બેઇંદિય જોયણે બાર. ૭
જોયણ-મેગં ચઉરિંદિ, દેહ-મુચ્ચત્તણં સુએ ભણિઅં,
વેઉવ્વિય-દેહં પુણ, અંગુલ-સંખંસ-મારંભે. ૮
દેવ નર અહિયલક્ખં, તિરિયાણં નવ ય જોયણ સયાઈ,
દુગુણં તુ નારયાણં, ભણિયં વેઉવ્વિયસરીરં. ૯
અંતમુહુત્તં નિરએ, મુહુત્ત ચત્તારિ તિરિય-મણુએસુ,
દેવેસુ અદ્ધમાસો, ઉક્કોસ વિઉવ્વણા-કાલો. ૧૦
થાવર-સુર-નેરઈઆ, અસ્સંઘયણા ય વિગલ છેવટ્ઠા,
સંઘયણ છગ્ગં ગબ્ભય, નર-તિરિએસુ વિ મુણેયવ્વં. ૧૧
સવ્વેસિં ચઉદહ વા, સન્ના સવ્વે સુરા ય ચઉરંસા,
નર તિરિય છ સંઠાણા, હુંડા વિગલિંદિ-નેરઇયા. ૧૨
નાણાવિહ ધય સૂઈ, બુબ્બુય વણ વાઉ તેઉ અપકાયા,
પુઢવી મસૂર ચંદા-કારા સંઠાણઓ ભણિયા. ૧૩
સવ્વે વિ ચઉ કસાયા, લેસ છગ્ગં ગબ્ભતિરિયમણુએસુ,
નારય તેઊ વાઊ, વિગલા વેમાણિ ય તિ લેસા. ૧૪
જોઇસિય તેઉલેસા, સેસા સવ્વેવિ હુંતિ ચઉલેસા,
ઇંદિય દારં સુગમં, મણુઆણં સત્ત સમુગ્ધાયા. ૧૫

વેયણુ કસાય મરણે, વેઉવ્વિય તેયએ ય આહારે,
કેવલિ ય સમુગ્ધાયા, સત્ત ઇમે હુંતિ સન્નીણું ૧૬
એગિંદિયાણુ કેવલ, તેઉ–આહારગ વિણા ઉ ચત્તારિ,
તે વેઉવ્વિયવજ્જા, વિગલા–સન્નીણુ તે ચેવ. ૧૭
પણ ગબ્ભતિરિસુરેસુ, નારય વાઊસુ ચઉર તિય સેસે,
વિગલ દુ દિટ્ઠી થાવર, મિચ્છિત્તિ સેસ તિય દિટ્ઠી. ૧૮
થાવર બિ તિસુ અચક્ખૂ, ચઉરિંદિસુ તદ્દુગં સુએ ભણિઅં,
મણુઆ ચઉ દંસણિણો, સેસેસુ તિગં તિગં ભણિયં. ૧૯
અન્નાણુ નાણુ તિય તિય, સુર તિરિ નિરએ થિરે અન્નાણદુગં,
નાણુન્નાણુ દુ વિગલે, મણુએ પણુ નાણુ તિ અન્નાણા. ૨૦
ઇક્કારસ સુર–નિરએ, તિરિએસુ તેર પન્નર મણુએસુ,
વિગલે ચઉ પણુ વાએ, જોગ તિગં થાવરે હોઈ. ૨૧
ઉવઓગા મણુએસુ, બારસ નવ નિરય તિરિય દેવેસુ,
વિગલદુગે પણ છક્કં, ચઉરિંદિસુ થાવરે તિયગં. ૨૨
સંખમસંખા સમયે, ગબ્ભય તિરિ વિગલ નારય સુરા ય,
મણુઆ નિયમા સંખા, વણુ–ણંતા થાવર અસંખા. ૨૩
અસન્નિ નર અસંખા, જહ ઉવવાએ તહેવ ચવણે વિ,
બાવીસ સગ તિ દસવાસ, સહસ્સ ઉક્કિટ્ઠ પુઢવાઇ. ૨૪
તિ દિણુગ્ગિ તિ પલ્લાઊ, નર તિરિ સુર નિરય સાગર તિત્તીસા,
વંતર પલ્લં જોઇસ, વરિસલક્ખા–હિયં પલિયં. ૨૫
અસુરાણુ અહિય અયરં, દેસૂણ દુ પલ્લયં નવ નિકાયે,
બારસવાસુણુ પણુદિણુ, છમ્માસુક્કિટ્ઠ વિગલાઊ. ૨૬
પુઢવાઈ–દસ–પયાણું, અંતમુહુત્તં જહન્ન આઉઠિઈ,
દસસહસ્સવરિસઠિઈઆ, ભવણાહિવનિરયવંતરિઆ. ૨૭

વેમાણિય જોઇસિયા, પલ્લતયટ્ઠંસ આઉઆ હુંતિ,
સુરનરતિરિનિરએસુ, છ પજ્જત્તી થાવરે ચઉગં. ૨૮
વિગલે પંચ પજ્જત્તી, છદ્દિસિઆહાર હોઇ સવ્વેસિં.
પણગાઈ-પયે ભયણા, અહ સન્નિતિયં ભણિસ્સામિ ૨૯
ચઉવિહસુરતિરિએસુ, નિરએસુ અ દીહકાલિગી સન્ના,
વિગલે હેઉવએસા, સન્નારહિયા થિરા સવ્વે. ૩૦
મણુઆણ દીહકાલિય, દિટ્ઠીવાઓ-વએસિયા કેવિ,
પજ્જપણતિરિ મણુ અચ્ચિય, ચઉવિહ દેવેસુ ગચ્છંતિ ૩૧
સંખાઉ પજ્જ પણિંદિ, તિરિય-નરેસુ તહેવ પજ્જત્તે,
ભૂ-દગ-પત્તેયવણે, એએસુ ચ્ચિય સુરાગમણં. ૩૨
પજ્જત્તસંખગબ્ભય, તિરિયનરા નિરયસત્તગે જંતિ,
નિરય ઉવટ્ટા એએસુ, ઉવવજ્જંતિ ન સેસેસુ. ૩૩
પુઢવી-આઉ-વણસ્સઈ,-મજ્ઝે નારયવિવજ્જિયા જીવા,
સવ્વે ઉવવજ્જંતિ, નિય નિય કમ્માણુમાણેણં ૩૪
પુઢવાઈ-દસ પએસુ, પુઢવી આઊ વણસ્સઈ જંતિ,
પુઢવાઈદસપએહિ ય, તેઊ-વાઊસુ ઉવવાઓ. ૩૫
તેઊવાઊ-ગમણં, પુઢવી-પમુહંમિ હોઈ પયનવગે,
પુઢવાઈઠાણદસગા, વિગલાઈતિયં તહિં જંતિ. ૩૬
ગમણા-ગમણં ગબ્ભય, તિરિયાણં સયલજીવઠાણેસુ,
સવ્વત્થ જંતિ મણુઆ, તેઊવાઊહિં નો જંતિ ૩૭
વેયતિય તિરિ-નરેસુ, ઈત્થી પુરિસો ય ચઉવિહ-સુરેસુ,
થિરવિગલનારએસુ, નપુંસવેઓ હવઈ એગો. ૩૮
પજ્જ મણુ બાયરગ્ગિ, વેમાણિય ભવણ નિરય વંતરિયા
જોઈસ ચઉ પણતિરિયા, બેઇંદિય તેઇંદિય ભૂ આઊ. ૩૯

વાઊ વણુસ્સઈ ચ્ચિય, અહિયા અહિયા કમેણિમે હુંતિ,
સવ્વેવિ ઈમે ભાવા, જિણા મએ ણંતસો પત્તા. ૪૦
સંપઈ તુમ્હ ભત્તસ્સ,–દંડગ-પય-ભમણ-ભગ્ગ-હિયયસ્સ,
દંડતિય–વિરય–સુલહં, લહુ મમ દિંતુ મુક્ખપયં. ૪૧
સિરિજિણહંસ મુણીસર, રજ્જે સિરિ ધવલચંદ સીસેણ,
ગજસારેણ લિહિયા, એસા વિન્નત્તિ અપ્પહિણા. ૪૨

શ્રી લઘુસંગ્રહણી પ્રકરણ મૂળ

નમિય જિણં સવ્વન્નું, જગપુજ્જં જગગુરૂં મહાવીરં,
જંબૂદીવ પયત્થે, વુચ્છં સુત્તા સપરહેઊ. ૧
ખંડા જોયણ વાસા, પવ્વય કૂડા ય તિત્થ સેઢીઓ,
વિજય–દ્દહ–સલિલાઓ, પિંડેસિં હોઈ સંઘયણી. ૨
નઉઅસયં ખંડાણં, ભરહ–પમાણેણ ભાઇએ લક્ખે,
અહવા નઉઅ–સયગુણં, ભરહ–પમાણં હવઈ લક્ખં; ૩
અહવિગ ખંડે ભરહે, દો હિમવંતે અ હેમવઈ ચઉરો,
અટ્ઠ મહાહિમવંતે, સોલસ ખંડાઈ હરિવાસે. ૪
બત્તીસં પુણ નિસઢે, મિલિઆ તેસટ્ઠિ બીયપસે વિ,
ચઉસટ્ઠી ઉ વિદેહે, તિરાસિપિંડે ઉ નઉય–સયં. ૫
જોયણ પરિમાણાઈં, સમચઉરંસાઇં ઇત્થ ખંડાઈં,
લક્ખસ્સ ય પરિહીએ, તપ્પાયગુણે ય હુંતેવ. ૬
વિક્ખંભવગ્ગદહગુણ, કરણી વટ્ટસ્સ પરિરઓ હોઇ,
વિક્ખંભપાયગુણિઓ, પરિરઓ તસ્સ ગણિય–પયં. ૭
પરિહી તિલક્ખ સોલસ, સહસ્સ દો ય સય સત્તવીસહિયા,
કોસ તિગ–ટ્ઠાવીસં, ધણુસય તેરંગુલદ્ધહિઅં. ૮

સત્તેવ ય કોડિ સયા, નઉઆ છપ્પન્ન સય-સહસ્સાઇં,
ચઉનઉયં ચ સહસ્સા, સયં દિવડ્ઢં ચ સાહિયં. ૯
ગાઉઅ-મેગં પનરસ, ધણુસયા તહ ધણુણિ પન્નરસ,
સટ્ઠિં ચ અંગુલાઇં. જંબૂદ્દીવસ્સ ગણિયપયં. ૧૦
ભરહાઇ સત્ત વાસા, વિયડ્ઢ ચઉ ચઉરતિંસ વટ્ટિયરે,
સોલસ વક્ખારગિરિ, દો ચિત્ત વિચિત્ત દો જમગા. ૧૧
દોસય કણય-ગિરિણં, ચઉ ગયદંતા ય તહ સુમેરૂ ય,
છ વાસહરા પિંડે, એગુણસત્તરિ સયા દુન્ની. ૧૨
સોલસવક્ખારેસુ, ચઉ ચઉ કૂડા ય હુંતિ પત્તેયં,
સોમણસ ગંધમાયણ, સત્તટ્ઠ ય રુપ્પિ-મહહિમવે. ૧૩
ચઉતીસવિયડ્ઢેસુ, વિજ્જુપ્પહ-નિસઢ-નીલવંતેસુ,
તહ માલવંત સુરગિરિ, નવ નવ કૂડાઇં પત્તેયં. ૧૪
હિમ-સિહરિસુ ઇક્કારસ, ઇય ઇગસટ્ઠીગિરિસુ કૂડાણં,
એગત્તે સવ્વધણં, સય ચઉરો સત્તસટ્ઠી ય. ૧૫
ચઉ સત્ત અટ્ઠ-નવગે,-ગારસ-કૂડેહિં ગુણહ જહસંખં,
સોલસ દુ દુ ગુણયાલં, દુવે ય સગસટ્ઠિ સય-ચઉરો. ૧૬
ચઉતીસંવિજએસું, ઉસહકૂડા અટ્ઠ મેરુજંબુમ્મિ,
અટ્ઠ ય દેવકુરાએ, હરિકૂડ હરિસ્સહે સટ્ઠી. ૧૭
માગહવરદામપભાસ,-તિત્થ વિજયેસુ એરવય-ભરહે,
ચઉતીસા તિહિં ગુણિયા, દુરુત્તર-સયં તુ તિત્થાણં. ૧૮
વિજ્જાહર-અભિઓગિય, સેઢીઓ દુન્નિ દુન્નિ વેઅડ્ઢે,
ઇય ચઉગુણ ચઉતીસા, છત્તીસસયં તુ સેઢીણં. ૧૯
ચક્કી-જેઅવ્વાઇં, વિજયાઇં ઇત્થ હુંતિ ચઉતીસા,
મહદહ છપ્પઉમાઇ, કુરૂસુ દસગં તિ સોલસગં. ૨૦

ગંગા સિંધૂ રત્તા, રત્તવઇ ચઉ નઇઓ પત્તેયં,
ચઉદસહિં સહસ્સેહિં, સમગં વચ્ચંતિ જલહિંમિ. ૨૧.

એવં અબ્ભિંતરિયા, ચઉરો પુણ અટ્ઠવીસ સહસ્સેહિં,
પુણરવિ છપ્પન્નેહિં, સહસ્સેહિં જંતિ ચઉ સલિલા. ૨૨.

કુરૂમજ્ઝે ચઉરાસી,–સહસ્સાઇં તહ ય વિજય સોલસસુ,
બત્તીસાણ નઇણં, ચઉદસસહસ્સાઇં પત્તેયં. ૨૩.

ચઉદસ સહસ્સ ગુણિયા, અડતીસ નઇઓ વિજયમજ્ઝિલ્લા,
સીઓયાએ નિવડંતિ, તહ ય સીયાઇ એમેવ. ૨૪

સીયા સીઓયા વિ ય, બત્તીસ–સહસ્સ પંચ–લક્ખેહિં,
સવ્વે ચઉદસ–લક્ખા, છપ્પન્ન–સહસ્સ મેલવિયા. ૨૫

છજ્જોયણે સકોસે, ગંગા–સિંધૂણ વિત્થરો મૂલે,
દસ ગુણિઓ પજ્જંતે, ઇય દુ દુ ગુણણેણ સેસાણં. ૨૬

જોયણ સયમુચ્ચિટ્ઠા, કણયમયા સિહરિ–ચુલ્લ હિમવંતા,
રુપ્પમહાહિમવંતા, દુસઉચ્ચા રુપ્પ–કણયમયા. ૨૭.

ચત્તારિ જોયણસએ, ઉચ્ચિટ્ઠો નિસઢ નીલવંતો ય,
નિસઢો તવણિજ્જમઓ. વેરુલિઓ નીલવંતગિરી. ૨૮

સવ્વેવિ પવ્વયવરા, સમયક્ખિત્તંમિ મંદરવિહૂણા,
ધરણિતલે ઉવગાઢા, ઉસ્સેહ–ચઉત્થ–ભાયંમિ. ૨૯.

ખંડાઈગાહાહિં, દસહિં દારેહિં જંબૂદીવસ્સ,
સંઘયણી સમ્મત્તા, રઇયા હરિભદ્દ–સૂરીહિં. ૩૦.

શ્રી ચૈત્યવંદન ભાષ્ય મૂળ

વંદિત્તુ વંદણિજ્જે, સવ્વે ચિઇવંદણાઈ સુવિયારં,
બહુ-વિત્તિ-ભાસ-ચુણ્ણી,-સુયાણુસારેણ વુચ્છામિ. ૧
દહતિગ અહિગમ-પણગં, દુદિસિ તિહુગ્ગહ તિહા ઉ વંદણયા,
પણિવાય- નમુક્કારા, વન્ના સોલ-સય-સીયાલા. ૨
ઈગસીઇ સયં તુ પયા, સગનઉઈ સંપયાઓ પણ દંડા,
બાર અહિગાર ચઉ વંદણિજ્જ, સરણિજ્જ ચઉહ જિણા. ૩
ચઉરો થુઈ નિમિત્તટ્ઠ, બાર હેઊ અ સોલ આગારા,
ગુણવીસ દોસ ઉસ્સગ્ગ,-માણ થુત્તં ચ સગવેલા. ૪
દસ આસાયણ-ચાઓ, સવ્વે ચિઈવંદણાઈ ઠાણાઈં,
ચઉવીસ દુવારેહિં, દુસહસ્સા હુંતિ ચઉસયરા. ૫
તિન્નિ નિસીહી તિન્નિ ઉ, પયાહિણા તિન્નિ ચેવ ય પણામા,
તિવિહા પૂયા ય તહા, અવત્થ-તિય-ભાવણં ચેવ. ૬
તિદિસિ-નિરિક્ખણ-વિરઈ, પયભૂમિ-પમજ્જણં ચ તિક્ખુત્તો
વન્નાઇ-તિયં મુદ્દા,-તિયં ચ તિવિહં ચ પણિહાણં. ૭
ઘર-જિણહર-જિણપૂયા, વાવારચ્ચાયઓ નિસીહિ-તિગં,
અગ્ગ-દારે મજ્ઝે, તઈયા ચિઈ-વંદણા-સમએ. ૮
અંજલિબદ્ધો અદ્ધો, ણઓ અ પંચંગઓ અ તિ પણામા,
સવ્વત્થ વા તિવારં, સિરાઇ-નમણે પણામ-તિયં. ૯
અંગગ્ગભાવ-ભેયા, પુપ્ફાહાર-થુઇહિં પૂયતિગં,
પંચુવયારા અટ્ઠો,-વયાર સવ્વોવયારા વા. ૧૦
ભાવિજ્જ અવત્થતિયં, પિંડત્થ પયત્થ રૂવ-રહિયત્તં,
છઉમત્થ કેવલિત્તં, સિદ્ધત્તં ચેવ તસ્સત્થો. ૧૧

ન્હવણુચ્ચગેહિંછઉમત્થ,-વત્થ પડિહારગેહિં કેવલિયં,
પલિયં કુસ્સગ્ગેહિ અ, જિણસ્સ ભાવિજ્જ સિદ્ધત્તં. ૧૨
ઉડ્ઢાહો તિરિઆણં, તિદિસાણ નિરિક્ખણં ચઈજ્જહવા,
પચ્છિમ-દાહિણ-વામાણ, જિણમુહ-ન્નત્થ-દિટ્ઠિ-જુઓ. ૧૩
વન્નતિયં વન્નત્થા,-લંબણમાલંબણં તુ પડિમાઈ,
જોગ-જિણ-મુત્તસુત્તી,-મુદ્દાભેએણ મુદ્દતિયં. ૧૪
અન્નુન્નંતરિઅંગુલિ,,-કોસાગારેહિં દોહિં હત્થેહિં,
પિટ્ટોવરિ કુપ્પર, સંઠિએહિં તહ જોગમુદ્દત્તિ. ૧૫
ચત્તારિ અંગુલાઈ, પુરઓ ઊણાઈ જત્થ પચ્છિમઓ,
પાયાણં ઉસ્સગ્ગો, એસા પુણ હોઈ જિણમુદ્દા. ૧૬
મુત્તાસુત્તી મુદ્દા, જત્થ સમા દોવિ ગબ્ભિઆ હત્થા,
તે પુણ નિલાડદેસે, લગ્ગા અન્ને અલગ્ગ ત્તિ. ૧૭
પંચંગો પણિવાઓ, થયપાઢો હોઈ જોગમુદ્દાએ,
પંચંગો પણિવાઓ, થયપાઢો હોઇ જોગમુદ્દાએ,
વંદણ જિણમુદ્દાએ, પણિહાણં મુત્તસુત્તીએ. ૧૮
પણિહાણતિગં ચેઈઅ,-મુણિવંદણ-પત્થણા સરૂવં વા
મણ-વય-કાએગત્તં, સેસ-તિયત્થો ય પયડુત્તિ. ૧૯
સચ્ચિત્તદવ્વમુજ્ઝણ,-મચ્ચિત્તમણુજ્ઝણં મણેગત્તં,
ઈગ-સાડિ ઉત્તરાસંગુ, અંજલી સિરસિ જિણ-દિટ્ઠે ૨૦
ઇઅ પંચવિહાભિગમો, અહવા મુચ્ચંતિ રાયચિહાણહાઈં,
ખગ્ગં છત્તોવાણહ, મઉડં ચમરે અ પંચમએ. ૨૧
વંદંતિ જિણે દાહિણ,-દિસિટ્ઠિઆ પુરિસ વામદિસિ નારી,
નવકર જહન્ન સટ્ઠિકર, જિટ્ઠ મજ્ઝુગ્ગહો સેસો. ૨૨
નમુક્કારેણ જહન્ના, ચિઈવંદણ મજ્ઝ દંડ-થુઇ-જુઅલા,
પણ દંડ થુઇ-ચઉક્કગ, થયપણિહાણેહિં ઉક્કોસા. ૨૩

અન્ને બિંતિ ઇગેણં, સક્કત્થએણં જહન્ન-વંદણયા,
તદુગ-તિગેણ મજ્ઝા, ઉક્કોસા ચઉહિં પંચહિં વા. ૨૪
પણિવાઓ પંચંગો, દો જાણૂ કરદુગુત્તમંગં ચ,
સુમહત્થ-નમુક્કારા, ઇગ દુગ તિગ જાવ અટ્ઠસયં. ૨૫
અડસટ્ઠિ અટ્ઠવીસા, નવનઉયસયં ચ દુસય-સગનઉયા,
દોગુણતીસ દુસટ્ઠા, દુસોલ અડનઉયસય દુવન્નસયં. ૨૬
ઇઅ નવકાર-ખમાસમણ, ઇરિઅ-સક્ક ત્થઆઈ દંડેસુ,
પણિહાણેસુ અ અદુરુત્ત,-વન્ન સોલસય સીયાલા ૨૭
નવ બત્તીસ તિતીસા, તિચત્ત અડવીસ સોલ વીસ પયા,
મંગલ-ઇરિયા-સક્કત્થયાઈસું એગસીઈસયં. ૨૮
અટ્ઠટ્ઠ નવટ્ઠય અટ્ઠવીસ, સોલસ ય વીસ વીસામા,
કમસો મંગલ-ઇરિયા,-સક્કત્થયાઈસુ સગનઉઇ. ૨૯
વણ્ણટ્ઠસટ્ઠિ નવ પય, નવકારે અટ્ઠ સંપયા તત્થ,
સગ સંપય પય તુલ્લા, સતરક્ખર અટ્ઠમી દુ પયા. ૩૦
પણિવાય અક્ખરાઇં, અટ્ઠાવીસં તહા ય ઇરિયાએ,
નવનઉઅ-મક્ખરસયં, દુતીસ પય સંપયા અટ્ઠ. ૩૧
દુગ દુગ ઇગ ચઉ ઇગ પણ, ઇગાર છગ ઇરિય-સંપયાઈ પયા,
ઇચ્છા ઇરિ ગમ પાણા, જે મે એગિંદિ અભિ તસ્સ. ૩૨
અબ્ભુવગમો નિમિત્તં, ઓહે-અરહેઉ-સંગહે-પંચ,
જીવ-વિરાહણ-પડિક્કમણ, ભેયઓ તિન્નિ ચૂલાએ. ૩૩
દુ-તિ-ચઉ-પણ-પણ-પણ-દુ, ચઉ તિપય સક્કત્થય સંપયાઇપયા,
નમુ આઇગ પુરિસો લોગુ, અભય ધમ્મ-પ્પ જિણ સવ્વં. ૩૪
થોઅવ્વ સંપયા ઓહ, ઇયરહેઉ-વઓગ તદ્ધેઊ,
સવિસેસુવઓગ સરૂવ,-હેઉ નિયસમ-ફલય મુક્ખે ૩૫

દો સગનઉઆ વન્ના, નવસંપય પય તિત્તીસ સક્કત્થએ,
ચેઈયથયટ્ઠ-સંપય, તિચત્ત-પય વન્ન-દુસયગુણતીસા. ૩૬
દુ છ સગ નવ તિય છ-ચ્ચઉ, છપ્પય ચિઈ સંપયા પયા પઢમા
અરિહં વંદણ સદ્ધા, અન્ન સુહુમ એવ જા તાવ. ૩૭
અબ્ભુવગમો નિમિત્તં, હેઉ ઈગ-બહુ-વયંત આગારા,
આગંતુગ આગારા, ઉસ્સગ્ગાવહિ સરૂવટ્ઠ. ૩૮
નામથયાઈસુ સંપય, પયસમ અડવીસ સોલ વીસ કમા,
અદુરુત્ત-વન્ન દોસટ્ઠ, દુસયસોલટ્ઠનઉઅસયં. ૩૯
પણિહાણિ દુવન્નસયં, કમેણ સગ તિ ચઉવીસ તિત્તીસા
ગુણતીસ અટ્ઠવીસા, ચઉતી-સિગતીસ બાર ગુરુ વન્ના. ૪૦
પણદંડા સક્કત્થય, ચેઇઅ નામ સુઅ સિદ્ધત્થય ઈત્થ,
દો ઈગ દો દો પંચ ય, અહિગારા બારસ કમેણ. ૪૧
નમુ જેઅ અ અરિહં લોગ, સવ્વ પુક્ખ તમ સિદ્ધ જો દેવા,
ઉજ્જિં ચત્તા વેઆ,-વચ્ચગ અહિગાર પઢમપયા. ૪૨
પઢમ-હિગારે વંદે, ભાવજિણે બીયએ ઉ દવ્વજિણે,
ઈગચેઇય-ઠવણ-જિણે, તઇય ચઉત્થંમિ નામજિણે. ૪૩
તિહુઅણ-ઠવણ-જિણે પુણ, પંચમએ વિહરમાણ-જિણ છટ્ઠે,
સત્તમએ સુયનાણં, અટ્ઠમએ સવ્વ-સિદ્ધ થુઈ. ૪૪
તિત્થાહિવ-વીરથુઈ, નવમે દસમે ય ઉજ્જયંત-થુઇ,
અટ્ઠાવયાઈ ઇગદિસિ, સુદિટ્ઠિસુર-સમરણા ચરિમે. ૪૫
નવ અહિગારા ઇહ લલિઅ-વિત્તિમાઈ અણુસારા,
તિન્નિ સુય-પરંપરયા, બીઓ દસમો ઈગારસમો. ૪૬
આવસ્સય ચુણ્ણીએ. જં ભણિયં સેસયા જહિચ્છાએ,
તેણું ઉજ્જિંતાઇ વિ, અહિગારા સુયમયા ચેવ. ૪૭

બીઓ સુયત્થયાઈ, અત્થઓ વન્નિઓ તહિં ચેવ,
સક્કત્થયંતે પઢિઓ, દવ્વારિહ-વસરિ પયડત્થો. ૪૮
અસઢાઈન્નણવજ્જં, ગીઅત્થ- અવારિઅંતિ મજ્ઝત્થા,
આયરણા વિહુ આણુત્તિ, વયણઓ સુબહુ મન્નંતિ. ૪૯
ચઉવંદણિજ્જ જિણ મુણિ, સુય સિદ્ધા ઇહ સુરાઇ સરણિજ્જા,
ચઉહ જિણા નામ ઠવણ, દવ્વ ભાવ જિણ-ભેએણં. ૫૦
નામજિણા જિણનામા, ઠવણજિણા પુણ જિણિંદપડિમાઓ,
દવ્વજિણા જિણજીવા, ભાવજિણા સમવસરણત્થા. ૫૧
અહિગય-જિણ-પઢમથુઈ, બીયા સવ્વાણ તઈઅ નાણસ્સ,
વેયાવચ્ચગરાણં, ઉવઓગત્થં ચઉત્થ થુઈ ૫૨
પાવખવણત્થ ઈરિઆઈ, વંદણવત્તિઆઈ છ નિમિત્તા,
પવયણ-સુર-સરણત્થં, ઉસ્સગ્ગો ઈઅ નિમિત્તટ્ઠ. ૫૩
ચઉ તસ્સ ઉત્તરીકરણ-પમુહ સદ્ધાઈઆ ય પણ હેઊ,
વેયાવચ્ચગરત્તાઈ, તિન્નિ ઈઅ હેઉ બારસગં. ૫૪
અન્નત્થયાઈ બારસ, આગારા એવમાઈયા ચઉરો,
અગણી પણિંદિ-છિંદણ, બોહી-ખોભાઇ ડક્કો ય. ૫૫
ઘોડગ લય ખંભાઇ, માલુ દ્ધી નિઅલ સબરિ ખલિણ વહૂ,
લંબુત્તર થણ સંજઈ, ભમુહંગુલિ વાયસ કવિટ્ઠો. ૫૬
સિરકંપ મૂઅ વારુણિ, પેહત્તિ ચઈજ્જ દોસ ઉસ્સગ્ગે,
લંબુત્તર થણ સંજઇ, ન દોસ સમણીણ સવહુ સડ્ઢીણં. ૫૭
ઇરિ-ઉસ્સગ્ગપમાણં, પણવીસુસ્સાસ અટ્ઠ સેસેસુ,
ગંભીર-મહુર-સદ્દં, મહત્થ-જુત્તં હવઇ થુત્તં. ૫૮
પડિકમણે ચેઇય જિમણ, ચરિમ પડિકમણ સુઅણ પડિબોહે,
ચિઇવંદણ ઇઅ જઇણો, સત્ત ઉ વેલા અહોરત્તે. ૫૯

પડિકમઓ ગિહિણોવિ હુ, સગવેલા પંચવેલ ઇઅરસ્સ,
પૂઆસુ તિસંઝાસુ અ, હોઇ તિ-વેલા જહન્નેણું. ૬૦
તંબોલ પાણ ભોયણ, વાણહ મેહુન્ન સુઅણ નિટ્ઠવણં,
મુત્તુ-ચ્ચારં જૂઅં, વજ્જે જિણનાહ-જગઈએ. ૬૧
ઇરિ નમુકાર નમુત્થુણ, અરિહંત થુઈ લોગ સવ્વ થુઇ પુક્ખ,
થુઇ સિદ્ધા વેઆ થુઇ, નમુત્થુ જાવંતિ થય જયવી. ૬૨
સવ્વોવાહિ વિસુદ્ધં, એવં જો વંદએ સયા દેવે,
દેવિંદવિંદ મહિઅં, પરમપયં પાવઈ લહું સો. ૬૩

શ્રી ગુરુવંદન ભાષ્ય મૂળ

ગુરુવંદણ-મહ તિવિહં, તં ફિટ્ટા છોભ બારસાવત્તં,
સિરનમણાઈસુ પઢમં, પુણ્ણ-ખમાસમણ-દુગિ બીઅં. ૧
જહ દૂઓ રાયાણં, નમિઉં કજ્જં નિવેઈઉં પચ્છા,
વીસજ્જિઓ વિ વંદિઅ, ગચ્છઈ એમેવ ઇત્થ દુગં. ૨
આયારસ્સ ઉ મૂલં, વિણઓ સો ગુણવઓ અ પડિવત્તી,
સા ય વિહિ-વંદણાઓ, વિહી ઇમો બારસાવત્તે, ૩
તઇયં તુ છંદણ-દુગે, તત્થ મિહો આઈમં સયલસંઘે,
બીયં તુ દંસણીણ ય, પયટ્ઠિઆણં ચ તઇયં તુ. ૪
વંદણ-ચિઈ-કિઈકમ્મં, પૂઆકમ્મં ચ વિણયકમ્મં ચ,
કાયવ્વં કસ્સ વ? કેણ, વાવિ? કાહેવ? કઈ ખુત્તો? ૫
કઈઓણયં? કઈ સિરં, કઇહિ વ આવસ્સએહિં પરિસુદ્ધં?
કઈદોસ-વિપ્પમુક્કં, કિઈકમ્મં કીસ કીરઈ વા. ૬
પણનામ પણાહરણા, અજુગ્ગપણ જુગ્ગપણ ચઉ અદાયા,
ચઉદાય પણનિસેહા, ચઉ અણિસેહ-ટ્ઠકારણયા. ૭

આવસ્સય-મુહણંતય,-તણુપેહ-પણીસ દોસ બત્તીસા,
છગુણ ગુરુઠવણ દુગ્ગહ, દુછવીસક્ખર ગુરુ પણીસા. ૮
પય અડવન્ન છઠાણા, છગુરૂવયણા આસાયણ-તિત્તીસં,
દુવિહી દુવીસ-દારેહિં, ચઉસયા બાણુઉઈ ઠાણા. ૯
વંદણયં ચિઇકમ્મં, કિઈકમ્મં વિણયકમ્મ પૂઅકમ્મં,
ગુરુવંદણ-પણ-નામા, દવ્વે ભાવે દુહાહરણા (દુહોહેણ.) ૧૦
સીયલય ખુડ્ડુએ વીર,-કન્હ સેવગ દુ પાલએ-સંબે,
પંચે એ દિટ્ઠંતા, કિઈકમ્મે દવ્વ-ભાવેહિં. ૧૧
પાસત્થો ઓસન્નો, કુસીલ સંસત્તઓ અહાછંદો,
દુગ-દુગ-તિ-દુગ-ણેગવિહા, અવંદણિજ્જા જિણમયંમિ. ૧૨
આયરિય ઉવજ્ઝાએ, પવત્તિ થેરે તહેવ રાયણિએ,
કિઇકમ્મ નિજ્જરટ્ઠા, કાયવ્વ-મિમેસિ પંચણ્હં. ૧૩
માય પિઅ જિટ્ઠભાયા, ઓમાવિ તહેવ સવ્વ-રાયણિએ,
કિઇકમ્મ ન કારિજ્જા, ચઉસમણાઈ કુણંતિ પુણો. ૧૪
વિક્ખિત્ત પરાહુત્તે, અ પમત્તે મા કયાઈ વંદિજ્જા,
આહારં નીહારં, કુણમાણે કાઉ-કામે અ. ૧૫
પસંતે આસણત્થે અ, ઉવસંતે ઉવટ્ઠિએ,
અણુન્નવિત્તુ મેહાવી, કિઈકમ્મં પઉંજઈ. ૧૬
પડિકમણે સજ્ઝાએ, કાઉસ્સગ્ગા-વરાહ પાહુણએ,
આલોયણ સંવરણે, ઉત્તમટ્ઠે ય વંદણયં. ૧૭
દોવણય-મહાજાયં, આવત્તા બાર ચઉસિર તિગુત્તં,
દુપવેસિગ નિક્ખમણં, પણવીસાવસય કિઇકમ્મે. ૧૮
કિઇકમ્મંપિ કુણંતો, ન હોઈ કિઈકમ્મ-નિજ્જરા-ભાગી,
પણવીસા-મન્નયરં, સાહૂ ઠાણં વિરાહંતો. ૧૯

દિટ્ઠિ-પડિલેહ એગા, છ ઉડ્ઢ-પપ્ફોડ તિગ-તિગં તરિઆ,
અક્ખોડ પમજ્જણયા, નવ નવ મુહપત્તિ પણવીસા. ૨૦
પાયાહિણેણ તિઅ તિઅ, વાંસેઅર-બાહુ સીસ મુહ હિયએ,
અંસુદ્ધાહો પિટ્ઠે, ચઉ છપ્પય દેહ-પણવીસા. ૨૧
આવસ્સએસુ જહ જહ, કુણઈ પયત્તં અહીણ-મઈરિત્તં,
તિવિહ-કરણોવઉત્તો, તહ તહ સે નિજ્જરા હોઈ. ૨૨
દોસ અણાઢિઅ થડ્ઢિઅ, પવિદ્ધ પરિપિંડિઅં ચ ટોલગઇ,
અંકુસ કચ્છભ-રિંગિઅ, મચ્છુવ્વત્તં મણપઉટ્ઠં. ૨૩
વેઈયબદ્ધ ભયંતં, ભય ગારવ મિત્ત કારણા તિન્નં,
પડિણીય રુટ્ઠ તજ્જિઅ, સઢ હીલિઅ વિપલિઉં-ચિયયં. ૨૪
દિટ્ઠમદિટ્ઠં સિંગં, કર તમ્મોઅણ અણિદ્ધણાલિદ્ધં.
ઊણં ઉત્તરચૂલિઅ, મૂઅં ઢડ્ઢર ચુડલિયં ચ ૨૫
બત્તીસદોસ-પરિસુદ્ધં, કિઈકમ્મં જો પઉંજઈ ગુરુણં,
સો પાવઇ નિવ્વાણં, અચિરેણ વિમાણવાસં વા. ૨૬
ઈહ છચ્ચ ગુણા વિણઓ, વયાર સાણાઈભિંગ ગુરુપૂઆ,
તિત્થયરાણ ય આણા, સુઅધમ્મા-રાહણા કિરિયા. ૨૭
ગુરુગુણજુત્તં તુ ગુરું, ઠાવિજ્જા અહવ તત્થ અક્ખાઈ,
અહવા નાણાઈ-તિઅં, ઠવિજ્જ સક્ખં ગુરુઅભાવે. ૨૮
અક્ખે વરાડએ વા, કટ્ઠે પુત્થે અ ચિત્તકમ્મે અ,
સબ્ભાવ-મસબ્ભાવં, ગુરુઠવણા ઈત્તરાવકહા. ૨૯
ગુરુવિરહંમિ ઠવણા, ગુરૂવએસોવદંસણત્થં ચ,
જિણવિરહંમિ જિણબિંબ,-સેવણા-મંતણં સહલં. ૩૦
ચઉદ્દિસિ ગુરુગ્ગહો ઈહ, અહુટ્ઠ તેરસ કરે સપરપક્ખે,
અણણુન્નાયસ્સ સયા, ન કપ્પએ તત્થ પવિસેઉં. ૩૧

પણ તિગ બારસ દુગ તિગ, ચઉરો છટ્ઠાણ પય ઇગુણતીસં,
ગુણતીસ સેસ આવસ્સયાઈ, સવ્વપય અડવન્ના. ૩૨
ઇચ્છાય અણુન્નવણા, અવ્વાબાહં ચ જત્ત જવણા ય,
અવરાહ–ખામણાવિ ય, વંદણ–દાયસ્સ છટ્ઠાણા. ૩૩
છંદેણ–ણુજાણામિ, તહત્તિ તુબ્ભંપિ વટ્ટએ એવં,
અહમવિ ખામેમિ તુમં, વયણાઇં વંદણરિહસ્સ. ૩૪
પુરઓ પક્ખાસન્ને, ગંતા ચિટ્ઠણ નિસીઅણા–યમણે,
આલોયણ પડિસુણણે, પુવ્વા–લવણે અ આલોએ. ૩૫
તહ ઉવદંસ નિમંતણ, ખદ્ધા–યયણે તહા અપડિસુણણે,
ખદ્ધત્તિ ય તત્થગએ, કિં તુમ તજ્જાય નોસુમણે. ૩૬
નો સરસિ કહં છિત્તા, પરિસંભિત્તા અણુટ્ઠિયાઇ કહે,
સંથાર–પાયઘટ્ટણ, ચિટ્ઠુ–ચ્ચ–સમાસણે આવિ ૩૭
ઇરિયા કુસુમિણુસગ્ગો. ચિઇવંદણ પુત્તિ વંદણા–લોયં,
વંદણ ખામણ વંદણ, સંવર ચઉછોભ દુસજ્ઝાઓ, ૩૮
ઇરિયા ચિઇવંદણ પુત્તિ, વંદણં ચરિમ–વંદણા–લોયં,
વંદણ ખામણ ચઉછોભ, દિવસુસ્સગ્ગો દુસજ્ઝાઓ. ૩૯
એયં કિઈકમ્મ–વિહિં, જુંજંતા ચરણ–કરણ–માઉત્તા,
સાહૂ ખવંતિ કમ્મં, અણેગભવ–સંચિય–મણંતં. ૪૦
અપ્પમઈ-ભવ્વ-બોહત્થ,-ભાસિયં વિવરિયં ચ જમિહ મએ,
તં સોહંતુ ગિયત્થા, અણભિનિવેસી અમચ્છરિણો. ૪૧

શ્રી પચ્ચક્ખાણ ભાષ્ય મૂળ

દસ પચ્ચખાણ ચઉવિહિ, આહાર દુવીસગાર અદુરુત્તા,
દસ વિગઇ તીસ વિગઇ-ગય દુહભંગા છ સુદ્ધિ ફલં. ૧
અણાગય-મઇક્કંતં, કોડીસહિયં નિયંટિ અણગારં,
સાગાર નિરવસેસં, પરિમાણકડં સકે અદ્ધા. ૨
નવકારસહિઅ પોરિસિ, પુરિમડ્ઢે-ગાસણે-ગઠાણે અ,
આયંબિલ અભતટ્ઠે, ચરિમે અ અભિગ્ગહે વિગઇ. ૩
ઉગ્ગએ સૂરે અ નમો, પોરિસિ પચ્ચક્ખ ઉગ્ગએ સૂરે,
સૂરે ઉગ્ગએ પુરિમં, અભતટ્ઠં પચ્ચખાઇત્તિ. ૪
ભણઇ ગુરૂ સીસો પુણ, પચ્ચક્ખામિત્તિ એવ વોસિરઇ,
ઉવઓગિત્થ પમાણં, ન પમાણં વંજણચ્છલણા. ૫
પઢમે ઠાણે તેરસ, બીએ તિન્નિઉ તિગાઇ તઇઅંમિ,
પાણસ્સ ચઉત્થંમિ, દેસવગાસાઈ પંચમએ. ૬
નમુ પોરિસિ-સડ્ઢા, પુરિમ-વડ્ઢ અંગુટ્ઠસાઈ અડ તેર,
નિવિ વિગઈંબિલ તિય તિય, દુ ઇગાસણ એગઠાણાઈ. ૭
પઢમંમિ ચઉત્થાઈ, તેરસ બીયંમિ તઇય પાણસ્સ,
દેસવગાસં તુરિએ, ચરિમે જહ સંભવં નેયં. ૮
તહ મજ્ઝ પચ્ચક્ખાણેસુ, ન પિહુ સૂરુગ્ગ-યાઇ વોસિરઇ
કરણવિહિ ઉ ન ભન્નઇ, જહાવસીયાઈ બિઅછંદે. ૯
તહ તિવિહ પચ્ચખાણે, ભન્નંતિ અ પાણગસ્સ આગારા,
દુવિહાહારે અચિત્ત,-ભોઇણો તહ ય ફાસુજલે. ૧૦
ઇત્તુચ્ચિય ખવણંબિલ,-નિવિયાઇસુ ફાસુયં ચિય જલં તુ,
સડ્ઢા વિ પિયંતિ તહા, પચ્ચક્ખંતિ ય તિહાહારં. ૧૧
ચઉહાહારં તુ નમો, રત્તિપિ મુણીણ સેસ તિહ-ચઉહા,
નિસિ પોરિસિ પુરિમેગા સણાઈસડ્ઢાણ દુ-તિ-ચઉહા, ૧૨

ખુહપસમ–ખમેગાગી, આહારિ વ એઈ દેઈ વા સાયં,
ખુહિઓ વિ ખિવઈ કુટ્ઠે, જં પંકુવમં તમાહારો- ૧૩
અસણે મુગ્ગો–યણ–સત્તુ,–મંડ–પય–ખજ્જ–રબ્બ–કંદાઇ,
પાણે કંજિય જવ કયર, કક્કડો–દગ સુરાઈજલં. ૧૪
ખાઈમે ભત્તોસ ફલાઈ, સાઈમે સુંઠિ જીર અજમાઈ,
મહુ ગુડ તંબોલાઈ, અણહારે મોય નિંબાઈ. ૧૫
દો નવકારિ છ પોરિસિ, સગ પુરિમડ્ઢે ઈગાસણે અટ્ઠ,
સત્તેગઠાણિ અંબિલિ, અટ્ઠ પણ ચઉત્થિ છ પાણે ૧૬
ચઉ ચરિમે ચઉ–ભિગ્ગહિ, પણ પાવરણે નવટ્ઠ નિવ્વીએ,
આગારુક્ખિત્ત વિવેગ; મુત્તુ દવ વિગઇ નિયમિ–ટ્ઠ. ૧૭
અન્ન સહ દુ નમુક્કારે, અન્ન સહ પચ્છ–દિસ ય સાહુ સવ્વ,
પોરિસિ છ સડ્ઢપોરિસિ, પુરિમડ્ઢે સત્ત સમહત્તરા. ૧૮
અન્ન સહસ્સાગારિ અ, આઉંટણ ગુરુઅ પારિ મહ સવ્વ,
એગ–બિઆસણિ અટ્ઠઉ, સગ ઇગઠાણે અઉંટ વિણા. ૧૯
અન્ન સહ લેવા ગિહ, ઉક્ખિત્ત પડુચ્ચ પારિ મહ સવ્વ,
વિગઇ નિવ્વિગઈએ નવ, પડુચ્ચ વિણુ અંબિલે અટ્ઠ. ૨૦
અન્ન સહ પારિ મહ સવ્વ, પંચ ખવણે છ પાણિ લેવાઈ,
ચઉ ચરિમંગુટ્ઠાઈ, ભિગ્ગહિ અન્ન સહ મહ સવ્વ. ૨૧
દુદ્ધ–મહુ-મજ્જ-તિલ્લં, ચઉરો દવવિગઇ ચઉર પિંડ–દવા,
ઘય–ગુલ-દહિયં પિસિયં, મક્ખણ–પક્કન્ન દો પિંડા. ૨૨
પોરિસિ સડ્ઢ–અવડ્ઢં, દુભત્ત નિવ્વિગઇ પોરિસાઈ સમા,
અંગુટ્ઠ–મુટ્ઠિ–ગંઠી–સચિત્ત દવ્વાઇ–ભિગ્ગહિયં. ૨૩
વિસ્સરણ–મણાભોગો, સહસાગારો સયં મુહપવેસો,
પચ્છન્નકાલ મેહાઇ, દિસિ–વિવજ્જાસુ દિસિમોહો. ૨૪

સાંહુવયણુ ઉગ્ઘાડા,–પોરિસિ તણુ–સુત્થયા સમાહિત્તિ,
સંઘાઈકજ્જ મહત્તર, ગિહત્થ–બંદાઈ સાગારી. ૨૫
આઉંટણુ–મંગાણં, ગુરુ–પાહુણુ–સાહુ ગુરુઅભુટ્ઠાણં,
પરિઠાવણુવિહિ–ગહિએ, જઈણ પાવરણિ કડિપટ્ટો. ૨૬
ખરડિય લૂહિઅ ડોવાઈ, લેવ સંસટ્ઠ ડુચ્ચ મંડાઈ,
ઉક્ખિત્ત પિંડ વિગઈણ, મક્ખિયં અંગુલીહિં મણા. ૨૭
લેવાંડં આયામાઈ, ઈઅર સોવીરમચ્છ–મુસિણજલં,
ધોઅણ બહુલ સસિત્થં, ઉસ્સેઈમ ઈઅર સિત્થવિણા. ૨૮
પણ ચઉ ચઉ ચઉ દુ દુવિહ, છ ભક્ખ દુદ્ધાઈ વિગઈ ઈગવીસં,
તિ દુ તિ ચઉવિહ અભક્ખા, ચઉ મહુમાઈ વિગઈબાર. ૨૯
ખીર ઘય દહિઅ તિલ્લં, ગુડ(લ) પક્કન્નં છ ભક્ખ વિગઈઓ,
ગો-મહિસિ-ઉટ્ટિ-અય-એલગાણ, પણ દુદ્ધ અહ ચઉરો, ૩૦
ઘય દહિઆ ઉટ્ટિ વિણા, તિલ સરિસવ અયસિલટ્ટ તિલ્લ .ચઉ
દવગુડ પિંડગુડા દો, પક્કન્નં તિલ્લ–ઘય–તલિયં, ૩૧
પયસાહિ–ખીર–પેયા,–વલેહિ દુદ્ધટ્ટિ દુદ્ધ વિગઈગયા,
દક્ખ બહુ અપ્પ તંદુલ, તુચ્ચુન્નં–બિલસહિઅ દુદ્ધે. ૩૨
નિબ્ભંજણ વીસંદણ, પક્કોસહિતરિય કિટ્ટિ પક્કઘયં,
દહિએ કરંબ સિહરિણિ, સલવણ–દહિ ઘોલ ઘોલવડા. ૩૩
તિલકુટ્ટી નિબ્ભંજણ, પક્કતિલ પક્કુસહિ-તરિય તિલ્લ મલી,
સક્કર ગુલવાણય પાય, ખંડ અદ્ધકઢિ ઇક્ખુરસો. ૩૪
પૂરિય તવ પૂઆ બીય, પૂઅ તન્નેહ તુરિય ઘાણાઈ,
ગુલહાણી જલલપ્પસિ, ય પંચમો પૂત્તિકય પૂઓ. ૩૫
દુદ્ધ દહી ચઉરંગુલ, દવગુડ ઘય તિલ્લ એગ ભત્તુવરિં,
પિંડગુડ મક્ખણાણં, અદ્દામલયં ચ સંસટ્ઠં. ૩૬

દવ્વહયા વિગઈ વિગઇ,-ગય પુણો તેણ તં હયં દવ્વં,
ઉદ્ધરિએ તત્તંમિ ય, ઉક્કિટ્ઠ દવ્વં ઈમં ચન્ને. ૩૭
તિલસક્કુલિ વરસોલાઈ, રાયણંબાઈ દક્ખવાણાઈ,
ડોલી તિલ્લાઈ ઈઅ, સરસુત્તમ દવ્વ લેવકડા. ૩૮
વિગઈગયા સંસટ્ઠા, ઉત્તમદવ્વા ય નિવ્વિગઈયંમિ,
કારણજાયં મુત્તું, કપ્પંતિ ન ભુત્તું જં વુત્તં. ૩૯
વિગઈં વિગઈભીઓ, વિગઈગયં જો અ ભુંજએ સાહૂ,
વિગઈ વિગઈ-સહાવા, વિગઈ વિગઇં બલા નેઇ. ૪૦
કુત્તિય મચ્છિય ભામર, મહું તિહા કટ્ઠ પિટ્ઠ મજ્જ દુહા,
જલ થલ ખગ મંસ તિહા, ઘયવ્વ મક્ખણ ચઉઅભક્ખા. ૪૧
મણ વયણ કાય મણવય, મણતણુ વયતણુ તિજોગિ સગસત્ત,
કર કારણમઇ દુ તિ જુઇ, તિકાલી સીયાલ-ભંગ-સયં. ૪૨
એયં ચ ઉત્તકાલે, સયં ચ મણ વયણ તણુહિં પાલણિયં,
જાણગ-જાણગ પાસિ ત્તિ, ભંગ ચઉગે તિસુ અણુન્ના, ૪૩
ફાસિય પાલિય સોહિય, તીરિય કિટ્ટિય આરાહિય છ સુદ્ધં,
પચ્ચક્ખાણં ફાસિય, વિહિણોચ્ચિયકાલિ જં પત્તં. ૪૪
પાલિય પુણ પુણ સરિયં, સોહિય ગુરુદત્ત સેસ ભોયણઓ,
તીરિય સમહિય કાલા, કિટ્ટિય ભોયણસમય સરણા. ૪૫
ઇઅ પડિઅરિઅં આરાહિયં તુ, અહવા છ સુદ્ધિ સદ્દહણા,
જાણણ વિણય-ણુભાસણ, અણુપાલણ ભાવસુદ્ધિત્તિ. ૪૬
પચ્ચક્ખાણસ્સ ફલં, ઈહ પરલોએ ય હોઈ દુવિહં તુ,
ઇહલોએ ધમ્મિલાઈ, દામન્નગ-માઈ પરલોએ. ૪૭
પચ્ચક્ખાણમિણં સેવિઊણ, ભાવેણ જિણવરુદ્દિટ્ઠં,
પત્તા અણંત જીવા, સાસય-સુક્ખં અણાબાહં. ૪૮

ભાષ્યત્રયં સમાસમ

श्री कर्मग्रंथ मूळ.

(श्रीमद्देवेन्द्रसूरिविरचित.)

कर्मविपाक नामा प्रथमः कर्मग्रंथः

સિરિવીરજિણં વંદિઅ, કમ્મવિવાગં સમાસઓ વુચ્છં.,
કીરઈ જિએણ હેઉહિં, જેણં તો ભન્નએ કમ્મં. ૧
પયઈ ઠિઇ–રસ–પએસા, તં ચઉહા મોઅગસ્સ દિટ્ઠંતા,
મૂલપગઈટ્ઠ ઉત્તર, પગઈ અડવન્નસયભેયં. ૨
ઇહ નાણદંસણાવરણ,–વેઅમોહાઉ–નામગોઆણિ,
વિગ્ઘં ચ પણનવદુ,–અટ્ઠવીસ ચઉતિસયદુપણવિહં. ૩
મઇસુઅઓહીમણકેવલાણિ, નાણાણિ તત્થ મઈનાણં,
વંજણવગ્ગહ ચઉહા, મણનયણવિણિંદિયચઉક્કા. ૪
અત્થુગ્ગહ–ઇહાવાય,–ધારણા કરણ–માણસેહિં છહા,
ઇય અટ્ઠવીસ–ભેઅં, ચઉદસહા વીસહા વ સુયં. ૫
અક્ખર સન્ની સમ્મં, સાઇઅં ખલુ સપજ્જવસિઅં ચ,
ગમિયં અંગપવિટ્ઠં, સત્ત વિ એએ સપડિવક્ખા. ૬
પજ્જયઅક્ખર–પયસંઘાયા, પડિવત્તિ તહ ય અણુઓગો,
પાહુડપાહુડ–પાહુડ, વત્થૂ–પુવ્વા ય સસમાસા. ૭
અણુગામિ વડ્ઢમાણય,–પડિવાઈયરવિહા છહા ઓહી,
રિઉમઇ–વિઉલમઈ, મણનાણં કેવલમિગવિહાણં. ૮
એસિં જં આવરણં, પડુવ્વ ચક્ખુસ્સ તં તયાવરણં,
દંસણ ચઉ પણ નિદ્દા, વિત્તિસમં દંસણાવરણં. ૯
ચક્ખૂદિટ્ઠિ–અચક્ખૂ,–સેસિંદિઅ–ઓહિકેવલેહિં ચ,
દંસણમિહ સામન્નં, તસ્સાવરણં તયં ચઉહા. ૧૦

સુહપડિબોહા નિદ્દા, નિદ્દાનિદ્દા ય દુક્ખપડિબોહા,
પયલા ઠિઓવવિટ્ઠસ્સ, પયલપયલા ઉ ચંકમઓ. ૧૧
દિણચિંતિ–અત્થકરણી, થીણદ્ધી અદ્ધચક્કિ–અદ્ધબલા,
મહુલિત્તખગ્ગધારા,–લિહણં વ દુહા ઉ વેઅણિઅં. ૧૨
ઓસન્નં સુરમણુએ, સાયમસાયં તુ તિરિઅ–નિરએસુ,
મજ્જંવ મોહણીઅં, દુવિહં દંસણ–ચરણમોહા. ૧૩
દંસણમોહં તિવિહં, સમ્મં મીસં તહેવ મિચ્છત્તં,
સુદ્ધં અદ્ધવિસુદ્ધં, અવિસુદ્ધં તં હવઇ કમસો. ૧૪
જિઅઅજિઅપુણ્ણપાવા–સવસંવર બંધમુક્ખનિજ્જરણા,
જેણં સદ્દહઇ તયં, સમ્મં ખઇગાઇ–બહુભેઅં. ૧૫
મીસા ન રાગદોસો, જિણધમ્મે અંતમુહુ જહા અન્ને,
નાલિયરદીવ–મણુણો, મિચ્છં જિણધમ્મ વિવરીઅં. ૧૬
સોલસ કસાય નવ નોકસાય, દુવિહં ચરિત્તમોહણિઅં,
અણ અપચ્ચક્ખાણા, પચ્ચક્ખાણા ય સંજલણા. ૧૭
જાજીવ-વરિસ-ચઉમાસ,-પક્ખગા નિરયતિરિઅ-નર-અમરા,
સમ્માણુ–સવ્વવિરઈ,–અહક્ખાયચરિત્ત–ઘાયકરા. ૧૮
જલ–રેણુ–પુઢવિ–પવ્વય,–રાઈસરિસો ચઉવ્વિહો કોહો,
તિણિસલયા–કટ્ઠટ્ઠિઅ,–સેલત્થંભોવમો માણો. ૧૯
માયાવલેહિ–ગોમુત્તિ,–મિંઢસિંગ–ઘણવંસિમૂલ–સમા,
લોહો હલિદ્દ-ખંજણ, કદ્દમકિમિરાગસામાણો (સારિચ્છો.) ૨૦
જસ્સુદયા હોઇ જિએ, હાસ રઇ અરઇ સોગ ભય કુચ્છા,
સનિમિત્તમન્નહા વા, તં ઇહ હાસાઇમોહણિયં. ૨૧
પુરિસિત્થિતદુભયં પઇ, અહિલાસો જવ્વસા હવઇ સો ઉ,
થી–નર–નપુ–વેઉદઓ, ફુંફુમ–તણ–નગર–દાહસમો. ૨૨

સુર–નર–તિરિ–નિરયાઊ, હડિસરિસં નામકમ્મ ચિત્તિસમં,
બાયાલ–તિનવઇવિહં, તિઉત્તરસયં ચ સત્તટ્ઠી. ૨૩

ગઇ–જાઇ–તણુ-ઉવંગા, બંધણ–સંઘાયણાણિ સંઘયણા,
સંઠાણ વન્નગંધરસ–ફાસ અણુપુવ્વિ વિહગગઇ. ૨૪

પિંડપયડિત્તિ ચઉદસ, પરઘા–ઊસાસ–આયવુજ્જોઅં,
અગુરુલહુ-તિત્થ–નિમિણો,–વઘાયમિઅ અટ્ઠ પત્તેઆ. ૨૫

તસ–બાયર–પજ્જત્તં, પત્તેય–થિરં સુભં ચ સુભગં ચ,
સુસરાઇજ્જજસં, તસદસગં થાવરદસં તુ ઇમં. ૨૬

થાવર-સુહુમ અપજ્જં, સાહારણ-અથિર-અસુભ-દુભગાણિ,
દુસ્સર–ણાઇજ્જા–જસ,–મિઅનામે સેઅરા વીસં. ૨૭

તસચઉ થિરછક્કં અથિરછક્ક, સુહુમતિગ થાવરચઉક્કં,
સુભગતિગાઈ વિભાસા, તયાઈસંખાહિ પયડીહિં. ૨૮

વન્નચઉ-અગુરુલહુ ચઉ, તસાઇ-દુ-તિ-ચઉર-છક્કમિચ્ચાઈ,
ઇઅ અન્નાવિ વિભાસા, તયાઇસંખાહિ પયડીહિં. ૨૯

ગઇઆઈણ ઉ કમસો, ચઉપણ–પણતિપણ–પંચછછક્કં,
પણદુગ–પણટ્ઠ ચઉદુગ, ઇઅ ઉત્તરભેય પણસટ્ઠી. ૩૦

અડવીસજુઆ તિનવઈ, સંતે વા પનરબંધણે તિસયં,
બંધણસંઘાયગહો, તણૂસુ સામન્ન–વણ્ણચઊ. ૩૧

ઇઅ સત્તટ્ઠી બંધોદએ ય, ન ય સમ્મ–મીસયા બંધે;
બંધુદએ સત્તાએ, વીસ–દુવીસટ્ઠવણ્ણસયં. ૩૨

નિરયતિરિ–નરસુરગઇ, ઇગબિઅતિઅ–ચઉપણિંદિજાઇઓ,
ઓરાલવિઉવ્વાહારગ,–તેઅકમ્મણ પણસરીરા. ૩૩

બાહૂરુ પિટ્ઠિ સિર ઉર, ઉયરંગ ઉવંગ અંગુલીપમુહા,
સેસા અંગોવંગા, પઢમતણુતિગસ્સુવંગાણિ. ૩૪

ઉરલાઈ-પુગ્ગલાણં. નિબદ્ધ-બજ્ઝંતયાણ સંબંધં,
જં કુણઇ જઉસમં તં, બંધણ-મુરલાઈતણુનામા. ૩૫
જં સંઘાયઈ ઉરલાઇ,-પુગ્ગલે તિ (ત) ણગણં વ દંતાલી,
તં સંઘાયં બંધણ-મિવ તણુનામેણ પંચવિહં, ૩૬
ઓરાલવિઉવ્વાહારયાણ, સગ-તેઅ-કમ્મજુત્તાણં,
નવ બંધણાણિ ઇઅર દુ,-સહિયાણં તિન્નિ તેસિં ચ, ૩૭
સંઘયણમટ્ઠિનિચઓ, તં છદ્ધા વજ્જરિસહનારાયં,
તહ રિસહનારાયં, નારાયં અદ્ધનારાયં. ૩૮
કીલિઅ છેવટ્ઠં ઇહ, રિસહો પટ્ટો અ કીલિઆ વજ્જં,
ઉભઓ મક્કડબંધો, નારાયં ઇમમુરાલંગે. ૩૯
સમચઉરંસં નિગ્ગોહ, સાઇ ખુજ્જાઈ વામણં હુંડં,
સંઠાણા વણ્ણા કિણ્હ,-નીલ-લોહિઅ-હલિદ્દ-સિઆ. ૪૦
સુરહિદુરહી રસા પણ, તિત્ત-કડુ-કસાય-અંબિલા-મહુરા,
ફાસા ગુરુલહુ-મિઉખર,-સીઉણ્હ-સિણિદ્ધરુક્ખટ્ઠા. ૪૧
નીલ-કસિણં દુગંધં, તિત્તં કડુઅં ગુરું ખરં રુક્ખં,
સીઅં ચ અસુહનવગં, ઇક્કારસગં સુભં સેસં. ૪૨
ચઉહગઇવ્વ-ણુપુવ્વી, ગઇપુવ્વિદુગં તિગં નિયાઉજુઅં,
પુવ્વીઉદઓ વક્કે, સુહઅસુહવસુટ્ટવિહગગઈ. ૪૩
પરઘા-ઉદયા પાણી, પરેસિ બલિણંપિ હોઈ દુદ્ધરિસો,
ઊસસણ-લદ્ધિજુત્તો, હવેઈ ઊસાસનામ-વસા. ૪૪
રવિબિંબે ઉ જિઅંગં, તાવજુઅં આયવાઉ ન ઉ જલણે,
જમુસિણફાસસ્સ તહિં, લોહિઅવણ્ણસ્સ ઉદઉત્તિ. ૪૫
અણુસિણપયાસરૂવં, જિઅંગમુજ્જોઅએ ઇહુજ્જોઆ,
જઈ-દેવુત્તરવિક્કિઅ,-જોઇસ-ખજ્જોઅમાઇવ્વ. ૪૬

અંગં ન ગુરુ ન લહુઅં, જાયઈ જીવસ્સ અગુરુલહુ–ઉદયા.
તિત્થેણ તિહુઅણસ્સવિ, પુજ્જો સે ઉદઓ કેવલિણો. ૪૭
અંગોવંગ–નિઅમણં, નિમ્માણં કુણઈ સુત્તહારસમં.
ઉવઘાયા ઉવહમ્મઇ, સતણુવયવ–લંબિગાઇહિં. ૪૮
બિતિચઉપણિંદિઅ તસા, બાયરઓ બાયરા જિઆ થૂલા,
નિઅનિઅપજ્જત્તિજુઆ, પજ્જત્તા લદ્ધિ–કરણેહિં. ૪૯
પત્તેઅતણૂ પત્તે–ઉદએણં દંતઅટ્ઠિમાઈ થિરં,
નાભુવરિ સિરાઇ સુહં, સુભગાઓ સવ્વજણઇટ્ઠો. ૫૦
સુસરા મહુરસુહઝુણી, આઇજ્જા સવ્વલોઅ–ગિજ્ઝવઓ,
જસઓ જસ કિત્તીઓ, થાવરદસગં વિવજ્જત્થં. ૫૧
ગોઅં દુહુચ્ચનીઅં, કુલાલ ઈવ સુઘડભુંભલાઈઅં,
વિગ્ઘં દાણે લાભે, ભોગુવભોગેસુ વીરિએ અ. ૫૨
સિરિહરિઅ સમં એઅં, જહ પડિકૂલેણ તેણ રાયાઈ,
ન કુણઈ દાણાઇઅં, એવં વિગ્ઘેણ જીવો વિ. ૫૩
પડિણીઅત્તણ–નિન્હવ,–ઉવઘાય–પઓસ–અંતરાએણં,
અચ્ચાસાયણયાએ, આવરણદુગં જિઓ જયઇ. ૫૪
ગુરુભત્તિ–ખંતિ–કરુણા,–વય–જોગ–કસાયવિજય–દાણજુઓ,
દઢધમ્માઇ અજ્જઇ, સાયમસાયં વિવજ્જયઓ. ૫૫
ઉમગ્ગદેસણા–મગ્ગા, નાસણા–દેવદવ્વહરણેહિં,
દંસણમોહં જિણમુણિ,–ચેઇઅ–સંઘાઇ–પડિણીઓ. ૫૬
દુવિહંપિ ચરણમોહં, કસાયહાસાઈ–વિસય–વિવસમણો,
બંધઇ નિરયાઉ મહા,–રંભપરિગ્ગહ–રઓ રુદ્દો. ૫૭
તિરિઆઉ ગૂઢહિઅઓ, સઢો સસલ્લો તહા મણુસ્સાઉ,
પયઇઈ તણુકસાઓ, દાણરુઈ મજ્ઝિમગુણો અ. ૫૮

અવિરયમાઇ સુરાઉં, બાલતવોડકામનિજ્જરો જયઇ,
સરલો અગારવિલ્લો, સુહનામં અન્નહા અસુહં. ૫૯
ગુણપેહી મયરહિઓ, અજ્ઝયણ-જ્ઝાવણારુઈ નિચ્ચં,
પકુણઇ જિણાઇભત્તો, ઉચ્ચં નીઅં ઈઅરહા ઉ. ૬૦
જિણપૂઆ-વિગ્ઘકરો, હિંસાઇ-પરાયણો જયઈ વિગ્ઘં,
ઇઅ કમ્મવિવાગોયં, લિહિઓ દેવિંદસૂરીહિં. ૬૧

कर्मस्तवनामा द्वितीयः कर्मग्रंथः

તહ થુણિમો વીરજિણં, જહ ગુણઠાણેસુ સયલકમ્માઇં,
બંધુદઓદીરણયા,-સત્તાપત્તાણિ ખવિઆણિ. ૧
મિચ્છે સાસણ મીસે, અવિરય દેસે પમત્ત અપમત્તે,
નિઅટ્ટિ અનિઅટ્ટિ, સુહુમુવસમ ખીણસજોગિઅજોગિગુણા, ૨
અભિનવકમ્મગ્ગહણં, બંધો ઓહેણ તત્થ વીસસયં,
તિત્થયરાહારગદુગ,-વજ્જં મિચ્છંમિ સતરસયં. ૩
નરયતિગ જાઇથાવર,-ચઉ હુંડાયવ-છિવટ્ઠ નપુ-મિચ્છં,
સોલંતો ઇગહિઅસય, સાસણિ તિરિથીણદુહગતિગં. ૪
અણમજ્ઝાગિઇસંઘયણ,-ચઉ નિઉજ્જોઅ-કુખગઇત્થિત્તિ,
પણવીસંતો મીસે, ચઉસયરિ દુઆઉઅ-અબંધા. ૫
સમ્મે સગસયરિ જિણાઉ, બંધિ વઈરનરતિઅ બિઅકસાયા
ઉરલદુગંતો દેસે, સત્તટ્ઠી તિઅકસાયંતો. ૬
તેવટ્ઠિ પમત્તે સોગ, અરઇ અથિરદુગ અજસ અસ્સાયં,
વુચ્છિજ્જ છચ્ચ સત્ત વ, નેઇ સુરાઉં જયા નિટ્ઠં. ૭

ગુણસટ્ઠિ અપ્પમતે, સુરાઉ બંધંતુ જઇ ઇહાગચ્છે,
અન્નહ અટ્ઠાવન્ના, જં આહારગદુગં બંધે. ૮
અડવન્ન અપુવ્વાઇંમિ, નિદ્દદુગંતો છપન્ન પણ ભાગે,
સુરદુગ-પણિંદિ-સુખગઇ,-તસનવ ઉરલવિણુ તણુવંગા. ૯
સમચઉરનિમિણજિણવન્ન,-અગુરુલહુચઉ છલંસિતીસંતો
ચરમે છવીસબંધો, હાસ રઇ-કુચ્છ-ભય ભેઓ. ૧૦
અનિઅટ્ટિ-ભાગપણગે, ઈગેગહીણો દુવીસવિહબંધો,
પુમ સંજલણ-ચઉણ્હં, કમેણ છેઓ સતર સુહુમે. ૧૧
ચઉદંસણુચ્ચજસનાણ,-વિગ્ઘદસગંતિ સોલસુચ્છેઓ,
તિસુ સાયબંધ છેઓ, સજોગિ બંધંતુડણંતો અ. ૧૨
ઉદઓ વિવાગવેઅણ-સુદીરણમપત્તિ ઇહ દુવીસસયં,
સતરસયં મિચ્છે મીસ,-સમ્મ-આહાર-જિણણુદયા. ૧૩
સુહુમતિગાયવમિચ્છં, મિચ્છંતં સાસણે ઇગારસયં,
નિરયાણુપુવ્વિ-ણુદયા, અણથાવર-ઈગવિગલઅંતો. ૧૪
મીસે સયમણુપુવ્વી,-ડણુદયા મીસોદઅણ મીસંતો,
ચઉસયમજએ સમ્મા,-ડણુપુવ્વિખેવા બિઅકસાયા. ૧૫
મણુતિરિણુપુવ્વિ વિઉવટ્ઠ, દુહગઅણાઈજ્જદુગ સતરછેઓ,
સગસીઈ દેસિ તિરિગઇ,-આઉ નિઉજ્જોઅ તિકસાયા. ૧૬
અટ્ઠચ્છેઓ ઈગસી, પમત્તિ આહારજુઅ(ગ)લ પક્ખેવા,
થીણતિગાહારગદુગ,-છેઓ છસ્સયરિ અપમત્તે. ૧૭
સમ્મત્તંતિમસંઘયણ-તિઅગચ્છેઓ બિસત્તરિ અપુવ્વે,
હાસાઈછક્ક-અંતો, છસટ્ઠિ અનિઅટ્ટિ વેઅતિગં. ૧૮
સંજલણતિગં છ-છેઓ. સટ્ઠિ સુહુમંમિ તુરિઅલોભંતો,
ઉવસંતગુણે ગુણસટ્ઠિ, રિસહનારાયદુગઅંતો. ૧૯

સગવન્ન ખીણદુચરિમિ, નિદ્દદુગંતો અ ચરિમિ પણવન્ના,
નાણંતરાયદંસણ,–ચઉ છેઓ સજોગિ બાયાલા. ૨૦
તિત્થુદયા ઉરલા–થિર,–ખગઇદુગ પરિત્તતિગ છ સંઠાણા,
અગુરુલહુ-વન્નચઉ નિમિણ,–તેઅકમ્માઇ સંઘયણં. ૨૧
દૂસર સૂસર સાયા,–સાએગયરં ચ તીસ વુચ્છેઓ,
બારસ અજોગિ સુભગાઇજ્જ,–જસન્નયરવેઅણિઅં. ૨૨
તસતિગપણિંદિમણુઆઉ,–ગઇજિણુચ્ચંતિ ચરિમસમયંતો.
ઉદઉવ્વુદીરણા પર,–મપત્તાઇ–સગગુણેસુ ૨૩
એસા પયડિતિગૂણા, વેયણિયાહારજુઅલ–થીણતિગં,
મણુઆઉ પમત્તંતા, અજોગિ અણુદીરગો ભયવં. ૨૪
સત્તા કમ્માણ ઠિઇ, બંધાઇલદ્ધ–અત્તલાભાણં,
સંતે અડયાલસયં, જા ઉવસમુ વિજિણુ બિઅતઇએ. ૨૫
અપુવ્વાઇચઉક્કે, અણતિરિનિરયાઉ વિણુ બિયાલસયં,
સમ્માઇચઉસુ સત્તગ,–ખયંમિ ઇગચત્તસયમહવા. ૨૬
ખવગંતુ પપ્પ ચઉસુવિ, પણયાલં નિરયતિરિસુરાઉ વિણા,
સત્તગવિણુ અડતીસં, જા અનિઅટ્ટી–પઢમભાગો. ૨૭
થાવરતિરિનિરયાયવ,–દુગ થીણતીગેગ વિગલ સાહારં,
સોલખઓ દુવીસસયં, બીઅંસિ બીઅતિઅકસાયંતો. ૨૮
તઇઆઇસુ ચઉદસતેર,–બારછપણ-ચઉતિહિયસય કમસો,
નપુ-ઇત્થિહાસછગ-પુંસ, તુરિઅકોહ-મયમાય-ખઓ. ૨૯
સુહુમિ દુસય લોહંતો, ખીણદુચરિમેગસય દુનિદ્દખઓ,
નવનવઇ ચરિમસમએ, ચઉદંસણ–નાણવિગ્ઘંતો. ૩૦
પણસીઇ સજોગિ અજોગિ, દુચરિમે દેવખગઇગંધદુગં,
ફાસટ્ઠ વન્નરસતણુ–બંધણસંઘાયપણ નિમિણં. ૩૧

સંઘયણઅથિરસંઠાણ–છક્ક અગુરુલહુચઉ અપજ્જત્તં,
સાયંવ અસાયંવા, પરિત્તુવંગતિગ સુસર નિઅં. ૩૨
બિસયરિ ખઓ અ ચરિમે, તેરસ મણુઅતસ તિગ જસાઇજ્જં
સુભગ–જિણુચ્ચ–પણિંદિઅ, સાયાસાએગયર–છેઓ. ૩૩
નરઅણુપુવ્વિ વિણા વા, બારસચરિમસમયંમિ જો ખવિઉં,
પત્તો સિદ્ધિં દેવિંદ,–વંદિઅં નમહ તં વીરં. ૩૪

बंधस्वामित्व नामा तृतीयः कर्मग्रंथः

બંધવિહાણ-વિમુક્કં, વંદિય સિરિવદ્ધમાણ-જિણચંદં,
ગઇઆઈસું વુચ્છં, સમાસઓ બંધસામિત્તં. ૧
ગઈ ઇંદિએ ય કાએ, જોએ વેએ કસાય નાણે ય,
સંજમ દંસણ લેસા, ભવ સમ્મે સન્નિ આહારે. ૨
જિણ સુરવિઉવાહારદુ, દેવાઉ ય નિરય-સુહુમ-વિગલતિગં,
એગિંદિ થાવરાયવ, નપુ મિચ્છં હુંડ છેવટ્ઠં. ૩
અણ મજ્ઝાગિઇસંઘયણ, કુખગઇનિયઇત્થિદુહગથીણતિગં,
ઉજ્જોઅ તિરિદુગં તિરિ,-નરાઉ નરઉરલદુગ-રિસહં. ૪
સુરઇગુણવીસવજ્જં, ઇગસઉ ઓહેણ બંધહિં નિરયા,
તિત્થવિણા મિચ્છિ સયં, સાસણિ નપુચઉવિણા છનુઈ. ૫
વિણુઅણછવીસ મીસે, બિસયરિ સમ્મંમિ જિણનરાઉજુઆ,
ઈઅ રયણાઈસુ ભંગો, પંકાઇસુ તિત્થયર-હીણો. ૬
અજિણમણુઆઉ ઓહે, સત્તમિએ નરદુગુચ્ચવિણુ મિચ્છે,
ઇગનવઇ સાસાણે, તિરિઆઉ નપુંસચઉ વજ્જં. ૭
અણચઉવીસ વિરહિઆ, સનરદુગુચ્ચા ય સયરિ મીસદુગે,
સતરસઓ ઓહિ મિચ્છે, પજ્જતિરિઆ વિણુ જિણાહારં. ૮
વિણુ નિરયસોલ સાસણિ, સુરાઉઅણએગતીસ વિણુ મીસે,
સસુરાઉ સયરિ સમ્મે, બીઅકસાએ વિણા દેસે. ૯
ઇય ચઉગુણેસુવિ નરા, પરમજયા સજિણ ઓહુ દેસાઈ,
જિણઇક્કારસ-હીણં, નવસય અપજ્જત્ત-તિરિઅનરા. ૧૦
નિરયવ્વ સુરા નવરં, ઓહે મિચ્છે ઇગિંદિતિગ-સહિઆ,
કપ્પદુગે વિ ય એવં, જિણહીણો જોઈ-ભવણ-વણે. ૧૧

રયણુવ્વ સણંકુમારાઈ, આણયાઇ ઉજ્જોયચઉ-રહિઆ,
અપજ્જતિરિઅવ્વ નવસય, મિગિંદિપુઢવિજલતરુવિગલે. ૧૨
છનવઇ સાસણિ વિણુ સુહુમતેર, કેઈ પુણ બિંતિ ચઉનવઈ,
તિરિઅનરાઊહિં વિણા, તણુપજ્જત્તિં ન જંતિ જઓ. ૧૩
ઓહુ પણિંદિતસે ગઇ,-તસે જિણિક્કારનરતિગુચ્ચ વિણા,
મણવયજોગે ઓહો, ઉરલે નરભંગુ તમ્મિસ્સે. ૧૪
આહારછગ વિણો હે, ચઉદસસઉ મિચ્છિ જિણપણગહીણં,
સાસણિ ચઉનવઇ વિણા, તિરિઅનરાઊ સુહુમતેર. ૧૫
અણચઉવીસાઇ વિણા, જિણપણજુઅ સમ્મિ જોગિણો સાયં,
વિણુ તિરિનરાઉ કમ્મે વિ, એવમાહારદુગિ ઓહો. ૧૬
સુરઓહો વેઉવ્વે, તિરિઅનરાઉ-રહિઓ અ તમ્મિસ્સે,
વેઅતિગાઇમ બિઅતિઅ,-કસાય નવ દુ ચઉ પંચગુણા. ૧૭
સંજલણતિગે નવ દસ, લોભે ચઉ અજઇ દુતિ અનાણતિગે,
બારસ અચક્ખુચક્ખુસુ, પઢમા અહખાય ચરિમચઊ. ૧૮
મણનાણિ સગ જયાઈ, સમઇઅચ્છેઅ ચઉ દુન્નિ પરિહારે,
કેવલદુગિ દો ચરમા,-જયાઇ નવ મઇસુઓહિદુગે. ૧૯
અડ ઉવસમિ ચઉ વેઅગિ, ખઇએ ઇક્કાર મિચ્છતિગિ દેસે,
સુહુમિ સઠાણં તેરસ, આહારગિ નિઅનિઅગુણોહો. ૨૦
પરમુવસમિ વટ્ટંતા, આઉ ન બંધંતિ તેણ અજયગુણે,
દેવમણુઆઉ હીણો, દેસાઇસુ પુણ સુરાઉ વિણા. ૨૧
ઓહે અટ્ઠારસયં, આહારદુગૂણ-માઇલેસતિગે,
તં તિત્થોણં મિચ્છે, સાણાઇસુ સવ્વહિં ઓહો. ૨૨
તેઊ નિરયનવૂણા, ઉજ્જોઅચઉ નિરયબારવિણુ સુક્કા,
વિણુ નિરયબાર પમ્હા, અજિણાહારા ઇમા મિચ્છે. ૨૩

સવ્વગુણ ભવ્વસન્નિસુ, ઓહુ અભવ્વા અસન્નિ મિચ્છિસમા,
સાસણિ અસન્નિ સન્નિ વ્વ, કમ્મણભંગો અણાહારે. ૨૪
તિસુ દુસુ સુક્કાઈગુણા, ચઉ સગ તેરત્તિ બંધસામિત્તં,
દેવિંદસૂરિ-રઇઅં, નેઅં કમ્મત્થયં સોઉં. ૨૫

षडशीतिनामा चतुर्थः कर्मग्रंथः

નમિઅ જિણં જિઅમગ્ગણ,-ગુણઠાણુવઓગજોગલેસાઓ,
બંધપ્પબહૂ ભાવે, સંખિજ્જાઈ કિમવિ વુચ્છં. ૧
(નમિય જિણં વત્તવ્વા, ચઉદસ-જિઅઠાણએસુ ગુણઠાણા,
જોગુવઓગો લેસા, બંધુદઓદીરણા સત્તા.) ૧
(તહ મૂલ ચઉદ મગ્ગણ,-ઠાણેસુ બાસટ્ઠિ ઉત્તરેસું ચ,
જિઅ-ગુણ જોગુવઓગા, લેસપ્પબહું ચ છટ્ઠાણા.) ૨
(ચઉદસગુણેસુ જિઅજો,-ગુવઓગલેસા ય બંધહેઉ ય,
બંધાઇચઉ અપ્પા,-બહું ચ તો ભાવસંખાઈ) ૩
ઇહ સુહુમબાયરેગિંદિ, બિતિચઉ-અસન્નિસન્નિપંચિંદી,
અપજત્તા પજત્તા, કમેણ ચઉદસ જિઅટ્ઠાણા. ૨
બાયરઅસન્નિવિગલે, અપજ્જિ પઢમબિઅ સન્નિ અપજત્તે,
અજયજુઅ સન્નિપજ્જે, સવ્વગુણા મિચ્છ સેસેસુ. ૩
અપજત્તછક્કિ કમ્મુરલ,-મીસ-જોગા અપજ્જ-સન્નિસુ,
તે સવિઉવ્વમીસ એસુ, તણુપજ્જેસુ ઉરલ મન્ને. ૪
સવ્વે સન્નિપજત્તે, ઉરલં સુહુમે સભાસુ તં ચઉસુ,
બાયરિ સવિઉવ્વિદુગં, પજસન્નિસુ બાર ઉવઓગા. ૫

પજચઉરિંદિ-અસન્નિસુ, દુદંસ દુઅનાણ દસસુ ચક્ખુવિણા,
સન્નિઅપજ્જે મણનાણ,-ચક્ખુકેવલદુગ વિહૂણા. ૬
સન્નિદુગિ છલેસ, અપજ્જ બાયરે પઢમચઉ તિ સેસેસુ,
સત્તટ્ઠ બંધુદીરણ, સંતુદયા અટ્ઠ તેરસસુ. ૭
સત્તટ્ઠ છેગ બંધા, સંતુદયા સત્ત અટ્ઠ ચત્તારિ,
ચત્તટ્ઠ છ પંચ દુગં, ઉદીરણા સન્નિપજ્જત્તે. ૮
ગઇ-ઇંદિએ ય કાએ, જોએ વેએ કસાય-નાણેસુ,
સંજમ દંસણ લેસા, ભવ સમ્મે સન્નિ આહારે. ૯
સુરનરતિરિનિયગઈ, ઇગબિઅતિઅ-ચઉપણિંદિ છક્કાયા,
ભૂજલજલણાનિલવણ, તસા ય મણ-વયણ-તણુજોગા. ૧૦
વેઅ નરિત્થિ-નપુંસા, કસાય કોહ-મય-માય-લોભત્તિ,
મઇ-સુઅવહિ-મણ-કેવલ, વિભંગ-મઇસુઅનાણ સાગારા.
સમાઇઅ છેઅ પરિહાર, સુહુમ અહક્ખાય દેસ જય અજયા,
ચક્ખુ અચક્ખુ ઓહી,-કેવલદંસણ અણાગારા. ૧૨
કિણ્હા નીલા કાઊ, તેઊ પમ્હા ય સુક્ક ભવ્વિઅરા,
વેઅગ ખઇગુવસમ મિચ્છ, મીસ સાસાણ સન્નિઅરે. ૧૩
આહારેઅર ભેઆ, સુરનિરયવિભંગ-મઇસુઓહિદુગે,
સમ્મત્તતિગે પમ્હા, સુક્કા સન્નીસુ સન્નિદુગં. ૧૪
તમસન્નિ અપજ્જજુયં, નરે સબાયરઅપજ્જ તેઊએ,
થાવરઇગિંદિ પઢમા ચઉ, બાર અસન્નિ દુ દુ વિગલે. ૧૫
દસ ચરિમ તસે અજયા, હારગ તિરિ તણુ કસાય દુઅનાણે,
પઢમતિલેસા-ભવિઅર,-અચક્ખુનપુમિચ્છિ સવ્વેવિ. ૧૬
પજસન્ની કેવલદુગે, સંજમ-મણનાણ-દેસ-મણ-મીસે,
પણચરિમપજ્જ વયણે, તિય છ વ પજ્જિઅર ચક્ખુંમિ. ૧૭

થીનરપણિંદિ ચરમા ચઉ, અણહારે દુસન્નિ છ અપજ્જા,
તે સુહુમઅપજ્જ વિણા, સાસણિ ઈત્તો ગુણે વુચ્છં. ૧૮
પણ તિરિ ચઉ સુરનિરએ, નરસન્નિપણિંદિભવ્વતસિ સવ્વે,
ઈગવિગલ-ભૂદગવણે, દુ દુ એગં ગઈતસ-અભવ્વે. ૧૯
વેઅતિકસાય નવ દસ, લોભે ચઉ અજઈ દુતિ અનાણતિગે,
બારસ અચક્ખુ ચક્ખુસુ, પઢમા અહખાઈ ચરિમચઉ ૨૦
મણનાણિ સગ જયાઇ, સમઇઅ છેઅ ચઉ દુન્નિ પરિહારે,
કેવલદુગિ દો ચરિમા,-જયાઇ નવ મઇસુઓહિદુગે. ૨૧
અડ ઉવસમિ ચઉ વેઅગિ, ખઇએ ઇક્કાર મિચ્છતિગિ દેસે,
સુહુમે અ સઠાણં તેર, જોગ-આહાર-સુક્કાએ. ૨૨
અસન્નિસુ પઢમદુગં, પઢમતિલેસાસુ છચ્ચ દુસુ સત્ત,
પઢમંતિમદુગ અજયા, અણહારે મગ્ગણાસુ ગુણા. ૨૩
સચ્ચેઅર મીસ અસચ્ચ, મોસ મણ વય વિઉવ્વિઆહારા,
ઉરલં મીસા કમ્મણ, ઈઅ જોગા કમ્મ અણહારે. ૨૪
નરગઇ પણિંદિ તસ તણુ, અચક્ખુ નર નપુ કસાય સમ્મદુગે
સન્નિ છલેસા-હારગ, ભવ મઈસુઅ ઓહિદુગિ સવ્વે. ૨૫
તિરિ ઇત્થિ અજય સાસણ, અનાણ ઉવસમ અભવ્વ મિચ્છેસુ,
તેરાહારદુગુણા, તે ઉરલદુગૂણ સુરનિરએ. ૨૬
કમ્મુરલદુગં થાવરિ, તે સવિઉવ્વિદુગ પંચ ઇગિ પવણે,
છ અસન્નિ ચરિમ-વઈજુઅ, તે વિઉવદુગૂણચઉ વિગલે. ૨૭
કમ્મુરલમીસ વિણુ મણ, વઈ સમઈઅ છેઅ ચક્ખુ મણનાણે,
ઉરલદુગ કમ્મ પઢમં,-તિમમણવઇ કેવલદુગંમિ. ૨૮
મણવઇઉરલા પરિહારિ, સુહુમિ નવ તે ઉ મીસિ સવિઉવ્વા,
દેસે સવિઉવ્વિદુગા, સકમ્મુરલમીસ અહક્ખાએ. ૨૯

તિઅનાણ નાણ પણ ચઉ, દંસણ બાર જિઅલક્ખણુવઓગા,
વિણુ મણનાણ દુકેવલ, નવ સુર-તિરિ-નિરય-અજએસુ. ૩૦
તસ જોઅ વેઅ સુક્કા,-હાર નર પણિંદિ સન્નિ ભવિ સવ્વે,
નયણેઅર પણ લેસા, કસાય દસ કેવલદુગૂણા. ૩૧
ચઉરિંદિઅસન્નિ દુ અન્નાણ,-દુદંસ ઇગબિતિથાવરિ અચક્ખુ,
તિઅનાણ દંસણદુગં, અનાણતિગિ અભવિ મિચ્છદુગે. ૩૨
કેવલદુગે નિઅદુગં, નવ તિઅનાણ વિણુ ખઇઅઅહક્ખાએ,
દંસણનાણતિગં દેસિ, મીસિ અન્નાણમીસં તં. ૩૩
મણનાણ-ચક્ખુવજ્જા, અણહારે તિન્નિદંસ ચઉનાણા,
ચઉનાણસંજમોવસમ,-વેઅગે ઓહિદંસે અ. ૩૪
દો તેર તેર બારસ, મણે કમા અટ્ઠ દુ ચઉ ચઉ વયણે,
ચઉ દુ પણ તિન્નિ કાયે, જિઅગુણજોગોવઓગન્ને ૩૫
છસુ લેસાસુ સઠાણં, એગિંદિ-અસન્નિ-ભૂ-દગ-વણેસુ,
પઢમા ચઉરો તિન્નિઉ, નારય-વિગલગ્ગિ-પવણેસુ. ૩૬
અહખાય-સુહુમ-કેવલ,-દુગિ સુક્કા છાવિ સેસઠાણેસુ,
નર-નિરય-દેવ-તિરિઆ, થોવા દુ અસંખ-ણંતગુણા. ૩૭
પણ ચઉ તિદુ એગિંદી, થોવા તિન્નિઅહિયા અણંતગુણા,
તસ થોવ અસંખગ્ગી, ભૂજલનિલ-અહિય વણ-ણંતા. ૩૮
મણ-વયણ-કાયજોગી, થોવા અસંખગુણ અણંતગુણા,
પુરિસા થોવા ઇત્થી, સંખગુણા ણંતગુણ કીવા. ૩૯
માણી કોહી માચી, લોભી અહિય મણનાણિણો થોવા,
ઓહિ અસંખા મઈસુઅ, અહિઅ સમ અસંખ વિબ્ભંગા. ૪૦
કેવલિણો-ણંતગુણા, મઇસુઅઅન્નાણિ-ણંતગુણ તુલ્લા,
સુહુમા થોવા પરિહાર, સંખ અહખાય સંખગુણા. ૪૧

છેય સમઈય સંખા, દેસ અસંખગુણ ણંતગુણ અજયા,
થોવ અસંખ દુણંતા, ઓહિ નયણ કેવલ અચક્ખુ. ૪૨
પચ્છાણુપુવ્વિ લેસા, થોવા દોડસંખ-ણંત દો અહિઆ,
અભવિઅર થોવ ણંતા, સાસણ થોવો વસમ સંખા. ૪૩
મીસા સંખા વેઅગ, અસંખગુણ ખઈમ મિચ્છ દુ અણંતા,
સન્નિઅર થોવ ણંતા,-ણહાર થોવેઅર અસંખા. ૪૪
સવ્વજિઅઠાણ મિચ્છે, સગ સાસણિ પણ અપજ્જ સન્નિદુગં,
સમ્મે સન્ની દુવિહો, સેસેસું સન્નિપજ્જત્તો. ૪૫
મિચ્છદુગિ અજઇ જોગા,-હાર દુગૂણા અપુવ્વપણગે ઉ,
મણવઇ ઉરલં સવિઉવ્વિ, મીસિ સવિઉવ્વિદુગ દેસે. ૪૬
સાહારદુગ પમત્તે, તે વિઉવાહારમીસ વિણુ ઈઅરે,
કમ્મુરલદુગંતાઇમ,-મણવયણ સજોગિ ન અજોગી. ૪૭
તિઅનાણ દુદંસાઇમ,-દુગે અજઇ દેસિ નાણદંસતિગં,
તે મીસિ મીસા સમણા, જયાઇ કેવલદુ અંતદુગે. ૪૮
સાસણભાવે નાણં, વિઉવ્વગાહારગે ઉરલમિસ્સં,
નેગિંદિસુ સાસાણો, નેહાહિગયં સુયમયં પિ. ૪૯
છસુ સવ્વા તેઉતિગં, ઇગિ છસુ સુક્કા અજોગિ અલ્લેસા,
બંધસ્સ મિચ્છ અવિરઇ, કસાય જોગત્તિ ચઉ હેઉ. ૫૦
અભિગહિઅ-મણભિગહિઆ,ભિનિવેસિય-સંસઇય-મણાભોગં
પણમિચ્છ બાર અવિરઇ, મણકરણાનિઅમુ છજિઅવહો. ૫૧
નવ સોલ કસાયા પનર, જોગ ઇઅ ઉત્તરા ઉ સગવન્ના,
ઇગ ચઉ પણ તિગુણેસુ, ચઉ-તિ-દુ-ઇગપચ્ચઓ બંધો. ૫૨
ચઉ મિચ્છમિચ્છઅવિરઇ, પચ્ચઇઆ સાય સોલ પણતીસા,
જોગવિણુ તિપચ્ચઈઆ,-હારગજિણવજ્જ સેસાઓ. ૫૩

પણપન્ન પન્ના તિઅછહિઅ,-ચત્ત ગુણચત્ત છચઉદુગવીસા,
સોલસ દસ નવ નવ સત્ત, હેઉણો ન ઉ અજોગિંમિ. ૫૪
પણપન્ન મિચ્છિ હારગ,-દુગૂણ સાસણિ પન્ન મિચ્છ વિણા,
મીસદુગ-કમ્મ-અણ વિણુ, તિચત્ત મીસે અહ છચત્તા. ૫૫
સદુમીસકમ્મ અજએ, અવિરઇ કમ્મુરલમીસ બિકસાએ,
મુત્તુ ગુણચત્ત દેસે, છવીસ સાહારદુ પમત્તે. ૫૬
અવિરઇ ઇગાર-તિકસાય, વજ્જ અપમત્તિ મીસદુગરહિઆ,
ચઉવીસ અપુવ્વે પુણ, દુવીસ અવિઉવ્વિ આહારે. ૫૭
અછહાસ સોલ બાયરિ, સુહુમે દસ વેઅસંજલણતિ વિણા,
ખીણુવસંતિ અલોભા, સજોગિ પુવ્વુત્ત સગ જોગા. ૫૮
અપમત્તંતા સત્તટ્ઠ, મીસ-અપુવ્વ-બાયરા-સત્ત,
બંધઇ છસ્સુહુમો એગ,-મુવરિમા બંધગા-જોગી. ૫૯
આસુહુમં સંતુદએ, અટ્ઠવિ મોહવિણુ સત્ત ખીણંમિ,
ચઉ ચરિમદુગે અટ્ઠ ઉ, સંતે ઉવસંતિ સત્તુદએ. ૬૦
ઉઇરંતિ પમત્તંતા, સગટ્ઠ મીસટ્ઠ વેઅઆઉ વિણા,
છગ અપમત્તાઇ તઓ, છપંચ સુહુમો પણુવસંતો. ૬૧
પણ દો ખીણ દુ જોગી,-ણુદીરગુ અજોગિ થોવ ઉવસંતા,
સંખગુણ ખીણ સુહુમા, નિઅટ્ટિઅપુવ્વ સમ અહિઆ. ૬૨
જોગિ અપમત્ત ઇઅરે, સંખગુણા દેસ-સાસણા-મીસા,
અવિરઇ અજોગિમિચ્છા, અસંખ ચઉરો દુવે-ણંતા. ૬૩
ઉવસમ-ખય-મીસોદય,-પરિણામા દુ નવ ટ્ઠાર ઇગવીસા,
તિઅભેઅ સન્નિવાઇઅ, સમ્મં ચરણં પઢમભાવે. ૬૪
બીએ કેવલજુઅલં, સમ્મં દાણાઇલદ્ધિ પણ ચરણં,
તઇએ સેસુવઓગા, પણ લદ્ધી સમ્મવિરઇદુગં. ૬૫

અન્નાણમસિદ્ધત્તા,–સંજમ–લેસા–કસાય–ગઈ–વેયા,
મિચ્છં તુરિએ ભવ્વા,–ભવ્વત્ત–જિઅત્ત પરિણામે. ૬૬
ચઉચઉગઇસુ મીસગ,–પરિણામુદએહિં ચઉ સખઇએહિં,
ઉવસમજુએહિં વા ચઉ, કેવલિ–પરિણા–મુદય ખઇએ. ૬૭
ખય–પરિણામિ સિદ્ધા, નરાણ પણ જોગુવસમસેઢીએ,
ઇઅ પનર સન્નિવાઇઅ, ભેયા વીસં અસંભવિણો. ૬૮
મોહેવ સમો મીસો, ચઉઘાઈસુ અટ્ઠકમ્મસુ અ સેસા,
ધમ્માઇ પારિણામિઅ, ભાવે ખંધા ઉદઇએ વિ. ૬૯
સમ્માઇચઉસુ તિગ ચઉ, ભાવા ચઉ પણુ વસામ–ગુવસંતે,
ચઉ ખીણાપુવ્વે તિન્નિ, સેસ ગુણઠાણ ગેગજિએ. ૭૦
સંખિજ્જેગમસંખં, પરિત્ત–જુત્ત–નિયપયજુયં તિવિહં,
એવમણંતંપિ તિહા, જહન્ન–મજ્ઝુક્કસા સવ્વે. ૭૧
લહુસંખિજ્જં દુચ્ચિય, અઓ પરં મજ્ઝિમં તુ જા ગુરુઅં,
જંબુદ્દીવ–પમાણય, ચઉપલ્લ–પરૂવણાઇ ઇમં. ૭૨
પલ્લાણવટ્ઠિઅ–સલાગ,–પડિસલાગ–મહાસલાગક્ખા,
જોઅણસહસ્સોગાઢા, સવેઇઅંતા સસિહ ભરિઆ. ૭૩
તો દીવુદહિસુ ઇક્કિક્ક, સરિસવં ખિવિઅ નિટ્ઠિએ પઢમે,
પઢમંવ તદંતં ચિય, પુણ ભરિએ તંમિ તહ ખીણે. ૭૪
ખિપ્પઇ સલાગપલ્લેગુ, સરિસવો ઇઅ સલાગ–ખવણેણં,
પુન્નો બીઓ અ તઓ, પુવ્વંપિ વ તંમિ ઉદ્ધરિએ. ૭૫
ખીણે સલાગ તઇએ, એવં પઢમેહિં બીઅયં ભરસુ,
તેહિં તઇઅં તેહિ ય, તુરિઅં જા કિર ફુડા ચઉરો. ૭૬
પઢમતિપલ્લુદ્ધરિઆ, દીવુદહી પલ્લચઉ–સરિસવા ય,
સવ્વો વિ એગરાસી, રૂવૂણો પરમ–સંખિજ્જં. ૭૭

રૂવજુઅં તુ પરિત્તા,-સંખં લહુ અસ્સ રાસિઅબ્ભાસે,
જુત્તાસંખિજ્જં લહુ, આવલિઆ-સમય-પરિમાણં. ૭૮
બિ-તિ-ચઉ-પંચમ-ગુણણે, કમા સગાસંખ પઢમચઉસત્તા,
ડણંતા તે રૂવજુઆ, મજ્ઝા રૂવૂણ ગુરુપચ્છા. ૭૯
ઈઅ સુત્તુત્તં અન્ને, વગ્ગિઅમિક્કસિ ચઉત્થય-મસંખં,
હોઇ અસંખાસંખં, લહુ રૂવજુઅં તુ તં મજ્ઝં. ૮૦
રૂવૂણ માઈમં ગુરુ, તિવગ્ગિઉં તત્થિમે દસક્ખેવે,
લોગાગાસપએસા, ધમ્માડધમ્મેગજિઅદેસા. ૮૧
ઠિઇબંધજ્ઝવસાયા, અણુભાગા જોગછેઅપલિભાગા,
દુણ્હ ય સમાણ સમયા, પત્તેઅ નિગોઅએ ખિવસુ. ૮૨
પુણ તંમિ તિવગ્ગિઅએ, પરિત્તણંતલહુ તસ્સ રાસીણં,
અબ્ભાસે લહુજુત્તા,-ણંતં અભવ્વજિઅ-માણં. ૮૩
તવ્વગ્ગે પુણ જાયઈ, ણંતાણંત લહુ તં ચ તિક્ખુત્તો,
વગ્ગસુ તહવિ ન તં હોઈ, ડણંતખેવે ખિવસુ છ ઇમે. ૮૪
સિદ્ધા નિગોઅજીવા, વણસ્સઈ કાલ પુગ્ગલા ચેવ,
સવ્વમલોગનહં પુણ, તિવગ્ગિઉં કેવલદુગંમિ. ૮૫
ખિત્તેડણંતાણંતં, હવેઈ જિટ્ઠં તુ વવહરઈ મજ્ઝં,
ઇઅ સુહુમત્થવિઆરો, લિહિઓ દેવિંદસૂરીહિં. ૮૬

शतकनामा पंचमकर्मग्रंथः

-નમિઅ જિણં ધુવબંધો,-દયસંતા ઘાઈ પુન્ન પરિઅત્તા,
સેઅર ચઉહવિવાગા, વુચ્છં બંધવિહ સામી અ. ૧
વન્નચઉ તેઅકમ્મા,-ગુરુલહુ નિમિણોવઘાય ભય કુચ્છા,
મિચ્છ-કસાયા-વરણા, વિગ્ઘં ધુવબંધિ સગચત્તા. ૨
-તણુવંગાગિઈ-સંઘયણ, જાઈ-ગઈ-ખગઈ-પુવ્વિ-જિણુસાસં,
ઉજ્જોઆયવ-પરઘા, તસવીસા ગોઅવેઅણિઅં. ૩
-હાસાઈજુઅલદુગ વેઅ,-આઉ તેવુત્તરી અધુવબંધી(ધા),
-ભંગા અણાઇસાઈ, અણંતસંતુત્તરા ચઉરો. ૪
પઢમબિઆ ધુવઉદઈસુ, ધુવબંધિસુ તઈઅવજ્જભંગતિગં,
મિચ્છંમિ તિન્નિ ભંગા, દુહાવિ અધુવા તુરિઅ-ભંગા. ૫
નિમિણથિરઅથિરઅગુરુઅ,-સુહઅસુહ તેઅકમ્મ-ચઉવન્ના,
-નાણંતરાય-દંસણ, મિચ્છં ધુવઉદય સગવીસા. ૬
થિરસુભિઅર વિણુ અધુવ,-બંધી મિચ્છવિણુમોહધુવબંધી,
નિદ્દોવઘાય-મીસં, સમ્મં પણ નવઇ અધુવુદયા. ૭
તસવન્નવીસ-સગતેઅ,-કમ્મ ધુવબંધિસેસ વેઅતિગં,
આગિઇતિગ વેઅણિઅં, દુજુઅલ સગઉરલુસાસચઊ. ૮
ખગઇતિરિદુગ નિઅં, ધુવસંતા સમ્મ મીસ મણુયદુગં,
વિઉવ્વિક્કાર જિણાઊ, હારસગુચ્ચા અધુવસંતા. ૯
પઢમતિગુણેસુ મિચ્છં, નિઅમા અજયાઇઅટ્ઠગે ભજ્જં,
સાસાણે ખલુ સમ્મં, સંતં મિચ્છાઇદસગે વા. ૧૦
સાસણ-મીસેસુ ધુવં, મીસં મિચ્છાઇનવસુ ભયણાએ,
-આઈદુગે અણ નિઅમા, ભઈઆ મીસાઈનવગંમિ. ૧૧

આહારસત્તગં વા, સવ્વગુણે બિતિગુણે વિણા તિત્થં,
નોભયસંતે મિચ્છો, અંતમુહુત્તં ભવે તિત્થે. ૧૨
કેવલજુઅલાવરણા, પણ નિદ્દા બારસાઈમકસાયા,
મિચ્છં તિ સવ્વઘાઇ, ચઉનાણ–તિદંસણાવરણા. ૧૩
સંજલણ નોકસાયા, વિગ્ઘં ઇઅ દેસઘાઇ ય અઘાઈ,
પત્તેયતણુડ્ઠાઊ, તસવીસા ગોઅદુગ–વન્ના. ૧૪
સુરનરતિગુચ્ચ–સાયં, તસદસ તણુવંગ વઇર–ચઉરંસં,
પરઘા–સગ તિરિઆઊ, વન્નચઉ પણિંદિસુભખગઇ. ૧૫
બાયાલ પુણ્ણપગઇ, અપઢમસંઠાણ–ખગઈ–સંઘયણા,
તિરિદુગ-અસાય-નીઓ,–વઘાય-ઇગ–વિગલ–નિરયતિગં. ૧૬
થાવરદસ વન્નચઉક્ક, ઘાઈ પણયાલ સહિઅ બાસીઇ,
પાવપયડિ ત્તિ દોસુ વિ, વન્નાઈ–ગહા સુહા અસુહા. ૧૭
નામધુવબંધિનવગં, દંસણ પણનાણ વિગ્ઘ પરઘાયં,
ભય કુચ્છ મિચ્છ સાસં, જિણ ગુણતીસા અપરિઅત્તા. ૧૮
તણુઅટ્ઠ વેઅ દુજુઅલ, કસાય ઉજ્જોઅગોઅદુગ નિદ્દા,
તસવીસાઉ પરિત્તા, ખિત્તવિવાગાડણુપુવ્વીઓ. ૧૯
ઘણઘાઇ દુગોઅજિણા, તસિઅરતિગ સુભગદુભગચઉ સાસં,
જાઇતિગ જિઅવિવાગા, આઊ ચઉરો ભવવિવાગા. ૨૦
નામધુવોદય ચઉતણુ,–વઘાયસાહારણિઅરુજ્જોઅતિગં,
પુગ્ગલવિવાગિ બંધો, પયઇ–ઠિઇ–રસ–પએસ ત્તિ. ૨૧
મૂલપયડીણ અડસત્ત,–છેગબંધેસુ તિન્નિ ભૂગારા,
અપ્પતરા તિઅ ચઉરો, અવટ્ઠિઓ ન હુ અવત્તવ્વો. ૨૨
એગાદહિગે ભૂઓ, એગાઈ ઊણગંમિ અપ્પતરો,
તમ્મત્તોડવટ્ઠિયઓ, પઢમે સમએ અવત્તવ્વો. ૨૩

નવ છ ચ્ચઉ દંસે દુ દુ, તિ દુ મોહે દુઇગવીસ સત્તરસ,
તેરસ નવ પણ ચઉ તિ દુ, ઇક્કો નવ અટ્ઠ દસ દુન્નિ. ૨૪
તિપણછઅટ્ઠનવહિઆ, વીસા તીસેગતીસ ઈગ નામે,
છસ્સગચ.ટ્ઠતિબંધા, સેસેસુ ય ઠાણમિક્કિક્કં. ૨૫
વીસયરકોડિકોડી, નામે ગોએ અ સત્તરીમોહે,
તીસિયરચઉસુ ઉદહી, નિરયસુરાઉંમિ તિત્તીસા. ૨૬
મુત્તું અકસાયઠિઈ, બાર મુહુત્તા જહન્ન વેઅણિએ,
અટ્ઠટ્ઠ નામગોએસુ, સેસએસું મુહુત્તંતો. ૨૭
વિગ્ઘાવરણ અસાએ, તીસં અટ્ઠાર સુહૂમવિગલતિગે.
પઢમાગિઇસંઘયણે, દસ દુસુવરિમેસુ દુગવુડ્ઢી. ૨૮
ચાલીસ કસાએસું, મિઉલહુનિદ્ધુણ્હસુરહિસિઅમહુરે,
દસ દોસઢ્ઢ સમહિઆ, તે હાલિદંબિલાઇણં. ૨૯
દસ સુહવિહગઇ ઉચ્ચે, સુરદુગ થિરછક્ક પુરિસ રઈ હાસે,
મિચ્છે સત્તરિ મણુદુગ,-ઇત્થી-સાએસુ પન્નરસ. ૩૦
ભયકુચ્છઅરઇસોએ, વિઉવ્વિતિરિઉરલનિરયદુગનીએ,
તેઅપણ અથિરછક્કે, તસચઉ થાવર ઈગ પણિંદી. ૩૧
નપુકુખગઈસાસચઊ,-ગુરુકક્ખડરુક્ખસીયદુગ્ગંધે,
વીસં કોડાકોડી, એવઈઆબાહ વાસસયા. ૩૨
ગુરુ કોડિકોડિ અંતો, તિત્થાહારાણ ભિન્નમુહુ બાહા,
લહુ ઠિઈ સંખગુણૂણા, નરતિરિઆણાઉ પલ્લતિગં. ૩૩
ઇગ વિગલ પુવ્વકોડી, પલિઆડસંખંસ આઉચઉ અમણા,
નિરુવકમાણ છમાસા, અબાહ સેસાણ ભવતંસો. ૩૪
લહુઠિઈબંધો સંજલણ,-લોહપણવિગ્ઘનાણદંસેસુ,
ભિન્નમુહુત્તં તે અટ્ઠ, જસુચ્ચે બારસ ય સાએ. ૩૫

દો-ઇગમાસો પક્ખો, સંજલણતિગે પુમટ્ઠ વરિસાણિ,
સેસાણુક્કોસાઓ, મિચ્છત્તઠિઈ ઈ જં લદ્ધં. ३६
અયમુક્કોસોગિંદિસુ, પલિયાડસંખંસહીણ લહુબંધો,
કમસો પણવીસાએ, પન્ના સય સહસ સંગુણિઓ. ३७
વિગલ-અસન્નિસુ જિટ્ઠો, કણિટ્ઠઓ પલ્લસંખભાગૂણો,
સુરનિરયાઉ સમા દસ, સહસ્સ સેસાઉ ખુડ્ડભવં. ३८
સવ્વાણ વિ લહુબંધે, ભિન્નમુહુ અબાહ આઉજિટ્ઠે વિ,
કેઇ સુરાઉસમં જિણ.-મંતમુહૂ બિંતિ આહારં. ३९
સત્તરસ સમહિઆ કિર, ઈગાણુપાણુંમિ હુંતિ ખુડ્ડભવા,
સગતીસસયતિહુત્તર, પાણૂ પુણ ઈગમુહુત્તંમિ. ४०
પણસટ્ઠિસહસ પણસય, છત્તીસા ઈગમુહુત્ત-ખુડ્ડભવા,
આવલિઆણં દોસય,-છપ્પન્ના એગખુડ્ડભવે. ४१
અવિરયસમ્મો તિત્થં, આહારદુગામરાઉ ય પમત્તો,
મિચ્છદિટ્ઠી બંધઈ, જિટ્ઠઠિઈ સેસ પયડીણં. ४२
વિગલસુહુમાઉગતિગં, તિરિમણુઆ સુરવિઉવ્વિનિરયદુગં,
એગદિ-થાવરાયવ, આઈસાણા સુરુક્કોસં, ४३
તિરિઉરલદુગુજ્જોઅં, છિવટ્ઠ સુરનિરય સેસ ચઉગઇઆ,
આહારજિણમપુવ્વો,-ડનિઅટ્ટિ સંજલણપુરિસલહું. ४४
સાય જસુચ્ચાવરણા, વિગ્ઘં સુહુસો વિઉવ્વિ છ અસન્ની,
સન્ની વિ આઉ બાયર,-પજ્જેગિંદી ઉ સેસાણં. ४५
ઉક્કોસજહન્નેઅર, ભંગા સાઇ અણાઇ ધુવ અધુવા,
ચઉહા સગ અજહન્નો, સેસતિગે આઉચઉસુ દુહા. ४६
ચઉભેઓ અજહન્નો, સંજલણાવરણનવગવિગ્ઘાણં,
સેસતિગિ સાઈ અધુવો, તહ ચઉહા સેસપયડીણં. ४७

સાણાઈઅપુવ્વંતે, અયરંતો કોડિકોડિઓ ન હિગો.
બંધો નહુ હીણો ન ય, મિચ્છે ભવ્વિઅરસન્નિમિ. ૪૮
જઇલહુબંધો બાયર,–પજ્જઅસંખગુણ સુહુમપજ્જડહિગો,
એસિ અપજ્જાણ લહૂ, સુહુમેઅર અપજ્જપજ્જગુરુ. ૪૯
લહુ બિઅપજ્જઅપજ્જે, અપજે અરબિઅગુરુડહિગો એવં,
તિચઉઅસન્નિસુ નવરં, સંખગુણો બિઅઅસણપજ્જે. ૫૦
તો જઇજિટ્ઠો બંધો, સંખગુણો દેસવિરય–હસ્સિઅરો,
સમ્મચઉ સન્નિચઉરો, ઠિઇબંધાણુકમ–સંખગુણા. ૫૧
સવ્વાણવિ જિટ્ઠઠિઈ, અસુભા જં સાઇસંકિલેસેણં,
ઈઅરા વિસોહિઓ પુણ, મુત્તું નરઅમરતિરિઆઉં. ૫૨
સુહુમનિગોઆઈખણપ્પ,–જોગ બાયર ય વિગલઅસણમણા,
અપજ્જલહુ પઢમદુગુરુ, પજહસ્સિઅરો અસંખગુણો. ૫૩
અપજત્તતસુક્કોસો, પજ્જજહન્નિઅરુ એવ ઠિઇઠાણા,
અપજેઅર સંખગુણા, પરમપજબિએ અસંખગુણા. ૫૪
પઇખણમસંખ ગુણવિરિઅ, અપજ પઇઠિઇમસંખલોગસમા,
અજ્ઝવસાયા અહિઆ, સત્તસુ આઉસુ અસંખગુણા. ૫૫
તિરિનિરયતિ–જોઆણં, નરભવજુઅ સચઉપલ્લ તેસટ્ઠં,
થાવરચઉ–ઇગવિગલા,–યવેસુ પણસીઈસયમયરા. ૫૬
અપઢમસંઘયણાગિઇ,–ખગઈઅણમિચ્છ–દુહુગથીણતિગં,
નિઅનપુઇત્થિ દુતીસં, પણિંદિસુ અબંધઠિઈ પરમા. ૫૭
વિજયાઇસુ ગેવિજ્જે, તમાઈ દહિસય દુતીસ તેસટ્ઠં.
પણસીઈ સયયબંધો, પલ્લતિગં સુરવિઉવ્વિદુગે. ૫૮
સમયાદસંખકાલં, તિરિદુગ–નીએસુ આઉ અંતમુહૂ,
ઉરલિ અસંખપરટ્ટા, સાયઠિઇ પુવ્વકોડૂણા. ૫૯

જલહિસયં પણુસીઅં, પરઘુસ્સાસે પાણુદિ તસચઉગે,
બત્તીસં સુહવિહગઈ, પુમ-સુભગતિગુચ્ચ-ચઉરંસે. ૬૦
અસુખગઇજાઇઆગિઇ,-સંઘયણા-હાર-નિરય-જોઅદુગં,
થિરસુભજસ-થાવરદસ, નપુઇત્થી-દુજુઅલ-સસાયં. ૬૧
સમયાદંતમુહુત્તં, મણુદુગ-જિણ-વઇર-ઉરલુવંગેસુ,
તિત્તીસયરા પરમો, અંતમુહુ લહૂવિ આઉજિણે. ૬૨
તિવ્વો અસુહસુહાણં, સંકેસવિસોહિઓ વિવજ્જયઓ,
મંદરસો ગિરિમહિરય,-જલરેહાસરિસકસાએહિં. ૬૩
ચઉઠાણાઇ અસુહો, સુહન્નહા વિગ્ઘદેસઆવરણા,
પુમસંજલણિગદુતિચઉ,-ઠાણરસા સેસ દુગમાઇ. ૬૪
નિંબુચ્છુરસો સહજો, દુતિચઉભાગકઢિઇક્કભાગંતો,
ઇગઠાણાઈ અસુહો, અસુહાણ સુહો સુહાણં તુ. ૬૫
તિવ્વમિગથાવરાયંવ, સુરમિચ્છા વિગલસુહુમનિરયતિગં
તિરિમણુઆઉ તિરિનરા, તિરિદુગ-છેવટ્ઠ સુરનિરયા. ૬૬
વિઉવિસુરાહારદુગં, સુખગઇવન્નચઉતેઅજિણસાયં,
સમચઉ-પરઘા-તસદસ, પણિંદિસાસુચ્ચ ખવગા ઉ. ૬૭
તમતમગા ઉજ્જોઅં, સમ્મસુરા મણુઅઉરલદુગ-વઇરં,
અપમત્તો અમરાઉં, ચઉગઈ મિચ્છા ઉ સેસાણં. ૬૮
થીણુતિગં અણ-મિચ્છં, મંદરસં સંજમુમ્મુહો મિચ્છો,
બિઅ તિઅકસાય અવિરય, દેસ પમત્તો અરઈ સોએ. ૬૯
અપમાઈ હારગદુગં, દુનિદ્દ-અસુવન્ન-હાસરઇકુચ્છા,
ભયમુવઘાયમપુવ્વો, અનિઅટ્ટી પુરિસ-સંજલણે. ૭૦
વિગ્ઘાવરણે સુહુમો, મણુતિરિઆ સુહુમવિગલતિગ આઉં,
વેઉવ્વિછક્કમમરા,-નિરયા ઉજ્જોઅ-ઉરલદુગં. ૭૧

તિરિદુગનિઅં તમતમા, જિણમવિરય નિરયવિણિગથાવરયં,
આસુહુમાયવ સમ્મો વ, સાયથિરસુભજસા સિઅરા. ૭૨
તસવન્નતેઅચઉમણુ,–ખગઈદુગ પણિંદિ–સાસ–પરઘુચ્ચં,
સંઘયણાગિઈનપુથી, સુભગિઅરતિ મિચ્છચઉગઈઆ. ૭૩
ચઉતેઅવન્ન વેઅણિઅ,–નામણુક્કોસ સેસધુવબંધી,
ઘાઈણં અજહન્નો, ગોએ દુવિહો ઇમો ચઉહા. ૭૪
સેસંમિ દુહા ઈગ દુગ,–ણુગાઇ જા અભવણંત ગુણિઆણૂ,
ખંધા ઉરલોચિઅવગ્ગણા, ઉ તહ અગહણંતરિઆ. ૭૫
એમેવ વિઉવ્વાહાર,–તેઅભાસાણુપાણ–મણકમ્મે,
સુહુમા કમાવગાહો, ઊણણંગુલ—અસંખંસો. ૭૬
ઇક્કિક્કહિઆ સિદ્ધા,–ણંતંસા અંતરેસુ અગ્ગહણા,
સવ્વત્થ જહન્નુચિઆ, નિઅણંતંસાહિઆ જિટ્ઠા. ૭૭
અંતિમચઉફાસદુગંધ,–પંચવન્નરસ–કમ્મખંધદલં,
સવ્વજિઅણંતગુણરસ, અણુજુત્તમણંતયપએસં- ૭૮
એગપએસોગાઢં, નિઅસવ્વપએસઓ ગહેઈ જિઓ,
થોવો આઉ તદંસો, નામે ગોએ સમો અહિઓ, ૭૯
વિગ્ઘાવરણે મોહે, સવ્વોવરિ વેઅણીઇ જેણપ્પે,
તસ્સ ફુડત્તં ન હવઇ, ઠિઈ–વિસેસેણ સેસાણં, ૮૦
નિઅજાઈલદ્ધદલિઆ,–ણંતંસો હોઈ સવ્વઘાઈણં,
બજ્ઝંતીણ વિભજ્જઈ, સેસં સેસાણ પઇસમયં. ૮૧
સમ્મ–દર–સવ્વવિરઈ, અણવીસંજોઅ દંસખવગે અ,
મોહસમ–સંત–ખવગે, ખીણ–સજોગિઅર–ગુણસેઢી. ૮૨
ગુણસેઢી દલરયણા,–ણુસમયમુદયાદસંખગુણણાએ,
એયગુણા પુણ કમસો, અસંખગુણનિજ્જરા જીવા. ૮૩

પલિઽઽસંખંસ-મુહૂ, સાસણઇઅરગુણ-અંતરં હસ્સં,
ગુરુ મિચ્છિ બે છસટ્ઠી, ઇઅરગુણે પુગ્ગલદ્ધંતો. ૮૪
ઉદ્ધારઅદ્ધખિત્તં, પલિઅ તિહા સમય-વાસસય-સમયે,
કેસવહારો દીવો,-દહિ-આઉ-તસાઇપરિમાણં ૮૫
દવ્વે ખિત્તે કાલે, ભાવે ચઉહ દુહ બાયરો સુહુમો,
હોઇ અણંતુસ્સપ્પિણિ,-પરિમાણો પુગ્ગલપરટ્ટો. ૮૬
ઉરલાઇસત્તગેણં, એગજિઓ મુઅઇ ફુસિઅ સવ્વઅણૂ,
જત્તિઅકાલિ સ થૂલો, દવ્વે સુહુમો સગન્નયરા. ૮૭
લોગપએસોસપ્પિણિ,-સમયા અણુભાગબંધઠાણા ય,
જહતહ કમમરણેણં, પુટ્ઠા ખિત્તાઇ-થૂલિઅરા. ૮૮
અપ્પયરપયડિબંધી, ઉક્કડજોગી અ સન્નિપજ્જત્તો,
કુણઇ પએસુક્કોસં, જહન્નયં તસ્સ વચ્ચાસે. ૮૯
મિચ્છઅજયચઉ આઊ, બિતિગુણવિણુ મોહિસત્તમિચ્છાઈ,
છણ્હં સતરસ સુહુમો, અજયા દેસા બિતિકસાએ. ૯૦
પણ અનિઅટ્ટી સુખગઇ, નરાઉ-સુરસુભગતિગ-વિઉવ્વિદુગં,
સમચઉરંસ-મસાયં, વઇરં મિચ્છો વ સમ્મો વા. ૯૧
નિદ્દાપયલાદુજુઅલ,-ભયકુચ્છાતિત્થ સમ્મગો સુજઇ,
આહારદુગં સેસા, ઉક્કોસપએસગા મિચ્છો. ૯૨
સુમણી દુન્નિ અસન્ની, નિરયતિગ-સુરાઉ સુરવિઉવ્વિદુગં,
સમ્મો જિણં જહન્નં, સુહુમનિગોઆઇખણિ સેસા. ૯૩
દંસણછગ-ભયકુચ્છા, બિતિતુરિઅકસાય વિગ્ઘનાણાણં,
મૂલછગેઽણુક્કોસો, ચઉહ દુહા સેસિ સવ્વત્થ. ૯૪
સેઢિઅસંખિજ્જંસે, જોગટ્ઠાણાણિ પયડિ-ઠિઇભેઆ,
ઠિઇબંધજ્ઝવસાયા,-ણુભાગઠાણા અસંખગુણા. ૯૫

તત્તો કમ્મપએસા, અણંતગુણિઆ તઓ રસચ્છેઆ,
જોગા પયડિપએસં, ઠિઈઅણુભાગં કસાયાઓ. ૯૬
ચઉદસરજ્જૂ લોગો, બુદ્ધિકઓ સત્તરજ્જુમાણઘણો,
તદ્દીહેગપએસા, સેઢી પયરો અ તવ્વગ્ગો. ૯૭
અણ-દંસ-નપુંસિત્થી, વેઅચ્છક્કં ચ પુરિસવેઅં ચ,
દો દો એગંતરિએ, સરિસે સરિસં ઉવસમેઇ ૯૮
અણમિચ્છમીસસમ્મં, તિઆઉઇગવિગલથીણતિગુજ્જોઅં,
તિરિ-નરય-થાવરદુગં, સાહારાયવ-અડ-નપુત્થી. ૯૯
છગપુમસંજલણા દો,-નિદ્દાવિગ્ઘાવરણખએ નાણી,
દેવિંદસૂરિ-લિહિઅં, સયગમિણં આયસરણટ્ઠા. ૧૦૦

॥ श्री चंद्रमहत्तराचार्यकृत षष्ठः सप्ततिका कर्मग्रंथः ॥

સિદ્ધપએહિં મહત્થં, બંધોદયસંતપયડિઠાણાણં,
વુચ્છં સુણ સંખેવં, નીસંદં દિટ્ઠિવાયસ્સ. ૧
કઇ બંધંતો વેયઈ?, કઈ કઇ વા સંતપયડિઠાણાણિ,
મૂલુત્તરપગઈસું, ભંગવિગપ્પા મુણેઅવ્વા. ૨
અટ્ઠવિહસત્તછબ્બંધએસુ, અટ્ઠેવ ઉદયસંતંસા,
એગવિહે તિવિગપ્પો, એગવિગપ્પો અબંધંમિ. ૩
સત્તટ્ઠબંધ અટ્ઠુદય,–સંત તેરસસુ જીવઠાણેસુ,
એગંમિ પંચ ભંગા, દો ભંગા હુંતિ કેવલિણો. ૪
અટ્ઠસુ એગવિગપ્પો, છસ્સુવિ ગુણસન્નિએસુ દુવિગપ્પા,
પત્તેઅં પત્તેઅં, બંધોદયસંતકમ્માણં. ૫
પંચ નવ દુન્નિ અટ્ઠાવીસા, ચઉરો તહેવ બાયાલા,
દુન્નિ અ પંચ ય ભણિયા, પયડીઓ આણુપુવ્વીએ. ૬
બંધોદયસંતંસા, નાણાવરણંતરાઇએ પંચ,
બંધોવરમેવિ ઉદય, સંતંસા હુંતિ પંચેવ. ૭
બંધસ્સ ય સંતસ્સ ય, પગઇટ્ઠાણાઇ તિણ્ણિ તુલ્લાઇં,
ઉદયટ્ઠાણાઈ દુવે, ચઉ પણગં દંસણાવરણે. ૮
બીઆવરણે નવબંધએ (ગે) સુ, ચઉપંચઉદય નવસંતા,
છચ્ચઉબંધે ચેવં, ચઉબંધુદએ છલંસા ય. ૯
ઉવરયબંધે ચઉ પણ, નવંસ ચઉરુદય છચ્ચચઉસંતા,
વેઅણિઆઉયગોએ, વિભજ્જ મોહં પરં વુચ્છં. ૧૦

ગોઅંમિ સત્ત ભંગા, અટ્ઠ ય ભંગા હવંતિ વેઅણિએ,
પણ નવ નવ પણ ભંગા, આઉચઉક્કે વિ કમસો ઉ. ૧૧
બાવીસ ઇક્કવીસા, સત્તરસં તેરસેવ નવ પંચ,
ચઉ તિગ દુગં ચ ઇક્કં, બંધટ્ઠાણાણિ મોહસ્સ. ૧૨
એગં વ દો વ ચઉરો, એત્તો એગાહિઆ દસુક્કોસા,
ઓહેણ મોહણિજ્જે, ઉદયટ્ઠાણાણિ નવ હુંતિ. ૧૩
અટ્ઠ ય સત્ત ય છ ચ્ચઉ, તિગ દુગ એગાહિઆ ભવે વીસા,
તેરસ બારિક્કારસ, ઇત્તો પંચાઇ એગૂણા. ૧૪
સંતસ્સ પયડિઠાણાણિ, તાણિ મોહસ્સ હુંતિ પન્નરસ,
બંધોદયસંતે પુણ ભંગવિગપ્પા બહૂ જાણ. ૧૫
છબ્બાવીસે, ચઉ ઇગવીસે, સત્તરસ તેરસે દો દો,
નવબંધગે વિ દુણ્ણિ ઉ, ઇક્કિક્કમઓ પરં ભંગા. ૧૬
દસ બાવીસે નવ ઇગવીસે, સત્તાઇ ઉદયકમ્મંસા,
છાઇ નવ સત્તરસે, તેરે પંચાઇ અટ્ઠેવ. ૧૭
ચત્તારિઆઇ નવબંધએસુ, ઉક્કોસ સત્તમુદયંસા,
પંચવિહબંધગે પુણ, ઉદઓ દુણ્હં મુણેઅવ્વો. ૧૮
ઇત્તો ચઉબંધાઇ, ઇક્કિક્કુદયા હવંતિ સવ્વેવિ,
બંધોવરમે વિ તહા, ઇદયાભાવે વિ વા હુજ્જા. ૧૯
ઇક્કગ છક્કિક્કારસ, દસ સત્ત ચઉક્ક ઇક્કગં ચેવ,
એએ ચઉવીસગયા, બાર દુગિક્કંમિ ઇક્કારા. ૨૦
(પાઠાંતરે–ચઉવીસ દુગિક્કિમિક્કારા.)
નવતેસીઇસએહિં, ઉદયવિગપ્પેહિં મોહિઆ જીવા,
અઉણુત્તરિ–સીઆલા, પયવિંદસએહિં વિન્નેઆ. ૨૧

નવપંચાણુઉઅસએ, ઉદયવિગપ્પેહિં મોહિઆ જીવા,
અઉણુત્તરિ એગુત્તરિ, પયવિંદસએહિં વિન્નેઆ. ૨૨
તિન્નેવ ય બાવીસે, ઈગવીસે અટ્ઠવીસ સત્તરસે,
છચ્ચેવ-તેર-નવ-બંધએસુ પંચેવ ઠાણાણિ. ૨૩
પંચવિહ-ચઉવિહેસું, છ છક્ક સેસેસુ જાણ પંચેવ,
પત્તેઅં પત્તેઅં, ચત્તારિ અ બંધવુચ્છેએ. ૨૪
દસ-નવ-પન્નરસાઇં, બંધોદય-સંત-પયડિઠાણાણિ,
ભણિઆણિ મોહણિજ્જે, ઇત્તો નામં પરં વુચ્છં. ૨૫
તેવીસ પન્નવીસા, છવ્વીસા અટ્ઠવીસ ગુણતીસા,
તીસેગતીસમેગં, બંધટ્ઠાણાણિ નામસ્સ. ૨૬
ચઉ પણવીસા સોલસ, નવ બાણઉઈસયા ય અડઆલા,
એયાલુત્તર છાયાલ,-સયા ઇક્કિક્ક બંધવિહી. ૨૭
વીસિગવીસા ચઉવીસગા ઉ, એગાહિઆ ય ઈગતીસા,
ઉદયટ્ઠાણાણિ ભવે, નવ અટ્ઠ ય હુંતિ નામસ્સ. ૨૮
ઇક્ક બિઆલિક્કારસ, તિત્તીસા છસ્સયાણિ તિત્તીસા,
બારસ-સત્તરસસયાણ-હિગાણિ-બિપંચસીઇહિં. ૨૯
અઉણત્તીસિક્કારસ, સયાણિહિઅ સતરપંચસટ્ઠીહિં,
ઇક્કિક્કગં ચ વીસા, દટ્ઠુદયંતેસુ ઉદયવિહી. ૩૦
તિ દુનઉઈ ગુણનઉઈ, અડસી છલસી અસીઈ ગુણસીઇ,
અટ્ઠયછપ્પન્નત્તરિ, નવ અટ્ઠ ય નામસંતાણિ. ૩૧
અટ્ઠ ય બારસ બારસ, બંધોદય-સંત-પયડિઠાણાણિ,
ઓહેણાએસેણ ય, જત્થ જહાસંભવં વિભજે. ૩૨
નવ પણગોદયસંતા, તેવીસે પન્નવીસ છવ્વીસે,
અટ્ઠ ચઉરટ્ઠવીસે, નવ સગિ ગુણતીસ તીસંમિ. ૩૩

એગેગમેગતીસે, એગે એગુદય અટ્ઠ સંતંમિ,
ઉવરયબંધે દસ દસ, વેઅગસંતંમિ ઠાણાણિ. ૩૪
તિવિગપ્પ-પગઈ-ઠાણેહિં, જીવગુણસન્નિએસુ ઠાણેસુ,
ભંગા પઉંજિઅવ્વા, જત્થ જહા સંભવો ભવઈ. ૩૫
તેરસસુ જીવ-સંખેવએસુ, નાણંતરાય-તિવિગપ્પો,
ઈક્કંમિ તિદુવિગપ્પો, કરણં પઈ ઇત્થ અવિગપ્પો. ૩૬
તેરે નવ ચઉ પણગં, નવ સંતેગંમિ ભંગમિક્કારા,
વેઅણિ-આઉય-ગોએ, વિભજ્જ મોહં પરં વુચ્છં. ૩૭
પજ્જત્તગ-સન્નિઅરે, અટ્ઠ ચઉક્કં ચ વેઅણિઅભંગા,
સત્ત ય તિગં ચ ગોએ, પત્તેઅં જીવઠાણેસુ. ૩૮
પજ્જત્તાઽપજ્જત્તગ, સમણે પજ્જત્તઅમણ સેસેસુ,
અટ્ઠાવીસં દસગં, નવગં પણગં ચ આઉસ્સ. ૩૯
અટ્ઠસુ પંચસુ એગે, એગ દુગં દસ ય મોહબંધગએ,
તિગ ચઉ નવ ઉદયગએ, તિગ તિગ પન્નરસ સંતંમિ ૪૦
પણ દુગ પણગં પણ ચઉ, પણગં પણગા હવંતિ તિન્નેવ,
પણ છપ્પણગં છચ્છ,-પ્પણગં અટ્ઠટ્ઠ દસગં તિ. ૪૧
સત્તેવ અપજ્જત્તા, સામી સુહુમા ય બાયરા ચેવ,
વિગલિંદિઆઉ તિન્નિઉ, તહ ય અસન્ની અ સન્ની અ ૪૨
નાણંતરાય તિવિહમવિ, દસસુ દો હુંતિ દોસુ ઠાણેસું,
મિચ્છાસાણે બીએ, નવ ચઉ પણ નવ ય સંતંસા. ૪૩
મિસ્સાઈ નિઅટ્ટીઓ, છ ચ્ચઉ પણ નવ ય સંતકમ્મંસા,
ચઉબંધ તિગે ચઉપણ, નવંસ દુસુ જુઅલ છસ્સંતા. ૪૪
ઉવસંતે ચઉ પણ નવ, ખીણે ચઉરુદય છચ્ચ ચઉ સંતા,
વેઅણિ-આઉઅ-ગોએ, વિભજ્જ મોહં પરં વુચ્છં. ૪૫

ચઉ છસ્સુ દુન્નિ સત્તસુ, એગે ચઉગુણિસુ વેઅણિઅભંગા,
ગોએ પણ ચઉ દો તિસુ, એગટ્ઠસુ દુન્નિ ઇક્કંમિ. ૪૬
અટ્ઠચ્છાહિગવીસા, સોલસ વીસં ચ બારસ છ દોસુ,
દો ચઉસુ તીસુ ઇક્કં, મિચ્છાઇસુ આઉએ ભંગા. ૪૭
ગુણઠાણએસુ અટ્ઠસુ, ઇક્કિક્કં મોહબંધઠાણં તુ,
પંચ અનિઅટ્ટિઠાણે, બંધોવરમો પરં તત્તો. ૪૮
સત્તાઇ દસ ઉ મિચ્છે, સાસાયણમીસએ નવુક્કોસા,
છાઈ નવ ઉ અવિરએ, દેસે પંચાઇ અટ્ઠેવ. ૪૯
વિરએ ખઓવસમિએ, ચઉરાઈ સત્ત છચ્ચ પુવ્વંમિ,
અનિઅટ્ટિબાયરે પુણ, ઈક્કો વ દુવે વ ઉદયંસા. ૫૦
એગં સુહુમસરાગો, વેએઈ અવેઅગા ભવે સેસા,
ભંગાણં ચ પમાણં, પુવ્વુદ્દિટ્ઠેણ નાયવ્વં. ૫૧
ઇક્ક છડિક્કારિક્કા,-રસેવ, ઇક્કારસેવ નવ તિન્નિ,
એએ ચઉવીસગયા, બાર દુગે પંચ ઇક્કંમિ. ૫૨
બારસ-પણસટ્ઠિ-સયા, ઉદયવિગપ્પેહિં મોહિઆ જીવા,
ચુલસીઈ સત્તુત્તરી, પયવિંદસએહિં વિન્નેઆ. ૫૩
અટ્ઠગ ચઉ ચઉ ચઉરટ્ઠગા ય, ચઉરો અ હુંતિ ચઉવીસા,
મિચ્છાઈ-અપુવ્વંતા, બારસ પણગં ચ અનિઅટ્ટી. ૫૪
જોગોવઓગલેસા, ઈએહિં ગુણિઆ હવંતિ કાયવ્વા,
જે જત્થ ગુણટ્ઠાણે, હવંતિ તે તત્થ ગુણકારા. ૫૫
અટ્ઠટ્ઠી બત્તીસં, બત્તીસં સટ્ઠિમેવ બાવન્ના,
ચોઆલ દોસુ વીસા, વિઅ મિચ્છમાઈસુ સામન્નં. ૫૬
તિન્નેગે એગેગં, તિગ મીસે પંચ ચઉસુ તિગ પુવ્વે,
ઈક્કાર બાયરંમિ ઉ, સુહુમે ચઉ તિન્નિ ઉવસંતે. ૫૭

છન્નવ છક્કં તિગ સત્ત, દુગં દુગ તિગ દુગં તિ અટ્ઠ ચઊ;
દુગ છચ્ચઉ દુગ પણ ચઉ, ચઉ દુગ ચઉ પણગ એગ ચઊ. ૫૮
એગેગમટ્ઠ એગેગમટ્ઠ, છઉમત્થ-કેવલિજિણાણં,
એગ ચઉ એગ ચઊ, અટ્ઠ ચઊ દુ છક્કસુદયંસા. ૫૯
ચઉ પણવીસા સોલસ, નવ ચત્તાલા સયા ય બાણઉઇ,
બત્તીસુત્તર છાયાલ,-સયા મિચ્છસ્સ બંધવિહી. ૬૦
અટ્ઠ સયા ચઉસટ્ઠી, બત્તીસસયાઇં સાસણે ભેઆ,
અટ્ઠાવીસાઇસું, સવ્વાણડ્ઠહિગછન્નઉઇ. ૬૧
ઇગચત્તિગાર બત્તીસ, છસય ઇગતીસિગારનવનઉઈ,
સતરિગસિ ગુતીસચઉદ, ઇગારચઉસટ્ઠિમિચ્છુદયા. ૬૨
બત્તીસ દુન્નિ અટ્ઠ ય, બાસીઈ સયાયપંચ નવ ઉદયા,
બારહિઆ તેવીસા, બાવન્નિક્કારસ સયા ય. ૬૩
દો છક્કટ્ઠ ચઉક્કં, પણ નવ ઇક્કાર છક્કગં ઉદયા,
નેરઇઆઇસુ સત્તા, તિ પંચ ઇક્કારસ ચઉક્કં. ૬૪
ઇગ વિગલિંદિઅ સગલે, પણ પંચ ય અટ્ઠ બંધઠાણાણિ,
પણ છક્કિક્કારુદયા, પણ પણ બારસ ય સંતાણિ. ૬૫
ઇઅ કમ્મપગઈ-ઠાણાણિ, સુટ્ઠુ બંધુદય-સંતકમ્માણં,
ગઈઆઇએહિં અટ્ઠસુ, ચઉપ્પયારેણ નેઆણિ. ૬૬
ઉદયસ્સુદીરણાએ, સામિત્તાઓ ન વિજ્જઈ વિસેસો,
સુત્તૂણ ય ઇગયાલં, સેસાણં સવ્વપયડીણં. ૬૭
નાણંતરાય-દસગં, દંસણ નવ વેઅણિજ્જ મિચ્છત્તં,
સમ્મત્ત લોભ વેઆ,-ઉઆણિ નવનામ ઉચ્ચં ચ. ૬૮
તિત્થયરાહારગ-વિરહિઆઉ, અજ્જેઇ સવ્વપયડીઓ,
મિચ્છત્તવેઅગો, સાસણોવિ ગુણવીસસેસાઓ. ૬૯

છાયાલસેસ મીસો, અવિરયસમ્મો તિઆલપરિસેસા,
તેવન્ન દેસવિરઓ, વિરઓ સગવન્નસેસાઓ. ૭૦
ઈગુણટ્ઠિ-મપ્પમત્તો, બંધઈ દેવાઉઅસ્સ ઈઅરોવિ,
અટ્ઠાવન્ન-મપુવ્વો, છપ્પન્નં વાવિ છવ્વીસં. ૭૧
બાવીસા એગૂણં, બંધઈ અટ્ઠારસંત-મનિઅટ્ટી,
સતરસ સુહુમસરાગો, સાયમમોહો સજોગુત્તિ. ૭૨
એસો ઉ બંધસામિત્ત,-ઓહો ગઈઆઈએસુ વિ તહેવ,
ઓહાઓ સાહિજ્જઈ, જત્થ જહા પગઇસબ્ભાવો. ૭૩
તિત્થયર-દેવનિરયાઉઅં ચ, તિસુ તિસુ ગઇસુ બોધવ્વં,
અવસેસા પયડીઓ, હવંતિ સવ્વાસુ વિ ગઈસુ. ૭૪
પઢમકસાયચઉક્કં, દંસણતિગ સત્તગા વિ ઉવસંતા,
અવિરયસમ્મત્તાઓ, જાવ નિઅટ્ટિત્તિ નાયવ્વા. ૭૫
સત્તટ્ઠ નવ ય પનરસ, સોલસ અટ્ઠારસેવ ગુણવીસા,
એગાહિ દુ ચઉવીસા, પણવીસા બાયરે જાણ. ૭૬
સત્તાવીસં સુહુમે, અટ્ઠાવીસં ચ મોહપયડીઓ,
ઉવસંતવીઅરાએ, ઉવસંતા હુંતિ નાયવ્વા ૭૭
પઢમકસાયચઉક્કં, ઈત્તો મિચ્છત્ત-મીસ-સમ્મત્તં,
અવિરયસમ્મે દેસે, પમત્તિ અપમત્તિ ખીઅંતિ. ૭૮
અનિઅટ્ટિબાયરે થીણ,-ગિદ્ધિતિગ-નિરયતિરિઅનામાઓ,
સંખિજ્જઇમે સેસે, તપ્પાઉગ્ગાઓ ખીઅંતિ. ૭૯
ઈત્તો હણઈ કસાય-ટ્ઠગંપિ, પચ્છા નપુંસગં ઇત્થિં,
તો નોકસાયછક્કં, છુહઈ સંજલણકોહંમિ. ૮૦
પુરિસં કોહે કોહં, માણે માણં ચ છુહઈ માયાએ,
માયં ચ છુહઈ લોહે, લોહં સુહુમંપિ તો હણઈ. ૮૧

ખીણકસાયદુચરિમે, નિદ્દં પયલં ચ હણઈ છઉમત્થો,
આવરણમંતરાએ, છઉમત્થો ચરમસમયંમિ. ૮૨
દેવગઇસહગયાઓ, દુચરમસમયંભવિઅંમિ ખીઅંતિ,
સવિવાગેઅરનામા, નીઆગોઅંપિ તત્થેવ. ૮૩
અન્નયર વેઅણીઅં, મણુઆઉઅ-મુચ્ચગોઅ-નવનામે,
વેએઇ અજોગિજિણો, ઉક્કોસજહન્નમિક્કારા. ૮૪
મણુઅગઈ જાઈ તસ બાયરં ચ, પજ્જત્તસુભગમાઇજ્જં,
જસકિત્તી તિત્થયરં, નામસ્સ હવંતિ નવ એઆ. ૮૫
તચ્ચાણુપુવ્વિસહિઆ, તેરસ ભવસિદ્ધિઅસ્સ ચરમંમિ,
સંતંસગસુક્કોસં, જહન્નયં બારસ હવંતિ. ૮૬
મણુઅગઈસહગયાઓ, ભવખિત્તવિવાગ-જિઅવિવાગાઓ,
વેઅણિઅન્નયરુચ્ચં, ચરમ-સમયંમિ ખીઅંતિ. ૮૭
અહસુઈઅસયલજગસિહર-મરુઅનિરુવમસહાવસિદ્ધિસુહં,
અનિહણમવ્વાબાહં. તિરયણસારં અણુહવંતિ. ૮૮
દુરહિગમ-નિઉણ-પરમત્થ-રુઇરબહુભંગદિટ્ઠિવાયાઓ,
અત્થા અણુસરિઅવ્વા, બંધોદયસંતકમ્માણં, ૮૯
જો જત્થ અપડિપુન્નો, અત્થો અપ્પાગમેણ બદ્ધોત્તિ,
તં ખમિઊણ બહુસુઆ, પૂરેઊણં પરિકહંતુ. ૯૦
ગાહગ્ગં સયરીએ, ચંદમહત્તર-મયાણુસારીએ,
ટીગાઇ-નિઅમિઆણં, એગૂણા હોઈ નઉઇઓ. ૯૧

श्री बृहत् संग्रहणी प्रकरण मूळ.

નમિઉં અરિહંતાઈં, ઠિઈ ભવણો-ગાહણા ય પત્તેયં,
સુર-નારયાણ વુચ્છં, નર તિરિયાણં વિણા ભવણં. ૧
ઉવવાય-ચવણ-વિરહં, સંખં ઈગ-સમઈયં ગમા-ગમણે,
દસ વાસ સહસ્સાઈં, ભવણવઈણં જહન્ન ઠિઈ. ૨
ચમર બલિ સાર-મહિઅં, તદ્દેવીણં તુ તિન્નિ ચત્તારિ,
પલિયાઈં સઢ્ઢાઇં, સેસાણં નવનિકાયાણં. ૩.
દાહિણ દિવઢ્ઢ પલિયં, ઉત્તરઓ હુન્તિ દુન્નિ દેસૂણા,
તદ્દેવીણ-મદ્ધ પલિયં, દેસૂણં આઉ-મુક્કોસં. ૪
વંતરિયાણ જહન્નં, દસ વાસ સહસ્સ પલિય-મુક્કોસં,
દેવીણં પલિયદ્ધં, પલિયં અહિયં સસિ-રવીણં. ૫
લક્ખેણ સહસ્સેણ ય, વાસાણ ગહાણ પલિય-મેએસિં,
ઠિઈ અદ્ધં દેવીણં, કમેણ નક્ખત્ત તારાણં. ૬
પલિયદ્ધં ચઉભાગો, ચઉ અડ ભાગાહિગાઉ દેવીણં,
ચઉ જુઅલે ચઉભાગો, જહન્ન-મડ ભાગ પંચમએ. ૭
દો સાહિ સત્ત સાહિય, દસ ચઉદસ સત્તર અયર જા સુક્કો,
ઈક્કિક્ક-મહિય-મિત્તો, જા ઈગતીસુવરિ ગેવિજ્જે. ૮
તિત્તીસ-ણુત્તરેસુ, સોહમ્માઇસુ ઈમા ઠિઈ જિટ્ઠા,
સોહમ્મે ઈસાણે, જહન્ન ઠિઈ પલિય-મહિયં ચ. ૯
દો સાહિ સત્ત દસ ચઉદસ, સત્તર અયરાઇં જા સહસ્સારો,
તપ્પરઓ ઇક્કિક્કં, અહિયં જાણુત્તર-ચઉક્કે. ૧૦
ઈગતીસ સાગરાઇં, સવ્વટ્ઠે પુણ જહન્ન ઠિઈ નત્થિ,
પરિગ્ગહિયાણિ-યરાણિ ય, સોહમ્મી-સાણ દેવીણં. ૧૧

પલિયં અહિયં ચ કમા, ઠિઇ જહન્ના ઇઓ ય ઉક્કોસા,
પલિયાઈ સત્ત પન્નાસ, તહ ય નવ પંચવન્ના ય. ૧૨
પણ છ ચઉ ચઉ અટ્ઠ ય, કમેણ પત્તેય-સગ્ગમહિસીઓ,
અસુર નાગાઈ વંતર, જોઈસ કપ્પ દુગિંદાણં. ૧૩
દુસુ તેરસ દુસુ બારસ, છ પણ ચઉ ચઉ દુગે દુગે ય ચઉ,
ગેવિજ્જ-ણુત્તરે દસ, બિસટ્ઠિ પયરા ઉવરિ લોએ. ૧૪
સોહમુક્કોસ ઠિઇ, નિય પયર વિહત્ત ઇચ્છ સંગુણિઓ,
પયરુક્કોસ ઠિઇઓ, સવ્વત્થ જહન્નઓ પલિયં. ૧૫
સુરકપ્પઠિઈ વિસેસો, સગ પયર વિહત્ત ઈચ્છ સંગુણિઓ,
હિઠિલ્લ ઠિઇ સહિઓ, ઇચ્છિય પયરંમિ ઉક્કોસા. ૧૬
કપ્પસ્સ અંતપયરે, નિય કપ્પ-વડિંસયા વિમાણાઓ,
ઇંદ નિવાસા તેસિં, ચઉદિસિ લોગપાલાણં. ૧૭
સોમ જમાણં સતિભાગ, પલિય વરૂણસ્સ દુન્નિ દેસૂણા,
વેસમણે દો પલિયા, એસ ઠિઈ લોગપાલાણં. ૧૮
અસુરા નાગ સુવન્ના, વિજ્જુ અગ્ગી ય દીવ ઉદહી અ,
દિસિ પવણ થણિય દસવિહ, ભવણવઈ તેસુ દુદુ ઇંદા. ૧૯
ચમરે બલી અ ધરણે, ભૂયાણંદે ય વેણુદેવે ય,
તત્તો ય વેણુદાલી, હરિકંતે હરિસ્સહે ચેવ. ૨૦
અગ્ગિસિહ અગ્ગિમાણવ, પુન્ન વિસિટ્ઠે તહેવ જલકંતે,
જલપહ તહ અમિઅગઈ, મિયવાહણ દાહિણુત્તરઓ. ૨૧
વેલંબે ય પભંજણ, ઘોસ મહાઘોસ એસિ–મન્નયરો,
જંબુદ્દીવં છત્તં, મેરું દંડં પહુ કાઉં. ૨૨
ચઉતીસા ચઉચત્તા, અટ્ઠતીસા ય ચત્ત પંચણ્હં,
પન્ના ચત્તા કમસો, લક્ખા ભવણાણ દાહિણઓ. ૨૩

ચઉ ચઉ લક્ખ વિહૂણા, તાવઇયા ચેવ ઉત્તર દિસાએ,
સવ્વેવિ સત્તકોડી, બાવત્તરિ હુન્તિ લક્ખા ય. ૨૪
રયણાએ હિટ્ઠુવરિં, જોયણ સહસ્સં વિમુત્તું તે ભવણા,
જંબુદ્દીવ સમા તહ, સંખ–મસંખિજ્જ વિત્થારા. ૨૫
ચુડામણિ ફણિ ગરુડે, વજ્જે તહ કલસ સીહ અસ્સે ય,
ગય મયર વદ્ધમાણે, અસુરાઇણં મુણસુ ચિંધે. ૨૬
અસુરા કાલા નાગુ દહિ, પંડુરા તહ સુવન્ન દિસિ થણિયા;
કણગાભ વિજ્જુ સિહિ દીવ, અરુણા વાઊ પિયંગુ નિભા. ૨૭
અસુરાણ વત્થ રત્તા, નાગો દહિ વિજ્જુ દીવ સિહિ નીલા,
દિસિ થણિય સુવન્નાણં, ધવલા વાઊણ સંઝ–રુઈ. ૨૮
ચઉ-સટ્ઠિ સટ્ઠિ અસુરે, છચ્ચ સહસ્સાઇં ધરણમાઇણં,
સામાણિયા ઇમેસિં, ચઉગ્ગુણા આયરક્ખા ય. ૨૯
રયણાએ પઢમ જોયણ, સહસ્સે હિટ્ઠુવરિ સય સય વિહૂણે,
વંતરિયાણં રમ્મા, ભોમા નયરા અસંખિજ્જા. ૩૦
બાહિં વટ્ટા અંતો, ચઉરંસા અહો ય કણ્ણિઆયારા,
ભવણવઇણં તહ વંતરાણ, ઇંદ ભવણાઓ નાયવ્વા. ૩૧
તહિં દેવા વંતરિયા, વર તરુણી ગીય વાઇય રવેણં,
નિચ્ચં સુહિયા પમુઇયા, ગયં પિ કાલં ન યાણંતિ. ૩૨
તે જંબુદ્દીવ ભારહ, વિદેહ સમ ગુરૂ જહન્ન મજ્ઝિમગા,
વંતર પુણ અટ્ઠવિહા, પિસાય ભૂયા તહા જક્ખા. ૩૩
રક્ખસ કિંનર કિંપુરિસા, મહોરગા અટ્ઠમા ય ગંધવ્વા,
દાહિણુત્તર ભેયા, સોલસ તેસિં ઇમે ઇંદા. ૩૪
કાલે ય મહાકાલે, સુરુવ પડિરુવ પુન્નભદ્દે ય,
તહ ચેવ માણિભદ્દે, ભીમે ય તહા મહાભીમે. ૩૫

કિંનર કિંપુરિસે સપ્પુરિસા, મહાપુરિસ તહય અઈકાયે,
મહાકાય ગીયરઈ, ગીયજસે દુન્નિ દુન્નિ કમા. ૩૬
ચિંધં કલંબ સુલસે, વડ ખટ્ટંગે અસોગ ચંપયએ,
નાગે તુંબરૂ અ ઝએ, ખટ્ટંગ વિવજ્જિયા રૂક્ખા. ૩૭
જક્ખ પિસાય મહોરગ, ગંધવ્વા સામ કિંનરા નીલા,
રક્ખસ કિંપુરિસા વિય, ધવલા ભૂયા પુણો કાલા. ૩૮
અણપન્ની પણપન્ની, ઇસિવાઈ ભૂયવાઈ એ ચેવ,
કંદીય મહાકંદી, કોહંડે ચેવ પયંગે ય. ૩૯
ઈય પઢમ જોયણ સએ, રયણાએ અટ્ઠ વંતરા અવરે,
તેસુ ઇહ સોલસિંદા, રુયગ અહો દાહિણુત્તરઓ. ૪૦
સંનિહિએ સામાણે, ધાઈ વિહાએ ઈસીય ઈસીવાલે,
ઇસર મહેસરે વિય, હવઇ સુવચ્છે વિસાલે ય. ૪૧
હાસે હાસરઇ વિય, સેએ ય ભવે તહા મહાસેએ,
પયંગે પયંગવઈ વિય, સોલસ ઈંદાણ નામાઈં. ૪૨
સામાણિયાણ ચઉરો, સહસ્સ સોલસ ય આયરક્ખાણં,
પત્તેયં સવ્વેસિં, વંતરવઇ સસિ રવીણં ચ. ૪૩
ઈંદ સમ તાયતીસા, પરિસતિયા રક્ખ લોગપાલા ય,
અણિય પઈન્ના અભિઓગા,
કિબ્બિસં દસ ભવણ વેમાણી. ૪૪
ગંધવ્વ નટ્ટ હય ગય, રહ ભડ અણિયાણિ સવ્વ ઈંદાણં,
વેમાણિયાણ વસહા, મહિસા ય અહોનિવાસીણં. ૪૫
તિત્તીસ તાયતીસા, પરિસતિયા લોગપાલ ચત્તારિ,
અણિઆણિ સત્ત સત્તય, અણિયાહિવ સવ્વઈંદાણં. ૪૬

નવરં વંતર જોઇસ, ઇંદાણુ ન હુન્તિ લોગપાલાઓ,
તાયત્તીસ-ભિહાણા, તિયસા વિ ય તેસિ ન હુ હુન્તિ. ૪૭

સમભૂતલાઓ અટ્ઠહિં, દસૂણ જોયણ સએહિં આરબ્ભ,
ઉવરિ દસુત્તર જોયણ, સયંમિ ચિટ્ઠન્તિ જોઇસિયા. ૪૮

તત્થ રવી દસ જોયણ, અસીઈ તદુવરિં સસીય રિક્ખેસુ,
અહ ભરણિ સાઈ ઉવરિં, બહિં મૂલો ભિંતરે અભિઈ. ૪૯

તાર રવી ચંદ રિક્ખા, બુહ સુક્કા જીવ મંગલ સણિયા,
સગ સય નઉય દસ અસિઈ,
ચઉ ચઉ કમેસો તિયા ચઉસુ. ૫૦

ઈક્કારસ જોયણ સય, ઈગવીસિક્કાર સાહિયા કમસો,
મેરુ અલોગા-બાહં, જોઈસ ચક્કં ચરઈ ઠાઈ. ૫૧

અદ્ધ કવિટ્ઠાગારા, ફલિહમયા રમ્મ જોઈસ-વિમાણા,
વંતર નયરેહિંતો, સંખિજ્જ ગુણા ઇમે હુન્તિ. ૫૨

તાઇં વિમાણાઈં પુણ, સવ્વાઇં હુન્તિ ફાલિહ-મયાઈં,
દગ-ફાલિહ મયા પુણ, લવણે જે જોઈસ વિમાણા. ૫૩

જોયણિ-ગસટ્ઠિ ભાગા, છપ્પન્ન અડયાલ ગાઉ દુ ઈગ-દ્ધં,
ચંદાઈ વિમાણા-યામ, વિત્થડા અદ્ધ-મુચ્ચત્તં. ૫૪

પણયાલ લક્ખ જોયણ, નર-ખિત્તં તત્થિમે સયા ભમિરા,
નરખિત્તાઉ બહિં પુણ, અદ્ધ-પમાણા ઠિઆ નિચ્ચં. ૫૫

સસિ રવિ ગહ નક્ખત્તા, તારાઓ હુન્તિ જહુત્તરં સિગ્ઘા,
વિવરીયા ઉ મહડ્ઢિઅ, વિમાણ-વહગા કમેણ-સિં. ૫૬

સોલસ સોલસ અડ ચઉ, દો સુર સહસ્સા પુરઓ દાહિણઓ,
પચ્છિમ ઉત્તર સીહા, હત્થી વસહા હયા કમસો. ૫૭

ગહ અટ્ઠાસી નક્ખત્ત, અડવીસં તાર કોડિ-કોડીણં,
છાસટ્ઠિ સહસ્સ નવસય, પણહત્તરિ એગ સસિ સિન્નં. ૫૮

કોડા કોડી સન્ન-તરં તુ, મન્નન્તિ ખિત્ત-થોવતયા,
કેઈ અન્ને ઉસ્સે-હુંગુલ-માણેણુ તારાણં. ૫૯
કિણ્હં રાહુ વિમાણં, નિચ્ચં ચંદેણ હોઈ અવિરહિયં,
ચઉરંગુલ-મપ્પત્તં, હિટ્ઠા ચંદસ્સ તં ચરઇ. ૬૦
તારસ્સ ય તારસ્સ ય, જંબુદીવંમિ અંતરં ગુરુયં,
બારસ જોયણ સહસ્સા, દુન્નિ સયા ચેવ બાયાલા. ૬૧
નિસઢો ય નીલવંતો, ચત્તારિ સય ઉચ્ચ પંચ સય કૂડા,
અદ્ધં ઉવરિં રિક્ખા, ચરંતિ ઉભય-ટ્ઠ બાહાએ. ૬૨
છાવટ્ઠા દુન્નિ સયા, જહન્ન-મેયં તુ હોઈ વાઘાએ,
નિવ્વાઘાએ ગુરુ લહુ, દો ગાઉ ય ધણુ સયા પંચ. ૬૩
માણુસ-નગાઓ બાહિં, ચંદા સૂરસ્સ સૂર ચંદસ્સ,
જોયણ સહસ્સ પન્નાસ, ણૂણગા અંતરં દિટ્ઠં. ૬૪
સસિ સસિ રવિ રવિ સાહિય, જોયણ લક્ખેણ અંતરં હોઈ,
રવિ અંતરિયા સસિણો, સસિ અંતરિયા રવિ દિત્તા. ૬૫
બહિયા ઉ માણુસુત્તરઓ, ચંદા સૂરા અવટ્ઠિ-ઉજ્જોયા,
ચંદા અભિઈ-જુત્તા, સૂરા પુણ હુન્તિ પુસ્સેહિં. ૬૬
ઉદ્ધાર સાગર દુગે, સડ્ઢે સમએહિં તુલ્લ દીવુદહિ,
દુગુણા દુગુણ પવિત્થર, વલયાગારા પઢમ વજ્જં. ૬૭
પઢમો જોયણ લક્ખં, વટ્ટો તં વેઢિઉં ઠિઆ સેસા,
પઢમો જંબુદીવો, સયંભૂરમણોદહી ચરમો. ૬૮
જંબુ ધાયઈ પુક્ખર, વારુણીવર ખીર ઘય ખોય નંદીસરા,
અરુણ-રુણવાય કુંડલ, સંખ રુયગ ભુયગ કુસ કુંચા. ૬૯
પઢમે લવણો જલહી, બીએ કાલોય પુક્ખરાઈસુ,
દીવેસુ હુન્તિ જલહી, દીવ-સમાણેહિં નામેહિં. ૭૦

આભરણ વત્થ ગંધે, ઉપ્પલ તિલએ ય પઉમ નિહિ રયણે,
વાસહર દહ નઇઓ, વિજયા વક્ખાર કપ્પિંદા. ૭૧
કુરૂ મંદર આવાસા, કૂડા નક્ખત્ત ચંદ સૂરા ય,
અન્નેવિ એવમાઇ, પસત્થ-વત્થૂણ જે નામા. ૭૨
તન્નામા દીવુદહી, તિપડોયાયાર હુન્તિ અરુણાઈ,
જંબૂ-લવણાઇયા, પત્તેયં તે અસંખિજ્જા. ૭૩
તાણં-તિમ સૂરવરા-વભાસ જલહી પરંતુ ઇક્કિક્કા,
દેવે નાગે જક્ખે, ભૂએ ય સયંભૂરમણે ય. ૭૪
વારુણીવર ખીરવરો, ઘયવર લવણો ય હુન્તિ ભિન્નરસા,
કાલોય પુક્ખરો-દહિ, સયંભૂરમણો ય ઉદગરસા. ૭૫
ઇક્ખુરસ સેસ જલહી, લવણે કાલોએ ચરિમિ બહુમચ્છા,
પણ સગ દસ જોયણ સય, તણુ કમા થોવ સેસેસુ. ૭૬
દો સસિ દો રવિ પઢમે, દુગુણા લવણંમિ ધાયઈ સંડે,
બારસ સસિ બારસ રવિ, તપ્પભિઇ નિદ્દિટ્ઠ સસિરવિણો. ૭૭
તિગુણા પુવ્વિલ્લ જુયા, અણંતરા-ણંતરંમિ ખિત્તંમિ,
કાલોએ બાયાલા, બિસત્તરી પુક્ખરદ્ધંમિ. ૭૮
દો સસિ દો રવિપંતી, એગંતરિયા છસટ્ઠિ સંખાયા,
મેરું પયાહિણંતા, માણુસ-ખિત્તે પરિઅડન્તિ. ૭૯
એવં ગહાઇણો વિ હુ, નવરં ધુવ પાસવત્તિણો તારા,
તં ચિય પયાહિણંતા, તત્થેવ સયા પરિભમન્તિ. ૮૦
પન્નરસ ચુલસી ઇ સયં,
ઇહ સસિ-રવિ મંડલાઇં તક્ખિત્તં,
જોયણ પણ-સય દસહિય, ભાગા અડયાલ ઇગસટ્ઠા. ૮૧
તીસિ-ગસટ્ઠા ચઉરો, ઇગ ઇગસટ્ઠસ્સ સત્ત ભઇયસ્સ,
પણતીસં ચ દુ જોયણ, સસિ-રવિણો મંડલં-તરયં. ૮૨

મંડલ દસગં લવણે, પણગં નિસઢંમિ હોઈ ચંદસ્સ,
મંડલ-અંતર-માણં, જાણુ પમાણં પુરા કહિયં. ૮૩
પણસટ્ઠી નિસઢંમિ ય, દુન્નિ ય બાહા દુજોયણં-તરિયા,
ઇગુણવીસં તુ સયં, સૂરસ્સ ય મંડલા લવણે. ૮૪
સસિ-રવિણો લવણંમિ ય, જોયણ સય તિન્નિ તીસ અહિયાઇં,
અસીયં તુ જોયણ સયં, જંબુદીવંમિ પવિસન્તિ. ૮૫
ગહ રિક્ખ તાર સંખં, જત્થે-ચ્છસિ નાઉ મુદહિ-દીવે વા,
તસ્સસિહિ એગ-સસિણો, ગુણ સંખં હોઈ સવ્વગ્ગં. ૮૬
બત્તીસ-ટ્ઠાવીસા, બારસ અડ ચઉ વિમાણ લક્ખાઇં,
પન્નાસ ચત્ત છ સહસ્સ, કમેણ સોહમ્માઈસુ. ૮૭
દુસુ સયચઉ દુસુ સય-તિગ, મિગારસહિયં સયં તિગે હિટ્ઠા,
મજ્ઝે સત્તુત્તર-સય, મુવરિ તિગે સય-મુવરિ પંચ. ૮૮
ચુલસીઈ લક્ખ સત્તાણુવઈ, સહસ્સા વિમાણ તેવીસં,
સવ્વગ્ગ મુદ્ધ લોગંમિ, ઇંદિયા બિસાટ્ઠ પયરેસુ. ૮૯
ચઉ દિસિ ચઉ પંતીઓ, બાસટ્ઠિ વિમાણિયા પઢમ પયરે,
ઉવરિ ઇક્કિક્ક હીણા, અણુત્તરે જાવ ઇક્કિક્કં. ૯૦
ઇંદય વટ્ટા પંતીસુ, તો કમસો તંસ ચઉરંસા વટ્ટા,
વિવિહા પુપ્ફવકિન્ના, તયંતરે મુત્તું પુવ્વ-દિસિં. ૯૧
એગં દેવે-દીવે, દુવે ય નાગોદહીસુ બોધવ્વે,
ચત્તારિ જક્ખ-દીવે, ભૂય-સમુદ્દેસુ અટ્ઠેવ. ૯૨
સોલસ સયંભૂરમણે, દીવેસુ પઇટ્ઠિયા ય સુરભવણા,
ઇગતીસં ચ વિમાણા, સયંભૂરમણે સમુદ્દે ય. ૯૩
વટ્ટં વટ્ટસ્સુવરિં, તંસં તંસસ્સ ઉવરિમં હોઈ,
ચઉરંસે ચઉરંસં, ઉડ્ઢં તુ વિમાણ સેઢીઓ. ૯૪

સવ્વે વટ્ટ-વિમાણા, એગ-દુવારા હવન્તિ નાયવ્વા,
તિન્નિ ય તંસ વિમાણે, ચત્તારિ ય હુન્તિ ચઉરંસે. ૯૫
પાગાર-પરિક્ખિત્તા, વટ્ટવિમાણા હવન્તિ સવ્વેવિ,
ચઉરંસ વિમાણાણં, ચઉદ્દિસિં વેઇયા હોઇ. ૯૬
જત્તો વટ્ટ વિમાણા, તત્તો તંસસ્સ વેઇયા હોઇ,
પાગારો બોધવ્વો, અવસેસેસું તુ પાસેસુ. ૯૭
આવલિય-વિમાણાણં, અંતરં નિયમસો અસંખિજ્જં,
સંખિજ્જ-મસંખિજ્જં, ભણિયં પુપ્ફાવકિન્નાણં. ૯૮
અચ્ચંત-સુરહિ ગંધા, ફાસે નવણીય-મઉય સુહફાસા,
નિચ્ચુજ્જોયા રમ્મા, સયં પહા તે વિરાયંતિ. ૯૯
જે દક્ખિણેણ ઇંદા, દાહિણઓ આવલી મુણેયવ્વા,
જે પુણ ઉત્તર ઇંદા, ઉત્તરઓ આવલી મુણે તેસિં. ૧૦૦
પુવ્વેણ પચ્છિમેણ ય, સામન્ના આવલી મુણેયવ્વા,
જે પુણ વટ્ટ વિમાણા, મજ્ઝિલ્લા દાહિણલ્લાણં. ૧૦૧
પુવ્વેણ પચ્છિમેણ ય, જે વટ્ટા તે વિ દાહિણિલ્લસ્સ,
તંસ ચઉરંસગા પુણ, સામન્ના હુન્તિ દુણ્હંપિ. ૧૦૨
પઢમં-તિમ પયરાવલિ, વિમાણ મુહ ભૂમિ તસ્સમાસદ્ધં,
પયર ગુણ-મિટ્ઠ કપ્પે, સવ્વગ્ગં પુપ્ફકિન્નિયરે. ૧૦૩
ઇગદિસિ-પંતિ વિમાણા, તિવિભત્તા તંસ ચઉરંસા વટ્ટા,
તંસેસુ સેસ-મેગં, ખિવ સેસ દુગસ્સ ઇક્કિક્કં. ૧૦૪
તંસેસુ ચઉરંસેસુ ય, તો રાસિ તિગંપિ ચઉગુણં કાઉં,
વટ્ટેસુ ઇંદયં ખિવ, પયર ઘણં મીલિયં કપ્પે. ૧૦૫
સત્ત-સય સત્તવીસા, ચત્તારિ સયા ય હુન્તિ ચઉનઉયા,
ચત્તારિ ય છાસીયા, સોહમ્મે હુન્તિ વટ્ટાઇં. ૧૦૬

એમેવ ય ઇસાણે, નવરં વટ્ટાણુ હોઈ નાણુત્તં;
દો સય અટ્ઠતીસા, સેસા જહ ચેવ સોહમ્મે. ૧૦૭
પુવ્વા-વરા છ લંસા, તંસા પુણ દાહિણુત્તરા બજ્ઝ,
અબ્ભિન્તર ચઉરંસા, સવ્વા-વિ ય કણ્હરાઇઓ. ૧૦૮
ચુલસી અસિઈ બાવત્તરિ, સત્તરિ સટ્ઠી ય પન્ન ચત્તાલા,
તુલ્લ સુર તીસ વીસા,
દસ સહસ્સ આયરક્ખ ચઉગુણિયા. ૧૦૯
કપ્પેસુ ય મિય મહિસો, વરાહ સીહા ય છગલ સાલૂરા,
હય ગય ભુયંગ ખગ્ગી, વસહા વિડિમાઈ ચિંધાઈ. ૧૧૦
દુસુ તિસુ તિસુ કપ્પેસુ,
ઘણુદહિ ઘણવાય તદુભયં ચ કમા,
સુર-ભવણ-પઇટ્ઠાણં, આગાસ પઇટ્ઠિયા ઉવરિં. ૧૧૧
સત્તાવીસ સયાઈ, પુઢવિ-પિંડો વિમાણ-ઉચ્ચત્તં,
પંચ સયા કપ્પ દુગે, પઢમે તત્તોય ઇક્કિક્કં. ૧૧૨
હાયઈ પુઢવીસુ સયં, વડ્ઢઈ ભવણેસુ દુ દુ દુ કપ્પેસુ,
ચઉગે નવગે પણગે, તહેવ જા-ણુત્તરેસુ ભવે. ૧૧૩
ઇગવીસ સયા પુઢવી, વિમાણ-મિક્કારસેવ ય સયાઇં,
બત્તીસ જોયણ સયા, મિલિયા સવ્વત્થ નાયવ્વા. ૧૧૪
પણ ચઉ તિ દુ વન્ન વિમાણ,
સધય દુસુ દુસુ ય જા સહસ્સારો,
ઉવરિ સિય ભવણ વંતર, જોઇસિયાણં વિવિહ વન્ના. ૧૧૫
રવિણો ઉદય-ત્થંતર, ચઉ નવઈ સહસ્સ પણ સય છવીસા,
બાયાલ સટ્ઠિ ભાગા, કક્કડ-સંકંતિ દિયહંમિ. ૧૧૬
એયંમિ પુણો ગુણિએ, તિ પંચ સગ નવ ય હોઇ કમ માણં,
તિગુણંમિ ય દો લક્ખા, તેસીઇ સહસ્સ પંચ સયા. ૧૧૭

અસીઇ છ સટ્ઠિ ભાગા, જોયણું ચઉ લક્ખ બિસત્તરિ
સહસ્સા,
છચ્ચ સયા તેત્તીસા, તીસ કલા પંચ ગુણિયંમિ. ૧૧૮

સત્ત ગુણે છ લક્ખા, ઈગસટ્ઠિ સહસ્સ છ સય છાસીયા,
ચઉપન્ન કલા તહ નવ, ગુણંમિ અડલક્ખ સડ્ઢાઓ. ૧૧૯
સત્તસયા ચત્તાલા, અટ્ઠારસ કલા ય ઇય કમા ચઉરો,
ચંડા ચવલા જયણા, વેગા ય તહા ગઈ ચઉરો. ૧૨૦

ઇત્થ ય ગઇ ચઉત્થિં, જયણયરિં નામ કેઇ મન્નંતિ,
એહિં કમેહિ-મિમાહિં, ગઇહિં ચઉરો સુરા કમસો. ૧૨૧
વિક્ખંભં આયામં, પરિહિં અબ્ભિંતરં ચ બાહિરિયં,
જુગવં મિણંતિ છમ્માસ, જાવ ન તહાવિ તે પારં. ૧૨૨

પાવંતિ વિમાણાણં, કેસિં પિહુ અહવ તિગુણયાઇએ,
કમ ચઉગે પત્તેયં, ચંડાઈ ગઇ ઉ જોઇજ્જા. ૧૨૩
તિગુણેણ કપ્પ ચઉગે, પંચ ગુણેણં તુ અટ્ઠસુ મુણિજ્જા,
ગેવિજ્જે સત્ત ગુણેણં, નવ ગુણે-ણુત્તર ચઉક્કે. ૧૨૪

પઢમ પયરંમિ પઢમે, કપ્પે ઉડુ નામ ઇંદય વિમાણં,
પણયાલ લક્ખ જોયણ, લક્ખં સવ્વુવરિ સવ્વટ્ઠં. ૧૨૫
ઉડુ ચંદ રયય વગ્ગુ, વીરિય વરુણે તહેવ આણંદે,
બંભે કંચણ રુઇરે, ચંદ અરુણે ય વરુણે ય. ૧૨૬

વેરૂલિય રુયગ રુઇરે, અંકે ફલિહે તહેવ તવણિજ્જે,
મેહે અગ્ઘ હલિદ્દે, નલિણે તહ લોહિયક્ખે ય. ૧૨૭
વઇરે અંજણ વરમાલ, રિટ્ઠે દેવે ય સોમ મંગલએ,
બલભદ્દે ચક્ક ગયા, સોવત્થિય ણંદિયાવત્તે. ૧૨૮

આભંકરે ય ગિદ્ધી, કેઊંગરુલે ય હોઈ બોધવ્વે,
બંભે બંભહિએ પુણ, બંભુત્તર લંતએ ચેવ. ૧૨૯
મહસુક્ક સહસ્સારે, આણય તહ પાણએ ય બોધવ્વે,
પુપ્ફે-લંકાર આરણ, તહા વિય અચ્ચુએ ચેવ. ૧૩૦
સુદંસણ સુપડિબદ્ધે, મણોરમે ચેવ હોઈ પઢમ તિગે,
તત્તો ય સવ્વભદ્દે, વિસાલએ સુમણે ચેવ. ૧૩૧
સોમણસે પીઈકરે, આઇચ્ચે ચેવ હોઈ તઈય તિગે,
સવ્વટ્ઠસિદ્ધિ નામે, ઈંદયા એવ બાસટ્ઠી. ૧૩૨
પણુયાલીસં લક્ખા, સીમંતય માણુસં ઉડુ સિવં ચ,
અપયટ્ઠાણો સવ્વટ્ઠ, જંબૂદીવો ઈમં લક્ખં. ૧૩૩
અહ ભાગા સગ પુઢવીસુ, રજ્જુ ઇક્કિક્ક તહેવ સોહમ્મે,
માહિંદ લંત સહસ્સાર, અચ્ચુઅ ગેવિજ્જ લોગંતે. ૧૩૪
સમ્મત્ત ચરણ સહિયા, સવ્વં લોગં ફુસે નિરવસેસં,
સત્ત ય ચઉદસ ભાએ, પંચ ય સુય દેસ વિરઈએ. ૧૩૫
ભવણ વણ જોઇ સોહમ્મી,-સાણે સત્ત હત્થ તણુ-માણં,
દુ દુ દુ ચઉક્કે ગેવિજ્જ-ણુત્તરે હાણિ ઇક્કિક્કં. ૧૩૬
કપ્પ દુગ દુ દુ દુ ચઉગે, નવગે પણગે ય જિટ્ઠ-ઠિઈ અયરા,
દો સત્ત ચઉદ-ટ્ઠારસ, બાવીસિગતીસ તિત્તીસા. ૧૩૭
વિવરે તાણિ ક્કૂણે, ઇક્કારસગા ઉ પાડિએ સેસા;
હત્થિક્કારસ ભાગા, અયરે અયરે સમહિયંમિ. ૧૩૮
ચય પુવ્વ સરીરાઓ, કમેણ ઈગુત્તરાઇ વુડ્ઢીએ,
એવં ઠિઈ વિસેસા, સણંકુમારાઈ તણુ-માણં. ૧૩૯
ભવ ધારણિજ્જ એસા, ઉત્તર વેઉવ્વિ જોયણા લક્ખં,
ગેવિજ્જ-ણુત્તરેસુ, ઉત્તર વેઉવ્વિયા નત્થિ. ૧૪૦

સાહાવિય વેઉવ્વિય, તણુ જહન્ના કમેણ પારંભે,
અંગુલ અસંખ ભાગો, અંગુલ સંખિજ્જ ભાગોય. ૧૪૧
સામન્નેણું ચઉવિહ, સુરેસુ બારસ મુહુત્ત ઉક્કોસા,
ઉવવાય વિરહકાલો, અહ ભવણાઈસુ પત્તેયં. ૧૪૨
ભવણ વણ જોઈ સોહમ્મી,-સાણેસુ મુહુત્ત ચઉવીસં,
તો નવદિણ વીસ મુહુ, બારસ દિણ દસ મુહુત્તાય. ૧૪૩
બાવીસ સડ્ઢ દિયહા, પણયાલ અસીઈ દિણ સયં તત્તો;
સંખિજ્જા દુસુ માસા; દુસુ વાસા તિસુ તિગેસુ કમા. ૧૪૪
વાસાણ સયા સહસ્સા, લક્ખ તહ ચઉસુ વિજયમાઈસુ,
પલિયા અસંખ ભાગો, સવ્વટ્ઠે સંખભાગો ય. ૧૪૫
સવ્વેસિંપિ જહન્નો, સમઓ એમેવ ચવણ વિરહો વિ,
ઈગ દુ તિ સંખ-મસંખા, ઇગ સમએ હુન્તિ ય ચવંતિ. ૧૪૬
નર પંચિંદિય તિરિયા-ણુપ્પત્તી સુરભવે પજ્જત્તાણં,
અજ્ઝવસાય વિસેસા, તેસિં ગઈ તારતમ્મં તુ. ૧૪૭
નર તિરિ અસંખ જીવી, સવ્વે નિયમેણ જંતિ દેવેસુ,
નિય આઉય સમ હીણા,-ઉએસુ ઈસાણ અંતેસુ. ૧૪૮
જંતિ સમુચ્છિમ તિરિયા, ભવણ-વણેસુ ન જોઇમાઈસુ,
જં તેસિં ઉવવાઓ, પલિયા-સંખંસ આઉસુ. ૧૪૯
બાલતવે પડિબદ્ધા, ઉક્કડરોસા તવેણ ગારવિયા,
વેરેણ ય પડિબદ્ધા, મરિઉં અસુરેસુ જાયંતિ. ૧૫૦
રજ્જુગહ વિસ-ભક્ખણ, જલ-જલણ-પવેસ, તણ્હ-છુહ-દુહઓ,
ગિરિસિર પડણાઉ મુઆ, સુહભાવા હુંતિ વંતરિયા. ૧૫૧

તાવસ જા જોઇસિયા, ચરગ પરિવ્વાય બંભલોગો જા,
જા સહસ્સારો પંચિંદિ, તિરિય જા અચ્ચુઓ સડ્ઢા. ૧૫૨
જઇ લિંગ મિચ્છ દિટ્ઠી, ગેવિજ્જા જાવ જંતિ ઉક્કોસં,
પયમવિ અસદ્દહંતો, સુત્તત્થં મિચ્છદિટ્ઠીઓ. ૧૫૩
સુત્તં ગણહર-રઇયં, પત્તેયં બુદ્ધ-રઇયં ચ,
સુય-કેવલિણા રઇયં, અભિન્ન-દસ-પુવ્વિણા રઇયં. ૧૫૪
છઉમત્થ સંજયાણં, ઉવવા ઉક્કોસઓ અ સવ્વટ્ઠે,
તેસિં સડ્ઢાણં પિ ય, જહન્નઓ હોઈ સોહમ્મે. ૧૫૫
લંતંમિ ચઉદ્દ પુવ્વિસ્સ, તાવસાઈણ વંતરેસુ તહા,
એસિં ઉવવાય વિહિ, નિય કિરિય ઠિયાણ સવ્વોવિ. ૧૫૬
વજ્જરિસહ નારાયં, પઢમં બીયં ચ રિસહ નારાયં,
નારાય-મદ્ધ નારાયં, કીલિયા તહ ય છેવટ્ઠં. ૧૫૭
એએ છ સંઘયણા, રિસહો પટ્ટો ય કીલિયા વજ્જં,
ઉભઓ મક્કડ બંધો, નારાઓ હોઈ વિન્નેઓ. ૧૫૮
છ ગબ્ભ તિરિ નરાણં, સમુચ્છિમ પણિંદિ વિગલ છેવટ્ઠં,
સુર નેરઇયા એગિંદિયા ય સવ્વે અસંઘયણા. ૧૫૯
છેવટ્ઠેણ ઉ ગમ્મઈ, ચઉરો જા કપ્પ કીલિયાઈસુ,
ચઉસુ દુ દુ કપ્પ વુડ્ઢી, પઢમેણં જાવ સિદ્ધી વિ. ૧૬૦
સમચઉરંસે નગ્ગોહ, સાઇ વામણ ય ખુજ્જ હુંડે ય,
જીવાણ છ સંઠાણા, સવ્વત્થ સુલક્ખણં પઢમં. ૧૬૧
નાહીએ ઉવરિ બીયં, તઇય-મહો પિટ્ઠિ ઉયર ઉર વજ્જં,
સિર ગીવ પાણિ પાએ, સુલક્ખણં તં ચઉત્થં તુ. ૧૬૨
વિવરીયં પંચમગં, સવ્વત્થ અલક્ખણં ભવે છટ્ઠં,
ગબ્ભય નર તિરિય છહા, સુરા સમા હુંડયા સેસા. ૧૬૩

જંતિ સુરા સંખાઉ ય, ગબ્ભય પજ્જત્ત મણુય તિરિએસુ,
પજ્જત્તેસુ ય બાયર, ભૂ-દગ-પત્તેયગ-વણેસુ. ૧૬૪
તત્થવિ સણંકુમારં, પભિઈ એગિંદિએસુ નો જંતિ,
આણય પમુહા ચવિઉં, માણુએસુ ચેવ ગચ્છન્તિ. ૧૬૫
દો કપ્પ કાયસેવી, દો દો દો ફરિસ રૂવ સદ્દેહિં,
ચઉરો મણેણુ-વિરમા, અપ્પ વિયારા અણંત સુહા. ૧૬૬
જં ચ કામસુહં લોએ, જં ચ દિવ્વં મહાસુહં,
વીયરાય-સુહસ્સ ય, ણંતભાગં પિ નગ્ઘઇ. ૧૬૭
ઉવવાઓ દેવીણં, કપ્પ દુગં જા પરઓ સહસ્સારા,
ગમણાગમણં નત્થી, અચ્ચુય પરઓ સુરાણંપિ, ૧૬૮
તિ પલિય તિ સાર તેરસ, સારા કપ્પ દુગ તઇય લંત અહો,
કિબ્બિસિય ન હુન્તિ ઉવરિં, અચ્ચુય પરઓ-ભિઓગાઈ. ૧૬૯
અપરિગ્ગહ દેવીણં, વિમાણ લક્ખા છ હુંતિ સોહમ્મે,
પલિયાઇ સમયાહિય, ઠિઈ જાસિં જાવ દસ પલિયા. ૧૭૦
તાઓ સણંકુમારા, ણેવં વડ્ઢન્તિ પલિય દસગેહિં,
જા બંભ સુક્ક આણય, આરણ દેવાણ પન્નાસા. ૧૭૧
ઇસાણે ચઉ લક્ખા, સાહિય પલિયાઇ સમય અહિય ઠિઇ,
જા પન્નર પલિય જાસિં, તાઓ માહિંદ દેવાણં. ૧૭૨
એ એણ કમેણ ભવે, સમયાહિય પલિય દસગ વુડ્ઢીએ,
લંત સહસ્સાર પાણય, અચ્ચુય દેવાણ પણપન્ના. ૧૭૩
કિણ્હા નીલા કાઊ, તેઊ પમ્હા ય સુક્ક લેસ્સાઓ,
ભવણ વણ પઢમ ચઊ લેસ, જોઈસ કપ્પ દુગે તેઊ. ૧૭૪
કપ્પ તિય પમ્હ લેસા, લંતાઈસુ સુક્કલેસ હુન્તિ સુરા,
કણગાભ પઉમ કેસર, વન્ના દુસુ તિસુ ઉવરિ ધવલા. ૧૭૫

દસવાસ સહસ્સાઇં, જહન્ન-માઉં ધરંતિ જે દેવા,
તેસિં ચઉત્થાહારો, સત્તહિં થોવેહિં ઊસાસો. ૧૭૬
આહિ વાહિ વિમુક્કસ્સ, નીસાસૂસ્સાસ એગગો,
પાણુ સત્ત ઇમો થોવો, સોવિ સત્ત ગુણો લવો. ૧૭૭
લવ સત્તહત્તરીએ, હોઈ મુહુત્તો ઇમંમિ ઊસાસા;
સગતીસ સય તિહુત્તર, તીસ ગુણા તે અહોરત્તે. ૧૭૮
લક્ખં તેરસ સહસા, નઉયસયં અયર સંખયા દેવે,
પક્ખેહિં ઊસાસે, વાસ સહસ્સેહિં આહારો. ૧૭૯
દસવાસ સહસ્સુવરિં, સમયાઈ જાવ સાગરં ઊણું,
દિવસ મુહુત્ત પુહુત્તા, આહારુસાસ સેસાણું. ૧૮૦
સરીરેણ ઓયાહારો, તયાઇ ફાસેણ લોમ આહારો,
પક્ખેવાહારો પુણ, કાવલિઓ હોઈ નાયવ્વો. ૧૮૧
ઓયાહારા સવ્વે, અપજ્જત્ત પજ્જત્ત લોમ આહારો,
સુર નિરય ઇગિંદિ વિણા, સેસા ભવત્થા સપક્ખેવા. ૧૮૨
સચિત્તા-ચિત્તો-ભય, રૂવો આહાર સવ્વ તિરિયાણં,
સવ્વ-નરાણં ચ તહા, સુર-નેરઇયાણ-અચ્ચિત્તો. ૧૮૩
આભોગ્ગ-ણાભોગા, સવ્વેસિં હોઈ લોમ આહારો,
નિ[illegible]સુ ઙ ઙ જપ્પ પરિણમઇ સુરાણ સમણુન્નો. ૧૮૪
તહ [illegible]રંસે નગ્ગોહં, અંતમુહુત્તા સ હોઈ ઉક્કોસો,
પંચિંદિ તિ[illegible] સંઠાણં, સાહાવિઓ છટ્ઠ અટ્ઠમઓ. ૧૮૫
વિગ્ગહ ગઇ-મો[illegible]બી, કેવલિણો સમુહયા અજોગી ય,
સિદ્ધા ય અણાહારો, સેસા આહારગા જીવા. ૧૮૬
કેસટ્ઠિ મંસ નહ રોમ, રુહિર વસ ચમ્મ મુત્ત પુરિસેહિં,
રહિયા નિમ્મલ દેહા, સુગંધ નીસાસ ગય લેવા. ૧૮૭

અંતમુહુત્તેણં ચિય, પજ્જત્તા તરુણ પુરિસ સકાસા,
સવ્વંગ ભૂસણધરા, અજરા નિરુયા સમા દેવા. ૧૮૮
અણિમિસ નયણા મણ, કજ્જ સાહણા પુપ્ફ દામ અમિલાણા,
ચઉરંગુલેણ ભૂમિં, ન છિવન્તિ સુરા જિણા બિંતિ. ૧૮૯
પંચસુ જિણકલ્લાણેસુ, ચેવ મહરિસિ તવાણુભાવાઓ,
જમ્મંતર નેહેણ ય, આગચ્છન્તિ સુરા ઇહયં. ૧૯૦
સંકંતિ દિવ્વ-પેમા, વિસય-પસત્તા-સમત્ત-કત્તવ્વા,
અણહીણ મણુય કજ્જા, નરભવ-મસુહં ન ઇંતિ સુરા. ૧૯૧
ચત્તારિ પંચ જોયણ, સયાઇં ગંધો ય મણુય લોગસ્સ,
ઉડ્ઢં વચ્ચઈ જેણં, ન હુ દેવા તેણ આવન્તિ. ૧૯૨
દોકપ્પ પઢમ પુઢવિં, દો દો દો બીય તઇયગં ચઉત્થિં,
ચઉ ઉવરિમ ઓહીએ, પાસન્તિ પંચમં પુઢવિં. ૧૯૩
છટ્ઠિ છ ગેવિજ્જા, સત્તમીયરે અણુત્તર સુરા ઉ,
કિંચૂણ લોગનાલિં, અસંખ દીવુદહિ તિરિયં તુ. ૧૯૪
બહુઅરગં ઉવરિમગા, ઉડ્ઢં સવિમાણ ચૂલિય ધયાઈ,
ઊણદ્ધ સાગરે સંખ, જોયણા તપ્પર-મસંખા. ૧૯૫
પણવીસ જોયણ લહુ, નારય ભવણ વણ જોઈ કપ્પાણં,
ગેવિજ્જ-ણુત્તરાણ ય, જહસંખં ઓહિ આગારા. ૧૯૬
તપ્પાગારે પલ્લગ, પડહગ જલ્લરિ મુહંગ પુપ્ફ જવે,
તિરિય મણુએસુ ઓહિ, નાણાવિહ સંઠિઓ ભણિઓ. ૧૯૭
ઉડ્ઢં ભવણ વણાણં, બહુગો વેમાણિયાણ હો ઓહી,
નારય જોઇસ તિરિયં, નર તિરિયાણં અણેગવિહો. ૧૯૮
ઇય દેવાણં ભણિયં, ઠિઈ પમુહં નારયાણ વુચ્છામિ,
ઈગ તિન્નિ સત્ત દસ સત્તર, અયર બાવીસ તિત્તીસા. ૧૯૯

સત્ત ય પુઢવીસુ ઠિઈ, જિટ્ઠો-વરિમાઈ હિટ્ઠ પુઢવીએ,
હોઈ કમેણ કણિટ્ઠા, દસવાસ સહસ્સ પઢમાએ. ૨૦૦
નવઈ સમ સહસ્સ લક્ખા, પુવ્વાણં કોડી અયર દસ ભાગ,
ઇક્કિક્ક ભાગ વુડ્ઢી, જા અયરં તેરસે પયરે. ૨૦૧
ઇઅ જિટ્ઠ જહન્ના પુણ, દસ વાસ સહસ્સ લક્ખ પયર દુગે,
સેસેસુ ઉવરિ જિટ્ઠા, અહો કણિટ્ઠાઉ પઈ પુઢવિં. ૨૦૨
ઉવરિ ખિઇ ઠિઇ વિસેસો,
સગ પયર વિહત્તુ ઇચ્છ સંગુણિઓ,
ઉવરિમ ખિઈ ઠિઈ સહિઓ,
ઇચ્છિય પયરંમિ ઉક્કોસા. ૨૦૩
બંધણ ગઇ સંઠાણા, ભેયા વન્ના ય ગંધ રસ ફાસા,
અગુરૂ લહુ સદ્દ દસહા, અસુહા વિય પુગ્ગલા નિરએ. ૨૦૪
નરયા દસવિહ વેયણ, સી ઊસિણ ખુહ પિવાસ કંડૂહિં,
પરવસ્સં જર દાહં, ભય સોગં ચેવ વેયંતિ. ૨૦૫
સત્તસુ ખિત્તજ વિયણા, અન્નન્ન કયાવિ પહરણેહિં વિણા,
પહરણ કયા વિ પંચસુ, તિસુ પરમાહમ્મિય કયાવિ. ૨૦૬
રયણપ્પહ સક્કરપહ, વાલુયપહ પંકપહ ય ધૂમપહા,
તમપહા તમતમપહા, કમેણ પુઢવીણ ગોત્તાઇં. ૨૦૭
ઘમ્મા વંસા સેલા, અંજણ રિટ્ઠા મઘા ય માઘવઇ,
નામેહિં પુઢવીઓ, છત્તાઇછત્ત સંઠાણા. ૨૦૮
અસીય બત્તીસ અડવીસ, વીસા અટ્ઠાર સોલ અડસહસા,
લક્ખુવરિ પુઢવિ પિંડો, ઘણુદહિ ઘણવાય તણુવાયા. ૨૦૯
ગયણં ચ પઇટ્ઠાણં, વીસ સહસ્સાઇં ઘણુદહિ પિંડો,
ઘણતણુ વાયાગાસા, અસંખ જોયણ જુયા પિંડો. ૨૧૦

ન કુસંતિ અલોગં, ચઉદ્દિસંપિ પુઢવીયં વલય સંગહિયા,
રયણાએ વલયાણં, છદ્ધ પંચમ જોયણં સડ્ઢં. ૨૧૧
વિક્ખંભો ઘણઉદહી, ઘણ તણુવાયાણ હોઈ જહસંખં,
સતિભાગ ગાઉયં, ગાઉયંચ તહ ગાઉય તિભાગો. ૨૧૨
પઢમ મહીવલએસું, ખિવિજ્જ એયં કમેણ બીયાએ,
દુ તિ ચઉ પંચ છ ગુણં, તઈયાઈસુ તંપિખિવ કમસો. ૨૧૩
મજ્ઝે ચિય પુઢવી અહે, ઘણુદહિ પમુહાણ પિંડ પરિમાણં,
ભણિયં તઓ કમેણં, હાયઈ જા વલય પરિમાણં. ૨૧૪
તીસ પણવીસ પન્નરસ, દસ તિન્નિ પણૂણ એગ લક્ખાઈં,
પંચ ય નરયા કમસો, ચુલસી લક્ખાઈં સત્તસુ વિ. ૨૧૫
તેરિક્કારસ નવ સગ, પણ તિન્નિગ પયર સવ્વિગુણવન્ના,
સીમંતાઈ અપ્પઈ,–ઠાણંતા ઈંદયા મજ્ઝે. ૨૧૬
તેહિંતો દિસિ વિદિસિં, વિણિગ્ગયા અટ્ઠનિરય આવલીયા,
પઢમે પયરે દિસિ ગુણ,–વન્ન વિદિસાસુ અડયાલા. ૨૧૭
બીયાઇસુ પયરેસુ, ઇગ ઈગ હીણા ઉ હુન્તિ પંતીઓ,
જા સત્તમી મહી પયરે, દિસિ ઇક્કિક્કો વિદિસિ નત્થિ. ૨૧૮
ઈટ્ઠ પયરેગ દિસિ, સંખ અડગુણા ચઉવિણા સઈગસંખા,
જહ સીમંતય પયરે, એગુણનઉયા સયા તિન્નિ. ૨૧૯
અપયટ્ઠાણે પંચ ઉ, પઢમો મુહ–અંતિમો હવઈ ભૂમી,
મુહભૂમી સમાસદ્ધં, પયરગુણં હોઈ સવ્વઘણં. ૨૨૦
છન્નવઇ સય તિવન્ના, સત્તસુ પુઢવીસુ આવલી નિરયા,
સેસ તિયાસી લક્ખા, તિસય સિયાલા નવઈ સહસા. ૨૨૧
તિ સહસ્સુચ્ચા સવ્વે, સંખ–મસંખિજ્જ વિત્થડાયામા,
પણુયાલ લક્ખ સીમંતઓ ય લક્ખં અપઇટ્ઠાણો. ૨૨૨

છસુ હિટ્ઠિોવરિ જોયણુ, સહસ્સ બાવન્ન સઙ્ઢ ચરિમાએ,
પુઢવીએ નરય રહિયં, નરયા સેસંમિ સવ્વાસુ. ૨૨૩
બિસહસ્સૂણા પુઢવી, તિસહસ ગુણિએહિં નિયય પયરેહિં,
ઊણા રુવૂણ નિય પયર, ભાઈયા પત્થડંતરયં. ૨૨૪
પઊણટ્ઠ ધણુ છ અંગુલ, રયણાએ દેહમાણ-મુક્કોસં,
સેસાસુ દુગુણ દુગુણં, પણ ધણુ સય જાવ ચરમાએ. ૨૨૫
રયણાએ પઢમ પયરે, હત્થતિય દેહમાણ-મણુપયરં,
છપ્પન્નંગુલસઢ્ઢા, વઢ્ઢી જા તેરસે પુન્નં. ૨૨૬
જં દેહ પમાણ ઉવરિમાએ, પુઢવીઇ અંતિસે પયરે,
તં ચિય હિટ્ઠિમ પુઢવી, પઢમ પયરંમિ બોધવ્વં. ૨૨૭
તં ચેગુણગ સગ પયર, ભઈયં બીયાઇ પયર વુઙ્ઢિ ભવે,
તિકર તિ અંગુલ કરસત્ત, અંગુલા સઙ્ઢિ ગુણવીસં. ૨૨૮
પણ ધણુ અંગુલ વીસં, પનરસ ધણુ દુન્નિ હત્થ સઢ્ઢા ય,
બાસટ્ઠ ધણુહ સઢ્ઢા, પણ પુઢવી પયર વુઙ્ઢિ ઇમા. ૨૨૯
ઈઅ સાહાવિય દેહો, ઉત્તર વેઉવ્વિઓ ય તદ્દુગુણો,
દુવિહોવિ જહન્ન કમા, અંગુલ અસંખ સંખંસો. ૨૩૦
સત્તસુ ચઉવીસ મુહૂ, સગ પન્નર દિણેગ દુ ચઉ છમ્માસા,
ઉવવાય ચવણ વિરહો, ઓહે બારસ મુહુત્ત ગુરુ. ૨૩૧
લહુઓ દુહાવિ સમઓ, સંખા પુણ સુર સમા મુણેયવ્વા,
સંખાઉ પજ્જત્ત પણિંદિ, તિરિ નરા જંતિ નરએસુ. ૨૩૨
મિચ્છદ્દિટ્ઠિ મહારંભ, પરિગ્ગહો તિવ્વકોહ નિસ્સીલો,
નરયાઉઅં નિબંધઈ, પાવમઇ રુદ્દ પરિણામો. ૨૩૩
અસન્નિ સરિસિવ પક્ખી, સીહ ઉરગિત્થિ જન્તિ જા છટ્ઠિં,
કમસો ઉક્કોસેણં, સત્તંમ પુઢવિં મણુય મચ્છા. ૨૩૪

વાલા દાઢી પક્ખી, જલચર નરયા–ગયા ઉ અઇક્રૂરા,
જંતિ પુણો નરએસુ, બાહુલ્લેણંન ઉણ નિયમો. ૨૩૫
દો પઢમ પુઢવિ ગમણં. છેવટ્ઠે કીલિયાઈ સંઘયણે,
ઇક્કિક્ક પુઢવિ વુડ્ઢી, આઇ તિલેસ્સાઉ નરએસું. ૨૩૬
દુસુ કાઊ તઈયાએ, કાઊ નીલાય નીલ પંકાએ,
ધૂમાએ નીલ કિણ્હા, દુસુ કિણ્હા હુન્તિ લેસ્સાઓ. ૨૩૭
સુર–નારયાણ તાઓ, દવ્વ લેસા અવટ્ઠિઆ ભણિયા,
ભાવ પરાવત્તીએ પુણ, એસિં હુન્તિ છલ્લેસા. ૨૩૮
નિરઉવ્વટ્ટા ગબ્ભય, પજ્જત્ત સંખાઉ લદ્ધિ એએસિં,
ચક્કિ હરિ જુઅલ અરિહા,
જિણ જઇ દિસિ સમ્મ પુહવિ કમા. ૨૩૯
રયણાએ ઓહિ ગાઉઅ, ચત્તારિ અદ્ધુટ્ઠ ગુરૂ લહુ કમેણ,
પઈ પુઢવિ ગાઉયદ્ધં, હાયઇ જા સત્તમિ ઇગદ્ધં. ૨૪૦
ગબ્ભ નર તિ પલિયાઊ, તિ ગાઉ ઉક્કોસ તે જહન્નેણં,
મુચ્છિમ દુહાવિ અંતમુહૂ, અંગુલ અસંખ ભાગતણૂ. ૨૪૧
બારસ મુહુત્ત ગબ્ભે, ઇયરે ચઉવીસ વિરહ ઉક્કોસો,
જમ્મ–મરણેસુ સમઓ, જહન્ન સંખા સુર સમાણા. ૨૪૨
સત્તમિ મહિ નેરઇએ, તેઊ વાઊ અસંખ નર તિરિએ,
મુત્તૂણ સેસ જીવા, ઉપ્પજ્જંતિ નરભવંમિ. ૨૪૩
સુર નેરઇએહિં ચિય, હવંતિ હરિ અરિહ ચક્કિ બલદેવા,
ચઉવિહ સુર ચક્કિ બલા, વેમાણિય હુન્તિ હરિ અરિહા. ૨૪૪
હરિણો મણુસ્સ રયણાઇં, હુન્તિ નાણુત્તરેહિં દેવેહિં,
જહ સંભવ–મુવવાઓ, હય ગય એગિંદિ રયણાણં. ૨૪૫
વામ પમાણં ચક્કં, છત્તં દંડં દુહત્થયં ચમ્મં,

બત્તીસંગુલ ખગ્ગો, સુવન્નકાગિણિ ચઉરંગુલિયા. ૨૪૬
ચઉરંગુલો દુ અંગુલ–પિહુલો ય મણિ પુરોહિ ગય તુરયા,
સેણાવઇ ગાહાવઇ, વડ્ઢ ઇત્થી ચક્કિ રયણાઈ. ૨૪૭
ચક્કં ધણુહં ખગ્ગો, મણી ગયા તહ ય હોઈ વણમાલા,
સંખો સત્ત ઇમાઇં, રયણાઇં વાસુદેવસ્સ. ૨૪૮
સંખ નરા ચઉસુ ગઈસુ, જંતિ પંચસુવિ પઢમ સંઘયણે,
ઈગ દુ તિ જા અટ્ઠસયં, ઈગસમએ જંતિ તે સિદ્ધિં. ૨૪૯
વીસિત્થિ દસ નપુંસગ, પુરિસ–ટ્ઠસયં તુ એગસમએણં,
સિજ્ઝઈ ગિહિ અન્ન સલિંગ, ચઉ દસ અટ્ઠાહિય સયં ચ. ૨૫૦
ગુરૂલહુ મજ્ઝિમ દો ચઉ, અટ્ઠસયં ઉડ્ઢહો તિરિયલોએ,
ચઉ બાવીસ–ટ્ઠસયં, દુ સમુદ્દે તિન્નિ સેસ જલે. ૨૫૧
નરય તિરિયા–ગયા દસ, નરદેવ ગઈઉ વીસ અટ્ઠસયં,
દસ રયણા સક્કર વાલુયાઉ, ચઉ પંક ભૂ દગઓ. ૨૫૨
છચ્ચ વણસ્સઈ દસ તિરિ,
તિરિત્થી દસ મણુય વીસ નારીઓ,
અસુરાઇ વંતરા દસ, પણ તદ્દેવિઉ પત્તેયં. ૨૫૩
જોઈ દસ દેવિ વીસં, વેમાણિય–ટ્ઠસય વીસ દેવીઓ,
તહ પુંવેએહિંતો, પુરિસો હોઊણ અટ્ઠસયં. ૨૫૪
સેસટ્ઠ ભંગએસુ, દસ દસ સિજ્ઝન્તિ એગ સમએણં,
વિરહો છમાસ ગુરૂઓ, લહુ સમઓ ચવણમિહ નત્થિ. ૨૫૫
અડ સગ છ પંચ ચઉ તિન્નિ, દુન્નિ ઈક્કો ય સિજ્જમાણેસુ,
બત્તીસાઈસુ સમયા, નિરંતરં અંતરં ઉવરિં. ૨૫૬
બત્તીસા અડયાલા, સટ્ઠી બાવત્તરી ય બોધવ્વા,
ચુલસીઇ છન્નવઈ, દુરહિય–મટ્ઠુત્તર સયં ચ. ૨૫૭

પણયાલ લક્ખ જોયણ, વિક્ખંભા સિદ્ધસિલ ફલિહ વિમલા,
તદુવરિગ જોયણંતે, લોગંતો તત્થ સિદ્ધ–ઠિઈ. ૨૫૮
બાવીસ સગતિ દસ વાસ, સહસ ગણિ તિદિણ બેઇંદિયાઇસુ,
બારસ વાસુણ પણ દિણ, છમ્માસ તિપલિય ઠિઇ જિટ્ઠા. ૨૫૯
સણ્હા ય સુદ્ધ વાલુય, મણોસિલા સક્કરાય ખર પુઢવી,
ઈગ બાર ચઉદ સોલસ, ટ્ઠારસ બાવીસ સમ સહસા. ૨૬૦
ગબ્ભ ભુય જલયરો–ભય, ગબ્ભોરગ પુવ્વ કોડિ ઉક્કોસા,
ગબ્ભ ચઉપ્પય પક્ખિસુ, તિપલિય પલિયા અસંખંસો. ૨૬૧
પુવ્વસ્સ ઉ પરિમાણં, સયરિં ખલુ વાસ કોડિ લક્ખાઓ,
છપ્પન્નં ચ સહસ્સા, બોધવ્વા વાસ કોડીણં. ૨૬૨
સમુચ્છિ પણિંદિ થલ ખયર, ઉરગ ભુયગ જિટ્ઠ ઠિઇ કમસો,
વાસ સહસ્સા ચુલસી, બિસત્તરિ તિપન્ન બાયાલા. ૨૬૩
એસા પુઢવાઇણં, ભવઠિઇ સંપયં તુ કાયઠિઈ,
ચઉ એગિંદિસુ ણેયા, ઉસ્સપ્પિણિઓ અસંખિજ્જા. ૨૬૪
તાઓ વણંમિ અણંતા, સંખિજ્જા વાસ સહસ વિગલેસુ,
પંચિંદિ તિરિ નરેસુ, સત્તટ્ઠ ભવા ઉ ઉક્કોસા. ૨૬૫
સવ્વેસિંપિ જહન્ના, અંતમુહુત્તં ભવે ય કાયે ય,
જોયણ સહસ્સ–સહિયં, એગિંદિય દેહ–મુક્કોસં. ૨૬૬
બિતિ ચઉરિંદિ સરીરં, બારસ જોયણ તિકોસ ચઉકોસં,
જોયણ સહસ પણિંદિય, ઓહે વુચ્છં વિસેસં તુ. ૨૬૭
અંગુલ અસંખ ભાગો, સુહુમ નિગોઓ અસંખ ગુણવાઉ,
તો અગણિ તઓ આઉ, તત્તો સુહુમા ભવે પુઢવી. ૨૬૮
તો બાયર વાઉ ગણી, આઊ પુઢવી નિગોય અણુક્કમસો,
પત્તેઅવણ સરીરં, અહિયં જોયણ સહસ્સં તુ ૨૬૯

ઉસ્સેહંગુલ જોયણુ, સહસ્સમાણે જલાસએ નેયં,
તં વલ્લિ પઉમ પમુહં, અઓ પરં પુઢવીરુવં તુ. ૨૭૦
બારસ જોયણ સંખો, તિકોસ ગુમ્મીય જોયણું ભમરો,
મુચ્છિમ ચઉપય ભુય, ગુરગગાઉ—ધણુ-જોયણ-પુહુત્તં. ૨૭૧
ગબ્ભ ચઉપ્પય છગ્ગાઉયાઇ, ભુયગાઉ ગાઉય પહુત્તં,
જોયણ સહસ્સ—સુરગા, મચ્છા ઉભયે વિ ય સહસ્સં. ૨૭૨
પક્ખિ દુગ ધણુ પુહુત્તં, સવ્વાણું—ગુલ અસંખ ભાગ લહૂ,
વિરહો વિગલાસન્નીણ, જમ્મ મરણેસુ અંતમુહૂ. ૨૭૩
ગબ્ભે મુહુત્ત બારસ, ગુરૂઓ લહુ સમય સંખ સુર તુલ્લા,
અણુસમય—મસંખિજ્જા, એગિંદિય હુંતિ ય ચવંતિ. ૨૭૪
વણકાઈઓ અણંતા, ઇક્કિક્કાઓ વિ જં નિગોયાઓ,
નિચ્ચ—મસંખો ભાગો, અણંત જીવો ચયઇ એઈ. ૨૭૫
ગોલા ય અસંખિજ્જા, અસંખ નિગોયઓ હવઈ ગોલો,
ઈક્કિક્કંમિ નિગોએ, અણંત જીવા મુણેયવ્વા. ૨૭૬
અત્થિ અણંતા જીવા, જેહિં ન પત્તો તસાઈ પરિણામો,
ઉપ્પજ્જંતિ ચયંતિ ય, પુણો વિ તત્થેવ તત્થેવ. ૨૭૭
સવ્વોવિ કિસલઓ ખલુ, ઉગ્ગમમાણો અણંતઓ ભણિઓ,
સો ચેવ વિવડ્ઢન્તો, હોઈ પરિત્તો અણંતો વા. ૨૭૮
જયા મોહોદઓ તિવ્વો, અન્નાણં ખુ મહબ્ભયં,
પેલવં વેયણીયં તુ, તયા એગિંદિયત્તણં. ૨૭૯
તિરિએસુ જંતિ સંખાઉ, તિરિ નરા જા દુકપ્પ દેવાઓ,
પજ્જત્ત સંખ ગબ્ભય, બાયર ભૂ દગ પરિત્તેસુ. ૨૮૦
તો સહસારંત સુરા, નિરયા પજ્જત્ત સંખ ગબ્ભેસુ,
સંખ પણિંદિય તિરિયા, મારિઉં ચઉસુવિ ગઇસુ જન્તિ. ૨૮૧

થાવર વિગલા નિયમા, સંખાઉય તિરિ નરેસુ ગચ્છન્તિ,
વિગલા લબ્ભિજ્જ વિરઈં, સમ્મંપિ ન તેઉવાઉ ચુયા. ૨૮૨
પુઢવી દગ પરિત્તવણા, બાયર પજ્જત્ત હુન્તિ ચઉલેસા,
ગબ્ભય તિરિય નરાણં, છલ્લેસા તિન્નિ સેસાણં. ૨૮૩
અંતમુહુત્તંમિગએ, અંતમુહુત્તંમિ સેસએ ચેવ,
લેસાહિ પરિણયાહિં, જીવા વચ્ચંતિ પરલોયં. ૨૮૪
તિરિ નર અગામિ ભવ, લેસ્સાએ અઈગયે સુરા નિરયા,
પુવ્વ ભવ લેસ્સ સેસે, અંતમુહુત્તે મરણમિંતિ. ૨૮૫
અંતમુહુત્ત ઠિઈઓ, તિરિય નરાણં હવન્તિ લેસ્સાઓ,
ચરિમા નરાણ પુણ નવ, વાસૂણા પુવ્વકોડી વિ. ૨૮૬
તિરિયાણ વિ ઠિઈપમુહં, ભણિય-મસેસંપિ સંપઈ વુચ્છં,
અભિહિય દાર-બ્ભહિયં, ચઉગઇ જીવાણ સામન્નં. ૨૮૭
દેવા અસંખ નર તિરિ, ઈત્થી પુંવેય ગબ્ભ નર તિરિયા,
સંખાઉયા તિ વેયા, નપુંસગા નારયાઈઆ. ૨૮૮
આયંગુલેણ વત્થું, સરીર-મુસ્સેહ-અંગુલેણ તહા,
નગ-પુઢવિ-વિમાણાઇં, મિણસુ પમાણં-ગુલેણંતુ. ૨૮૯
સત્થેણ સુતિક્ખેણ વિ, છિત્તું ભિત્તું ચ જં કિર ન સક્કા,
તં પરમાણું સિદ્ધા, વયંતિ આઇં પમાણાણં. ૨૯૦
પરમાણૂ તસરેણૂ, રહરેણૂ વાલઅગ્ગ લિક્ખા ય,
જૂય જયો અટ્ઠગુણો, કમેણ ઉસ્સેહ-અંગુલયં. ૨૯૧
અંગુલ છક્કં પાઓ, સો દુગુણ વિહત્થિ સા દુગુણ હત્થો,
ચઉસહત્થં ધણુ દુસહસ, કોસો તે જોયણં ચઉરો. ૨૯૨
ચઉસયગુણં પમાણં, ગુલ મુસ્સેહં-ગુલાઉ બોધવ્વં,
ઉસ્સેહં-ગુલ દુગુણં, વીરસ્સાયં-ગુલં ભણિયં. ૨૯૩

પુઢવાઈસુ પત્તેયં, સગ વણ પત્તેય ણંત દસ ચઉદ,
વિગલે દુદુ સુર નારય, તિરિ ચઉ ચઉ ચઉદસ નરેસુ. ૨૯૪
એગિંદિએસુ પંચસુ, બાર સગ તિ સત્ત અટ્ઠવીસા ય,
વિગલેસુ સત્ત અડ નવ, જલ ખહ ચઉપય ઉરગ ભુયગે. ૨૯૫
અદ્ધ તેરસ બારસ, દસ દસ નવગં નરામરે નિરએ,
બારસ છવ્વીસ પણવીસ, હુન્તિ કુલ કોડિ લક્ખાઈ. ૨૯૬
ઈગ કોડિ સત્ત નવઈ, લક્ખા સટ્ઠા કુલાણ કોડીણં,
સંવુડજોણિ સુરેગિંદિ, નારયા વિયડ વિગલ ગબ્ભુભયા. ૨૯૭
અચિત્ત જોણિ સુર નિરય, મીસ ગબ્ભે તિભેય સેસાણં,
સી ઉસિણ નિરય સુર ગબ્ભ, મીસ તે ઉસિણ સેસ તિહા. ૨૯૮
હયગબ્ભ સંખવત્તા, જોણી કુમુન્નયાઈ જાયંતિ,
અરિહ હરિ ચક્કિરામા, વસી પત્તાઈ સેસ નરા. ૨૯૯
આઉસ્સ બંધ કાલો, અબાહકાલો ય અંતસમઓ ય,
અપવત્તણ-ણપવત્તણ, ઉવક્કમ-ણુવક્કમા ભણિયા. ૩૦૦
બંધન્તિ દેવ નારય, અસંખ નર તિરિ છમાસ સેસાઊ,
પરભવિયાઊ સેસા, નિરૂવક્કમ તિભાગ સેસાઊ. ૩૦૧
સોવક્કમાઉયા પુણ, સેસ તિભાગે અહવ નવમ ભાગે,
સત્તાવીસઈમે વા, અંતમુહુત્તં-તિમે વા વિ. ૩૦૨
જઈમે ભાગે બંધો, આઉસ્સ ભવે અબાહ કાલો સો,
અંતે ઉજ્જુગઈ ઈગ, સમય વક્ક ચઉ પંચ સમયં તા. ૩૦૩
ઉજ્જુગઈ પઢમ સમએ, પરભવિયં આઉયં તહા-હારો,
ઉજ્જુગઈ પઢમ સમએ, પરભવિયાઉં ઉદય-મેઈ. ૩૦૪
ઈગ દુ તિ ચઉ વક્કાસુ, દુગાઈસમએસુ પરભવાહારો,
દુગ વક્કાઈસુ સમયા, ઈગ દો તિન્નિય અણાહારા. ૩૦૫
બહુકાલ વેયણિજ્જં, કમ્મં અપ્પેણ જમિહ કાલેણં,
વેઈજ્જઈ જુગવં ચિય, ઉઈન્ન સવ્વ-પએસગ્ગં. ૩૦૬

અપવત્તણિજ્જ-મેયં, આઉં અહવા અસેસ-કમ્મંપિ,
બંધ સમએ વિ બદ્ધં, સિઢિલં ચિય તંજહા જોગં. ૩૦૭
જં પુણ ગાઢ નિકાયણ, બંધેણં પુવ્વમેવ કિલ બદ્ધં,
તં હોઇ અણપવત્તણ, જુગ્ગં કમ વેયણિજ્જ ફલં. ૩૦૮
ઉત્તમ ચરમ સરીરા, સુર નેરઇયા અસંખ નર તિરિયા,
હુન્તિ નિરુવક્કમાઓ, દુહાવિ સેસા મુણેયવ્વા. ૩૦૯
જેણાઉ-મુવક્કમિજ્જઈ, અપ્પ સમુત્થેણ ઈયરગેણાવિ,
સો અજ્ઝવસાણાઇ, ઉવક્કમ-ણુવક્કમો ઈયરો. ૩૧૦
અજ્ઝવસાણ નિમિત્તે, આહારે વેયણા પરાઘાએ,
ફાસે આણાપાણૂ, સત્તવિહં ઝિજ્જએ આઉં. ૩૧૧
આહાર સરીર ઇંદિય, પજ્જત્તી આણ પાણ ભાસ મણે,
ચઉ પંચ પંચ છપ્પિય, ઇગ વિગલા-સન્નિ સન્નીણં. ૩૧૨
આહાર સરીર ઇંદિય, ઊસાસ વઊ મણો-ભિનિવ્વત્તી,
હોઈ જઓ દલિયાઊ, કરણં પઈ સાઉ પજ્જત્તી. ૩૧૩
પણિંદિય તિબલૂસા, સાઊ દસપાણ ચઉ છ સગ અટ્ઠ,
ઈગદુતિ ચઉરિંદીણં, અસન્નિસન્નીણ નવ દસ ય. ૩૧૪
સંખિત્તા સંઘયણી, ગુરુતર સંઘયણિ મજ્ઝઓ એસા,
સિરિ સિરિ ચંદ મુણિંદેણ, નિમ્મિયા અપ્પ પઢણટ્ઠા. ૩૧૫
સંખિત્તયરી ઉ ઈમા, સરીર-મોગાહણા ય સંઘયણા,
સન્ના સંઠાણ કસાય, લેસિંદિય દુ સમુગ્ધાયા. ૩૧૬
દિટ્ઠી દંસણ નાણે, જોગુ-વઓગો-વવાય ચવણ ઠિઈ,
પજ્જત્તિ કિમાહારે, સન્નિ ગઈ આગઈ વેએ. ૩૧૭
મલહારિ હેમ સૂરીણ, સીસ લેસેણ વિરઈયં સમ્મં,
સંઘયણિ રયણ-મેયં, નંદઉ જા વીરજિણ તિત્થં. ૩૧૮

બૃહત્સંગ્રહણીને ઉપયોગી પ્રક્ષેપ ગાથાઓ.

પંચ સયા બાવીસા, તિન્નેવ સયા ઉ હુંતિ છપ્પન્ના,
તિન્નિ સયા અડયાલા, સણંકુમારસ્સ વટ્ટાઈ. ૧
સત્તરિસયમણૂણં, તિન્નેવ સયા હવન્તિ છપ્પન્ના,
તિન્નિ સયા અડયાલા, વટ્ટાઈ માહિંદ સગ્ગસ્સ. ૨
ચોવત્તરિ ચુલસીયા, છસુત્તરયા દુવે દુવે સયાઓ,
કપ્પંમિ બંભલોએ, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૩
તિ નઉયં ચેવ સયં, દો ચેવ સયા સયં ચ બાણુઉયં,
કપ્પંમિ લંતગંમિ, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૪
અટ્ઠાવીસં ચ સયં, છત્તીસ-સયં સયં ચ બત્તીસં,
કપ્પંમિ મહાસુક્કે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૫
અટ્ઠુત્તરસય સોલસ,-સય પુણ અટ્ઠુત્તરં સયં પુણ્ણં,
કપ્પંમિ સહસ્સારે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૬
અડસીઈ બાણઉઈ, અટ્ઠાસીઇ ય હોઈ બોધવ્વા,
આણય-પાણય કપ્પે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૭
ચઉસટ્ઠી બાવત્તરિ, અડસટ્ઠી ચેવ હોઈ નાયવ્વા,
આરણ અચ્ચુય કપ્પે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૮
પણતીસા ચત્તાલા, છત્તીસા હેટ્ઠિમંમિ ગેવિજ્જે,
તેવીસા અટ્ઠવીસા, ચોવીસા ચેવ મજ્ઝિમએ. ૯
ઇક્કારસ સોલસ, બારસેવ ગેવિજ્જે ઉવરિમે હુંતિ,
એક્કં વટ્ટા તંસા, ચઉરો ય અણુત્તર વિમાણે. ૧૦
અચ્ચિ તહાચ્ચિમાલી, વઇરોયણ પભંકર ય ચંદાભં,
સુરાભં સુક્કાભં, સુપઇટ્ઠાભં ચ રિટ્ઠાભં. ૧૧

સારસ્સય- માઇચ્ચા, વણ્હી વરૂણા ય ગદ્દતોયા ય,
તુસિયા અવ્વાબાહા, અગ્ગિ તહ ચેવ રિટ્ઠા ય. ૧૨
નાણસ્સ કેવલીણં, ધમ્માયરિયસ્સ સવ્વસાહૂણં,
માઇ અવણ્ણવાઇ, કિબ્બિસિય ભાવણં કુણઇ. ૧૩
કોઊય ભૂઇકમ્મે, પસિણાપસિણે નિમિત્તમાજીવે,
ઇડ્ડિ રસ સાય ગરૂઓ, અભિઓગં ભાવણં કુણઇ. ૧૪
તેસીયા પંચસયા, ઇક્કારસ ચેવ જોયણ સહસ્સા,
રયણાએ પત્થડંતર, મેગો ચ્ચિય જોયણ તિભાગો. ૧૫
સત્તાણવઇ સયાઇં, બીયાએ પત્થડંતરં હોઇ,
પણહત્તરિ તિન્નિ સયા, બારસ સહસ્સ તઇયાએ. ૧૬
છાવટ્ઠિ સયં સોલસ, સહસ્સ એગો ય દો વિભાગાઇ,
અડ્ઢાઇજ્જ સયાઇં, પણવીસ સહસ્સ ધૂમાએ. ૧૭
બાવન્ન સહસ્સાઇં, પંચેવ હવંતિ જોયણ સયાઇં,
પત્થડમંતર-મેયં, છટ્ઠી પુઢવીએ નેયવ્વં. ૧૮
સીમંતઓ ત્થ પઢમો, બીઓ પુણ રોરૂયત્તિ નામેણ,
રંભો(ભંતો) ય તત્થ તઇઓ, હોઇ ચઉત્થોય ઉબ્ભંતો. ૧૯
સંભંત-મસંભંતો, વિબ્ભંતો ચેવ સત્તમો નિરઓ,
અટ્ઠમઓ ભંતો (તત્તો) પુણ, નવ મો સીઓત્તિ નાયવ્વો. ૨૦
વક્કંત-મવક્કંતો, વિકલો (વિક્કંતો) તહ ચેવ રોરૂઓ નિરઓ,
પઢમાએ પુઢવીએ, ઇંદયા એએ બોધવ્વા. ૨૧
થણિએ થણએ ય તહા, મણએ ય (વ) ણએ ય હોઇ નાયવ્વો,
ઘટ્ટે તહ સંઘટ્ટે, જિબ્ભે અવજિબ્ભએ ચેવ. ૨૨
લોલે લોલાવત્તે, તહેવ ઘણલોલુએ ય બોધવ્વે,
બીયાએ પુઢવીએ, ઇક્કારસ ઇંદયા એએ. ૨૩

તત્તો તવિઓ તવણો, તાવણો પંચમોય ય નિદડ્ઢો (નિદ્દાહો);
છટ્ઠો પુણ પજ્જલિઓ, ઉપ્પજ્જલિઓ ય સત્તમઓ. ૨૪
સંજલિઓ અટ્ઠમઓ, સંપજ્જલિઓ ય નવમઓ ભણિઓ,
તઈયાએ પુઢવીએ, નવ ઇંદય નારયા એએ. ૨૫
આરે તારે મારે, વચ્ચે તમએ ય હોઈ નાયવ્વે,
ખાડ ખડે ખડ ખડે, ઇંદય નરયા ય ચઉત્થીએ. ૨૬
ખાએ તમએ ય તહા, ઊસે ઉ અંધએ ય તહા તિમિસે,
ઈય પંચમી પુઢવીએ, પંચ નિરય ઇંદિયા હુંતિ. ૨૭
હિમ વદ્દલ લલ્લકે, તિન્નિ નિરય ઇંદિયા ય છટ્ઠીએ,
એગો ય સત્તમાએ, અપઇટ્ઠાણો ઉ નામેણં. ૨૮

श्री लघु क्षेत्रसमास प्रकरण मूळ.

વીરં જયસેહરપય,–પઇટ્ઠિઅં પણુમિઊણ સુગુરૂં ચ,
મંદુ ત્તિ સસરણુટ્ઠા, ખિત્તવિઆરાડણુ મુંછામિ. ૧

તિરિએગરજ્જુખિત્તે, અસંખ–દીવોદહીઉ તે સવ્વે,
ઉદ્ધારપલિઅ–પણુવીસ, કોડાકોડી–સમયતુલ્લા. ૨

કુરૂ–સગદિણુવિ–અંગુલ, રોમે સગવાર-વિહિઅ-અડખંડે,
બાવન્નસયં સહસા, સગનઉઈ વીસલક્ખાણુ. ૩

તે થૂલા પલ્લે વિ હુ, સંખિજ્જા ચેવ હુંતિ સવ્વેડવિ,
તે ઇક્કિક્ક અસંખે, સુહુમે ખંડે પકપ્પેહ. ૪

સુહુમાણુ-નિચિઅ–ઉસ્સેહં,–ગુલ-ચઉકોસ-પલ્લિ-ઘણુવટ્ટે,
પઈસમય–મણુગ્ગહુ, નિટ્ઠિઅમ્મિ ઉદ્ધારપલિઉ ત્તિ. ૫

પઢમો જંબૂ બીઓ, ધાયઈસંડો અ પુક્ખરો તઈઓ,
વારૂણિવરો ચઉત્થો, ખીરવરો પંચમો દીવો. ૬

ઘયવરદીવો છટ્ઠો, ઈક્ખુરસો સત્તમો અ અટ્ઠમઓ,
નંદીસરો અ અરૂણો, નવમો ઇચ્ચાઈઅસંખિજ્જા. ૭

સુપસત્થ–વત્થુનામા, તિપડોઆરા તહાડરૂણાઇઆ,
ઈગનામેડવિ અસંખા, જાવ ય સૂરાવભાસ ત્તિ. ૮

તત્તો દેવે નાગે, જક્ખે ભૂએઅ સયંભુરમણે અ,
એએ પંચ વિ દીવા, ઇગેગનામા મણેઅવ્વા. ૯

પઢમે લવણો બીએ, કાલોદહિ સેસએસુ સવ્વેસુ,
દીવસમ–નામયા જા, સયંભુરમણોદહી ચરમો. ૧૦

બીઓ તઈઓ ચરમો, ઉદગરસા પઢમ-ચઉત્થ-પંચમગા,
છટ્ઠોડવિ સનામરસા, ઈક્ખુરસા સેસ-જલનિહિણો. ૧૧
જંબુદ્દીવ પમાણં,-ગુલ-જોઅણ-લક્ખ-વટ્ટ-વિક્ખંભો,
લવણાઈઆ સેસા, વલયાભા દુગુણદુગુણા ય. ૧૨
વયરામઈહિં નિઅનિઅ, દીવોદહિ-મજ્ઝ-ગણિઅ-મૂલાહિં,
અટ્ઠુચ્ચાહિં બારસ, ચઉ-મૂલે-ઉવરિ-રૂંદાહિં. ૧૩
વિત્થાર-દુગ-વિસેસો, ઉસ્સેહ-વિભત્ત-ખઓ ચઓ હોઈ,
ઇઅ ચૂલાગિરિકૂડાઈ, તુલ્લ-વિક્ખંભ-કરણાહિં. ૧૪
ગાઉદુગુચ્ચાઈ તયટ્ઠ, ભાગ રુંદાઈ પઉમવેઈએ,
દેસૂણ-દુજોઅણ-વર,-વણાઈ પરિમંડિઅ-સિરાહિં. ૧૫
વેઈસમેણ મહયા, ગવક્ખ-કડએણ સંપરિત્તાહિં,
અટ્ઠારસૂણ-ચઉભત્ત, પરિહિ-દારંતરાહિં ચ. ૧૬
અટ્ઠુચ્ચ-ચઉસુવિત્થર,-દુપાસ-સક્કોસ-કુડ્ડદારાહિં,
પુવ્વાઈ-મહડ્ઢિઅ દેવ,દાર-વિજયાઈ-નામાહિં. ૧૭
નાણામણિમય-દેહલિ,-કવાડ-પરિઘાઈ-દાર-સોહાહિં,
જગઈહિં તે સવ્વે, દીવોદહિણો પરિક્ખિત્તા. ૧૮
વરતિણ-તોરણ-ઝય, છત્ત-વાવિ-પાસાય-સેલ-સિલવટ્ટે,
વેઈવણે વરમંડવ,-ગિહાસણેસું રમંતિ સુરા. ૧૯
ઈહ અહિગારો જેસિં, સુરાણ દેવીણ તાણમુપ્પત્તી,
નિઅદીવોદહિનામે, અસંખઈમે સનયરીસુ. ૨૦
જંબૂદીવો છહિં કુલ-ગિરિહિં, સત્તહિં તહેવ વાસેહિં,
પુવ્વાવર-દીહેહિં, પરિછિન્નો તે ઇમે કમસો. ૨૧
હિમવંસિહરી મહહિમવ,-રુપ્પિનિસઢો અ નીલવંતો અ,
બાહિરઓ દુદુ ગિરિણો, ઉભઓ વિ સવેઈઆ સવ્વે. ૨૨

ભરહેરવય ત્તિ દુગં, દુગં ચ હેમવય-રણ્ણવયરૂવં,
હરિવાસ-રમ્મય-દુગં, મજ્ઝિ વિદેહુ ત્તિ સગ વાસા. ૨૩
દો દીહા ચઉ વટ્ટા, વેઅડ્ઢા ખિત્ત-છક્ક-મજ્ઝમ્મિ,
મેરૂ વિદેહમજ્ઝે, પમાણમિત્તો કુલગિરીણં. ૨૪
ઈગ દો ચઉ સય ઉચ્ચા, કણગમયા કણગરાયયા કમસો,
તવણિજ્જ-સુવેરૂલિઆ, બહિ-મજ્ઝ-બ્ભિંતરા દો દો. ૨૫
દુગ અડ દુતીસઅંકા, લક્ખગુણા કમેણ નઉઅસયભઈઆ,
મૂલોવરિ સમરૂવં, વિત્થારં બિંતિ જુઅલતિગે. ૨૬
બાવન્ન-હિઓ સહસો, બાર કલા બાહિરાણ વિત્થારો,
મજ્ઝિમગાણ દસુત્તર,-બાયાલસયા દસ કલાય. ૨૭
અબ્ભિંતરાણ દુકલા, સોલસહસ્સ-ડસયા સબાયાલા,
ચઉચત્તસહસ દો સય, દસુત્તરા દસ કલા સવ્વે. ૨૮
ઇગ ચઉ સોલસ અંકા, પુવ્વુત્તવિહીઈ ખિત્તજુઅલતિગે,
વિત્થારં બિંતિ તહા, ચઉસટ્ઠિંકો વિદેહસ્સ. ૨૯
પંચ સયા છવ્વીસા, છચ્ચ કલા ખિત્તપઢમજુઅલમ્મિ,
બીએ ઈગવીસસયા, પણુત્તરા પંચ ય કલા ય. ૩૦
ચુલસીસય ઈગવીસા, ઈક્કકલા તઈઅગે વિદેહિ પુણો,
તિત્તીસસહસ્સ છસય, ચુલસીઆ તહા કલા ચઉરો. ૩૧
પણપન્નસહસ સગ સય, ગુણનઉઆ નવકલા સયલવાસા,
ગિરિ-ખિત્તંક-સમાસે, જોઅણલક્ખં હવઈ પુણ્ણં. ૩૨
પન્નાસસુદ્ધ બાહિર,-ખિત્તે દલિઅમ્મિ દુસય અડતીસા,
તિન્નિ ય કલા ય એસો, ખંડચઉક્કસ્સ વિક્ખંભો. ૩૩
ગિરિઉવરિ સવેઇદહા, ગિરિ-ઉચ્ચત્તાઉ દસગુણા દીહા,
દીહત્ત-અદ્ધરુંદા, સવ્વે દસ જોઅણુવ્વેહા. ૩૪

બહિ પઉમ–પુંડરીયા, મજ્ઝે તે ચેવ હુંતિ મહપુવ્વા,
તેગચ્છિ–કેસરીઆ, અબ્ભિંતરિઆ કમેણેસું. ૩૫
સિરિલચ્છી–હિરિબુદ્ધી ધીકિત્તી નામિયાઉ દેવીઓ,
ભવણવઇઓ પલિઓ,–વસાઉ વરકમલનિલયાઓ. ૩૬
જલુવરિ કોસદુગુચ્ચં, દહવિત્થર–પણસયંસ–વિત્થારં,
બાહલ્લં વિત્થરદ્ધં, કમલં દેવીણ મૂલિલ્લં. ૩૭
મૂલે કંદે નાલે, તં વયરા–રિટ્ઠ વેરુલિઅરૂવં,
જંબુણયમજ્ઝ–તવણિજ્જ–બહિઅદલં રત્તકેસરિઅં. ૩૮
કમલદ્ધપાય–પિહુલુચ્ચ, કણગમય–કણ્ણિગોવરિં ભવણં,
અદ્ધેગકોસ–પિહુદીહ, ચઉદસય–ચાલ–ધણુહુચ્ચં. ૩૯
પચ્છિમદિસિ વિણુ ધણુપણ,–સય ઉચ્ચ ઢાઇજ્જસય પિહુપવેસં,
દારતિગં ઇહ ભવણે, મજ્ઝે દહદેવિ–સયણિજ્જં. ૪૦
તં મૂલકમલદ્ધપ્પમાણ,–કમલાણ અડહિઅ–સએણં,
પરિખિત્તં તબ્ભવણેસુ, ભૂસણાઇણિ દેવીણં. ૪૧
મૂલપઉમાઉ પુવ્વિં, મહયરિયાણં ચઉણ્હ ચઉ પઉમા,
અવરાઇ સત્ત પઉમા, અણિઆહિવઇણ સત્તણ્હં. ૪૨
વાયવ્વાઇસુ તિસુ સુરિ,–સામન્નસુરાણ ચઉસહસ પઉમા,
અટ્ઠ દસ બાર સહસા, અગ્ગેઆઇસુ તિપરિસાણં. ૪૩
ઇઅ બીઅપરિક્ખેવો, તઇએ ચઉસુ વિ દિસાસુ દેવીણં,
ચઉ ચઉ પઉમસહસ્સા, સોલસસહસ્સાયરક્ખાણં. ૪૪
અભિઓગાઇ તિવલએ, દુતીસ–ચત્તા–ડયાલ–લક્ખાઇં,
ઇગકોડિ વીસ લક્ખા, સડ્ઢા વીસં સયં સવ્વે.
(પન્નાસ સહસ્સ વીસસયં). ૪૫

પુવ્વાવર-મેરુમુહં, દુસુ દારતિગં પિ સદિસિ દહમાણા,
અસિઈભાગપમાણં, સતોરણં નિગ્ગય-નઈઅં. ૪૬
જામુત્તર-દારદુગં, સેસેસુ દહેસુ તાણ મેરુમુહા,
સદિસિ દહાસિઅભાગા, તયદ્ધમાણા ય બાહિરિયા. ૪૭
ગંગા સિંધૂ રત્તા, રત્તવઈ બાહિરં નઈચઉક્કં,
બહિદહ-પુવ્વાવરદાર,-વિત્થરં વહઈ ગિરિસિહરે. ૪૮
પંચ સય ગંતુ નિઅગા-વત્તણકૂડાઉ બહિમુહં વલઈ,
પણસય-તેવીસેહિં, સાહિઅ-તિકલાહિં સિહરાઓ. ૪૯
નિવડઇ મગરમુહોવમ,-વયરામય-જિબ્ભિઆઇ-વયરતલે,
નિઅગે નિવાયકુંડે, મુત્તાવલિ-સમ-પ્પવાહેણ. ૫૦
દહદાર-વિત્થરાઓ, વિત્થર-પન્નાસભાગ-જડ્ડાઓ,
જહુત્તાઓ ચઉગુણ,-દીહાઓ સવ્વજિબ્ભીઓ. ૫૧
કુંડંતો અડજોઅણ,-પિહુલો જલઉવરિ કોસદુગમુચ્ચો,
વેઇજુઓ નઇદેવી,-દીવો દહદેવિ-સમભવણો. ૫૨
જોઅણસટ્ઠિ-પિહુત્તા, સવાયછપ્પિહુલ-વેઇતિદુવારા,
એએ દસુંડ કુંડા, એવં અન્ને વિ નવરં તે. ૫૩
એસિં વિત્થારતિગં, પહુચ્ચસમ-દુગુણ-ચઉગુણ-દૃગુણા,
ચઉસટ્ઠિ-સોલ-ચઉ-દો, કુંડા સવ્વેવિ ઈહ નવઈ. ૫૪
એઅં ચ નઇચઉક્કં, કુંડાઓ બહિ-દુવાર-પરિવૂઢં,
સગસહસ-નઈસમેઅં, વેઅઢ્ઢગિરિં પિ ભિંદેઈ. ૫૫
તત્તો બાહિરખિત્તદ્ધ,-મજ્ઝઓ વલઈ પુવ્વઅવરમુહં,
નઈ-સત્તસહસ-સહિઅં, જગઇતલેણં ઉદહિમેઈ. ૫૬
ધુરિ કુંડ-દુવાર-સમા, પજ્જંતે દસગુણા ય પિહુલત્તે,
સવ્વત્થ મહનઇઓ, વિત્થર-પન્નાસ-ભાગુંડા. ૫૭

પણુખિત્ત-મહનઇઓ, સદારદિસિ દહવિસુદ્ધ-ગિરિઅદ્ધં,
ગંતૂણ સજિબ્ભીહિં, નિઅનિઅકુંડેસુ નિવડંતિ. ૫૮
નિઅ-જિબ્ભિઅ-પિહુણત્તા, પણવીસંસેણ મુત્તુમજ્ઝગિરિં,
જામસુહા પુવ્વુદહિં, ઈઅરા અવરોઅહિ-મુવિંતિ. ૫૯
હેમવઇ રોહિઅંસા, રોહિઆ ગંગદુગુણ-પરિવારા,
એરણ્ણવએ સુવણ્ણ,-રુપ્પકૂલાઓ તાણ સમા. ૬૦
હરિવાસે હરિકંતા, હરિસલિલા ગંગ-ચઉગુણ-નઈઆ,
એસિ સમા રમ્મયએ, નરકંતા નારિકંતા ય. ૬૧
સીઓઆ સીઆઓ, મહાવિદેહમ્મિ તાસુ પત્તેયં,
નિવડઇ પણલક્ખ, દુતીસસહસ અડતીસ નઈસલિલં. ૬૨
કુરુનઇ ચુલસીસહસા, છચ્ચેવંતરનઇઓ પઇવિજયં,
દો દો મહાનઈઓ, ચઉદ-સહસ્સા ઉ પત્તેયં. ૬૩
અડસયરિ મહનઈઓ, બારસ અંતરનઇઉ સેસાઓ,
પરિઅરનઈ ચઉદસ, લક્ખા છપ્પન્ન સહસા ય. ૬૪
એગારડ-નવકુડા, કુલગિરિજુઅલતિગે વિ પત્તેઅં,
ઈઇ છપ્પન્ના ચઉ ચઉ, વક્ખારેસુ ત્તિ ચઉસટ્ઠી. ૬૫
સોમણસિ ગંધમાયણિ, સગ સગ વિજજુપ્પભિ માલવંતિ પુણો,
અટ્ઠટ્ઠ સયલ તીસં, અડ નંદણિ અટ્ઠ કરિકૂડા. ૬૬
ઇઅ પણસયઉચ્ચ છાસટ્ઠિ-સય કુડા તેસુ દીહરગિરીણં,
પુવ્વ-નઈ-મેરુ-દિસિ, અંતસિદ્ધકૂડેસુ જિણભવણા. ૬૭
તે સિરિગિહાઓ દોસય,-ગુણપ્પમાણા તહેવ તિદુવારા,
નવરં અડવીસાહિઅ,-સયગુણ-દારપ્પમાણમિહ. ૬૮
પણવીસં કોસસયં, સમચઉરસ-વિત્થડા દુગુણમુચ્ચા,
પાસાયા કૂડેસુ, પણસય ઉચ્ચેસુ સેસેસુ. ૬૯

બલ-હરિસહ-હરિકૂડા, નંદણવણિ માલવંતિ વિજ્જુપભે,
ઈસાણુત્તરદાહિણ,-દિસાસુ સહસુચ્ચ કણગમયા. ૭૦
વેઅડ્ઢેસુ વિ નવ નવ, કૂડા પણવીસ-કોસ-ઉચ્ચા તે,
સવ્વે તિસય છડુત્તર, એસુ વિ પુવ્વંતિ જિણકૂડા. ૭૧
તાણુવરિ ચેઈહરા, દહ-દેવી-ભવણ-તુલ્લ-પરિમાણા,
સેસેસુ અ પાસાયા, અદ્ધેગકોસં પિહુચ્ચત્તે. ૭૨
ગિરિકરિકૂડા ઉચ્ચત્તણાઓ, સમ-અદ્ધ-મૂલુવરિ-રૂંદા,
રયણમયા નવરિ વિઅડ્ઢે,-મજ્ઝિમા તિતિ કણગરૂવા. ૭૩
જંબૂણય-રયયમયા, જગઈસમા જંબુ-સામલી-કૂડા,
અટ્ઠટ્ઠ તેસુ દહદેવિ,-ગિહસમા ચારુ-ચેઈહરા. ૭૪
તેસિ સમોસહકૂડા, ચઉતીસં ચુલ્લકુંડ-જુઅલંતો,
જંબૂણએસુ તેસુ અ, વેઅડ્ઢેસું વ પાસાયા. ૭૫
પંચસએ પણવીસે, કૂડા સવ્વે વિ જંબુદીવમ્મિ,
તે પત્તેઅં વરવણ,-જુઆહિ વેઈહિ પરિક્ખિત્તા. ૭૬
છસયરિ કૂડેસુ તહા, ચૂલા-ચઉવણ-તરૂસુ જિણંભવણા,
ભણિયા જંબુદીવે, સદેવયા સેસઠાણેસુ. ૭૭
કરિકૂડ-કુંડ-નઈ-દહ, કુરુ-કંચણ-યમલ-સમવિઅડ્ઢેસુ,
જિણભવણ-વિસંવાઓ, જો તં જાણંતિ ગીઅત્થા. ૭૮
પુવ્વાવર-જલહિંતા, દસુચ્ચદસપિહુલ મેહલચઉક્કા,
પણવીસુચ્ચા પન્નાસ-તીસ-દસ-જોઅણ-પિહુત્તા. ૭૯
વેઈહિં પરિક્ખિત્તા, સખયરપુર-પન્ન-સટ્ઠિ-સેણિદુગા,
સદિસિંદ-લોગપાલો-વભોગિ ઉવરિલ્લ-મેહલયા. ૮૦
દુ દુ-ખંડવિહિઅ-ભરહે,-રવયા દુ દુ-ગુરૂગુહાય રુપ્પમયા,
દો દીહા વેઅડ્ઢા, તહા દુતીસં ચ વિજએસુ. ૮૧

નવરં તે વિજયંતા, સખયર-પણુપન્નપુર-દુસેણીઆ,
એવં ખયરપુરાઈં, સગતીસસયાઇં ચાલાઇં. ૮૨
ગિરિવિત્થર-દીહાઓ. અડુચ્ચ ચઉ પિહુ-પવેસદારાઓ,
બારસપિહુલાઉ અડુ-ચ્ચયાઉ વેઅડ્ઢ દુગુહાઓ. ૮૩
તમ્મજ્ઝ-દુજોઅણ, અંતરાઉ તિતિ વિત્થરાઉ દુનઇઓ,
ઉમ્મગ્ગ-નિમગ્ગાઓ, કડગાઉ મહાનઇ-ગયાઓ. ૮૪
ઇહ પઇભિત્તિ ગુણવન્ન,-મંડલે લિહઈ ચક્કિ દુ દુસમુહે,
પણસય-ધણુહ-પમાણે, બારેગડ-જોઅણુજ્જોએ. ૮૫
સા તમિસગુહા જીએ, ચક્કી પવિસેઈ મજ્ઝખંડંતો,
ઉસહં અંકિઅ સો જીએ, વલઈ સા. ખંડગપવાયા. ૮૬
કયમાલ-નટ્ટમાલય,-સુરાઉ વદ્ધઈ-નિબદ્ધ-સલિલાઓ,
જા ચક્કી તા ચિટ્ઠંતિ, તાઓ ઉગ્ઘડિય-દારાઓ. ૮૭
બહિખંડંતો બારસ-દીહા નવવિત્થડા અઉજ્ઝપુરી,
સા લવણા વેઅડ્ઢા, ચઉદ-હિઅસયં ચિગારકલા. ૮૮
ચક્કિવસ-નઇપવેસે, તિત્થદુગં માગહો પભાસો અ,
તાણંતો વરદામો, ઇહ સવ્વે બિડુત્તરસયં તિ. ૮૯
ભરહેરવએ છઅર-મયાવસપ્પિણિ-ઉસપ્પિણીરૂવં,
પરિભમઇ કાલચક્કં, દુવાલસારં સયા વિ કમા. ૯૦
સુસમસુસમા ય સુસમા, સુસમદુસમા ય દુસમસુસમા ય,
દુસમા ય દુસમદુસમા, કસુક્કમા દુસુ વિ અરછક્કં. ૯૧
પુવ્વુત્તપલ્લિ-સમસય, અણુગહણાનિટ્ઠિએ હવઈ પલિઓ,
દસ કોડિકોડિ-પલિએહિં, સાગરો હોઇ કાલસ્સ. ૯૨
સાગરચઉતિદુકોડા-કોડિમિએ અરતિગે નરાણ કમા,
આઊ તિ દુ ઈગ પલિઆ, તિદુઇગકોસા તણુચ્ચત્તં. ૯૩

તિદુઇગદિણેહિં તૂવરિ–અયરામલમિત્ત તેસિમાહારો,
પિટ્ઠકરંડા દોસય, છપ્પન્ના તદ્દલં ચ દલં. ૯૪
ગુણવન્નદિણે તહ પનર–પનરઅહિએ અવચ્ચપાલણયા,
અવિ સયલજિઆ જુઅલા, સુમણ સુરૂવા ય સુરગઇઆ. ૯૫
તેસિ મત્તંગ ભિંગા, તુડિઅંગા જોઈ દીવ ચિત્તંગા,
ચિત્તરસા મણિઅંગા, ગેહાગારા અણિઅયક્ખા. ૯૬
પાણં ભાયણ પિચ્છણ, રવિપહ દીવપહ કુસુમ માહારો,
ભૂસણ ગિહ વત્થાસણ, કપ્પદુમા–દસવિહા દિંતિ. ૯૭
મણુઆઉસમ–ગયાઇ, હયાઈ–ચઉરંસ જાઇ–અટ્ઠંસા,
ગો–મહિસુટ્ટ–ખરાઇ,–પણંસ સાણાઈ–દસમંસા. ૯૮
ઇચ્ચાઈ તિરચ્છાણ વિ, પાયં સવ્વારએસુ સારિચ્છં,
તઇઆરસેસિ કુલગર–નયજિણધમ્માઈ ઉપ્પત્તી. ૯૯
કાલદુગે તિચઉત્થા–રગેસુ એગૂણ–નવઈ–પક્ખેસુ,
સેસિ ગએસુ સિજ્ઝંતિ, હુંતિ પઢમંતિમજિણિંદા. ૧૦૦
બાયાલસહસવરિસૂ–ણિગકોડાકોડિ–અયરમાણાએ,
તુરિએ નરાઉ પુવ્વાણ, કોડિ તણુ–કોસચઉરંસં. ૧૦૧
વરિસેગવીસસહસ, પ્પમાણ–પંચમારએ સગકરુચ્ચા,
તીસહિઅ–સયાઉ નરા, તયંતિ ધમ્માઈઆણંતો. ૧૦૨
ખારગ્ગિવિસાઇહિં, હાહાભૂઆકયાઈ પુહવીએ,
ખગબીયં વિઅડ્ઢાઈસુ, નરાઇબીયં બિલાઇસુ. ૧૦૩
બહુમચ્છ–ચક્કવહનઈ–ચઉક્કપાસેસુ નવ નવ બિલાઇં,
વેઅડ્ઢોભયપાસે, ચઉઆલ સયં બિલાણેવં. ૧૦૪
પંચમ–સમ–છટ્ઠારે, દુકરુચ્ચા વીસવરિસઆઉ નરા,
મચ્છાસિણો કુરૂવા, કૂરા બિલવાસિ કુગઇગમા. ૧૦૫

નિલ્લજ્જા નિવ્વસણા, ખરવયણા પિઅસુઆઇઠિઈરહિઆ,
થીઓ છવરિસ–ગબ્ભા, અઈદુહ પસવા બહુસુઆય. ૧૦૬
ઈઅ અરછક્કેણવસપ્પિણિ ત્તિ ઉસ્સપ્પિણી વિ વિવરીઆ,
વીસં સાગરકોડા–કોડીઓ કાલચક્કમ્મિ. ૧૦૭
કુરૂદુગિ હરિરમ્મયદુગિ, હેમવએરણવઇદુગિ વિદેહે,
કમસો સયાવસપ્પિણિ, અરયચઉક્કાઈસમકાલો. ૧૦૮
હેમવએરણવએ, હરિવાસે રમ્મએ ય રયણમયા,
સદ્દાવઈ વિઅડાવઈ, ગંધાવઈ માલવંતક્ખા. ૧૦૯
ચઉ વટ્ટવિઅડ્ઢાસાઇ, અરૂણ-પઉમ–પ્પભાસ-સૂરવાસા,
મૂલુવરિ પિહુત્તે તહ, ઉચ્ચત્તે જોયણસહસ્સં. ૧૧૦
મેરૂ વટ્ટો સહસ્સ–કંદો, લક્ખૂસિઓ સહસ્સુવરિં,
દસગુણ ભુવિ તં સનવઈ, દસિગારંસં પિહુલમૂલે. ૧૧૧
પુઢવુવલ-વયર–સક્કર,–મયકંદો ઉવરિ જાવ સોમણસં,
ફલિહંક-રયય-કંચણ,–મઓ અ જંબૂણઓ સેસો. ૧૧૨
તદુવરિ ચાલીસુચ્ચા, વટ્ટા મૂલુવરિ બાર ચઉ પિહુલા,
વેરૂલિયા વરચૂલા, સિરિભવણ-પમાણ-ચેઇહરા. ૧૧૩
ચૂલાતલાઉ ચઉસય, ચઉનવઇ વલયરૂવવિક્ખંભં,
બહુજલકુંડં પંડગ–વણં ચ સિહરે સવેઇઅં. ૧૧૪
પન્નાસજોઅણેહિં, ચૂલાઓ ચઉદિસાસુ જિણભવણા,
સવિદિસિ સક્કીસાણં, ચઉવાવિજુઆ ય પાસાયા. ૧૧૫
કુલગિરિચેઈહરાણં, પાસાયાણં ચિમે સમટ્ઠગુણા,
પણવીસ રુદ્દં દુગુણા-યામાઉ ઈમાઉ વાવીઓ. ૧૧૬
જિણહરબહિદિસિ જોઅણ-પણ સય દીહદ્ધપિહુલ ચઉઉચ્ચા,
અદ્ધસસિસમા ચઉરો, સિઅકણયસિલા સવેઈઆ. ૧૧૭

સિલમાણટ્ઠસહસ્સં–સમાણુસીહાસણેહિ દોહિ જુઆ,
સિલ પંડુકંબલા રત્ત-કંબલા પુવ્વપચ્છિમઓ. ૧૧૮
જામુત્તરાઉ તાઓ, ઇગેગસીહાસણાઉ અઇપુવ્વા,
ચઉસુ વિ તાસુ નિયાસણ–દિસિ ભવજિણમજ્જણં હોઇ. ૧૧૯
સિહરા છત્તીસેહિં, સહસેહિં મેહલાઈ પંચ સએ,
પિહુલં સોમણસવણં, સિલવિણુ પંડગવણસરિચ્છં. ૧૨૦
તબ્બાહિરિ વિક્ખંભો, બાયાલસયાઇ દુસયરિ જુઆઇં,
અટ્ઠેગારસભાગા, મજ્ઝે તં ચેવ સહસૂણં. ૧૨૧
તત્તો સઢ્ઢદુસટ્ઠી–સહસેહિં નંદણં પિ તવ ચેવ,
નવરિ ભવણપાસાયં–તરટ્ઠ દિસિ કુમારિકૂડા વિ. ૧૨૨
નવસહસ નવસયાઇં, ચઉપન્ના છચ્ચિગારભાગાય,
નંદણબહિ–વિક્ખંભો, સહસૂણો હોઇ મજ્ઝમ્મિ. ૧૨૩
તદહો પંચસએહિં, મહિઅલિ તહ ચેવ ભદ્દસાલવણં,
નવરમિહ દિગ્ગય ચ્ચિઅ, કૂડા વણવિત્થરં તુ ઇમં. ૧૨૪
બાવીસ સહસ્સાઇં, મેરુઓ પુવ્વઓ અ પચ્છિમઓ,
તં ચાડસીવિહત્તં, વણમાણં દાહિણુત્તરઓ. ૧૨૫
છવ્વીસ સહસ ચઉસય, પણહત્તરિ ગંતુ કુરુનઇપવાયા,
ઉભઓ વિણિગ્ગયા ગય–દંતા મેરુમ્મુહા ચઉરો. ૧૨૬
અગ્ગઆઇસુ પયાહિણેણ, સિઅ–રત્ત–પીઅ–નીલાભા,
સોમણસ–વિજ્જુપ્પહ, ગંધમાયણ–માલવંતક્ખા. ૧૨૭
અહલોયવાસિણીઓ, દિસાકુમારીઉ અટ્ઠ એએસિં,
ગયદંતગિરિવરાણં, હિટ્ઠા ચિટ્ઠંતિ ભવણેસુ. ૧૨૮
ધુરિ અંતે ચઉપણસય, ઉચ્ચત્તિ પિહુત્તિ પણસયાડસિસમા,
દીહત્તિ ઇમે છકલા, દુસય નવુત્તર સહસતીસં. ૧૨૯

તાણં તો દેવુત્તર-કુરાઉ ચંદદ્ધસંઠિયાઉ હુવે,
દસસહસ-વિસુદ્ધમહા-વિદેહ-દલમાણુ-પિહુલાઓ. ૧૩૦
નઈ-પુવ્વાવર-કૂલે, કણગમયા બલસમા ગિરી દો દો,
ઉત્તરકુરાઇ જમગા, વિચિત્તચિત્તા ય દંઅરીએ. ૧૩૧
નઈવહ-દીહા પણ પણ, હરયા દુદુદારયા ઇમે કમસો,
નિસહો તહ દેવકુરુ, સૂરો સુલસો ય વિજ્જુપભો. ૧૩૨
તહ નીલવંત ઉત્તર-કુરુ ચંદેરવય માલવંતુ ત્તિ,
પઉમદહ-સમા નવરં, એએસુ સુરા દહ-સનામા. ૧૩૩
અડસય ચઉતીસ જોઅણાઇં, તહ સેગ-સત્ત-ભાગાઓ.
ઇક્કારસ ય કલાઓ, ગિરિ-જમલ-દહાણુ-મંતરયં. ૧૩૪
દહ-પુવ્વાવર-દસ-જોયણેહિં, દસ દસ વિઅટ્ઠકૂડાણં,
સોલસગુણપ્પમાણા, કંચણગિરિણો દુસય સવ્વે. ૧૩૫
ઉત્તરકુરુ-પુવ્વદ્ધે, જંબૂણય જંબુપીઢમંતેસુ,
કોસ-દુગુચ્ચં કમિ વટ્ટમાણુ, ચઉવીસગુણં મજ્ઝે. ૧૩૬
પણસય-વટ્ટ-પિહુત્તં, તં પરિખિત્તં ચ પઉમવેઇએ,
ગાઉદુગુચ્ચ-દ્ધપિહુત્ત, ચારુ-ચઉદાર-કલિઆએ. ૧૩૭
તં મજ્ઝે અડવિત્થર, ચઉચ્ચ મણિપીઢિઆઇ જંબૂતરૂ,
મૂલે કંદે ખંધે, વરવયરા-રિટ્ઠ-વેરુલિએ. ૧૩૮
તસ્સ ય સાહ-પસાહા, દલા ય બિંટાય પલ્લવા કમસો,
સોવન્ન-જાયરુવા, વેરુલિ-તવણિજ્જ-જંબુણયા. ૧૩૯
સો રયયમય-પવાલો, રાયયવિડિમો ય રયણ-પુપ્ફફલો,
કોસદુગં ઉવ્વેહે, થુડ-સાહા-વિડિમ-વિક્ખંભે. ૧૪૦
થુડસાહાવિડિમદીહ ત્તિ, ગાઉએ અટ્ઠ પનર ચઉવીસં,
સાહા સિરિસમભવણા, તમ્માણુ-સચેઇઅં વિડિમં. ૧૪૧

પુવ્વિલ્લસિજ્જ તિસુ આસણાણિ, ભવણેસુ ણાઢિઅસુરસ્સ,
સા જંબૂ બારસ-વેઈઆહિં કમસો પરિક્ખિત્તા. ૧૪૨
દહપઉપાણં જં વિત્થરં, તુ તમિહાવિ જંબુરુક્ખાણં,
નવરં મહુયરિયાણં, ઠાણે ઇહ અગ્ગમહિસીઓ. ૧૪૩
કોસ-દુસએહિં જંબુ, ચઉદ્દિસિં પુવ્વસાલ-સમભવણા,
વિદિસાસુ સેસ-તિસમા, ચઉવાવિજુયા ય પાસાયા. ૧૪૪
તાણંતરેસુ અડ જિણ-કૂડા તહ સુરકુરાઈ અવરદ્ધે.
રાયયપીઢે સામલિ-રુક્ખો એમેવ ગરૂલસ્સ. ૧૪૫
બત્તીસ સોલ બારસ, વિજયા વક્ખાર અંતરનઈઓ,
મેરુવણાઓ પુવ્વા-વરાસુ કુલગિરિ-મહનયંતા. ૧૪૬
વિજયાણ પિહુત્તિ સગટ્ઠ,-ભાગ બારુત્તરા દુવીસસયા,
સેલાણં પંચસએ, સવેઈ-નઇ પન્નવીસ-સયં. ૧૪૭
સોલસ-સહસ્સ પણસય, બાણુઉઆ તહ ય દો કલાઓ ય,
એએસિં સવ્વેસિં, આયામો વણમુહાણં ચ. ૧૪૮
ગયદંતગિરિવ્વુચ્ચા, વક્ખારા તાણ-મંતરનઈણં,
વિજયાણં ચ ભિહાણાઇં, માલવંતા પયાહિણઓ. ૧૪૯
ચિત્તે ય બંભકૂડે, નલિણીકૂડે ય એગસેલે ય,
તિ ઉડે વેસમણે વિ ય, અંજણ માયંજણે ચેવ. ૧૫૦
અંકાવઇ પમ્હાવઈ, આસીવિસ તહ સુહાવહે ચંદે,
સૂરે નાગે દેવે, સોલસ વક્ખાર-ગિરિનામા. ૧૫૧
ગાહાવઈ દહવઇ, વેગવઇ તત્ત મત્ત ઉમ્મત્તા,
ખીરોય સીયસોયા, તહ અંતોવાહિણી ચેવ. ૧૫૨
ઉમ્મીમાલિણિ ગંભીર,-માલિણી ફેણમાલિણી ચેવ,
સવ્વત્થ વિ દસજોયણ, ઉંડા કુંડુબ્ભવા એયા. ૧૫૩

કચ્છુ સુકચ્છો ય મહા,–કચ્છો કચ્છાવઇ તહા,
આવત્તો મંગલાવત્તો, પુક્ખલો પુક્ખલાવઇ. ૧૫૪
વચ્છુ સુવચ્છો ય મહા–વચ્છો વચ્છાવઈ વિ ય,
રમ્મો ય રમ્મઓ ચેવં, રમણી મંગલાવઇ. ૧૫૫
પમ્હુ સુપમ્હો ય મહા,–પમ્પો પમ્હાવઇ તઓ,
સંખો નલિણનામા ય, કુમુઓ નલિણાવઇ. ૧૫૬
વપ્પુ સુવપ્પો અ મહા,–વપ્પો વપ્પાવઇ ત્તિ ય,
વગ્ગૂ તહા સુવગ્ગૂ ય, ગંધિલો ગંધિલાવઇ. ૧૫૭
એએ પુવ્વાવરગય–વિઅડ્ઢદલિય ત્તિ નઇદિસિ–દલેસુ,
ભરહદ્ધ–પુરિ–સમાઓ, ઇમેહિ નામેહિ નયરીઓ. ૧૫૮
ખેમા ખેમપુરા વિ અ, અરિટ્ઠ રિટ્ઠાવઇ ય નાયવ્વા,
ખગ્ગી મંજૂસા વિ ય, ઓસહિપુરી પુંડરિગિણી ય. ૧૫૯
સુસીમા કુંડલા ચેવ, અવરાઇઅ પહંકરા,
અંકાવઇ પમ્હાવઇ, સુભા રયણસંચયા. ૧૬૦
આસપુરા સીહપુરા, મહાપુરા ચેવ હવઈ વિજયપુરા,
અવરાઈયા ય અવરા, અસોગા તહ વીઅસોગા ય. ૧૬૧
વિજયા ય વેજયંતી, જયંતિ અપરાજિયા ય બોધવ્વા,
ચક્કપુરા ખગ્ગપુરા, હોઇ અવજ્ઝા અઉજ્ઝા ય. ૧૬૨
કુંડુબ્ભવા ઉ ગંગા,–સિંધૂઓ કચ્છ પમ્હ–પમુહેસુ,
અટ્ઠટ્ઠસુ વિજએસું, સેસેસુ ય રત્ત–રત્તવઈ. ૧૬૩
અવિવક્ખિઊણ જગઇ, સવેઇ–વણમુહચઉક્ક–પિહુલત્તં,
ગુણતીસસય દુવીસા, નઇંતિ ગિરિઅંતિ એગકલા. ૧૬૪
પણતીસ સહસ ચઉસય, છડુત્તરા સયલવિજય-વિક્ખંભો,
વણમુહ–દુગ–વિક્ખંભો, અડવન્ન સયા ય ચોયાલા. ૧૬૫

સગ સય પન્નાસા નઇ-પિહુત્તિ ચઉવન્ન સહસ મેરૂવણે,
ગિરિવિત્થરિ ચઉ સહસા, સવ્વસમાસો હવઇ લક્ખં. ૧૬૬
જોઅણ-સયદસગંતે, સમધરણીઓ અહો અહોગામા,
બાયાલીસ-સહસેહિં, ગંતું મેરૂસ્સ પચ્છિમઓ. ૧૬૭
ચઉ ચઉતીસં ચ જિણા, જહન્ન-મુક્કોસઓ અ હુંતિ કમા,
હરિ-ચક્કિ-બલા ચઉરો, તીસં પત્તેઅમિહ દીવે. ૧૬૮
સસિદુગ-રવિદુગ-ચારો, ઇહ દીવે તેસિં ચારખિત્તં તુ,
પણ સય દસુત્તરાઈ, ઇગસટ્ઠિ ભાગા ય અડયાલા. ૧૬૯
પનરસ ચુલસીઈસયં, છપ્પન્ન-ડયાલ-ભાગમાણાઇં,
સસિ-સૂર-મંડલાઇં, તયંતરાણિગિગહીણાઈં. ૧૭૦
પણતીસ જોઅણે ભાગ-તીસ ચઉરો અ ભાગ સગભાયા,
અંતરમાણં સસિણો, રવિણો પુણ જોઅણે દુન્નિ. ૧૭૧
દીવંતો અસિઅસએ, પણસટ્ઠી અ મંડલા તેસિં,
તીસહિઅ-તિસય લવણે, દસિગુણવીસં સયં કમસો. ૧૭૨
સસિસસિ-રવિરવિ અંતરિ, મજ્ઝે ઇગલક્ખુ તિસય સાહૂણો,
સાહિઅદુસયરિ-પણસય, બહિ લક્ખો છસય સાઠહિઓ. ૧૭૩
સાહિઅ પણ સહસ તિહુત્તરાઈ સસિણો મુહુત્ત ગઇ મજ્ઝે,
બાવન્નહિઆ સા બાહિં, પઇમંડલ પઉણચઉવુડ્ઢી. ૧૭૪
જા સસિણો સા રવિણો, અડસયરિસએણ-સીસએણ હિઆ,
કિંચૂણાણં અટ્ઠાર-સાટ્ઠભાગાણ-મિહ વુડ્ઢી. ૧૭૫
મજ્ઝે ઉદયત્થંતરિ, ચઉનવઈ-સહસ્સ પણસય છવીસા,
આયાલ સટ્ઠિભાગા, દિણં ચ અટ્ઠારસ-મુહુત્તં. ૧૭૬
પઈમંડલ દિણહાણી, દુણ્હ મુહુત્તેગસટ્ઠિ-ભાગાણં,
અંતે બારમુહુત્તં, દિણં નિસા તસ્સ વિવરીઆ. ૧૭૭

ઉદયત્થંતરિ બાહિં, સહસા તેસટ્ઠિ છસય તેસટ્ઠા.
તહ ઈગસંસિ-પરિવારે, રિક્ખઅડવીસા-ડસીઈ ગહા. ૧૭૮
છાસટ્ઠિ સહસ નવસય, પણહત્તરિ તાર-કોડિકોડીણં,
સન્નંતરેણ-વુસ્સેહં, ગુલમાણેણ વા હુંતિ. ૧૭૯
ગહ-રિક્ખ-તારગાણં, સંખં સસિસંખ-સંગુણં કાઉં,
ઇચ્છિય-દીવુદહિંમિ ય, ગહાઇમાણં વિઆણેહ. ૧૮૦
ચઉ ચઉ બારસ બારસ, લવણે તહ ધાયઇમ્મિ સસિસૂરા,
પરઓ દહિદીવેસુ અ, તિગુણા પુવ્વિલ્લ-સંજુત્તા. ૧૮૧
નરખિત્તં જા સમસેણિ,-ચારિણો સિગ્ઘ-સિગ્ઘતર-ગઇણો,
દિટ્ઠિપહમિંતિ ખિત્તા-ણુમાણઓ તે નરાણેવં. ૧૮૨
પણસય સત્તત્તીસા, ચઉતીસસહસ્સ લક્ખઈગવીસા,
પુક્ખરદીવડ્ઢ-નરા, પુવ્વેણ અવરેણ પિચ્છંતિ. ૧૮૩
નરખિત્ત બહિં સસિરવિ,-સંખા કરણંતરેહિં વા હોઇ,
તહ તત્થ ય જોઇસિયા, અચલદ્ધપમાણ-સુવિમાણા. ૧૮૪
જંબૂ પરિહિ તિલક્ખા, સોલસહસ દુસય પઉણઅડવીસા,
ધણુ અડવીસસયં-ગુલ, તેરસસડ્ઢા સમહિઆ ય. ૧૮૫
સગસય નઉઆકોડી, લક્ખા છપ્પન્ન ચઉનવઈ સહસા,
સડ્ઢસયં પઉણદુકોસ, સડ્ઢબાસટ્ઠિકર ગણિઅં. ૧૮૬
વટ્ટપરિહિં ચ ગણિઅં, અંતિમખંડાઇ ઉસુ જિઅં ચ ધણું,
બાહું પયરં ચ ઘણં, ગણેહ એએહિ કરણેહિં. ૧૮૭
વિક્ખંભ-વગ્ગ-દહગુણ,-મૂલં વટ્ટસ્સ પરિરઓ હોઈ,
વિક્ખંભપાયગુણિઓ, પરિરઓ તસ્સ ગણિઅપયં. ૧૮૮
ઓગાહુ ઉસૂ સુચ્ચિઅ, ગુણવીસગુણો કલાઉસૂ હોઈ,
વિઉસુપિહુત્તે ચઉગુણ-ઉસુગુણિએ મૂલમિહ જીવા. ૧૮૯

ઈસુવગ્ગિ છગુણિ જીવા–વગ્ગજુએ મૂલ હોઈ ધણુપટ્ઠં.
ધણુદુગ-વિસેસ–સેસં, દલિઅં બાહાદુગં હોઈ. ૧૯૦
અંતિમખંડસ્સુસુણા, જીવં સંગુણિઅ ચઉહિ ભઈઊણં,
લદ્ધંમિ વગ્ગિએ દસ–ગુણમ્મિ મૂલં હવઈ પયરો. ૧૯૧
જીવા–વગ્ગાણ દુગે, મિલિએ દલિએ અ હોઇ જં મૂલં,
વેઅડ્ઢાઈણ તયં, સપિહુત્તગુણં ભવે પયરો. ૧૯૨
એયં ચ પયર–ગણિઅં, સંવવહારેણ દંસિઅં તેણં,
કિંચૂણં હોઈ ફલં, અહિઅં પિ હવઇ સુહુમગણણા. ૧૯૩
પયરો સોસ્સેહ–ગુણો, હોઇ ઘણો પરિરયાઈ સવ્વં વા,
કરણ–ગણણા–લસેહિં, જંતગ–લિહિઆઉ દટ્ઠવ્વં. ૧૯૪

પ્રથમઃ જંબૂદ્વીપાધિકારઃ સમાસઃ

અથ દ્વિતીયઃ લવણસમુદ્રાધિકારઃ

ગોતિત્થં લવણોભય, જોઅણ પણનવઈસહસ જા તત્થ,
સમભૂતલાઉ સગસય–જલવુડ્ઢી સહસમોગાહો. ૧૯૫
તેરાસિએણ મજ્ઝિલ્લ–રાસિણા સંગુણિજ્જ અંતિમગં,
તં પઢમરાસિ–ભઈઅં, ઉવ્વેહં મુણસુ લવણજલે. ૧૯૬
હિટ્ઠુવરિ સહસદસગં, પિહુલા મૂલાઉ સતર–સહસુચ્ચા,
લવણસિહા સા તદુવરિ, ગાઉદુગં વડ્ઢઈ દુવેલં. ૧૯૭
બહુમજ્ઝે ચઉદિસિ ચઉ, પાયાલા વયરકલસ–સંઠાણા,
જોઅણ–સહસ્સ જહ્લા, તદ્દસગુણ હિટ્ઠુવરિ રુંદા. ૧૯૮
લક્ખં ચ મજ્ઝિ પિહુલા, જોઅણલક્ખં ચ ભૂમિમોગાઢા,
પુવ્વાઈસુ વડવામુહ,–કેજુવ–જૂવેસર–ભિહાણા. ૧૯૯
અન્ને લહુપાયાલા, સગ સહસા અડસયા સચુલસીઆ,
પુવ્વુત્ત–સયંસ–પમાણા, તત્થ તત્થ પ્પએસેસુ. ૨૦૦

કાલો અ મહાકાલો, વેલંબ પભંજણે અ ચઉસુ સુરા,
પલિઓવમાઉણો તહ, સેસેસુ સુરા તયદ્ધાઊ. ૨૦૧
સવ્વેસિ–મહોભાગે, વાઊ મજ્ઝિલ્લયમ્મિ જલવાઊ,
કેવલ–જલ–મુવરિલ્લે, ભાગદુગે તત્થ સાસુવ્વ. ૨૦૨
બહુવે ઉદારવાયા, મુચ્છંતિ ખુહંતિ દુન્નિ વારાઓ,
એગ–અહોરત્તંતો, તયા તયા વેલ–પરિવુડ્ઢી. ૨૦૩
બાયાલ–સટ્ઠિ–દુસયરિ, સહસા નાગાણ મજ્ઝુવરિ બાહિં,
વેલં ધરંતિ કમસો, ચઉહત્તરુ–લક્ખ તે સવ્વે. ૨૦૪
બાયાલ–સહસ્સેહિં, પુવ્વેસાણાઈ–દિસિવિદિસિ લવણે,
વેલંધરાણુવેલં,–ધરરાઇણં ગિરિસુ વાસા. ૨૦૫
ગોથૂભે દગભાસે, સંખે દગસીમ નામિ દિસિ સેલે,
ગોથૂભો સિવદેવો, સંખો અ મણોસિલો રાયા. ૨૦૬
કક્કોડે વિજ્જુપભે, કેલાસ રૂણપ્પહે વિદિસિ સેલે,
કક્કોડગુ કદ્દમઓ, કેલાસ રૂણપ્પહો સામી. ૨૦૭
એએ ગિરિણો સવ્વે, બાવીસ–હિઆ ય દસસયા મૂલે,
ચઉસય ચઉવીસહિઆ, વિચ્છિન્ના હુંતિ સિહરતલે. ૨૦૮
સતરસ–સય ઈગવીસા, ઉચ્ચત્તે તે સવેઇઆ સવ્વે,
કણગંક–રયય–ફાલિહ, દિસાસુ વિદિસાસુ રયણમયા. ૨૦૯
નવ ગુણહત્તરિ જોઅણ, બહિ જલુવરિ ચિત્ત પણ નવઇ ભાયા,
એએ મજ્ઝે નવ સય, તેસટ્ઠા ભાગ સગસયરિ. ૨૧૦
હિમવંતંતા વિદિસી,–સાણાઈગયાસુ ચઉસુ દાઢાસુ,
સગ સગ અંતરદીવા, પઢમચઉક્કં ચ જગઇઓ. ૨૧૧
જોઅણતિસએહિં તઓ, સયસયવુડ્ઢી અ છસુ ચઉક્કેસુ,
અન્નુન્ન–જગઈ–અંતરિ, અંતરસમવિત્થરા સવ્વે. ૨૧૨

પઢમચઉક્કુચ્ચ બહિં, અડ્ઢાઇઅ-જોઅણે અ વીસંસા,
સયરિંસ-વુડ્ઢી પરઓ, મજ્ઝદિસિં સવ્વિ કોસદુગં. ૨૧૩
સવ્વે સવેઈઅંતા, પઢમ-ચઉક્કમ્મિ તેસિ નામાઈં,
એગોરૂઅ આભાસિઅ, વેસાણિઅ ચેવ લંગૂલે ૨૧૪
બીઅ-ચઉક્કે હયગય,-ગોસક્કુલિપુવ્વ-કણ્ણનામાણો,
આયંસ મિંઢગ અઓ-ગોપુવ્વમુહા ય તઇઅમ્મિ. ૨૧૫
હય ગય હરિ વગ્ઘ મુહા, ચઉત્થએ આસકણ્ણ હરિકણ્ણો,
અકણ્ણ કણ્ણપાવરણ, દીઓ પંચમચઉક્કમ્મિ. ૨૧૬
ઉક્કમુહો મેહમુહો, વિજ્જુમુહો વિજ્જુદંત છટ્ઠમ્મિ,
સત્તમગે દંતંતા, ઘણ-લટ્ઠ-નિગૂઢ-સુદ્ધા ય. ૨૧૭
એમેવ ય સિહરિમ્મિ વિ, અડવીસં સવ્વિ હુંતિ છપ્પન્ના,
એએસુ જુઅલરુવા, પલિઆ-સંખંસ-આઉનરા. ૨૧૮
જોઅણ-દસમંસ-તણૂ, પિટ્ઠિ-કરંડાણ-મેસિ ચઉસટ્ઠી,
અસણં ચ ચઉત્થાઓ, ગુણસીદિણ વચ્ચપાલણયા. ૨૧૯
પચ્છિમદિસિ સુત્થિઅલવ,-ણસામિણો ગોઅસુત્તિ ઈગુદીવો,
ઉભઓ વિ જંબુલાવણ, દુ દુ રવિ દીવા ય તેસિં ચ. ૨૨૦
જગઈ-પરૂપ્પર-અંતરિ, તહ વિત્થર બારજોઅણસહસ્સા,
એમેવ ય પુવ્વદિસિં, ચંદચઉક્કસ્સ ચઉ દીવા. ૨૨૧
એવં ચિઅ બાહિરઓ, દીવા અટ્ઠટ્ઠ પુવ્વ-પચ્છિમઓ,
દુ દુ લવણ છ છ ધાયઈ,-સંડ સસીણં રવીણં ચ. ૨૨૨
એએ દીવા જલુવરિં, બહિ જોઅણ સડ્ઢઅટ્ઠસીઈ તહા,
ભાગા વિ અ ચાલીસા, મજ્ઝે પુણ કોસદુગમેવ. ૨૨૩
કુલગિરિ-પાસાય-સમા, પાંસાયા એસુ નિઅ-નિઅ-પહૂણં,
તહ લાવણ-જોઇસિઆ, દગફાલિહ ઉડ્ઢલેસાગા. ૨૨૪

(અથ તૃતીયઃ ધાતકીખંડદ્વીપાધિકારઃ)

જામુત્તર–દીહેણં દસસય–સમ–પિહુલ પણસયુચ્ચેણં,
ઉસુયાર–ગિરિદુગેણં, ધાયઇસંડો દુહ–વિહત્તો. ૨૨૫
ખંડદુગે છ છ ગિરિણો, સગ સગ વાસા ય અરવિવરરૂવા,
ધુરિ અંતિ સમા ગિરિણો, વાસા પુણ પિહુલપિહુલયરા. ૨૨૬
દહ–કુંડું ડત્તમમે, રૂમુસ્સયં વિત્થરં વિઅડ્ઢાણં,
વટ્ટગિરીણં ચ સુમે,–રૂવજ્જમિહ જાણ પુવ્વસમં. ૨૨૭
મેરૂદુગં પિ તહ ચ્ચિઅ, નવરં સોમણસ–હિટ્ઠુવરિ–દેસે,
સગ–અડ–સહસ્સ ઊણુ ત્તિ, સહસપણસીઇ ઉચ્ચત્તે. ૨૨૮
તહ પણનવઇ ચઉનઉઅ, અદ્ધચઉનઊઅ અટ્ઠતીસા ય,
દસય સયાઇ કમેણં, પણઠાણ પિહુત્તિ હિટ્ઠાઓ. ૨૨૯
નઈ–કુંડ–દીવ–વણસુહ,–દહ–દીહરસેલ–કમલવિત્થારં,
નઈ–ઊંડત્તં ચ તહા–દહ–દીહત્તં ચ ઈહ દુગુણં. ૨૩૦
ઈગલક્ખુ સત્તસહસા, અડ સય ગુણસીઇ ભદ્દસાલવણં,
પુવ્વાવર–દીહં તં, જામુત્તર અટ્ઠસી–ભઇઅં. ૨૩૧
બહિ ગયદંતા દીહા, પણલક્ખૂણસયરિસહસ દુગુણટ્ઠા,
ઈઅરે તિલક્ખ છપ્પન્ન,–સહસ્સ સય દુન્નિ સગવીસા. ૨૩૨
ખિત્તાણુમાણઓ સેસ,–સેલ–નઈ–વિજય–વણમુહાયામો,
ચઉલક્ખ–દીહ વાસા, વાસ–વિજય–વિત્થરો ઉ ઇમો. ૨૩૩
ખિત્તંક–ગુણ–ધુવંકે, દો સય બારૂત્તરેહિ પવિભત્તો,
સવ્વત્થ વાસવાસો, હવેઈ ઇહ પુણ ઈય ધુવંકા. ૨૩૪
ધુરિ ચઉદ લક્ખ દુસહસ, દોસગનઉઆ ધુવં તહા મજ્ઝે,
દુસય અડુત્તર સત્ત–સટ્ઠિસહસ છવ્વીસ લક્ખા ય. ૨૩૫
ગુણવીસ સયં બત્તીસ સહસ ગુણયાલ લક્ખ ધુવમંતે,

નઇગિરિવણુમાણુવિસુદ્ધ,-ખત્તસોલસંપિહુ વિજયા. ૨૩૬
નવસહસ્સા છસય તિઉ,-ત્તરા ય છચ્ચેવ સોલભાયા ય,
વિજયપિહુત્તં નઇગિરિ, વણુવિજયસમાસિ ચઉલક્ખા. ૨૩૭
પુવ્વં વ પુરી અ તરૂ, પરમુત્તરકુરુસુ ધાઈ મહધાઈ,
રૂક્ખા તેસુ સુદંસણ,-પિયદંસણ-નામ યા દેવા. ૨૩૮
ધુવરાસીસુ અ મિલિઆ, એગો લક્ખો ય
અડસયરિ સહસ્સા;
અટ્ઠ સયા બાયાલા, પરિહિતિગં ધાયઈસંડે. ૨૩૯

(અથ ચતુર્થઃ કાલોદસ્યાધિકારઃ)

કાલોઓ સવ્વત્થ વિ, સહસ્સુંડો વેલ-વિરહિઓ તત્થ,
સુત્થિઅ-સમ-કાલ મહા,-કાલસુરા પુવ્વપચ્છિમઓ. ૨૪૦
લવણુમ્મિ વ જહસંભવ, સસિરવિદીવા ઈહિં પિ નાયવ્વા,
નવરં સમંતઓ તે, કોસદ્દુગુચ્ચા જલસ્સુવરિં. ૨૪૧

(અથ પંચમઃ પુષ્કરદ્વીપાર્ધસ્યાધિકારઃ)

પુક્ખરદલ-બહિ-જગઇ વ્વ, સંઠિઓ માણુસુત્તરો સેલો,
વેલંધર-ગિરિ-માણો, સીહનિસાઈ નિસઢ-વન્નો. ૨૪૨
જહ ખિત્ત-નગાઈણં, સંઠાણો ધાઇએ તહેવ ઈહં,
દુગુણો અ ભદ્દસાલો, મેરૂસુયારા તહા ચેવ. ૨૪૩
ઈહ બાહિર-ગયદંતા, ચઉરો દીહત્તિ વીસ-સયસહસ્સા,
તેઆલીસ સહસ્સા, ઉણુવીસહિઆ સયા હુન્તિ. ૨૪૪
અબ્ભિંતર ગયદંતા, સોલસ લક્ખા ય સહસ છવ્વીસા,
સોલહિઅં સયમેગં, દીહત્તે હુંતિ ચઉરો વિ. ૨૪૫
સેસા પમાણુઓ જહ, જંબૂદીવાઉ ધાઇએ ભણિઆ,
દુગુણા સમા ય તે તહ, ધાયઈ-સંડાઉ ઈહ નેયા. ૨૪૬

અબ્ભિંતરમજ્ઝબહિં, તિવપ્પમણિરયણકણયકવિસીસા,
રયણજ્જુણરુપ્પમયા, વેમાણિઅ જોઈ ભવણ કયા. ૪
વટ્ટંમિ દુતીસંગુલં, તિતીસ ધણુપિહુલ પણસય ધણુચ્ચ,
છ ધણુ સય ઈગકોસં, તરાયે રયણમય ચઉદારા. ૫
ચઉરંસે ઈગ ધણુસય, પિહુ વપ્પા સડ્ઢ કોસ અંતરિઆ,
પઢમ બિઆબિઅતઈઆ, કોસંતર પુવ્વમિવસેસં. ૬
સોવાણ સહસદસ-કર, પિહુ ચ્ચ ગંતું ભુવો પઢમ વપ્પો,
તો પન્ના ધણુ પયરો, તઓ અ સોવાણ પણ સહસા. ૭
તો બિઅ વપ્પો પણધણુ, પયર સોવાણ સહસ પણ તત્તો,
તઇઓ વપ્પો છાસય, ધણુ ઈગ કોસેહિં તો પીઢં. ૮
ચઉદ્દાર તિ સોવાણં, મજ્ઝે મણિપીઢયં જિણતણુચ્ચં,
દો ધણુસય પિહુ દીહં, સડ્ઢ કોસેહિ ધરણિયલા. ૯
જિણતણુબારગુણુચ્ચો, સમહિઅજોઅણ પિહૂ અસોગતરૂ,
તહ હોઈ દેવછંદો, ચઉ સીહાસણ સ પયપીઢા. ૧૦
તદુવરિ ચઉ છત્તતયા, પડિરુવ તિગં તહટ્ઠ ચમરધરા,
પુરઓ કણય કુસેસય, ઠિઅ ફાલિહ ધમ્મ ચક્ક ચઉ. ૧૧
ઝય છત્ત મયર મંગલ, પંચાલી દામ વેઈ વર કલસે,
પઈદારં મણિ તોરણ, તિય ધૂવઘડી કુણંતિ વણા. ૧૨
જોયણ સહસ્સ દંડા, ચઉઝયા ધમ્મ માણ ગય સીહા,
કકુભાઇ જુઆ સવ્વં, માણમિણં નિય નિય કરેણ. ૧૩
પવિસિઅ પુવ્વાઈ પહૂ, પયાહિણં પુવ્વઆસણ નિવિટ્ઠો,
પયપીઢ ઠવિઅ પાઓ, પણમિઅ તિત્થં કહઇ ધમ્મં. ૧૪
મુણિ વેમાણિણિ સમણિ, સભવણજોઇ વણદેવિદેવતિયં,
કપ્પ સુર નર ત્થિ તિઅં, ઠંતિગ્ગે ઇ વિદિસાસુ. ૧૫

ચઉ દેવિ સમણિ ઉદ્ધટ્ઠિઆ નિવિટ્ઠા નરિત્થિ સુર સમણા,
ઈઅ પણ સગપરિસ સુણંતિ, દેસણં પઢમ વપ્પંતો. ૧૬
ઈઅ આવસ્સય વિત્તી વુત્તં, ચુન્નિય પુણ મુણિ નિવિટ્ઠા,
વેમાણિય સમણી દો, ઉડ્ઢ સેસા ઠિઆ ઉ નવ. ૧૭
બીઅંતો તિરિ ઇસાણિ, દેવછંદો અ જાણ તઇયંતો,
તહ ચઉરંસે દુદુ વાવિ, કોણઓ વટ્ટિ ઇક્કિક્કા. ૧૮
પીઅ સિઅ રત્ત સામા, સુરવણ જોઇ ભવણારયણવપ્પે,
ધણુ દંડ પાસ ગય હત્થા, સોમ જમવરુણ ધણજક્ખા. ૧૯
જયવિજયા જિઅઅપરાજિઅત્તિ, સિય અરુણપીયનીલાભા,
બીએ દેવીજુઅલા, અભયં કુસ પાસ મગર કરા. ૨૦
તઇઅ બહિ સુરા તુંબરૂં, ખટ્ટંગિ કવાલિ જડ મઉડધારી,
પુવ્વાઈ દારપાલા, તુંબરૂદેવો અ પડિહારો. ૨૧
સામન્ન સમોસરણે, એસ વિહી એઇ જઇ મહડ્ઢિ સુરો.
સવ્વ મિણં એગોવિ હુ, સ કુણઈ ભયણેયરસુરેસુ. ૨૨
પુવ્વ-મજાયં જત્થ ઉ, જત્થેઈ સુરો મહડ્ઢિ મઘવાઈ,
તત્થ ઉ સરણં નિયમા, સયયં પુણ પાડિહેરાઇં. ૨૩
દુત્થિઅ સમત્થ ત્થિઅ, જણ પત્થિઅ અત્થ સુસમત્થો,
ઈત્થં થુઓ લહુ જણં, તિત્થયરો કુણઉ સુપયત્થં. ૨૪

॥ श्री अभव्य कुलकम् ॥

જહ અભવિય જીવેહિં, ન ફાસિયા એવમાઇયા ભાવા, ૧
ઇંદત્તમણુત્તરસુર, સિલાયનર નારયત્તં ચ.
કેવલિ-ગણહરહત્થે, પવ્વજ્જા, તિત્થવચ્છરં દાણં, ૨
પવયણ સુરી-સુરત્તં, લોગંતિય દેવસામિત્તં.
તાયત્તીસસુરત્તં, પરમાહમ્મિય જુઅલમણુઅત્તં, ૩
સંભિન્નસોય તહ, પુવ્વધરા-હારય પુલાયત્તં.
મઈનાણાઈસુલદ્ધી, સુપત્તદાણં સમાહિમરણત્તં, ૪
ચારણ દુગ મહુસપ્પિય, ખીરાસવ ખીણઠાણત્તં.
તિત્થયર-તિત્થપડિમા,-તણુ-પરિભોગાઈ કારણેવિ પુણો, ૫
પુઢવાઇય ભાવંમિ વિ, અભવ્વજીવેહિં નો પત્તં.
ચઉદસ રયણત્તંપિ, પત્તં ન પુણો વિમાણસામિત્તં, ૬
સમ્મત્ત નાણ સંયમ, તવાઇ ભાવા ન ભાવદુગે.
અણુભવજુત્તા ભત્તી, જિણાણ સાહમ્મિઆણ વચ્છલ્લં, ૭
ન ય સાહેઈ અભવ્વો, સંવેગત્તં ન સુપક્ખં.
જિણજણય-જણણિ-જાયા, જિણજક્ખા-જક્ખણીજુગપહાણા, ૮
આયરિયપયાઈ દસગં, પરમત્થ-ગુણડ્ઢ-મપ્પત્તં.
અણુબંધ હેઉ સરુવા, તત્થ અહિંસા તિહા જિણુદ્દિટ્ઠા, ૯
દવ્વેણ ય ભાવેણ ય, દુહાવિ તેસ ન સંપત્તા.

श्री पुण्यपाप कुलकम्

છત્તીસ દિણ સહસ્સા, વાસસએ હોઈ આઉ પરિમાણં,
ઝિજજંતં પઈસમયં, પિચ્છ ઉ ધમ્મંમિ જઇઅવ્વં. ૧
જઇ પોસહસહિઓ તવ,-નિયમગુણેહિં ગમ્મઇ એગદિણં,
તા બંધઇ દેવાઉં, ઇત્તિઅ-મિત્તાઈં પલિયાઈં. ૨
સગવીસ કોડી સયા, સતહુત્તરી કોડિલક્ખ સહસા ય,
સત્તસયા સતહુત્તરી, નવભાગા સત્ત પલિયસ્સ. ૩
અટ્ઠાસીઇ સહસ્સા, વાસસએ હુંતિ લક્ખ પહરાણં,
એગોવિઅ જઈ પહરો, ધમ્મજુઓ તા ઇમો લાહો. ૪
તિસય સગચત્ત કોડિ, લક્ખા બાવીસ સહસ બાવીસા,
દુસય દુવીસ, દુભાગા, સુરાઉ-બંધો ય ઇગપહરે. ૫
દસલક્ખ અસીય સહસા, મુહુત્ત સંખાય હોઈ વાસ-સએ,
જઈ સામાઇઅ-સહિઓ, એગોવિ અ તા ઇમો લાહો. ૬
બાણુવય કોડીઓ, લક્ખા ગુણસટ્ઠિ સહસ્સ પણવીસં,
નવસય પણવીસ જૂઆ, સતિહા અડભાગ પલિઅસ્સ. ૭
વાસસએ ઘડિઆણં, લક્ખિગવીસં સહસ્સ તહ સટ્ઠી,
એગાવિ અ ધમ્મજુઆ, જઇ તા લાહો ઇમો હોઇ. ૮
છાયાલ કોડી ગુણતીસ-લક્ખ છાસટ્ઠી સહસ્સ સયનવગં,
તેસટ્ઠી કિંચૂણા, સુરાઉ-બંધો ઈ ઇગઘડિએ. ૯
સટ્ઠી અહોરત્તેણ, ઘડીઆઓ જસ્સ જંતે પુરિસસ્સ,
નિઅમેણવિ રહિઆઓ, સો દિઅહઓ નિપ્ફલો તસ્સ. ૧૦
ચત્તારિ અ કોડીસયા, કોડીઓ સત્તલક્ખ અડયાલા,
ચાલીસં ચ સહસ્સા, વાસસય હુંન્તિ ઊસાસા. ૧૧

ઇક્કોવિ અ ઊસાસો, ન ય રહિઓ હોઈ પુણ્ણપાવેહિં,
જઇ પુણ્ણેણં સહિઓ, એગોવિ અ તા ઇમો લાહો. ૧૨
લક્ખં દુગ સહસ પણ્ચત્ત, ચઉસયા અટ્ઠ ચેવ પલિયાઇં,
કિંચૂણા ચઉભાગા, સુરાઉ બંધો ઇગૂસાસે. ૧૩
એગુણવીસં લક્ખા, તેસટ્ઠી સહસ દુસય સત્તટ્ઠી,
પલિયાઇં દેવાઉં, બંધઈ નવકાર ઉસ્સંગ્ગે. ૧૪
લક્ખિગસટ્ઠી પણુતીસ, સહસ દુસય દસ પલિઅ દેવાઉં,
બંધઇ અહિઅં જીવો, પણવીસૂસાસ ઉસ્સગ્ગે. ૧૫
એવં પાવ–પરાયાણં, હવેઉ નિરયાઉઅસ્સ બંધોવિ,
ઈઅ નાઉં સિરિ જિણ, કિત્તિઅંમિ ધમ્મંમિ ઉજ્જમં
કુણહ. ૧૬

॥ श्री देवेन्द्रसूरि रचितं दानादिकुलकम् ॥

પરિહરિય રજ્જસારો, ઉપ્પાડિય સંજમિક્ક ગુરુભારો,
ખંધાઉ દેવદૂસં, વિઅરંતો જયઉ વીરજિણો. ૧
ધમ્મત્થકામભેયા, તિવિહં દાણં જયંમિ વિક્ખાયં,
તહવિ ય જિણિંદમુણિણો, ધમ્મિયદાણં પસંસંતિ. ૨
દાણં સોહગ્ગકરં, દાણં આરુગ્ગકારણં પરમં,
દાણં ભોગનિહાણં, દાણં ઠાણં ગુણગણાણં. ૩
દાણેણ ફુરઇ કિત્તી, દાણેણ ય હોઈ નિમ્મલા કંતી,
દાણાવજ્જિય હિયઓ, વઈરી વિ હુ પાણિયં વહઇ. ૪
ધણસત્થવાહ-જમ્મે, જં ઘયદાણં કયં સુસાહૂણં,
તક્કારણમુસભજિણો, તેલુક્ક-પિયામહો જાઓ. ૫
કરુણાઇ દિન્ન દાણો, જમ્મંતર-ગહિય-પુન્ન-કિરિયાણો,
તિત્થયર-ચક્ક-રિદ્ધિ, સંપત્તો સંતિનાહોવિ. ૬
પંચસય-સાહુ-ભોઅણ,-દાણાવજ્જિય-સુપુન્નપબ્ભારો,
અચ્છરિય-ચરિઅ-ભરિઓ, ભરહો ભરહાહિવો જાઓ. ૭
મુલ્લં વિણાવિ દાઉં, ગિલાણ પડિઅરણ જોગવત્થૂણિ,
સિદ્ધો અ રયણકંબલ, ચંદણ-વણિઓવિ તંમિ ભવે. ૮
દાઊણ ખીર-દાણં, તવેણ સુસિઅંગ-સાહુણો ધણિઅં,
જણ-જણિય-ચમક્કારો, સંજાઓ સાલિભદ્દોવિ. ૯
જમ્મંતર-દાણાઓ, ઉલ્લસિયાડપુવ્વ-કુસલ-ઝાણાઓ,
કયઉન્નો કયપુન્નો, ભોગાણં ભાયણં જાઓ. ૧૦
ઘયપૂસ વત્થપૂસા, મહરિસિણો દોસલેસ-પરિહીણા,
લદ્ધીઇ સયલ ગચ્છો,-વગ્ગહગા સુગ્ગઇં પત્તા. ૧૧

જીવંતસામિ-પડિમાઈ, સાસણં વિયરિઊણ ભત્તીએ,
પવ્વઇઊણ સિદ્ધો, ઉદાઇણો ચરમ-રાયરિસી. ૧૨
જિણહર-મંડિય-વસુહો, દાઉં અણુકંપ-ભત્તિદાણાઈં,
તિત્થપભાવગરેહિં, સંપત્તો સંપઇરાયા. ૧૩
દાઉં સદ્ધા-સુદ્ધે, સુદ્ધે કુમ્માસએ મહામુણિણો,
સિરિ મૂલદેવ કુમરો, રજ્જસિરિં પાવિઓ ગરુઇં. ૧૪
અઇદાણ સુહર કવિઅણ, વિરઈઅ-સયસંખ-કવ્વ વિચ્છરિઅં,
વિક્કમનરિંદ-ચરિઅં, અજ્જવિ લોએ પરિપ્ફુરઇ. ૧૫
તિયલોઅ-બંધવેહિં, તબ્ભવ-ચરિમેહિં જિણવરિંદેહિં,
કયકિચ્ચેહિવિ દિન્નં, સંવચ્છરિઅં મહાદાણં. ૧૬
સિરિસેયંસકુમારો, નિસ્સેયસ-સામિઓ કહં ન હોઇ,
ફાસુઅદાણ-પવાહો, પયાસિઓ જેણ ભરહંમિ. ૧૭
કહ સા ન પસંસિજ્જઈ, ચંદણબાલા જિણિંદદાણેણં,
છમ્માસિય તવ તવિઓ, નિવ્વવિઓ જિએ વીરજિણો. ૧૮
પઢમાઇં પારણાઇં, અકરિંસુ કરંતિ તહ કરિસ્સંતિ,
અરિહંતા ભગવંતા, જસ્સ ઘરે તેસિં ધુવ સિદ્ધિ. ૧૯
જિણભવણ-બિંબ-પુત્થય,-સંઘસરુવેસુ સત્તખિત્તેસુ,
વવિઅં ધણં પિ જાયઈ, સિવફલય-મહો અણંતગુણં. ૨૦

॥ श्री शीलकुलकम् ॥

સોહગ્ગ–મહાનિહિણો, પાએ પણમામિ નેમિજિણવઇણો,
બાલેણ ભુઅબલેણં, જણદ્દણો જેણ નિજ્જિણિઓ. ૧
સીલં ઉત્તમ વિત્તં, સીલં જીવાણ મંગલં પરમં,
સીલં દોહગ્ગહરં, સીલં સુક્ખાણ કુલભવણં. ૨
સીલં ધમ્મ–નિહાણં, સીલં પાવાણ ખંડણં ભણિયં,
સીલં જંતૂણ જએ, અકિત્તિમં મંડણં પવરં. ૩
નરય–દુવાર–નિરુંભણ, કવાડ-સંપુડ-સહોઅર-ચ્છાયં,
સુરલોઅ–ધવલમંદિર, આરુહણે પવર નિસ્સેણિ. ૪
સિરિ ઉગ્ગસેણ–ધૂઆ, રાઈમઈ લહઉ સીલવઇ–રેહં,
ગિરિ–વિવર-ગઓ જીએ, રહનેમી ઠાવિઓ મગ્ગે. ૫
પજજલિઓવિ હુ જલણો, સીલપ્પભાવેણ પાણિયં હવઇ,
સા જયઉ જએ સીઆ, જીસે પયડા જસપડાયા. ૬
ચાલણિજલેણ ચંપાઈ, જીઇ ઉગ્ઘાડિઅં દુવારતિયં,
કેસ્સ ન હરેઈ ચિત્તં, તીએ ચરિઅં સુભદ્દાએ. ૭
નંદઉ નમયાસુંદરિ, સા સુચિરં જીઈ પાલિયં સીલં,
ગહિલત્તણંપિ કાઉં, સાહિઆ ય વિડંબણા વિવિહા. ૮
ભદ્દં કલાવઇએ, ભીસણરન્નંમિ રાયચત્તાએ,
જં સા સીલગુણેણં, છિન્નંગા પુણ નવા જાયા. ૯
સીલવઇએ સીલં, સક્કઈ સક્કોવિ વન્નિઉં નેવ,
રાયાનઉત્તા સચિવા, ચઉરોવિ પવંચિઆ જીએ. ૧૦
સિરિ–વદ્ધમાણ–પહુણા, સુધમ્મલાભુત્તિ જીઇ પટ્ઠવિઓ,
સા જયઉ જએ સુલસા, સારયસસિ–વિમલસીલગુણા. ૧૧

હરિ-હર-બંભ-પુરંદર-મયભંજણ-પંચબાણ-બલદપ્પો,
લીલાઈ જેણ દલિઓ, સ થૂલભદ્દો દિસઉ ભદ્દં. ૧૨
મણહુરતારુન્નભરે, પત્થિજંતોવિ તરુણિ-નિયરેણં,
સુરગિરિ-નિચ્ચલચિત્તો, સો વયરમહારિસી જયઉ. ૧૩
થુણિઉં તસ્સ ન સક્કા, સડ્ઢસ્સ સુદંસણસ્સ ગુણ-નિવહં,
જો વિસમસંકડેસુવિ, પડિઓવિ અખંડ-સીલધણો. ૧૪
સુંદરિ સુનંદ ચિલ્લણ, મણોરમા અંજણા મિગાવઇ અ,
જિણસાસણ-સુપસિદ્ધા, મહાસઇઓ સુહં દિંતુ. ૧૫
અચ્ચંકારિઅ-ચરિઅં, સુણિઊણં કો ન ધુણઇ કિર સીસં,
જા અખંડિઅ-સીલા, ભિલ્લવઈ-કયત્થિઆવિ દઢં. ૧૬
નિય-મિત્તંનિય-ભાયા, નિય-જણઓ નિય-પિયામહો વાવિ,
નિયપુત્તોવિ કુસીલો, ન વલ્લહો હોઈ લોઆણં. ૧૭
સવ્વેસિંપિ વયાણં, ભગ્ગાણં અત્થિ કોઈ પડિઆરો,
પક્કઘડસ્સ વ કન્ના, ન હોઇ સીલં પુણો ભગ્ગં. ૧૮
વેઆલ-ભૂઅ-રક્ખસ,-કેસરિ-ચિત્તય-ગઇંદ-સપ્પાણં,
લીલાઈ દલઈ દપ્પં, પાલંતો નિમ્મલં સીલં. ૧૯
જં કેઇ કમ્મમુક્કા, સિદ્ધા સિજ્ઝંતિ સિજ્ઝિહિંતિ તહા,
સવ્વેસિં તેસિં બલં, વિસાલ-સીલસ્સ માહપ્પં. ૨૦

॥ श्री तपकुलकम् ॥

સો જયઉ જુગાઇજિણો, જસ્સંસે સોહએ જડાસઉડો,
તવઝાણગ્ગિ-પલીવિય-કમ્મિંધણ ધુમ-પંતી વ્વ. ૧
સંવચ્છરિય-તવેણં, કાઉસ્સગ્ગંમિ જો ઠિઓ ભયવં,
પૂરિય-નિયય-પઇન્નો, હરઉ દુરિઆઇં બાહુબલી. ૨
અથિરંપિ થિરં વંકંપિ, ઉજ્જુઅં દુલ્લહંપિ તહ સુલહં,
દુસ્સજ્ઝંપિ સુસજ્ઝં, તવેણ સંપજ્જએ કજ્જં. ૩
છટ્ઠં છટ્ઠેણ તવં, કુણમાણો પઢમ-ગણહરો ભયવં,
અક્ખીણમહાણસીઓ, સિરિ ગોઅમસામિઓ જયઉ. ૪
છજ્જઈ સણંકુમારો, તવબલ-ખેલાઈલદ્ધિ-સંપન્નો,
નિટ્ઠુઅ-ખવલિ-અંગુલિં, સુવન્ન-કંતિં પયાસંતો. ૫
ગો બંભ ગબ્ભ ગબ્ભણિ, બંભણિ ઘાયાઈ ગુરુઅ પાવાઇં,
કાઊણવિ કણયં પિવ, તવેણ સુદ્ધો દઢપહારી. ૬
પુવ્વભવે તિવ્વ-તવો, તવિઓ જં નંદિસેણ મહરિસિણા,
વસુદેવો તેણ પિઓ, જાઓ ખયરી-સહસ્સાણં. ૭
દેવાવિ કિંકરત્તં, કુણંતિ કુલ-જાઈ-વિરહિઆણંપિ,
તવ-મંત-પભાવેણં, હરિકેસબલસ્સ વ રિસિસ્સ. ૮
પડસયમેગપડેણં, એગેણ ઘડેણ ઘડસહસ્સાઇં,
જં કિર કુણંતિ મુણિણો, તવકપ્પતરુસ્સ તં ખુ ફલં. ૯
અનિઆણસ્સ વિહીએ, તવસ્સ તવિયસ્સ કિં પસંસામો,
કિજ્જઇ જેણ વિણાસો, નિકાઇઆણંપિ કમ્માણં. ૧૦
અઇદુક્કરતવકારી, જગગુરુણા કણ્હપુચ્છિએણ તયા,
વાહરિઓ સ મહપ્પા, સમરિજ્જઉ ઢંઢણકુમારો. ૧૧

પઈ દિવસં સત્તજણે, વહિઊણં ગહિય-વીરજિણ-દિક્ખો,
દુગ્ગાભિગ્ગહ-નિરઓ, અજ્જુણઓ માલિઓ સિદ્ધો. ૧૨
નંદીસર-રુઅગેસુવિ, સુરગિરિ-સિહરેવિ એગફાલાએ,
જંઘાચારણ મુણિણો, ગચ્છંતિ તવપ્પભાવેણં. ૧૩
સેણિયપુરઓ જેસિં, પસંસિઅં સામિણા તવોરુવં,
તે ધન્ના ધન્નમુણી, દુન્નવિ પંચુત્તરે પત્તા. ૧૪
સુણિઊણ તવ સુંદરી, કુમરીએ અંબિલાણિ અણુવરયં,
સટ્ઠિંવાસ સહસ્સા, ભણ કસ્સ ન કંપએ હિઅયં. ૧૫
જં વિહિઅમંબિલતવં, બારસ-વરિસાઇં સિવકુમારેણ,
તં દટ્ઠું જંબુરુવં, વિમ્હઇ ઓ કોણિઓ રાયા, ૧૭
જિણકપ્પિય પરિહારિઅ, પડિમા-પડિવન્ન-લંદયાઇણં,
સોઊણ તવસરૂવં, કો અન્નો વહઉ તવગવ્વં. ૧૭
માસદ્ધ-માસ-ખવઓ, બલભદ્દો રૂવવં પિ હુ વિરત્તો,
સો જયઉ રન્નવાસી, પડિબોહિઅ-સાવયસહસ્સો. ૧૮
થરહરિઅ-ધરં ઝલહલિય,-સાયરં ચલિયસયલ કુલસેલ,
જમકાસિ જયં વિણ્હૂ, સંઘકએ તં તવસ્સ ફલં. ૧૯
કિં બહુણા ભણિએણં, જં કસ્સવિ કહવિ કત્થવિ સુહાઈં,
દીસંતિ ભવણમજ્ઝે, તત્થ તવો કારણં ચેવ. ૨૦

॥ श्री भावकुलकम् ॥

કમઠાસુરેણ રઈયંમિ, ભીસણે પલયતુલ્લ–જલબોલે,
ભાવેણ કેવલલચ્છિં, વિવાહિઓ જયઉ પાસજિણો. ૧
નિચ્ચુન્નો તંબોલો, પાસેણ વિણા ન હોઈ જહ રંગો,
તહ દાણસીલતવ–ભાવણાઉ અહલાઉ ભાવવિણા. ૨
મણિ–મંત–ઓસહીણં, જંતય–તંતાણ દેવયાણંપિ,
ભાવેણ વિણા સિદ્ધી, ન હુ દીસઈ કસ્સ વિ લોએ. ૩
સુહભાવણાવસેણં, પસન્નચંદો મુહુત્તમિત્તેણ,
ખવિઊણ કમ્મગંઠિં, સંપત્તો કેવલં નાણં. ૪
સુસ્સૂસંતી પાએ, ગુરુણીણં ગરહિઊણ નિયદોસે,
ઉપ્પન્ન–દિવ્વનાણા, મિગાવઈ જયઉ સુહભાવા. ૫
ભયવં ઈલાઈપુત્તો, ગુરુએ વંસંમિ જો સમારૂઢો,
દટ્ઠૂણ મુણિવરિંદં, સુહભાવા કેવલી જાઓ. ૬
કવિલો અ બંભણમુણી, અસોગવણિઆએ મજઝયારંમિ,
લાહાલોહત્તિ પયં, ઝાયંતો જાયજાઈસરો. ૭
ખવગ–નિમંતણપુવ્વં, વાસિયભત્તેણ સુદ્ધભાવેણ,
ભુંજંતો વરનાણં, સંપત્તો કૂરગડ્ડૂઓ, ૮
પુવ્વભવસૂરિવિરઇય–નાણા–સાયણ–પભાવ–દુમ્મેહો,
નિયનામં ઝાયંતો, માસતુસો કેવલી જાઓ. ૯
હત્થિંમિ સમારૂઢા, રિદ્ધિં દટ્ઠૂણ ઉસભસામિસ્સ,
તક્ખણ સુહઝાણેણં, મરૂદેવી સામિણી સિદ્ધા. ૧૦
પડિજાગરમાણીએ, જંઘાબલખીણ–મન્નિઆપુત્તં,
સંપત્તકેવલાએ, નમો નમો પુપ્ફચૂલાએ. ૧૧

પન્નરસ તાવસાણં, ગોઅમનામેણ દિન્ન-દિક્ખાણં,
ઉપ્પન્ન કેવલાણં, સુહભાવાણં નમો તાણં. ૧૨
જીવસ્સ સરીરાઓ, ભેઅં નાઉં સમાહિપત્તાણં,
ઉપ્પાડિઅ-નાણાણં, ખંદગસીસાણ તેસિ નમો. ૧૩
સિરિ-વદ્ધમાણ-પાએ, પૂઅત્થી સિંદુવારકુસુમેહિં,
ભાવેણં સુરલોએ, દુગ્ગયનારી સુહં પત્તા. ૧૪
ભાવેણ ભુવણનાહં, વંદેઉં દદ્દુરોવિ સંચલિઓ,
મરિઊણ અંતરાલે, નિયનામંકો સુરો જાઓ. ૧૫
વિરયા વિરય-સહોદર, ઉદગસ્સ ભરેણ ભરિઅસરિઆએ,
ભણિઆઅ સાવિઆએ, દિન્નો મગ્ગુત્તિ ભાવવસા. ૧૬
સિરિ-ચંડરૂદ્દ-ગુરૂણા, તાડિજ્જંતો વિ દંડઘાએણં,
તક્કાલં તસ્સીસો, સુહલેસો કેવલી જાઓ. ૧૭
જં ન હુ ભણિઓ બંધો, જીવસ્સ વહંપિ સમિઇગુત્તાણં,
ભાવો તત્થ પમાણં, ન પમાણં કાયવાવારો. ૧૮
ભાવચ્ચિય પરમત્થો, ભાવો ધમ્મસ્સ સાહગો ભણિઓ,
સમ્મત્તસ્સ વિ બીઅં, ભાવચ્ચિય બિંતિ જગગુરૂણો. ૧૯
કિં બહુણા ભણિએણં, તત્તં નિસુણેહ ભો ! મહાસત્તા,
સુક્ખસુહ-બીયભૂઓ, જીવાણ સુહાવહો ભાવો. ૨૦
ઈઅ દાણસીલતવ ભાવણાઓ, જો કુણઇ સત્તિ-ભત્તિ-પરો,
દેવિંદ વિંદ-મહિઅં, અઈરા સો લહઇ સિદ્ધિસુહં. ૨૧

॥ अथ श्री गौतमकुलकम् ॥

લુદ્ધાનરા અત્થપરા હવંતિ, મૂઢાનરા કામપરા હવંતિ,
બુદ્ધાનરા ખંતિપરા હવંતિ, મિસ્સા નરા તિન્નિવિ
આયરંતિ. ૧
તે પંડિયા જે વિરયા વિરોહે, તે સાહુણો જે સમયં ચરંતિ,
તે સત્તિણો જે ન ચયંતિ ધમ્મં, તે બંધવા જે વસણે
હવંતિ. ૨
કોહાભિભૂઆ ન સુહં લહંતિ, માણસીણો સોયપરા
હવંતિ; માયાવિણો હુંતિ પરસ્સ પેસા, લુદ્ધા મહિચ્છા
નરયં ઉવિંતિ. ૩
કોહો વિસં કિં અમયં અહિંસા, માણો અરી કિં
હિય-મપ્પમાઓ; માયા ભયં કિં સરણં તુ સચ્ચં,
લોહો દુહો કિં સુહ-માહ તુટ્ઠી. ૪
બુદ્ધિ અચંડ ભયએ વિણીયં, કુદ્ધં કુસીલં ભયએ
અકિત્તી; સંભિન્નચિત્તં ભયએ અલચ્છી, સચ્ચેઠિયં
સંભયએ સિરી ય. ૫
ચયંતિ મિત્તાણિ નરં કયગ્ઘં, ચયંતિ પાવાઈ મુણિં
જયંતં; ચયંતિ સુક્કાણિ સરાણિ હંસા, ચએઇ બુદ્ધી
કુવિયં મણુસ્સં. ૬
અસંપહારે કહિએ વિલાવો, અઈયઅત્થે કહિએ
વિલાવો; ગિક્ખિત્તચિત્તે કહિએ વિલાવો; બહુ કુસીસે
કહિએ વિલાવો. ૭

દુટ્ઠાહિવા દંડપરા હવંતિ, વિજ્જાહરા મંતપરા હવંતિ;
મુક્ખા નરા કોવપરા હવંતિ, સુસાહુણો તત્તપરા હવંતિ. ૮

સોહા ભવે ઉગ્ગતવસ્સ ખંતી, સમાહિજોગો પસમસ્સ
સોહા; નાણં સુઝાણં ચરણસ્સ સોહા, સીસસ્સ સોહા
વિણએ પવિત્તી. ૯

અભૂસણો સોહઈ બંભયારી, અકિંચાણો સોહઈ
દિક્ખધારી; બુદ્ધિજુઓ સોહઇ રાયમંતી, લજ્જાજુઓ
સોહઇ એગપત્તિ. ૧૦

અપ્પા અરી હોઈ અણવટ્ઠીયસ્સ, અપ્પા જસો
સીલમઓ નરસ્સ; અપ્પા દુરપ્પા અણવટ્ઠિયસ્સ, અપ્પા
જિઅપ્પા સરણં ગઈ ય. ૧૧

ન ધમ્મકજ્જા પરમત્થિ કજ્જં, ન પાણિહિંસા પરમં
અકજ્જં; ન પેમરાગા પરમત્થિ બંધો, ન બોહિલાભા
પરમત્થિ લાભો. ૧૨

ન સેવિયવ્વા પમયા પરક્કા, ન સેવિયવ્વા પુરિસાઅવિજ્જા;
ન સેવિયવ્વા અહિમાણી હિણા, ન સેવિયવ્વા પિસુણા
મણુસ્સા. ૧૩

જે ધમ્મિયા તે ખલુ સેવિયવ્વા, જે પંડિયા તે ખલુ
પુચ્છિયવ્વા જે સાહુણો તે અભિવંદિયવ્વા, જે નિમ્મમા
તે પડિલાભિયવ્વા. ૧૪

પુત્તાય સીસા ય સમં વિભત્તા, રિસી ય દેવાય સમં
વિભત્તા, મુક્ખા તિરિક્ખા ય સમં વિભત્તા, મુઆ દરિદ્દા
ય સમં વિભત્તા. ૧૫

સવ્વાકલા ધમ્મકલા જિણાઇં, સવ્વાકહા ધમ્મકહા જિણાઇં; સવ્વં બલં ધમ્મબલં જિણાઇં, સવ્વં સુહં ધમ્મસુહં જિણાઇં. ૧૬

જૂએ પસત્તસ્સ ધણસ્સ નાસો, મંસં પસત્તસ્સ દયાઈ નાસો; મજ્જં પસત્તસ્સ જસસ્સ નાસો, વેસા–પસત્તસ્સ કુલસ્સ નાસો. ૧૭

હિંસા–પસત્તસ્સ સુધમ્મનાસો, ચોરીપસત્તસ્સ સરીર-નાસો; તહા પરત્થિસુ પસત્તયસ્સ, સવ્વસ્સ નાસો અહમા ગઈ ય. ૧૮

દાણં દરિદ્દસ્સ પહુસ્સ ખંતી, ઇચ્છા નિરોહો ઈ સુહો-ઇયસ્સ, તારૂન્નએ ઇંદિય–નિગ્ગહો ય, ચત્તારિ એયાણિ સુદુક્કરાણિ. ૧૯

અસાસયં જીવિયમાહુ લોએ, ધમ્મં ચરે સાહુ જિણો-વઈટ્ઠં ધમ્મો ય તાણં સરણં ગઇ ય, ધમ્મં નિસેવિત્ત સુહં લહંતિ. ૨૦

॥ श्री पुण्यकुलकम् ४५ बोल ॥

સંપુન્ન-ઇંદિયત્તં માણુસત્તં ચ આયરિય-ખિત્તં;
જાઈ-કુલ-જિણધમ્મો, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૧
જિણ-ચલણકમલ-સેવા, સુગુરુપાય-પજ્જુવાસણં ચેવ;
સજ્ઝાય-વાય-વડત્તં, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૨
સુદ્ધો બોહો સુગુરુહિં,-સંગમો ઉવસમં દયાલુત્તં;
દાખિન્નં કરણં જં, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૩
સંમત્તં નિચ્ચલત્તં, વયાણ-પરિપાલણં અમાયત્તં;
પઢણં ગુણણં વિણઓ, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૪
ઉસ્સગ્ગે અવવાયે, નિચ્છહ-વિવહારંમિ નિઊણત્તં;
મણ-વયણ-કાયસુદ્ધી, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૫
અવિયારં તારુન્નં, જિણાણ રાઓ પરોવયારત્તં;
નિક્કંપયા ય ઝાણે, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૬
પરનિંદા-પરિહારો, અપ્પસંસા અત્તણો ગુણાણં ચ;
સંવેગો નિવ્વેઓ, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૭
નિમ્મલ-સીલાબ્ભાસો, દાણુલ્લાસો વિવેગસંવાસો;
ચઉગઇ-દુહ-સંતાસો, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૮
દુક્કડ-ગરિહા સુક્કડા-ણુ મોયણં પાયચ્છિત્ત-તવચરણં;
સુહઝાણ નમુક્કારો, લબ્ભંતિ પભૂય-પુન્નેહિં. ૯
ઇય ગુણમણિ-ભંડારો, સામગ્ગી પાવિઊણ જેણ કઓ;
વિચ્છિન્નમોહ-પાસા, લહંતિ તે સાસયં સુક્ખં. ૧૦

॥ શ્રીતત્ત્વાર્થાધિગમસૂત્રમ્ ॥

પ્રથમોઽધ્યાયઃ

---

૧ સમ્યગ્દર્શનજ્ઞાનચારિત્રાણિ મોક્ષમાર્ગઃ । ૨ તત્ત્વાર્થશ્રદ્ધાનં સમ્યગ્દર્શનમ્ । ૩ તન્નિસર્ગાદધિગમાદ્વા । ૪ જીવાજીવાશ્રવ-બન્ધ-સંવર-નિર્જરા-મોક્ષાસ્તત્ત્વમ્ । ૫ નામસ્થાપનાદ્રવ્યભાવતસ્તન્ન્યાસઃ । ૬ પ્રમાણનયૈરધિગમઃ । ૭ નિર્દેશ-સ્વામિત્વ-સાધનાધિકરણ-સ્થિતિ-વિધાનતઃ । ૮ સત્સઙ્ખ્યા-ક્ષેત્ર-સ્પર્શન-કાલાન્તર-ભાવાલ્પબહુત્વૈશ્ચ । ૯ મતિશ્રુતાવધિમનઃ પર્યાયકેવલાનિ જ્ઞાનમ્ । ૧૦ તત્પ્રમાણે । ૧૧ આદ્યે પરોક્ષમ્ । ૧૨ પ્રત્યક્ષમન્યત્ । ૧૩ મતિઃ સ્મૃતિઃ સંજ્ઞા ચિન્તાઽઽભિનિબોધ ઇત્યનર્થાન્તરમ્ । ૧૪ તદિન્દ્રિયાનિન્દ્રિય-નિમિત્તમ્ । ૧૫ અવગ્રહેહાપાયધારણાઃ । ૧૬ બહુબહુ-વિધક્ષિપ્રાનિશ્રિતા-નુક્તધ્રુવાણાં સેતરાણામ્ । ૧૭ અર્થસ્ય । ૧૮ વ્યંજનસ્યાવગ્રહઃ । ૧૯ ન ચક્ષુરનિન્દ્રિયાભ્યામ્ । ૨૦ શ્રુતં મતિપૂર્વં, દ્વયનેકદ્વાદશભેદમ્ । ૨૧ દ્વિવિધોઽવધિઃ । ૨૨ ભવપ્રત્યયો નારકદેવાનામ્ । ૨૩ યથોક્તનિમિત્તઃ ષડ્વિકલ્પઃ શેષાણામ્ । ૨૪ ઋજુવિપુલમતી મનઃપર્યાયઃ । ૨૫ વિશુદ્ધ્યપ્રતિપાતાભ્યાં તદ્વિશેષઃ । ૨૬ વિશુદ્ધિ ક્ષેત્ર-સ્વામિ-વિષયેભ્યોઽવધિમનઃપર્યાયયોઃ । ૨૭ મતિશ્રુતયોર્નિબંધઃ સર્વદ્રવ્યેષ્વસર્વપર્યાયેષુ । ૨૮ રુપિષ્વવધેઃ । ૨૯ તદનન્તભાગે મન પર્યાયસ્ય । ૩૦ સર્વદ્રવ્યપર્યાયેષુ કેવલસ્ય । ૩૧ એકાદીનિં ભાજ્યાનિ યુગપદેકસ્મિન્નાચતુર્ભ્યઃ । ૩૨ મતિશ્રુતાવધયો વિપર્યયશ્ચ । ૩૩ સદસતો-રવિશેષાદ્યદૃચ્છોપલબ્ધેરુન્મત્તવત્ । ૩૪ નૈગમ-સઙ્ગ્રહ-વ્યવહાર-ર્જુસૂત્ર શબ્દા-નયાઃ ૩૫ આદ્યશબ્દૌ દ્વિત્રિભેદૌ ।

અથ દ્વિતીયોઽધ્યાયઃ

૧ ઔપશમિક-ક્ષાયિકૌ ભાવૌ મિશ્રશ્ચ જીવસ્ય સ્વતત્ત્વ-મૌદયિક-પારિણામિકૌ ચ । ૨ દ્વિનવાષ્ટાદશૈકવિંશતિત્રિભેદા યથાક્રમમ્ । ૩ સમ્યક્ત્વચારિત્રે । ૪ જ્ઞાન-દર્શન-દાન-લાભ-ભોગોપભોગ-વીર્યાણિ ચ । ૫ જ્ઞાના-જ્ઞાન-દર્શનદાનાદિલબ્ધયશ્ચતુસ્ત્રિત્રિપંચભેદાઃ સમ્યક્ત્વચારિત્રસંયમાસંયમાશ્ચ । ૬ ગતિ-કષાય-લિંગ-મિથ્યાદર્શના-જ્ઞાના-સંયતા-સિદ્ધત્વ-લેશ્યાશ્ચતુશ્ચતુસ્ત્ર્યેકૈકૈકૈકષડ્ભેદાઃ । ૭ જીવભવ્યાભવ્યત્વાદીનિ ચ । ૮ ઉપયોગો લક્ષણમ્ । ૯ સ દ્વિવિધોઽષ્ટચતુર્ભેદઃ । ૧૦ સંસારિણો મુક્તાશ્ચ । ૧૧ સમનસ્કામનસ્કાઃ । ૧૨ સંસારિણસ્ત્રસ-સ્થાવરાઃ ૧૩ પૃથિવ્યબ્વનસ્પતયઃ સ્થાવરાઃ । ૧૪ તેજોવાયૂ દ્વીન્દ્રિયાદયશ્ચ ત્રસાઃ । ૧૫ પંચેન્દ્રિયાણિ । ૧૬ દ્વિવિધાનિ । ૧૭ નિર્વૃત્યુપકરણે દ્રવ્યેન્દ્રિયમ્ । ૧૮ લબ્ધ્યુપયોગૌ ભાવેન્દ્રિયમ્ । ૧૯ ઉપયોગઃ સ્પર્શાદિષુ । ૨૦ સ્પર્શનરસનઘ્રાણચક્ષુઃશ્રોત્રાણિ । ૨૧ સ્પર્શ-રસ-ગન્ધ-વર્ણ-શબ્દાસ્તેષામર્થાઃ । ૨૨ શ્રુતમનિન્દ્રિયસ્ય । ૨૩ વાય્વન્તાનામેકમ્ । ૨૪ કૃમિ-પિપીલિકા-ભ્રમર-મનુષ્યાદીનામેકૈકવૃદ્ધાનિ । ૨૫ સંજ્ઞિનઃસમનસ્કાઃ । ૨૬ વિગ્રહગતૌ કર્મયોગઃ । ૨૭ અનુશ્રેણિ ગતિઃ । ૨૮ અવિગ્રહા જીવસ્ય । ૨૯ વિગ્રહવતી ચ સંસારિણઃ પ્રાક્ ચતુર્ભ્યઃ । ૩૦ એકસમયોઽવિગ્રહઃ । ૩૧ એકં દ્વૌવાઽનાહારકઃ । ૩૨ સમૂર્ચ્છનગર્ભોપપાતાજ્જન્મ । ૩૩ સચિત્ત-શીત-સંવૃત્તાઃ સેતરા મિશ્રાશ્ચૈકશસ્તદ્યોનયઃ । ૩૪ જરાય્વણ્ડપોતજાનાં ગર્ભઃ । ૩૫

નારકદેવાનામુપપાતઃ। ૩૬ શેષાણાં સમ્મૂર્ચ્છનમ્ । ૩૭ ઔદારિકવૈક્રિયાહારકતૈજસ કાર્મણાનિ શરીરાણિ। ૩૮ પરં પરં સૂક્ષ્મમ્ । ૩૯ પ્રદેશતોઽસંખ્યેયગુણં પ્રાક્ તૈજસાત્ । ૪૦ અનન્તગુણે પરે। ૪૧ અપ્રતિઘાતે । ૪૨ અનાદિસમ્બન્ધે ચ। ૪૩ સર્વસ્ય। ૪૪ તદાદીનિ ભાજ્યાનિ યુગપદેકસ્યાઽઽચતુર્ભ્યઃ । ૪૫ નિરુપભોગમન્ત્યમ્ । ૪૬ ગર્ભસમ્મૂર્ચ્છનજમાદ્યમ્ । ૪૭ વૈક્રિયમૌપપાતિકમ્। ૪૮ લબ્ધિપ્રત્યયં ચ । ૪૯ શુભં વિશુદ્ધમવ્યાઘાતિ ચાહારકં ચતુર્દશપૂર્વધરસ્યૈવ । નારકસમ્મૂર્છિનો નપુંસકાનિ । ૫૧ ન દેવાઃ। ૫૨ ઔપપાતિક–ચરમદેહોત્તમપુરુષા–ઽસંખ્યેયવર્ષાયુષોઽનપવર્ત્યાયુષઃ ।

॥ અથ તૃતીયોઽધ્યાયઃ ॥

૧ રત્નશર્કરાવાલુકાપંકધૂમતમો મહાતમઃપ્રભા ભૂમયો ઘનામ્બુવાતાકાશપ્રતિષ્ઠાઃસપ્તાધોઽધઃપૃથુતરાઃ । ૨. તાસુ નરકાઃ । ૩ નિત્યાશુભતરલેશ્યા–પરિણામ–દેહવેદના વિક્રિયાઃ । ૪ પરસ્પરોદીરિતદુઃખાઃ । ૫ સંક્લિષ્ટાસુરોદીરિતદુઃખાશ્ચ પ્રાક્ ચતુર્થ્યાઃ । ૬ તેષ્વેક–ત્રિ–સપ્ત–દશ–સપ્તદશ—દ્વાવિંશતિ—ત્રયસ્ત્રિંશત્–સાગરોપમાઃ સત્ત્વાનાં પરા સ્થિતિઃ । ૭ જમ્બૂદ્વીપલવણાદયઃ શુભનામાનો દ્વીપસમુદ્રાઃ । ૮ દ્વિર્દ્વિર્વિષ્કમ્ભાઃ પૂર્વં પૂર્વં પરિક્ષેપિણો વલયાકૃતયઃ । ૯ તન્મધ્યે મેરુનાભિર્વૃત્તો યોજનશતસહસ્રવિષ્કમ્ભો જમ્બૂદ્વીપઃ । ૧૦ તત્ર ભરત-

હૈમવતહરિવિદેહરમ્યકહૈરણ્યવતૈરાવતવર્ષાઃ ક્ષેત્રાણિ । ૧૧ તદ્વિભાજિનઃ પૂર્વાપરાયતા હિમવન્મહાહિમવન્નિષધનીલરુક્મિશિખરિણો વર્ષધરપર્વતાઃ । ૧૨ દ્વિર્ધાતકીખણ્ડે । ૧૩ પુષ્કરાર્ધે ચ । ૧૪ પ્રાઙ્માનુષોત્તરાન્મનુષ્યાઃ । ૧૫ આર્યામ્લિશશ્ચ । ૧૬ ભરતૈરાવતવિદેહાઃ કર્મભૂમયોઽન્યત્ર દેવકુરૂત્તરકુરુભ્યઃ । ૧૭ નૃસ્થિતી પરાપરે ત્રિપલ્યોપમાન્તર્મુહૂર્તે । ૧૮ તિર્યગ્યોનીનાં ચ ।

॥ અથ ચતુર્થોઽધ્યાયઃ ॥

૧ દેવાશ્ચતુર્નિકાયાઃ । ૨ તૃતીયઃ પીતલેશ્યઃ । ૩ દશાષ્ટપંચદ્વાદશવિકલ્પાઃ કલ્પોપપન્નપર્યન્તાઃ । ૪ ઇન્દ્ર–સામાનિક—ત્રાયસ્ત્રિંશ—પારિષદ્યાત્મરક્ષ–લોકપાલાનીક પ્રકીર્ણકાભિયોગ્ય–કિલ્બિષિકાશ્ચૈકશઃ । ૫ ત્રાયસ્ત્રિંશલોકપાલવર્જ્યા વ્યન્તરજ્યોતિષ્કાઃ । ૬ પૂર્વયોર્દ્વીન્દ્રાઃ । ૭ પીતાન્તલેશ્યાઃ । ૮ કાયપ્રવીચારા આ ઐશાનાત્ । ૯ શેષાઃ સ્પર્શરૂપશબ્દમનઃ પ્રવીચારા દ્વયોર્દ્વયોઃ । ૧૦ પરેઽપ્રવીચારાઃ । ૧૧ ભવનવાસિનોઽસુર–નાગ–વિદ્યુત્–સુપર્ણાગ્નિ–વાત–સ્તનિતોદધિ–દ્વીપદિક્કુમારાઃ । ૧૨ વ્યન્તરાઃકિન્નરકિમ્પુરુષમહોરગગન્ધર્વયક્ષરાક્ષસભૂતપિશાચાઃ । ૧૩ જ્યોતિષ્કાઃ સૂર્યાશ્ચન્દ્રમસો ગ્રહનક્ષત્રપ્રકીર્ણતારકાશ્ચ । ૧૪ મેરુપ્રદક્ષિણાનિત્યગતયો નૃલોકે । ૧૫ તત્કૃતઃ કાલવિભાગઃ । ૧૬ બહિરવસ્થિતાઃ । ૧૭ વૈમાનિકાઃ । ૧૮ કલ્પોપપન્નાઃ કલ્પાતીતાશ્ચ । ૧૯

ઉપર્યુપરિ । ૨૦ સૌધર્મૈશાન–સાનત્કુમાર–માહેન્દ્ર–બ્રહ્મલોક—લાન્તક—મહાશુક્ર—સહસ્રારે–ષ્વાનત પ્રાણતયો–રારણાચ્યુતયો–ર્નવસુ ગ્રૈવેયકેષુ વિજય–વૈજયન્ત–જયન્તાપરજિતેષુ સર્વાર્થસિદ્ધે ચ । ૨૧ સ્થિતિ–પ્રભાવ–સુખ–દ્યુતિ લેશ્યા–વિશુદ્ધીન્દ્રિયાવધિવિષયતોઽધિકાઃ । ૨૨ ગતિ–શરીર–પરિગ્રહા–ભિમાનતો હીનાઃ । ૨૩ પીત–પદ્મ–શુક્લલેશ્યાદ્વિ–ત્રિશેષેષુ । ૨૪ પ્રાગ્ગ્રૈવેયકેભ્યઃ કલ્પાઃ । ૨૫ બ્રહ્મલોકાલયા લોકાન્તિકાઃ । ૨૬ સારસ્વતાદિત્યવહ્ન્યરુણ–ગર્દતોય–તુષિતાવ્યાબાધ–મરુતઃ અરિષ્ટાશ્ચ । ૨૭ વિજયાદિષુ દ્વિચરમાઃ । ૨૮ ઔપપાતિકમનુષ્યેભ્યઃ શેષાસ્તિર્યગ્યોનયઃ । ૨૯ સ્થિતિઃ । ૩૦ ભવનેષુ દક્ષિણાર્ધાધિપતીનાં પલ્યોપમમધ્યર્ધમ્ । ૩૧ શેષાણાં પાદોને । ૩૨ અસુરેન્દ્રયોઃ સાગરોપમમધિકં ચ । ૩૩ સૌધર્માદિષુ યથાક્રમમ્ । ૩૪ સાગરોપમે । ૩૫ અધિકે ચ । ૩૬ સપ્ત સાનત્કુમારે । ૩૭ વિશેષત્રિ સપ્ત–દશૈકાદશ–ત્રયોદશ–પંચદશભિરધિકાનિ ચ । ૩૮ આરણાચ્યુતાદૂર્ધ્વમેકૈકેન નવસુ ગ્રૈવેયકેષુ વિજયાદિષુ સર્વાર્થસિદ્ધે ચ । ૩૯ અપરા પલ્યોપમમધિકં ચ । ૪૦ સાગરોપમે । ૪૧ અધિકે ચ । ૪૨ પરતઃ પરતઃ પૂર્વા પૂર્વાનન્તરા । ૪૩ નારકાણાં ચ દ્વિતીયાદિષુ । ૪૪ દશવર્ષસહસ્રાણિ પ્રથમાયામ્ । ૪૫ ભવનેષુ ચ । ૪૬ વ્યન્તરાણાં ચ । ૪૭ પરા પલ્યોપમમ્ । ૪૮ જ્યોતિષ્કાણામધિકમ્ । ૪૯ ગ્રહાણામેકમ્ । ૫૦ નક્ષત્રાણામર્ધમ્ । ૫૧ તારકાણાં ચતુર્ભાગઃ । ૫૨ જઘન્યા ત્વષ્ટભાગઃ । ૫૩ ચતુર્ભાગઃ શેષાણામ્ ।

॥ અથ પંચમોઽધ્યાયઃ ॥

૧ અજીવકાયા ધર્માધર્માકાશપુદ્ગલાઃ । ૨ દ્રવ્યાણિ જીવાશ્ચ । ૩ નિત્યાવસ્થિતાન્યરૂપાણિ । ૪ રૂપિણઃ પુદ્ગલાઃ । ૫ આઽઽકાશાદેકદ્રવ્યાણિ । ૬ નિષ્ક્રિયાણિ ચ । ૭ અસંખ્યેયાઃ પ્રદેશા ધર્માધર્મયોઃ । ૮ જીવસ્ય ચ । ૯ આકાશસ્યાનન્તાઃ । ૧૦ સંખ્યેયાસંખ્યેયાશ્ચ પુદ્ગલાનામ્ । ૧૧ નાણોઃ । ૧૨ લોકાકાશેઽવગાહઃ । ૧૩ ધર્માધર્મયોઃ કૃત્સ્ને । ૧૪ એકપ્રદેશાદિષુ ભાજ્યઃ પુદ્ગલાનામ્ । ૧૫ અસંખ્યેયભાગાદિષુ જીવાનામ્ । ૧૬ પ્રદેશસંહારવિસર્ગાભ્યાં પ્રદીપવત્ । ૧૭ ગતિસ્થિત્યુપગ્રહો ધર્માધર્મયોરુપકારઃ । ૧૮ આકાશસ્યાવગાહઃ । ૧૯ શરીરવાઙ્મનઃ પ્રાણાપાનાઃ પુદ્ગલાનામ્ । ૨૦ સુખદુઃખ–જીવિતમરણોપગ્રહાશ્ચ । ૨૧ પરસ્પરોપગ્રહો જીવાનામ્ । ૨૨ વર્તના પરિણામઃ ક્રિયા પરત્વાપરત્વે ચ કાલસ્ય । ૨૩ સ્પર્શરસગન્ધવર્ણવન્તઃ પુદ્ગલાઃ । ૨૪ શબ્દ–બન્ધ–સૌક્ષ્મ્ય–સ્થૌલ્ય–સંસ્થાન–ભેદ –તમશ્છાયાતપોદ્યોતવન્તશ્ચ । ૨૫ અણવઃ સ્કન્ધાશ્ચ । ૨૬ સંઘાતભેદેભ્ય ઉત્પદ્યન્તે । ૨૭ ભેદાદણુઃ । ૨૮ ભેદસંઘાતાભ્યાં ચાક્ષુષાઃ । ૨૯ ઉત્પાદ–વ્યય–ધ્રૌવ્યયુક્તં સત્ । ૩૦ તદ્ભાવાવ્યયં નિત્યમ્ । ૩૧ અર્પિતાનર્પિતસિદ્ધેઃ । ૩૨ સ્નિગ્ધરુક્ષત્વાદ્બન્ધઃ । ૩૩ ન જઘન્યગુણાનામ્ । ૩૪ ગુણસામ્યે સદ્દશાનામ્ । ૩૫ દ્વયધિકાદિગુણાનાં તુ । ૩૬ બન્ધે સમાધિકૌ પારિણામિકૌ । ૩૭ ગુણપર્યાયવદ્ દ્રવ્યમ્ । ૩૮ કાલશ્ચેત્યેકે । ૩૯ સોઽનન્તસમયઃ ।

૪૦ દ્રવ્યાશ્રયા નિર્ગુણા ગુણાઃ । ૪૧ તદ્ભાવઃ પરિણામઃ । ૪૨ અનાદિરાદિમાઁશ્ચ । ૪૩ રૂપિષ્વાદિમાન્ । ૪૪ યોગોપયોગૌ જીવેષુ :

॥ અથ ષષ્ઠોઽધ્યાયઃ ॥

૧ કાયવાઙ્મનઃ કર્મયોગઃ । ૨ સ આશ્રવઃ । ૩ શુભઃ પુણ્યસ્ય । ૪ અશુભઃ પાપસ્ય । ૫ સકષાયાયષાયયોઃ સામ્પરાયિકેર્યાપથયોઃ । ૬ અવ્રત–કષાયેન્દ્રિય–ક્રિયાઃ પંચ–ચતુઃપંચ–પંચવિંશતિસંખ્યાઃ પૂર્વસ્ય ભેદાઃ । ૭ તીવ્રમન્દ જ્ઞાતાજ્ઞાતભાવ–વીર્યાધિકરણ વિશેષેભ્યસ્તદ્વિશેષઃ । ૮ અધિકરણં જીવાજીવાઃ । ૯ આદ્યં સંરમ્ભસમારમ્ભારમ્ભ–યોગ કૃતકારિતાનુમત–કષાય–વિશેષૈસ્ત્રિસ્ત્રિસ્ત્રિશ્ચતુશ્ચૈકશઃ । ૧૦ નિર્વર્તનાનિક્ષેપસંયોગનિસર્ગા દ્વિચતુર્દ્વિત્રિભેદાઃ પરમ્ । ૧૧ તત્પ્રદોષ–નિહ્નવમાત્સર્યાન્તરાયા–સાદનોપઘાતા જ્ઞાનદર્શનાવરણયોઃ । ૧૨ દુઃખ–શોક–તાપાક્રન્દન–વધ–પરિદેવનાન્યાત્મપરોભયસ્થાન્યસદ્વેદ્યસ્ય । ૧૩ ભૂતવ્રત્યનુકમ્પા દાનં સરાગ સંયમાદિયોગઃ ક્ષાન્તિઃ શૌચમિતિ સદ્વેદ્યસ્ય । ૧૪ કેવલિ-શ્રુત સંઘધર્મ દેવાવર્ણવાદો દર્શનમોહસ્ય । ૧૫ કષાયોદયાત્તીવ્રાત્મ પરિણામશ્ચારિત્રમોહસ્ય । ૧૬ બહ્વારમ્ભપરિગ્રહત્વં ચ નારકસ્યાયુષઃ । ૧૭ માયા તૈર્યગ્યોનસ્ય । ૧૮ અલ્પારમ્ભપરિગ્રહત્વં સ્વભાવમાર્દવાર્જવં ચ માનુષસ્ય । ૧૯ નિઃશીલવ્રતત્વં ચ સર્વેષામ્ । ૨૦ સરાગસંયમા-કામનિર્જરા-બાલતપાંસિ દૈવસ્ય । ૨૧ યોગવક્રતા વિસંવાદનં ચાશુભસ્ય

નામ્નઃ । ૨૨ વિપરીતં શુભસ્ય । ૨૩ દર્શનવિશુદ્ધિર્વિનયસંપન્નતા–શીલવ્રતેષ્વનતિચારોઽભીક્ષ્ણં જ્ઞાનોપયોગસંવેગૌ શક્તિતસ્ત્યાગતપસી સંઘ–સાધુસમાધિ–વૈયાવૃત્યકરણ–મર્હદાચાર્ય–બહુશ્રુતપ્રવચનભક્તિ–રાવશ્યકાપરિહાણિ–ર્માર્ગપ્રભાવના–પ્રવચનવત્સલત્વમિતિ તીર્થકૃત્ત્વસ્ય ૨૪ પરાત્મનિન્દા–પ્રશંસે સદસદ્ગુણાચ્છાદનોદ્ભાવને ચ નીચૈર્ગોત્રસ્ય । ૨૫ તદ્વિપર્યયો નીચૈર્વૃત્ત્યનુત્સેકૌ ચોત્તરસ્ય । ૨૬ વિઘ્નકરણમન્તરાયસ્ય ।

॥ અથ સપ્તમોઽધ્યાયઃ ॥

૧ હિંસાઽનૃતસ્તેયાબ્રહ્મપરિગ્રહેભ્યો વિરતિર્વ્રતમ્ । ૨ દેશસર્વતોઽણુમહતી । ૩ તત્સ્થૈર્યાર્થં ભાવનાઃ પંચ પંચ । ૪ હિંસાદિષ્વિહામુત્ર ચાપાયાવદ્યદર્શનમ્ । ૫ દુઃખમેવ વા । ૬ મૈત્રીપ્રમોદકારુણ્ય–માધ્યસ્થ્યાનિ સત્ત્વ–ગુણાધિક–ક્લિશ્યમાના–વિનેયેષુ । ૭ જગત્કાયસ્વભાવૌ ચ સંવેગવૈરાગ્યાર્થમ્ । ૮ પ્રમત્તયોગાત્પ્રાણવ્યપરોપણં હિંસા ૯ અસદભિધાનમનૃતમ્ । ૧૦ અદત્તાદાનં સ્તેયમ્ । ૧૧ મૈથુનમબ્રહ્મ । ૧૨ મૂર્ચ્છા પરિગ્રહઃ । ૧૩ નિઃશલ્યો વ્રતી ૧૪ અગાર્યનગારશ્ચ । ૧૫ અણુવ્રતોઽગારી । ૧૬ દિગ્દેશાનર્થદણ્ડવિરતિ–સામાયિક–પૌષધોપવાસોપભોગપરિભોગા–તિથિસંવિભાગવ્રતસંપન્નશ્ચ । ૧૭ મારણાન્તિકીં સંલેખનાં જોષિતા । ૧૮ શંકાકાંક્ષાવિચિકિત્સાઽન્યદૃષ્ટિપ્રશંસા–સંસ્તવાઃ સમ્યગ્દૃષ્ટેરતિચારાઃ । ૧૯ વ્રતશીલેષુ

પંચ પંચ યથાક્રમમ્ । ૨૦ બન્ધ–વધ–ચ્છવિચ્છેદા–તિભા-રારોપણા–ન્નપાનનિરોધાઃ । ૨૧ મિથ્યોપદેશ–રહસ્યાભ્યાખ્યાન–કૂટલેખક્રિયા–ન્યાસાપહાર–સાકારમન્ત્રભેદાઃ । ૨૨ સ્તેનપ્રયોગ-તદાહૃતાદાન–વિરૂદ્ધરાજ્યાતિક્રમ–હીનાધિકમાનોન્માન–પ્રતિરુપકવ્યવહારાઃ । ૨૩ પરવિવાહકરણે–ત્વરપરિગૃહીતા–પરિગૃહીતાગમના–નંગક્રીડા–તીવ્રકામાભિનિવેશાઃ । ૨૪ ક્ષેત્રવાસ્તુ–હિરણ્યસુવર્ણ–ધનધાન્ય–દાસીદાસ–ક્ષેત્રવૃદ્ધિ–સ્મૃત્યન્તર્ધાનાનિ । ૨૬ આનયન–પ્રેષ્યપ્રયોગ–શબ્દરૂપાનુપાત–પુદ્ગલક્ષેપાઃ । ૨૭ કન્દર્પ–કૌકુચ્ય–મૌખર્યા–સમીક્ષ્યાધિકરણો–પભોગાધિકત્વાનિ । ૨૮ યોગદુષ્પ્રણિધાના–નાદર–સ્મૃત્યનુપસ્થાનાનિ । ૨૯ અપ્રત્યવેક્ષિતાપ્રમાર્જિતોત્સર્ગાદન-નિક્ષેપસંસ્તારોપક્રમણા–નાદર–સ્મૃત્યનુપસ્થાપનાનિ । ૩૦ સચિત્ત–સંબદ્ધ–સંમિશ્રા–ભિષવ–દુષ્પક્વાહારાઃ । ૩૧ સચિત્તનિક્ષેપ–પિધાન–પરવ્યપદેશ–માત્સર્ય–કાલાતિક્રમાઃ । ૩૨ જીવિતમરણાશંસા–મિત્રાનુરાગ–સુખાનુબન્ધ–નિદાનકરણાનિ । ૩૩ અનુગ્રહાર્થં સ્વસ્યાતિસર્ગો દાનમ્ । ૩૪ વિધિ–દ્રવ્ય–દાતૃ–પાત્રવિશેષાત્તદ્વિશેષઃ ।

॥ અથ અષ્ટમોઽધ્યાયઃ ॥

૧ મિથ્યાદર્શનાઽવિરતિ–પ્રમાદ–કષાય–યોગા—બન્ધ–હેતવઃ । ૨ સકષાયત્વાજ્જીવઃ કર્મણો યોગ્યાન્પુદ્ગલાનાદત્તે ૩ સ બન્ધઃ ૪ પ્રકૃતિસ્થિત્યનુભાવપ્રદેશાસ્તદ્વિધયઃ । ૫ આદ્યો જ્ઞાનદર્શનાવરણવેદનીય–મોહનીયાયુષ્ક–નામ–ગોત્રા-

-ન્તરાયાઃ ૬ પંચનવદ્વ્યષ્ટાવિંશતિચતુર્દ્વિચત્વારિંશદ્દ્વિપંચભેદા યથાક્રમમ્ । ૭ મત્યાદીનામ્ । ૮ ચક્ષુરચક્ષુરવધિકેવલાનાંનિદ્રા-નિદ્રાનિદ્રાપ્રચલાપ્રચલાપ્રચલાસ્ત્યાનગૃદ્ધિવેદનીયાનિ ચ । ૯ સદસદ્વેદ્યે । ૧૦ દર્શનચારિત્રમોહનીય-કષાયનોકષાયવેદની-યાખ્યાસ્ત્રિદ્વિષોડશનવભેદાઃ સમ્યક્ત્વમિથ્યાત્વતદુભયાનિ કષા-યનોકષાયાવનન્તાનુબન્ધ્યપ્રત્યાખ્યાનપ્રત્યાખ્યાનાવરણસંજ્વલન —વિકલ્પાશ્ચૈકશઃક્રોધમાનમાયાલોભાઃ હાસ્યરત્યરતિશોકભય-જુગુપ્સાસ્ત્રીપુંનપુંસકવેદાઃ ૧૧ નારકતૈર્યગ્યોનમાનુષદૈવાનિ । ૧૨ ગતિજાતિશરીરાંગોપાંગ-નિર્માણબન્ધનસંઘાતસંસ્થાન-સંહનન-સ્પર્શરસગન્ધવર્ણાનુ પૂર્વ્ય-ગુરુલઘૂપઘાતપરાઘાતાત-પોદ્યોતોચ્છ્વાસવિહાયોગતયઃ પ્રત્યેકશરીરત્રસસુભગસુસ્વર-શુભસૂક્ષ્મપર્યાપ્તસ્થિરાદેયયશાંસિ સેતરાણિતીર્થકૃત્વં ચ । ૧૩ ઉચ્ચૈર્નીચૈશ્ચ । ૧૪ દાનાદીનામ્ । ૧૫ આદિતસ્તિસૃણામ-ન્તરાયસ્ય ચ ત્રિંશત્સાગરોપમકોટીકોટ્યઃ પરા સ્થિતિઃ । ૧૬ સપ્તતિર્મોહનીયસ્ય । ૧૭ નામગોત્રયોર્વિંશતિઃ । ૧૮ ત્રયસ્ત્રિં-શત્સાગરોપમાણ્યાયુષ્કસ્ય । ૧૯ અપરા દ્વાદશમુહૂર્ત્તા વેદ-નીયસ્ય । ૨૦ નામગોત્રયોરષ્ટૌ । ૨૧ શેષાણામન્તર્મુહૂર્ત્તમ્ । ૨૨ વિપાકોઽનુભાવઃ । ૨૩ સ યથાનામ । ૨૪ તતશ્ચ નિર્જરા । ૨૫ નામપ્રત્યયાઃ સર્વતો યોગવિશેષાત્સૂક્ષ્મૈકક્ષેત્રા-વગાઢસ્થિતાઃ સર્વાત્મપ્રદેશેષ્વનન્તાનન્તપ્રદેશાઃ । ૨૬ સદ્વેદ્ય-સમ્યક્ત્વ-હાસ્ય-રતિ-પુરુષવેદ-શુભાયુ-ર્નામગોત્રાણિ પુણ્યમ્ ।

॥ અથ નવમોઽધ્યાયઃ ॥

૧ આસ્રવનિરોધઃ સંવરઃ । ૨ સ ગુપ્તિસમિતિધર્માનુપ્રેક્ષાપરીષહજયચારિત્રૈઃ । ૩ તપસા નિર્જરા ચ । ૪ સમ્યગ્યોગનિગ્રહો ગુપ્તિઃ । ૫ ઇર્યાભાષૈષણાદાનનિક્ષેપોત્સર્ગાઃ સમિતયઃ ૬ ઉત્તમઃ ક્ષમામાર્દવાર્જવશૌચસત્યસંયમતપસ્ત્યાગાકિંચન્યબ્રહ્મચર્યાણિ ધર્મઃ । ૭ અનિત્યાશરણસંસારૈકત્વાશુચિત્વાસ્રવસંવરનિર્જરાલોકબોધિદુર્લભધર્મસ્વાખ્યાતતત્ત્વાનુચિન્તનમનુપ્રેક્ષાઃ । ૮ માર્ગાચ્યવનનિર્જરાર્થં પરિષોઢવ્યાઃ પરીષહાઃ । ૯ ક્ષુત્પિપાસાશીતોષ્ણદંશમશકનાગ્ન્યારતિસ્ત્રીચર્યાનિષદ્યાશય્યાઽઽક્રોશવધયાચનાઽલાભરોગતૃણસ્પર્શ મલસત્કારપુરસ્કારપ્રજ્ઞાઽજ્ઞાનાદર્શનાનિ । ૧૦ સૂક્ષ્મસંપરાયચ્છદ્મસ્થવીતરાગયોશ્ચતુર્દશ । ૧૧ એકાદશ જિને । ૧૨ બાદરસંપરાયે સર્વે । ૧૩ જ્ઞાનાવરણે પ્રજ્ઞાઽજ્ઞાને । ૧૪ દર્શનમોહાન્તરાયયોરદર્શનાલાભૌ । ૧૫ ચારિત્રમોહે નાગ્ન્યારતિસ્ત્રીનિષદ્યાઽઽક્રોશયાચનાસત્કારપુરસ્કારાઃ । ૧૬ વેદનીયે શેષાઃ । ૧૭ એકાદયો ભાજ્યા યુગપદેકોનવિંશતેઃ । ૧૮ સામાયિક–ચ્છેદોપસ્થાપ્ય–પરિહારવિશુદ્ધિ–સૂક્ષ્મસંપરાય–યથાખ્યાતાનિ ચારિત્રમ્ । ૧૯ અનશનાવમૌદર્યવૃત્તિપરિસંખ્યાન–રસપરિત્યાગ–વિવિક્તશય્યાસન–કાયક્લેશા બાહ્યં તપઃ । ૨૦ પ્રાયશ્ચિત્ત–વિનય–વૈયાવૃત્ત્ય–સ્વાધ્યાય–વ્યુત્સર્ગધ્યાનાન્યુત્તરમ્ । ૨૧ નવચતુર્દશપંચદ્વિભેદં યથાક્રમં-પ્રાગ્ધ્યાનાત્ । ૨૨ આલોચન–પ્રતિક્રમણ–તદુભયવિવેક–વ્યુત્સર્ગ–તપશ્છેદ–પરિહારોપસ્થાપનાનિ । ૨૩ જ્ઞાનદર્શન ચારિત્રોપચારાઃ । ૨૪ આચાર્યોપાધ્યાય–તપસ્વિ–શૈક્ષક–ગ્લાન-

ગણુ–કુલ–સંઘ–સાધુ–સમનોજ્ઞાનામ્ । ૨૫ વાચના–પૃચ્છના-ऽનુપ્રેક્ષા–ऽऽમ્નાય–ધર્મોપદેશાઃ ૨૬ બાહ્યાભ્યન્તરોપધ્યોઃ । ૨૭ ઉત્તમસંહનનસ્યૈકાગ્રચિન્તાનિરોધોધ્યાનમ્ । ૨૮ આમુહૂર્તાત્ । ૨૯ આર્તરૌદ્રધર્મશુકલાનિ । ૩૦ પરે મોક્ષહેતૂ । ૩૧ આર્ત્તમમનોજ્ઞાનાં સમ્પ્રયોગે તદ્વિપ્રયોગાય સ્મૃતિસમન્વાહારઃ । ૩૨ વેદનાયાશ્ચ । ૩૩ વિપરીતં મનોજ્ઞાનામ્ । ૩૪ નિદાનં ચ । ૩૫ તદવિરતદેશવિરતપ્રમત્તસંયતાનામ । ૩૬ હિંસા–ऽનૃત–સ્તેય–વિષયસંરક્ષણેભ્યો રૌદ્રમવિરતદેશવિરતયોઃ । ૩૭ આજ્ઞા-ऽપાય-વિપાક–સંસ્થાનવિચયાય ધર્મ્મમપ્રમત્તસંયતસ્ય । ૩૮ ઉપશાન્તક્ષીણકષાયયોશ્ચ । ૩૯ શુક્લે ચાદ્યે। ૪૦ પરે કેવલિનઃ । ૪૧ પૃથક્ત્વૈકત્વવિતર્ક-સૂક્ષ્મક્રિયાऽપ્રતિપાતિ-વ્યુપરતક્રિયાનિવૃત્તીનિ । ૪૨ તત્ર્યેકકાયયોગાયોગાનામ્ । ૪૩ એકાશ્રયે સવિતર્કે પૂર્વે ।૪૪ અવિચારં દ્વિતીયમ્। ૪૫ વિતર્કઃ શ્રુતમ્ ૪૬ વિચારોऽર્થ વ્યંજનયોગસંક્રાન્તિઃ । ૪૭ સમગ્યદૃષ્ટિ-શ્રાવક–વિરતા–નન્તવિયોજક–દર્શનમોહક્ષપકોપશમકોપશાન્તમોહક્ષપક ક્ષીણમોહ–જિનાઃક્રમશોऽસંખ્યેયગુણનિર્જરાઃ । ૪૮ પુલાક–બકુશ–કુશીલ–નિર્ગ્રન્થ–સ્નાતકા નિર્ગ્રન્થાઃ । ૪૯ સંયમ–શ્રુત–પ્રતિસેવના–તીર્થ–લિંગ–લેશ્યોપપાત–સ્થાનવિકલ્પતઃ સાધ્યાઃ ।

॥ અથ દશમોઽધ્યાયઃ ॥

૧ મોહક્ષયાજ્જ્ઞાનદર્શનાવરણાન્તરાયક્ષયાચ્ચ કેવલમ્
૨ બન્ધહેત્વભાવનિર્જરાભ્યામ્ । ૩ કૃત્સ્નકર્મક્ષયો મોક્ષઃ ।
૪ ઔપશમિકાદિભવ્યત્વાભાવાચ્ચાન્યત્ર કેવલ-સમ્યક્ત્વજ્ઞા-
નદર્શનસિદ્ધત્વેભ્યઃ । ૫ તદનન્તરમૂર્ધ્વં ગચ્છત્યાલોકાન્તાત્
। ૬ પૂર્વપ્રયોગાદસંગત્વાદ્ બન્ધચ્છેદાત્તથાગતિપરિણામાચ્ચ
તદ્ગતિઃ । ૭ ક્ષેત્ર-કાલ-ગતિ-લિંગ-તીર્થ-ચારિત્ર-પ્રત્યેક
બુદ્ધ બોધિતજ્ઞાનાવગાહનાન્તર-સંખ્યાલ્પબહુત્વતઃ સાધ્યાઃ ।

ઇતિ શ્રી તત્ત્વાર્થાવિગમ સૂત્રાણિ

સિન્દૂર પ્રકર:

સિંદૂરપ્રકરસ્તપઃકરિશિરઃક્રોડે કષાયાડટવી,–
દાવાર્ચિર્નિચયઃ પ્રબોધદિવસ–પ્રારંભ સૂર્યોદયઃ;
મુક્તિસ્ત્રી–કુચકુંભ–કુંકુમરસઃ શ્રેયસ્તરોઃ પલ્લવ,–
પ્રોલ્લાસઃ ક્રમયોર્નખદ્યુતિભરઃ પાર્શ્વપ્રભોઃ પાતુ વઃ. ૧
સંતઃ સંતુ મમ પ્રસન્નમનસો વાચાં વિચારોદ્યતાઃ,
સૂતેડમ્ભઃ કમલાનિ તત્પરિમલં વાતા વિતન્વંતિ યત્;
કિંવાભ્યર્થનયાનયા યદિ ગુણોડસ્ત્યાસાં તતસ્તે સ્વયં,
કર્ત્તારઃ પ્રથનં ન ચેદથ યશઃપ્રત્યર્થિના તેન કિમ્. ૨
ત્રિવર્ગ–સંસાધન–મંતરેણ, પશોરિવાયુર્વિફલં નરસ્ય,
તત્રાડપિ ધર્મં પ્રવરં વદંતિ, ન તં વિના યદ્ભવતોડર્થ
કામૌ ૩
યઃ પ્રાપ્ય દુષ્પ્રાપ્યમિદં નરત્વં, ધર્મં ન યત્નેન કરોતિ મૂઢઃ,
ક્લેશપ્રબંધેન સલબ્ધમબ્ધૌ, ચિંતામણિં પાતયતિ
પ્રમાદાત્. ૪
સ્વર્ણસ્થાલે, ક્ષિપતિ સ રજઃ પાદશૌચં વિધત્તે,
પીયૂષેણ પ્રવરકરિણં વાહયત્યૈન્ધભારમ્;
ચિંતારત્નં વિકિરતિ કરાદ્વાયસોડ્ડાયનાર્થમ્,
યો દુષ્પ્રાપં ગમયતિ મુધા મર્ત્યજન્મ પ્રમત્તઃ. ૫
તે ધત્તૂરતરું વપંતિ ભવને, પ્રોન્મૂલ્ય કલ્પદ્રુમં,
ચિંતારત્નમપાસ્ય કાચશકલં સ્વીકુર્વંતે તે જડાઃ;
વિક્રીય દ્વિરદં ગિરીંદ્રસદૃશં ક્રીણન્તિ તે રાસભં,
યે લબ્ધં પરિહૃત્ય ધર્મમધમા ધાવંતિ ભોગાશયા. ૬

અપારે સંસારે, કથમપિ સમાસાદ્ય નૃભવં,
ન ધર્મં યઃ કુર્યાદ્વિષયસુખ–તૃષ્ણા–તરલિતઃ;
બુડન્ પારાવારે પ્રવરમપહાય પ્રવહણં,
સ મુખ્યો મૂર્ખાણામુપલમુપલબ્ધું પ્રયતતે. ૭
ભક્તિં તીર્થંકરે ગુરૌ જિનમતે સંઘે ચ હિંસાઽનૃતં,
સ્તેયાબ્રહ્મપરિગ્રહાદ્યુપરમં ક્રોધાદ્યરીણાં જયમ્;
સૌજન્યં ગુણિસંગમિંદ્રિયદમં દાનં તપો ભાવનાં,
વૈરાગ્યં ચ કુરુષ્વ નિર્વૃતિપદે યદ્યસ્તિ ગન્તું મનઃ. ૮
પાપં લુમ્પતિ દુર્ગતિં દલયતિ વ્યાપાદયત્યાપદં,
પુણ્યં સંચિનુતે શ્રિયં વિતનુતે પુષ્ણાતિ નીરોગતામ્;
સૌભાગ્યં વિદધાતિ પલ્લવયતિ પ્રીતિંપ્રસૂતે યશઃ,
સ્વર્ગં યચ્છતિ નિર્વૃતિં ચ રચયત્યર્ચાર્હતાં નિર્મિતા. ૯
સ્વર્ગસ્તસ્ય ગૃહાંગણં સહચરી સામ્રાજ્યલક્ષ્મીઃ શુભા,
સૌભાગ્યાદિ–ગુણાવલિર્વિલસતિસ્વૈરં વપુર્વેશ્મનિ,
સંસારઃ સુતરઃ શિવં તરતલ–ક્રોડે લુઠત્યંજસા,
યઃ શ્રદ્ધાભર–ભાજનં જિનપતેઃ પૂજાં વિધત્તે જનઃ. ૧૦
કદાચિન્નાતંકઃ કુપિત ઇવ પશ્યત્યભિમુખં,
વિદૂરે દારિદ્રયં ચકિતમિવ નશ્યત્યનુંદિનમ્;
વિરક્તા કાંતેવ ત્યજતિ કુગતિઃ સંગમુદયો,
ન મુંચત્યભ્યર્ણં સુહૃદિવ જિનાર્ચાં રચયતઃ. ૧૧
યઃ પુષ્પૈર્જિનમર્ચતિ સ્મિતસુરસ્ત્રીલોચનૈઃ સોઽર્ચ્યતે,
યસ્તં વંદત એકશસ્ત્રિજગતા સોઽહર્નિશં વંદ્યતે;
યસ્તં સ્તૌતિ પરત્ર વૃત્રદમનસ્તોમેન સ સ્તૂયતે,
યસ્તં ધ્યાયતિ કલૃપ્તકર્મનિધનઃ સ ધ્યાયતે યોગિભિઃ. ૧૨

અવદ્યમુક્તે, પથિ યઃ પ્રવર્તતે,
પ્રવર્ત્તયત્યન્યજનં, ચ નિઃસ્પૃહઃ;
સ એવ સેવ્યઃ સ્વહિતૈષિણા ગુરુઃ,
સ્વયં તરંસ્તારયિતું ક્ષમઃ પરમ્. ૧૩
વિદલયતિ કુબોધં, બોધયત્યાગમાર્થં,
સુગતિકુગતિમાર્ગૌ પુણ્યપાપે વ્યનક્તિ,
અવગમયતિ કૃત્યાકૃત્યભેદં ગુરુર્યો,
ભવજલનિધિપોતસ્તં વિના નાઽસ્તિ કશ્ચિત. ૧૪
પિતા માતા ભ્રાતા, પ્રિયસહચરી સૂનુનિવહઃ,
સુહૃત્સ્વામી માદ્યત્કરિભટરથાશ્વઃ પરિકરઃ;
નિમજ્જંતં જંતું નરકકુહરે રક્ષિતુમલં,
ગુરોર્ધર્માઽધર્મપ્રકટનપરાત્કોઽપિ ન પરઃ. ૧૫
કિં ધ્યાનેન ભવત્વશેષવિષય—ત્યાગૈસ્તપોભિઃ કૃતં,
પૂર્ણં ભાવનયાઽલમિંદ્રિયદમૈઃ પર્યાપ્તમાપ્તાગમૈઃ;
કિં ત્વેકં ભવનાશનં કુરુ ગુરુપ્રીત્યા ગુરોઃ શાસનં,
સર્વે યેન વિના વિનાથબલવત્ સ્વાર્થાય નાઽલં ગુણાઃ. ૧૬
ન દેવં નાદેવં, ન શુભગુરુમેવં ન કુગુરું,
ન ધર્મં નાઽધર્મં ન ગુણપરિણદ્ધં ન વિગુણમ્;
ન કૃત્યં નાઽકૃત્યં ન હિતમહિતં નાપિ નિપુણં,
વિલોકંતે લોકા જિનવચનચક્ષુર્વિરહિતાઃ. ૧૭
માનુષ્યં વિફલં વદંતિ હૃદયં વ્યર્થં વૃથા શ્રોત્રયો,—
ર્નિર્માણં ગુણદોષભેદકલનાં તેષામસંભાવિનીમ્,
દુર્વારં નરકાન્ધકૂપપતનં મુક્તિં બુધા દુર્લભામ્,
સાર્વજ્ઞઃ સમયો દયારસમયો યેષાં ન કર્ણાતિથિઃ. ૧૮

પીયૂષં વિષવજ્જલં જ્વલનવત્તેજસ્તમઃ સ્તોમવ-,
ન્મિત્રં શાત્રવવત્ સ્રજં ભુજગવચ્ચિંતામણિં લોષ્ઠવત્ ;
જ્યોત્સ્નાં ગ્રીષ્મજઘર્મવત્ સ મનુતે કારુણ્યપણ્યાપણં,
જૈનેંદ્રં મતમન્યદ્દર્શનસમં યો દુર્મતિર્મન્યતે. ૧૯
ધર્મં જાગરયત્યઘં વિઘટયત્યુત્થાપયત્યુત્પથં,
ભિન્તે મત્સરમુચ્છિનત્તિ કુનયં મથ્નાતિ મિથ્યામતિમ્ ;
વૈરાગ્યં વિતનોતિ પુષ્યતિ કૃપાં મુષ્ણાતિ તૃષ્ણાં ચ ય-,
ત્તજ્જૈનં મતમર્ચતિ પ્રથયતિ ધ્યાયત્યધીતે કૃતી. ૨૦
રત્નાનામિવ રોહણ-ક્ષિતિધરઃ ખં તારકાણામિવ,
સ્વર્ગઃ કલ્પમહીરુહામિવ સરઃ પંકેરુહાણામિવ;
પાથોધિઃ પયસામિવેંદુમહસાં સ્થાનં ગુણાનામસા,-
વિત્યાલોચ્ય વિરચ્યતાં ભગવતઃ સંઘસ્ય પૂજાવિધિઃ. ૨૧
યઃ સંસાર-નિરાસ-લાલસ-મતિર્મુક્ત્યર્થમુત્તિષ્ઠતે,
યં તીર્થં કથયંતિ પાવનતયા યેનાઽસ્તિ નાઽન્યઃસમઃ,
યસ્મૈ તીર્થપતિર્નમસ્યતિ સતાં યસ્માચ્છુભં જાયતે,
સ્ફુર્તિર્યસ્ય પરા વસંતિ ચ ગુણા યસ્મિન્સ સંઘોઽર્ચ્યતામ્. ૨૨
લક્ષ્મીસ્તં સ્વયમભ્યુપૈતિ રભસા કીર્ત્તિસ્તમાલિંગતિ,
પ્રીતિસ્તં ભજતે મતિઃ પ્રયતતે તં લબ્ધુમુત્કંઠયા;
સ્વઃ શ્રીસ્તં પરિરબ્ધુ-મિચ્છતિ મુહુર્મુક્તિસ્તમાલોકતે,
યઃ સંઘં ગુણરાશિકેલિસદનં શ્રેયોરુચિઃ સેવતે. ૨૩
યદ્ભક્તેઃ ફલમર્હદાદિપદવી-મુખ્યં કૃષેઃસસ્યવત્,
ચક્રિત્વં ત્રિદશેંદ્રતાદિ તૃણવત્ પ્રાસંગિકં ગીયતે;
શક્તિં યન્મહિમસ્તુતૌ ન દધતે વાચોઽપિ વાચસ્પતેઃ,
સંઘઃ સોઽઘહરઃ પુનાતુ ચરણન્યાસૈઃ સતાં મંદિરમ્. ૨૪

ક્રીડાભૂઃ સુકૃતસ્ય દુષ્કૃતરજઃ સંહારવાત્યાભવો–,
દન્વન્નૌર્વ્યસનાગ્નિમેઘપટલી સંકેતદૂતી શ્રિયામ્;
નિઃશ્રેણિસ્ત્રિદિવૌકસઃ પ્રિયસખી મુક્તેઃ કુગત્યર્ગલા,
સત્વેષુ ક્રિયતાં કૃપૈવ ભવતુ ક્લેશૈરશેષૈઃ પરૈઃ. ૨૫
યદિ ગ્રાવા તોયે, તરતિ તરણિર્યદ્યુદયતિ,
પ્રતીચ્યાં સપ્તાર્ચિર્યદિ ભજતિ શૈત્યં કથમપિ;
યદિ ક્ષ્માપીઠં સ્યાદુપરિ સકલસ્યાઽપિ જગતઃ,
પ્રસૂતે સત્વાનાં તદપિ ન વધઃ ક્વાઽપિ સુકૃતમ્. ૨૬
સ કમલવનમગ્નેર્વાસરં ભાસ્વદસ્તા–,
દમૃતમુરગવક્ત્રાત્સાધુવાદં વિવાદાત્;
રુગપગમમજીર્ણાજ્જીવિતં કાલકૂટા–,
દભિલષતિ વધાદ્યઃ પ્રાણિનાં ધર્મમિચ્છેત્. ૨૭
આયુર્દીર્ઘતરં વપુર્વરતરં ગોત્રં ગરીયસ્તરં,
વિત્તં ભૂરિતરં બલં બહુતરં સ્વામિત્વમુચ્ચૈસ્તરમ્;
આરોગ્યં વિગતાંતરં ત્રિજગતિ શ્લાઘ્યત્વમલ્પેતરં,
સંસારાંબુનિધિં કરોતિ સુતરં ચેતઃ કૃપાર્દ્રાન્તરમ્. ૨૮
વિશ્વાસાયતનં વિપત્તિદલનં દેવૈઃ કૃતારાધનં,
મુક્તેઃ પથ્યદનં જલાગ્નિશમનં વ્યાઘ્રોરગ–સ્તંભનમ્;
શ્રેયઃસંવનનં સમૃદ્ધિજનનં સૌજન્ય–સંજીવનં,
કીર્ત્તેઃ કેલિવનં પ્રભાવભવનં સત્યં વચઃ પાવનમ્. ૨૯
યશો યસ્માદ્ભસ્મી–ભવતિ વનવહ્નેરિવ વનં,
નિદાનં દુઃખાનાં યદવનિરુહાણાં જલમિવ;
ન યત્ર સ્યાચ્છાયાઽઽતપ ઇવ તપઃસંયમકથા,
કથંચિત્તન્મિથ્યાવચનમભિધત્તે ન મતિમાન્. ૩૦

અસત્યમપ્રત્યયમૂલકારણમ્, કુવાસનાસદ્મ સમૃદ્ધિવારણમ્,
વિપન્નિદાનં પરવંચનોર્જિતં, કૃતાપરાધં કૃતિભિર્વિવર્જિતમ્. ૩૧
તસ્યાઽગ્નિર્જલમર્ણવઃ સ્થલમરિર્મિત્રં સુરાઃ કિંકરાઃ,
કાંતારં નગરં ગિરિર્ગૃહં મહિર્માલ્યં મૃગારિર્મૃગઃ;
પાતાલં બિલમસ્ત્રમુત્પલદલં વ્યાલઃ શૃગાલો વિષમ્,
પીયૂષં વિષમં સમં ચ વચનં સત્યાઞ્ચિતં વક્તિ યઃ. ૩૨
તમભિલષતિ સિદ્ધિસ્તં વૃણીતે સમૃદ્ધિ,
સ્તમભિસરતિ કીર્તિર્મુઞ્ચતે તં ભવાર્ત્તિઃ;
સ્પૃહયતિ સુગતિસ્તં નેક્ષતે દુર્ગતિસ્તં,
પરિહરતિ વિપત્તં યો ન ગૃહ્ણાત્યદત્તમ્. ૩૩
અદત્તં નાઽઽદત્તે કૃતસુકૃતકામઃ કિમપિ યઃ,
શુભશ્રેણિસ્તસ્મિન્ વસતિ કલહંસીવ કમલે;
વિપત્તસ્માદ્દૂરં વ્રજતિ રજનીવાંબરમણે-,
ર્વિનીતં વિદ્યેવ ત્રિદિવશિવલક્ષ્મીર્ભજતિ તમ્. ૩૪
યન્નિર્વર્તિતકીર્તિધર્મનિધનં સર્વાગસાં સાધનં,
પ્રોન્મીલદ્વધબંધનં વિરચિતક્લિષ્ટાશયોદ્બોધનમ્;
દૌર્ગત્યૈકનિબંધનં કૃતસુગત્યાશ્લેષસંરોધનમ્,
પ્રોત્સર્પત્પ્રધનં જિઘૃક્ષતિ ન તદ્ધીમાનદત્તં ધનમ્. ૩૫
પરજનમનઃ પીડાક્રીડાવનં વધભાવના-,
ભવનમવનિવ્યાપિવ્યાપલ્લતાઘનમંડલમ્;
કુગતિગમને માર્ગઃ સ્વર્ગાપવર્ગપુરાર્ગલં,
નિયતમનુપાદેયં સ્તેયં નૃણાં હિતકાંક્ષિણામ્. ૩૬
દત્તસ્તેન જગત્યકીર્તિ પટહો ગોત્રે મષીકૂર્ચકઃ,
ચારિત્રસ્ય જલાંજલિર્ગુણગણારામસ્ય દાવાનલઃ;

સંકેતઃ સકલાપદાં શિવપુરદ્વારે કપાટો દૃઢઃ,
કામાર્ત્તસ્ત્યજતિ પ્રબોધયતિ વા સ્વસ્ત્રીં પરસ્ત્રીં ન યઃ. ૩૭
વ્યાઘ્રવ્યાલજલાનલાદિવિપદસ્તેષાં વ્રજંતિ ક્ષયં,
કલ્યાણાનિ સમુલ્લસંતિ વિબુધાઃ સાન્નિધ્યમધ્યાસતે;
કીર્તિઃ સ્ફુર્તિમિયર્તિ યાત્યુપચયં ધર્મઃ પ્રણશ્યત્યઘં,
સ્વર્નિર્વાણસુખાનિ સંનિદધતે યે શીલમાબિભ્રતે. ૩૮
હરતિ કુલકલંકં લુમ્પતે પાપપંકં,
સુકૃતમુપચિનોતિ શ્લાઘ્યતામાતનોતિ;
નમયતિ સુરવર્ગં હન્તિ દુર્ગોપસર્ગં,
રચયતિ શુચિશીલં સ્વર્ગમોક્ષૌ સલીલમ્. ૩૯
તોયત્યગ્નિરપિ સ્રજત્યહિરપિ વ્યાઘ્રોઽપિ સારંગતિ,
વ્યાલોઽપ્યશ્વતિ પર્વતોઽપ્યુપલતિ ક્ષ્વેડોઽપિ પીયૂષતિ;
વિઘ્નોઽપ્યુત્સવતિ પ્રિયત્યરિરપિ ક્રીડાતડાગત્યપાં,–
નાથોઽપિ સ્વગૃહત્યટવ્યપિ નૃણાં શીલપ્રભાવાદ્ધ્રુવમ્. ૪૦
કાલુષ્યં જનયન્ જડસ્ય રચયન્ ધર્મદ્રુમોન્મૂલનં,
ક્લિશ્યન્નીતિકૃપાક્ષમાકમલિની લોભામ્બુધિં વર્દ્ધયન્;
મર્યાદાતટમુદ્રુજન્ શુભમનો–હંસપ્રવાસં દિશન્,
કિં ન ક્લેશકરઃ પરિગ્રહનદીપૂરઃ પ્રવૃદ્ધિં ગતઃ. ૪૧
કલહકલભવિંધ્યઃ ક્રોધગૃધ્રશ્મશાનં,
વ્યસનભુજગરંધ્રં દ્વેષદસ્યુપ્રદોષઃ;
સુકૃતવનદવાગ્નિર્માર્દવાંભોદવાયુ–,
ર્નયનલિનતુષારોઽત્યર્થં મર્થાનુરાગઃ. ૪૨
પ્રત્યર્થી પ્રશમસ્ય મિત્રમધૃતેર્મોહસ્ય વિશ્રામભૂઃ,
પાપાનાં ખનિરાપદાં પદમસદ્ધ્યાનસ્ય લીલાવનમ્;

વ્યાક્ષેપસ્ય નિધિર્મદસ્ય સચિવઃ શોકસ્ય હેતુઃ કલેઃ,
કેલીવેશ્મ પરિગ્રહઃ પરિહૃતેર્યોગ્યો વિવિક્તાત્મનામ્. ૪૩
વહ્નિસ્તૃપ્યતિ નેંધનૈરિહ યથા નાંભોભિરંભોનિધિ,
સ્તદ્વન્મોહઘનો ઘનૈરપિ ધનૈર્જન્તુર્ન સંતુષ્યતિ;
ન ત્વેવં મનુતે વિમુચ્ય વિભવં નિઃશેષમન્યં ભવં,
યાત્યાત્મા તદહં મુધૈવ વિદધામ્યેનાંસિ ભૂયાંસિ કિમ્. ૪૪
યો મિત્રં મધુનો વિકાર-કરણે સંત્રાસ-સંપાદને,
સર્પસ્ય પ્રતિબિંબમંગદહને સપ્તાર્ચિષઃ સોદરઃ;
ચૈતન્યસ્ય નિષુદને વિષતરોઃ સબ્રહ્મચારી ચિરં,
સ ક્રોધઃ કુશલાભિલાષકુશલૈઃ પ્રોન્મૂલમુન્મૂલ્યતામ્. ૪૫
ફલતિ કલિત-શ્રેયઃશ્રેણિ-પ્રસૂનપરંપરઃ,
પ્રશમપયસા સિક્તો મુક્તિં તપશ્ચરણદ્રુમઃ;
યદિ પુનરસૌ પ્રત્યાસત્તિ પ્રકોપહવિર્ભુજો,
ભજતિ લભતે ભસ્મીભાવં તદા વિફલોદયઃ. ૪૬
સંતાપં તનુતે ભિનત્તિ વિનયં સૌહાર્દમુત્સાદય-,
ત્યુદ્વેગં જનયત્યવદ્યવચનં સૂતે વિધત્તે કલિમ્;
કીર્તિં કૃંતતિ દુર્મતિં વિતરતિ વ્યાહંતિ પુણ્યોદયમ્,
દત્તે યઃ કુગતિં સ હાતુમુચિતો રોષઃ સદોષઃ સતામ્. ૪૭
યો ધર્મં દહતિ દ્રુમં દવ ઇવોન્મથ્નાતિ નીતિં લતાં,
દંતીવેંદુકલાં વિધુંતુદ ઈવ ક્લિશ્નાતિ કીર્તિં નૃણામ્;
સ્વાર્થં વાયુરિવાંબુદં વિઘટયત્યુલ્લાસયત્યાપદં,
તૃષ્ણાં ધર્મ ઇવોચિતઃ કૃતકૃપાલોપઃ સ કોપઃ કથમ્. ૪૮
યસ્માદાવિ-ર્ભવતિ વિતતિ-ર્દુસ્તરાપન્નદીનાં,
યસ્મિન્ શિષ્ટાભિરુચિતગુણ-ગ્રામનામાપિ નાસ્તિ;

યશ્ચ વ્યાપ્તં વહતિ વધધી–ધૂમ્યયા ક્રોધદાવં,
તં માનાદ્રિં પરિહર દુરારોહમૌચિત્યવૃત્તેઃ. ૪૯
શમાલાનં ભંજન્, વિમલમતિનાડીં વિઘટયન્,
કિરન્ દુર્વાક્પાંશૂત્કરમગણયન્નાગમશૃણિમ્;
ભ્રમન્નૂર્વ્યાં સ્વૈરં વિનયનયવીથીં વિદલયન્,
જનઃ કં નાડનર્થં જનયતિ મદાંધો દ્વિપ ઈવ. ૫૦
ઔચિત્યાચરણં વિલુંપતિ પયોવાહં નભસ્વાનિવ,
પ્રધ્વંસં વિનયં નયત્યહિરિવ પ્રાણસ્પૃશાં જીવિતમ્;
કીર્તિં કૈરવિણીં મતંગજ ઇવ પ્રોન્મૂલયત્યંજસા,
માનો નિચ ઇવોપકારનિકરં હંતિ ત્રિવર્ગં નૃણામ્. ૫૧
મુષ્ણાતિ યઃ કૃતસમસ્તસમીહિતાર્થં–,
સંજીવનં વિનય–જીવિતમંગભાજામ્;
જાત્યાદિમાન–વિષજં વિષમં વિકારં,
તં માર્દવામૃતરસેન નયસ્વ શાંતિમ્. ૫૨
કુશલ–જનન–વંધ્યાં, સત્ય–સૂર્યાસ્ત–સંધ્યાં,
કુગતિયુવતિમાલાં મોહમાતંગશાલામ્;
શમ–કમલ–હિમાનીં દુર્યશો–રાજધાનીં,
વ્યસનશત–સહાયાં દૂરતો મુઞ્ચ માયામ્. ૫૩
વિધાય માયાં, વિવિધૈરુપાયૈઃ,
પરસ્ય યે વંચનમાચરંતિ,
તે વંચયંતિ ત્રિદિવાપવર્ગ–,
સુખાન્મહામોહસખાઃ સ્વમેવ. ૫૪
માયામવિશ્વાસ–વિલાસમંદિરં,
દુરાશયો યઃ કુરુતે ધનાશયા;

સોऽનર્થં સાર્થં ન પતંતમીક્ષતે,
યથા બિડાલો લગુડં પયઃ પિબન્. ૫૫
મુગ્ધપ્રતારણપરાયણમુજ્જિહીતે,
યત્પાટવં કપટલંપટચિત્તવૃત્તેઃ;
જીર્યંત્યુપપ્લવમવશ્યમિહાऽપ્યકૃત્વા,
નાऽપથ્યભોજનમિવામયમાયતૌ તત્. ૫૬
યદ્દુર્ગામટવીમટંતિ વિકટં ક્રામંતિ દેશાંતરં,
ગાહંતે ગહનં સમુદ્રમતનુ–ક્લેશાં કૃષિં કુર્વતે;
સેવંતે કૃપણં પતિં ગજઘટા–સંઘટ્ટદુઃસંચરં,
સર્પન્તિ પ્રધનં ધનાંધિતધિયસ્તલ્લોભવિસ્ફૂર્જિતમ્. ૫૭
મૂલં મોહવિષદ્રુમસ્ય સુકૃતાંભોરાશિકુંભોદ્ભવઃ,
ક્રોધાગ્નેરરણિઃ પ્રતાપતરણિ–પ્રચ્છાદને તોયદઃ;
ક્રીડાસદ્મ કલેર્વિવેકશશિનઃ સ્વર્ભાનુરાપન્નદી–,
સિંધુઃ કીર્તિલતા–કલાપ–કલભો લોભઃ પરાભૂયતામ્. ૫૮
નિઃશેષધર્મવનદાહ વિજૃંભમાણે,
દુઃખૌઘભસ્મનિ વિસર્પદકીર્તિધૂમે;
બાઢં ધનેંધનસમાગમદીપ્યમાને,
લોભાનલે શલભતાં લભતે ગુણૌઘઃ. ૫૯
જાતઃ કલ્પતરુઃ પુરઃસુરગવી તેષાં પ્રવિષ્ટા ગૃહં,
ચિંતારત્નમુપસ્થિતં કરતલે પ્રાપ્તો નિધિઃ સંનિધિમ્;
વિશ્વં વશ્યમવશ્યમેવ સુલભાઃ સ્વર્ગાપવર્ગશ્રિયો,
યે સંતોષમશેષદોષદહન–ધ્વંસાંબુદં બિભ્રતે. ૬૦
વરં ક્ષિપ્તઃ પાણિઃ કુપિતફણિનો વક્ત્રકુહરે,
વરં ઝંપાપાતોજ્વલદનલકુંડે વિરચિતઃ;

વરં પ્રાસપ્રાંતઃ સપદિ જઠરાંતર્વિનિહિતો,
ન જન્યં દૌર્જન્યં તદપિ વિપદાં સદ્મ વિદુષા. ૬૧
સૌજન્યમેવ વિદધાતિ યશશ્ચયં ચ,
સ્વ શ્રેયસં ચ વિભવં ચ ભવક્ષયં ચ;
દૌર્જન્યમાવહસિ યત્ કુમતે તદર્થં,
ધાન્યેઽનલં દિશસિ તજ્જલસેકસાધ્યે. ૬૨
વરં વિભવવંધ્યતા, સુજનભાવભાજાં નૃણા-,
મસાધુચરિતાર્જિતા ન પુનરુર્જિતાઃ સંપદઃ;
કૃશત્વમપિ શોભતે સહજમાયતૌ સુંદરં,
વિપાકવિરસા ન તુ શ્વયથુસંભવા સ્થૂલતા. ૬૩
ન બ્રૂતે પરદૂષણં પરગુણં વક્ત્યલ્પમપ્યન્વહં,
સંતોષં વહતે પરર્દ્ધિષુ પરાબાધાસુ ધત્તે શુચમ્;
સ્વશ્લાઘાં ન કરોતિ નોજ્ઝતિ નયં નૌચિત્યમુલ્લંઘય-,
ત્યુક્તોઽપ્યપ્રિયમક્ષમાં ન રચયત્યેતચ્ચરિત્રં સતામ્. ૬૪
ધર્મં ધ્વસ્તદયો યશશ્ચ્યુતનયો વિત્તં પ્રમત્તઃ પુમાન્,
કાવ્યં નિષ્પ્રતિભસ્તપઃ શમદયાશૂન્યોઽલ્પમેધાઃ શ્રુતમ્;
વસ્ત્વાલોકમલોચનશ્ચલમના ધ્યાનં ચ વાઞ્છત્યસૌ,
યઃ સંગં ગુણિનાં વિમુચ્ય વિમતિઃ કલ્યાણમાકાંક્ષતિ. ૬૫
હરતિ કુમતિં, ભિત્તે મોહં, કરોતિ વિવેકિતાં,
વિતરતિ રતિં સૂતે નીતિં તનોતિ ગુણાવલિમ્;
પ્રથયતિ યશો ધત્તે ધર્મં વ્યપોહતિ દુર્ગતિં,
જનયતિ નૃણાં કિં નાભીષ્ટં ગુણોત્તમસંગમઃ ૬૬
લબ્ધું બુદ્ધિકલાપમાપદમપાકર્તું વિહર્તું પથિ,
પ્રાપ્તું કીર્તિમસાધુતાં વિધુવિતું ધર્મં સમાસેવિતુમ્;

રોદ્ધું પાપવિપાકમાક્ષયિતું સ્વર્ગાપવર્ગશ્રિયં,
ચેત્ત્વં ચિત્ત ! સમીહસે ગુણવતાં સંગં તદંગીકુરુ. ૬૭
હિમતિ મહિમાંભોજે ચંડાનિલત્યુદયાં બુદે,
દ્વિરદતિ દયારામે ક્ષેમક્ષમાભૃતિ વજ્રતિ;
સમિધતિ કુમત્યગ્નૌ કંદત્યનીતિલતાસુ યઃ,
કિમભિલષતા શ્રેયઃ શ્રેયઃ? સ નિર્ગુણસંગમઃ. ૬૮
આત્માનં કુપથેન નિર્ગમયિતું યઃ શૂકલાશ્વાયતે,
કૃત્યાકૃત્યવિવેકજીવિતહૃતૌ યઃ કૃષ્ણસર્પાયતે;
યઃ પુણ્યદ્રુમખંડખંડનવિધૌ સ્ફૂર્જત્કુઠારાયતે,
તં લુપ્તવ્રતમુદ્રમિંદ્રિયગણં જિત્વા શુભંયુર્ભવ. ૬૯
પ્રતિષ્ઠાં યન્નિષ્ઠાં નયતિ નયનિષ્ઠાં વિઘટય-,
ત્યકૃત્યેષ્વાધત્તે મતિમતપસિ પ્રેમ તનુતે;
વિવેકસ્યોત્સેકં વિદલયતિ દત્તે ચ વિપદં,
પદં તદ્દોષાણાં કરણ-નિકુરમ્બં કુરૂ વશે. ૭૦
ધત્તાં મૌનમગારમુજ્ઝતુ વિધિપ્રાગલ્ભ્યમભ્યસ્યતા,
મસ્ત્વંતર્ગણમાગમશ્રમમુપાદત્તાં તપસ્તપ્યતામ્;
શ્રેયઃપુંજનિકુંજભંજનમહાવાતં ન ચેદિંદ્રિય--,
વ્રાતં જેતુમવૈતિ ભસ્મનિ હુતં જાનીત સર્વં તતઃ. ૭૧
ધર્મધ્વંસધુરીણમભ્રમરસાવારીણમાપત્પ્રથા,
લંકર્માણસશર્મનિર્મિતિકલાપારીણમેકાંતતઃ;
સર્વાન્નીનમનાત્મનીનમનયાત્યંતીનમિષ્ટે યથા,
કામીનં કુમતાધ્વનીનમજયન્નક્ષૌધમક્ષેમભાક્. ૭૨
નિમ્નં ગચ્છતિ નિમ્નગેવ નિતરાં નિદ્રેવ વિષ્કંભતે,
ચૈતન્યં મદિરેવ પુષ્યતિ મદં ધૂમ્યેવ દત્તેઽન્ધતામ્;

ચાપલ્યં ચપલેવ ચુમ્બતિ દવજ્વાલેવ તૃષ્ણાં નય,
ત્યુલ્લાસં કુલટાંગનેવ કમલા સ્વૈરં પરિભ્રામ્યતિ. ૭૩
દાયાદા: સ્પૃહયન્તિ તસ્કરગણા મુષ્ણન્તિ ભૂમિભુજો,
ગૃહ્ણન્તિ ચ્છલમાકલય્ય હુતભુગ્ભસ્મીકરોતિ ક્ષણાત્;
અંભઃ પ્લાવયતિ ક્ષિતૌ વિનિહિતં યક્ષા હરન્તે હઠાત્,
દુર્વૃત્તાસ્તનયા નયન્તિ નિધનં ધિગ્બહ્વધીનં ધનમ્. ૭૪
નીચસ્યાઽપિ ચિરં ચટૂનિ રચયન્ત્યાયાન્તિ નીચૈર્નતિં,
શત્રોરપ્યગુણાત્મનોઽપિ વિદધત્યુચ્ચૈર્ગુણોત્કીર્તનમ્;
નિર્વેદં ન વિદન્તિં કિંચિદકૃતજ્ઞસ્યાપિ સેવાક્રમે,
કષ્ટં કિં ન મનસ્વિનોઽપિ મનુજાઃ કુર્વન્તિ વિત્તાર્થિનઃ. ૭૫
લક્ષ્મીઃ સર્પતિ નીચમર્ણવપયઃ સંગાદિવામ્ભોજિની,
સંસર્ગાદિવ કંટકાકુલપદા ન ક્વાઽપિ ધત્તે પદમ્;
ચૈતન્યં વિષસન્નિધેરિવ નૃણામુજ્ઝાસયત્યંજસા,
ધર્મસ્થાનનિયોજનેન ગુણિભિર્ગ્રાહ્યં તદસ્યાઃ ફલમ્. ૭૬
ચારિત્રં ચિનુતે ધિનોતિ વિનયં જ્ઞાનં નયત્યુન્નતિમ્,
પુષ્ણાતિ પ્રશમં તપઃ પ્રબલયત્યુલ્લાસયત્યાગમમ્;
પુણ્યં કંદલયત્યઘં દલયતિ સ્વર્ગં દદાતિ ક્રમાત્,
નિર્વાણશ્રિયમાતનોતિ નિહિતં પાત્રે પવિત્રં ધનમ્. ૭૭
દારિદ્ર્યં ન તમીક્ષતે ન ભજતે દૌર્ભાગ્યમાલંબતે,
નાઽકીર્તિર્ન પરાભવોઽભિલષતે ન વ્યાધિરાસ્કંદતિ;
દૈન્યં નાદ્રિયતે દુનોતિ ન દરઃ ક્લિશ્નંતિ નૈવાપદઃ,
પાત્રે યો વિતરત્યનર્થદલનં દાનં નિદાનં શ્રિયામ્. ૭૮
લક્ષ્મીઃ કામયતે મતિર્મૃગયતે કીર્તિસ્તમાલોકતે,
પ્રીતિશ્ચુમ્બતિ સેવતે સુભગતા નીરોગતાઽઽલિંગતિ;

શ્રેયઃ સંહતિરભ્યુપૈતિ વૃણુતે સ્વર્ગોપભોગસ્થિતિ,-
મુક્તિર્વાઞ્છતિ યઃ પ્રયચ્છતિ પુમાન્ પુણ્યાર્થમર્થં
નિજમ્. ૭૯

તસ્યાસન્ના, રતિરનુચરી, કીર્તિરુત્કંઠિતા શ્રીઃ,
સ્નિગ્ધા બુદ્ધિઃ પરિચયપરા ચક્રવર્તિત્વઋદ્ધિઃ;
પાણૌ પ્રાપ્તા ત્રિદિવકમલા કામુકી મુક્તિસંપત્,
સપ્તક્ષેત્ર્યાં વપતિ વિપુલં વિત્તબીજં નિજં યઃ. ૮૦

યત્પૂર્વાર્જિતકર્મશૈલકુલિશં યત્કામદાવાનલ,-
જ્વાલાજાલજલં યદુગ્રકરણગ્રામાહિમંત્રાક્ષરમ્;
યત્પ્રત્યૂહતમઃસમૂહ દિવસં યલ્લબ્ધિલક્ષ્મીલતા,
મૂલં તદ્દ્વિવિધં યથાવિધિ તપઃ કુર્વીત વીતસ્પૃહઃ. ૮૧

યસ્માદ્વિઘ્નપરંપરા વિઘટતે દાસ્યં સુરાઃ કુર્વતે,
કામઃ શામ્યતિ દામ્યતીંદ્રિયગણઃ કલ્યાણમુત્સર્પતિ,
ઉન્મીલન્તિ મહર્દ્ધયઃ કલયતિ ધ્વંસં ચયઃ કર્મણાં,
સ્વધીનં ત્રિદિવં શિવં ચ ભવતિ શ્લાઘ્યં તપસ્તન્ન કિમ્? ૮૨

કાંતારં ન યથેતરો જ્વલયિતું દક્ષો દવાગ્નિં વિના,
દાવાગ્નિં ન યથાપરઃ શમયિતું શક્તો વિનાંભોધરમ્,
નિષ્ણાતઃ પવનં વિના નિરસિતું નાન્યો યથાંભોધરં,
કર્મૌઘં તપસા વિના કિમપરો હર્તું સમર્થસ્તથા. ૮૩

સંતોષસ્થૂલમૂલઃ પ્રશમપરિકરઃ, સ્કંધબંધપ્રપંચઃ,
પંચાક્ષીરોધશાખઃ સ્ફુરદભયદલઃ શીલસંપત્પ્રવાલઃ
શ્રદ્ધામ્ભઃ પૂરસેકાદ્વિપુલકુલબલૈશ્વર્ય સૌંદર્યભોગઃ,
સ્વર્ગાદિપ્રાપ્તિપુષ્પઃ શિવપદફલદઃ સ્યાત્તપપાદપોઽયમ્. ૮૪

નીરાગે તરુણીકટાક્ષિતમિવ ત્યાગવ્યપેતપ્રભૌ,
સેવાકષ્ઠમિવોપરોપણમિવાંભોજન્મનામશ્મનિ,
વિષ્વગ્વર્ષમિવોષરક્ષિતિતલે દાનાર્હદર્ચાતપઃ,
સ્વાધ્યાયયાધ્યયનાદિ નિષ્ફલમનુષ્ઠાનં વિના ભાવનામ. ૮૫
સર્વં જ્ઞીપ્સતિ પુણ્યમીપ્સતિ દયાં ધિત્સત્યઘં મિત્સતિ
ક્રોધં દિત્સતિ દાનશીલતપસાં સાફલ્યમાદિત્સતિ;
કલ્યાણોપચયં ચિકીર્ષતિ ભવાંભોધેસ્તટં લિપ્સતે,
મુક્તિસ્ત્રીં પરિરિપ્સતે યદિ જનસ્તદ્‌ભાવયેદ્ ભાવનામ્. ૮૬
વિવેકવનસારિણીં પ્રશમશર્મસંજીવની,
ભવાર્ણવમહાતરીં મદનદાવમેઘાવલીમ્,
ચલાક્ષમૃગવાગુરાં ગુરુકષાયશૈલાશનિં,
વિમુક્તિપથવેસરીં ભજત ભાવનાં કિં પરૈઃ. ૮૭
ધનં દત્તં વિત્તં જિનવચનમભ્યસ્તમખિલં,
ક્રિયાકાંડં ચણ્ડં રચિતમવનૌ સુપ્તમસકૃત્;
તપસ્તીવ્રં તપ્તં ચરણમપિ ચીર્ણં ચિરતરં,
નચેચ્ચિત્તે ભાવસ્તુષવપનવત્સર્વમફલમ્. ૮૮
યદશુભરજઃ, પાથો દૃપ્તેંદ્રિયદ્વિરદાંકુશં,
કુશલકુસુમોદ્યાનં માદ્યન્મનઃકપિશૃંખલા;
વિરતિરમણીલીલાવેશ્મ સ્મરજ્વરભેષજં,
શિવપથરથસ્તદ્વૈરાગ્યં, વિમૃશ્ય ભવાડભયઃ. ૮૯
ચંડાનિલસ્ફુરિતમબ્દચયં દવાર્ચિ,–
ર્વૃક્ષવ્રજં તિમિરમંડલમર્કબિંબમ્,
વજ્રં મહીધ્રનિવહં નયતે યથાંતં,
વૈરાગ્યમેકમપિ કર્મ તથા સમગ્રમ્. ૯૦
નમસ્યા દેવાનાં, ચરણવરિવસ્યા શુભગુરો,

સ્તપસ્યા નિઃસીમશ્રમપદમુપાસ્યા ગુણવતામ.
નિષદ્યાઽરણ્યે સ્યાત્ કરણદમવિદ્યા ચ શિવદા,
વિરાગઃ ક્રૂરાગઃક્ષપણનિપુણોઽન્તઃ સ્ફુરતિ ચેત્. ૯૧

ભોગાન્ કૃષ્ણભુજંગભોગવિષમાન્ રાજ્યં રજઃસન્નિભં,
બંધૂન્બંધનિબંધનાનિ વિષયગ્રામં વિષાન્નોપમમ્,
ભૂતિં ભૂતિસહોદરાં તૃણમિવ સ્ત્રૈણં વિદિત્વા ત્યજન્,
તેષ્વાસક્તિમનાવિલો વિલભતે મુક્તિં વિરક્તઃપુમાન્. ૯૨

જિનેંદ્રપૂજા ગુરુપર્યુપાસ્તિઃ, સત્ત્વાનુકંપા શુભપાત્રદાનમ્,
ગુણાનુરાગઃ શ્રુતિરાગમસ્ય, નૃજન્મવૃક્ષસ્ય ફલાન્યમૂનિ. ૯૩

ત્રિસંધ્યં દેવાર્ચાં વિરચય ચયં પ્રાપય યશઃ,
શ્રિયઃ પાત્રે વાપં જનય નયમાર્ગં નય મનઃ
સ્મરક્રોધાદ્યારીન્ દલય કલય પ્રાણિષુ દયાં,
જિનોક્તં સિદ્ધાંતં શ્રૃણુ વૃણુ જવાન્મુક્તિકમલામ્. ૯૪

કૃત્વાઽર્હત્પદપૂજનં યતિજનં નત્વા વિદિત્વાઽઽગમં,
હિત્વા સંગમધર્મકર્મઠધિયાં પાત્રેષુ દત્વા ધનમ્,
ગત્વા પદ્ધતિમુત્તમક્રમજુષાં જિત્વાઽન્તરારિવ્રજં,
સ્મૃત્વા પંચનમસ્ક્રિયાં કુરુ કરક્રોડસ્થમિષ્ટં સુખમ્. ૯૫

પ્રસરતિ યથા, કીર્તિર્દિક્ષુ, ક્ષપાકરસોદરા,
ઽભ્યુદયજનની યાતિ સ્ફાર્તિ યથા ગુણસંતતિઃ
કલયતિ યથા વૃદ્ધિં ધર્મઃ કુકર્મહતિક્ષમઃ,
કુશલસુલભે ન્યાય્યે કાર્યં તથા પથિ વર્તનમ્. ૯૬

કરે શ્લાધ્યસ્ત્યાગઃ, શિરસિ ગુરુપાદ–પ્રણમનં,
સુખે સત્યા વાણી શ્રુતમધિગતં ચ શ્રવણયોઃ

હૃદિ સ્વચ્છા વૃત્તિર્વિજયિ ભુજયોઃ પૌરુષમહો,
વિનાપ્યૈશ્વર્યેણ પ્રકૃતિમહતાં મંડનમિદમ્. ૯૭
ભવારણ્યં મુક્ત્વા, યદિ જિગમિષુર્મુક્તિનગરીં,
તદાનીં મા કાર્ષીર્વિષયવિષવૃક્ષેષુ વસતિમ્,
યતશ્છાયાપ્યેષાં પ્રથયતિ મહામોહમચિરા,-
દયં જંતુર્યસ્માત્પદમપિ ન ગંતું પ્રભવતિ. ૯૮
સોમપ્રભાચાર્ય-મભા ચ યત્ર, પુંસાં તમઃપંકમપાકરોતિ,
તદપ્યમુષ્મિન્નુપદેશલેશે,નિશમ્યમાનેડનિશમેતિ નાશમ્. ૯૯
અભજદજિતદેવા-ચાર્યપટ્ટોદયાદ્રિ,
દ્યુમણિવિજયસિંહાચાર્યપાદારવિંદે;
મધુકરસમતાં યસ્તેન સોમપ્રભેણ,
વ્યરચિ મુનિપ-રાજ્ઞા સૂક્તમુક્તાવલીયમ્. ૧૦૦

॥ श्री वैराग्यशतकम् ॥

સંસારંમિ અસારે, નત્થિ સુહં વાહિ-વેઅણા-પઉરે,
જાણંતો ઇહ જીવો, ન કુણઇ જિણદેસિયં ધમ્મં. ૧
અજ્જં કલ્લં પરં પરારિં, પુરિસા ચિંતંતિ અત્થસંપત્તિં,
અંજલિગયં વ તોયં, ગલંતમાઽઽઉં ન પિચ્છંતિ. ૨
જં કલ્લે કાયવ્વં, તં અજ્જં ચિય કરેહ તુરમાણા,
બહુવિગ્ઘો હુ મુહુત્તો, મા અવરણ્હં પડિક્ખેહ. ૩
હી સંસાર-સહાવં, ચરિયં નેહાણુરાગ-રત્તાવિ,
જે પુવ્વણ્હે દિટ્ઠા, તે અવરણ્હે ન દીસંતિ. ૪
મા સુઅહ જગ્ગિઅવ્વે, પલાઇઅવ્વંમિ કીસ વીસમેહ,
તિન્નિ જણા અણુલગ્ગા, રોગો અ જરા અ મચ્ચૂ અ. ૫
દિવસનિસા-ઘડિમાલં, આઉ-સલિલં જીઆણ ઘિત્તૂણં,
ચંદાઇચ્ચ-બઇલ્લા, કાલ-રહટ્ટં ભમાડંતિ. ૬
સા નત્થિ કલા તં નત્થિ, ઉસહં તં નત્થિ કિંપિ વિન્નાણં,
જેણ ધરિજ્જઇ કાયા, ખજ્જંતી કાલસપ્પેણં. ૭
દીહરફણિંદ-નાલે, મહિઅર-કેસર દિસા-મહદલિલ્લે,
ઉ પીઅઈ કાલભમરો, જણમયરંદં પુહવિપઉમે. ૮
છાયામિસેણ કાલો, સયલજીઆણં છલં ગવેસંતો,
પાસં કહવિ ન મુંચઇ, તા ધમ્મે ઉજ્જમં કુણહ. ૯
કાલંમિ અણાઇએ, જીવાણં વિવિહકમ્મ-વસગાણં,
તં નત્થિ સંવિહાણં, સંસારે જં ન સંભવઇ. ૧૦
બંધવા સુહિણો સવ્વે, પિયમાયા પુત્તભારિયા,
પેઅવણાઉ નિઅત્તંતિ, દાઊણં સલિલંજલિં. ૧૧

વિહડંતિ સુઆ વિહડંતિ, બંધવા વલ્લહા ય વિહડંતિ,
ઇક્કો કહવિ ન વિહડઇ, ધમ્મો રે જીવ! જિણભણિઓ. ૧૨
અટ્ઠકમ્મ-પાસબદ્ધો, જીવો સંસાર-ચારએ ઠાઇ,
અટ્ઠકમ્મ-પાસમુક્કો, આયા સિવમંદિરે ઠાઇ. ૧૩
વિહવો સજ્જણસંગો, વિસયસુહાઇં વિલાસલલિઆઇં,
નલિણીદલગ્ગ-ઘોલિર, જલલવ-પરિચંચલં સવ્વં. ૧૪
તં કત્થ બલં તં કત્થ, જુવ્વણં અંગચંગિમા કત્થ,
સવ્વમણિચ્ચં પિચ્છહ, દિટ્ઠં નટ્ઠં કયંતેણ. ૧૫
ઘણકમ્મ-પાસબદ્ધો, ભવનયર-ચઉપ્પહેસુ વિવિહાઓ,
પાવઈ વિડંબણાઓ, જીવો કો ઈત્થ સરણં સે. ૧૬
ઘોરંમિ ગબ્ભવાસે, કલમલ-જંબાલ-અસુઈબીભચ્છે,
વસિઓ અણંતખુત્તો, જીવો કમ્માણુભાવેણં. ૧૭
ચુલસીઇ કિર લોએ, જોણીણં પમુહસયસહસ્સાઇં,
ઇક્કિક્કમ્મિ અ જીવો, અણંતખુત્તો સમુપ્પન્નો. ૧૮
માયા-પિય-બંધૂહિં, સંસારત્થેહિં પૂરિઓ લોઉ,
બહુજોણિ-નિવાસીહિં, ન ય તે તાણં ચ સરણં ચ. ૧૯
જીવો વાહિ-વિલુત્તો, સફરો ઈવ નિજ્જલે તડપ્ફડઈ,
સયલો વિ જણો પિચ્છઈ, કો સક્કો વેઅણા-વિગમે. ૨૦
મા જાણસિ જીવ તુમં, પુત્તકલત્તાઇ મજ્ઝ સુહહેઉ,
નિઉણં બંધણ-મેયં, સંસારે સંસરંતાણં. ૨૧
જણણી જાયઇ જાયા, જાયા માયા પિયા ય પુત્તો ય,
અણવત્થા સંસારે, કમ્મવસા સવ્વજીવાણં. ૨૨
ન સા જાઈ ન સા જોણી, ન તં ઠાણં ન તં કુલં,
ન જાયા ન મયા જત્થ, સવ્વે જીવા અણંતસો. ૨૩

તં કિંપિ નત્થિ ઠાણં, લોએ વાલગ્ગ-કોડિમિત્તંપિ,
જત્થ ન જીવાં બહુસો, સુહદુક્ખ-પરંપરા પત્તા. ૨૪
સવ્વાઓ રિદ્ધીઓ, પત્તા સવ્વેવિ સયણ-સંબંધા,
સંસારે તા વિરમસુ, તત્તો જઇ મુણસિ અપ્પાણં. ૨૫
એગો બંધઇ કમ્મં, એગો વહ-બંધ-મરણ-વસણાઇં,
વિસહઈ ભવંમિ ભમડઇ, એગુ ચ્ચિઅ કમ્મવેલવિઓ. ૨૬
અન્નો ન કુણઇ અહિયં, હિયંપિ અપ્પા કરેઇ નહુ અન્નો,
અપ્પકયં સુહદુક્ખં, ભુંજસિ તા કીસ દીણમુહો. ૨૭
બહુ આરંભ-વિઢત્તં, વિત્તં વિલસંતિ જીવ! સયણગણા,
તજ્જણિય-પાવકમ્મં, અણુહવસિ પુણો તુમં ચેવ. ૨૮
અહ દુક્ખિઆઈ તહ, ભુક્ખિયાઈ જહ ચિંતિ આઇડિંભાઈ,
તહ થેવંપિ ન અપ્પા, વિચિંતિઓ જીવ! કિં ભણિમો. ૨૯
ખણભંગુરં સરીરં, જીવો અન્નો અ સાસયસરુવો,
કમ્મવસા સંબંધો, નિબ્બંધો ઈત્થ કો તુજ્ઝ. ૩૦
કહ આયં કહ ચલિયં, તુમંપિ કહ આગઓ કહં ગમિહી,
અન્નુન્નંપિ ન યાણહ, જીવ! કુડુંબં કઓ તુજ્ઝ? ૩૧
ખણભંગુરે સરીરે, મણુઅભવે અબ્ભપડલ-સારિચ્છે,
સારં ઇત્તિયમેત્તં, જં કીરઈ સોહણો ધમ્મો. ૩૨
જમ્મદુક્ખં જરાદુક્ખં, રોગા ય મરણાણિ ય,
અહો દુક્ખો હુ સંસારો, જત્થ કીસંતિ જંતુણો. ૩૩
જાવ ન ઇંદિયહાણી, જાવ ન જરરક્ખસી પરિપ્ફુરઈ,
જાવ ન રોગવિઆરા, જાવ ન મચ્ચૂ સમુલ્લિઅઈ. ૩૪
જહ ગેહંમિ પલિત્તે, કૂવં ખણિઉં ન સક્કએ કોઇ,
તહ સંપત્તે મરણે, ધમ્મો કહ કીરએ જીવ!. ૩૫

રુવમડસાસયમેયં, વિજ્જુલયા–ચંચલં જએ જીઅં,
સંઝાણુરાગ–સરિસં, ખણરમણીઅં ચ તારુન્નં. ૩૬
ગયકન્ન–ચંચલાઓ, લચ્છીઓ તિઅસ–ચાવ–સારિચ્છં,
વિસયસુહં જીવાણં, બુજ્ઝસુ રે જીવ! મા મુજ્ઝ. ૩૭
જહ સંઝાએ સઉણાણ, સંગમો જહ પહે અ પહિઆણં,
સયયાણ સંજોગો, તહેવ ખણભંગુરો જીવ!. ૩૮
નિસાવિરામે પરિભાવયામિ, ગેહે પલિત્તે કિમડહં સુયામિ,
ડજ્ઝંત–મડપ્પાણ–મુવિક્ખયામિ, જં ધમ્મરહિઓ
દિઅહા ગમામિ. ૩૯
જા જા વચ્ચઇ રયણી, ન સા પડિનિયત્તઇ,
અહમ્મં કુણમાણસ્સ, અહલા જંતિ રાઇઓ. ૪૦
જસ્સડત્થિ મચ્ચુણા સક્ખં, જસ્સ વ ડત્થિ પલાયણં,
જો જાણે ન મરિસ્સામિ, સો હુ કંખે સુએ સિયા. ૪૧
દંડકલિઅં કરિંતા, વચ્ચંતિ હુ રાઇઓ ય દિવસા ય,
આઉસં સંવિલંતા, ગયાવિ ન પુણો નિયત્તંતિ. ૪૨
જહેહ સીહો વ મિયં ગહાય, મચ્ચૂ નરં ણેઈ હુ અંતકાલે,
ન તસ્સ માયા વ પિયા વ ભાયા, કાલંમિ તંમિં સહરા
ભવંતિ. ૪૩
જીઅં જલબિંદુસમં, સંપત્તીઓ તરંગલોલાઓ,
સુમિણય–સમં ચ પિમ્મં, જં જાણસુ તં કરિજ્જાસુ. ૪૪
સંઝરાગ–જલબુબ્બુઓવમે, જીવિએ ય જલબિંદુ-ચંચલે,
જુવ્વણે ય નઇ વેગ–સંનિભે, પાવજીવ! કિમિયં ન
બુજ્ઝસે. ૪૫
અન્નત્થ સુઆ અન્નત્થ, ગેહિણી પરિઅણોડવિ અન્નત્થ,
ભૂઅબલિવ્વ કુડુંબં, પક્ખિત્તં હયકયંતેણ. ૪૬

જીવેણ ભવે ભવે, મિલિયાઈ દેહાઈ જાઈ સંસારે,
તાણં ન સાગરેહિં, કીરઈ સંખા અણંતેહિં. ૪૭
નયણોદયંપિ તાસિં, સાગરસલિલાઓ બહુયરં હોઈ,
ગલિયં રુઅમાણીણં, માઊણં અન્નમન્નાણં. ૪૮
જં નરએ નેરઇયા, દુહાઈ પાવંતિ ઘોર-ણંતાઈ,
તત્તો અણંતગુણિયં, નિગોઅમજ્ઝે દુહં હોઇ. ૪૯
તંમિ વિ નિગોઅમજ્ઝે, વસિઓ રેજીવ! વિવિહકમ્મવસા,
વિસહંતો તિક્ખદુક્ખં, અણંતપુગ્ગલપરાવત્તે. ૫૦
નિહરીઅ કહવિ તત્તો, પત્તો મણુઅત્તણંપિ રે જીવ!
તત્થવિ જિણવર-ધમ્મો, પત્તો ચિંતામણિ-સરિચ્છો. ૫૧
પત્તેવિ તંમિ રે જીવ, કુણસિ પમાયં તુમં તયં ચેવ,
જેણં ભવંધકૂવે, પુણોવિ પડિઓ દુહં લહસિ. ૫૨
ઉવલદ્ધો જિણધમ્મો, ન ય અણુચિણ્ણો પમાય-દોસેણં,
હા જીવ અપ્પવેરિ! અ સુબહું પરઓ વિસૂરિહિસિ. ૫૩
સોઅંતિ તે વરાયા, પચ્છા સમુવટ્ઠિયંમિ મરણંમિ,
પાવપમાય-વસેણં, ન સંચિઓ જેહિં જિણધમ્મો. ૫૪
ધી ધી ધી સંસારં, દેવો મરિઊણ જં તિરી હોઇ,
મરિઊણ રાયરાયા, પરિપચ્ચઈ નિરય-જાલાહિં. ૫૫
જાઇ અણાહો જીવો, દુમસ્સ પુપ્ફં વ કમ્મવાય-હઓ,
ધણધન્નાહરણાઇં, ઘર-સયણ-કુડુંબ મિલ્લેવિ. ૫૬
વસિયં ગિરીસુ વસિયં, દરીસુ વસિયં સમુદ્દમજ્ઝંમિ,
રુક્ખગ્ગેસુ ય વસિયં, સંસારે સંસરંતેણં. ૫૭
દેવો નેરઇઉ ત્તિ ય, કીડ પયંગુ ત્તિ માણુસો એસો,
રુવસ્સી ય વિરુવો, સુહભાગી દુક્ખભાગી ય. ૫૮

વાસાસુ ડરણ્ણુમજ્ઝે, ગિરિનિજ્ઝરણોદગેહિ વજ્ઝંતો,
સીયાનિલ-ડજ્ઝવિઓ, મઓસિ તિરિયત્તણે બહુસો. ૮૨
એવં તિરિય-ભવેસુ, કીસંતો દુક્ખસયસહસ્સેહિં,
વસિઓ અણંતખુત્તો, જીવો ભીસણભવારન્ને. ૮૩
દુટ્ઠટ્ઠકમ્મ-પલયા,-નિલપેરિઓ ભીસણંમિ ભવરન્ને,
હિંડંતો નરએસુ વિ, અણંતસો જીવ ! પત્તોસિ. ૮૪
સત્તસુ નરય-મહીસુ, વજ્જાનલદાહ-સીયવિયણાસુ,
વસિઓ અણંતખુત્તો, વિલવંતો કરુણસદ્દેહિં. ૮૫
પિય-માય-સયણ-રહિઓ, દુરંતવાહીહિ પીડિઓ બહુસો,
મણુઅભવે નિસ્સારે, વિલાવિઓ કિં ન તં સરસિ. ૮૬
પવણુવ્વ ગયણમગ્ગે, અલક્ખિઓ ભમઈ ભવવણે જીવો,
ઠાણટ્ઠાણંમિ સમુજ્ઝિઊણ, ધણ-સયણ-સંઘાએ. ૮૭
વિદ્ધિજ્જંતા અસયં, જમ્મજરામરણ-તિક્ખકુંતેહિં,
દુહ-મડણુહવંતિ ઘોરં, સંસારે સંસરંત જિઆ. ૮૮
તહવિ ખણંપિ કયાવિ હુ, અન્નાણભુયંગ-ડંકિયા જિવા,
સંસાર-ચારગાઓ, ન ય ઉવ્વિજ્જંતિ મૂઢમણા. ૮૯
કીલસિ-કિયંતવેલં, સરીરવાવીઇ જત્થ પઈસમયં,
કાલરહટ્ટ-ઘડીહિં, સોસિજ્જઈ જીવિઅંભોહં. ૯૦
રેજીવ ! બુજ્ઝ મા મુજ્ઝ, મા પમાયં કરેસિ રેપાવ !
કિં પરલોએ ગુરુદુક્ખ-ભાયણં હોહિસિ અયાણ !. ૯૧
બુજ્ઝસુ રેજીવ ! તુમં, મા મુજ્ઝસુ જિણમયંમિ નાઊણં,
જમ્હા પુણરવિ એસા, સામગ્ગી દુલ્લહા જીવ !. ૯૨
દુલહો પુણ જિણધમ્મો, તુમં પમાયાયરો સુહેસી ય,
દુસહં ચ નરયદુક્ખં, કહ હોહિસિ તં ન યાણામો. ૯૩

અથિરેણ થિરો સમલેણ, નિમ્મલો પરવસેણ સાહીણો,
દેહેણ જઈ વિઢપ્પઇ, ધમ્મો તા કિં ન પજ્જત્તં. ૯૪
જહ ચિંતામણિરયણં, સુલહં ન હુ હોઇ તુચ્છવિહવાણં,
ગુણવિહવ–વજ્જિયાણં, જીયાણ તહ ધમ્મરયણંપિ. ૯૫
જહ દિટ્ઠીસંજોગો, ન હોઇ જચ્ચંધયાણ જીવાણં,
તહ જિણમય–સંજોગો, ન હોઇ મિચ્છંધજીવાણં. ૯૬
પચ્ચક્ખ–મડણંતગુણે, જિણિંદધમ્મે ન દોસલેસોવિ,
તહવિ હુ અન્નાણંધા, ન રમંતિ કયાવિ તંમિ જિયા. ૯૭
મિચ્છે અણંતદોસા, પયડા દીસંતિ ન વિય ગુણલેસો,
તહવિ ય તં ચેવ જિયા, હી મોહંધા નિસેવંતિ. ૯૮
ધી ધી તાણ નરાણં, વિન્નાણે તહ ગુણેસુ કુસલત્તં,
સુહ–સચ્ચ–ધમ્મરયણે, સુપરિક્ખં જે ન જાણંતિ. ૯૯
જિણધમ્મો ડયં જીવાણં, અપુવ્વો કપ્પપાયવો,
સગ્ગાપવગ્ગ–સુક્ખાણં, ફલાણં દાયગો ઇમો. ૧૦૦
ધમ્મો બંધૂ સુમિત્તો ય, ધમ્મો ય પરમો ગુરુ,
સુક્ખમગ્ગ–પયટ્ટાણં, ધમ્મો પરમ–સંદણો. ૧૦૧
ચઉગઈ–ણંતદુહાનલ, પલિત્તભવકાણણે મહાભીમે,
સેવસુ રે જીવ! તુમં, જિણવયણં અમિયકુંડ–સમં. ૧૦૨
વિસમે ભવમરુદેસે, અણંતદુહ–ગિમ્હતાવ–સંતત્તે,
જિણધમ્મ–કપ્પરુક્ખં, સરસુ તુમં જીવ! સિવસુહદં. ૧૦૩
કિં બહુણા જિણધમ્મે, જઈઅવ્વં જહ ભવોદહિં ઘોરં,
લહુ તરિય–મડણંતસુહં, લહઈ જિઓ સાસયં ઠાણં. ૧૦૪

શ્રીમાન્ હેમચંદ્રાચાર્ય પ્રણિત.

શ્રી વીતરાગસ્તોત્રમ્

યઃ પરાત્મા પરંજ્યોતિઃ, પરમઃ પરમેષ્ઠિનામ્;
આદિત્યવર્ણં તમસઃ, પરસ્તાદામનન્તિ યમ્. ॥ ૧ ॥
સર્વે યેનોદમૂલ્યન્ત, સમૂલાઃ ક્લેશપાદપાઃ;
મૂર્ધ્ના યસ્મૈ નમસ્યન્તિ, સુરાસૂરનરેશ્વરાઃ. ॥ ૨ ॥
પ્રાવર્તન્ત યતો વિદ્યાઃ, પુરુષાર્થપ્રસાધિકાઃ;
યસ્ય જ્ઞાનં ભવદ્ભાવિ–ભૂતભાવાવભાસકૃત્. ॥ ૩ ॥
યસ્મિન્વિજ્ઞાનમાનન્દં, બ્રહ્મ ચૈકાત્મતાં ગતમ્;
સ શ્રદ્ધેયઃ સ ચ ધ્યેયઃ, પ્રપદ્યે શરણં ચ તમ્. ॥ ૪ ॥
તેન સ્યાં નાથવાઁસ્તસ્મૈ, સ્પૃહયેયં સમાહિતઃ,
તતઃ કૃતાર્થો ભૂયાસં, ભવેયં તસ્ય કિંકરઃ. ॥ ૫ ॥
તત્ર સ્તોત્રેણ કુર્યાં ચ, પવિત્રાં સ્વાં સરસ્વતીમ્,
ઇદં હિ ભવકાન્તારે, જન્મિનાં જન્મનઃ ફલમ્. ॥ ૬ ॥
ક્વાહં પશોરપિ પશુ–ર્વીતરાગસ્તવઃ ક્વ ચ;
ઉત્તિતીર્ષુરરણ્યાનીં, પદ્ભ્યાં પઙ્ગુરિવાસ્મ્યતઃ ॥ ૭ ॥
તથાપિ શ્રદ્ધામુગ્ધોઽહં, નોપાલભ્યસ્સ્ખલન્નપિ;
વિશૃઙ્ખલાપિ વાગ્વૃત્તિઃ, શ્રદ્દધાનસ્ય શોભતે. ॥ ૮ ॥
શ્રીહેમચન્દ્રપ્રભવાદ્વીતરાગસ્તવાદિતઃ,
કુમારપાલભૂપાલઃ, પ્રાપ્નોતુ ફલમીપ્સિતમ્. ॥ ૯ ॥

ઇતિ પ્રથમપ્રકાશઃ

પ્રિયઙ્ગુ–સ્ફટિક–સ્વર્ણ–પદ્મરાગાઞ્જનપ્રભઃ,
પ્રભો ! તવાધૌતશુચિઃ, કાયઃ કમિવ નાક્ષિપેત્. ॥ ૧ ॥
મન્દાર–દામવન્નિત્ય–મવાસિત–સુગન્ધિનિ;
તવાઙ્ગે ભૃઙ્ગતાં યાન્તિ, નેત્રાણિ સુરયોષિતામ્. ॥ ૨ ॥
દિવ્યામૃતરસાસ્વાદ–પ્રોષપ્રતિહ્રતા ઈવ;
સમાવિશન્તિ તે નાથ ! નાઙ્ગે રોગોરગવ્રજાઃ. ॥ ૩ ॥
ત્વય્યાદર્શતલાલીન–પ્રતિમાપ્રતિરૂપકે;
ક્ષરત્સ્વેદવિલીનત્વ–કથાઽપિ વપુષઃ કુતઃ ? ॥ ૪ ॥
ન કેવલં રાગમુક્તં, વીતરાગ ! મનસ્તવ;
વપુઃસ્થિતં રક્તમપિ, ક્ષીરધારાસહોદરમ્. ॥ ૫ ॥
જગદ્વિલક્ષણં કિં વા, તવાન્યદ્વક્તુમીશ્મહે ?;
યદવિસ્રમબીભત્સં, શુભ્રં માંસમપિ પ્રભો !. ॥ ૬ ॥
જલસ્થલસમુદ્ભૂતાઃ, સંત્યજ્ય સુમનઃ સ્રજઃ;
તવ નિઃશ્વાસસૌરભ્ય–મનુયાન્તિ મધુવ્રતાઃ ॥ ૭ ॥
લોકોત્તરચમત્કારકરી તવ ભવસ્થિતિઃ,
યતો નાહારનીહારૌ, ગોચરશ્ચર્મ ચક્ષુષામ્. ॥ ૮ ॥

ઈતિ દ્વિતીયપ્રકાશઃ

સર્વાભિમુખ્યતો નાથ ! તીર્થકૃન્નામકર્મજાત્;
સર્વથા સમ્મુખીનસ્ત્વામાનન્દયસિ યત્પ્રજાઃ ॥ ૧ ॥
યદ્યોજનપ્રમાણેઽપિ, ધર્મદેશનસદ્મનિ;
સંમાન્તિ કોટીશસ્તિર્યગ્નૃદેવાઃ સપરિચ્છદાઃ ॥ ૨ ॥

તેષામેવ સ્વસ્વભાષા–પરિણામમનોહરમ્;
અપ્યેકરૂપં વચનં, યત્તે ધર્માવબોધકૃત્. ॥ ૩ ॥
સાગ્રેઽપિ યોજનશતે, પૂર્વોત્પન્ના ગદામ્બુદાઃ;
યદંજસા વિલીયન્તે, ત્વદ્વિહારાનિલોર્મિભિઃ. ॥ ૪ ॥
નાવિર્ભવન્તિ યદ્ભૂમૌ, મૂષકાઃ શલભાઃ શુકાઃ,
ક્ષણેન ક્ષિતિપક્ષિપ્તા, અનીતય ઇવેતયઃ. ॥ ૫ ॥
સ્ત્રીક્ષેત્રપદ્રાદિભવો, યદ્વૈરાગ્નિઃ પ્રશામ્યતિ,
ત્વત્કૃપાપુષ્કરાવર્ત્ત, વર્ષાદિવ ભુવસ્તલે. ॥ ૬ ॥
ત્વત્પ્રભાવે ભુવિ ભ્રામ્યત્યશિવોચ્છેદડિણ્ડિમે,
સમ્ભવન્તિ ન યન્નાથ !, મારયો ભુવનારયઃ. ॥ ૭ ॥
કામવર્ષિણિ લોકાનાં, ત્વયિ વિશ્વૈકવત્સલે;
અતિવૃષ્ટિરવૃષ્ટિર્વા ભવેદ્યન્નોપતાપકૃત્. ॥ ૮ ॥
સ્વરાષ્ટ્ર–પરરાષ્ટ્રેભ્યો, યત્ક્ષુદ્રોપદ્રવા દ્રુતમ્;
વિદ્રવન્તિત્વત્પ્રભાવાત્, સિંહનાદાદિવ દ્વિપાઃ ॥ ૯ ॥
યત્ક્ષીયતે ચ દુર્ભિક્ષં, ક્ષિતૌ વિહરતિ ત્વયિ;
સર્વાદ્ભુતપ્રભાવાઢ્યે, જઙ્ગમે કલ્પપાદપે. ॥ ૧૦ ॥
યન્મૂર્ધ્નઃ પશ્ચિમે ભાગે, જિતમાર્તણ્ડમણ્ડલમ્;
મા ભૂદ્વપુર્દુરાલોકમિતીવોત્પિણ્ડિતં મહઃ ॥ ૧૧ ॥
સ એષ યોગસામ્રાજ્ય–મહિમા વિશ્વવિશ્રુત;
કર્મક્ષયોત્થો ભગવન્કસ્ય નાશ્ચર્યકારણમ્ ? ॥ ૧૨ ॥
અનન્તકાલપ્રચિત–મનન્તમપિ સર્વથા,
ત્વત્તો નાન્યઃ કર્મકક્ષમુન્મૂલયતિ મૂલતઃ ॥ ૧૩ ॥
તથોપાયે પ્રવૃત્તસ્ત્વં, ક્રિયાસમભિહારતઃ;
યથાનિચ્છન્નુપેયસ્ય, પરાં શ્રિયમશિશ્રિયઃ ॥ ૧૪ ॥

મૈત્રી પવિત્રપાત્રાય, મુદિતામોદશાલિને;
કૃપોપેક્ષાપ્રતીક્ષાય, તુભ્યં યોગાત્મને નમઃ ॥ ૧૫ ॥
ઇતિ તૃતીયપ્રકાશઃ

મિથ્યાદૃશાં યુગાન્તાર્કઃ; સુદૃશામમૃતાંજનમ્,
તિલકં તિર્થકૃલ્લક્ષ્મ્યાઃ, પુરશ્ચક્રં તવૈધતે. ॥ ૧ ॥
એકોડયમેવ જગતિ, સ્વામીત્યાખ્યાતુમુચ્છ્રિતા;
ઉચ્ચૈરિન્દ્રધ્વજવ્યાજાત્તર્જની જંભવિદ્વિષા ॥ ૨ ॥
યત્ર પાદૌ પદં ધત્તસ્તવ તવ સુરાસુરાઃ
કિરન્તિ પઙ્કજવ્યાજાચ્છ્રિયં પઙ્કજવાસિનીમ્. ॥ ૩ ॥
દાનશીલતપોભાવ-ભેદાદ્ધર્મં ચતુર્વિધમ્;
મન્યે યુગપદાખ્યાતું, ચતુર્વક્ત્રોડભવદ્ભવાન. ॥ ૪ ॥
ત્વયિ દોષત્રયાત્ ત્રાતું, પ્રવૃત્તે ભુવનત્રયીમ્;
પ્રાકારત્રિતયં ચક્રુસ્ત્રયોડપિત્રિદિવૌકસઃ ॥ ૫ ॥
અધોમુખાઃ કણ્ટકાઃ સ્યુર્ધાત્ર્યાં વિહરતસ્તવ;
ભવેયુઃ સમ્મુખીનાઃ કિં, તામસાસ્તિગ્મરોચિષઃ ? ॥ ૬ ॥
કેશરોમનખશ્મશ્રુ, તવાવસ્થિતમિત્યયમ્;
બાહ્યોડપિ યોગમહિમા, નાપ્તસ્તીર્થંકરૈઃ પરૈઃ ॥ ૭ ॥
શબ્દરૂપરસસ્પર્શ-ગન્ધાખ્યાઃ પંચ ગોચરાઃ
ભજન્તિ પ્રાતિકૂલ્યં ન ત્વદગ્રે તાર્કિકા ઇવ. ॥ ૮ ॥
ત્વત્પાદાવૃતવઃ સર્વે, યુગપત્પર્યુપાસતે;
આકાલકૃતકન્દર્પ-સાહાયકભયાદિવ. ॥ ૯ ॥
સુગન્ધ્યુદકવર્ષેણ, દિવ્યપુષ્પોત્કરેણ ચ;
ભાવિત્વત્પાદસંસ્પર્શાં, પૂજયન્તિ ભુવં સુરાઃ. ॥ ૧૦ ॥

જગત્પ્રતીક્ષ્ય ત્વાં યાન્તિ, પક્ષિણોઽપિ પ્રદક્ષિણમ્;
કા ગતિર્મહતાં તેષાં? ત્વયિ યે વામવૃત્તયઃ ॥ ૧૧ ॥
પંચેન્દ્રિયાણાં દૌઃશીલ્યં, ક્ વ ભવેદ્ભવદન્તિકે;
એકેન્દ્રિયોઽપિ યન્મુઞ્ચત્યનિલઃ પ્રતિકૂલતામ્. ॥ ૧૨ ॥
મૂર્ધ્ના નમન્તિ તરવસ્ત્વન્માહાત્મ્યચમત્કૃતાઃ;
તત્કૃતાર્થં શિરસ્તેષાં, વ્યર્થં મિથ્યાદૃશાં પુનઃ ॥ ૧૩ ॥
જઘન્યતઃ કોટિસઙ્ખ્યાસ્ત્વાં સેવન્તે સુરાસુરાઃ
ભાગ્યસમ્ભારલભ્યેઽર્થે, ન મન્દા અપ્યુદાસતે. ॥ ૧૪ ॥

ઇતિ ચતુર્થપ્રકાશઃ

ગાયન્નિવાલિવિરુતૈ-ર્નૃત્યન્નિવ ચલૈર્દલૈઃ
ત્વદ્ગુણૈરિવ રક્તોઽસૌ, મોદતે ચૈત્યપાદપઃ ॥ ૧ ॥
આયોજનં સુમનસોઽધસ્તાન્નિક્ષિપ્તબન્ધનાઃ;
જાનુદઘ્નીઃ સુમનસો, દેશનોર્વ્યાં કિરન્તિ તે. ॥ ૨ ॥
માલવકૈશિકીમુખ્ય—ગ્રામરાગપવિત્રિતઃ;
તવ દિવ્યોધ્વનિઃ પીતો, હર્ષોદ્ગ્રીવૈર્મૃગૈરપિ. ॥ ૩ ॥
તવેન્દુધામધવલા, ચકાસ્તિ ચમરાવલી;
હંસાલિરિવ વક્ત્રાબ્જ—પરિચર્યાપરાયણા. ॥ ૪ ॥
મૃગેંદ્રાસનમારૂઢે, ત્વયિ તન્વતિ દેશનામ્;
શ્રોતું મૃગાસ્સમાયાન્તિ, મૃગેન્દ્રમિવ સેવિતુમ્. ॥ ૫ ॥
ભાસાં ચયૈઃ પરિવૃતો જ્યોત્સ્નાભિરિવ ચંદ્રમાઃ,
ચકોરાણામિવ દૃશાં, દદાસિ પરમાં મુદમ્. ॥ ૬ ॥
દુન્દુભિર્વિશ્વવિશ્વેશ!, પુરો વ્યોમ્નિ પ્રતિધ્વનન્;
જગત્યાપ્તેષુ તે પ્રાજ્યં, સામ્રાજ્યમિવ શંસતિ. ॥ ૭ ॥

તવોર્ધ્વમૂર્ધ્વં પુણ્યર્દ્ધિ-ક્રમસબ્રહ્મચારિણી;
છત્રત્રયી ત્રિભુવન-પ્રભુત્વપ્રૌઢિશંસિની. ॥ ૮ ॥
એતાં ચમત્કારકરીં, પ્રાતિહાર્યશ્રિયં તવ;
ચિત્રીયન્તે ન કે દૃષ્ટ્વા, નાથ! મિથ્યાદૃશોઽપિ હિ? ॥ ૯ ॥

ઇતિ પંચમપ્રકાશઃ

લાવણ્ય પુણ્યવપુષિ, ત્વયિ નેત્રામૃતાંજને;
માધ્યસ્થ્યમપિ દૌઃસ્થ્યાય, કિમ્પુનર્દ્વેષવિપ્લવઃ? ॥ ૧ ॥
તવાપિ પ્રતિપક્ષોઽસ્તિ, સોઽપિ કોપાદિવિપ્લુતઃ,
અનયા કિંવદન્ત્યાપિ, કિં જીવન્તિ વિવેકિનઃ? ॥ ૨ ॥
વિપક્ષસ્તે વિરક્તશ્ચેત્સ ત્વમેવાથ રાગવાન્,
ન વિપક્ષો વિપક્ષઃ કિં; ખદ્યોતો દ્યુતિમાલિનઃ? ॥ ૩ ॥
સ્પૃહયન્તિ ત્વદ્યોગાય, યત્તેઽપિ લવસત્તમાઃ,
યોગમુદ્રાદરિદ્રાણાં, પરેષાં તત્કથૈવ કા? ॥ ૪ ॥
ત્વાં પ્રપદ્યામહે નાથં, ત્વાં સ્તુમસ્ત્વામુપાસ્મહે;
ત્વત્તો હિ ન પરસ્ત્રાતા, કિમ્બ્રૂમઃ? કિમુ કુર્મહે? ॥ ૫ ॥
સ્વયં મલીમસાચારૈઃ, પ્રતારણપરૈઃ પરૈઃ,
વંચ્યતે જગદપ્યેતત્કસ્ય પૂત્કુર્મહે પુરઃ? ॥ ૬ ॥
નિત્યમુક્તાન્ જગજ્જન્મ-ક્ષેમક્ષયકૃતોદ્યમાન્,
વન્ધ્યાસ્તનન્ધયપ્રાયાન્, કો દેવાંશ્ચેતનઃ શ્રયેત્? ॥ ૭ ॥
કૃતાર્થા જઠરોપસ્થ-દુઃસ્થિતૈરપિ દૈવતૈઃ;
ભવાદૃશાન્નિહ્નુવતે, હાહા! દેવાસ્તિકાઃ પરે. ॥ ૮ ॥
ખપુષ્પપ્રાયમુત્પ્રેક્ષ્ય, કિંચિન્માનં પ્રકલ્પ્ય ચ;
સંમાન્તિ દેહે ગેહે વા, ન ગેહેનર્દિનઃ પરે. ॥ ૯ ॥

કામરાગસ્નેહરાગા–વીષત્કરનિવારણૌ;
દૃષ્ટિરાગસ્તુ પાપીયાન્, દુરુચ્છેદઃ સતામપિ. ॥ ૧૦ ॥
પ્રસન્નમાસ્યં મધ્યસ્થે દશૌ લોકમ્પૃણં વચઃ,
ઇતિ પ્રીતિપદે બાઢં, મૂઢાસ્ત્વય્યપ્યુદાસતે. ॥ ૧૧ ॥
તિષ્ઠેદ્વાયુર્દ્રવેદદ્રિ–ર્જ્વલેજ્જલમપિ ક્વચિત્,
તથાપિ ગ્રસ્તો રાગાદ્યૈર્નાપ્તો ભવિતુમર્હતિ. ॥ ૧૨ ॥

ઇતિ ષષ્ઠપ્રકાશઃ

ધર્માધર્મૌ વિના નાઙ્ગં, વિનાઙ્ગેન મુખં કુતઃ ?,
મુખાદ્વિના ન વક્તૃત્વં, તચ્છાસ્તારઃ પરે કથમ્ ?, ॥ ૧ ॥
અદેહસ્ય જગત્સર્ગે, પ્રવૃત્તિરપિ નોચિતા;
ન ચ પ્રયોજનં કિંચિત્સ્વાતન્ત્ર્યાન્ન પરાજ્ઞયા. ॥ ૨ ॥
ક્રીડયા ચેત્પ્રવર્તેત, રાગવાન્સ્યાત્કુમારવત્;
કૃપયાઽથ સૃજેત્તર્હિ, સુખ્યેવ સકલં સૃજેત્. ॥ ૩ ॥
દુઃખદૌર્ગત્યદુર્યોનિ–જન્માદિક્લેશવિહ્વલમ્,
જનં તુ સૃજતસ્તસ્ય, કૃપાલોઃ કા કૃપાલુતા ?. ॥ ૪ ॥
કર્માપેક્ષઃ સચેત્તર્હિ, ન સ્વતન્ત્રોઽસ્મદાદિવત્,
કર્મજન્યે ચ વૈચિત્ર્યે, કિમનેન શિખણ્ડિના. ॥ ૫ ॥
અથ સ્વભાવતો વૃત્તિ–રવિતર્ક્યા મહેશિતુઃ;
પરીક્ષકાણાં તર્હ્યેષ, પરીક્ષાક્ષેપડિણ્ડિમઃ ॥ ૬ ॥
સર્વભાવેષુ કર્તૃત્વં, જ્ઞાતૃત્વં યદિ સમ્મતમ્;
મતં નઃસન્તિ સર્વજ્ઞા, મુક્તાઃ કાયભૃતોઽપિ ચ. ॥ ૭ ॥
સૃષ્ટિવાદકુહેવાક–મુન્મુચ્યેત્યપ્રમાણકમ્;
ત્વચ્છાસને રમન્તે તે, યેષાં નાથ ! પ્રસીદસિ. ॥ ૮ ॥

ઇતિ સપ્તમપ્રકાશઃ

સત્ત્વસ્યૈકાન્તનિત્યત્વે, કૃતનાશાકૃતાગમૌ;
સ્યાતામેકાન્તનાશેઽપિ, કૃતનાશાકૃતાગમૌ. ॥ ૧ ॥

આત્મન્યેકાન્તનિત્યે સ્યાન્ન ભોગઃ સુખદુઃખયોઃ;
એકાન્તાનિત્યરૂપેઽપિ, ન ભોગઃ સુખદુઃખયોઃ. ॥ ૨ ॥

પુણ્યપાપે બન્ધમોક્ષૌ, ન નિત્યૈકાન્તદર્શને;
પુણ્યપાપે બન્ધમોક્ષૌ, નાનિત્યૈકાન્તદર્શને. ॥ ૩ ॥

ક્રમાક્રમાભ્યાં નિત્યાનાં, યુજ્યતેઽર્થક્રિયા ન હિ;
એકાન્તક્ષણિકત્વેઽપિ, યુજ્યતેઽર્થક્રિયા ન હિ. ॥ ૪ ॥

યદા તુ નિત્યાનિત્યત્વ-રૂપતા વસ્તુનો ભવેત્,
યથાત્થ ભગવન્નૈવ, તદા દોષોઽસ્તિ કશ્ચન. ॥ ૫ ॥

ગુડો હિ કફહેતુઃ સ્યાન્નાગરં પિત્તકારણમ્;
દ્વયાત્મનિ ન દોષોઽસ્તિ, ગુડનાગરભેષજે. ॥ ૬ ॥

દ્વયં વિરુદ્ધં નૈકત્રા-ઽસત્પ્રમાણપ્રસિદ્ધિતઃ;
વિરુદ્ધવર્ણયોગો હિ, દૃષ્ટો મેચકવસ્તુષુ. ॥ ૭ ॥

વિજ્ઞાનસ્યૈકમાકારં, નાનાકારકરમ્બિતમ્;
ઇચ્છંસ્તથાગતપ્રાજ્ઞો, નાનેકાન્તં પ્રતિક્ષિપેત્. ॥ ૮ ॥

ચિત્રમેકમનેકં ચ, રૂપં પ્રામાણિકં વદન્;
યોગો વૈશેષિકો વાપિ, નાનેકાન્તં પ્રતિક્ષિપેત્. ॥ ૯ ॥

ઇચ્છન્પ્રધાનં સત્ત્વાદ્યૈર્વિરુદ્ધૈર્ગુમ્ફિતં ગુણૈઃ;
સાઙ્ખ્યઃ સઙ્ખ્યાવતાં મુખ્યો,
નાનેકાન્તં પ્રતિક્ષિપેત્. ॥ ૧૦ ॥

વિમતિસ્સમ્મતિર્વાપિ, ચાર્વાકસ્ય ન મૃગ્યતે;
પરલોકાત્મમોક્ષેષુ, યસ્ય મુહ્યતિ શેમુષી. ॥ ૧૧ ॥

તેનોત્પાદવ્યયસ્થેમ-સમ્મિશ્રં ગોરસાદિવત્;
ત્વદુપજ્ઞં કૃતધિયઃ, પ્રપન્ના વસ્તુતસ્તુ સત્. ॥ ૧૨ ॥

ઇત્યષ્ટમપ્રકાશઃ

યત્રાલ્પેનાપિ કાલેન, ત્વદ્ભક્તેઃ ફલમાપ્યતે;
કલિકાલઃ સ એકોઽસ્તુ, કૃતં કૃતયુગાદિભિઃ. ॥ ૧ ॥

સુષમાતો દુઃષમાયાં, કૃપા ફલવતી તવ;
મેરુતો મરુભૂમૌ હિ,શ્લાઘ્યા કલ્પતરોઃ સ્થિતિ. ॥ ૨ ॥

શ્રાદ્ધઃ શ્રોતા સુધીર્વક્તા, યુજ્યેયાતાં યદીશ! તત્;
ત્વચ્છાસનસ્ય સામ્રાજ્ય-મેકચ્છત્રં કલાવપિ. ॥ ૩ ॥

યુગાન્તરેઽપિ ચેન્નાથ!, ભવન્ત્યુચ્છૃઙ્ખલા ખલાઃ
વૃથૈવ તર્હિ કુપ્યામઃ, કલયે વામકેલયે. ॥ ૪ ॥

કલ્યાણસિદ્ધ્યૈ સાધીયાન્, કલિરેવ કષોપલઃ;
વિનાગ્નિં ગન્ધમહિમા, કાકતુણ્ડસ્ય નૈધતે. ॥ ૫ ॥

નિશિ દીપોઽમ્બુધૌ દ્વીપં, મરૌ શાખી હિમે શિખી;
કલૌ દુરાપઃ પ્રાપ્તોઽયં, ત્વત્પાદાબ્જરજઃકણઃ. ॥ ૬ ॥

યુગાન્તરેસુ ભ્રાંતોઽસ્મિ, ત્વદ્દર્શનવિનાકૃતઃ,
નમોઽસ્તુ કલયે યત્ર, ત્વદ્દર્શનમજાયત. ॥ ૭ ॥

બહુદોષો દોષહીનાત્ત્વત્તઃ કલિરશોભત;
વિષયુક્તો વિષહરાત્ફણીન્દ્ર ઇવ રત્નતઃ ॥ ૮ ॥

ઇતિ નવમપ્રકાશઃ

મત્પ્રસત્તેસ્ત્વત્પ્રસાદસ્ત્વત્પ્રસાદાદિયં પુનઃ;
ઈત્યન્યોન્યાશ્રયં ભિન્ધિ, પ્રસીદ ભગવન્! મયિ. ૧
નિરીક્ષિતું રૂપલક્ષ્મીં, સહસ્રાક્ષોઽપિ ન ક્ષમઃ,
સ્વામિન્! સહસ્રજિહ્વોઽપિ, શક્તો વક્તું ન તે ગુણાન્. ૨
સંશયાન્ નાથ! હરસે, ઽનુત્તરસ્વર્ગિણામપિ;
અતઃપરોઽપિ કિં કોઽપિ, ગુણઃ સ્તુત્યોઽસ્તિ વસ્તુતઃ?. ૩
ઇદં વિરૂદ્ધં શ્રદ્ધત્તાં, કથમશ્રદ્દધાનકઃ?,
આનન્દસુખસક્તિશ્ચ, વિરક્તિશ્ચ સમં ત્વયિ. ॥ ૪ ॥
નાથેયં ઘટ્યમાનાપિ, દુર્ઘટા ઘટતાં કથમ્?;
ઉપેક્ષા સર્વસત્ત્વેષુ, પરમા ચોપકારિતા. ॥ ૫ ॥
દ્વયં વિરૂદ્ધં ભગવંસ્તવ, નાન્યસ્ય કસ્યચિત્;
નિર્ગ્રન્થતા પરા યા ચ, યા ચોચ્ચૈશ્ચક્રવર્તિતા. ॥ ૬ ॥
નારકા અપિ મોદન્તે, યસ્ય કલ્યાણપર્વસુ,
પવિત્રં તસ્ય ચારિત્રં, કો વા વર્ણયિતું ક્ષમઃ?. ॥ ૭ ॥
શમોઽદ્ભુતોઽદ્ભુતં રૂપં, સર્વાત્મસુ કૃપાદ્ભુતા;
સર્વાદ્ભુતનિધીશાય, તુભ્યં ભગવતે નમઃ. ॥ ૮ ॥

ઇતિ દશમપ્રકાશઃ

નિઘ્નન્પરીષહચમૂ-મુપસર્ગાન્પ્રતિક્ષિપન્;
પ્રાપ્તોઽસિ શમસૌહિત્યં, મહતાં કાપિ વૈદુષી. ॥ ૧ ॥
અરક્તો ભુક્તવાન્મુક્તિમદ્વિષ્ટો હતવાન્દ્વિષઃ;
અહો! મહાત્મનાં કોઽપિ, મહિમા લોકદુર્લભઃ. ॥ ૨ ॥
સર્વથા નિર્જિગીષેણ, ભીતભીતેન ચાગસઃ;
ત્વયા જગત્ત્રયં જિગ્યે, મહતાં કાપિ ચાતુરી. ॥ ૩ ॥

દત્તં ન કિંચિત્કસ્મૈચિન્નાત્તં કિંચિત્કુતશ્ચન;
પ્રભુત્વં તે તથાઽપ્યેતત્કલા કાપિ વિપશ્ચિતામ્. ॥ ૪ ॥
યદ્દેહસ્યાપિ દાનેન, સુકૃતં નાર્જિતં પરૈઃ;
ઉદાસીનસ્ય તન્નાથ!, પાદપીઠે તવાલુઠત્. ॥ ૫ ॥
રાગાદિષુ નૃશંસેન, સર્વાત્મસુ કૃપાલુના;
ભીમકાન્તગુણેનોચ્ચૈઃ, સામ્રાજ્યં સાધિતં ત્વયા. ॥ ૬ ॥
સર્વે સર્વાત્મનાઽન્યેષુ, દોષાસ્ત્વયિ પુનર્ગુણાઃ,
સ્તુતિસ્તવેયં ચેન્મિથ્યા, તત્પ્રમાણં સભાસદઃ. ॥ ૭ ॥
મહીયસામપિ મહાન્, મહનીયો મહાત્મનામ્;
અહો! મે સ્તુવતઃ સ્વામી, સ્તુતેર્ગોચરમાગમત્. ॥ ૮ ॥

ઇત્યેકાદશપ્રકાશઃ

પટ્વભ્યાસાદરૈઃ પૂર્વં, તથા વૈરાગ્યમાહરઃ,
યથેહ જન્મન્યાજન્મ, તત્સાત્મીભાવમાગમત્. ॥ ૧ ॥
દુઃખહેતુષુ વૈરાગ્યં, ન તથા નાથ! નિસ્તુષમ્,
મોક્ષોપાયપ્રવીણસ્ય, યથા તે સુખહેતુષુ. ॥ ૨ ॥
વિવેકશાણૈર્વૈરાગ્ય-શસ્ત્રં શાતં ત્વયા તથા,
યથા મોક્ષેઽપિ તત્સાક્ષાદકુણ્ઠિતપરાક્રમમ્. ॥ ૩ ॥
યદા મરુન્નરેન્દ્રશ્રીસ્ત્વયા નાથોપભુજ્યતે;
યત્ર તત્ર રતિર્નામ, વિરક્તત્વં તદાપિ તે. ॥ ૪ ॥
નિત્યં વિરક્તઃ કામેભ્યો, યદા યોગં પ્રપદ્યસે;
અલમેભિરિતિ પ્રાજ્યં, તદા વૈરાગ્યમસ્તિ તે. ॥ ૫ ॥
સુખે દુઃખે ભવે મોક્ષે, યદૌદાસીન્યમીશિષે,
તદા વૈરાગ્યમેવેતિ, કુત્ર નાસિ વિરાગવાન્? ॥ ૬ ॥

દુઃખગર્ભે મોહગર્ભે, વૈરાગ્યે નિષ્ઠિતાઃ પરે,
જ્ઞાનગર્ભં તુ વૈરાગ્યં, ત્વય્યેકાયનતાં ગતમ્. ॥ ૭ ॥
ઔદાસીન્યેઽપિ સતતં, વિશ્વવિશ્વોપકારિણે;
નમો વૈરાગ્યનિઘ્નાય, તાયિને પરમાત્મને. ॥ ૮ ॥

ઇતિ દ્વાદશપ્રકાશઃ

અનાહૂતસહાયસ્ત્વં, ત્વમકારણવત્સલઃ,
અનભ્યર્થિતસાધુસ્ત્વં, ત્વમસમ્બન્ધબાન્ધવઃ. ॥ ૧ ॥
અનક્તસ્નિગ્ધમનસમમૃજોજ્વલવાક્પથમ્,
અધૌતામલશીલં ત્વાં, શરણ્યં શરણં શ્રયે. ॥ ૨ ॥
અચણ્ડવીરવૃત્તિના, શમિના શમવર્તિના,
ત્વયા કામમકુટ્યન્ત, કુટિલાઃ કર્મકણ્ટકાઃ. ॥ ૩ ॥
અભવાય મહેશાયા-ગદાય નરકચ્છિદે;
અરાજસાય બ્રહ્મણે, કસ્મૈચિદ્ ભવતે નમઃ. ॥ ૪ ॥
અનુક્ષિતફલોદગ્રા-દનિપાતગરીયસઃ,
અસઙ્કલ્પિતકલ્પદ્રોસ્ત્વત્ત; ફલમવાપ્નુયામ. ॥ ૫ ॥
અસઙ્ગસ્ય જનેશસ્ય, નિર્મમસ્ય કૃપાત્મનઃ,
મધ્યસ્થસ્ય જગત્ત્રાતુ-રનઙ્કસ્તેઽસ્મિ કિઙ્કરઃ. ॥ ૬ ॥
અગોપિતે રત્નનિધાવવૃતે કલ્પપાદપે;
અચિન્ત્યે ચિન્તારત્ને ચ, ત્વય્યાત્માઽયં મયાર્પિતઃ. ॥ ૭ ॥
ફલાનુધ્યાનવન્ધ્યોઽહં, ફલમાત્રતનુર્ભવાન્;
પ્રસીદ યત્કૃત્યવિધૌ, કિઙ્કર્તવ્ય જડે મયિ. ॥ ૮ ॥

ઇતિ ત્રયોદશપ્રકાશઃ

મનોવચઃકાયચેષ્ટાઃ, કષ્ટાઃસંહૃત્ય સર્વથા;
શ્લથત્વેનૈવ ભવતા, મનઃશલ્યં વિયોજિતમ્. ॥ ૧ ॥
સંયતાનિ ન ચાક્ષાણિ, નૈવોચ્છૃઙ્ખલિતાનિ ચ;
ઇતિસમ્યક્પ્રતિપદા, ત્વયેન્દ્રિયજયઃ કૃતઃ. ॥ ૨ ॥
યોગસ્યાષ્ટાઙ્ગતા નૂનં, પ્રપંચઃ કથમન્યથા ?,
આબાલભાવતોઽપ્યેષ, તવ સાત્મ્યમુપેયિવાન્. ॥ ૩ ॥
વિષયેષુ વિરાગસ્તે, ચિરં સહચરેષ્વપિ;
યોગે સાત્મ્યમદષ્ટેઽપિ, સ્વામિન્નિદમલૌકિકમ્. ॥ ૪ ॥
તથા પરે ન રજ્યન્ત, ઉપકારપરે પરે;
યથાઽપકારિણિ ભવા-નહો ! સર્વમલૌકિકમ્. ॥ ૫ ॥
હિંસકા અપ્યુપકૃતા, આશ્રિતા અપ્યુપેક્ષિતાઃ,
ઇદં ચિત્રં ચરિત્રં તે, કે વા પર્યનુયુઞ્જતામ્ ?. ॥ ૬ ॥
તથા સમાધૌ પરમે, ત્વયાત્મા વિનિવેશિતઃ,
સુખી દુઃખ્યસ્મિ નાસ્મીતિ, યથા ન પ્રતિપન્નવાન. ॥ ૭ ॥
ધ્યાતા ધ્યેયં તથા ધ્યાનં, ત્રયમેકાત્મતાં ગતમ્,
ઇતિ તે યોગમાહાત્મ્યં, કથં શ્રદ્ધીયતાં પરૈઃ ?. ॥ ૮ ॥

ઇતિ ચતુર્દશપ્રકાશઃ

જગજ્જૈત્રા ગુણાસ્ત્રાત-રન્યે તાવત્તવાસતામ્,
ઉદાત્તશાન્તયા જિગ્યે, મુદ્રયૈવ જગત્ત્રયી. ॥ ૧ ॥
મેરુસ્તૃણીકૃતો મોહાત્પયોધિર્ગોષ્પદીકૃતઃ;
ગરિષ્ઠેભ્યો ગરિષ્ઠો યૈઃ, પાપ્મભિસ્ત્વમપોહિતઃ. ॥ ૨ ॥
ચ્યુતશ્ચિન્તામણિઃ પાણેસ્તેષાં લબ્ધા મુધા સુધા,
યૈસ્ત્વચ્છાસનસર્વસ્વ-મજ્ઞાનૈર્નાત્મસાત્કૃતમ્. ॥ ૩ ॥

યસ્ત્વય્યપિ દધૌ દૃષ્ટિ-મુલ્મુકાકારધારિણીમ્,
તમાશુશુક્ષણિઃ સાક્ષા-દાલપ્યાલમિદં હિ વા. ॥ ૪ ॥
ત્વચ્છાસનસ્ય સામ્યં યે, મન્યન્તે શાસનાન્તરૈઃ,
વિષેણ તુલ્યં પીયૂષં, તેષાં હન્ત! હતાત્મનામ્. ॥ ૫ ॥
અનેડમૂકા ભૂયાસુસ્તે, યેષાં ત્વયિ મત્સરઃ;
શુભોદર્કાય વૈકલ્ય-મપિ પાપેષુ કર્મસુ. ॥ ૬ ॥
તેભ્યો નમોઽઞ્જલિરયં, તેષાં તાન્સમુપાસ્મહે,
ત્વચ્છાસનામૃતરસૈ-ર્યૈરાત્માઽસિચ્યતાન્વહમ્. ॥ ૭ ॥
ભુવે તસ્યૈ નમો યસ્યાં, તવ પાદનખાંશવઃ;
ચિરં ચૂડામણીયન્તે, બ્રૂમહે કિમતઃ પરમ્?. ॥ ૮ ॥
જન્મવાનસ્મિ ધન્યોઽસ્મિ, કૃતકૃત્યોઽસ્મિ યન્મુહુઃ,
જાતોઽસ્મિ ત્વદ્ગુણગ્રામ-રામણીયકલમ્પટઃ. ॥ ૯ ॥

ઇતિ પઞ્ચદશપ્રકાશઃ

ત્વન્મતામૃતપાનોત્થા, ઇતઃ શમરસોર્મયઃ;
પરાણયન્તિ માં નાથ?, પરમાનન્દસમ્પદમ્. ॥ ૧ ॥
ઇતશ્ચાનાદિસંસ્કાર-મૂર્ચ્છિતો મૂર્ચ્છયત્યલમ્;
રાગોરગવિષાવેગો, હતાશઃ કરવાણિ કિમ્?. ॥ ૨ ॥
રાગાહિગરલાઘ્રાતો-ઽકાર્ષં યત્કર્મ-વૈશસમ્;
તદ્વક્તુમપ્યશક્તોઽસ્મિ, ધિગ્મે પ્રચ્છન્નપાપતામ્. ॥ ૩ ॥
ક્ષણં સક્તઃ ક્ષણં મુક્તઃ, ક્ષણં ક્રુદ્ધઃ ક્ષણં ક્ષમી;
મોહાદ્યૈઃ ક્રીડયૈવાહં, કારિતઃ કપિચાપલમ્. ॥ ૪ ॥
પ્રાપ્યાપિ તવ સમ્બોધિં, મનોવાક્કાયકર્મજૈઃ;
દુશ્ચેષ્ટિતૈર્મયા નાથ!, શિરસિ જ્વાલિતોઽનલઃ. ॥ ૫ ॥

ત્વય્યપિ ત્રાતરિ ત્રાતં-ર્યન્મોહાદિમલિમ્લુચઃ,
રત્નત્રયં મે હ્રિયતે, હતાશો હા! હતોઽસ્મિ તત્. ॥ ૬ ॥
ભ્રાન્તસ્તીર્થાનિ દૃષ્ટસ્ત્વં, મયૈકસ્તેષુ તારકઃ;
તત્તવાઙ્ઘ્રૌ વિલગ્નોઽસ્મિ, નાથ! તારય તારય. ॥ ૭ ॥
ભવત્પ્રસાદેનૈવાહ-મિયતીં પ્રાપિતો ભુવમ્;
ઔદાસીન્યેન નેદાનીં, તવ યુક્તમુપેક્ષિતુમ. ॥ ૮ ॥
જ્ઞાતા તાત! ત્વમેવૈકસ્ત્વત્તો નાન્યઃ કૃપાપરઃ;
નાન્યો મત્તઃ કૃપાપાત્ર-મેધિ યત્કૃત્યકર્મઠઃ. ॥ ૯ ॥

ઇતિ ષોડશપ્રકાશઃ

સ્વકૃતં દુષ્કૃતં ગર્હન્, સુકૃતં ચાનુમોદયન્;
નાથ! ત્વચ્ચરણૌ યામિ, શરણં શરણોજ્ઝિતઃ. ॥ ૧ ॥
મનોવાક્કાયજે પાપે, કૃતાનુમતિકારિતૈઃ,
મિથ્યા મે દુષ્કૃતં ભૂયા-દપુનઃ ક્રિયયાન્વિતમ. ॥ ૨ ॥
યત્કૃતં સુકૃતં કિંચિદ્રત્નત્રિતયગોચરમ્,
તત્સર્વમનુમન્યેઽહં, માર્ગમાત્રાનુસાર્યપિ. ॥ ૩ ॥
સર્વેષામર્હદાદીનાં, યો યોઽર્હત્ત્વાદિકો ગુણઃ;
અનુમોદયામિ તં તં, સર્વં તેષાં મહાત્મનામ. ॥ ૪ ॥
ત્વાં ત્વત્ફલભૂતાન્ સિદ્ધાંસ્ત્વચ્છાસનરતાન્મુનીન્;
ત્વચ્છાસનં ચ શરણં, પ્રતિપન્નોસ્મિ ભાવતઃ. ॥ ૫ ॥
ક્ષમયામિ સર્વાન્સત્ત્વાન્સર્વે, ક્ષામ્યન્તુ તે મયિ;
મૈત્ર્યસ્તુ તેષુ સર્વેષુ, ત્વદેકશરણસ્ય મે. ॥ ૬ ॥
એકોઽહં નાસ્તિ મે કશ્ચિન્ન ચાહમપિ કસ્યચિત્,
ત્વદઙ્ઘ્રિશરણસ્થસ્ય, મમ દૈન્યં ન કિંચન. ॥ ૭ ॥

યાવન્નાપ્નોમિ પદવીં, પરાં ત્વદનુભાવજામ્;
તાવન્મયિ શરણ્યત્વં, મા મુંચ શરણં શ્રિતે. ॥ ૮ ॥

ઇતિસપ્તદશ પ્રકાશઃ

ન પરં નામ મૃદ્વેવ, કઠોરમપિ કિંચન;
વિશેષજ્ઞાય વિજ્ઞપ્યં, સ્વામિને સ્વાન્તશુદ્ધયે. ॥ ૧ ॥
ન પક્ષિપશુસિંહાદિ–વાહનાસીનવિગ્રહઃ,
ન નેત્રગાત્રવક્ત્રાદિ–વિકારવિકૃતાકૃતિઃ. ॥ ૨ ॥
ન શૂલચાપચક્રાદિ–શસ્ત્રાઙ્કકરપલ્લવઃ,
નાઙ્ગનાકમનીયાઙ્ગ–પરિષ્વઙ્ગપરાયણઃ. ॥ ૩ ॥
ન ગર્હણીયચરિત–પ્રકમ્પિતમહાજનઃ,
ન પ્રકોપપ્રસાદાદિ–વિડમ્બિતનરામરઃ. ॥ ૪ ॥
ન જગજ્જનનસ્થેમ–વિનાશવિહિતાદરઃ;
ન લાસ્યહાસ્યગીતાદિ–વિપ્લવોપપ્લુતસ્થિતિઃ. ॥ ૫ ॥
તદેવં સર્વદેવેભ્યસ્સર્વથાત્વં વિલક્ષણઃ,
દેવત્વેન પ્રતિષ્ઠાપ્યઃ, કથં નામ પરીક્ષકૈઃ ?. ॥ ૬ ॥
અનુશ્રોતઃ સરત્પર્ણ–તૃણકાષ્ઠાદિયુક્તિમત્;
પ્રતિશ્રોતઃ શ્રયદ્વસ્તુ, કયા યુક્ત્યા પ્રતીયતામ્ ?. ॥ ૭ ॥
અથવાઽલં મન્દબુદ્ધિ–પરીક્ષક પરીક્ષણૈઃ,
મમાપિ કૃતમેતેન, વૈયાત્યેન જગત્પ્રભો ?. ॥ ૮ ॥
યદેવ સર્વસંસારિ–જન્તુરૂપવિલક્ષણમ્;
પરીક્ષન્તાં કૃતધિયસ્તદેવ તવ લક્ષણમ્ઃ, ॥ ૯ ॥
ક્રોધલોભભયાક્રાન્તં, જગદસ્માદ્વિલક્ષણઃ;
ન ગોચરો મૃદુધિયાં, વીતરાગ ! કથઞ્ચન. ॥ ૧૦ ॥

ઇત્યષ્ટાદશપ્રકાશઃ

તવ ચેતસિ વર્તેऽહમિતિ વાર્તાપિ દુર્લભા;
મચ્ચિત્તે વર્તસે ચેત્ત્વ-મલમન્યેન કેનચિત્. ॥ ૧ ॥
નિગૃહ્ય કોપતઃ કાંશ્ચિત્, કાંશ્ચિત્તુષ્ટ્યાऽનુગૃહ્ય ચ,
પ્રતાર્યન્તે મૃદુધિયઃ, પ્રલમ્ભનપરૈઃ પરૈઃ ॥ ૨ ॥
અપ્રસન્નાત્કથં પ્રાપ્યં, ફલમેતદસઙ્ગતમ્ ?;
ચિન્તામણ્યાદયઃ કિં ન, ફલન્ત્યપિ વિચેતનાઃ. ॥ ૩ ॥
વીતરાગ ! સપર્યા-સ્તવાજ્ઞાપાલનં પરમ્;
આજ્ઞાऽऽરાદ્ધા વિરાદ્ધા ચ, શિવાય ચ ભવાય ચ. ॥ ૪ ॥
આકાલમિયમાજ્ઞા તે, હેયોપાદેયગોચરા;
આશ્રવઃ સર્વથા હેય, ઉપાદેયશ્ચ સંવરઃ. ॥ ૫ ॥
આશ્રવો ભવહેતુઃ સ્યાત્સંવરો મોક્ષકારણમ્;
ઇતીયમાર્હતીમુષ્ટિ-રન્યદસ્યાઃ પ્રપંચનમ. ॥ ૬ ॥
ઇત્યાજ્ઞારાધનપરા, અનન્તાઃ પરિનિર્વૃતાઃ;
નિર્વાન્તિ ચાન્યે ક્વચન, નિર્વાસ્યન્તિ તથાऽપરે. ॥ ૭ ॥
હિત્વા પ્રસાદનાદૈન્ય-મેકયૈવ ત્વદાજ્ઞયા;
સર્વથૈવ વિમુચ્યન્તે, જન્મિનઃ કર્મપંજરાત્. ॥ ૮ ॥

ઇત્યેકોનવિંશતિતમપ્રકાશઃ

પાદપીઠલુઠન્મૂર્ધ્નિ, મયિ પાદરજસ્તવ;
ચિરં નિવસતાં પુણ્ય-પરમાણુકણોપમમ. ॥ ૧ ॥
મદ્દશૌ ત્વન્મુખાસક્તે, હર્ષબાષ્પજલોર્મિભિઃ;
અપ્રેક્ષ્યપ્રેક્ષણોદ્ભૂતં, ક્ષણાત્ક્ષાલયતાં મલમ્. ॥ ૨ ॥
ત્વત્પુરો લુઠનૈર્ભૂયાન્મદ્ભાલસ્ય તપસ્વિનઃ;
કૃતાસેવ્યપ્રણામસ્ય, પ્રાયશ્ચિત્ત કિણાવલિઃ. ॥ ૩ ॥

મમ ત્વદ્દર્શનોદ્ભૂતાશ્ચિરં રોમાંચકણ્ટકાઃ,
નુદન્તાં ચિરકાલોત્થા-મસદ્દર્શનવાસનામ્. ॥ ૪ ॥
ત્વદ્વક્ત્રકાન્તિજ્યોત્સ્નાસુ, નિપીતાસુ સુધાસ્વિવ;
મદીયૈર્લોચનામ્ભોજૈઃ, પ્રાપ્યતાં નિર્નિમેષતા. ॥ ૫ ॥
ત્વદાસ્યલાસિની નેત્રે, ત્વદુપાસ્તિકરૌ કરૌ,
ત્વદ્ગુણશ્રોતૃણી શ્રોત્રે, ભૂયાસ્તાં સર્વદા મમ. ॥ ૬ ॥
કુંઠાપિ યદિ સોત્કણ્ઠા, ત્વદ્ગુણં ગ્રહણં પ્રતિ;
મમૈષા ભારતી તર્હિ, સ્વસ્ત્યેતસ્યૈ કિમન્યયા? ॥ ૭ ॥
તવ પ્રેષ્યોઽસ્મિ દાસોઽસ્મિ સેવકોઽસ્મ્યસ્મિ કિંકરઃ,
ઓમિતિ પ્રતિપદ્યસ્વ, નાથ! નાતઃ પરં બ્રુવે. ॥ ૮ ॥
શ્રીહેમચન્દ્રપ્રભવા-દ્વીતરાગસ્તવાદિતઃ;
કુમારપાલ-ભૂપાલઃ, પ્રાપ્નોતુ ફલમીપ્સિતમ. ॥ ૯ ॥

॥ ઇતિ વિંશતિતમપ્રકાશઃ સમાપ્તઃ ॥

श्री जीवानुशास्ति कुलकम्

રે જીવ! કિં ન બુજ્ઝસિ, ચઉગઇ સંસારસાયરે ઘોરે,
ભમિઓ અણંતકાલં, અરહટ્ટઘડિવ્વ જલમજ્ઝે. ૧

રે જીવ! ચિંતસિ તુમં, નિમિત્તમિત્તં પરો હવઈ તુજ્ઝ,
અસુહ પરિણામ જણિયં, ફલમેયં પુવ્વકમ્માણં. ૨

રે જીવ! કમ્મભરિયં, ઉવએસં કુણસિ મૂઢ વિવરીઅં,
દુગ્ગઇ ગમણ મણાણં, એસચ્ચિઅ હવઇ પરિણામો. ૩

રે જીવ! તુમં સીસે, સવણા દાઉણ સુણસુ મણવયણં,
જં સુક્ખં નવિ પાવિસિ, તા ધમ્મ વિવજ્જિઓ નૂણં. ૪

રે જીવ! મા વિસાયં જાહિ, તુમં પિચ્છિઉણ પર રિદ્ધી,
ધમ્મરહિયાણ કુત્તો, સંપજ્જઇ વિવિહસંપત્તી. ૫

રે જીવ! કિં ન પિચ્છસિ, ઝિજ્ઝંતં જુવ્વણં ધણં જીઅં,
તહવિહુ સિગ્ઘં ન કુણસિ, અપ્પહિઅં પવર જિણધમ્મં. ૬

રે જીવ! માણવજ્જિઅ, સાહસ પરિહીણ દીણગયલજ્જ,
અચ્છસિ કિં વિસત્થો, ન હુ ધમ્મે આયરં કુણસિ. ૭

રે જીવ! મણુયજમ્મં, અકયત્થં જુવ્વણં ચ વોલીણં,
ન ય ચિણ્ણં ઉગ્ગતવં, ન ય લચ્છી માણિઆ પવરા. ૮

રે જીવ! કિં ન કાલો, તુજ્ઝ ગઓ પરમુહં નીયંતસ્સ,
જં ઇચ્છિયં ન પત્તં તં, અસિધારા વયં ચરસુ. ૯

ઇય મા સુણસુ મણેણં, તુજ્ઝ સિરી જા પરસ્સ આયત્તા,
તા આયરેણ ગિણ્હસુ, સંગોવય વિવિહપયત્તેણ. ૧૦

જીવિઅં મરણેણ સમં, ઉપ્પજ્જઇ જુવ્વણં સહજરાએ,
રિદ્ધી વિણાસ સહિઆ, હરિસ વિસાઓ ન કાયવ્વો. ૧૧

॥ श्री इंद्रिय पराजय शतकम् ॥

સુચ્ચિઅ સૂરો સો ચેવ, પંડિઓ તંપસંસિમો નિચ્ચં;
ઇંદિય-ચોરેહિં સયા, ન લુંટિઅં જસ્સ ચરણધણં. ૧
ઇંદિય-ચવલ તુરંગો, દુગ્ગઇ-મગ્ગાણુ ધાવિરે નિચ્ચં;
ભાવિઅ-ભવસ્સરૂવો, રૂંભઇ જિણવયણ-રસ્સીહિં. ૨
ઇંદિય-ધુત્તાણમહો, તિલતુસ-મિત્તંપિ દેસુ મા પસરં;
જઇ દિન્નો તો નીઓ, જત્થ ખણો વરિસ-કોડિસમો. ૩
અજિઇંદિઐહિ ચરણં, કટ્ઠં વ ઘુણેહિં કિરઇ અસારં;
તો ધમ્મત્થીહિં દઢં, જઇઅવ્વં ઇંદિય-જયંમિ. ૪
જહ કાગિણીઇ હેઉં, કોડિં રયણાણ હારએ કોઇ;
તહ તુચ્છ-વિસય-ગિદ્ધા, જીવા હારંતિ સિદ્ધિસુહં. ૫
તિલમિત્તં વિસયસુહં, દુહંચગિરિરાય-સિંગ-તુંગયરં;
ભવ-કોડીહિં ન નિટ્ઠઇ, જં જાણસુ તં કરિજ્જાસુ. ૬
ભુંજંતા મહુરા વિવાગ-વિરસા કિંપાગતુલ્લા ઇમે;
કચ્છકંડુઅણં વ દુક્ખ-જણયા દાવિંતિ બુદ્ધિસુહં. ૭
મજ્ઝણ્હે મયતિણ્હિઅવ્વ, સયયં મિચ્છા ભિસંધિ-પ્પયા;
ભુત્તા દિંતિ કુજમ્મ-જોણિગહણં ભોગા મહાવેરિણો. ૮
સક્કા અગ્ગી નિવારેઉં, વારિણા જલિઓ વિ હુ;
સવ્વોદહિ-જલેણાવિ, કામગ્ગી દુન્નિવારઓ. ૯
વિસમિવ મુહંમિ મહુરા, પરિણામ નિકામ દારૂણા વિસયા;
કાલમણંતં ભુત્તા, અજ્જવિ મુત્તું ન કિં જુત્તા. ૧૦
વિષયરસાસવમત્તો, જુત્તાજુત્તં ન જાણઇ જીવો;
ઝૂરઇ કલુણં પચ્છા, પત્તો નરયં મહાઘોરં. ૧૧
જહ નિંબદુમુપ્પન્નો, કીડો કડુઅંપિ મન્નએ મહુરં;
તહ સિદ્ધિસુહ-પરૂક્ખા, સંસારદુહં સુહં બિંતિ. ૧૨

અથિરાણ ચંચલાણ ય, ખણમિત્ત-સુહંકરાણ પાવાણં;
દુગ્ગઈ-નિબંધણાણં, વિરમસુ એઆણ ભોગાણં. ૧૩
પત્તા ય કામભોગા, સુરેસુ અસુરેસુ તહય મણુએસુ;
ન ય જીવ! તુજ્ઝ તિત્તી, જલણસ્સ વ કટ્ઠનિયરેણ. ૧૪
જહા ય કિંપાગફલા મણોરમા,
રસેણ વન્નેણ ય ભુંજમાણા;
તે ખુડ્ડએ જીવિય પચ્ચમાણા,
એઓવમા કામગુણા વિવાગે. ૧૫
સવ્વં વિલવિઅં ગીઅં, સવ્વં નટ્ટં વિડંબણા,
સવ્વે આભરણા ભારા, સવ્વે કામા દુહાવહા. ૧૬
દેવિંદ-ચક્કવટ્ટિત્તણાઈ, રજ્જાઈ ઉત્તમા ભોગા;
પત્તા અણંતખુત્તો, ન ય હં તત્તિં ગઓ તેહિં. ૧૭
સંસાર-ચક્કવાલે, સવ્વેવિ ય પુગ્ગલા મએ બહુસો;
આહારિઆ ય પરિણામિઆ ય, ન ય તેસુ તિત્તો હં. ૧૮
ઉવલેવો હોઈ ભોગેસુ, અભોગી નોવલિપ્પઈ;
ભોગી ભમઇ સંસારે, અભોગી વિપ્પમુચ્ચઇ. ૧૯
અલ્લો સુક્કો અ દો છૂઢા, ગોલયા મટ્ટિઆમયા;
દોવિ આવડિઆ કુડ્ડે, જો અલ્લો તત્થ લગ્ગઇ. ૨૦
એવં લગ્ગંતિ દુમ્મેહા, જે નરા કામ-લાલસા;
વિરત્તા ઉ ન લગ્ગંતિ, જહા સુક્કે અ ગોલએ. ૨૧
તણકટ્ઠેહિ વ અગ્ગી, લવણસમુદ્દો નઈસહસ્સેહિં;
ન ઇમો જીવો સક્કો, તિપ્પેઉં કામભોગેહિં. ૨૨
ભુત્તૂણવિ ભોગસુહં, સુર-નર-ખયરેસુ પુણ પમાએણ;
પિજ્જઇ નરએસુ ભેરવ, કલકલએ તઉતંબ પાણાઇં. ૨૩

કો લોભેણ ન નિહઓ,
કસ્સ ન રમણીહિં ભોલિઅં હિઅયં;
કો મચ્ચુણા ન ગહિઓ, કો ગિદ્ધો નેવ વિસએહિં. ૨૪

ખણમિત્ત-સુક્ખા બહુકાલ-દુક્ખા,
પગામ-દુક્ખા અનિકામ-સુક્ખા;
સંસાર-સુક્ખસ્સ વિપક્ખ-ભૂઆ,
ખાણી અણત્થાણ ઉ કામભોગા. ૨૫

સવ્વ-ગહાણં પભવો, મહાગહો સવ્વ દોસપાયટ્ટી;
કામગ્ગહો દુરપ્પા, જેણ-ભિભૂઅં જગં સવ્વં. ૨૬

જહ કચ્છુલ્લો કચ્છું, કંડુઅમાણો દુહં મુણઇ સુક્ખં;
મોહાઉરા મણુસ્સા, તહ કામદુહં સુહં બિંતિ. ૨૭

સલ્લં કામા વિસં કામા, કામા આસીવિસોવમા;
કામે પત્થેયમાણા, અકામા જંતિ દુગ્ગઈં. ૨૮
વિસએ અવઇક્ખંતા, પડંતિ સંસાર-સાયરે ઘોરે;
વિસએસુ નિરાવિક્ખા, તરંતિ સંસાર-કાંતારે. ૨૯

છલિયા અવઇક્ખંતા, નિરાવઇક્ખા ગયા અવિગ્ઘેણં;
તમ્હા પવયણસારે, નિરાવઇક્ખેણ હોઅવ્વં. ૩૦

વિસયાવિક્ખો નિવડઇ, નિરવિક્ખો તરઈ દુત્તર-ભવોહં;
દેવી-દીવ-સમાગય-ભાઉઅ-જુઅલેણ દિટ્ઠંતો. ૩૧
જં અઇતિક્ખં દુક્ખં, જં ચ સુહં ઉત્તમં તિલોઅંમિ;
તં જાણસુ વિસયાણં, વુડ્ઢિક્ખય-હેઉઅં સવ્વં. ૩૨
ઇંદિય-વિસય-પસત્તા, પડંતિ સંસાર-સાયરે જીવા;
પક્ખિવ્વ છિન્નપક્ખા, સુસીલગુણ-પેહુણ-વિહૂણા. ૩૩

હરિ-હર-ચઉર.ણુણ,-ચંદ-સૂર-ખંદાઇણો વિ જે દેવા;
નારીણ કિંકરત્તં, કુણંતિ ધિદ્ધી વિસય-તિન્ના. ૫૬
સીઅં ચ ઉણ્હં ચ સહંતિ મૂઢા,
ઇત્થીસુ સત્તા અવિવેઅવંતા;
ઇલાઇપુત્ત વ્વ ચયંતિ જાઇં,
જીઅં ચ નાસંતિ રાવણુવ્વ. ૫૭
પુત્તણ વિ જીવાણં, સુ દુક્કરાયંતિ પાવચરિઆઇં;
ભયવં જા સા સા સા, પચ્ચાએસો હુ ઇણુસો તે. ૫૮
જલલવ-તરલં જીઅં, અથિરા લચ્છીવિ ભંગુરો દેહો;
તુચ્છા ય કામભોગા, નિબંધણું દુક્ખ-લક્ખાણં. ૫૯
નાગો જહા પંકજલાવસન્નો, દટ્ઠું થલં નાભિસમેઇ તીરં;
એવં જિઆ કામગુણેસુ ગિદ્ધા,
સુધમ્મમગ્ગે ન રયા હવંતિ. ૬૦
જહ વિટ્ઠપુંજ-ખુત્તો, કિમી સુહં મન્નએ સયાકાલં;
તહ વિસયાસુઈ-રત્તો, જીવો વિ મુણઇ સુહં મૂઢો. ૬૧
મયરહરો વ જલેહિં, તહવિ હુ દુપ્પૂરઓ ઇમો આયા;
વિસયા-મિસંમિ ગિદ્ધો, ભવે ભવે વચ્ચઇ ન તત્તિં. ૬૨
વિસયવિસટ્ટા જીવા, ઉબ્ભડરૂવાઇએસુ વિવિહેસુ;
ભવ-સયસહસ્સ-દુલહં, ન મુણંતિ ગયંપિ નિઅજમ્મં. ૬૩
ચિટ્ઠંતિ વિસયવિવસા, મુત્તું લજ્જંપિ કેવિ ગયસંકા;
ન ગણંતિ કેવિ મરણું, વિસયંકુસ-સલ્લિયા જીવા. ૬૪
વિસય-વિસેણું જીવા, જિણધમ્મં હારિઊણ હા નરયં;
વચ્ચંતિ જહા ચિત્તય,-નિવારિઓ બંભદત્તનિવો. ૬૫
ધી ધી તાણુ નરાણું, જે જિણવયણા મયંપિ મુત્તૂણું;
ચઉગઇ-વિડંબણુકરં, પિયંતિ વિસયાસવં ઘોરં. ૬૬

મરણેવિ દીણવયણં, માણધરા જે નરા ન જંપતિ;
તે વિ હુ કુણંતિ લલ્લિં, બાલાણં નેહ-ગહ-ગહિલા. ૬૭
સક્કોવિ નેવ સક્કઇ, માહપ્પ-મડુપ્ફુરં જએ જેસિં;
તેવિ નરા નારીહિં, કરાવિઆ નિઅય-દાસત્તં. ૬૮

જઉનંદણો મહપ્પા, જિણભાયા વયધરો ચરમદેહો;
રહનેમી રાઈમઈ-રાયમઈ કાસી હી વિસયા. ૬૯

મયણ-પવણેણ જઈતારિસાવિ, સુરસેલનિચ્ચલા ચલિયા;
તા પક્ક-પત્ત-સત્તાણ, ઇઅર-સત્તાણ કા વત્તા. ૭૦
જિપ્પંતિ સુહેણં ચિઅ, હરિ-કરિ-સપ્પાઇણો મહાકુરા;
ઈક્કુ ચ્ચિય દુજ્જેઓ, કામો કય-સિવસુહ-વિરામો. ૭૧

વિસમા વિસય-પિવાસા, અણાઈ ભવભાવણાઈ જીવાણં;
અઇદુજ્જેઆણિ ય તહ, ઇંદિઆણિ ચંચલં ચિત્તં. ૭૨
કલમલઅરઇ અસુક્ખા, વાહી દાહાઈ વિવિહ-દુક્ખાઇં;
મરણં પિઅ-વિરહાઇસુ, સંપજ્જઇ કામ-તવિઆણં. ૭૩
પંચિંદિય-વિસય-પસંગરેસિ, મણવયણ કાય નવિ
સંવરેસિ; તં વાહિસિ કત્તિઅ ગલ-પએસિ, જં અટ્ઠ-
કમ્મ નવિ નિજ્જરેસિ. ૭૪

કિં તુમંધો સિ કિં વા સિ ધત્તુરિઓ, અહવ કિં સંનિ-
વાએણ આઊરિઓ, અમય સમુ-ધમ્મ જં વિસવ અવમન્નસે,
વિસય વિસવિસમ અમિયં વ બહુ મન્નસે. ૭૫
તુજ્જિ તુહ નાણ વિન્નાણ ગુણડંબરો, જલણ-જાલાસુ
નિવડંતુ જિઅ! નિબ્ભરો; પયઇ-વામેસુ કામેસુ જં
રજ્જસે, જેહિં પુણ પુણ વિ નિરયાનલે પચ્ચસે. ૭૬

દહઈ ગોસીસ-સિરિખંડ છારકએ, છગલ-ગહણટ્ઠ એરાવણં વિક્કએ; કપ્પતરૂ-તોડિ એરંડ સો વાવએ, જુજિજ વિસએહિં માણુઅત્તણં હારએ. ૭૭

અધુવં જીવિઅં નચ્ચા, સિદ્ધિમગ્ગં વિઆણિયા;
વિણિઅટ્ટિજ્જ ભોગેસુ, આઉં પરિમિઅમપ્પણો. ૭૮

સિવમગ્ગ-સંઠિઆણવિ,
જહ દુજ્જેઆ જિઆણ પણુવિસયા;
તહ અન્નં કિંપિ જએ, દુજ્જેઅં નત્થિ સયલેવિ. ૭૯

સવિડંકુબ્ભરૂવા, દિટ્ઠા મોહેઈ જા મણં ઇત્થી;
આયહિઅં ચિંતંતા, દૂરયરેણં પરિહરંતિ. ૮૦

સચ્ચં સુઅંપિ સીલં, વિન્નાણં તહ તવંપિ વેરગ્ગં;
વચ્ચઇ ખણેણ સવ્વં, વિસય-વિસેણ જઈણંપિ. ૮૧

રેજીવ ! મઈ વિગપ્પય, નિમેસ સુહ-લાલસો કહં મૂઢ !;
સાસયસુહ-મસમતમં, હારિસિ સસિ-સોઅરં ચ જસં. ૮૨

પજ્જલિઅ-વિસયઅગ્ગી, ચરિત્તસારં ડહિજ્જ કસિણંપિ;
સમ્મત્તં પિ વિરાહિઅ, અણંત-સંસારિઅં કુજ્જા. ૮૩

ભીસણ-ભવ-કંતારે, વિસમા જીવાણ વિસયતિણ્હાઓ;
જાએ નડિઆ ચઉદસ-પુવ્વીવિ રૂલંતિ હુ નિગોએ. ૮૪

હા વિસમા હા વિસમા, વિસયા જીવાણ જેહિ પડિબદ્ધા;
હિંડંતિ ભવસમુદ્દે, અણંતદુક્ખાઈ પાવંતા. ૮૫

મા ઇંદજાલ-ચવલા, વિસયા જીવાણ વિજ્જ તેઅ-સમા;
ખણદિટ્ઠા ખણનટ્ઠા, તા તેસિં કો હુ પડિબંધો. ૮૬

સત્તૂ વિસં પિસાઓ, વેઆલો હુઅવહોવિ પજ્જલિઓ;
તં ન કુણંઈ જં કુવિઆ, કુણંતિ રાગાઇણો દેહે. ૮૭

જો રાગાઈણ વસે, વસંમિ સો સયલદુક્ખ લક્ખાણું;
જસ્સ વસે રાગાઈ, તસ્સ વસે સયલ—સુક્ખાઇં. ૮૮
કેવલ દુહ—નિમ્મવિએ, પડિઓ સંસાર—સાયરે જીવો;
જં અણુહવઈ કિલેસં, તં આસવ—હેઉઅં સવ્વં. ૮૯
હી સંસારે વિહિણા, મહિલારૂવેણ મંડિઅં જાલં;
બજ્ઝંતિ જત્થ મૂઢા, મણુઆ તિરિયા સુરા અસુરા. ૯૦
વિસમા વિસય—ભુઅંગા,
જેહિં ડંસિઆ જિઆ ભવ—વણંમિ;
કીસંતિ દુહગ્ગીહિં, ચુલસીઈ—જોણિ—લક્ખેસુ. ૯૧
સંસારચાર—ગિમ્હે, વિસય—કુવાએણ લુક્કિઆ જીવા;
હિઅમહિઅં અમુણંતા, અણુહવંતિ અણંતદુક્ખાઇં. ૯૨
હા હા દુરંત દુટ્ઠા, વિસય—તુરંગા કુસિક્ખિઆ લોએ;
ભીસણ—ભવાડવીએ, પાડંતિ જિઆણ મુદ્ધાણં. ૯૩
વિસય—પિવાસા—તત્તા, રત્તા નારીસુ પંકિલ—સરંમિ;
દુહિઆ દીણા ખીણા, રૂલંતિ જીવા ભવવણંમિ. ૯૪
ગુણકારિઆઇં ધણિઅં.
ધિઇરજ્જુ—નિઅંતિઆઇં તુહ જીવા;
નિઅયાઇં ઇંદિઆઇં, વલ્લિનિઅત્તા તુરંગુવ્વ. ૯૫
મય—વયણ—કાયજોગા, સુનિઅત્તા તેવિ ગુણકરા હુંતિ;
અનિઅત્તા પુણ ભંજંતિ, મત્ત—કિરિણુવ્વ સીલવણં. ૯૬
જહ જહ દોસા વિરમઇ, જહ જહ વિસએહિં હોઈ વેરગ્ગં;
તહ તહ વિન્નાયવ્વં, આસન્નં સે અ પરમ પયં. ૯૭
દુક્કર—મેએહિં કયં, જેહિં સમણેહિં જુવ્વણત્થેહિં;
ભગ્ગં ઇંદિય—સિન્નં, ધિઇપાયારં વિલગ્ગેહિં. ૯૮

તે ધન્ના તાણ નમો, દાસો હં તાણ સંજમધરાણું;
અદ્ધચ્છિ–પિચ્છરીઓ, જાણ ન હિઅએ ખડક્કંતિ. ૯૯
કિં બહુણા જઈ વંછસિ, જીવ ! તુમં સાસયં સુહં અરૂહં;
તા પિઅસુ વિસય–વિમુહો, સંવેગ–રસાયણં નિચ્ચં. ૧૦૦

આનુપૂર્વિ ગણવાની સમજણ

જ્યાં ૧ છે તે–નમો અરિહંતાણં જાણવું.
જ્યાં ૨ છે તે–નમો સિદ્ધાણં જાણવું.
જ્યાં ૩ છે તે–નમો આયરિયાણં જાણવું.
જ્યાં ૪ છે તે–નમો ઉવજ્ઝાયાણં જાણવું.
જ્યાં ૫ છે તે–નમો લોએ સવ્વસાહૂણં જાણવું.

એ રીતે ઉલટપાલટ (અવળા-સવળા) આંકડા આવે તેને ઉપરની સમજણ પ્રમાણે ચિત્ત સ્થિર રાખીને ગણવા.

---

[૧]

૧	૨	૩	૪	૫
૧	૨	૩	૫	૪
૧	૨	૪	૩	૫
૧	૨	૪	૫	૩
૧	૨	૫	૩	૪
૧	૨	૫	૪	૩

[૨]

૧	૩	૨	૪	૫
૧	૩	૨	૫	૪
૧	૩	૪	૨	૫
૧	૩	૪	૫	૨
૧	૩	૫	૨	૪
૧	૩	૫	૪	૨

[૩]

૧	૪	૨	૩	૫
૧	૪	૨	૫	૩
૧	૪	૩	૨	૫
૧	૪	૩	૫	૨
૧	૪	૫	૨	૩
૧	૪	૫	૩	૨

[૪]

૧	૫	૨	૩	૪
૧	૫	૨	૪	૩
૧	૫	૩	૨	૪
૧	૫	૩	૪	૨
૧	૫	૪	૨	૩
૧	૫	૪	૩	૨

[૫]

૨	૧	૩	૪	૫
૨	૧	૩	૫	૪
૨	૧	૪	૩	૫
૨	૧	૪	૫	૩
૨	૧	૫	૩	૪
૨	૧	૫	૪	૩

[૬]

૨	૩	૧	૪	૫
૨	૩	૧	૫	૪
૨	૩	૪	૧	૫
૨	૩	૪	૫	૧
૨	૩	૫	૧	૪
૨	૩	૫	૪	૧

[૭]

૨	૪	૧	૩	૫
૨	૪	૧	૫	૩
૨	૪	૩	૧	૫
૨	૪	૩	૫	૧
૨	૪	૫	૧	૩
૨	૪	૫	૩	૧

[૮]

૨	૫	૧	૩	૪
૨	૫	૧	૪	૩
૨	૫	૩	૧	૪
૨	૫	૩	૪	૧
૨	૫	૪	૧	૩
૨	૫	૪	૩	૧

[૯]

૩	૧	૨	૪	૫
૩	૧	૨	૫	૪
૩	૧	૪	૨	૫
૩	૧	૪	૫	૨
૩	૧	૫	૨	૪
૩	૧	૫	૪	૨

[૧૦]

૩	૨	૧	૪	૫
૩	૨	૧	૫	૪
૩	૨	૪	૧	૫
૩	૨	૪	૫	૧
૩	૨	૫	૧	૪
૩	૨	૫	૪	૧

[૧૧]

૩	૪	૧	૨	૫
૩	૪	૧	૫	૨
૩	૪	૨	૧	૫
૩	૪	૨	૫	૧
૩	૪	૫	૧	૨
૩	૪	૫	૨	૧

[૧૨]

૩	૫	૧	૨	૪
૩	૫	૧	૪	૨
૩	૫	૨	૧	૪
૩	૫	૨	૪	૧
૩	૫	૪	૧	૨
૩	૫	૪	૨	૧

[૧૩]

૪	૧	૨	૩	૫
૪	૧	૨	૫	૩
૪	૧	૩	૨	૫
૪	૧	૩	૫	૨
૪	૧	૫	૨	૩
૪	૧	૫	૩	૨

[૧૪]

૪	૨	૧	૩	૫
૪	૨	૧	૫	૩
૪	૨	૩	૧	૫
૪	૨	૩	૫	૧
૪	૨	૫	૧	૩
૪	૨	૫	૩	૧

[૧૫]

૪	૩	૧	૨	૫
૪	૩	૧	૫	૨
૪	૩	૨	૧	૫
૪	૩	૨	૫	૧
૪	૩	૫	૧	૨
૪	૩	૫	૨	૧

[૧૬]

૪	૫	૧	૨	૩
૪	૫	૧	૩	૨
૪	૫	૨	૧	૩
૪	૫	૨	૩	૧
૪	૫	૩	૧	૨
૪	૫	૩	૨	૧

[૧૭]

૫	૧	૨	૩	૪
૫	૧	૨	૪	૩
૫	૧	૩	૨	૪
૫	૧	૩	૪	૨
૫	૧	૪	૨	૩
૫	૧	૪	૩	૨

[૧૮]

૫	૨	૧	૩	૪
૫	૨	૧	૪	૩
૫	૨	૩	૧	૪
૫	૨	૩	૪	૧
૫	૨	૪	૧	૩
૫	૨	૪	૩	૧

[૧૯]

૫	૩	૧	૨	૪
૫	૩	૧	૪	૨
૫	૩	૨	૧	૪
૫	૩	૨	૪	૧
૫	૩	૪	૧	૨
૫	૩	૪	૨	૧

[૨૦]

૫	૪	૧	૨	૩
૫	૪	૧	૩	૨
૫	૪	૨	૧	૩
૫	૪	૨	૩	૧
૫	૪	૩	૧	૨
૫	૪	૩	૨	૧

સમકિતના ૬૭ બોલ

૪ સદ્દહણા. ૩ લિંગ ૧૦ વિનય. ૩ શુદ્ધિ.
૫ દૂષણ. ૮ પ્રભાવક. ૫ ભૂષણ. ૫ લક્ષણ
૬ જતના. ૬ આગાર. ૬ ભાવના. ૬ સ્થાન.

૪ સદ્દહણા—૧ જીવાદિક નવ તત્ત્વનો અભ્યાસ કરવો, તથા તેના અર્થનો વિચાર કરવો.
૨ સાધુ મુનિરાજની સેવા કરવી.
૩ પાસત્થા, કુશીલિઆ, વેશ વિડંબક એવા સમકિતથી ભ્રષ્ટ થયેલાનો સંગ ન કરવો.
૪ અન્યદર્શની મિથ્યાદષ્ટિનો સંગ ન કરવો.

૩ લિંગ—૧ સિદ્ધાંત-વિતરાગની વાણી સાંભળવાની અતિ અભિલાષા.
૨ ચારિત્રધર્મ-વ્રતપચ્ચક્ખાણકરવાનીઅતિઅભિલાષા-
૩ દેવગુરૂપ્રમુખ-ઉત્તમ પુરૂષોની સેવા કરવામાં સાવધાન.

૧૦ વિનય—૧ અરિહંત દેવનો, ૨ સિદ્ધ ભગવાનનો ૩ જિન પ્રતિમાનો. ૪ શ્રુત જ્ઞાનનો, ૫ ચારિત્રનો ૬ સર્વ સાધુનો. ૭ આચાર્યનો. ૮ ઉપાધ્યાયનો ૯ ચતુર્વિધ સંઘનો. ૧૦ સમ્યક્ દર્શનનો વિનય કરવો.

૩ શુદ્ધિ—૧ મનશુદ્ધિ-વિતરાગે કહેલો ધર્મ સારરૂપ છે. બીજુ સંસારમાં સાર નથી, એવી વિચારણા કરવી તે
૨ વચન શુદ્ધિ-કલ્યાણ તો વીતરાગના ધર્મ થકી જ છે, બીજાથી નથી એમ કહેવું તે.
૩ કાય શુદ્ધિ-કોઇ છેદો, કોઈ ભેદો, અનેક પ્રકારની પીડા

ઉપજાવો, પણ વીતરાગ વિના બીજાની આગળ મસ્તક
ન નમાવવું તે.

૫ દૂષણ—૧ શંકા–વીતરાગના વચનમાં સંશય કરવો.
૨ કાંક્ષા–જિનમત વિના બીજા મતની વાંછા કરવી.
૩ વિચિકિત્સા–ધર્મના ફળ વિષે સંદેહ કરવો.
૪ મિથ્યાત્વીની પ્રશંસા–કુલિંગી, દર્ભલિંગી પાખંડી લોકોની પ્રશંસા કરવી.
૫ મિથ્યાત્વીનો પરિચય–મિથ્યાત્વીની સોબત ન કરવી.

(આ ઉપર લખેલાં પાંચ દૂષણો સર્વ જણે વર્જવાં.)

૮ પ્રભાવક—૧ જિનમત તથા પરમતના શાસ્ત્રનો જાણ.
૨ ધર્મનો ઉપદેશ દેનાર. ૩ ન્યાયથી વાદ કરનાર.
૪ નિમિત્તનો જાણનાર. ૫ ક્ષમાવંત નિર્લોભી અને તપસ્વી. ૬ વિદ્યામંત્રનો જાણનાર. (આકાશગામિની વિદ્યાએ સહિત). ૭ સિદ્ધિ સંપન્ન (અંજન યોગથી શાસનનો જય કરનાર.) ૮ કવિ.

ઉપર કહેલા આઠેથી જૈનધર્મ દીપે છે તેથી તેવા ગુણવાળા પુરૂષોની સેવા કરવી.

૫ ભૂષણ—જિન માર્ગને વિષે કુશળ (હોંશીયાર) હોય.
૨ તીર્થ અને ગીતાર્થની સેવા કરવી. ૩ દેવ ગુરૂ તથા સિદ્ધાંતનો વિનય વેયાવચ્ચ કરવો. ૪ જૈનધર્મને વિષે દ્રઢતા રાખવી. ૫. જિન શાસનને દીપાવવું અથવા વૃદ્ધિ થાય તેમ કરવું.

૫ લક્ષણ—૧ ઉપશમ–ક્રોધ, માન, માયા અને લોભ એ ચાર કષાયનું ટાળવું તે. ૨ સંવેગ–મોક્ષના સુખની

અભિલાષા રાખવી. ૩ નિર્વેદ–સંસારના દુઃખ થકી ઉદાસ રહેવું. ૪ અનુકંપા–જીવને દુઃખ થકી નિવારણ કરવાની ઇચ્છા અર્થાત્ સર્વ જીવને વિષે દયાભાવ રાખવો. ૫. આસ્તિકય–શ્રી વીતરાગે ભાખ્યું તે સત્ય છે, જૂઠું કાંઈ પણ નથી, એવી દ્રઢ આસ્થા રાખવી.

૬ જતના—૧ પરતીર્થિકાદિવંદન–અન્યતીર્થિના દેવ તથા અન્યતીર્થિની ગ્રહણ કરેલી પ્રતિમાને વંદન કરવું નહી, તેમની આગળ બે હાથ જોડવા નહીં. ૨ નમસ્કરણં-તેમને નમસ્કાર કરવો નહીં. તેમનની આગળ માથું નમાવવું નહીં ૩ અશનાદિ દાનં–ખાવાપીવાનું ધર્મ-બુદ્ધિએ આપવું નહીં. ૪ કુપાત્રને પાત્રની બુદ્ધિએ ગંધપુષ્પાદિ પ્રેસરણં–તેમને ગંધ પુષ્પાદિ મોકલવાં નહીં. ૫ આલાપનં–તેમની સાથે પ્રથમ બોલવું નહીં. ૬ સંલાપનં–તેમની સાથે વારંવાર બોલવું નહીં.

૬ આગાર—૧ રાજાભિયોગ=રાજાના કહેવાથી કરવું. ૨. ગણાભિયોગ–ઘણા લોકોના કહેવાથી કરવું. ૩ બળાભિ-યોગ=સૈન્ય કે ચોરના જુલમથી કરવું. ૪ સુરાભિયોગ =દેવતાદિકની હઠથી કરવું. ૫ કાંતારવૃત્તિ=આજીવિકાને વાસ્તે કરવું. ૬ ગુરુ નિગ્રહ=માતા પિતા કે કળાચાર્ય પ્રમુખના કહેવાથી કરવું.

આ છ આગાર પોતાની મરજી ન હોવા છતાં લાચારીથી પણ કોઇના કહેવાથી સેવવા.

૬ ભાવના—૧ સમકિત કેવું છે!

૧ ચારિત્ર ધર્મરૂપી ઝાડનું મૂળ છે.
૨ ચારિત્ર ધર્મરૂપી નગરમાં પેસવાનું બારણું છે.

૩ ચારિત્ર ધર્મરૂપી મહેલનો પાયો છે.

૪ ચારિત્રાદિ ગુણરૂપી રત્નનો પાયો છે.

૫ ચારિત્રરૂપી જીવિતપણાનો આધાર છે.

૬ શ્રુત ચારિત્રરૂપી રસનું પાત્ર છે.

૬ સ્થાન—૧ જીવ છેજ. ૨ જીવ નિત્ય છે. ૩ જીવ કર્મને કર્તા છે. ૪ જીવ કર્મનો ભોગવનાર છે. ૫ જીવને મોક્ષ છે. ૬ જીવને કર્મ રહિત થવાનો ઉપાય છે.

(સમ્યગ્ જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રથી)

શ્રાવકે વર્જવા યોગ્ય બાવીસ અભક્ષ્ય

૧ વડનાં ફળ. ૨ પીપળાનાં ફળ. ૩. પીપરનાં ફળ. ૪ ઉંબરનાં ફળ. ૫ કોઠિંબડાં. ૬ મદિરા. ૭ માંસ. ૮ માખણ. ૯ મધ. ૧૦ હિમ. ૧૧ વિષ. ૧૨ કરા. ૧૩ કાચી માટી કાચું મીઠું ૧૪ રાત્રિ ભોજન. ૧૫ બહુબીજ (ખસ ખસ અંજીર વગેરે) ૧૬ અનંતકાય. ૧૭ બોળ અથાણું. ૧૮ વિદળ (કાચા દૂધ દહીં અને છાશ સાથે કઠોળ ખાવું તે.) ૧૯ રીંગણાં. ૨૦ અજાણ્યાં ફળ-ફૂલ. ૨૧ તુચ્છ ફળ (ખાવું થોડું અને ફેંકીદેવું ઘણું) (પીલુ, બોર વગેરે.) ૨૨ ચલિત રસ જેનો વર્ણ ગંધ રસ અને સ્પર્શ બદલાઇ જવાથી બે સ્વાદ થયેલાં, જેમકેઃ—વાશી રોટલી નરમ પુરી દૂધની મલાઇ વિગેરે) દહીં અને છાશ ૧૬ પ્રહર પછી ઉત્કૃષ્ટથી અભક્ષ્ય.

બત્રીશ અનંતકાય

સર્વ કંદની જાતિ (સુરણ) ૨ વજ્રકંદ. ૩ લીલી હળદર. ૪ બિલ્લાલી (ભોંયકોળું). ૫ થોરની જાતિ. ૬ લીલો કચુરો, ૭ લીલું આદું. ૮ સતાવરી વેલ. ૯ કુંવાર અને તેનાં શેલરાં. ૧૦ લસણ. ૧૧ ગલો. ૧૨ વંશ કારેલી. ૧૩ ગાજર. ૧૪. લુણી (સાજી) વૃક્ષ. ૧૫. લોઢક (પદ્મની) કંદ. ૧૬ કિસલય પત્ર. ૧૭. ગિરિ કર્ણિકા (ગરમર વેલ.) ૧૮ ખીરસુઓ. (ખરસઇયો) ૧૯ થેગની ભાજી. ૨૦ લીલી મોથ. ૨૧ લુણીની છાલ. ૨૨ ખિલ્લુડો. ૨૩ અમૃતવેલ. ૨૪ મૂળાનાં કંદ, ડાંડલી પત્ર, ફુલ, ફળ. ૨૫ બિલાડીના ટોપ. ૨૬. વિદળના અંકુરા ૨૭ ઢક્ક વંત્થુલાની ભાજી. ૨૮. સુઅર વલ્લી. ૨૯ પલ્લંકાની ભાજી. ૩૦ કુણી આંબલી. ૩૧ આલુ (બટાટા) ૩૨ પિંડાલુ (ડુંગળી).

ભાવના

સવારમાં ઉઠીને અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય અને સાધુ એ પંચ પરમેષ્ઠી તથા સ્વર્ગ, મૃત્યુ અને પાતાળમાં રહેલી શાશ્વતી અને અશાશ્વતી પ્રતિમાને નમસ્કાર કરીને આ પ્રમાણે વિચારવું, કે હું કોણ? અને મારું ખરું સ્વરૂપ શું? તથા હું કઇ ગતિમાંથી આવ્યો અને કઇ ગતિમાં જઇશ. કર્મથી થએલ આત્મ સ્વરૂપના નાશને ઉચ્છેદવાને માટે મારી મળેલી ધાર્મિક સામગ્રીઓનો જેટલો બને તેટલો સદુપયોગ કર. કારણ કે ચિંતામણિ રત્ન સમાન

મનુષ્ય ભવ, ધર્મશ્રવણ, શ્રદ્ધા, તદનુસાર વર્તન ગુરૂ ગમ, વગેરે સામગ્રી પામવી મહાદુર્લભ છે, તેથી શક્તિ પ્રમાણે વ્રત પચ્ચક્ખાણાદિ નિયમો હે જીવ! તું ગ્રહણ કરીને પાળ અને જેઓ પાળતા હોય તેઓની અનુમોદના આ પ્રમાણે કર, કારણ કે કરવું, કરાવવું અને અનુમોદવું એ ત્રણેમાં સરખું ફળ કહ્યું છે. મારા જીવે આ ભવ અને પૂર્વના ભવોમાં ઇંદ્રિય, કષાય, અવ્રત અને યોગ રૂપી આશ્રવોનાં જે જે દ્વારો સેવ્યાં હોય, સેવરાવ્યાં હોય, કે અનુમોદ્યાં હોય તેને હું મન વચન અને કાયાએ કરી વોસિરાવું છું અને હવેથી પણ તેવાં આશ્રવોનાં દ્વાર બંધ કરવાનો હું યથાશક્તિ પ્રયત્ન કરું તથા જેઓએ સમિતિ, ગુપ્તિ, પરિસહ, યતિધર્મ, ભાવના ચારિત્ર અને બાર પ્રકારના તપ વડે તે દ્વારો રોકયાં હોય, તેઓની હું ભાવથી અનુમોદના કરું છું. જેઓ ત્રિકાળ દેવદર્શન, દેવપૂજા, ગુરુવંદન, ધર્મશ્રવણ, સાધર્મિક વાત્સલ્ય, અને પ્રતિક્રમણ કરતા હોય, નવકાર-વાળી ગણતા હોય, સમકિત મૂળ શ્રાવકનાં બાર વ્રત, તથા સાધુનાં પાંચ મહાવ્રત અને રાત્રિભોજન વિરમણ વ્રત લઇને પાળતા હોય, જ્ઞાન ભણતા, ભણવતા કે સંભાળતા હોય, જ્ઞાન ભંડાર કરાવતા હોય, નિઃસ્વાર્થ બુદ્ધિએ શુદ્ધ પુસ્તકો, પ્રતો છપાવી પ્રચાર કરતા, કરાવતા હોય, અભયદાન અને સુપાત્ર દાન દેતા હોય, નિર્મળ બ્રહ્મચર્ય પાળતા હોય, રસનેંદ્રિય ઉપર કાબુ મેળવીને જેઓ નવકારશી, પોરસી, સાઢ પોરસી, પુરિમડ્ઢ, અવડ્ઢ, એકાસણું, બિયાસણું, આંયબિલ અને ઉપવાસથી માંડીને છ માસ સુધીની તપશ્ચર્યા કરતા હોય, વીશસ્થાનક, આંયબીલની ઓળી, વર્ધમાન

તપ, વરસી તપ, સિદ્ધિ તપ વગેરે તપસ્યા કરતા હોય. તેમની હું ભાવથી અનુમોદના કરૂં છું અને બને તેટલો તે તપ યથાશક્તિ કરૂં. સર્વ જીવોની સાથે મિત્રતા રાખું છું અને ચોરાશી લાખ જીવયોનિ પ્રત્યે કરેલા અપરાધોને હું મન વચન અને કાયાએ કરી ખમાવું છું. તે સર્વે જીવો પણ મારા અપરાધોની ક્ષમા કરો. મારાં કરેલાં દુષ્કૃત્યોને નિંદું છું. પ્રાણાતિપાતાદિક પાંચ આશ્રવ, ક્રોધાદિ ચાર કષાય, રાગ, દ્વેષ, કલહ, અભ્યાખ્યાન (જુઠું આળ) પૈશુન્ય, (ચાડી) રતિ અરતિ, પરપરિવાદ (પારકી નિંદા) માયા મૃષાવાદ અને મિથ્યાત્વ શલ્ય એ અઢારે પાપસ્થાનકો મેં સેવ્યાં સેવરાવ્યાં કે અનુમોદ્યાં હોય તેની હું આત્મ-સાખે નિંદા કરૂં છું, જેઓ સંયમ અને તીર્થ રૂપી યાત્રા કરી પોતાના આત્માને નિર્મળ કરતા હોય, ઉપસર્ગ પરીસહ સમભાવે સહન કરતા હોય, તે મુનીશ્વરોને ક્રોડો વાર હું નમસ્કાર કરૂં છું. અને તેમની માફક ધર્મમાં હે જીવ! તું પોતનું વીર્ય ફોરવ. જેઓ મન વચન અને કાયાને અશુભ માર્ગમાંથી રોકી શુભ માર્ગમાં જોડતા હોય, રાગ, દ્વેષ અને કષાયથી નિવૃત્ત થયા હોય, પોતાનું વીર્ય ધર્મ-ધ્યાન અને શુકલ ધ્યાનમાં ફોરવતા હોય, અને એક સમય પણ પ્રમાદ ન કરતા હોય તેઓના અધ્યવસાયો અને ક્રિયાઓની હું ભાવથી વિશેષે અનુમોદના કરું છું. બીજા સર્વ જીવો જૈનધર્મ માર્ગમાં જોડાય, અને તેઓ ધર્મમાં પોતાનું વીર્ય ફોરવી, કર્મ ખપાવી અમૃતપદ (મોક્ષ) પામે એમ હું ઇચ્છું છું.

૧૦૮ શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનનો છંદ

પાર્શ્વ જીનરાજ સુણી આજ સંખેશ્વરા,
પરમ પરમેશ્વરા વિશ્વ વ્યાપી;
ભીડ ભાંગી જરા જાદવોની જઇ,
સ્થીર થઈ શંખપુરી નામ થાપી. ૧ પા૦

સાર કરી સાર મનોહારી મહારાજ તું,
માન મુજ વિનતી મન્ન માચી,
અવર દેવા તણી આશ કોણ કામની,
સ્વામીની સેવના એક સાચી. ૨

તુંહી અરિહંત ભગવંત ભવતારણો,
વારણો વિષમ ભય દુઃખ વાટે;
તુંહી સુખ કારણો, સારણો કાજ સહું,
તુંહી મનોહારણો સાચ માટે. ૩

અંતરીક્ષ, અમીઝરા, પાર્શ્વ પંચાસરા,
ભોંયરા પાર્શ્વ ભાભા ભટેવા:
વિજયચિંતામણી સોમચિંતામણી,
સ્વામી ક્ષીપ્રા તણી કરો સેવા. ૪

ફળ વૃદ્ધિ પાર્શ્વ મનમોહના,
મગસીયા, તાર સહ્યા નમું નાહી ત્રોટા;
સક બક્ષેચા પ્રભુ આશ ગુલ અરજીયાં,
ખંભણા થંભણા પાર્શ્વ મોટા. ૫

ગેબી ગોડી પ્રભુ નીલકંઠા નમું,
અળધરા શામળા પાર્શ્વ પ્યારા;

સુરસરા કંકણા પાર્શ્વ દાદા વળી,
સુરજ મંડણ નમું તરણ તારા. ૬

જગવલ્લભ કલીકુંડ ચિંતામણી,
લોઢીણા શેરિસા સ્વામી નમીએ;
નાકોડ નાવલા કળીચુગા રાવણા,
પોશીના પાર્શ્વ નમી દુઃખ દમીએ. ૭

સ્વામી માણીક નમું નાથ સારોડીયા,
નકોડા જોરવાડી જગેશં;
કાપલી દોલતી પ્રસમીયા મુંજપરા,
ગાડરીયા પ્રભુ ગુણ ગીરેશ. ૮

હમીરપુર પાર્શ્વ પ્રણમું વળી નવલખા,
ભીડભંજન પ્રભુ ભીડ ભાંગે;
દુઃખભંજન પ્રભુ ડોકરીયા નમું,
પાર્શ્વ જીરાઉલા જગત જાગે. ૯

અવંતી ઉજ્જૈનીયે સહસ્રફણા સાહિબા,
મહેમદાબાદ કોકો કડેરા;
નારીંગા ચંચુ ચલ્લા ચવલેસરા,
તવલી ફળ વિહાર નાગેંદ્ર નેરા. ૧૦

પાર્શ્વ કલ્યાણ ગંગાણીયા પ્રણમીયે,
પલ્લ વિહાર નાગેંદ્ર નાથા;
કુરકટ ઇશ્વરા પાર્શ્વ છત્રા અહીં,
કમઠ દેવે નમ્યા શક્ર સાથા. ૧૧

તીમીર ઘોઘો પ્રભુ દુધિયા વલ્લભા,
શંખલ ધૃત કલ્લોલ ભુઢા,
ધીંગડ મલ્લા પ્રભુ પાર્શ્વ ઝોટીંગજી,
જાસ મહીમા નહીં જગત ગુઢા. ૧૨
ચોરવાડી જીનરાજ ઉદ્દામણી,
પાર્શ્વ અંજાવરા (અજારા) નેવનંગા,
કાપડેરા (કાપરડા) વજેઓ પ્રભુ છેછલી,
સુખસાગર તણા કરે સંગા. ૧૩
વિજુલા કરકડુ મંડળી કાવળી,
મોહેરીયા શ્રી ફલોધી અનીદા,
ઔઆ કુલપાક કંસારીયા આડંબરા,
અનીયલા પાર્શ્વ પ્રણમું આનંદા. ૧૪
નવસારી નવપલ્લવા પાર્શ્વજી,
શ્રી મહાદેવ વરકાણો વાસી,
પરોકલ ટાંકલ નવખંડા નમું,
ભવતણી જાય જેહથી ઉદાસી. ૧૫
મનવાંછીત પ્રભુ પાર્શ્વજીને નમું,
વળી નમું નાથ સાચા નગીના,
દુઃખ દોહગ તજી સાધુ મારગ ભજી,
કર્મના કેસરીથી ન બીહના. ૧૬
અશ્વ નૃપનંદ કુલચંદ પ્રભુ અલવરા,
બીબડા પાર્શ્વ કલ્યાણ રાયા,
હોયે કલ્યાણ જશ નામથી જય હોવે,
જનની વામાને ધન્ય જેહ જાયા. ૧૭

એક શત આઠ પ્રભુ પાર્શ્વનામે થુણ્યા,
 સુખ સંપત્તિ લહ્યો સર્વ વાતે,
રૂદ્ધિ, યશ, સંપદા, સુખ શરીરે સદા,
 નહી મણા માહરે કોઈ વાતે. ૧૮

સાચ જાણી સ્તવ્યો મન્ન માહરે ગમ્યો,
 પાર્શ્વ હૃદયે રમ્યો પરમ પ્રીતે,
સમીહીત સિદ્ધિ નવનીધિ પામ્યો સહુ,
 મુજ થકી જગતમાં કો ન જીતે. ૧૯

કાજ સહુ સારજે શત્રુ સંહારજે,
 પાર્શ્વ શંખેશ્વરા મોજ પાવું,
નિત્ય પ્રભાત ઉઠી નમું નાથજી,
 તુજ વીના અવર કુણ કાજ ધ્યાવું. ૨૦

અઢાર એકાશીએ ફાલ્ગુણ માસીએ,
 બીજ કજ્જલ પખે છંદ કરીયો
ગૌતમ ગુરુ તણાં વિજયખુશાલ જે,
 ઉત્તમે સંપદા સુખ વરીયો. ૨૧

